КОМИСИЯ
ЗА РЕГУЛИРАНЕ
НА СЪОБЩЕНИЯТА

Определяне, анализ и оценка на

ПАЗАРА НА ТЕРМИНИРАНЕ НА ГЛАСОВИ ПОВИКВАНИЯ В ИНДИВИДУАЛНИ МОБИЛНИ МРЕЖИ

Приложение към Решение № XX/XX.XX.XXXX г.

РЕЗЮМЕ

Съгласно действащата нормативна уредба националният регулаторен орган в лицето на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) е длъжен периодично да анализира доколко е ефективна конкуренцията на пазарите на електронни съобщения, с което да осигури подходяща регулация в условията на променяща се пазарна среда.

Настоящият документ представлява трети преглед на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. В него се определя съответният пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (пазар 2) в съответствие със списъка с пазари, подлежащи на *ex-ante* регулиране, приложение към Препоръка на ЕК от 9 октомври 2014 г. относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения, подлежащи на регулиране *ex ante,* определят се предприятия със значително въздействие върху съответен пазар и специфичните задължения, които следва да бъдат наложени, продължени, изменени и/или отменени.

Оценката на нивото на конкуренция на съответния пазар е извършена на база данни за минал период от четири години (2011-2014 г.) и е направена прогноза за бъдещото му развитие за период от три години напред. В хода на откритата с Решение № 357/06.08.2015 г. процедура по обществено обсъждане още едно предприятие стартира дейност по предоставяне на мобилни гласови услуги, като този факт е отразен в настоящия документ.

Съответният пазар, обект на настоящия анализ, е пазарът на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Той се състои от четири самостоятелно обособени продуктови пазара, които включват мрежите, собственост на всички активни към настоящия момент предприятия, предоставящи гласови повиквания чрез мобилни мрежи и/или услуги в България. Всеки от разгледаните продуктови пазари е с географски обхват *територията на Република България.*

Определянето на съответния пазар е разгледано в **Раздел IV** на документа.

В резултат на извършения пазарен анализ в **Раздел V** на документа, имащ за цел да оцени наличието на предпоставки, възпрепятстващи ефективната конкуренция на разглеждания пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, КРС достигна до заключението, че следва да определи „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ” ЕАД (БТК), „МОБИЛТЕЛ” ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД за предприятия със значително въздействие върху пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в собствените им мобилни наземни мрежи.

Заключението е направено на база анализа на следните четири критерия:

- пазарен дял на всяко предприятие;
- наличие на бариери за навлизане и разширяване на съответния пазар;
- недостатъчна или слаба покупателна способност;
- цени и ценова политика.

Заключенията от анализа на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи сочат, че на съответния пазар не е установена ефективна конкуренция, което дава основание на КРС да наложи, продължи и/или измени наложените на предприятията със значително въздействие върху пазара на

едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи специфични задължения за:

- достъп до и ползване на необходими мрежови средства и/или съоръжения;
- прозрачност;
- равнопоставеност;
- разделно счетоводство;
- ценови ограничения, включително задължения за разходоориентираност.

Определянето на специфичните задължения, тяхното описание и мотивите за налагането им на предприятията със значително въздействие върху пазара са разгледани в **Раздел VII** на документа.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение 6
1. Правна рамка 6
1.1. Европейска регулаторна рамка 6
1.2. Национално законодателство 7
2. Ред, условия и процедура за определяне, анализ и оценка на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги относно наличието на ефективна конкуренция 8
2.1. Определяне на пазарите 9
2.2. Анализ и оценка на съответния пазар 10
2.3. Определяне на предприятие със значително въздействие върху пазара и налагане на специфични задължения 10
II. Обществено обсъждане и консултации с Европейската комисия. Сътрудничество с Комисията за защита на конкуренцията 12
III. Състояние на пазара на мобилни телефонни услуги в България 70
1. Участници на пазара 71
2. Инфраструктура 72
3. Развитие на пазара на мобилни гласови телефонни услуги 73
3.1. Обем на пазара 73
3.2. Потребители на мобилни гласови телефонни услуги 74
3.3. Относителни дялове 77
4. Перспективи за развитие 81
IV. Определяне на съответния пазар 82
1. Въведение 82
2. Съответен продуктов пазар 83
2.1. Взаимозаменяемост при търсенето 83
2.2. Взаимозаменяемост при предлагането 90
3. Съответен географски пазар 91
4. Заключение 91
V. Анализ и оценка на съответния пазар 93
1. Въведение 93
2. Критерии, използвани при анализа на ефективността на конкуренцията и определяне на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар 93
2.1. Пазарен дял 94
2.2. Наличие на бариери за навлизане и разширяване на съответния пазар 94
2.3. Липса на или недостатъчна пазарна сила на потребителите 95
2.4. Цени и ценова политика 100
VI. Определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара 107
VII. Определяне на специфични задължения 108
1. Изводи относно необходимостта от регулаторна намеса 108
2. Текущи задължения, наложени на предприятията 108
2.1. Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и/или съоръжения: 109
2.2. Задължение за прозрачност: 109
2.3. Задължение за равнопоставеност: 110
2.4. Разделно счетоводство: 110
2.5. Ценови ограничения, включително задължения за разходоориентираност: 111
3. Оценка на въздействието на наложените специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар 111
3.1. Осигуряване на изпълнението на наложените на предприятията специфични задължения 111

3.2. Оценка на ефекта от наложените във втори кръг задължения на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи 112
3.3. Спорове между предприятията. Оказване на съдействие за постигане на съгласие.....121
4. Конкурентни проблеми 121
4.1. Негласно единодействие (Tacit collusion).....122
4.2. Отказ за съвместна търговия и за предоставяне на взаимно свързване 122
4.3. Прекалено високи цени 123
4.4. Ценова дискриминация 123
4.5. Неблагоприятна позиция на българските мобилни предприятия в сравнение с предприятия извън ЕС/ЕИЗ. 125
5. Избор на специфични задължения 125
5.1. Цели.....125
5.2. Принципи.....126
5.3. Анализ на пропорционалността на задълженията.....127
5.4. Налагане на конкретни специфични задължения.....135
6. Оценка на ефекта от задълженията.....144
6.1. Преки регулаторни разходи.....146
6.2. Статичен пазарен ефект.....146
6.3. Динамични ефекти.....151
6.4. Резултати.....152
VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ.....154

I. Въведение

1. Правна рамка

1.1. Европейска регулаторна рамка

Определянето, анализът и оценката на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, които държавите-членки на Европейския съюз (ЕС) извършват, са инструмент, чрез който се доразвива започналата през 1998 г. политика на либерализация на пазарите на електронни съобщения. Хармонизираният подход при провеждане на тази политика в целия ЕС е гарантиран от достиженията на правото на ЕС (*acquis communautaire*) чрез създаването на основен пакет от директиви в областта на електронните съобщения, наречен „Европейска регулаторна рамка за електронни съобщителни мрежи и услуги" (Европейска регулаторна рамка). С разпоредбите, залегнали в този основен пакет, е съобразена националната политика в областта на електронните съобщения на всяка държава-членка на ЕС.

Регулаторната рамка дава приоритет на ролята на *ex ante* регулирането на сектора с цел осигуряване на условия за развитие на конкуренцията и на прилагане на принципите на конкурентното право при определяне, анализ и оценка на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги. Въвеждането на хармонизиран подход в регулацията на електронния съобщителен сектор изисква от държавите-членки на ЕС да съобразят регулаторните си актове и с конкурентното право на ЕС.

Европейската регулаторна рамка въвежда механизъм за постоянен периодичен преглед на пазарите, на които са наложени регулаторни задължения. Съгласно чл. 16(6) от Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги (Рамкова директива), НРО извършват анализ на съответния пазар и изпращат нотификация относно съответния проект за мярка в рамките на три години от приемането на предходна мярка за същия пазар, съответно в рамките на две години от приемането на преработена препоръка за съответните пазари за пазари, които по-рано не са били предмет на нотификация пред ЕК.

Съгласно чл. 15(3) от Директива 2002/21/ЕО при определянето на съответните пазари НРО отчитат максимално препоръката на ЕК за съответните пазари, приета на основание чл. 15(1) от същата директива. Настоящото решение представлява трети кръг на анализ на пазара на едро на терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи (пазар 7 от Препоръка на ЕК 2007/879/ЕО от 17 декември 2007 г. относно съответните продуктови пазари в сектора на електронните съобщения (Препоръка 2007/879/ЕО/Препоръка за съответните пазари от 2007 г.)).

Европейската комисия е приела своята нова (трета) Препоръка от 9 октомври 2014 г. относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните комуникации, подлежащи на регулиране *ex ante* в съответствие с Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги (Препоръка 2014/710/ЕС /Препоръка за съответните пазари от 2014 г.). В препоръката на ЕК е включен пазарът на терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, чийто обхват остава непроменен (пазар 2 от Препоръка 2014/710/ЕС).

Насоките за извършване на пазарни анализи[1] определят принципите, на които НРО трябва да базират определянето и анализирането на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги относно наличието на ефективна конкуренция и определяне на предприятия със значително въздействие на съответния пазар. В т. 12 от Насоките за извършване на пазарни анализи ЕК посочва, че публикувайки тези насоки тя има за цел също така да разясни на заинтересованите лица и предприятията, които извършват дейност в сектора на електронните съобщения, как НРО следва да извършва своята оценка за значително въздействие върху пазара съгласно Рамковата директива, с цел постигане на максимална прозрачност и правна сигурност при прилагане на специалните нормативни актове в сектора.

Както и при предишните варианти на препоръката за съответните пазари, ЕК е публикувала Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г. Разяснителната бележка съдържа мотивите на ЕК, които са довели до приемането на Препоръката за съответните пазари от 2014 г., както и насоки към НРО за прилагането на новата препоръка за съответните пазари.

На основание чл. 19(1) от Директива 2002/21/ЕО и като отчита в максимална степен становището на Органа на Европейските регулатори в областта на електронните съобщения (ОЕРЕС), ЕК приема препоръки за хармонизираното прилагане на разпоредбите от Европейската регулаторна рамка с оглед подпомагане постигането на нейните цели. ЕК приема тези актове, в случай че стигне до заключението, че различията в осъществяването на регулаторните задачи може да създаде бариера за вътрешния пазар. Съгласно чл. 19(2) от Директива 2002/21/ЕО НРО имат за задължение да отчитат в максимална степен тези препоръки при изпълнение на своите задачи. Когато НРО предпочете да не следва дадена препоръка, той уведомява ЕК, като мотивира своята позиция. Относимата препоръка на ЕК към настоящото решение е Препоръка 2009/396/ЕО от 7 май 2009 г. относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в ЕС (Препоръка 2009/396/ЕО/Препоръка за цените за терминиране), с която ЕК препоръчва прилагането на хармонизиран подход за регулиране на цените за терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи. С оглед предмета на настоящото решение, КРС следва да отчита изложеното от ЕК в максимална степен при приемане на настоящото решение. Когато с оглед националните особености на разглеждания пазар КРС прецени, че препоръчаният от ЕК подход не следва да се прилага, регулаторът излага изрични мотиви за това на съответното място.

В допълнение, като част от ОЕРЕС, КРС отчита и прилага в максимална степен и при съобразяване с националните особености на разглежданите пазари общите позиции на ОЕРЕС по относими към настоящото решение въпроси. Съгласно чл. 3(3) от Регламент (ЕО) № 1211/2009, НРО и ЕК отчитат в най-висока степен всяко становище, препоръка, насока, консултативна помощ или най-добра регулаторна практика, приети от ОЕРЕС.

1.2. Национално законодателство

Регулаторната рамка е въведена в българското законодателство със Закона за електронните съобщения (ЗЕС). За определяне, анализ и оценка на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги на национално ниво се прилагат разпоредбите на ЗЕС и на Методиката за условията и реда за определяне, анализ и

[1] *Commission guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications networks and services (2002/C 165/03).*

оценка на съответните пазари и критериите за определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара (обн. ДВ. бр. 89 от 13.11.2012 г.) (Методиката).

Съгласно глава девета от ЗЕС, КРС периодично определя съответните пазари на обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, подлежащи на *ex ante* регулиране, анализира и оценява нивото на конкуренция на съответните пазари и при установяване липсата на ефективна конкуренция определя предприятия със значително въздействие върху съответния пазар, както и налага, продължава, изменя и/или отменя специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху пазара.

КРС осъществява своите правомощия в съответствие с общите принципи на конкурентното право и специфичните национални условия, като условията и редът за събиране на необходимата информация за определяне, проучване и анализ на съответните пазари на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за извършване на анализ и оценка на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, критериите за дефиниране на съответни пазари, за оценка за наличието на ефективна конкуренция и за определяне на предприятия със самостоятелно или съвместно значително въздействие върху съответните пазари, са регламентирани в ЗЕС и Методиката.

Съгласно чл. 43а, ал. 1 от ЗЕС, КРС се съобразява с препоръките на ЕК, когато е установено, че има различие при изпълнението на регулаторните функции, които могат да създадат бариери за единния пазар на ЕС. В случай че КРС не се съобрази с препоръките, тя уведомява ЕК, като мотивира своята позиция (чл. 43а, ал. 2 от ЗЕС). Следователно националният закон, в съответствие с чл. 19 от Директива 2002/21/ЕО, задължава КРС да отчита в максимална степен относимите препоръки на ЕК, цитирани по-горе.

2. Ред, условия и процедура за определяне, анализ и оценка на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги относно наличието на ефективна конкуренция

Определянето, анализът и оценката на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, подлежащи на *ex ante* регулиране, се извършва съобразно чл. 15 и чл. 16 от Рамковата директива, чл. 150-157б от ЗЕС и приложимите разпоредби на Методиката. Съгласно чл. 152, ал. 1 от ЗЕС, КРС определя съответните пазари в съответствие с изискванията на правото на Европейския съюз и националните условия. При изпълнение на тази разпоредба КРС е задължена да отчита в максимална степен Препоръката за съответните пазари от 2014 г. и Насоките за извършване на пазарни анализи, като оценката относно наличието на ефективна конкуренция на съответния пазар се определя от НРО въз основа на изготвен анализ на съответния пазар.

Съгласно чл. 3, ал. 1 от Методиката КРС определя съответните пазари, върху които извършва анализ за наличието на ефективна конкуренция, съобразно списъка от пазари, посочени в Препоръката за съответните пазари от 2014 г. КРС може да определи и други съответни пазари – обект на *ex ante* регулиране, различни от определените в Препоръката за съответните пазари от 2014 г., като отчита националните особености.

Съгласно чл. 3, ал. 2 от Методиката в процеса на определяне, анализ и оценка на съответните пазари КРС следва да се съобрази с актуалните към момента Насоки за извършване на пазарни анализи.

2.1. Определяне на пазарите

Съответните пазари на обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за които се оценява ефективността на конкуренцията, са пазари на едро или на дребно, като съответният пазар има продуктово и географско измерение (чл. 152, ал. 2 от ЗЕС във връзка с чл. 4 от Методиката). Разделянето на пазарите на едро и дребно е в съответствие с Препоръката за съответните пазари. По отношение на продуктовото измерение на съответния пазар ЕК посочва в Насоките за извършване на пазарни анализи, че съответният пазар на продукти или услуги включва всички онези продукти или услуги, които са взаимозаменяеми или заместими в достатъчна степен не само поради техните обективни характеристики, благодарение на които са особено подходящи за задоволяване на постоянните нужди на потребителите поради техните цени, характеристики и предназначение, но и поради условията на конкуренция и/или структурата на търсенето и предлагането на въпросния пазар. Продуктите или услугите, които са взаимозаменяеми в ниска степен или относително, не спадат към един и същи пазар. Следователно КРС следва да започне определянето на съответния пазар на продукти или услуги с групиране на продуктите или услугите, които потребителите използват за една и съща цел (крайна употреба).

В съответствие с европейското законодателство Методиката регламентира, че съответният продуктов пазар включва всички обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за които е налице взаимозаменяемост при търсенето и взаимозаменяемост при предлагането (чл. 5 от Методиката).

След определяне на съответния продуктов пазар следва да се определи и неговото географско измерение. При определяне на географското измерение на посочените в Препоръката за съответните пазари от 2014 г. пазари на продукти и на услуги, КРС се ръководи от Насоките за извършване на пазарни анализи на ЕК. Географският пазар включва определена територия, в която се предлагат съответните взаимозаменяеми обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги и в която конкурентните условия са еднакви и се различават от тези в съседни географски райони (чл. 4, ал. 4 от Методиката).

Съответният географски пазар се определя при отчитане на следните два критерия (чл. 10 от Методиката):

1. покритие по територия на обществените електронни съобщителни мрежи;

2. наличие на еднакви законови и регулаторни изисквания за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и/или услуги.

Въз основа на тези два основни критерия географските пазари могат да бъдат определени като местни, регионални, национални или покриващи територията на две или повече страни (например общоевропейски пазари, пазари, съвпадащи с територията на Европейското икономическо пространство или глобални пазари).

Съгласно разпоредбите на чл. 152, ал. 5 и 6 от ЗЕС при определяне на съответен пазар, различен от посочените в приложимия акт на ЕК, КРС се ръководи от принципите на конкурентното право и изследва кумулативното наличие на следните 3 критерия:

1. наличие на високи и непреходни структурни, правни или регулаторни бариери за навлизане на пазара;

2. липса на възможност за стимулиране и развитие на конкуренцията на пазара за период до две години напред;

3. недостатъчна ефективност на конкурентното право за преодоляване на бариерите по т. 1 и за възстановяване на конкуренцията на съответния пазар.

Прилагането на тези критерии при дефиниране на съответен пазар е определено в Препоръката за съответните пазари от 2014 г. и Насоките за извършване на пазарни анализи и е въведено в българското законодателство.

КРС може да не извършва анализ на съответен пазар, посочен в приложим акт на ЕК, когато установи, че поне един от критериите по чл. 152, ал. 5 от ЗЕС не е изпълнен.

2.2. Анализ и оценка на съответния пазар

Целта на анализа и оценката на съответния пазар е КРС да установи наличието или липсата на ефективна конкуренция, т.е. да установи дали има предприятия със значително въздействие върху съответния пазар (чл. 154, ал. 2 от ЗЕС). Предприятие със значително въздействие върху пазара е предприятие, което самостоятелно или съвместно с други се ползва от позиция, равностойна на господстваща, т.е. позиция на икономическа сила, позволяваща му да следва поведение до съществена степен независимо от конкуренти, потребители и крайни потребители (§1, т. 51 от Допълнителните разпоредби на ЗЕС, чл. 14, параграф 2 от Рамковата директива).

2.3. Определяне на предприятие със значително въздействие върху пазара и налагане на специфични задължения

Наличието на предприятие със значително въздействие върху пазара се установява въз основа на редица критерии. Преценката се основава на перспективен анализ на пазара (*ex ante*), като се вземат предвид съществуващите пазарни условия.

Като отправна точка на анализа и показател за пазарна мощ често се използват пазарните дялове, но този критерий не е определящ. В т. 78 от Насоките за извършване на пазарни анализи ЕК подчертава, че съществуването на господстващо положение на пазара не може да бъде констатирано само въз основа на наличието на големи пазарни дялове и поради тази причина КРС следва да извършва подробен и цялостен анализ на икономическите характеристики на съответния пазар, преди да се произнесе за наличието на предприятия със значително въздействие върху даден пазар. В този смисъл ЕК отбелязва, че НРО може да установи възможността на едно предприятие да следва поведение до голяма степен независимо от своите конкуренти, клиенти и потребители, като за целта използва набор от критерии, посочени в т. 78 от Насоките за извършване на пазарни анализи.

В Методиката е посочено, че изборът на критерии и тежестта на всеки от тях в общата оценка на пазара зависи от особеностите на съответния пазар. Наличието на значително пазарно въздействие се установява на базата на съвкупност от използваните критерии, които, взети самостоятелно, могат да не бъдат определящи. Във връзка с посоченото, при определяне на дадено предприятие като предприятие със самостоятелно значително въздействие върху пазара КРС взема предвид неговия пазарен дял на съответния пазар и всички или някои от критериите, посочени в чл. 31 от Методиката. При определяне на дадени предприятия като предприятия със съвместно значително въздействие върху пазара КРС взема предвид всички или някои от критериите по чл. 32 от Методиката.

Съгласно чл. 16, параграф 4 от Рамковата директива, в случай, че дадено предприятие бъде определено като предприятие със значително въздействие върху

пазара, КРС следва да наложи поне едно регулаторно задължение на предприятието, определено като притежаващо значително въздействие върху съответен пазар.

Съгласно чл. 30, т. 4 и чл. 150, ал. 1 от ЗЕС, КРС е компетентният орган, който може да налага специфични задължения в случаите, когато след извършен анализ на съответен пазар е установена необходимостта от налагането на такива.

В случаите, когато въз основа на анализ на съответния пазар се установи, че е налице ефективна конкуренция, КРС не налага специфични задължения на предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги на съответния пазар, а ако такива са били наложени на предходен етап, КРС ги отменя (чл. 155, ал. 1 и ал. 2 от ЗЕС). В случаите, в които въз основа на анализ на съответния пазар се установи, че не е налице ефективна конкуренция, КРС определя предприятие или предприятия със значително въздействие върху пазара и налага на предприятието/предприятията специфични задължения. Ако вече са били наложени специфични задължения на предприятието или предприятията със значително въздействие върху пазара, КРС може да продължи действието им или да ги измени (чл. 156, ал. 1 и ал. 2 от ЗЕС).

II. Обществено обсъждане и консултации с Европейската комисия. Сътрудничество с Комисията за защита на конкуренцията

С Решение № 357/06.08.2015 г. КРС откри процедура по обществено обсъждане по проекта на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

В рамките на процедурата в КРС са постъпили становища от „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ" ЕАД (БТК), „МОБИЛТЕЛ" ЕАД (Мобилтел), и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД (Теленор). Изготвеният проект е съгласуван от Комисия за защита на конкуренцията (КЗК).

В настоящия раздел са отразени бележките на заинтересованите лица, постъпили в хода на общественото обсъждане, като КРС изразява мотивирана позиция по всеки от повдигнатите въпроси.

Постъпилите становища са представени в цялост в Приложение № 2 към проекта на основно тяло на анализ, тъй като са част от процедурата по приемане на окончателния текст на решението на КРС.

А. Становища на заинтересованите страни

I. Общи бележки

1. В становището на БТК се застъпва позиция*, че КРС следва да се съсредоточи не само върху законосъобразността на крайния административен акт, но и върху неговата целесъобразност. Според БТК от съществено значение е целесъобразността на административния акт като е необходимо той да е навременен, полезен, стопански ефективен и социално оправдан. Според БТК определеният от КРС регулаторен режим трябва да отговаря както на целите на чл. 4 от ЗЕС, така и на повдигнатите от заинтересованите лица проблеми в регулаторния режим. Решението на Комисията следва да осигурява възможност за потребителите да извлекат максимална полза от ползваните услуги, да подпомага развитието на ефективна конкуренция (както на разглеждания пазар, така и на свързаните с него хоризонтални такива) и да решава повдигнатите от заинтересованите лица проблеми.*

В становището си БТК засяга няколко основни проблема както следва:

- *ценова регулация само върху цените за терминиране на повиквания с произход Европейски съюз/Европейска икономическа зона (ЕС/ЕИЗ);*
- *ясно фокусиране върху целите на обезпеченията по договорите за взаимно свързване, като се обърне специално внимание на проблемите от практиката именно с коректни платци;*
- *включване в пазарния анализ на всички предприятия имат издадени разрешения осъществяване на дейност чрез мобилни мрежи;*
- *равнопоставеност при налагане на специфичните задължения и в частност задължението за разделно счетоводство.*

БТК излага аргументи в подкрепа на отмяната на наложените специфични задължения по отношение на терминирането на повиквания, генерирани в държави извън ЕС/ЕИЗ. Според БТК, КРС следва да вземе под внимание препоръките на други държавни институции - Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията и Министерство на финансите - за това, че налагането на ценова регулация следва да е съобразено приоритетно с националния интерес, интересите на българските предприятия и запазване на тяхната конкурентоспособност, отчитане на възможните ефекти върху потребителите и не на последно място влиянието на тази регулация върху държавния бюджет. Доколкото МТИТС е органът, който провежда

държавната политика в сектора, според БТК отчитането на становището му е от съществено значение. В подкрепа на изложеното по отношение прилагането на регулирани цени за терминиране за трафика извън ЕС/ЕИЗ, предприятието счита че това води до:

- *загуби за българските оператори до 25 млн. лева на година;*
- *ограничен капацитет за инвестиции в България;*
- *2.5 милиона лева загубени данъци за българската държава;*
- *натиск върху цените за крайните потребители.*

БТК прави обобщение на практиката в други държави-членки на ЕС по въпроса за диференцирането на регулаторния подход в зависимост от произхода на повикванията (в или извън ЕС/ЕИЗ). Според БТК в процеса по прилагането му европейските регулатори са установили неблагоприятни ефекти, водещи до влошаване на конкурентоспособността на операторите в ЕС/ЕИЗ спрямо тези извън ЕС/ЕИЗ и пренасянето на благоприятния ефект от секторната регулация върху пазари, извън обсега на Общността. Според БТК това е и причината да се наблюдава трайна тенденция на изключване на ценовата регулация за повиквания с произход извън ЕС/ЕИЗ. В становището на БТК се сочи, че към настоящия момент различни цени за терминиране могат да прилагат предприятията от Белгия, Унгария, Норвегия, Чехия, Франция, Хърватска, Словения, Германия, Португалия, Италия, Естония и Гърция. Според БТК в нотификациите на проектите на решения до ЕК регулаторните органи са изключили от ценова регулация трафика с произход от държави извън ЕС/ЕИЗ със сходни аргументи, а именно че „изключването на ценовия контрол върху повикванията от държави извън ЕИЗ ще допринесе за създаване на по-силни позиции и увеличаване на силата на преговаряне с операторите извън ЕИЗ, които нямат задължение за предоставяне на услуги на чужди оператори на база на ценови контрол". С оглед разрешения проблем в изброените по-горе държави БТК счита, че може да се заключи, че регулаторните органи във всяка държава-членка са действали при оперативна самостоятелност - правомощие, което е налице и при КРС.

В подкрепа на изложеното, БТК посочва, че за периода на действие на наложените мерки от втория кръг на пазарен анализ, БТК е поставило въпроса за асиметрията между прилаганите от страна на българските оператори цени за терминиране и тези, приложими в мрежи на оператори извън ЕС/ЕИЗ и че е имала проактивни действия, които са се изразили в следното:

- *В предходния пазарен анализ, БТК е изложило позиция за липсата на пропорционалност на подхода за налагане на задължение за прилагане на регулирани цени за терминиране спрямо трафика, генериран от мрежи извън ЕС/ЕИЗ, както и потенциалните конкурентни проблеми, пред които са изправени българските предприятия в резултат от прилагането на този подход, водещ до прехвърляне на значителни средства към предприятията, предоставящи услуги извън ЕС/ЕИЗ и увеличаване на пазарната им сила;*
- *Във връзка с представен от КРС проект на споразумение за намаление на цените на услугите за международен роуминг между регулаторните органи и оператори в определени държави, измежду които такива извън ЕС/ЕИЗ, като Албания, Босна и Херцеговина, Черна гора, Косово, Македония, Сърбия и Турция, БТК е споделило притесненията си (писмо с вх. № 12-12-284/05.09.2014 г.), че споразумението създава предпоставки за възникване на потенциални конкурентни проблеми, противопоставящи интересите на държавите-членки срещу тези на държавите извън ЕС. БТК е посочило, че проектът на споразумение е в ущърб на мобилните оператори в ЕС и ефектът от прилагането му ще е причина за засилване на пазарната сила на оператори в държавите, към които е отправена покана за присъединяване към споразумението, но*

не са членове на ЕС за сметка на оператори от Общността, които прилагат разходоориентирани цени за терминиране в съответствие с препоръка на ЕС;

- *По покана на КРС БТК участва в семинар за обсъждане на промените в Препоръката на ЕС за съответните пазари и е поставило акцент върху необходимостта от промяна в подхода за регулаторно третиране на трафика в зависимост от неговия произход;*
- *В предоставената информация в изпълнение на Решение №257/11.06.2015 г., БТК е посочило задълбочаването на проблема в резултат от наблюдаваната значителна асиметрия между цените за терминиране в мрежата на БТК и тези в мрежите на оператори извън ЕС/ЕИЗ, като е приложило съответната сравнителна информация.*

БТК счита, че е предприело всички възможни необходими действия за поставяне на въпроса пред регулатора. Според предприятието, продължаването на ценовата регулация на трафика с произход извън ЕС/ЕИЗ ще ограничава и занапред възможностите на българските предприятия за преговори по отношение терминирането на трафик извън ЕС/ЕИЗ относно цената за терминиране на международен трафик и само ще задълбочи наблюдаваният дисбаланс в паричните потоци в ущърб на българските предприятия. Поради това БТК е на мнение, че КРС следва да търси решение на проблема още в рамките на настоящия пазарен анализ, като извади от обхвата на регулацията цените за терминиране в мобилни мрежи, прилагани от българските оператори по отношение на трафика, генериран извън ЕС/ЕИЗ. Според БТК прилагането на такъв подход ще създаде предпоставки за:

- *Подобряване възможностите за договаряне на цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ в посока постигане на по-ниски цени за терминиране и избягване на необходимостта от влошаване на условията за крайните потребители;*
- *Повишаване конкурентноспособността на българските оператори спрямо тези извън ЕС/ЕИЗ, както и спрямо операторите в ЕС/ЕИЗ, където е приложен този подход.*
- *Избягване на ефекта на субсидиране от страна на българските потребители и оператори в полза на оператори извън ЕС/ЕИЗ.*
- *Положителен ефект върху приходната част на държавния бюджет.*

БТК представя и допълнителни аргументи по отношение мотивите на КРС за запазване на настоящия подход, които са разгледани по-нататък на съответното място.

В заключение на своето становище БТК посочва, че изменение на предлаганите в рамките на общественото обсъждане специфични задължения е изцяло в правомощията на КРС с оглед неговата оперативна самостоятелност, като счита, че административният акт следва да изпълнява критериите за навременност, полезност, стопанска ефективност и да бъде социално оправдан, за да бъде целесъобразен. БТК сочи, че решението на КРС следва да отчита всички повдигнати регулаторни проблеми и да дава адекватна защита от възможни негативни последици.

БТК счита, че КРС следва да създаде възможност за българските предприятия да влияят върху цените на повикванията към мрежи извън ЕС/ЕИЗ, така както тази възможност вече е създадена в други страни-членки на ЕС. В подкрепа БТК цитира чл. 41а от ЗЕС, съгласно който взаимодействието на КРС с ЕС, ЕК и другите регулаторни органи е с цел „развитието на единния пазар на ЕС", а не с цел развитието на пазарите на държави извън Съюза за сметка на Единния общностен пазар.Според БТК КРС може да аргументира и защити пред ЕК диференциране на цените за терминиране на трафик от/извън ЕС/ЕИЗ, така както това е извършено вече от регулаторните органи на повече от десет други държави-членки. В този смисъл КРС следва да приеме решение по целесъобразност в защита на предприятията и потребителите. Според

БТК вече е налице установена позиция от регулаторни органи в рамките на Общността, която е отправила ясен сигнал в отговор на цените за терминиране на повиквания извън ЕС/ЕИЗ и този подход е подкрепен от ЕК.

Становище на КРС

Становището на БТК е изградено основно около предложената от него отмяна на ценовата регулация на повиквания, генерирани в държави извън ЕС/ЕИЗ. Виждането на КРС по този въпрос е изложено по-долу в т. 18 във връзка с постъпилите становища относно ценовите задължения.

По отношение на извършените от БТК действия (под формата на представяне на позиции и информация, както и на становища относно проект на споразумение за роуминг между оператори в Балканските страни и участие в семинар на КРС), то от последните не може да се направи извод, че са положени проактивни усилия за преодоляване на асиметрията между цените, заплащани от БТК за терминиране на повиквания в държави извън ЕС.

Твърдението на БТК, че целта на решенията на КРС е да се решават повдигнатите от заинтересованите лица проблеми, не корепоспондира с нормативната уредба. Специално по отношение на становището на БТК, че КРС е длъжна да вземе под внимание препоръките на други държавни институции, КРС посочва, че преценката за налагане на специфични задължения е единствено на комисията като независим регулаторен орган (чл. 3а от Директива 2002/21/ЕО).

***2. Теленор счита**, че проекто-анализът страда от редица недостатъци, свързани с противоречиви и несъобразени с действителното положение изводи, които или въобще не са мотивирани или са недостатъчно обосновани, както и с липсата на анализ и оценка на резултатите от предишните анализи и наложени специфични задължения. Цитираните от Теленор проблеми в съдържанието на анализа, които биха довели до незаконосъобразност на окончателното решение на КРС и биха навредили съществено на интересите на потребителите, държавата и пазара на електронни съобщения, като цяло са: противоречие на проекто-анализа с приложимата нормативна уредба, в това число неспазване на изискванията на Методиката по чл. 150, ал. 2 от ЗЕС; пропуски при определянето на обхвата на пазара на терминиране на повиквания в мрежата на мобилните предприятия и предлаганите на тях услуги и неотчитане редица съществени фактори, които ще окажат влияние върху пазари на мобилни услуги в бъдеще. Според Теленор:*

- *Отсъства оценка от ефекта на наложените специфични задължения с предходния кръг на анализ;*
- *В настоящия проект на анализ отсъства обзор на изпълнението от страна на историческия оператор на регулаторните мерки, наложени с втория анализ на съответния пазар;*
- *Не е налице анализ и оценка на въздействието от вече наложените мерки от предходния анализ върху развитието на пазара, степента на конкуренцията, технологичното и продуктово развитие на обсъжданите и анализирани услуги;*
- *Липсват и изводи за ефективността на наложените мерки, степента на постигане на целите, заложени с въвеждането на мерките и основни изводи за следващия регулаторен период.*

Становище на КРС

Всички изводи, до които КРС е достигнала, са изградени въз основа на внимателно проучване и анализиране на информацията за състоянието на пазара през последните няколко години, състоянието му в момента, както и тенденциите за развитие през

следващите няколко години, отчетено е влиянието върху участниците на пазара, както и върху крайните потребители и са спазени в най-голяма степен изискванията и насоките, заложени в българското и европейското законодателство в областта.
КРС не може да се съгласи изцяло с позицията на Теленор относно липсата на оценка на изпълнението на регулаторните задължения от страна на историческото предприятие. КРС счита отправените от предприятието принципни бележки за неоснователни. Видно от раздел VII на приложението към проекта на решение КРС посочва текущите задължения на БТК и подробно описва изпълнението, съответно неизпълнението, на наложените регулаторни задължения не само от страна на историческото предприятие, но и от всички предприятия, определени като такива със значително въздействие върху разглеждания пазар. Въздействието от прилагането/неприлагането на тези задължения върху развитието на пазара, степента на конкуренция и технологичното и продуктово развитие на „обсъжданите и анализирани услуги" се съдържа в раздел V и VII от приложението към проекта на решение. В същите раздели при детайлен прочит се открояват и съответните изводи и заключения по отношение на степента на постигане на заложените цели. В тази връзка КРС не приема и позицията на Теленор, че правилната оценка на състоянието на пазара е осуетена.
КРС се съгласява с Теленор за важната роля, която правилната оценка на ефекта от наложените регулаторни мерки заема в изготвянето на последващи анализи, но не може да се съгласи с липсата на такава (виж. т. 3 и 6, Раздел VII от приложението към проекта на решение). КРС подчертава, че в досегашната си практика при анализиране на съответните пазари комисията винаги се позовава на задълбочена оценка от ефекта на наложените специфични задължения, изготвена на базата на предоставени от предприятията данни, постигайки по този начин приемственост, последователност и обоснованост при вземането на решения, относно подбора на регулаторни мерки, отразяващи в максимална степен актуалното състояние на съответния пазар. Независимо от посоченото, регулаторът, вземайки предвид становищата на предприятията, допълнително е анализирал ефекта от наложените задължения за прилагане на еднакви цени за терминиране на повиквания, с произход държави извън ЕС/ЕИЗ върху баланса на трафика, приходите и разходите им.

***3. В своето становище Теленор посочва**, че КРС е отбелязала наличието на нови участници на пазара, но не е отчела действителното въздействие, което те биха имали за предстоящия регулационен период върху изследваните пазари, както и какъв би бил ефекта от отсъствието на налагане спрямо тях, към настоящия момент, на специфични задължения. Според Теленор това се явява предпоставка за непълнота на пазарния анализ. Предприятието посочва, че предоставянето на ограничен ресурс на тези предприятия и заявените им намерения да предоставят определен набор от електронни съобщителни услуги на крайни потребители, както и предоставянето на информация на регулатора за финансовото състояние, са достатъчно изчерпателни критерии „въз основа на които КРС е в състояние да прецени бъдещата роля и потенциала за въздействие на новите участници в пазарите, регулирани с този анализ". Според Теленор такава оценка не е налице и това поставя под съмнение изпълнението на ex-ante регулацията с настоящия анализ. Допълнително предприятието счита, че отсъствието на регулаторни мерки и тяхното налагане впоследствие за новите участници на този пазар ще бъде неравнопоставено третиране на предприятията, като възниква въпроса за точността „в обхвата и оценката на визираните в анализа пазари с оглед отсъствие на отразяване на ролята на всички участници в тях".*

Становище на КРС

КРС счита, че отправената от Теленор бележка за ***отсъствие на детайлна оценка на новите участници в пазара*** и въздействието, което те ***биха имали за предстоящия регулаторен период върху изследваните пазари е неоснователна,*** поради следните причини**:**

- В поставения на обществено обсъждане анализ КРС определя, анализира и оценява състоянието и развитието на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи за периода 2011 – 2014 г. Въз основа на информацията, предоставена от предприятията в изпълнение на Решения № № 119/19.01.2012 г., 80/24.01.2013 г., 40/23.01.2014 г., 23/22.01.2014 г. КРС извършва анализ на данните за брой абонати, приходи и трафик и изготвя оценка на разглеждания пазар, като обхваща всички участници на него (предприятия, които предоставят услуги от продуктовия обхват на пазара). В този смисъл***, в рамките на разглеждания период*** на съответния пазар на терминиране на гласови повиквания в мобилни мрежи не са налице нови участници в сравнение с предходния кръг на анализа.
- В случай, че под „нови участници" Теленор визира предприятия, които в рамките на разглеждания период не са предоставяли мобилна гласова услуга, но притежават разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс (спектър или номера от ННП) за предоставяне на такава, то КРС обръща внимание, че тези предприятия не са участници на анализирания пазар. Това е така, защото само по себе си притежанието на разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс и заявените намерения за предоставяне на мобилна гласова услуга, не превръщат дадено предприятие в участник на посочения пазар, поради факта, че в рамките на разглеждания период, предприятието не е осъществявало дейност на този пазар, а и посочените обстоятелства не гарантират момента на предстоящото навлизане на него. Следователно неправилно е да се твърди, че подобни предприятия следва да бъдат определени за предприятия със значително въздействие върху пазара на терминиране, както и да им бъдат налагани специфични задължения единствено поради притежаването на ограничен ресурс, каквото е виждането на Теленор. В тази връзка, в т. 4 на Раздел VI от анализа, КРС е посочила, че „Евентуалната поява на ново предприятие, осъществяващо електронни съобщения посредством мобилна наземна мрежа и/или предоставящо мобилни мрежи и/или услуги, би формирала нов обособен пазар на едро, включващ предоставяните от предприятието услуги за терминиране в неговата собствена мрежа."
- В хода на откритата с Решение № 357/06.08.2015 г. процедура по обществено обсъждане още едно предприятие стартира дейност по предоставяне на мобилни гласови услуги. Подробно становище на КРС е изложено по-долу във връзка с постъпилите становища относно участниците на пазара.

С оглед на гореизложеното КРС изразява несъгласие с виждането, че „с настоящия анализ е поставено под съмнение изпълнението на ex-ante регулацията".

4. В принципните бележки на своето становище Теленор посочва*, че КРС следва „да промени позицията си спрямо съдържащото се в настоящия Проект задължение на предприятията за прилагане на единни цени за терминиране, независимо от произхода на трафика." Според Теленор, ако се приложи механизъм, при който цените за терминиране се определят въз основа на свободно търговско договаряне, ще има възможност за „известно компенсиране на така или иначе намалените приходи при използването на единни цени за национално и международно терминиране в рамките на Европейския съюз като форма на подкрепа на единния пазар между страните-членки." В подкрепа на изказаното мнение предприятието цитира данни от Годишния доклад на*

КРС за 2014 г. относно промяната в обема на пазара на електронните съобщения в България и изтъква, че една от основните причини за свиването на пазара е резкия спад в цените за взаимно свързване. Теленор отбелязва, че намалението на цените за терминиране, които се прилагат между българските предприятия, оказва по-малко влияние върху свиването на пазара в сравнение с изпълнение на задължението за въвеждане на единни цени, независимо от произхода на трафика, прилагани за терминиране на входящи международни повиквания. Според предприятието „Тъй като терминирането на международен трафик е „чист" приход за телеком операторите, той има голямо отражение върху финансовата стабилност на компаниите от сектора и играе водеща роля в подкрепата на развитието на пазара, както по отношение на услугите, които се предлагат и тяхното качество, така и по отношение на технологичното развитие на сектора." В тази връзка Теленор посочва размера на намалението в постъпленията през първата година от въвеждане на „единните цени" и го сравнява с обема на инвестиционната програма на всеки един от „трите основни оператора". В заключение е отбелязано, че „около една трета от средствата за финансиране на модернизацията на националните мрежи, които преди това постъпваха от международен трафик, легнаха директно на плещите на крайните потребители в страната."

Становище на КРС

Становището на КРС по този въпрос е изложено по-долу във връзка с постъпилите становища относно ценовите задължения.

II. По отношение състоянието на пазара на мобилни телефонни услуги в България

5. Според Теленор *при прегледа на състоянието на пазара на мобилни услуги като част от определянето, анализа и оценката на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, КРС следва да обърне внимание върху няколко елемента, а именно участници на пазара, обем на пазара, брой абонати и относителни дялове.*

а) Участници на пазара

Теленор посочва, че КРС е определила като участници на пазара на терминиране на гласови повиквания в собствени мрежи трите активни към момента на извършване на анализа предприятия - Мобилтел, Теленор и БТК и е изключила Макс Телеком и Булсатком. Според Теленор Макс Телеком и Булсатком са участници на пазара на мобилни услуги, макар и да не предлагат гласови услуги, тъй като притежават разрешения за ограничен ресурс - радиочестотен спектър и предлагат услуги за мобилен достъп до интернет.

Предприятието е на мнение, че въпреки че КРС е длъжна да прецени бъдещото развитие не само на анализираните пазари, но и на всички свързани пазари, комисията не се е съобразила с чл. 23, т. 2 от Методиката за условията и реда за определяне, анализ и оценка на съответните пазари и критериите за определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара (Методиката) и напълно е игнорирала „обстоятелството, че още преди влизането в сила на пазарния анализ на пазара са вече цитираните две предприятия".

Според Теленор за периода до следващия пазарен анализ (който според предприятието ще бъде направен не по-рано от началото на 2018 г.) Макс Телеком и Булсатком ще имат съществено конкурентно предимство, тъй като ще се възползват от пълна липса на ценово регулиране за дълъг период от време. Така двете предприятия ще пренесат пазарната си сила от пазарите на терминиране върху пазара на мобилни услуги на

дребно и лесно биха завладели пазарен дял за сметка на съществуващите оператори, поставяйки ги по този начин в неравностойно положение.
Отчитайки принципа на технологична неутралност и бързото развитие на технологиите, предприятието посочва, че предоставянето на VoIP услугите следва да бъде взето под внимание, а изключването от анализа на Макс Телеком и Булсатком лишава оценката и обосновката на изводите от съществен елемент от действителния пазар.
Според Теленор е въпрос на време двете предприятия да предоставят гласови услуги без значение от вида им (дали са в конвенционалния им вид или чрез VoIP или VoLTE, чрез които Макс Телеком официално обяви, че ще предлага гласова услуга). Допълнително следва да се отчете и наскоро подписаният договор за национален роуминг между Мобилтел и Макс Телеком. Предприятието акцентира, че според Препоръката на ЕК от 9 октомври 2014 г., пазарите следва да се оценяват и определят в перспектива, взимайки предвид условията за развитие на конкуренцията, а с отказа да отчете влиянието на двете предприятия, КРС не се съобразява с Препоръката.
Теленор счита, че КРС следва да обсъди и налагането на частични задължения (достъп, прозрачност, равнопоставеност, отчетност), които да са гаранция на предвидените в ЗЕС принципи за равнопоставеност и прозрачност, имайки предвид възможността двете предприятия да навлязат в най-кратък срок на съответния пазар. Така според Теленор, ще се гарантира цялостен анализ и оценка на мобилния пазар и по-голяма предвидимост на неговото развитие.

Становище на КРС

КРС споделя направеното заключение на Теленор, че следва да обърне внимание на няколко елемента при изготвянето на прегледа на състоянието на пазара на мобилни телефонни услуги (участници на пазара, обем на пазара, брой абонати и относителни дялове), като подчертава, че в Раздел III е разгледала изчерпателно посочените от предприятието показатели. КРС посочва обаче, че този преглед има обзорен и въвеждащ характер – да представи изчерпателна информация за пазара на мобилни телефонни услуги, който КРС отчита, че е тясно свързан с пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи и няма за цел извършването на цялостен анализ на ефективността на конкуренцията на пазара на мобилни мрежи и услуги на дребно.
Във връзка с бележката относно участниците на пазара и изключването на Макс Телеком и Булсатком от обхвата му, обръщаме внимание върху посоченото по-горе в т. 3 от Общи бележки, че наличието на разрешения за ограничен ресурс не е гарант за стартиране на дейност на разглеждания в анализа пазар на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи и на свързания с него пазар на дребно на мобилни гласови услуги. Към момента на извършване на анализа, преди публикуването на обществено обсъждане на проекта на анализ, горепосочените предприятия не са предоставяли мобилни гласови услуги, твърдение, което се поддържа и от Теленор.
По отношение на бележката на предприятието, че КРС не е преценила бъдещото развитие на всички свързани пазари посочваме, че не считаме, че предоставянето на услуги за мобилен достъп до интернет е пазар, вертикално свързан с пазара на едро на терминиране на гласови повиквания. Отново подчертаваме, че обект на настоящия анализ е пазарът на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, а пряко свързаният с него пазар е този на дребно на мобилни гласови услуги. В допълнение предприятието не уточнява кои според него свързани пазари не са разгледани в анализа.

КРС не приема твърдението на Теленор, че не се е съобразила с чл. 23, т. 2 от Методиката. Като изключим факта, че предприятието се позовава на остарял нормативен акт - последното изменение на Методиката за съответните пазари е от 13.11.2012 г. , в съдържанието на която чл. 23 има съвсем различен смисъл, посочваме, че разпоредбата на чл. 19, т. 2 се отнася до анализ на „съответния пазар". Тъй като към момента на изготвяне на анализа, публикуван на обществено обсъждане с Решение № 357/06.08.2015 г. Макс Телеком и Булсатком не са били участници на съответен пазар на терминиране в индивидуалните им мобилни мрежи и съответно не са определяни за предприятия със значително въздействие върху съответния пазар, за КРС остава неясно върху кои пазари биха могли да прехвърлят пазарна сила горепосочените предприятия.

Във връзка с твърдението на Теленор, че двете предприятия ще имат „съществено конкурентно предимство" и ще поставят в „неравностойно положение" съществуващите оператори заради липсата на ценова регулация до следващия пазарен анализ, посочваме, че специфични задължения, каквото е ценовата регулация, се налагат на предприятия със значително въздействие върху съответен пазар. Липсата на такъв пазар, а именно пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуалната мобилна мрежа на Макс Телеком, респективно Булсатком, и съответно предприятия със значително въздействие върху тези пазари, обуславя и липсата на предложени с приложението към Решение № 357/06.08.2015 г. специфични задължения.

Все пак, спазвайки ангажимента си, че при евентуалната поява на ново предприятие, предоставящо мобилни гласови повиквания посредством мобилна наземна мрежа, регулаторът ще пристъпи към стартиране на процедура по анализ на съответен пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуална мобилна мрежа, КРС прави следните допълнения:

В хода на общественото обсъждане, стартирано с Решение № 357/06.08.2015 г. на КРС, регулаторът прие Решение № 591/04.12.2015 г., с което задължи предприятията, посочени в Приложение 3 към решението, да представят информация относно брой активни абонати на мобилни услуги[2] към 01.10.2015 г. В изпълнение на Решение № 591/04.12.2015 г. освен предприятията, предоставящи услуги чрез мобилни наземни мрежи по стандарти GSM и UMTS, информация предоставиха и двете предприятия, опериращи мрежи по стандарт LTE, като декларираха активни абонати на мобилни услуги.

Отчитайки: коментарите, постъпили в процедурата по общественото обсъждане; наличието на предоставен номерационен ресурс - номера от мобилния домейн на ННП на Макс Телеком и обявеното стартиране на предоставяне на гласова услуга чрез LTE мрежата на предприятието[3], КРС изпрати писмо (изх. № 12-01-83/18.01.2016 г.), с което изиска от предприятието да предостави информация относно брой активни абонати на гласовата услуга към 31.12.2015 г., както и размера на входящия и изходящия трафик, терминиран/генериран в мрежата на предприятието през 2015 г. В резултат дружеството декларира[4] активни абонати на мобилна гласова услуга Voicer и осъществен терминиран трафик в мобилната LTE мрежа.

Наличието на активни абонати и на терминиран трафик от гласови услуги е основание за КРС да разгледа по-подробно характеристиките на стартираната през 2015 г. гласова услуга на Макс Телеком. Чрез новата гласова услуга потребителите могат да

[2] Брой уникални SIM карти, активни към 1 октомври 2015 г., от които са осъществени изходящи или входящи повиквания и/или са ползвани услуги за данни поне веднъж през последните 3 месеца (1 юли - 1 октомври 2015 г.).

[3] С писмо с вх. № 12-01-3587/ 23.09.2015г. „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД уведомява КРС, че считано от 29.09.2015 г. стартира предоставянето на мобилна гласова услуга по стандарт LTE.

[4] с писмо, вх. № 12-01-83/22.01.2016 г.

осъществяват входящи и изходящи гласови повиквания в реално време от/към номера в страната и в чужбина ползвайки национален мобилен номер, предоставен от регулатора на Макс Телеком (с код за достъп 99х) или чрез пренесен съществуващ номер от друг мобилен оператор.
В допълнение, предоставяната от Макс Телеком услуга има характеристики, отговарящи на тези на мобилна гласова услуга, а именно мобилност на потребителя и непрекъсваемост на връзката. На територията на страната услугата се предоставя чрез софтуерно приложение Voicer, като същото може да се използва само от абонати на Макс Телеком с конкретен абонатен номер от блока номера с код за достъп 99х. При международен роуминг услугата се предоставя като традиционна мобилна гласова услуга, на основата на роуминг споразумения. Още преди предоставянето на услугата за търговска цел, за да се използва предоставения ресурс по предназначение бяха определени някои допълнителни изисквания към услугата, като например начина, по който се осигуряват повиквания към единния европейски номер за спешни повиквания 112, начинът на използване на услугата при международен роуминг и др.
Въз основа на гореизложеното КРС счита, че услугата Voicer, предоставяна от Макс Телеком чрез мобилната мрежа по стандарт LTE на предприятието, притежава характеристиките на обществена мобилна гласова услуга, посочени в Раздел III (стр. 70-71) от настоящия документ. Поради тази причина, считаме, че понастоящем е налице нов участник на пазара на дребно на мобилни телефонни услуги - Макс Телеком.
Както комисията неведнъж е заявявала, появата на ново предприятие, осъществяващо електронни съобщения посредством мобилна наземна мрежа и/или предоставящо мобилни мрежи и/или услуги, би формирала нов обособен пазар на едро, включващ предоставяните от предприятието услуги за терминиране в неговата собствена мрежа.
Наличието на ново предприятие и формирането на нов обособен пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуалната мобилна мрежа на Макс Телеком, предполага и извършването на анализ на съответния пазар. В случая обаче, отчитайки спецификите на пазара, на който предприятието, в качеството си на естествен (фактически) монополист на съответния пазар, включващ единствено собствената му мрежа и поради наличието на технологични ограничения (единствено Макс Телеком има възможност да терминира дадено гласово повикване, предназначено за негов потребител), предприятието, предоставящо услугата терминиране на гласови повиквания, е в състояние да окаже негативно влияние върху конкурентната среда на пазара, както и има възможност да прилага независимо ценова и продуктова дискриминация чрез „затваряне на трафик” в рамките на мобилната си мрежа, КРС счита, че не е необходим детайлен анализ.
Въз основа на гореизложеното КРС достигна до заключението, че следва да определи „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД за предприятие със значително въздействие върху пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в собствената му мобилна наземна мрежа, работеща по стандарт LTE и да му наложи специфични задължения.

По отношение на Булсатком следва да се отбележи, че дружеството не притежава код за достъп до цифрови мобилни наземни мрежи и поради тази причина КРС не е изпращало писмо до предприятието с искане за уточняване на вида на активните абонати на мобилни услуги.

По отношение на вземането под внимание на предоставянето на VoIP услуги, подчертаваме, че същите са разгледани в т. 2 от Раздел IV (стр. 29-30) от проекта на анализ публикуван на обществено обсъждане с Решение № 357/06.08.2015 г., като

комисията е посочила, че „неуправляемите VoIP услуги не са взаимозаменяеми с гласовите повиквания в мобилни мрежи".

КРС не приема позицията на Теленор, че комисията не се съобразява с Препоръката за съответните пазари. Подчертаваме, че регулаторът прилага стриктно Препоръката, Разяснителната бележка към нея, както и Насоките за извършване на пазарни анализи. Комисията е определила съответните пазари на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи тях като е взела „под внимание очакваните или предполагаеми технологични или икономически промени в рамките на разумен времеви хоризонт, свързан с периода до изготвянето на следващия анализ". Оценката/анализа относно наличието на предприятия със значително въздействие върху съответните пазари е извършена в перспектива, като отправна точка са съществуващите пазарни условия в пълно съответствие с текста в т. 2 от Разяснителната бележка и преамбюл 20 от Насоките за пазарните анализи.
Съществуващите условия на пазара са обусловени от активните към момента на извършване на анализа предприятия и в този смисъл комисията поддържа тезата си, че е изготвила анализа при отчитане на европейското и национално законодателство.
Въз основа на направеното по-горе допълнение относно включването на Макс Телеком като участник на пазара на мобилни гласови услуги и определянето му за предприятие със значително въздействие върху пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуалната му мобилна мрежа, на съответните места в проекта на решение и приложението към него, КРС е предложила налагането на пропорционални специфични задължения.
По отношение на Булсатком, считаме, че обсъждане налагането на частични задължения на предприятия, които не осъществяват дейност на съответния пазар на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, е нерелевантно.

b) Обем на пазара, потребители, относителни дялове и конкуренция
В своето становище Теленор отбелязва, че с разглеждането на обема на пазара на мобилни гласови услуги и относителните дялове на участниците, КРС следва да обсъди ефекта от наложената с предишните два анализа регулация върху цените на едро и техният ефект върху пазара на дребно. Според предприятието подобен анализ липсва, а там където е направен, изводите не отговарят на реалното състояние на пазара. По-надолу в своето становище Теленор цитира данни за обема на приходите от предоставяне на мобилни гласови телефонни услуги за периода 2011-2014 г. (фигура 1 от становището) и за броя на абонатите и проникването на мобилни гласови телефонни услуги за периода 2010-2014 г. (фигура 2 от становището). Според предприятието данните от фигури 1 и 2, подкрепят тезата за конкурентен пазар на мобилни услуги, като е налице тенденция за намаляване на приходите от пазар на едро, намаляващо проникване на мобилните услуги и насока към изравняване на пазарните дялове на съществуващите предприятия на пазара.

Становище на КРС
КРС отново обръща внимание, че Теленор коментира състоянието на пазара на мобилни гласови услуги, като подчертава, че информацията в Раздел III е с обзорен характер и няма за цел нито определяне и анализ относно наличие на ефективна конкуренция на съответен пазар на дребно на мобилни услуги, нито да оценява ефекта от наложените с предходните анализи задължения. Оценката на ефекта на наложените специфични задължения и влиянието на цените за терминиране върху цените на дребно е разгледана на съответното систематично място в проекта на анализ - в т. 3.2. Оценка на ефекта от

наложените във втори кръг задължения на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи от Раздел VII.

III. По отношение на определяне на съответния пазар и участниците

***6. БТК счита**, че проектът на решение следва да бъде изменен като се включат всички предприятия с издадени разрешения за ползване на ограничен ресурс, визирайки Булсатком и Макс Телеком, тъй като те имат възможност да ползват ограничен ресурс - радиочестотен спектър за предоставяне на мобилни услуги.*
Аргументите, които БТК посочва по отношение на Булсатком са: Въпреки, че предприятието не е започнало дейност, то ще развие такава в периода на действие на третия кръг на пазарния анализ, защото в издаденото разрешение за ползване на ограничен ресурс са определени етапи и срокове за изграждане на мобилна мрежа. Освен това Върховният административен съд вече е имал възможност да посочи в Решение № 7746/2015 г., че КРС следва да спазва принципа на равнопоставеност и недопускане на нарушение на конкуренцията в сектора, т.е. регулаторът следва да осигурява при наличие на сходни обстоятелства равнопоставено третиране на предприятията съгласно чл. 4, ал. 1, т. 2, б. „в" от ЗЕС. Съдът в посоченото окончателно решение е определил петте предприятия като конкуренти и БТК е на мнение, че КРС следва да определи участниците на пазара по същия начин.
БТК твърди, че определяйки три самостоятелно обособени продуктови пазара с национален обхват, чиито граници се идентифицират единствено с мрежите, собственост на „всички активни към настоящия момент предприятия, предоставящи мобилни мрежи и/или услуги, а именно Мобилтел, БТК и Теленор, КРС неправилно и в противоречие с принципите по чл. 5 от ЗЕС за технологична неутралност и равнопоставеност изключва от обхвата на пазара мрежата на Макс Телеком. БТК не се съгласява с аргументите на КРС, представени в анализа, като посочва следните доводи:
- кодът 99х е определен от КРС като такъв за достъп до мобилни цифрови наземни мрежи, съгласно приетия от регулатора Национален номерационен план. С решение № 492/11.07.2013 г. КРС е предоставило на Макс Телеком двуцифрен код на мобилна наземна електронна съобщителна мрежа, като по този начин дружеството е получило възможност незабавно да започне предоставянето на мобилна гласова телефонна услуга, без да се налагат допълнителни уведомления към КРС.
- фактът, че се декларира преустановяването на предоставяне на услуги на нови абонати не означава, че дружеството е прекратило предоставянето на услуги на съществуващи такива. В подкрепа на последното, БТК прилага трафични данни и издадени фактури за периода януари-юли 2015 г. във връзка с обслужването на трафик и предоставяне на услугата терминиране, отбелязва внесените в комисията договори за взаимно свързване между мобилната и фиксираната мрежа на БТК и мрежата на Макс Телеком, както и данните, подадени в последните годишни въпросници на комисията за отчет на дейността на предприятията за 2014 г.
- Решение на КРС № 376 от 13 август 2015 г., с което бяха задължени предприятията, осъществяващи електронни съобщения посредством мобилни наземни мрежи (включително Макс Телеком) да предоставят информация за целите на адаптиране на BULRIC модела за мобилна мрежа. Поради факта, че Макс Телеком не е включено в обхвата на анализирания пазар и съгласно Проекта на решение същото няма да бъде задължено да прилага регулираните цени, БТК възразява срещу отразяването на данните, предоставени от Макс Телеком в адаптирането на модела.

- с Решение № 402/20.08.2015 г. КРС удължава срока за ползване на индивидуално ограничен ресурс номера с десет години, като КРС е приела мотива на Макс Телеком, че удължаването на срока е необходим за създаване на конкурентни условия на пазара на мобилни гласови услуги.
Всичко това, според БТК показва, че дружеството продължава да е активно предприятие към настоящия момент и съответно неговата мрежа формира отделен самостоятелно обособен продуктов пазар, което задължава КРС да разгледа и тази мрежа при анализа на съответния пазар. БТК счита, че противното би означавало Макс Телеком да бъде оставено да осъществява дейност по предоставяне на услуги на тези абонати, включително да изисква и да сключва договори за взаимно свързване с цел предоставяне на услуги, без да търпи регулаторните тежести, които са наложени на неговите конкуренти.

Становище на КРС

КРС не приема доводите на БТК за отхвърляне на направените в анализа заключения относно обхвата на разглеждания пазар, както следва:

- ***По отношение на Булсатком:***

- КРС счита, че аргументът, с който БТК подкрепя позицията си, че Булсатком следва да бъде включен като участник на пазара, тъй като в издаденото разрешение за ползване на ограничен ресурс са определени етапи и срокове за изграждане на мобилна мрежа, е невалиден. Издаденото на Булсатком разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър се отнася за осъществяване на обществени електронни съобщения чрез мобилна наземна мрежа, като разписаните в тази връзка задължения се отнасят до осигуряване на определено мрежово покритие и до стартиране предоставянето на услуги чрез мрежата в определен срок след влизане в сила на разрешението. Издаденото разрешение по никакъв начин не задължава предприятието да предоставя ***мобилни гласови услуги***. В допълнение отбелязваме, че ***за предоставянето на мобилни гласови услуги предприятието следва да притежава и код за достъп до цифрови мобилни наземни мрежи, заявление за което в КРС все още не е постъпвало***. Обръщаме внимание и на вече посоченото в т. 3 Общи бележки, че притежанието на разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс и заявените намерения за предоставяне на мобилна услуга, не превръщат дадено предприятие в участник на съответен пазар, поради факта, че в рамките на разглеждания период, предприятието може да не е осъществявало дейност на същия. Наличието на разрешение за ползване на ограничен ресурс не е гаранция за навлизане на съответния пазар.
- Считаме, че позоваването на Решение № 7746/2015 г. на ВАС с оглед включването на Булсатком като участник на пазара, е неотносимо. Съдът е приел, че петте предприятия са конкуренти на пазар на мобилни услуги, но предмет на настоящия анализ е пазарът на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Мобилните услуги, предлагани от Булсатком, се ограничават до предоставянето на услуги за мобилен достъп до интернет и пренос на данни и за разлика от БТК, Мобилтел и Теленор, Булсатком не предоставя гласови услуги, които да притежават характеристиките на мобилна телефонна услуга, посочени на стр. 70-71 от проекта на анализ. След като Булсатком не предоставя гласова услуга чрез своята мобилна мрежа, то на практика липсва и съответен пазар на терминиране на гласови повиквания в собствената му мрежа.

- ***По отношение на Макс Телеком:***

– ***<u>във връзка с гласовите услуги, предлагани чрез BWA мрежата на предприятието</u>***: Комисията не може да се съгласи с БТК, че изключването от обхвата на пазара на BWA мрежата на Макс Телеком противоречи на принципите по чл. 5 от ЗЕС за технологична неутралност и равнопоставеност. Както КРС е посочила на стр. 26 в

проекта на анализ, публикуван на обществено обсъждане с Решение № 357/06.08.2015 г., от есента на 2013 г. Макс Телеком е преустановило предлагането на гласови услуги в своята BWA мрежа за нови абонати. Въпросните услуги не се предлагат по търговски начин, което изключва същите от определението за „обществени електронни съобщителни услуги" по смисъла на § 1, т. 40 от допълнителните разпоредби на ЗЕС, тъй като те се предоставят единствено на ограничен кръг съществуващи потребители. Съгласно чл. 150, ал. 1 от ЗЕС комисията определя, анализира и оценява съответните пазари на електронни съобщителни мрежи и/или услуги относно наличието на ефективна конкуренция в съответствие с общите принципи на конкурентното право и специфичните национални условия, определя предприятия със значително въздействие върху пазара и след преценка на необходимостта от това налага, продължава, изменя и/или отменя специфични задължения на предприятията, предоставящи на съответните пазари обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги за постигане целите на този закон. Съгласно чл. 151. ал. 1 от ЗЕС комисията периодично анализира, определя и оценява пазарите на обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги и установява наличието или липсата на ефективна конкуренция. Следователно правомощията на КРС за регулиране на пазарите се ограничават само до съществуващите пазари на обществени електронни съобщителни мрежи и услуги. По отношение на представените данни за генериран трафик от мрежата на Макс Телеком в периода януари-юли 2015 г., посочваме, че това е трафик от ограничения кръг съществуващи абонати на предприятието и от момента на преустановяване на предлагането на тази услуга за нови абонати, потребителите, които използват гласова услуга чрез BWA технология отчитат трайна тенденция на спад[5], като към края на 2014 г. са с близо 70% по-малко в сравнение с броя им към края на 2013 г.

В допълнение, КРС отбелязва, че разрешението за предоставяне на услуги в BWA мрежата е с изтичащ срок. На база постъпило заявление[6] от Макс Телеком, на дружеството е издадено временно разрешение за срок от три месеца, влизащо в сила от 10.11.2015 г., което е необходимо за завършване на процеса по мигриране на абонатите към LTE мрежата. Отчитайки съществуващите пазарни условия и липсата на перспективи за развитие при предоставянето на услуги чрез BWA мрежа в периода до следващия пазарен анализ, КРС счита, че Макс Телеком към настоящия момент не следва да бъде определян за участник на съответния пазар на терминиране на повиквания в BWA мрежата.

Горното се подкрепя от факта, че в края на м. Октомври 2015 г. Макс Телеком обяви[7] спирането на BWA мрежата. В допълнение, в отговор на писмо на КРС с изх. № 12-01-83/18.01.2016 г., дружеството декларира, че към 31.12.2015 г. не притежава абонати на BWA мрежата.

По отношение направеното от БТК тълкуване на Решение № 376 от 13 август 2015 г., посочваме, че то е некоректно и стеснително, тъй като същото не разпорежда набирането на информация само от предприятията, настоящи адресати на задължението за регулирани ценови нива за терминиране. Както е посочено в мотивите към Решение № 376, набирането на информация за адаптирането на BULRIC моделите на Комисията, които същевременно отразяват разходите за терминиране на хипотетичен ефективен оператор, е необходимо с оглед отразяване на очакваните технически, технологични, икономически, пазарни и други изменения за периода 2016 - 2020 г. В тази връзка КРС

[5] Годишен доклад на КРС за 2014 г., стр. 31
http://www.crc.bg/files/_bg/01_-_Sustoqnie_razvitie_perspektivi_na_pazara_na_elektronni_suobshteniq_GD_2014.pdf
[6] Вх. № 12-01-3687/08.10.2015 г.
[7] https://www.maxtelecom.bg/bg/za-nas/novini/maks-migrira-vsichki-svoi-klienti-ot-wi-max-kym-4g-lte-operatoryt-dobavi-2-novi-grada-s-4g-pokritie

счита възражението на БТК срещу отразяването на данните, предоставени от Макс Телеком в адаптирането на BULRIC моделите, за нормативно необосновано.

– ***във връзка с гласовите услуги, предлагани чрез LTE мрежата на предприятието***: становището на КРС по този въпрос е представено в отговора по т. 5 по-горе.

7. В своето становище Мобилтел посочва*, че дейността на Макс Телеком на пазара на предоставяне на мобилни гласови услуги и отношенията, които предприятието има във връзка с осъществяване на взаимно свързване и преносимост на номерата са напълно неглижирани в проекта на анализ. Предприятието изтъква следните мотиви:*

- *Мобилтел посочва, аргументирайки се с Техническите изисквания за работа на наземни мрежи, позволяващи предоставяне на електронни съобщителни услуги[8] и с чл. 13, ал. 1 от Наредба № 1 от 22 юли 2010 г. за правилата за ползване, разпределение и процедурите по първично и вторично предоставяне за ползване, резервиране и отнемане на номера, адреси и имена[9], че КРС недвусмислено е приела мрежите, работещи с номера след код 99X за мобилни, независимо, че точно с противоположни мотиви е отхвърлила бележка на Мобилтел при общественото обсъждане на проекта на Решение № 1362 от 31.05.2012 г.[10]*

Мобилтел отбелязва, че от нормите на Функционалните спецификации и Наредба № 1 е безспорно ясно, че предприятията, предоставящи обществена гласова телефонна услуга чрез номерационен ресурс след код за достъп 99X, се включват изрично като участници в домейна на преносимост на номера в мобилни мрежи. Дружеството посочва, че това положение е отразено и в подписаната между предприятията Процедура за преносимост на мобилни номера, като считано от 28.03.2014 г. Макс Телеком е включено като равноправен участник в мобилния домейн на преносимост и осъществява преносимост от своята мрежа.

- *Предприятието изтъква, че КРС е издала на Макс Телеком разрешение № 01757/15.12.2011 г. за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс - радиочестотен спектър в обхват 1800 MHz за осъществяване на обществени електронни съобщения чрез мобилна наземна мрежа и както самата комисия отбелязва в проекта си, дружеството мигрира услугите си към LTE мрежа. Мобилтел посочва, че с Решение № 204 от 30.04.2014 г., Комисията е изменила и допълнила разрешение № 01757/15.12.2011 г., като е предоставила допълнителен ресурс радиочестотен спектър от 2x2 MHz в обхват 1800 MHz.*
- *Мобилтел предоставя обобщени данни за трафик и съответстващи разходи/приходи за терминиране по договорите за взаимно свързване между мобилната мрежа на Мобилтел и мрежата на Макс Телеком за 2014 г. и за месец юли 2015 г. Според предприятието съотнесените трафични данни за месец юли 2015 г. към годишните данни за 2014 г. показват нарастване на трафика от и към мрежата на Макс Телеком. На база на изложеното Мобилтел изтъква, че Макс Телеком предоставя*

---

[8] *Обн. ДВ. бр. 101 от 18 Декември 2012 г., изм. и доп. ДВ. бр. 51 от 11 Юни 2013 г., изм. и доп бр. 29 от 21 Април 2015 г., в сила от 21.04.2015 г.*

[9] *Обн. ДВ. бр. 64 от 17 Август 2010 г., изм. ДВ. бр. 12 от 8 Февруари 2011 г., изм. и доп. ДВ. бр. 74 от 28 Септември 2012 г., изм. и доп. ДВ. бр. 28 от 28 Март 2014 г.*

[10] *На стр. 130 от приложението към Решение № 1362 от 31.05.2012 г. е посочено, че „. предоставянето на обществени гласови телефонни услуги чрез мрежи за широколентов безжичен достъп (BWA) може да се извършва както чрез използване на географски номера, така и чрез негеографски номера с национален код за достъп от типа „99x". Използването на съответните номера се определя от технологията, начина на изграждане на мрежата и пазарната политика на предприятието. В случаите, когато използваната технология позволява ограничена подвижност (номадност) на абонатите, услугите могат да бъдат предоставяни чрез негеографски номера с национален код за достъп."*

услуги на крайни потребители, като също така предоставя и ползва услугата терминиране.
Предприятието е приложило към становището си и справка за номерата, обслужвани в мрежата на Макс Телеком от/към които е осъществен трафик по взаимното свързване с мобилната мрежа на Мобилтел за месец юли 2015 г. и посочва, че внесените в комисията договори за взаимно свързване между тези мрежи са променени през 2014 г. с оглед отчитане на наличието на мобилна мрежа, собственост на Макс Телеком.

- *Според Мобилтел, регулаторът поддържа последователна позиция за осигуряване на „регулаторна ваканция" на Макс Телеком, тъй като КРС не е включила предприятието в обхвата на нито един анализ на съответен пазар на терминиране на повиквания, независимо от нормативното задължение на комисията да изследва всички участници на съответния пазар, докато всички останали предприятия, независимо от мащаба на тяхната дейност са включени в обхвата на някой от съответните пазари на терминиране. В становището си Мобилтел цитира мотивите на регулатора от Решения № 1361 и 1362 от 31.05.2012 г. по отношение на дейността на Макс Телеком, въз основа на които комисията е стигнала до заключението, че Макс Телеком не следва да бъде включван в обхвата на нито един от анализираните пазари на терминиране. За Мобилтел е неясно защо при констатацията в приложението към Решение 1362/31.05.2012 г., че потребителите на гласови телефонни услуги на Макс Телеком нямат възможност да ги използват в движение, без прекъсване, което е основна характеристика на мобилната услуга, регулаторът е приел последващи изменения в Наредба № 1, определящи номерационния ресурс, използван от Макс Телеком, като ресурс за предоставяне на гласова услуга чрез мобилна мрежа.*

На следващо място от становището си, Мобилтел изтъква аргументите (на стр. 26) на КРС от проекта на анализ, публикуван на обществено обсъждане, относно липсата на основание да се извършва анализ на взаимозаменяемостта между повикванията към индивидуални мобилни мрежи и тези към мрежи за широколентов безжичен достъп (BWA)/неподвижен безжичен достъп (FWA) с национален код за достъп 99х. Според Мобилтел, спирането на предоставяне на услуги на нови абонати, не означава, че Макс Телеком не обслужва настоящите си абонати, което се доказва и от наличието на трафик по взаимното свързване с други мрежи. Мобилтел подчертава, че в проекта на анализ няма отговор каква ще е регулацията на предприятието, когато завърши миграцията на услугите към LTE мрежата си. Също така, регулаторът не е отчел подписания договор за предоставяне на национален роуминг между двете предприятия. Според Мобилтел чрез този договор Макс Телеком си е осигурило бързо навлизане на пазара още през тази календарна година, поради което следва да се счита за еднакво ефективно и конкурентноспособно на останалите предприятия, независимо че не е набрало голяма абонатна база. Мобилтел изтъква, че при определянето на съответния пазар, всяко действащо предприятие има 100% дял по отношение на терминиране в собствената му мрежа, като относителният пазарен дял на пазара на предоставяне на гласова услуга може да бъде основание за диференциране на мерките, но е недопустимо да бъде основание за изключване от регулация. Според дружеството е налице последователен подход от комисията за по-благоприятно третиране на определен участник на съответния пазар, в разрез с изискванията на нормативната уредба. Мобилтел подчертава, че КРС е намерила за необосновано да облекчи режима на терминиране на трафик с произход извън ЕС/ЕИЗ, но не намира пречки едно определено предприятие да договаря „напълно независимо и без регулаторни задължения цените за терминиране в собствената си мрежа, както по отношение на трафик от ЕС/ЕИЗ, така и по отношение на трафик, извън ЕС/ЕИЗ".

В заключение Мобилтел счита, че проектът на анализ следва да се преработи с отчитане участието на Макс Телеком на съответния пазар и предприятието да бъде определено за такова със значително въздействие върху пазара, като му се наложат съответни специфични задължения, съобразно посоченото в т.т. II, IV и V от проекта на решение.

Становище на КРС

Становището на КРС по голяма част от повдигнатите въпроси е представена в т. 5 и т. 6 по-горе.

По отношение на наличието на пренос на трафик между Мобилтел и Макс Телеком, КРС отново обръща внимание, че гласовите услуги в BWA мрежата на предприятието не се предлагат по търговски начин и са предназначени единствено за ограничен кръг съществуващи потребители. Поради това КРС приема, че въпросните услуги не попадат в определението за „обществени електронни съобщителни услуги" по смисъла на § 1, т. 40 от допълнителните разпоредби на ЗЕС. Подробно становище е представено по-горе в т. 6 по аналогична бележка на БТК.

В допълнение КРС не приема и твърдението, че е налице увеличение на трафика от и към мрежата на Макс Телеком за 2015 г. спрямо 2014 г. Регулаторът счита за нерелевантно да се сравняват данни на годишна база с такива, посочени на месечна. Дори да бъдат съотнесени данните за месец юли към годишните за 2014 г., както е посочено в становището на предприятието, полученият резултат лесно може да бъде манипулиран и изкривен, като бъдат представени месечни данни с най-високи стойности на трафика и финансовия резултат. В този смисъл КРС счита, че подобно съотнасяне, с оглед на това да бъде представена оценка за трафичните данни и финансовия резултат за 2015 г., е некоректно и заблуждаващо.

КРС отхвърля твърдението на Мобилтел, че е осигурена „регулаторна ваканция" на Макс Телеком. В приложенията към Решения № № 1361 и 1362 от 31.05.2012 г., КРС е предоставила достатъчно мотиви относно липсата на взаимозаменяемост между гласовите услуги, предоставяни чрез BWA мрежата на Макс Телеком и гласовите услуги, предоставяни в индивидуални мобилни и фиксирани мрежи. Регулаторът е на мнение, че повторното рефериране от страна на Мобилтел на влезли в сила и потвърдени от ВАС решения няма отношение към настоящата процедура по трети кръг на анализ на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

По отношение на поставения от Мобилтел въпрос „какво ще се случи по отношение на регулацията на предприятието, когато завърши миграцията на услугите към LTE мрежата на Макс Телеком", подробен отговор е представен в становището на КРС по т. 6.

8. Според Теленор *при определянето на съответния пазар КРС е допуснала съществена грешка, тъй като в проекта на анализ е посочено, че от гледна точка на търсенето на дребно не са налице услуги, които да могат да бъдат разгледани като взаимозаменяеми по отношение на услугата терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Теленор счита това твърдение на КРС за отчасти вярно, тъй като регулаторът е направил пропуск при разглеждането на възможните взаимозаменяеми продукти и пазари.*

Комисията е посочила, че при предлагането на възможности за осъществяване на изходящи повиквания посредством софтуерни продукти, използващи пренос на глас чрез интернет протокол (VoIP), без използване на номера от ННП, е налице липса на гарантирано качество на предоставяните услуги и необходимост от инвестиране от страна на потребителите в технически средства. Поради това, регулаторът е счел, че

неуправляемите VoIP услуги не са взаимозаменяеми с гласовите повиквания в мобилни мрежи, и услугите, предоставяни чрез ОТТ приложения, са по-скоро допълващи. Така от гледна точка на търсенето не е налице взаимозаменяемост на тези форми на комуникация чрез мобилен пренос на данни от една страна и гласовите повиквания към мобилни мрежи от друга.
Теленор счита за неправилно категоричното отхвърляне на възможността за взаимозаменяемост на ОТТ услугите и мобилните гласови услуги. Според предприятието все по-голямото навлизане на смартфони и възможностите за използване на приложения за пренос на глас, при които не се използват номера от ННП, позволява тези услуги да се превърнат в реална алтернатива на конвенционалната гласова услуга. Теленор отбелязва, че невземането под внимание на ОТТ услугите създава „опасност от изкривяване на преценката и неправилно определяне на продуктовия пазар, което е в основата на пазарния анализ".
Допълнително дружеството коментира, че представената информация за средномесечен брой изпратени текстови съобщения от абонати за периода 2010-2014 г., като се отчита намаляването в броя на абонатите, не отразява коректно състоянието на пазара. Според предприятието КРС следва да представи абсолютни данни за общия брой изпратени съобщения, а не да посочва информация под формата на сравнителни стойности.
Предприятието счита, че допуснатите от комисията грешки при определянето на съответния пазар са порок, който ще доведе до незаконосъобразност на анализа, с оглед изискванията на Методиката по чл. 150, ал. 2 от ЗЕС.

Становище на КРС
КРС не може да се съгласи с твърдението на Теленор за допусната съществена грешка и счита, че при определянето на продуктовия обхват на пазара е включила всички възможни взаимозаменяеми от гледна точка на търсенето и предлагането обществени електронни мрежи и/или услуги. Комисията подчертава, че на съответното систематично място в проекта на анализ (т. 2.1.1. „Взаимозаменяемост при търсенето на пазари на дребно от гледна точка на поведението на потребителите, извършващи повикването" от Раздел IV) е посочила достатъчно аргументи в полза на твърдението, че на този етап от своето развитие неуправляемите VOIP услуги[11] (предоставяни обикновено като ОТТ услуга) не може да се считат за взаимозаменяеми с гласовите повиквания в мобилни мрежи. Ограниченията пред крайните потребители, използващи ОТТ услуги, а именно изискването двете отсрещни страни, извършващи и приемащи повикване, едновременно да разполагат с достъп до интернет и да ползват едно и също ОТТ приложение, показват, че тези услуги не могат да бъдат считани за взаимозаменяеми и съответно включени в обхвата на съответния пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. КРС не отрича теоретичната възможност алтернативните начини за комуникация, използващи мобилен пренос на данни, да се превърнат в заместител на гласовите повиквания в мобилни мрежи, но в периода до следващия пазарен анализ се очаква ОТТ услугите да продължат да бъдат възприемани от крайните потребители като допълващо средство за комуникация и няма да се превърнат в заместител на традиционните гласови телекомуникационни услуги.
В тази връзка считаме, че без предоставени конкретни данни от Теленор, доказващи „все по-голямото навлизане на смартфони и възможността за използване на приложения за пренос на глас, при които не се използват номера от ННП", твърденията на

[11] при които услугата не е свързана с определено местоположение, качество й не е гарантирано и не се използват номера от ННП

предприятието за „изкривяване на преценката и неправилно определяне на продуктовия пазар" са неоснователни.
Ето защо, с оглед на гореизложеното, КРС не може да се съгласи с оценката на Теленор, че продуктовият пазар е неправилно определен.
По отношение на забележката относно данните за средномесечния брой на изпратените кратки текстови съобщения, регулаторът отбелязва, че Теленор не представя конкретни аргументи защо предприятието счита, че така представената информация не отразява „коректно състоянието на пазара" и защо ще бъде „по-правилно", ако „комисията предостави абсолютни данни за общия брой изпратени съобщения". При изследването за взаимозаменяемост на продуктите и услугите, които следва да се включат в продуктовия обхват на пазара, регулаторът е представил конкретни данни, от които се вижда, че кратките текстови съобщения не се възприемат от крайните потребители като достатъчно ефективен начин на комуникация. Допълнително са налице и значителни различия във функционалните характеристики (описани на систематичното място в проекта на анализ) между гласовите повиквания и кратките текстови съобщения, които не позволяват двете услуги да бъдат включени в един продуктов пазар.
Поради гореизложеното, КРС счита, че Теленор погрешно интерпретира изнесените данни в раздела за състоянието на пазара на мобилни гласови услуги и отхвърля като неоснователни отправените твърдения за незаконосъобразност на анализа.

IV. По отношение анализа и оценката на съответния пазар

IV.1. Цени и ценова политика

***9. БТК е на мнение**, че за целите на анализа и оценката на съответния пазар КРС неправилно е интерпретирала данните за пазара, преди всичко по отношение на изводите за прилаганата от страна на българските оператори ценова политика за повикванията към мрежи в чужбина.*
БТК не е съгласна с извода, до който КРС достига, че намалението в цените за терминиране, в съответствие с Решения №1362/31.05.2012 г. и №135/14.02.2013 г. на КРС не се е отразило съществено върху цените на дребно за изходящи международни повиквания в периода 2010-2014 г. Според БТК, комисията достига до тези заключения единствено на база анализ на данните за реализираните трафични обеми и приходи от генерирането на международни повиквания при прилагането на стандартна ценова политика от страна на предприятията, без да е отчетен ефекта от прилагането на различните продуктови стратегии, предоставящи възможност за ползване на определен обем за международни разговори, в рамките на месечния абонамент или срещу заплащането на допълнителна такса, когато ползването на тези минути е обвързано с активирането на допълнителен пакет с минути за разговори, включително при осъществяване на разговори в роуминг.
БТК не е съгласна и със заключението на КРС, че съгласно стандартните ценови листи на предприятията за международни разговори към дестинациите извън ЕС/ЕИЗ се прилагат цени, равни или по-ниски от цените, които тези предприятия прилагат спрямо повикванията, насочени към държавите от ЕС/ЕИЗ, тъй като изследването на динамиката и структурата в приложимите стандартни ценови листи на предприятията в частта осъществяване на международни повиквания не позволява извършването на адекватна оценка за ценова политика при осъществяването на международни разговори, както и не позволява да се изследва релацията между тази политика и заплащаните от страна на предприятията цени на едро.
БТК счита и направеното от страна на КРС заключение, че мобилните предприятия имат възможност да реализират по-висок марж между цените на едро и цените на дребно за повиквания към държавите от ЕС/ЕИЗ, за некоректно, необосновано от

икономическа гледна точка и водещо до финансови загуби за конкретното предприятие. БТК подчертава, че промяната в маржа между цените на едро и цените на дребно е свързано с едностранна промяна в договорите с действащите крайни потребители и в тази връзка със създаване на възможност за прекратяване на посочените договори без неустойка, а такава стъпка от страна на БТК ще има за резултат единствено прекратяване на договорите от клиентите, които се ползват в най-голяма степен от цените на БТК към предприятия извън ЕС/ЕИЗ.
БТК изтъква, че наличието на голямо разнообразие на оферти на пазара, които дават възможност за ползване на определен обем минути от международни разговори като част от месечната абонаментна такса и/или срещу заплащането на допълнителна цена, води до съществено понижение на средната цена на дребно, особено когато това се отнася до разговори в рамките на ЕС/ЕИЗ. БТК е съгласна, че прилагането на единен подход при регулиране на цените за терминиране в рамките на Общността оказва своето благоприятно въздействие, но не и по отношение на повикванията извън ЕС/ЕИЗ, тъй като българските оператори са изправени пред предизвикателството да се справят с непрекъснато растящите цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ, което ограничава възможностите им за подобряване на условията за крайните потребители.

Становище на КРС

КРС приема частично бележката на БТК относно извода, че намалението в цените за терминиране, в съответствие с Решения № 1362/31.05.2012 г. и № 135/14.02.2013 г. на КРС не се е отразило съществено върху цените на дребно за изходящи международни повиквания в периода 2010-2014 г. В тази връзка регулаторът уточнява, че изводът е направен на основание сравнението на процентното намаление на средните цени за повиквания на дребно и цените за терминиране. Уточнението е отразено на систематичното му място в анализа (Раздел V, т. 2.4.2.3). Същевременно КРС обръща внимание, че според посоченото в бележка 65 под черта средните цени на дребно се отнасят до цените за повиквания към номера в чужбина (в лв. на минута), без да се отчитат включените в месечния абонамент безплатни минути.
КРС се съгласява с твърдението на БТК, че „изследването на динамиката и структурата в приложимите стандартни ценови листи на предприятията в частта осъществяване на международни повиквания не позволява извършването на адекватна оценка за ценова политика при осъществяването на международни разговори, както и не позволява да се изследва релацията между тази политика и заплащаните от страна на предприятията цени на едро по отношение на връзката между цените за международни повиквания към държави извън ЕС/ЕИЗ и цените за терминиране на тези повиквания, поради липсата на задължение за прилагане на цени за терминиране в съответствие с изискванията залегнали в Препоръка 2009/396/ЕО относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в ЕС от държавите извън ЕС/ЕИЗ.
КРС отчита допълнението на БТК относно едностранната промяна в договорите с действащите крайни потребители и създаването на възможност за прекратяването им без неустойка, но отбелязва, че промяна в маржа между цените на едро и цените на дребно, която би довела до прекратяване на договорите от страна на потребителите, би била в посока увеличение на цените на дребно, което би запазило или увеличило този марж.

***10. На първо място в тази част от становището си Теленор посочва**, че бързото и драстично намаляване на цените за терминиране и уеднаквяването на цените за национален и международен трафик в комбинация с изключително конкурентния пазар на дребно и непрекъснато намаляващите от това цени на услуги, както и*

необходимостта от непрестанни и скъпи иновации води до огромен натиск върху предприятията, намаляване на маржовете и създаване на условия за понижаване на цените на едро под разходите. Теленор прилага данни за цените за терминиране в България, сравнени с тези в ЕС, като прави извод, че е достигнат етап, на който бъдещо намаляване на цените може да доведе до непредвидими последици за пазара, изкривяването му и създаването на неблагоприятна конкурентна среда. Имайки предвид огромните инвестиции, които са необходими за изграждане и поддържане на мрежи, Теленор се опасява, че целта на ex-ante регулацията може да се изгуби и предприетите мерки да навредят на пазара и на потребителите.
На следващо място, Теленор отново обръща внимание върху конкуренцията на пазара на дребно и посочва, че са налице доказателства за „достатъчно развита конкуренция" на този пазар. В подкрепа, предприятието реферира към данните за „движението на цените на дребно" от проекта на анализа. В тази връзка Теленор изразява несъгласие по отношение на твърдението на КРС, че спадът на цените за повиквания към други мобилни мрежи (off-net) е резултат от намаляването на цените на едро, което то счита за „не изцяло вярно и обосновано", за разлика от „наличието на причинно-следствена връзка при намаляването на приходите от международен трафик и намаляването на цените за терминиране".
Според Теленор няма доказателства за наличие на правопропорционален пряк ефект върху цените на дребно при промяна на цените за терминиране на едро, като счита, че е възможна появата на разнопосочен ефект. Теленор се позовава на изследване на Genakos и Valletti от 2008 г., като пояснява, че в същото изследване има убедителни според предприятието аргументи за наличие на т. нар. "waterbed" ефект. Последният е дефиниран от Теленор като зависимост, при която вследствие намаляването на тарифата (цената) от един приходоизточник (услуга) се налага повишаване на цената на отделни елементи или цялата останала съвкупност от услуги, които предприятието предоставя, с оглед запазване на общите му приходи. Предприятието се съгласява, че в „теорията се застъпва становището, че намаляването на цените на едро за терминиране води и до намаляване на цените на дребно", но посочва, че според тях поради наличието на "waterbed" ефект, „не е правилно да се приема, че намаление в цените за терминиране води автоматично и до намаление и в цените на дребно, още повече когато цените за терминиране са регулирани до нива, по-ниски от действителната цена". Основавайки се върху заключенията, посочени в Genakos и Valletti от 2008 г., Теленор счита за неустановено, че намаляването на цените на едро за терминиране в мобилни мрежи от страна на КРС с наложените задължения с предишните анализи има категорично пряко отношение към намаляването на цените. Предприятието е на мнение, че „цените на дребно намаляват в отговор на нарастващата конкуренция и ценова борба между операторите". Според Теленор на пазара на мобилни услуги на дребно има развита конкуренция, която успява да саморегулира цените и да запази тенденциите за либерализиране на самият пазар предвид фактори като: намаляващи приходи, намаляващо проникване на мобилни услуги, увеличен трафик, особено към други мобилни мрежи, тенденция към приближаване на дяловете на участниците, изключително ниски цени на едро за терминиране, а в същото време намаляване на цените на дребно. Теленор е на мнение, че в проекто-анализа си КРС никъде не взема предвид тази конкуренция и изцяло обосновава тенденциите на пазара с намаляването на цените на едро, поради което прилага повтарящи се мерки, които носят всички белези на свръх регулация, като предприятието апелира за цялостен анализ на ефекта от наложените регулации.
В светлината на това заключение, Теленор посочва, че съгласно Препоръката на ЕК от 9 октомври 2014 г. относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на

електронните съобщения, подлежащи на регулиране ex-ante анализът на съответните пазари на дребно следва е отправна точка за всяко НРО при анализ на съответните свързани пазари на едро. Предприятието счита, че КРС не се е придържала към препоръчания подход и не е оценила дали пазарите на дребно са действително конкурентни от гледна точка на бъдещо развитие при липса на регулиране, не са взети предвид въздействието на други видове регулация, приложими към съответния пазар на дребно и свързаните с него пазари на едро по време на съответния период, поради което и направеният от КРС извод за необходимост от регулация на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи е несъстоятелен

Становище на КРС

КРС не оспорва становището на Теленор за наличие на натиск върху цените за гласови повиквания на дребно, който е резултат от намалението на цените за терминиране. Застъпената от Теленор позиция е показателна за ефекта и ползата от регулирането на пазара на едро на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, която намира отражение върху конкуренцията на свързания пазар на дребно. КРС обаче е на мнение, че направеното от Теленор заключение по отношение възможността засилената конкуренция на пазара на мобилни услуги на дребно да е достатъчна гаранция за саморегулация на пазара на едро за терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, е неправилно. В отличие с такова заключение, КРС посочва, че няма информация регулаторен орган на държава-членка да е констатирал наличие на ефективна конкуренция на пазара на дребно и това да е дало основание за оттегляне на регулаторната намеса на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

В същото време КРС не би могла да се съгласи с виждането на предприятието, че „*бъдещо намаляване на цените може да доведе до непредвидими последици за пазара, изкривяването му и създаването на неблагоприятна конкурентна среда.”.* Припомняме, че специфичните характеристики на пазарите на терминиране[12], съчетани с прилагания принцип „викащата страна плаща”, са в основата на Препоръка 2009/396/ЕО относно подхода за регулиране на цените за терминиране във фиксирани и мобилни мрежи в ЕС. В последната прекалено високите цени за терминиране са определени като основна „*грижа на регулаторните органи по отношение на конкуренцията*.”. Поради наличие на стимули на предприятията със значително въздействие да повишават цените за терминиране значително над разходите ЕС счита, че „ориентирането на цените към себестойността се счита за най-подходящата намеса за справяне с конкурентния проблем „прекалено високи цени”. В същия документ ЕК отбелязва, че „*в една конкурентна среда операторите се конкурират въз основа на текущите разходи и не могат да бъдат компенсирани за разходи, които са били направени поради неефективност*.” Въз основа на посоченото, КРС отбелязва, че наложените на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар разходоориентирани цени за терминиране са изчислени въз основа на модел, съобразен с разходите на ефективен оператор (pure BULRIC). Определените въз основа на посочената методология цени не отчитат текущите разходи на отделните предприятия и в този смисъл дали те са *„под съответния разход за минута”.*

По отношение твърдението на Теленор, че регулаторът не е взел предвид констатирания от Genakos и Valletti през 2008 г. разнопосочен ефект върху цените на дребно вследствие от намаляване цените на едро за терминиране, КРС обръща внимание, че с оглед пълнота

[12] всяка мрежа представлява отделен съответен пазар, на който всеки мрежов оператор има значително въздействие върху съответния пазар

на анализа и като продължение на проведените дискусии от предходните кръгове на пазарен анализ, в Раздел VII, т. 6 е отчетено вероятното наличие на т. нар. „ефект на водното легло/waterbed", в съответствие с най-добрите практики, актуални към момента на извършване на анализа. В допълнение КРС подчертава, че в свой ревизиран доклад от 2014 г.[13] цитираните от Теленор автори напълно опровергават своите предходни твърдения, като на база идентична методология, но по-дълъг времеви период, многократно отхвърлят възможността регулаторното намаление на цените за терминиране да има негативно въздействие върху крайните цени за потребителите.
По-нататък, във връзка с направените от Теленор изводи относно липсата на пряк ефект от регулацията на цените за терминиране в индивидуални мобилни мрежи върху крайните цени, регулаторът се съгласява частично с такова твърдение дотолкова, доколкото няма „*правопропорционален пряк ефект върху цените на дребно при промяна на цените за терминиране на едро".* Същевременно КРС не би могла да се съгласи със становището на Теленор, че „*причинно-следствената връзка"* между цените за терминиране и цените за гласови повиквания на дребно на националния пазар е непряка, докато тази между цените за терминиране и цените за международни разговори е пряка. В тази връзка КРС изтъква, че тъй като цената за терминиране в други мобилни и фиксирани мрежи, независимо от това дали повикването се реализира в страната или в чужбина, се заплаща от съответното предприятие, то тази цена се явява разходен елемент, който следва да участва във формирането на цената на дребно. В своя анализ регулаторът е отчел, че в комбинация с други благоприятстващи фактори регулаторното намаление на цените на едро има тенденция да се проявява в понижаване на цените за off-net разговори и/или в относително повишаване на трафика към други мрежи. Това разбиране на регулатора се подкрепя и от ЕК, като в Препоръка 2009/396/ЕО е посочено, че „*Високите цени за терминиране проявяват тенденция да водят до високи цени на дребно за генериране на повиквания*". КРС е на мнение, че в резултат от регулаторното намаление на цените на едро в динамичен аспект възникват условия за развитие на иновации в предлагането на абонаментни планове, които подчертават привлекателността на разговорите към всички мрежи и интензивното потребление от крайните потребители. КРС обръща внимание, че наличието на такива оферти с включено по-голямо потребление към други мрежи повишава благосъстоянието както на повикващата, така и на търсената страна. Редно е да се отчете също така, че в своето становище Теленор потвърждава реализирането на изброените резултати. Вземайки предвид посоченото, регулаторът е на мнение, че общият ефект върху крайните цени е динамичен процес и проявява забавяне във времето, което не следва да се тълкува от предприятието като неизпълнение на заложените цели. КРС счита за несъстоятелни опитите на Теленор да неглижира с некоректно тълкуване на факти ползотворния ефект, постигнат благодарение наличието на регулация на разглеждания пазар, а заслуги за постигнатото и очакваното в бъдеще благосъстояние да се приписват единствено на ценовата борба между операторите.
По отношение твърдението на Теленор, че КРС не се е придържала към Препоръката за съответните пазари, като не е извършила анализ на съответните пазари на дребно, посочваме че КРС е отчела, че пазарът на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи е тясно свързан с пазара на дребно на мобилни мрежи и услуги. Тази връзка е разгледана в настоящия пазарен анализ в раздели IV и V на настоящия документ, като са направени съответните заключения, където е необходимо. В допълнение отново обръщаме внимание, че настоящият проект на анализ се отнася до

[13] Genakos, C. , T., Valletti, (2014), "Evaluating a Decade of Mobile Termination Rate Regulation", CEP Discussion Paper No 1282 July 2014

пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, като съответният пазар е ограничен до всяка една мрежа на терминиращо предприятие. В този смисъл, всеки един от определените пазари е монополистичен и предприятията притежават 100% пазарен дял и значително въздействие върху съответния пазар. Наличието на това обстоятелство се явява предпоставка, съгласно действащата правна рамка, за регулация на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. В подкрепа на твърдението, че пазарът на терминиране ще продължи да подлежи на регулация е и текста в т. 2.6 от Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г., в който е посочено, че *„...регулирането на продуктите на едро може все още да бъде необходимо даже тогава, когато някой от свързаните пазари на дребно изглежда да е ефективно конкурентен..."*[14]
Във връзка с твърдението на Теленор, че КРС не е взела предвид „*въздействието на други видове регулация, приложими към съответния пазар на дребно и свързаните с него пазари на едро по време на съответния период*", отбелязваме, че на КРС не е известно наличието на регулация в България, приложима към пазара на дребно на мобилни гласови услуги или пък към пазар на едро на достъп и генериране на повиквания от мобилни мрежи, нито в рамките на разглеждания в проекта на анализ период, нито преди него.

V. По отношение определяне на специфични задължения

V.1. Оценка на въздействието на наложените специфични задължения на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар.

11. В становището си БТК *припомня изразената в рамките на предходния кръг на пазарен анализ позиция относно ограничаването на регулаторната намеса единствено до трафика, генериран в ЕС/ЕИЗ. БТК счита, че КРС не е анализирала неблагоприятните последици за българските оператори, в резултат на изпълнение на задължението за прилагане на регулирани цени за терминиране, независимо от произхода на повикванията. БТК изтъква, че единственият коментар на комисията е свързан със заключението, че държавите извън ЕС/ЕИЗ не попадат в топ пет дестинациите с най-голям обем трафик за периода 2012 г. – 2014 г.*
Според БТК, неблагоприятните последици за българските оператори са свързани с отношенията им с оператори извън ЕС/ЕИЗ, в които не се прилагат регулирани спрямо европейското законодателство цени. БТК счита, че подобна регулаторна политика, водеща до силно изразена асиметрия в цените за терминиране, е причина за насочване на парични потоци извън рамките на Съюза и е единствено в полза на операторите извън ЕС/ЕИЗ.
БТК смята, че съществено място в анализа на този проблем следва да заема оценката на ефекта върху приходите за българските оператори в резултат на прилагане на асиметричните цени за терминиране. За целта, според БТК, е необходим допълнителен анализ на приложимите цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ, на базата на който да се извърши оценка на ефекта върху реализираните трафични обеми. Според БТК обаче подходът, който КРС възприема при събирането на информация за целите на настоящия анализ е крайно неточен и не позволява коректното интерпретиране на получените данни. БТК изтъква, че това от една страна се дължи на факта, че българските оператори посочват общо реализираните разходи за обслужване на повиквания за дадена държава, а отклоненията в средния разход за терминиране,

[14] *„...the regulation of wholesale inputs may continue to be necessary even when one of the related retail markets appears to be effectively competitive..."*

заплащан от отделните български предприятия във връзка с обслужването на повиквания в дестинации извън ЕС/ЕИЗ са резултат не от силни позиции при договаряне, до каквото заключение е стигнала КРС, а от реализирането на определена продуктова стратегия, намираща израз в преимуществен трафичен поток към фиксирани или мобилни мрежи в определена дестинация. В допълнение БТК посочва, че повсеместна практика сред българските оператори за осъществяване на международна свързаност е използването на транзитни мрежи. Така в общите разходи за обслужване на международните повиквания влиза и цена за транзит, като според БТК в общия случай не може да се направи разграничение, така че да бъде отделена само цената за терминиране. Въпреки това, БТК е на мнение, че КРС е имала възможността да направи по-адекватна оценка за нивата на прилаганите цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ като направи по-подходяща формулировка на въпросниците и по този начин събере съответната информация от българските предприятия, които действат и като транзитиращи. В допълнение БТК счита, че КРС е следвало да се възползва и от възможността да изиска, по силата на действащи меморандуми с регулаторни органи с държави извън ЕС/ЕИЗ, насрещна информация за приложимите цени за международно терминиране.

В подкрепа на своята теза за липса на потенциал на събраната от КРС информация, БТК реферира към приложени от ОЕРЕС (и изпълнен от КРС с Решение № 900/2013 г.) и AGCOM (италианския регулатор) аналогични подходи, позволяващи изследването на ефекта върху приходите в резултат от наличието на силно изразена ценова асиметрия. В тази връзка БТК е на мнение, че включването само на топ пет дестинации по обем трафик във въпросниците на КРС е крайно недостатъчно и не позволява коректното интерпретиране на данните и анализ на ефекта върху приходите на българските оператори.
Предприятието посочва, че въпреки неправилния според него подход, от събраната от КРС информация горепосоченият ефект е видим на ниво трафични обеми, реализирани общо към държави извън ЕС/ЕИЗ и в рамките на ЕС. БТК прави обобщение на заключенията от събраните данни за трафика, като посочва, че за периода 2012 г. – 2014 г. е налице ръст в изходящия трафик в посока държави в ЕС/ЕИЗ, дължащ се на по-благоприятните ценови условия за потребителите. В същото време обаче, БТК посочва, че е налице обратна тенденция при трафика към държави извън ЕС/ЕИЗ, като за същия период свързаните с осъществяването на тези повиквания разходи за предприятието отчитат ръст. БТК се абстрахира от заключението на КРС, че разликите в разходите за повиквания към държави в ЕС/ЕИЗ и тези, свързани с осъществяване на повиквания към държави извън ЕС/ЕИЗ се дължат на сходната регулация на Общностно ниво и намалението на цените за терминиране в ЕС.
На следващо място БТК сочи, че нарастващият дял на разходите неминуемо оказва натиск върху цените на дребно. БТК изтъква, че до момента този натиск е бил удържан, благодарение на маржа, който предприятието реализира при предоставяне на международни разговори, но при продължаваща негативна тенденция, предприятието ще се изправи пред необходимостта да влоши условията за крайните потребители. Това, според БТК, би довело да възникването на конкурентни проблеми, които следва да бъдат обект на регулаторния режим. В тази връзка БТК подчертава нуждата от намеса на КРС, в рамките на своята законова компетентност, не само за недопускане на увеличаване на цените за повиквания към държави извън ЕС/ЕИЗ, но и за тяхното намаляване.
В заключение БТК илюстрира негативния ефект върху приходите в резултат на силно изразената асиметрия в цените за терминиране на оператори в държави извън ЕС/ЕИЗ

и тези, прилагани от БТК, като дава пример с обслужването на повиквания по направление дестинации извън ЕС/ЕИЗ, когато потребители на оператори от ЕС/ЕИЗ ползват мрежата на БТК в роуминг.

Становище на КРС

КРС приема позицията на БТК относно необходимостта от задълбочаване на анализа за последиците за българските оператори в отношенията им с оператори извън ЕС/ЕИЗ, породени в резултат на изпълнение на задължението за прилагане на регулирани цени по отношение на трафика с произход държави извън ЕС/ЕИЗ. В тази връзка регулаторът допълва анализа за оценка на ефекта от изпълнението на текущите специфични задължения, наложени на предприятията (виж т. VII. 3.2.). Заключенията от този анализ подкрепят становището на БТК за наличието на неблагоприятни последици за българските оператори в отношенията им с оператори извън ЕС/ЕИЗ.

В същото време КРС не би могла да се съгласи с мнението на БТК за „*неточния подход, възприет от регулатора при събирането на информация*", който „*не позволява коректното интерпретиране на получените данни*". В тази връзка регулаторът посочва, че в същата част от становището си БТК изтъква, че въз основа на данните, събрани в резултат от изпълнение на Решение на КРС № 257/11.06.2015 г. могат да бъдат изведени изводи за неблагоприятните последици от прилагането на регулираните цени за терминиране на повиквания с произход държавни извън ЕС/ЕИЗ

КРС е съгласна с изразеното от БТК твърдение, че повсеместна практика сред българските оператори за осъществяване на международна свързаност е използването на транзитни мрежи, обстоятелство, видно и от информацията, получена в изпълнение на решение на КРС № 257/11.06.2015 г. КРС обаче подчертава, че обект на настоящия анализ е пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи на територията на Р. България, което изключва необходимостта и възможността на КРС да събира информация от транзитиращите предприятия или от предприятията, терминиращи извън територията на страната.

КРС счита за нерелевантен спрямо разглеждания пазар, посоченият от БТК пример относно обслужването на роуминг повиквания по направление дестинации извън ЕС/ЕИЗ, като припомня, че в Регламент 531/2012 г. (Регламент за роуминга), чл. 2, ал. 2, буква з) е посочено, че регулацията се отнася само за повиквания, които са осъществени в рамките на ЕС.

В заключение, въз основа на заключенията от анализа за оценка на ефекта от изпълнението на текущите специфични задължения, наложени на предприятията (виж т. VII. 3.2.). КРС се съгласява с позицията на предприятието за отмяна на задължението за прилагане на разхоориентирани цени за терминиране по отношение на повикванията с произход държави извън ЕС/ЕИЗ.

V.2. Конкурентни проблеми

12. В тази част от своето становище БТК излага *виждането си, че еднаквите цени за терминиране на международни повиквания без оглед на произхода на обаждането, са причина за наличието на конкурентни проблеми, които се свеждат до:*

- *сериозен дисбаланс в паричните потоци (приходи и разходи) между операторите от България и страните извън ЕС/ЕИЗ, дължащ се на силно изразени асиметрични и прекалено високи цени за терминиране. В подкрепа БТК представя данни за изменение на цените за терминиране на повиквания към държави извън ЕС/ЕИЗ[15], с които*

[15] Фиг 5, стр. 15 от становището (търговска тайна)

потребителите на БТК осъществяват най-много разговори, за 2012-2015 г., както и данни за средните цени за терминиране към същите дестинации за 2012 г., 2014 г. и 2015 г.[16]

Предприятието представя и пространно разяснение за начина на осъществяване на свързаност с мрежи извън ЕС/ЕИЗ (пряко или чрез транзитираща мрежа) в подкрепа на тезата си, че заплащаните от българските оператори значително по-високи цени към дестинации извън ЕС/ЕИЗ не следва да се разглеждат като спекулативни ценови стратегии от стана на тразитиращите мрежи.

- *липса на пазарна сила и позиции при договаряне на цените за терминиране, липса на възможност за ползване на привилегии от гарантирано количество трафик, скала на отстъпки в зависимост от количеството и други договорни похвати за постигане на по ниски цени. Въз основа на приложени оферти (търговска тайна) предприятието посочва, че към август 2015 г. дружеството не е в състояние да договори по-ниски цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ, а би следвало занапред да заплаща още по-високи цени, което според предприятието допълнително ще задълбочи пазарните изкривявания. То акцентира и върху факта, че поради наличието на регулирани цени българските оператори са лишени от възможността да повишат цените си за терминиране в отговор на произволно вдигане на цените за терминиране на повиквания в мрежите на операторите извън ЕС/ЕИЗ, което води до нарастване на дисбаланса. Според БТК ефекта от така наблюдаваните диспропорции е пренасяне на благоприятния ефект от прилагането на регулацията върху мрежи на предприятия, опериращи извън територията на ЕС/ЕИЗ и на техните потребители в ущърб на българските оператори и потребители.*

В заключение БТК обобщава, че ако тенденцията на нарастване на цените за терминиране в мрежи на оператори извън ЕС/ЕИЗ се запази, без да се дадат възможности на предприятието да й се противопостави, то дружеството ще бъде принудено да коригира потребителските си цени в посока на тяхното увеличаване.

Накрая предприятието поставя на обсъждане въпроса дали е налице конкурентен проблем, ако потребител на германски оператор в роуминг в България, осъществява изходящо повикване към абонат на мобилна мрежа в Турция, като се отчита, че паричните потоци са както следва:

⇒ *Българският оператор ще получи от немския оператор цена на едро за обслужване на потребителя в роуминг съгласно Регламент № 513/2012 г. в размер на 0,05 Евро на минута;*

⇒ *Българският оператор заплаща нерегулираната висока цена за терминиране в турската мобилна мрежа.*

Според БТК, при тази хипотеза българските мобилни предприятия винаги ще са в ситуация да предоставят услуги под разходите за повиквания от потребители в роуминг към дестинации извън ЕС/ЕИЗ. Доколкото на цената по Регламент не може да се въздейства, то единственият вариант е създаване на възможности за пазарно договаряне на цената за терминиране в мрежата извън ЕС/ЕИЗ. В тази връзка предприятието посочва, че счита за необходимо КРС да вземе отношение доколко икономически е оправдана въведената от регулатора регулация, която не позволява на българските оператори засилване на преговорните възможности за договаряне на по-ниски цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ.

[16] Табл. 1, стр.16 (търговска тайна)

Становище на КРС

КРС приема виждането на БТК, че дисбаланса, дължащ се на значително по-високите цени за терминиране, прилагани от оператори извън ЕС/ЕИЗ в сравнение с цените за терминиране в държави от ЕС/ЕИЗ, както и липсата на силни преговорни позиции, са в ущърб на българските мобилни предприятия, но е на мнение, че в контекста на Общата позиция на Групата на европейските регулатори относно подхода при определяне на подходящи специфични задължения[17] те не представляват конкурентен проблем на така дефинирания продуктов и географски пазар на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

В същото време регулаторът е на мнение, че в условията на един хипотетичен вътрешен пазар на едро за терминиране на гласови услуги българските мобилни предприятия са в неблагоприятна позиция, в сравнение с предприятията в ЕС/ЕИЗ, които прилагат диференцирани цени по отношение на повикванията с произход държави извън ЕС/ЕИЗ, което е в ущърб на развитието на вътрешния пазар на електронни съобщения в ЕС. КРС споделя мнението на предприятието, че прекалено високите цени за терминиране, прилагани от някои държави извън ЕС/ЕИЗ, имат за резултат значително намаляване на нетните приходи, което от своя страна рефлектира върху инвестиционните възможности на предприятията, и в крайна сметка ползите за потребителите от инфраструктурната конкуренция се забавят. Предвид посоченото регулаторът внася съответни промени в приложението към проекта на решението (пазарен анализ), в частта конкурентни проблеми.

КРС не счита, че е необходима дискусия относно това дали е налице конкурентен проблем, ако потребител на германски оператор в роуминг в България, осъществява изходящо повикване към абонат на мобилна мрежа в Турция. Съгласно чл. 2 б. от Регламент 531/2012 относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза „регулирано роуминг повикване означава мобилно гласово телефонно повикване, осъществено от роуминг клиент, което е генерирано в посетена мрежа и е терминирано в обществена съобщителна мрежа в рамките на Съюза, или е прието от роуминг клиент, като е генерирано в обществена съобщителна мрежа в рамките на Съюза и е терминирано в посетена мрежа", а „посетена мрежа означава наземна обществена мобилна съобщителна мрежа, намираща се в държава-членка, различна от тази, в която се намира местният доставчик на роуминг клиента, и позволяваща на роуминг клиент да осъществява или приема повиквания, да изпраща или получава SMS съобщения или да използва услуги за пренос на данни с пакетна комутация съгласно договорености с оператора на местната мрежа". Видно от посочените определения, за да се твърди наличие на регулирано роуминг повикване и разплащане по регулирани цени е необходимо както генерирането, така и терминирането да бъдат осъществени на територията на ЕС. В конкретния пример тези обстоятелства не са налице.

V.3. Спорове между предприятията. Оказване на съдействие за постигане на съгласие.

***13. Според Мобилтел**, от краткото изложение на КРС по отношение на разгледаните спорове, се създава впечатление, че е налице увеличаване на броя на споровете между предприятията с оглед неизпълнение на специфични задължения от страна на предприятията със значително въздействие върху пазара. Същевременно, КРС не е посочила колко от споровете, с които е сезиран регулатора, са били основателни. Мобилтел твърди, че е налице некоректно поведение на „Източна телекомуникационна*

[17] ERG (06) 33 final version – стр.25

компания" АД (ИТК) по отношение на преговорния процес за предоставяне на услугата терминиране в мобилната мрежа на Мобилтел, което продължава и до момента. Според предприятието, считано от 2012 г. до настоящия момент Мобилтел води добросъвестни преговори с ИТК като е предприело активно всички необходими действия, за което е уведомена и КРС. Според Мобилтел, действията на ИТК могат да бъдат квалифицирани единствено като недобросъвестна практика, целяща компрометиране на Мобилтел или постигане на цели, несвързани с обичайната търговска практика в сектора. Според Мобилтел, тези обстоятелства е необходимо да се отчитат в анализа, а не да се създава впечатление, че предприятията със значително въздействие по презумпция имат недобросъвестно поведение.
В допълнение Мобилтел посочва Решение № 1538/28.06.2012 г. на КРС, с което бяха дадени задължителни указания на Мобилтел, свързани със сключването на договор за взаимно свързване с оглед терминиране на международни повиквания с „Нет-Кънект Интернет" ЕООД. Решението е отменено от Върховен административен съд като незаконосъобразно (Решение № 5277/2013 на петчленен състав по адм.д. № 2069/2013 по описа на ВАС).

Становище на КРС

Краткото изложение по отношение на разгледаните спорове във връзка със задълженията по Решение № 1362/2012 г. на КРС няма за цел да разгледа всеки един конкретен казус в детайли и по-специално в случаите, когато Мобилтел е било страна по тях. Всички решения, които КРС е взела във връзка с процедури по разглеждане на спорове са публикувани на страницата на комисията в Интернет и са публично достъпни. За периода КРС е разглеждала спорове, по които страни са били всеки един от адресатите на Решение № 1362/2012 г. (Решение № 242 от 22 Май 2014 г.; Решение № 909 от 12 Декември 2013 г.; Решение № 744 от 03 Октомври 2013 г.; Решение № 300 от 18 Април 2013 г.; Решение № 259 от 03 Април 2013г.; Решение № 193 от 14 Март 2013 г.; Решение № 149 от 21 Февруари 2013 г.; Решение № 136 от 14 Февруари 2013 г., Решение № 1538 от 28 Юни 2012 г.). В повечето от тези случаи КРС е уважавала направените искания и е давала задължителни указания на регулираните с Решение № 1362/2012 г. предприятия. В сравнение при действието на Решение № 236/2009 г. от първия кръг на пазарни анализи КРС е разгледала едно искане за даване на задължителни указания. С оглед на това комисията може да потвърди, че споровете са се увеличили многократно (900%).
По отношение на конкретния случай на отношенията между Мобилтел и ИТК, същите са извън предмета на анализа и не са пряко относими към тази част от мотивите на КРС. Въпросът е разгледан в отделна преписка, за резултатите от която са уведомени страните.

VI. По отношение на конкретните специфични задължения

VI.1. Задължение за достъп, прозрачност и равнопоставеност

14. Теленор поддържа становище*, че е необходимо да се изменят „наложените с анализа специфични задължения" с цел да се вземат под внимание особеностите на пазара, неговото досегашно развитие, сегашно състояние и бъдещ прогрес. Според Теленор с проекта се следва установена от КРС тенденция на механично прехвърляне на вече наложени задължения. Според Теленор това се дължи на липсата на оценка за прилагането на тези задължения, каквато съгласно Методиката по чл. 150, ал.2 от ЗЕС, следва да се извърши.*
Според предприятието наложените с проекторешението задължения за достъп, прозрачност и равнопоставеност са част от съществуващото законодателство в

същия обем и обхват. Теленор посочва, че тези задължения са предвидени както в ЗЕС, така и в Наредбата за № 1 от 19 декември 2008 г. за условията и реда за осъществяване на достъп и/или взаимно свързване. Според Теленор в случай, че нормите, ведно с административно-наказателните санкции при неизпълнение, са предвидени във вече действащ нормативен акт, не е необходимо те да бъдат преповтаряни в индивидуален административен акт.
Теленор посочва, че е необходимо в проекта да се включи оценката на ефекта от досега наложените задължения - постигнатите резултати и тяхното влияние върху пазара. На следващо място, би следвало да се направи оценка и анализ на ролята на новите предприятия на пазара на мобилни услуги, макар и те все още да не предоставят гласови услуги чрез номера от ННП. Оценката за тяхното въздействие и включването им в обхвата на специфичните задължения ще осигури прозрачност и предвидимост на анализа и наложените задължения. В случай, че КРС прецени, че задълженията за достъп, прозрачност и равнопоставеност следва да са част от решението в неговия краен вариант, то в обхвата на тези задължения могат да бъдат включени и новите предприятия, за да се спазят целите на анализа и определянето на пазари с ex ante регулиране.

Становище на КРС

Поради следните мотиви КРС не би могла да се съгласи със становището на Теленор, че „е необходимо да се изменят проектите на решения с цел да се вземат под внимание особеностите на пазара, неговото досегашно развитие, сегашно състояние и бъдещ прогрес”:
На първо място, в проектите на решения са отчетени особеностите на пазара, сегашното му състояние, както и очакваното бъдещо развитие;
На второ място, в Методиката по чл. 150, ал.2 от ЗЕС не се съдържат изисквания за оценка от прилагането на наложени задължения;
На трето място, такава оценка се съдържа в приложението към проекта на решението (пазарен анализ) в раздел VII – „Определяне на специфични задължения” , т. 3. „Оценка на въздействието на наложените специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар”;
На следващо място, в съответствие с разпоредбата на ал. 2 на чл. 156 от ЗЕС КРС продължава действието на наложени специфични задължения и при необходимост ги изменя;
Накрая, регулаторът отбелязва, че продължаване действието на наложени специфични задължения цели да предотврати антиконкурентно поведение предвид установените конкурентни проблеми. Изборът на коригиращи мерки се основава на анализа на пропорционалността, съдържащ се в приложението към проекта на решение (пазарен анализ), а обосновката за налагане или продължаване действието на вече наложено задължение се посочва в предложението за налагане или продължаване действието на специфичното задължение по отношение на конкретното предприятие/предприятия.
Що се отнася до общо приложимите задължения по Наредбата за № 1 от 19 декември 2008 г. за условията и реда за осъществяване на достъп и/или взаимно свързване те само на пръв поглед се припокриват частично с предвидените в настоящото решение специфични задължения. Специфичните задължения, налагани на предприятията със значително въздействие са значително по-подробни и предписват конкретно поведение. Специфичните задължения са също така функция на особеното положение на съответния пазар на предприятията и тяхното неизпълнение се санкционира със значително завишена санкция. Поради това няма основание КРС да заличи задължения за достъп, прозрачност и равнопоставеност, предвидени в проекта на настоящото решение.

Във връзка с бележката относно оценка на новите участници позицията на КРС е изложена в т. 5.

***15. БТК счита**, че следва да се оттегли дефинираното правило за поведение при изискване на обезпечения, въведено от КРС при обсъждане на задължението за равнопоставеност. Според БТК, КРС некоректно е интерпретирала задължението за равнопоставеност, давайки тълкование по казуса за предоставяне на банкова гаранция. Въпросът за предоставянето на парична или банкова гаранция се отнася до гарантираната възможност за предоставяне на обезпечения за ползваните услуги по взаимно свързване с цел защита от неизправни длъжници и гарантиране на вземанията за трафика по взаимно свързване. Според предприятието спазването на наложеното задължение за равнопоставеност означава условията по гаранциите да са идентични за всички предприятия. БТК спазва така дефинираното условие за равнопоставеност и като доказателство посочва внесените в КРС на основание чл. 159, ал. 3 от ЗЕС споразумения.*
Според предприятието задължението за равнопоставеност предполага еднаквото третиране на предприятията по отношение на предоставяната услуга, а не по отношение на качеството на отсрещната страна. Поради което задължението не следва да се тълкува в смисъл на разделяне на предприятията по критерии, които са чисто търговски и се отнасят до моментното им финансово състояние. Като аргумент БТК сочи, че КРС изисква банкови гаранции в процедурите по обществени поръчки без да се съобразява с репутацията, финансовото и икономическо състояние на изпълнителя.
Според БТК разделянето на предприятията на две групи въвежда субективен критерий в клаузите на предприятията за банкови гаранции, а именно качеството на лицето. Според БТК това е недопустимо с оглед задължението за КРС по чл. 166, ал. 4 от ЗЕС, съгласно което Регулаторът следва да спазва принципа на обективност. В подкрепа на своята теза БТК посочва и чл. 286, ал. 2 във вр. с чл. 1, ал. 1 от Търговския закон.
БТК посочва разпоредбата на чл. 168 от ЗЕС, според която равностойните условия следва да се прилагат при сходни обстоятелства, т.е. сходни факти от обективната действителност и не следва да включват субективни критерии. БТК счита, че исканите от предприятието банкови гаранции напълно отговарят на Решение № 256/2013 г. на КРС, с което КРС установи, че обезпеченията, които се изискват от водещите оператори, не са от такова естество, че практически да водят до отказ за предоставяне на достъп. БТК счита, че въвеждането на един субективен елемент в клаузите за банковите гаранции не съответства на дефиницията за задължението за равнопоставеност. В тази връзка предприятието намира, че КРС не е представила аргументация въз основа на какви правни и фактически основания приема за обосновано да разтълкува задължението за равнопоставеност на база на субективното положение на предприятието, с което БТК сключва договор.
В Позицията на КРС - приложение към Решение № 256/2013 г. на КРС, ясно е заявено, че при жалба ще разглежда всеки случай по отделно, т.е. няма да се намесва общо и по принцип в отношенията между предприятията, свързани с обезпечения на вземанията по договори. Ето защо БТК е на мнение, че с дефиниране на общо правило на поведение и индиректно налагане на общо задължение за всички предприятия, КРС нарушава застъпеният в собствената си позиция подход към клаузите за банкови гаранции. Според БТК преди предприемане на каквито и да било действия в посока налагане на допълнителни задължения по отношение на клаузите за банковите гаранции, КРС следва да промени позицията си след извършване на нови обществени консултации.
В заключение, предприятието посочва, че дружеството ще може да изисква

обезпечения едва след реалното настъпване на събития от негативен характер, което ще обезсмисли характерът на предоставянето на обезпечения като превантивна мярка.
В допълнение БТК отново обръща внимание на случаите, при които предприятие прекратява дейността си или фалира, което става по един и същ начин - поддържане на добра кредитна история и ползване на значително количество услуги в последния месец, което не се заплаща. Подробно описание на този проблем БТК е описало при предложението си за въвеждане на гаранции от 2011 г., което обобщава в настоящото си становище. Според БТК предложението на КРС за отделяне на коректните от некоректни платци би означавало, че на коректен платец БТК може да изиска банкова гаранция едва след изтичането на 86 дни и да му се дадат 15 дни за предоставяне на банкова гаранция, което на практика означава, че всяко предприятие може да напусне пазара без да заплати за услугите, ползвани за период по-дълъг от едно тримесечие. Превенирането на възможността от възникването на нови такива ситуации е единствено чрез запазване на възможността за БТК да продължи да изисква обезпечения по съществуващия и към момента ред, без да се въвеждат допълнителни тълкувания на задължението за равнопоставеност, както това е направено с проекта на пазарен анализ.
БТК счита, че КРС следва да обърне внимание на Закона за задълженията и договорите (ЗЗД), където в чл. 71 изрично е посочено, че задължението може да се изисква и предсрочно, в случай че длъжника „със своите действия е намалил дадените на кредитора обезпечения“. Това е гарантирано от законодателя право на кредитора и в тази връзка той не може да се откаже от последното предварително дори чрез договор. Това важи с още по-голяма сила за търговските отношения, като такива между професионалисти. Клаузите за банковите гаранции предполагат изчисляване и преизчисляване с оглед прогнози, капацитети и недобросъвестното поведение на длъжниците. Това е достатъчна гаранция за прилагане на индивидуален подход, спазване на равнопоставеност и изключва всякаква предпоставка за прекомерност на обезпечението.
В заключение БТК поставя следните два въпроса към КРС:
i) Как БТК да обезпечи вземанията си за тримесечие от редовните платци, доколкото предоставяне на обезпечение в облигационно (търговско) отношение е позволено от чл. 71 от ЗЗД без поставяне на ограничения относно качеството на платеца?
ii) Какви гаранции може да даде КРС, че коректните платци, които не са предоставили банкови гаранции ще продължат да изпълняват добросъвестно задълженията си по сключените договори и ще се разплатят за ползваните услуги в посочения по горе период от три месеца?
Според БТК отговорите на тези въпроси ще представляват отношението на КРС към гарантирането на нормалните търговски отношения в сектора и защита на търговските интереси на предприятията. БТК е на мнение, че единственият начин за противопоставяне на потенциалната възможност от възникване на казуси с лоши несъбираеми вземания е запазване на условията за обезпечение, както те са регламентирани по действащите договори. Другият възможен подход е въвеждане на предплащане на ползваните услуги, което в крайна сметка е равносилно на внасяне на парична гаранция и би променило търговските отношения между предприятията.

Становище на КРС

В съответствие с разпоредбите на чл. 166, ал. 2, т. 2 и във връзка с чл. 168 от ЗЕС, с проекта на решение КРС предвижда задължението за равнопоставеност, наложено с

Решение № 1362/31.05.2012 г. на предприятията със значително въздействие на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, да бъде съответно наложено, продължено и изменено както следва: предоставяне на взаимно свързване (включително достъп до помещения и съоръжения, необходими за взаимното свързване) при равностойни условия (включително цени), за сходни обстоятелства, при които вече е предоставено взаимно свързване на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги.
Задължението за равнопоставеност следва да се разглежда в два аспекта. В обичайния случай задължението изисква от предприятието със значително въздействие на пазара да прилага равностойни условия по отношение на банковите гаранции спрямо всички предприятия, с които има действащи договори. Това е така, защото насрещните страни по договорите сключват и изпълняват договорите при сходни обстоятелства. Сходни обстоятелства са установените дълготрайни търговски отношения между страните. Освен това взаимното свързване с оператор като БТК е абсолютно необходимо за предприятията, с оглед на това, че БТК е един от доставчиците на мобилни телефонни услуги в страната с непрекъснато растящ брой абонати.
Както е посочено и в проекта на решение, в контекста на изискването на банкови гаранции по договори трябва да се различават две групи предприятия: коректни и редовни платци с добра кредитна оценка и съответно – длъжници, които са с повишен риск да не заплатят дължимите суми по договора. Прилагането на едни и същи условия спрямо двете групи длъжници без прилагането на какъвто и да е разграничителен критерий нарушава задължението за равнопоставеност.
В съответствие с тези принципи, КРС е имала възможност да оцени условията за предоставяне на взаимно свързване с фиксираната мрежа на БТК (типово предложение) - Решение № 1098/01.12.2011 г. Одобрените от КРС условия за свързване с фиксираната мрежа на БТК са принципно приложими по аналогия спрямо свързването с мобилни мрежи. КРС не изключва предварително специфични случаи, в които принципните положения по Решение № 1098/01.12.2011 г. не следва да намерят приложение, но тези изключения следва да са мотивирани подробно и подкрепени с доказателства от предприятието изискващо гаранции за плащанията по взаимното свързване. В такива случаи, Комисията ще очаква от регулираните предприятия предварително да уведомят комисията за намерението си да изменят условията за взаимно свързване, което да позволи на КРС да ги оцени предварително

VI.2. Разделно счетоводство

***16. БТК е на мнение**, че т. V.4.2. от проекта на решение следва да отпадне, като счита предвиденото задължение за необосновано и непропорционално. С посоченото условие КРС предлага на БТК да бъде наложено като ново задължение за водене на разделно счетоводство.*
БТК счита, че КРС поставя историческото предприятие в неравнопоставено положение и избраният подход противоречи на приложения спрямо основните конкуренти на БТК в лицето на Мобилтел и Теленор. Предприятието сочи, че в резултат ще му бъде наложено задължение с идентично съдържание с три административни акта, като за Мобилтел и Теленор задължението е наложено само на един пазар. БТК счита подобен подход за неоснователен.
БТК поддържа неколкократно изразената теза за това, че КРС следва да запази подхода, приложен в първия и втория кръг на пазарни анализи, като наложи задължението само на един пазар. БТК сочи, че след като КРС се придържа към тази позиция по отношение Мобилтел и Теленор, в тази връзка посоченият подход следва да се запази спрямо БТК. Това изисква отмяна на задължението, наложено с решение №

372/2015 г., както и отпадане на задължението, предложено в настоящия проект. БТК счита, че в случай, че Комисията реши да налага едно и също задължение на повече от един пазар за БТК, то този подход задължително следва да бъде приложен и за конкурентите на историческото предприятие.
БТК счита мярката за немотивирана, заключенията на КРС за нарасналата пазарна мощ на БТК, както и определянето на предприятието със значително въздействие върху редица свързани пазари за не кореспондиращи с изводите за развитие на пазара на дребно за предоставяне на обществени телефонни услуги в определено местоположение. Според БТК, КРС установява трайна тенденция на спад в пазарния дял на историческото предприятие и наличието на пряк конкурентен натиск, в условията на който БТК осъществява дейност. Задълженията на съответните пазари на дребно са наложени на БТК въз основа на данни, валидни към 2010 г., поради което заключенията за предприятията. притежаващи значително въздействие. не са актуални. Относно другите пазари, на които към момента е установено значително въздействие върху пазара, същите се отнасят до предоставяне на услуги на едро, към които КРС е установила пълна липса на интерес. Поради това БТК счита, че не е необходимо ново налагане на задължение за разделно счетоводство.
Действащото задължение за разделно счетоводство се отнася до цялостната дейност на БТК и дори и да има потенциални проблеми, те вече са разрешени с определянето на задължението на един пазар. Според БТК наложеното задължение на практика вече е изпълнено с факта на въвеждане на формата и методологията за водене на разделно счетоводство в определения от КРС срок. В същото време КРС предлага да продължи мярката на пазара на терминиране на трафик в определено местоположение (проект, одобрен с Решение 376/2015 г.). Като се има предвид, че задължението обхваща цялостната дейност на БТК, с факта на въвеждане на разделното счетоводство в изпълнение на решение № 1361/2012 г. се постигат целите на мярката, а именно, преодоляване на антиконкурентно крос-субсидиране и контрол върху задължението за равнопоставеност.
Изпълнението на задължението се реализира посредством внасянето на регулаторни отчети от страна на задълженото предприятие. С избрания от КРС подход се стига до ситуация, при която едно напълно идентично задължение се налага с повече от един административен акт - формата и методологията е идентична с тази, определена с решение 1882/2012 г.
В допълнение БТК изразява становище относно приложението на чл. 18 от ЗАНН, на който се позовава КРС в предходни обсъждания. Посочената разпоредба разглежда следната хипотеза - с едно незаконосъобразно действие са извършени няколко административни нарушения. В конкретния казус потенциалното нарушение ще има само една правна квалификация, а именно, нарушение на разпоредбата на чл. 331, ал.7 от ЗЕС. От обективна страна нарушението е напълно идентично - формата и методологията е напълно идентична и потенциалното нарушение ще има за резултат едно единствено нарушение. Евентуалното налагане на санкция за повече от един административен акт ще бъде в пряко противоречие на разпоредбата на чл. 17 от ЗАНН, която всъщност забранява определянето на правила за поведение, които ще имат за резултат неспазване на тази разпоредба. БТК счита, че с избрания подход Комисията създава правила за поведение, които ще доведат до негативни последици за БТК в нарушение на установения нормативен ред.
БТК счита, че КРС създава пълна неяснота относно дължимото от историческото предприятие поведение. В мотивите към решението Комисията посочва, че във формата и методологията са въведени промени, които имат за цел да отстранят неясноти, възникнали в хода на прилагането му. С последния проект на решение са

направени изменения в указанията за попълване на формите на регулаторните отчети. С цел изпълнение на изискванията за предвидимост и съразмерност при определяне на задължението, ако КРС запази подхода за мултиплициране на идентичното задължение, БТК счита, че следва да се въведе изричното разпореждане, че по отношение на изпълнението на задължението за водене на разделно счетоводство се прилагат разпорежданията на КРС, въведени с последния по време административен акт. Това предложение се прави от БТК с цел да се преодолеят противозаконните последици от избрания от КРС подход, ако Комисията реши да го запази.
В заключение БТК посочва, че КРС прилага напълно различно третиране на дружествата при наличие на напълно идентични обстоятелства. КРС налага едно и също задължение на БТК с три административни акта, за всеки от които санкцията е в размер от 100 000 до 1 000 000 лв. За Теленор и Мобилтел задължението остава само на един пазар, въпреки че тези дружества са определени за такива със значително въздействие и върху друг съответен пазар. Още повече, за тези дружества КРС изрично установява, че развиват във възходяща тенденция предоставянето на услуги на съответните пазари на дребно. За Мобилтел наред с всичко друго се установява, че по отношение предоставянето на пакетни услуги предприятието заема лидерска позиция. Поради това БТК счита, че ако комисията е избрала да следва подход за налагане на задължение за разделно счетоводство на всеки пазар, то такъв подход следва да бъде приложен и спрямо основните конкуренти на БТК. Тъй като такъв подход не се предлага, то с оглед задължението за пропорционалност и равнопоставеност при регулаторната намеса КРС следва да оттегли предложението за въвеждане на задължение за водене на разделно счетоводство.

Становище на КРС

КРС не намира за аргументирана позицията на БТК, че предвиденото задължение е необосновано и непропорционално. Целта на наложеното задължение за водене на разделно счетоводство е подробно мотивирана от комисията в т VII.5.3.4 от приложението към проекта на решението.
Няма никакви основания за БТК да твърди, че историческото предприятие е поставено в неравнопоставено положение. С настоящото решение се продължават наложените задължения на Мобилтел и Теленор съгласно действащото Решение № 1362/31.05.2012 г. БТК не може да твърди, че е в утежнено положение само поради обстоятелството, че е регулирано на всички съответни пазари с пет решения на КРС (Решения №№ 1361/31.05.2012 г. и 1362/31.05.2012 г., съответно новите решения, предмет на обществени обсъждания, както и действащите Решения №№ 1954/27.09.2013 г., 195/14.03.2013 г. и 372/13.08.2015 г.), като в резултат има наложено задължение за водене на разделно счетоводство на повече от един пазар. Следствие на позицията на БТК като предприятие със значително въздействие на няколко съответни пазара, регулирани от КРС, е налагането на повече специфични задължения, включително налагането на задължение за водене на разделно счетоводство на всеки един съответен пазар, за който КРС е установила необходимост от това.
Както вече беше посочено по становище на БТК с аналогично съдържание относно подхода на КРС при определяне на задължението за водене на разделно счетоводство, цикличността на пазарните анализи и необходимостта всеки регулиран пазар да се преразглежда независимо от останалите регулирани пазари изисква от КРС да наложи задължението за водене на разделно счетоводство с настоящото решение. Препратката към друго решение на КРС обвързва продължаването на задължението за водене на разделно счетоводство с анализа на друг съответен пазар, което не позволява разглеждането на отделните съответни пазари независимо един от друг. Възможността за

отпадане на задължението за водене на разделно счетоводство за всеки отделен пазар не трябва да се изключва предварително.
По отношение на предложението за допълване на решението за анализ на пазара на едро на терминиране на повиквания в определено местоположение, КРС счита че този въпрос е предмет на отделна процедура, в която комисията е разгледала предложението на БТК. Поради тази причина КРС не следва да се произнася изрично в рамките на настоящата процедура.
КРС отбелязва, че възраженията на БТК за немотивираност на наложеното задължение за водене на разделно счетоводство се основават на виждане на предприятието за значителното му въздействие върху други пазари. В тази връзка изтъкнатите аргументи са неотносими към настоящия анализ. КРС отбелязва, че съгласно законовите изисквания регулаторът, през определен период от време, следва да анализира състоянието на съответните пазари, с оглед наличието или отсъствието на ефективна конкуренция.
На следващо място КРС не приема аргумента за неактуалност на заключенията относно пазарната мощ на историческото предприятие и счита определянето на пазарното положение на БТК на пазара на достъп до обществена телефонна мрежа във фиксирана точка от домашни и бизнес потребители за предмет на отделна процедура по пазарен анализ. В допълнение КРС посочва, че наличието на значително въздействие върху няколко свързани пазари не е единственото основание за налагането на задължението за разделно счетоводство на пазара за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, а също така и нарасналата пазарна мощ на БТК на разглеждания пазар, доближаваща се значително до тази на Мобилтел и Теленор. Точно пазарната мощ в комбинация с наличието на значително въздействие върху няколко свързани пазари би създала възможност на БТК да има мотиви за антиконкурентно пазарно поведение, което изисква коригиращи действия.
КРС не приема за основателен и следващия аргумент на БТК относно твърдяното от дружеството елиминиране на конкурентните проблеми на разглеждания пазар поради факта, че задължението за разделно счетоводство обхваща цялостната дейност на предприятието и същото вече е наложено на друг пазар, като се изпълнява ефективно. В тази връзка посочваме, че чрез това задължение КРС извършва мониторинг и контрол за изпълнение на наложените на БТК задължения за прозрачност, равнопоставеност, липса на антиконкурентно крос-субсидиране и неприлагането на прекалено високи или прекалено ниски цени. Изпълнението на задължението за разделно счетоводство от предприятията само по себе си не е достатъчно за разрешаването на даден конкурентен проблем. В допълнение КРС посочва, че цитираното от БТК Решение № 376/2015 г. се отнася за изискването на информация от предприятията относно актуализирането на BULRIC моделите на КРС, а не за налагане и/или продължаване на специфични задължения на БТК.
По отношение на твърдението на БТК относно налагането на идентично задължение с повече от един административен акт КРС посочва, че обхватът на посоченото задължение не може да бъде основание за неналагането му. КРС налага регулаторни задължения по отношение на предприятията, предоставящи електронни съобщителни услуги, само когато същите са пропорционални, обосновани и в съответствие с нормативната уредба.
БТК посочва, че от текста на решенията на КРС става ясно, че задължението за водене на разделно счетоводство е с едно и също съдържание. КРС счита, че тези аргументи не подкрепят предложението за отпадане на задължението, предвидено в настоящото решение, защото по този начин се смесва самото съдържание на задължението с основанията за неговото налагане. Основанията за неговото налагане са именно

позицията на БТК като предприятие със значително въздействие и установените конкурентни проблеми. Съдържанието на самото задължение или по-точно конкретната форма и методология за неговото изпълнение не е равнозначно на основанията за налагането му. Поради тази причина основанията могат да бъдат различни, но формата и методологията е еднаква при положение, че се касае за цялостната дейност на предприятието. Еднаквата форма и методология гарантира също така, че няма противоречие между отделните изисквания в решенията на КРС.
По отношение на чл. 18 от ЗАНН, който КРС посочва в резултатите от общественото обсъждане в мотивите на Решение № 372/13.08.2015 г., считаме че направеното тълкуване е неправилно. Действително чл. 331, ал. 7 от ЗЕС е общ административнонаказателен състав за нарушение на специфично задължение, но нормата се прилага винаги във връзка със съответната точка от решение на КРС. Подобно на чл. 335 от ЗЕС, разпоредбата на чл. 331, ал. 7 от ЗЕС препраща към съответно специфично задължение без да посочва кое е задължението – по отношение на основанието за прилагане на административно наказателната норма е направено препращане, в случая към съответна част от решение на КРС за налагане на специфични задължения.
От текста на чл. 17 от ЗАНН не може да се извлече забрана за КРС да включи задължение за прилагане на разделно счетоводство на повече от един съответен пазар. Специфичните задължения се налагат, за да определят поведението на предприятията на отделни пазари и представляват неделим комплекс от задължения, наложени с определена цел. Действието на тези специфични задължения е насочено да постигне определена обществена полезна цел на конкретния регулиран пазар, т.е. защитеният обществен интерес от санкцията е свързана с превенция и наказание за поведение на конкретен съответен пазар. Поради това КРС не може да приеме аргументите за двойно наказание – не е налице единство между деянието и засегнатите обществени отношения в случай, че БТК не изпълнява задължението за прилагане на разделно счетоводство на повече от един регулиран пазар.
По отношение на изразените опасения относно неяснотата във формата и методологията за водене на разделно счетоводство, КРС отбелязва, че до момента спрямо БТК и останалите предприятия, които прилагат разделно счетоводство, не са образувани административнонаказателни производства или принудително изпълнение по АПК. Всички неясноти и възникнали затруднения от обективно естество във връзка с изпълнението на задълженията са били разрешавани в оперативен порядък с активното съдействие на КРС на експертно ниво. Опасенията на БТК в тази връзка са неоснователни.
Във връзка с необходимостта от уточнение, че предприятието следва да изпълнява последното по време наложено задължение за водене на разделно счетоводство, КРС счита че подобно уточнение не е необходимо. Между изискванията за прилагане на разделното счетоводство, наложени с настоящото решение и останалите решения на КРС няма противоречие – отстранените неясноти не означават, че между двете е налице разминаване в изискванията. С изпълнение на настоящото решение БТК ще изпълнява всички останали решения на КРС и в случай на точно изпълнение предприятието не следва да има опасения за евентуални административнонаказателни производства.

17. Теленор поставя въпрос *относно необходимостта и ползата от задължението за водене на разделно счетоводство, което се продължава с настоящия проект на пазарен анализ. Аргументите, които предприятието сочи в подкрепа на становището си са следните:*

- *Липсват оценка за ефекта от наложеното задължение и изводи на КРС въз основа на представените данни от разделното счетоводство;*
- *Липсва оценка относно постигането на целите, заложени в документа „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство", които са свързани с доказване на изпълнението на специфичните задължения за прозрачност, равнопоставеност, липса на антиконкурентно крос-субсидиране и доказване, че предприятието със значително въздействие на съответния пазар не прилага прекалено високи или прекалено ниски цени. Според Теленор предоставяните от задължените предприятия в продължение на 3 поредни години регулаторни счетоводни отчети (РСО) са достатъчно подробни, за да бъдат използвани в пазарния анализ и по този начин да дадат по-ясна картина за състоянието и тенденциите на разглеждания пазар, като същевременно следва да се използват от КРС като силен инструмент за правилна политика и регулация в сектора.*

В допълнение Теленор е на мнение, че поради отчетения в анализа ръст от 122% на приходите от пакетни услуги, в които участват и услуги по отношение на които липсват ценови ограничения (регулация), се създава възможност за крос-субсидиране между различните пазари. В тази връзка Теленор посочва, че анализирането на данните от РСО е единственият начин за предотвратяването на крос-субсидирането, което според предприятието изкривява пазара и създава предпоставки за частична регулация.

Становище на КРС

КРС не би могла да се съгласи с аргументите на Теленор, въз основа на които предприятието оспорва необходимостта и ползите от задължението за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство.

На първо място регулаторът отбелязва че необходимостта и ползите от задължението за разделно счетоводство се съдържат не само в анализа на КРС, но и в становището на самото предприятие. В допълнение изтъкнатият от Теленор аргумент относно липсата на анализ на данните от РСО не се подкрепя от фактите. Напротив, КРС в рамките на процедура, различна от процедурата по изготвяне на пазарните анализи е анализирала данните от РСО и въз основа на това към задължените предприятия са отправени множество бележки във връзка с коректното попълване на РСО за отчетните 2013 г. и 2014 г.

На второ място обръщаме внимание, че КРС е извършила анализ на пропорционалността на предложените специфични задължения, в т.ч. и на задължението за разделно счетоводство. На стр. 70-71 от проекта на анализ, публикуван на обществено обсъждане с Решение № 357/06.08.2015 г. КРС е посочила, че чрез задължението за водене на разделно счетоводство се гарантира, че регулаторът ще разполага с необходимата информация, за да ограничи възможните нарушения на задълженията за равнопоставеност и прозрачност или неизпълнение на ценови ограничения, както и че регулаторното счетоводство е един от основните инструменти за осъществяване на мониторинг и контрол на наложените задължения. Следователно, в случай че заключенията от анализите на данните от РСО сочеха неизпълнение на наложени задължения, то спрямо задължените предприятия биха били приложени предвидените в ЗЕС санкции.

Накрая, отбелязваме, че целта на настоящия пазарен анализ е изготвяне на оценка и анализ на нивото на конкуренция на съответния пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, а не на пазара на електронни съобщения като цяло, за който се отнася посочения от предприятието ръст на приходите от пакетни услуги.

VI.3. Ценови ограничения по отношение терминиране на трафик с произход извън ЕС/ЕИЗ

***18. В своето становище БТК** за пореден път изразява позицията, че КРС следва да прецизира проекта на решение като предвиди прилагането на ценова регулация единствено по отношение на трафика с произход държави в ЕС/ЕИЗ. Предприятието посочва, че в известна степен европейските регулатори са подценили значението на необходимостта от диференциране на регулаторния подход в зависимост от произхода на повикванията (в ЕС/ЕИЗ и извън ЕС/ЕИЗ) с оглед постигане целите на Единния европейски пазар. Въпреки това, според БТК, е установено безспорно „наличието неблагоприятни ефекти, водещи до влошаване на конкурентоспособността на операторите в ЕС/ЕИЗ спрямо тези извън ЕС/ЕИЗ и пренасянето на благоприятния ефект от тази секторна регулация върху пазари, извън обсега на Общността." Според предприятието „това е и причината да се наблюдава трайна тенденция на изключване на ценовата регулация за повиквания с произход извън ЕС/ЕИЗ." В тази връзка БТК изразява несъгласие с извода на КРС, че наличието на практика за отпадане на ценовата регулация за повиквания с произход извън ЕС/ЕИЗ е по-скоро изключение, отколкото трайна тенденция. Като мотив за наличието на тенденцията БТК изтъква, че по данни на Cullen International регулаторите на 12 държави-членки (Белгия, Унгария, Норвегия, Чехия, Франция, Хърватска, Словения, Германия, Португалия, Италия, Гърция, Естония) вече прилагат или са предложили диференциране на цените за терминиране на трафик в зависимост от произхода, като е въпрос на време да започнат да го прилагат. Според БТК „регулаторите във всички тези държави успешно са съумели да аргументират защитата на интересите на предприятията и потребителите на национално ниво." По нататък в становището се реферира към практиките на регулаторните органи на държавите-членки приели диференциран подход по отношение на цените за терминиране в зависимост от произход на повикването – от/извън държави от ЕС/ЕИЗ.*
Предприятието сочи, че прилагането на диференцирани цени за терминиране на трафик в зависимост от произхода на повикването (в/извън ЕС/ЕИЗ) изисква представяне на доказателства за произхода на повикването. Предприятието разяснява начина по който се идентифицира трафика без CLI в държавите-членки, прилагащи диференциран подход на цени за терминиране на трафик в зависимост от произхода на повикването (в/извън ЕС/ЕИЗ). Това се осъществява с анализ по А-номер при съпоставянето му с номерационни планове на всички държави, по сигнализация код на съответната държава или чрез доказване на произхода на трафика, съгласно договорите между операторите.
В тази връзка предприятието допълва, че делът на трафика без CLI е нисък, което показва, че операторите се придържат към препоръките на ITU и ECC и предават коректно информация за А-номера. Според БТК случаите, при които се установява липсата на информация за А-номера се свеждат до: а) повиквания от аналогови номера, каквито има само в ЕС/ЕИЗ; б) трафик от държави, в които от съображения за сигурност не предават тази информация и в) трафик през ограничен брой транзитни оператори, които не запазват информацията за А-номера. Като единствено в последния случай е възможно липсата на информация за А-номера да засегне трафик с произход ЕС/ЕИЗ номер, поради което не очакват да възникнат проблеми с идентификацията за произхода на тези повиквания, още повече, че в интерес на самите оператори е да предоставят данни, доказващи произхода на трафика от ЕС/ЕИЗ при наличие на ценова диференциация. Според БТК това е причината регулаторите в посочените държави да оставят на предприятията да

решат в договорите си начините за определяне и таксуване на трафика без CLI, без да поставят пред тях задължения за въвеждане на каквито и да било допълнителни технически способи за доказване на произхода му. Според БТК същият подход е приложим в България.
В допълнение, БТК поставя въпроса за идентифициране на повикването в контекста на приложението на гражданското право като посочва, че при договорите за взаимно свързване, като търговски договори, следва да се приложи принципа, че страната която се ползва от даден факт следва да може да го установи (чл. 154, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс). В България всяка страна носи доказателствената тежест за факта, от който извлича изгодни за себе си правни последици. Тази тежест на доказване задължава съда да обяви за ненастъпили правните последици, чиито юридически факт не е настъпил. Според БТК терминиращата повиквания страна по договора следва да представи доказателства за произхода на трафика, независимо дали това е информацията за А-номера или други доказателства за трафика без CLI.
На следващо място, БТК посочва, че в рамките на административни производства и по-конкретно производство по разглеждане на спорове между предприятия по чл. 54 от ЗЕС, доказателствената тежест е за административния орган и за лицата, за които административния акт е бил благоприятен (чл. 170 от Административнопроцесуалния кодекс). При евентуален спор КРС и страната, която се ползва от издаденото решение следва да установят фактическите основания за издаване на акта. Според БТК, в производството пред КРС и в последствие пред съда: (а) страната, която претендира, че определен трафик следва да се таксува по диференцирана цена, е необходимо да докаже неговия произход, а (б) страната, в чиято мрежа се терминира трафика следва да докаже единствено, че е изпълнила задълженията си за приемане или отхвърляне на доказателствата за произхода на трафик по сключения договор. Посоченото разпределение на доказателствената тежест е следвано и до настоящия момент от КРС при повдигане на спорове. Доказателствената тежест в административнонаказателното производство е на административнонаказващия орган.
БТК посочва, че доказателствената тежест за установяване на произхода на трафика не пада върху предприятието, в чиято мрежа се терминират повиквания в нито едно производство, което може да касае последното като субект. Според БТК именно затова регулаторите от изброените по-горе държави-членки на ЕС не са изисквали от предприятията да въвеждат технически средства и/или софтуер с оглед установяване на произхода на трафика във всички случаи. В тази връзка регулаторните органи са указали, че доказването на произхода на трафика следва да е предмет на сключените договори. БТК счита, че приетият вече в няколко държави-членки на ЕС подход е съобразен с принципите на действащото право и всяко отричане на този подход като неразумен и необоснован би било отричане на тази вече установена европейска практика. Отричането на приетите в правото и изложени по-горе принципи и несъгласието с възприетия вече от други регулатори подход остава без каквото и да било логично обяснение. Според БТК такова отричане категорично не намира основание в установените правила за приложимия ред за доказване на факти и обстоятелства.
Накрая предприятието акцентира върху факта, че принципите на европейската регулаторна рамка предвиждат осъществяването на регулаторни интервенции единствено с цел да се предотврати възникването на конкурентен проблем. Според БТК КРС не е установила наличието на конкурентни проблеми при оттегляне на регулаторната намеса спрямо трафика с произход извън ЕС/ЕИЗ и следователно не са налице основания за нейното продължаване.

Становище на КРС

КРС, вземайки предвид и нотификациите на регулаторните органи на държавите-членки, извършени в периода от месец август 2015 г. до месец януари 2016 г., приема за обоснована позицията на БТК относно наличието на тенденция за промяна в подхода при регулиране на цените за терминиране на международни повиквания с произход извън ЕС/ЕИЗ. Въз основа на заключенията от допълнителния анализ за негативния ефект от унифицираните цени за терминиране на повиквания, без оглед на техния произход върху баланса на трафика и плащанията на предприятията, КРС приема за обосновано и прецизира проекта на решение като предвижда прилагането на разходоориентирани цени, определени в съответствие с препоръка 2009/396/ЕО да се прилага само по отношение на трафика с произход държави от ЕС/ЕИЗ**.** В тази връзка в проекта на решение и в приложението към него, на систематичните им места са направени изменения.

Регулаторът обаче не би могъл да се съгласи с позицията на предприятието, че не може да се очаква да възникнат проблеми с идентификацията на произхода на повикванията (CLI), както и със застъпеното от предприятието становище, че предприятията следва да решат в договорите си начина на определяне и таксуване на трафика без CLI.

При дерегулиране на цените за терминиране с произход от държави извън ЕС/ЕИЗ, тези повиквания ще бъдат таксувани на различни от регулираните цени. При тази ситуация, **не е ясно каква цена за терминиране ще се прилага по отношение на повиквания без или с некоректен номер на викащата страна, за които не може да се установи нито държавата, нито мрежата/платформата на произход на повикването**.

КРС отчита и практиките на някои от големите български фиксирани и мобилни предприятия да налагат в договорите си за взаимно свързване с техни български контрагенти **неоправдани изисквания по отношение на представянето на CLI**. Със свои решения №№ 300/2013 г., 744/2013 г. и 909/2013 г. КРС се произнесе със задължителни указания по спорове за прекратяване на практики на тези предприятия, насочени към ограничаване на терминирането на трафик без CLI, транзитиран от български алтернативни оператори, в разрез с наложените задължения за предоставяне на услугата терминиране за всички повиквания, без оглед на техния произход. Например, в договорите за взаимно свързване бяха определени клаузи, в съответствие с които непредставянето на CLI се счита за съществено нарушение на договора и води до неговото прекратяване. Такава клауза се включва или пряко в договорните условия, или като елемент на ограничен показател за качество – например, повикванията без CLI не следва да надвишават 2% от постъпващите повиквания. Сред посочените практики е и изискването на едно от големите предприятия за таксуване на допълнителна цена от 0,039 лв./мин. за терминиране на всяко повикване без CLI, независимо от наложените специфични задължения за ценови контрол. При условие, че подобни практики бяха предприети от трите големи български оператори при ясни регулаторни задължения, определени с решения № 1361/2012 г. и № 1362/2012 г., КРС счита, че съществуват реални условия те да бъдат възобновени при дерегулиране на цените за терминиране на повиквания с произход от държави извън ЕС/ЕИЗ. КРС счита, че дерегулирането на повиквания с произход от държави извън ЕС/ЕИЗ ще бъде свързано пряко и с повишаване на цените за терминиране на повиквания без CLI.

КРС направи анализ на наличната информация, който показа, че делът на повикванията без CLI, е значително нисък. Това се потвърждава и от становището на БТК, а именно „*…..че дела на трафика без CLI е нисък, което показва, че операторите се придържат към препоръките на ITU и ECC и предават коректно информация за А-номера.”* Както самото предприятие отбелязва, прилагането на диференцирани цени за терминиране на трафик в зависимост от произхода на повикването (в/извън ЕС/ЕИЗ) изисква представяне

на доказателства за произхода на повикването. В тази връзка от предоставената в КРС информация, която бе потвърдена и на проведена в КРС среща на 26.08.2015 г., е видно, че българските предприятията не разполагат със системи за достоверно установяване на номера на викащата страна.
Също така КРС счита, че при дерегулиране на цените за терминиране на повиквания с произход от държави извън ЕС/ЕИЗ, което ще се отрази и на цените за повиквания без CLI, се създават реални предпоставки за прилагане на ценова дискриминация от големите български фиксирани и мобилни предприятия с цел изтласкване на алтернативните предприятия от пазара на национални/европейски транзитни услуги.
Предвид изложеното, КРС счита, че приложимата цена за повиквания без CLI следва да бъде регулираната цена за терминиране.
По отношение на изложените правни аргументи относно тежестта на доказване в гражданските и административни дела, КРС отчита основните принципи на доказването на фактите и тежестта да докаже законосъобразността на своите актове.
Независимо от възможността страните да отнесат спора до гражданския съд, това не освобождава комисията от задължението да упражнява контрол за точното изпълнение на наложените специфични задължения, което е единствено в правомощията на комисията (чл. 21, ал. 1 от ЗЕС). Това налага разглеждането на случая в две посоки – с оглед евентуални административни производства по чл. 54 и сл. от ЗЕС и административнонаказателни производства по общия ред като двете производства се прилагат независимо едно от друго.
В хипотезата на разглеждане на спор относно изпълнението на наложените специфични задължения на предприятията, предоставящи терминиране на повиквания, КРС следва да изясни фактите и обстоятелствата от значение за случая, като в случай, че това не може да се осъществи в рамките на процедурата по чл. 54 от ЗЕС, КРС може да осъществи и проверка (чл. 58, ал. 1; чл. 60, т. 2 от ЗЕС). Съгласно чл. 35 и чл. 36 от АПК КРС събира доказателствата служебно, за което страните дължат съдействие.
По отношение на разглеждането на спорове в гражданския съд, подобна възможност ще възникне само в случай, че БТК може да въведе условие на договорите за взаимно свързване, което допуска възможността предприятието да прилага по-висока цена за повиквания без CLI, за които няма доказателства, че са генерирани в рамките на ЕС/ЕИЗ. Договорите за взаимно свързване на БТК, както и на всяко друго регулирано предприятие, трябва да са изцяло съобразени с наложените му специфични задължения. Прилагането на различни цени в зависимост от държавата на генерирането им изисква от БТК да организира своята дейност и сключваните от него договори по начин, по който във всеки един момент изпълнява наложените му специфични задължения. В този смисъл в тежест на БТК е да изпълнява наложените му задължения, съответно така да организира дейността си, че да не се стига до ситуация, в която не изпълнява наложените му ценови задължения. Въвеждането на задължение в договорите за взаимно свързване за предприятието, което ползва услугата, да доказва неговия произход е приложимо само в случай, че въпросното предприятие има обективна възможност да направи това. Също както БТК, така и свързаното предприятие може да няма обективна възможност да установи произхода на повикванията, но това не води автоматично до третирането на тези повиквания като такива извън ЕС/ЕИЗ при положение, че нито една от страните не може да установи произхода на повикването. Именно затова в позицията на КРС е застъпено, че за въвеждане на диференциация на трафика, е необходимо регулираните предприятия да създадат техническата възможност да различават трафика според неговия произход. Предвид липсата на такива възможности КРС отново изразява мнението си, че приложимата цена за повиквания без CLI следва да бъде регулираната цена за терминиране.

По отношение на мнението на БТК, че КРС не е установила наличието на конкурентни проблеми при оттегляне на регулаторната намеса спрямо трафика с произход извън ЕС/ЕИЗ и следователно не са налице основания за нейното продължаване посочваме, че същото е в противоречие с мнението на самото предприятие, застъпено в т. 3.2. от становището му.

19. В становището си Мобилтел *отново посочва необходимостта от промяна в регулаторния подход на КРС. Според Мобилтел е необходимо диференциране на специфичните задължения, което се изразява в налагане на цени за терминиране на повиквания, единствено по отношение на повиквания, генерирани от потребители на предприятия, установени на територията на държава-членка на ЕС/ЕИЗ, в съответствие с принципите на единния европейски пазар.*
Като отбелязва, че въпросът е повдиган от предприятието и преди, Мобилтел препраща към своите аргументи, изложени в писма вх. №№ 12-01-1900/29.06.2015 г., 12-01-2583/27.07.2015 г. и 12-01-3048/13.08.2015 г. и насочва вниманието на КРС към следните четири проблема:
i) наличие на ценова асиметрия и на ценова дискриминация по отношение на българските предприятия, които са резултат от прилагането на еднакви цени за терминиране на трафика, без оглед на неговия произход.
Мобилтел посочва, че този регулаторен подход води до негативни явления, които засягат „конкурентноспособността на българските предприятия спрямо тези извън ЕС/ЕИЗ, както и спрямо предприятията в ЕС/ЕИЗ, където е приложен подход за дерегулация на терминирането на трафик извън ЕС/ЕИЗ." Също така подходът поставя българските предприятия в по-слаба преговорна позиция, като на практика предприятията от държави извън ЕС/ЕИЗ налагат едностранно високи цени за терминиране на трафик в техните мрежи. В становището се посочва, че „в европейските държави, които вече са приложили по-либерализиран режим и са изключили от обхвата на регулиране трафика, генериран извън ЕС/ЕИЗ предприятията имат възможност да договорят търговски изгодни условия, като по този начин българските предприятия са в неравнопоставено положение и от гледна точка на единния европейски пазар." Предприятието е на мнение, че „наличието на ценова асиметрия и респективно на ценова дискриминация застрашава и свързаните пазари на дребно, тъй като различните условия за реализиране на услуги на едро имат отражение и върху предоставяните услуги на дребно. На практика с наложените на българските предприятия ценови ограничения се субсидират чужди предприятия и респективно абонати в държави извън ЕС/ЕИЗ." В подкрепа на позицията си предприятието представя данни за трафика и разходите за изходящия международен трафик за първите пет месеца на 2015 г. и за разликите между прихода от входящи международни повиквания и разхода за осигуряване на изходящи такива към съседни държави, които не са част от ЕИЗ.
Предприятието посочва, че няма директно взаимно свързване с предприятията в посочените страни и трафикът се обслужва чрез предприятия, предоставящи транзитни услуги. Поради това цената на транзитните предприятия не може да се раздели на две компоненти – терминиране и транзит. Мобилтел припомня, че „Този подход, използван от транзитиращите предприятия е установен и от самата Комисия в Приложението към Решение № 506 от 30.04.2010 г. относно определяне, анализ и оценка на пазара на транзитни услуги в обществени фиксирани телефонни мрежи." В тази връзка предприятието цитира текст от приложението към посоченото решение.
Според Мобилтел, тъй като пазарът на транзитни услуги е счетен за конкурентен на ниво ЕС, КРС е следвало „да събере съответните доказателства за цени за

терминиране в най-проблемните дестинации (които частноправните субекти няма как да съберат) и съответно да докаже наличието на арбитражни ценови практики, тъй като приемането на важни регулаторни решение на база допускания не е допустимо". Предприятието посочва, че „в мобилната мрежа на Мобилтел терминират международен трафик и много национални предприятия, които биха събрали 100% от входящия в мрежата ни трафик, ако беше вярно твърдението на КРС за наличие на арбитражни ценови практики от големите европейски транзитни керъри."
Мобилтел отбелязва, че „съгласно Решение № 1362 от 31.05.2012 г. когато българските предприятия имат точки на присъствие извън територията на Република България, те могат да определят допълнителна цена за пренос на трафика до страната, но тази цена следва да е ясно отграничена от цената за терминиране, спрямо която е налице ценова регулация. Това задължение обаче не е валидно за чуждите предприятия и няма правен механизъм да бъде изисквано реципрочно поведение от тяхна страна."
Предприятието е на мнение, че продължаването на приетия от КРС подход в Решение № 1362/31.05.2012 г. е непропорционален, тъй като е налице дисбаланс:

- *в трафичните потоци с някои от държавите извън ЕИЗ;*
- *между приходите на минута и разходите за осигуряване на изходящи международни повиквания към държавите извън ЕИЗ.*

Мобилтел представя данни за: изменението в цените за терминиране в мобилни мрежи за периода 2012-2015 г. за 5-те държави с дял над 50% от трафика към страни извън ЕС/ЕИЗ; среден приход на минута от терминиране на повиквания в мобилна мрежа (сравнение на OEREC/BEREC[18] (BoR (15) 72[19]) по данни, актуални към 01.01.2015 г.); средна цена за повиквания на дребно към края на 2014 г. (по данни на GSMA Intelligence).
В заключение Мобилтел още веднъж обръща внимание, че прилагането на асиметрични цени за терминиране има негативен ефект за българската икономика и че промяната в регулаторния подход на КРС е от съществено значение с оглед подобряване на икономическото развитие и конкурентоспособността на българската икономика. Предприятието сочи, че „непрекъснато растящите разходи за осигуряване на изходящи международни повиквания към държави извън ЕИЗ могат да имат като бъдещ ефект забавяне на темпа на инвестиции, доколкото маржа на телеком предприятията в последните години е подложен на изключителен конкурентен натиск." В тази част от становището си предприятието препраща към препоръка от Министерство на финансите (изх. № 26-00-870/04.09.2015 г.) при вземане на ценови решения КРС да отчита влиянието им върху държавния бюджет и посочва, че „съобразяването с финансовата политика на държавата и мнението на ресорното ведомство не се явява в противоречие със статута на независим орган на Комисията."
В допълнение е направена и препратка към становище на МТИТС, изразено в писмо (изх. № 11-00-99/07.09.2015 г.), приложено към становището на Мобилтел. Въз основа на тези писма Мобилтел посочва, че „Доколкото указания на органът по политиката не противоречат на акт с по-висша сила, то тези указания се явяват обвързващи за КРС и са част от преценката за законосъобразност на актовете на регулатора."

ii) необходимост регулаторният подход на КРС да бъде в унисон с практиката, която вече е приложена в редица други европейски държави, в които е установено неравнопоставено третиране на националните оператори.

[18] Орган на европейските регулатори в областта на електронните съобщения.

Мобилтел отново посочва, че в последните години се наблюдава устойчива тенденция в рамките на ЕС/ЕИЗ (Белгия, Унгария, Норвегия, Чехия, Франция, Хърватия, Словения, Германия, Италия, Португалия, Естония и Гърция) да се налага ценово регулиране само по отношение терминирането на международни повиквания, чийто произход е от държави-членки на ЕС/ЕИЗ. Предприятието отбелязва, че във всички случаи на нотификация на посочените изменения пред ЕК, проекто-мерките и мотивите за тях са били одобрявани без коментари или възражения и обръща внимание на две групи мотиви, представени в нотификациите на регулаторите:

- *осигуряване спазването на целите, посочени в чл. 8, пар. 2 от Директива 2002/21/ЕС и гарантиране, че потребителите получават максимални ползи от избор, цени и качество на услугите;*
- *минимизиране на ефекта от липсата на реципрочност и на равнопоставеност по отношение на интензитета на регулиране на търговската дейност на предприятията в и извън ЕС/ЕИЗ.*

Според Мобилтел, видно от цитираното по-горе писмо, изх. № 11-00-99/07.09.2015 г. на МТИТС, министерството е препоръчало на КРС при приемане на окончателните мерки да вземе предвид и съществуващите регулаторни практики по този въпрос в останалите държави-членки на ЕС с цел създаване на по-силни позиции на националните предприятия при преговори с предприятия извън ЕС/ЕИЗ.

iii). Отпадане на регулацията по отношение на международен трафик без CLI, терминиран от транзитни предприятия, за който трафик българските предприятия нямат техническа възможност да установят коректен А номер, респективно мрежа/местонахождение на генериране на повикването.

В тази връзка Мобилтел изтъква два основни мотива, а именно, че:

- не следва терминиран трафик, който не отговаря на нормативните изисквания, да бъде таксуван при облекчени условия, тъй като съгласно европейските и националните нормативни изисквания предприятията са длъжни да генерират и предават през точките на взаимно свързване CLI по определени международни формати. Предприятието твърди, че премахването на регулаторните облекчения би имало дисциплиниращ ефект върху транзитните предприятия и/или генериращите предприятия, които не пренасят през мрежите си или манипулират CLI.

Същевременно Мобилтел отбелязва, че в случай че бъде премахнато регулирането само върху международен трафик, с произход извън ЕС/ЕИЗ, който има коректно CLI, то тогава транзитните предприятия, респективно генериращите предприятия, ще имат стимул да не генерират и пренасят или да манипулират CLI на трафик, с произход извън ЕС/ЕИЗ, за да има възможност да бъде терминиран в Република България при регулирани цени. Посоченото може да доведе до повишаване на терминирането на международен трафик без CLI, което би намалило ефекта от евентуално въведени облекчения и съответно би поставило българските предприятия в неравнопоставено положение.

- българските предприятия имат техническа възможност да диференцират входящия трафик с CLI, генериран в ЕС/ЕИЗ и извън ЕС/ЕИЗ. На практика произход може да бъде определен за 97%[20] от целия трафик, като анализът на наличието на CLI се извършва в пълно съответствие с Препоръка E157 на ITU, където в т. 7.2, подточка „г" е посочено, че за повиквания, генерирани през интернет следва да се предава кода на държавата. Посоченото означава, че трафикът без CLI като цяло е незначителен процент от общия трафик и съответно дерегулирането му не би имало негативно

[20] Мобилтел е предоставило допълнителна информация в КРС с писмо с вх. № 12-01-1900/21.08.2015 г.

отражение върху съответните пазари. В предоставената с писмо с вх. № 12-01-1900/21.08.2015 г. информация Мобилтел е изпратило допълнителни данни относно типа на терминирания трафик. Също така предприятието отбелязва, че до момента не е бил необходим детайлен анализ за целите на разплащанията с предприятията, които терминират международен трафик в мрежите на Мобилтел, поради наложени, с решения на КРС №№ 1361 и 1362, задължения за терминиране на гласови повиквания в мобилната и фиксираната мрежи на предприятието при регулирани цени, без оглед произхода на трафика, включително и по отношение на трафика без CLI. Предприятието посочва, че към настоящия момент се разработват и променят функционалности на системата му за следене на трафик на едро и предоставя допълнителна актуализирана информация, която показва че трафикът без CLI за периода юни 2014 – юли 2015 е пренебрежимо малък.

За да подкрепи гореизложените мотиви за отпадане на регулацията по отношение на международен трафик без CLI предприятието обстойно обосновава несъгласието си с изложеното в проектите на КРС твърдение, че промяната на регулаторния подход в Европа е относима само до трафик с идентифициран произход. Като доказателство в тази посока Мобилтел се позовава на изречение от анализа на КРС, а именно, че „Независимо от избраната опция диференцирането на цените за терминиране на международни повиквания е свързано с представяне на доказателства за идентифициране произхода на повиквания.". По нататък предприятието посочва, че е безспорно, че предприятията следва да имат възможност да разчитат CLI, когато е предавано в мрежите. В случаите, когато обаче на мрежово ниво не се предава или се манипулира CLI, не винаги съществува техническа възможност терминиращото предприятие да определи произхода на трафика. В тази връзка, част от европейските регулатори изрично посочват, че трафик без или с манипулирано CLI следва да се таксува на по-високи от регулираните цени с цел дисциплиниращ ефект спрямо транзитиращите предприятия. Като пример за приложимостта на дерегулацията и по отношение на международен трафик без CLI е посочена практиката на Португалия, Италия и Хърватия.
Също така предприятието сочи, че не отговаря на обективната истина твърдението на КРС, че промяната в режимите е относима само до преки договори за взаимно свързване и това е видно от изричното коментиране, от страна на регулаторите и ЕК, на влиянието на трафика без CLI. В мотивите си Мобилтел посочва, че пряко взаимно свързване по отношение на целия международен трафик не се практикува от нито едно предприятие, напротив използват се вериги от транзитиращи предприятия. Отбелязано е, че осъществяването на транзит на международен трафик е обособен сегмент на пазара на взаимно свързване и съществуват редица предприятия, които осъществяват единствено такава дейност. Също така, предприятието посочва, че в рамките на задълженията, наложени на пазара на терминиране в определено местоположение, КРС е въвела изисквания за IP взаимно свързване, за да бъдат минимизирани разходите на национално ниво за осигуряване на свързаност. Същевременно, Мобилтел счита, че от разсъжденията на регулатора в настоящия проект може да се направи извода, че според КРС е разумно да има пряко взаимно свързване с държавите извън ЕС/ЕИЗ и то само, за да не се допуска дерегулация на трафика без CLI.

В заключение, като общ мотив за дерегулиране на международен трафик без CLI, Мобилтел се позовава на принципите на договорното право и изискванията за добросъвестност, според които неизправната страна по договор за взаимно свързване,

която иска да се облагодетелства от по-ниски цени за терминиране, следва да докаже произхода на трафика. Когато дадено предприятие терминира трафик в Република България и този трафик е без идентификация, то това предприятие следва да докаже, че е трафик от ЕС/ЕИЗ и да изисква прилагане на регулирани цени. Всяко друго тълкуване, освен незаконосъобразно, би противоречало на търговската и регулаторна логика.

Според Мобилтел, горепосоченото дава основание на все повече регулатори в ЕС/ЕИЗ да либерализират режима на терминиране на международен трафик, с оглед възстановяване на справедливостта и баланса в регулацията на пазара на електронни съобщителни услуги в интерес на икономиката и потребителите. Мобилтел твърди, че е некоректен извода на КРС, посочен на стр. 82 от приложението към проекта на решение „От данните може да се направи заключение, че при регулаторна намеса не се наблюдава наличие на конкурентен проблем, свързан с прекалено високи цени за терминиране за периода 2012-2014 г." Според Мобилтел цитираният извод на КРС е в контекста на анализа на цените за терминиране в държави извън ЕС/ЕИЗ и по този начин КРС на практика отрича очевидната дискриминация по отношение на българските предприятия.

Мобилтел отбелязва, че от гледна точка на българския пазар безспорно няма конкурентен проблем, свързан с прилагане на прекалено високи цени за терминиране, при условие, че тези цени са драстично намалени от регулатора. Предприятието посочва, че „поддържането на прекомерно високи цени за терминиране обаче в други държави пряко засягат българския пазар и в този смисъл регулаторът няма основание да неглижира наличния проблем." Според Мобилтел, „В рамките на своите правомощия националният регулатор има възможност да облекчи регулацията по отношение на терминирането на повиквания от определени държави, които допускат дискриминационно третиране на партньорите си от ЕС, като по този начин ще защити конкурентоспособността на българските предприятия. Като отказва да дерегулира този трафик, Комисията на практика задълбочава съществуващият и създаден с Решение № 1362 от 31.05.2012 г. конкурентен проблем. Предприятието е на мнение, че е доказало с безспорни данни наличието на дискриминационно третиране предвид драстичните разлики в цените за терминиране.

Въз основа на посоченото по-горе Мобилтел предлага в настоящия пазарен анализ на съответния пазар на терминиране задължението на предприятията за равнопоставено третиране на трафика да бъде ограничено изрично до терминиране на национални повиквания и повиквания с произход държави от Европейския съюз/Европейската икономическа общност, в собствената си мобилна мрежа. В тази връзка е предложена следната редакция на т. V.5. от проекта на решение – Ценови ограничения, включително задължения за разходоориентираност:

„5. Продължава и изменя наложените на „Българска телекомуникационна компания" ЕАД, „Мобилтел" ЕАД и „Теленор България" ЕАД задължения, като определя същите, както следва:

5.1. Продължава и изменя наложеното на „Българска телекомуникационна компания " ЕАД, „Мобилтел " ЕАД и „ Теленор България " ЕАД задължение за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране на национални повиквания и повиквания с произход държави от Европейския съюз/Европейската икономическа общност, в собствената си мобилна мрежа, считано от 01.07.2016 г. Разходоориентираните цени за терминиране на повиквания се определят въз основа на разходите на ефективен оператор, изчислени чрез BU-LRIC (Bottom-Up-Long Run Incremental Cost) модел на КРС. Стойностите на разходоориентираните цени се определят с решение на, комисията, прието след адаптиране на модела, одобрен с Решение № 135/14.02.2013 г. на КРС.

5.2. До определяне на стойностите на разходоориентирани цени съобразно т. 5.1. „Българска телекомуникационна компания" ЕАД, „Мобилтел" ЕАД и „Теленор България " ЕАД се задължават да прилагат разходоориентирани цена за терминиране на повикванията по т. 5.1. в размер на 0,019 лв./мин., определена с Решение № 135/14.02.2013 г. на Комисията за регулиране на съобщенията."
В тази връзка, Мобилтел предлага, също така да бъдат изменени съответно и задълженията по т. V 2.1.8 и V 2.3, като от текста отпаднат думите „ независимо от техния произход ", като те бъдат заменени с „ национални повиквания и повиквания с произход държави от Европейския съюз/Европейската икономическа общност, в собствената си мобилна мрежа.

Становище на КРС

Позицията на КРС по повечето от проблемите, съдържащи се в тази част от становището на Мобилтел е както следва:
а) изготвеният от КРС допълнителен анализ потвърждава становището на Мобилтел, че прилагането на унифицирани цени за терминиране на повиквания, без оглед на техния произход има негативен ефект върху баланса на трафика и плащанията на предприятията за повиквания в/от държави извън ЕС/ЕИЗ. Регулаторът се съгласява, че в основата на този ефект са асиметричните и високи цени за терминиране, прилагани от държави извън ЕС/ЕИЗ, които имат за резултат ценова дискриминация. Предвид посоченото, КРС приема за обосновано становището на Мобилтел, в тази му част, и прецизира проекта на решение като предвижда прилагането на разходоориентирани цени, определени в съответствие с препоръка 2009/396/ЕО да се прилага само по отношение на трафика с произход държави от ЕС/ЕИЗ. В тази връзка в проекта на решение и в приложението към него, на систематичните им места са направени изменения.
Във връзка с намесването на пазара на транзитни услуги КРС отбелязва, че услугите за терминиране и за транзит се разглеждат на два отделни пазара, което е в съответствие и с Препоръката за съответните пазари от 2003 г. От цитата на Мобилтел за националния елемент в услугите за транзит на входящи и изходящи международни повиквания е видно, че националният елемент е елемент на услугата за транзит, а не на друга услуга.
Що се отнася до виждането на Мобилтел, че КРС е следвало да събере съответните доказателства за цени за терминиране в най-проблемните дестинации (които частноправните субекти няма как да съберат) и съответно да докаже наличието на арбитражни ценови практики, КРС отбелязва, че услугите на едро, предоставяни от чужди предприятия на българските мобилни оператори, не са предмет на анализа.
По отношение на цитираните от Мобилтел писма на Министерство на финансите и МТИТС, (изх. № 11-00-99/07.09.2015 г.), КРС подчертава, че съгласно ЗЕС и Европейската регулаторна рамка правомощията и отговорността за регулиране на терминирането на повиквания са предоставени единствено на КРС. Съгласно ЗЕС МТИТС няма правомощията да дава указания на КРС в качеството му на независим регулаторен орган. Противното би означавало тежко нарушение на чл. 3 от Директива 2002/21/ЕО, гарантиращ независимостта на КРС при взимане на регулаторни решения. Съгласно чл. 3а от Директива 2002/21/ЕО, КРС Без да се засягат разпоредбите на параграфи 4 и 5, националните регулаторни органи, отговарящи за регулирането на пазара ex ante или за разрешаването на спорове между предприятията съгласно членове 20 и 21 от настоящата директива, действат независимо и не търсят, нито приемат указания от други органи във връзка с изпълнението на тези задачи, възложени им съгласно националното законодателство, което прилага правото на Общността.

б) КРС не би могла да се съгласи със становището на Мобилтел, че изборът на

подходящи мерки, следва да бъде подчинен на постигането на „унисон с практиката, която вече е приложена в редица други европейски държави, в които е установено неравнопоставено третиране на националните оператори." Както вече е посочено по-горе секторният регулатор извършва своята дейност съгласно закона, в оперативна самостоятелност, като конкретните специфични задължения, наложени на предприятията със значително въздействие върху съответен пазар, се определят въз основа на идентифицираните конкурентни проблеми, които биха могли да възникнат при липса на регулация на съответния пазар. В тази връзка КРС подчертава, че в съответствие със своите правомощия по чл. 30 от ЗЕС и с оглед постигане на целите му, определени в чл. 4 от същия, КРС е предложила специфични задължения на предприятия, определени като такива със значително въздействие върху съответния пазар. Следва да посочим, че при налагането на специфични задължения КРС спазва принципите за обективност, прозрачност, пропорционалност и равнопоставеност, като отчита и разпоредбите на чл. 157 от ЗЕС, съгласно които наложеното специфично задължение е пропорционално тогава, когато съответства на причината за установената неефективна конкуренция и на целения резултат;

в) По позицията на Мобилтел за отпадане на регулацията по отношение на международен трафик без CLI, терминиран от транзитни предприятия, за който трафик българските предприятия нямат техническа възможност да установят коректен А номер, респективно мрежа/местонахождение на генериране на повикването е валидно становището на КРС по т. 19 по-горе. Във връзка с посоченото в приложението към проекта на решение (пазарен анализ) на систематичните им места са направени изменения.

***20. В становището си Теленор** предлага да бъде преразгледано задължението за еднакво третиране на трафик, независимо от произхода му, като се направи разграничение между трафикът, който идва от страни в ЕС/ЕИЗ, за който ще се прилагат установените с анализа цени, и трафик, който идва от страни извън ЕС/ЕИЗ, за който да се прилагат търговски договорени цени.*
Предприятието посочва, че различното третиране на цените за терминиране според произхода на трафика следва да се приеме в пазарния анализ на КРС, тъй като на този пазар в България се наблюдават и трите ясни и конкретни причини за това:

- *Налице е липса на задължение за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране за телекомуникационните оператори извън ЕС/ЕИЗ, определени въз основа на препоръчваните от ЕК pure BU-LRIC модели.*
- *Налице са по-високи и асиметрични цени за терминиране, прилагани от телекомуникационните оператори извън ЕС/ЕИЗ, които не винаги произтичат от по-високите разходи за предоставяне на услугата.*
- *Налице са сериозни предпоставки за по-високи цени на международни разговори на пазара на дребно, заплащани от потребителите на държавите-членки за повиквания извън ЕС/ЕИЗ в сравнение с цените на дребно, заплащани от потребителите от държави извън ЕС/ЕИЗ за повиквания в рамките ЕС/ЕИЗ.*

В подкрепа на предложението си предприятието представя практиките на европейските регулатори (*Чехия, Германия, Франция,Унгария, Италия, Норвегия, Словения, Гърция, Хърватска*), *в които според него се прилагат „регулаторни мерки, целящи хармонизация на Общия пазар и засилване на икономическата сила на европейските оператори за сметка на тези извън ЕС/ЕИЗ." В тази връзка Теленор отбелязва, че „в нито една от горепосочените практики не е установено категоричен резултат за реално разминаване между цените на дребно в и извън ЕС/ЕИЗ, но във*

всеки от анализите се изтъква, че по-високите цени на пазара на едро водят до повишаване на цените за потребителите на свързания пазар на дребно – национален или европейски, за да могат операторите да компенсират високите цени за терминиране на операторите извън ЕС/ЕИЗ." Според Теленор „КРС би следвало да се обърне внимание в посока на това да кредитира и отрази предоставените му различни данни от операторите, и да определи различно регулаторно третиране спрямо трафика за всеки един от тях." Предприятието посочва „проблемните" за него дестинации, „към които има много значителен трафичен интерес, а цените за терминиране на международен трафик в мрежите на техните оператори са несъразмерно високи", както и „загубите" си, произтичащи от наложените от КРС цени за терминиране. Предприятието сочи, че тези загуби са пречка то да притежава по-силна позиция за преговаряне с операторите извън ЕС/ЕИЗ и да „засили своята конкурентоспособност заедно с останалите европейски оператори в рамките на Общия Европейски пазар."
Представени са данни за развитието на международния трафик в мрежата на Теленор и заплащани за него цени за 2014 г. и за първото тримесечие на 2015 г. Въз основа на анализът им предприятието прави изводи в подкрепа на позицията си, че КРС следва да обърне особено внимание на приложимостта на единните цени на терминиране в националните мрежи, независимо от произхода на трафика и да модифицира задълженията към националните оператори с отчитане прилагането на европейските регулации и подобни на тях от насрещните оператори, партньори на българските телекоми в обмена на международен трафик.
Предприятието е отбелязало и технологичната възможност да се проследява произхода на трафика (А-номера), с цел установяване на приложимите цени за терминиране предвид произхода на трафика. В тази връзка Теленор препраща към практиката на хърватския регулатор и сочи, че когато идентификацията не би била възможна, практиката на останалите европейски страни е трафикът да се счита за генериран извън ЕС/ЕИЗ и спрямо него да се прилагат цени, уговорени на търговски начала.
В заключение, позовавайки се на данни за трафика без CLI[21], приложени към становището му, предприятието предлага да бъде премахната регулацията на цените за терминиране по отношение на този вид трафик.

Становище на КРС
По отношение на регулирането на цените за терминиране на международни повиквания с произход държави извън ЕС/ЕИЗ е валидна позицията на КРС по т. 18 от настоящия документ.
По отношение на приложимите цени за терминиране на повиквания без CLI е валидна позицията на КРС по т. 18 от настоящия документ.

VI.4. Оценка на очаквания ефект от предложените специфични задължения

***21. В своето становище БТК** не е съгласно с използваните от КРС теоретични постановки за разглеждане на очаквания от регулатора ефект, поради което, не може да приеме еднозначно наличието на доказателство в подкрепа на избраните специфични задължения. На първо място БТК посочва, че при калкулиране на регулаторните разходи КРС не е подкрепило с факти и данни стойността на допълнителните разходи за задълженията на съответния пазар предприятия, като*

[21] под ...% (търговска тайна)

анализът на преките регулаторни разходи на практика не отчита наличието на такива за задължените предприятия. В тази връзка БТК счита, че е налице подценяване на преките регулаторни разходи.
На второ място дружеството има съмнения относно оценката и заключенията от анализирания от КРС потенциален статичен регулаторен ефект. По-конкретно БТК посочва, че представената теоретична постановка, която се основава на Съображение 3 от Препоръка 2009/396/ЕО45[22], респективно на твърдението на КРС, че продуктите на едро са градивен елемент в производствената верига при формиране на цените за крайните потребители, не е подкрепена с конкретни данни и анализи. БТК посочва, че в отличие с очаквания от КРС ефект ситуацията на пазара сочи, че цената за терминиране в индивидуални мобилни мрежи е спаднала с 90% за периода 2010 г. - 2014 г. (от 0.20 лв. на 0.019 лв.), докато при крайната цена на дребно в относително изражение, посочена на стр. 46 от приложението към Проекта на решение тази стойност се различава, като в допълнение за периода 2010-2014 г. се наблюдава увеличение на трафика към други мобилни мрежи с 6,6 процентни пункта.
БТК счита, че приходът от месечен абонамент не следва да бъде включен предвид факта, че самият пазарен анализ обхваща единствено терминиран трафик, а не достъп. Според предприятието това предполага изкривяване на направените изводи, а същевременно и финансовия ефект. В допълнение, според предприятието твърдението, че регулаторните мерки рефлектират верижно върху приходите на предприятията и предлаганата от тях ценова структура на услугите на пазарите на дребно, както и в повишаване на изговорения трафик от страна на потребителите и изместване на търсенето, не може да бъде прието като аксиома. Дружеството е на мнение, че в статичния ефект е необходимо да бъдат изследвани и други фактори от вида на жизнения цикъл на дадения продукт, като всеобхватното участие на повече услуги в анализа, които нямат пряко отношение към специфичните задължения, води до неправилни резултати и до налагането на непропорционални мерки.
В допълнение, БТК поставя под съмнение наличието на обективност при определянето на стойностите на разглежданите параметри за степен на пренасяне на разходите върху крайната цена и външният ефект, при който пазарната крива на търсенето се измества от положителния социален ефект, доколкото поне при първия параметър основен драйвър е характеристика на съответния пазар (брой пазарни участници), но стойностите са едни и същи въпреки различията между пазарите на фиксирани и мобилни услуги.

Становище на КРС

КРС отбелязва, че основавайки се на извършения анализ на ефекта на действащите от предходния кръг мерки и при привеждането на най-добрите практики[23] за изследване на потенциалните икономически ефекти върху заинтересованите страни, регулаторът използва хипотетичен сценарий с оглед преодоляване липсата на възможност за пряка сравнимост между ситуация, при която липсва регулация и такава, в която е приложена съвкупността от всички изброени мерки в Проекта на решение на КРС. В тази връзка КРС намира за необосновано и невярно твърдението, че подобен подход не следва да намери място в пазарния анализ. По отношение съмненията на БТК относно прозрачността при измерването на преките регулаторни разходи, регулаторът обръща внимание, че при тяхното изчисляване е възприет сравнителен анализ, като източниците

[22] *„...по-ниските разходи на предприятията за терминиране на гласови повиквания в мрежите на конкурентите се пренася в известна степен в по-ниски ценови условия за услугите на дребно за изходящ трафик."*
[23] http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/ia_carried_out/docs/ia_2009/sec_2009_0599_en.pdf

за самите методи и калкулации са посочени[24] в приложението към Проекта на решение. КРС намира за напълно невярно твърдението на БТК, че анализът на преките регулаторни разходи не отчита наличието на такива за задължените предприятия, като подчертава наличието на стойност, надхвърляща почти три пъти общите разходи на регулатора, което ясно показва намерението на КРС да не подценява значението на тези разходи. Регулаторът обръща внимание, че въпреки съмнението си по отношение стойността на тези разходи БТК не е представило разчет, който да послужи като основа за преоценка от страна на КРС.

Във връзка с изразените съмнения на БТК относно оценката и заключенията от анализирания от КРС потенциален статичен ефект, регулаторът счита, че същите са необосновани с оглед факта, че в тази част от анализа са отчетени общовалидни икономически закономерности[25], подкрепени в подхода на ЕК при оценка на въздействието от прилагането на Препоръка 2009/396/ЕО. По отношение на изложения от БТК пример за силно непропорционален ефект от регулаторното понижаване на цената за терминиране в индивидуални мобилни мрежи, КРС посочва, че цитираните данни са неточни, като за посочения период калкулациите в проекто-анализа отчитат намаление на средните цени за терминиране с 87% (от 0,155лв./мин. до 0,02лв./мин.), а трафикът към други мрежи в абсолютна стойност нараства със 102%, а не с отбелязаните от предприятието 6,6 процентни пункта. При това положение, изчислената непропорционалност е в обратна на посочената от БТК посока, което се обяснява и с наличието на всеобща тенденция към нарастване на трафика от индивидуални мобилни мрежи. КРС посочва, че дори да е налице техническа грешка в становището на БТК и предприятието да има предвид изменението на дела на трафика за off-net разговори спрямо общия обем трафик, което е еквивалентно на 6,6 процентни пункта за периода 2010 г. - 2014 г., то това отново не подкрепя в ни най-малка степен твърденията на БТК, тъй като нарастването на относителния дял на трафика с насоченост към други мрежи е един от очакваните от КРС благоприятни ефекти.

Относно бележката на БТК, че приходът от месечен абонамент, в т.ч. и предлаганата от предприятията ценова структура на услугите на пазарите на дребно, не следва да бъдат отчитани, КРС обръща внимание, че този подход е използван с оглед нарастването на дела на приходите от месечен абонамент и с цел теоретичният модел да отразява по-широк кръг взаимодействия предвид наличието на опасения на двама от пазарните участници в предходния кръг пазарен анализ за неотчитане на „ефекта на водното легло". В настоящото обществено обсъждане такъв аргумент е застъпен и в становището на Теленор. КРС уточнява, че за изследване наличието на горепосочения ефект е необходимо прилагането на предположение за наличие на двукомпонентно ценообразуване, където при намаляване цената на една конкретна услуга, цените на други услуги могат да се повишат, така че операторът да постигне подобни приходи, за да възстанови напълно своите променливи разходи в относително дългосрочен план. Регулаторът отбелязва, че сходен теоретичен подход, в който регулаторните мерки рефлектират верижно върху приходите на предприятията и предлаганата от тях ценова структура на услугите на пазарите на дребно, както и в повишаване на изговорения трафик от страна на потребителите и изместване на търсенето, е предприет от

[24] *„...същите са формирани на база стойност за актуализация на BU-LRIC модел и предполагаемата изискуема заетост, измерена в отработени часове на база сравнителен анализ, и средната стойност на компенсацията на наетите за един отработен час съответно в секторите „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти, и далекосъобщения" и „Държавно управление" към края на 2014 г. по данни на НСИ."*

[25] Валидността на закономерностите в теорията на търсенето и изключенията са обсъдени във втория абзац на булет 4, т. 6.2., Раздел VII от пазарния анализ

холандския регулатор АСМ[26] и КРС го използва като прилагане на добра практика. Все пак с оглед прозрачност, регулаторът отчита, че теоретично при равни други условия и пренебрегване на предположението за двукомпонентно ценообразуване, нетните обществени ползи пропорционално биха били с около $^1/_3$ по-малко от калкулираните в Раздел VII, т. 6.4., но също ще са положителна сума. В допълнение, КРС счита, че независимо от широкия диапазон при оценката на статичното благосъстояние, в динамичен аспект са налице множество благоприятстващи устойчивата конкуренция ефекти, неминуемо водещи до постигането на максимални ползи за потребителите, което не е оспорено от нито едно предприятие в рамките на общественото обсъждане.

По отношение на мнението на БТК, че при калкулирането на потенциалния статичен ефект следва да се вземат предвид „*други фактори от вида на жизнения цикъл на дадения продукт"*, КРС обръща внимание, че статичният ефект отразява зависимостите, които се осъществяват в резултат от краткосрочното поведение на ценообразуващите елементи по цялата верига на производство, като жизненият цикъл на продуктите не следва да попада в подобен тип оценка. Регулаторът се съгласява с твърдението на предприятието, че всеки продукт има свой жизнен цикъл, но също така посочва, че отчитането му в динамичен аспект не би променило заключенията, направени от КРС в т. 6.3., Раздел VII от приложението към Проекта на решение.

По отношение съмнението на БТК за необективност при определянето на стойностите на разглежданите параметри за степен на пренасяне на разходите върху крайната цена и външният ефект, при който пазарната крива на търсенето се измества от положителния социален ефект, КРС посочва, че теоретично при първия параметър освен броя участници е от значение и изпъкналостта на кривата на търсене, респ. нейната производна крива на пределните приходи. Така например, при изпъкналост на кривите по отношение координатното начало, е възможно степента на пренасяне на разходите върху крайната цена дори да надвишава единица[27], което би повишило пропорционално изчислените нетни ползи. Тъй като КРС, с цел опростяване, е приела предположението за линейност, то теоретичната граница на параметъра е от 0.5 до 1, като въпреки избора на еквивалентен базисен вариант (0.75) за пазарите на терминиране на гласови повиквания в определено местоположение и в индивидуални мобилни мрежи, КРС е изчислила и граничните случаи за двата пазара с цел пълна прозрачност, както е посочено в таблица 15, Раздел VII.

Същевременно, по отношение съмненията относно оценката на външния ефект, при който пазарната крива на търсенето се измества от положителния социален ефект, КРС отбелязва, че в своята Препоръка 2009/396/ЕО Комисията е посочила, че ползите за потребителите на приемащата мрежа са значими и следва да бъдат отчетени. В свое изследване холандският регулатор АСМ[28] приема, че те са най-малко 20% от ползите на повикващата страна. Доколкото е налице правопропорционална зависимост между стойността на посочения параметър и сумата от нетните ползи, регулаторът счита, че в своя хипотетичен сценарий обосновано е представил положителна стойност на този параметър, като същата дори е по-ниска от горецитираните стойности, с което при сравнителен анализ КРС не надценява калкулираните социални ползи, а дори ги подценява в своята оценка. Така например при използване на прилаганите от АСМ 20% вместо 10% стойност на разглеждания параметър потребителските ползи в основния сценарий биха били с над 40% по-големи.

[26] Решение на АСМ от май 2013 г. ACM/DTVP/2013/200840.
[27] RBB Economics, (2014), „Cost pass-through: theory, measurement, and potential policy implications", A Report prepared for the Office of Fair Trading
[28] Решение на АСМ от май 2013 г. ACM/DTVP/2013/200840.

22. Според Теленор *липсва оценка на въздействието от наложените мерки от предходния анализ, поради което прилаганият от КРС подход на оценка на бъдещото въздействие е непоследователен и необоснован. На следващо място, предприятието посочва, че „направената оценка от страна на регулатора е направена въз основа на неясни и неправилни изводи, които използват данни с неизвестен произход. Фигура 21 от т.6.2. от анализа не цитира конкретни стойности, а единствено изразява някаква теория". Въз основа на своите съмнения Теленор посочва, че използваният метод няма практическа обоснованост. Дружеството отбелязва също така несъгласието си с определената от КРС стойност на параметъра „ефект на водното легло/waterbed", като изказва мнение, че стойността му следва да се измени в окончателното решение. На последно място Теленор посочва, че „в таблици 14 и 15 от т.6.4. са посочени суми, за които не е налично никакво обяснение как са образувани", като с цел гарантиране принципа на прозрачност е необходимо да бъде предоставена информация за основата, на която КРС прави своите изводи.*

Становище на КРС

КРС посочва, че оценката на въздействието от наложените с предходния кръг мерки е направена в т. 3.2., Раздел VII от приложението към Проекта на решение. В тази връзка КРС счита за необосновано твърдението на Теленор, че избраният подход на анализ е непоследователен и некоректен.

По отношение бележката на Теленор, че оценката от страна на регулатора е направена въз основа на неясни и неправилни изводи, които използват данни с неизвестен произход, КРС отбелязва, че частичен отговор е представен в отговора на становището на БТК, т. 21 по-горе. В допълнение КРС отново обръща внимание, че в проекто-анализа са използвани подходи, сходни с най-добрите практики, като КРС е цитирала надлежно всеки свой източник. Същевременно, регулаторът категорично не може да се съгласи с твърдението на Теленор, че използваният метод няма практическа стойност, тъй като в своето становище самото предприятие многократно препраща към теоретични и емпирични изследвания, без да представи свои разчети, които да са оправна точка за КРС. Редно е да се отчете също така, че както КРС е посочила в своя анализ, Фигура 21 от т. 6.2., Раздел VII от анализа отразява среднопретеглените цени, пресметнати от КРС в хода на анализа, както и разходите на ефективен оператор, както е посочено в булет 1, т. 6.2., Раздел VII.

По отношение изразеното несъгласие на предприятието във връзка с определената от КРС стойност на параметъра „ефект на водното легло/waterbed" – 0.75, регулаторът посочва, че това е стойността единствено в базовия сценарий, като напълно ясно КРС е отчела и вероятността от промяна в максимално широк диапазон. Както и в анализа си, КРС отново обръща внимание, че диапазонът на въздействие на ефекта на водното легло е лимитиран от наличието на конкурентни ограничения, както е отбелязано и в цитирания от Теленор доклад, ето защо при силна конкуренция стойността на параметъра е висока, а при слаба конкурентна среда - ниска. Регулаторът счита изборът на диапазон от $^1/_2$ до пълно пренасяне за обоснован, като такъв е прилаган и в регулаторната практика[29], докато предприятието не представя пред КРС свои разчети, с които да докаже своето твърдение. В тази връзка се създава впечатление, че Теленор целенасочено пренебрегва основни икономически постулати, като дори си противоречи с представените в своето становище теоретични аргументи в тази посока (т. 10), наричайки я по-долу неопределително „*някаква теория*". Предвид посоченото и с оглед

[29] Решение на АСМ от май 2013 г. ACM/DTVP/2013/200840.

факта, че Теленор не е представил своя обосновка (нито теоретична, нито практическа), КРС не може да приеме за необходимо промяната на използваните стойности.
В допълнение, КРС счита за напълно необосновани обвиненията на предприятието, че в таблици 14 и 15 от т. 6.4. на проекта, публикуван на обществено обсъждане с Решение № 357/06.08.2015 г. са посочени суми, за които не е налично никакво обяснение как са образувани, като обръща внимание, че в раздел VII, т. 6.2. ясно е посочена методологията и източниците на калкулациите, извършени в анализа.

VII. По отношение на проекто задължението за предоставяне на информация, предвидено в т. V.6. от проекта на Решение

23. Мобилтел счита, *че събираната информация не отчита наличието на трафик без CLI. Същевременно, ако КРС не разполага с тази информация не би могла да извърши коректен бъдещ анализ на трафика. Поради което, Мобилтел предлага т.V.6 от проекта на Решение да се допълни с предоставяне на данни за приходи от терминиране и съответстващ трафик за повиквания без идентификация на викащата линия.*

Становище на КРС
КРС приема направеното предложение, като намира, че то е в унисон с променената позиция на регулатора по отношение на цените за терминиране на повиквания с произход държави извън ЕС/ЕИЗ. В тази връзка в проекта на решение и в приложението към него, по отношение на задължението за предоставяне на информация, са внесени съответни изменения.

24. Теленор счита*, че предвиденото в проекта на решение задължение за предоставяне на информация по отношение приходи от терминиране и съответстващ трафик общо за всички повиквания, за повиквания от други мрежи, за повиквания от фиксирани мрежи, в т.ч. и отделно обема на трафика, генериран от собствените фиксирани номера към мобилната мрежа на съответното предприятие, на международни повиквания и съответстващ трафик общо, както и в разбивка за терминиране на международни повиквания, генерирани от държави от ЕС/ЕИЗ и съответстващият им трафик и за терминиране на международни повиквания, генерирани от държави извън ЕС/ЕИЗ и съответстващият им трафик, е непропорционално и представлява допълнителна регулаторна тежест, която изисква да се направят допълнителни разходи, без да е налице обоснованост при налагането.*
Дружеството изисква КРС да изложи обосновка по отношение на необходимостта и ползата за развитието на пазара от предоставянето на тези данни. Теленор посочва, че задължението ще създаде тежест за предприятията, тъй като информацията е отделна от вече съществуващите въпросници, а за част от нея дори не са изградени функционалности, по които да бъде събирана, което ще доведе до допълнителни разход и ангажирани ресурси за неясна цел. Теленор апелира задължението да бъде променено, като бъде съобразено със съществуващите въпросници, както и да бъде представена мотивирана обосновка за необходимостта от събирането на такава информация.

Становище на КРС
КРС припомня на Теленор, че задължението за предоставяне на информация за обема на приходите от терминиране и съответстващият им трафик за всяко шестмесечие, в срок до един месец след изтичане на шестмесечието, не е ново и със съответните мотиви е

наложено на Теленор с Решение № 1362/31.05.2012 г.[30] Предвид посоченото КРС е на мнение, че детайлизирането на задължението не създава значителни регулаторни тежести за предприятието. В приложението към проекта на решение (пазарен анализ) регулаторът е обосновал детайлизирането на посоченото задължение. В допълнение, предвид приетото предложение на Мобилтел, КРС не приема мотивите на Теленор за отмяна на задължението.

Б. Становище на Комисията за защита на конкуренцията

С Решение № 730/08.09.2015 г. Комисия за защита на конкуренцията (КЗК/общия регулатор в областта на конкуренцията) се произнесе относно Проекта на решение на КРС за определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.
В своето решение КЗК отбелязва, че нейната намеса в процедурата по съгласуване на изготвените от регулаторния орган анализи следва да бъде съсредоточена в тази част от дейността, която изисква съобразяване с принципите на правото на конкуренция, а именно - определяне, анализ и оценка на съответните пазари на електронни съобщителни мрежи и услуги относно наличието на ефективна конкуренция. В тази връзка, КЗК посочва следното:
1. По отношение на определянето на съответния пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи:
КЗК счита, че КРС е извършила анализ на всички правни критерии за определяне на съответните продуктови пазари, съгласно чл. 152, ал. 4 от ЗЕС и в съответствие с Препоръката на ЕК за съответните пазари и Насоките на ЕК за пазарните анализи, като е разгледала конкретно наличието на вазимозаменяемост при търсенето и предлагането на съответните електронни съобщителни мрежи или услуги.
КЗК поддържа направения от КРС извод, че липсата на конкуренция на всеки от разглежданите пазари, както и непреодолимите бариери за навлизане на всеки от тях, позволява на всички предприятия, които предоставят услугата терминиране на гласови повиквания в собствената си мобилна мрежа, да бъдат определени за предприятия със значително въздействие върху пазара.
2. По отношение на регулиране на цените за терминиране на международни гласови повиквания
КЗК посочва, че в хода на настоящото производство пред КЗК са получени становища от „Мобилтел" ЕАД, „Теленор България" ЕАД и от „Българска телекомуникационна компания" ЕАД относно продължаването на задължението за прилагане на регулирани цени, независимо от произхода на трафика. В тази връзка КЗК отбелязва следното:

- *Налагането на задължения при наличие на предприятие/я със значително въздействие на пазара е в изключителните правомощия на секторния регулатор, който действа в условията на оперативна самостоятелност;*
- *КЗК счита, че проблемите (изложени в постъпилите от предприятията становища), произтичащи от регулирането на цените за терминиране, без оглед на произхода, следва да бъдат обстойно разгледани от КРС с оглед преценката дали не поставят българските оператори в неравностойна позиция спрямо техните контрагенти извън ЕС/ЕИЗ, лишавайки ги от възможността за генериране на повече приходи, които биха могли да бъдат използвани за подобряване на инфраструктурата и повишаване благосъстоянието на потребителите чрез предлагането на по-качествени услуги на по-ниски цени;*

[30] т. V.1.4.2.

- *Особено важно е да се анализира въпросът дали и доколко ниската цена на терминирането на международен трафик от страни извън Европейския съюз и високата цена на генерирането от български мрежи и съответно терминирането в мрежи на страни извън ЕС, не води до значителен дисбаланс в ущърб на предприятията, опериращи в страната;*
- *При условие че предприятията в страната са ограничени във възможността си в рамките на равнопоставен преговорен процес да договарят пропорционални условия, КЗК счита, че от евентуалното намаляване на регулацията на цените за терминиране извън ЕС/ЕИЗ биха могли да възникнат положителни ефекти върху конкуренцията на съответния пазар в страната.*

В заключение КЗК посочва в становището си, че КРС е определила съответните пазари в съответствие с критериите и принципите на правото на конкуренцията. По отношение на регулирането на цените за терминиране на трафик извън ЕС/ЕИЗ, КЗК счита, че КРС, в качеството си на компетентен секторен регулатор, трябва да изследва законовите възможности за евентуално осигуряване на възможност на телекомуникационните предприятия, опериращи в страната, за прилагане на балансирани и равноправни конкурентни условия спрямо контрагентите, включително и тези извън ЕС/ЕИЗ.

Становище на КРС

Видно от представеното в приложение към проекта на анализ, в рамките на своите правомощия и компетентност, общият регулатор в областта на конкуренцията напълно подкрепя дефиницията и изводите относно липсата на ефективна конкуренция на съответния пазар.

По отношение на отправените призиви от страна на КЗК във връзка с адресирани до общия регулатор в областта на конкуренцията становища от трите мобилни предприятия, посочваме, както правилно е отбелязала и самата КЗК, че в изключителните правомощия на секторния регулатор е налагането на специфични задължения при наличие на предприятие/я със значително въздействие на пазара.

Във връзка с горното КРС отбелязва, че въз основа на постъпилите становища в рамките на общественото обсъждане, е направила допълнителен анализ и на систематичното място в проекта на анализ и проекта на решение е посочила, че задължението за разходоориентирани цени въз основа на BU LRIC модел на комисията се отнася до повиквания, генерирани от държави от ЕС/ЕИЗ.

В. Заключение

Във връзка с постъпилите становища в хода на процедурата по обществено обсъждане, открита с Решение № 357/06.08.2015 г., КРС прецени за необходимо да измени проекта на решение. С оглед диференциране на задължението за прилагане на разходоориентирани цени, определени в съответствие с Препоръка 2009/396/ЕО и включването на нов участник на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи и на промяната в обхвата на специфичните задължения, които представляват съществено изменение на проекта на решение, КРС счита, че съгласно чл. 36 от ЗЕС следва да постави новия проект на решение на втора процедура за обществено обсъждане. В проекта са направени и някои по-съществени изменения по отношение на оценка на ефекта от наложените във втори кръг на анализа задължения, очакваният ефект от задълженията, които КРС предлага да бъдат наложени в трети кръг на анализа; както и по отношение на предлаганите задължения за прозрачност. Във

връзка с бележки, съдържащи се в постъпилите становища, са прецизирани и редактирани някои текстове. С оглед на гореизложеното, с Решение № 44/28.01.2016 г. КРС откри второ обществено обсъждане на проекта на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

III. Състояние на пазара на мобилни телефонни услуги в България

В настоящия раздел се разглежда състоянието на българския пазар на мобилни телефонни услуги за периода след втория кръг анализ на пазара на терминиране, а именно 2011-2014 г., и е направено сравнение със състоянието на пазара в края на предходния кръг пазарен анализ – 2010 г. Настоящият анализ се основава на събраната информация за дейността на предприятията, предоставящи обществени телефонни услуги чрез наземни мрежи с ползване на радиочестотен спектър през съответната година, представена в изпълнение на решения на КРС №№ 119/19.01.2012 г., 80/24.01.2013 г., 40/23.01.2014 г. и 23/22.01.2015 г. и на писмо, вх. № 12-01-83/22.01.2016 г.

Въз основа на дефинициите в ЗЕС[31] КРС счита, че като част от пазара на мобилни телефонни услуги могат да бъдат разглеждани електронни съобщителни услуги, които отговарят на следните характеристики:

1. Обменът на съобщения се осъществява пряко или непряко (при спазени изисквания за качество на услугата, стандарти и технически спецификации) в реално време;

2. Мрежата, чрез която се предоставят, осигурява възможност за осъществяване на национални и международни повиквания;

3. Обменът на съобщения се осъществява посредством номер или номера от национален или международен номерационен план.

Последното от изредените условия е свързано с възможността за ползване на ограничен ресурс – номера от Националния номерационен план на Република България (ННП), предоставяни от КРС на предприятията, осъществяващи електронни съобщения, след издаване на съответно разрешение. Съгласно Наредба № 1 от 22 юли 2010 г. за правилата за ползване, разпределение и процедурите по първично и вторично предоставяне за ползване, резервиране и отнемане на номера, адреси и имена[32] (Наредба за номерата), КРС предоставя за ползване на предприятията два типа национално значими номера от ННП – с географски и с негеографски национални кодове за направление. Обществени мобилни телефонни услуги за реализиране на входящи и изходящи национални и международни повиквания се осъществяват посредством национално значими номера с негеографски код за направление от ННП.

В допълнение, мобилната телефонна услуга притежава следните специфични характеристики:

- **мобилност на потребителя** – осигуряване на изграждане, провеждане и прекратяване на телефонни разговори при движение на потребителя;

- **непрекъсваемост на връзката (handover, handoff)** – при преминаването на абоната по време на разговор от зоната на покритие на една базова станция към зоната на покритие на друга базова станция се осъществява прехвърляне на връзката, без тя да се разпада;

- **ползва се и в мрежи на други предприятия (роуминг)** – в мобилната мрежа услугата роуминг позволява използване от абонат на предприятие, предоставящо

[31] ЗЕС, Допълнителни разпоредби, § 1, точки 41, 47, 61, 77.
[32] Обн. ДВ. бр.64 от 17 август 2010 г., изм. ДВ. бр.12 от 8 февруари 2011 г., изм. и доп. ДВ. бр.74 от 28 септември 2012 г., изм. и доп. ДВ. бр.28 от 28 март 2014 г.

обществени електронни съобщителни услуги чрез обществени електронни мобилни мрежи, на предлаганите от предприятието основни услуги, както и в зависимост от техническите възможности, всички или част от допълнителните услуги и режими на повикване в мрежи на друго предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни услуги чрез обществени електронни мобилни мрежи, без да е неин абонат.

1. Участници на пазара

Като участници на пазара на мобилни телефонни услуги се разглеждат предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни услуги, отговарящи на горепосочените характеристики.

С Решение № 1362 от 31.05.2012 г. КРС определи за предприятия със значително въздействие върху пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи трите активни към момента на извършване на анализа предприятия – „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ" ЕАД[33] и БТК и наложи специфични задължения с цел осигуряване на условия за развитие на конкуренцията.

Към момента на изготвяне на настоящия анализ няма промяна в броя на предприятията в сравнение с предходния кръг на анализ, които предоставят на българския пазар мобилни гласови телефонни услуги чрез мобилни наземни мрежи, работещи в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz по стандарт GSM и UMTS. Това са БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД.

Мобилни гласови услуги могат да се предоставят и чрез мобилни мрежи от четвърто поколение, като до момента КРС е издала шест разрешения[34] за използване на радиочестотен спектър за изграждане на мобилни мрежи от четвърто поколение по стандарт LTE. Понастоящем търговско предлагане на услуги по този стандарт се осъществява от „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД, което от средата на 2014 г. предоставя мобилен достъп до интернет и от „БУЛСАТКОМ" ЕАД[35], което също предлага услуги за мобилен интернет от месец април 2015 г.

В хода на общественото обсъждане, стартирано с Решение № 357/06.08.2015 г. на КРС, регулаторът прие Решение № 591/04.12.2015 г., с което задължи предприятията, посочени в Приложение 3 към решението, да представят информация относно брой активни абонати на мобилни услуги[36] към 01.10.2015 г. В изпълнение на Решение № 591/04.12.2015 г. освен предприятията, предоставящи услуги чрез мобилни наземни мрежи по стандарти GSM и UMTS, информация предоставиха и двете предприятия, опериращи мрежи по стандарт LTE, като декларираха активни абонати на мобилни услуги.

---

[33] Считано от 28.10.2014 г. „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ" ЕАД се преименува на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД

[34] „4 ДЖИ КОМ" ЕАД, „БУЛСАТКОМ" ЕАД, БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД. С Решение № 504/31.07.2014 г. КРС е отнела разрешението на „4 ДЖИ КОМ" ЕАД, но решението все още не е влязло в сила.

[35] С писмо с вх. № 12-01-1606Е/20.04.2015 г., „БУЛСАТКОМ" ЕАД уведомява КРС, че в изпълнение на своето разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс - радиочестотен спектър в обхват 1800 MHz, предоставя услуги за мобилен достъп до интернет по стандарт LTE.

[36] Брой уникални SIM карти, активни към 1 октомври 2015 г., от които са осъществени изходящи или входящи повиквания и/или са ползвани услуги за данни поне веднъж през последните 3 месеца (1 юли - 1 октомври 2015 г.).

Отчитайки: коментарите, постъпили в процедурата по общественото обсъждане; наличието на предоставен номерационен ресурс - номера от мобилния домейн на ННП на Макс Телеком и обявеното стартиране на предоставяне на гласова услуга чрез LTE мрежата на предприятието[37], КРС изпрати писмо (изх. № 12-01-83/18.01.2016 г.), с което изиска от предприятието да предостави информация относно брой активни абонати на гласовата услуга към 31.12.2015 г., както и размера на входящия и изходящия трафик, терминиран/генериран в мрежата на предприятието през 2015 г. В резултат дружеството декларира[38] активни абонати на гласовата услуга и осъществен терминиран трафик в мобилната LTE мрежа.

Наличието на активни абонати и на терминиран трафик от гласови услуги е основание за КРС да разгледа по-подробно характеристиките на стартираната през 2015 г. гласова услуга на Макс Телеком. Чрез новата гласова услуга потребителите могат да осъществяват входящи и изходящи гласови повиквания в реално време от/към номера в страната и в чужбина ползвайки национален мобилен номер, предоставен от регулатора на Макс Телеком (с код за достъп 99x) или чрез пренесен съществуващ номер от друг мобилен оператор.

В допълнение, предоставяната от Макс Телеком услуга има характеристики, отговарящи на тези на мобилна гласова услуга, а именно мобилност на потребителя и непрекъсваемост на връзката. На територията на страната услугата се предоставя чрез софтуерно приложение Voicer, като същото може да се използва само от абонати на Макс Телеком с конкретен абонатен номер от блока номера с код за достъп 99x. При международен роуминг услугата се предоставя като традиционна мобилна гласова услуга, на основата на роуминг споразумения. Още преди предоставянето на услугата за търговска цел, за да се използва предоставения ресурс по предназначение бяха определени някои допълнителни изисквания към услугата, като например начина, по който се осигуряват повиквания към единния европейски номер за спешни повиквания 112, начинът на използване на услугата при международен роуминг и др.

Въз основа на гореизложеното КРС счита, че услугата Voicer, предоставяна от Макс Телеком чрез мобилната мрежа по стандарт LTE на предприятието, притежава характеристиките на обществена мобилна гласова услуга, посочени по-горе.

В плановете на „БУЛСАТКОМ" ЕАД се предвижда да се предлагат гласови услуги по стандарт LTE[39], но към настоящия момент то не е декларирало, че предоставя мобилни гласови услуги по този стандарт. Дружеството не притежава и код за достъп до цифрови мобилни наземни мрежи. Установените мобилни предприятия към момента не предоставят услуги по стандарт LTE.

2. Инфраструктура

В таблицата по-долу е представена информация за покритието на мобилните наземни мрежи по стандарти GSM и UMTS на трите активни към 31.12.2014 г. предприятия.

[37] С писмо с вх. № 12-01-3587/ 23.09.2015г. „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД уведомява КРС, че считано от 29.09.2015 г. стартира предоставянето на мобилна гласова услуга по стандарт LTE
[38] с писмо, вх. № 12-01-83/22.01.2016 г.
[39] http://www.maxtelecom.bg/bg/za-nas/novini/VoLTE
http://www.bulsat.com/mobilen-telefon.php

Таблица 1

Предприятие / Показател	„Мобилтел" ЕАД		„Теленор България" ЕАД		БТК	
	GSM	**UMTS**	**GSM**	**UMTS**	**GSM**	**UMTS**
Покритие по територия	99,81%	98,90%	99,50%	91,56%	99,65%	98,17%
Покритие по население	99,99%	99,88%	99,98%	98,66%	99,99%	99,85%

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Видно от данните, покритието на мрежите по стандарт GSM на БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД по територия и население на страната е почти едно и също и надхвърля 99%. По стандарт UMTS с най-голямо покритие по територия и население е мрежата на „МОБИЛТЕЛ" ЕАД.

3. Развитие на пазара на мобилни гласови телефонни услуги

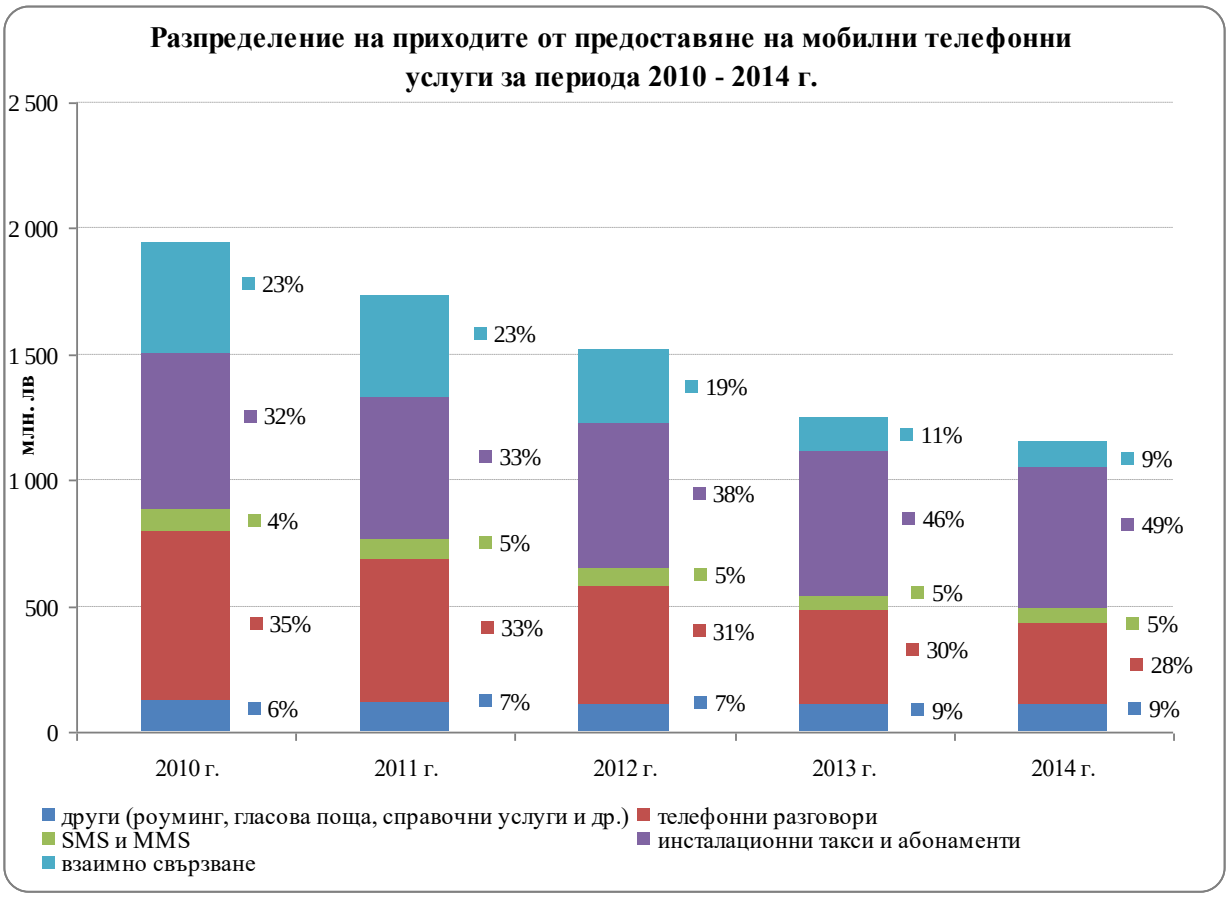
3.1. Обем на пазара

В рамките на разглеждания период (2011-2014 г.) приходите на предприятията от предоставяне на мобилни гласови телефонни услуги[40] отбелязват постоянен спад и от 1,734 млрд. лв. през 2011 г. достигат 1,157 млрд. лв. през 2014 г., като намалението за периода е 33,3%. В сравнение с приходите за 2010 г., когато техният обем е бил 1,935 млрд. лв.[41] това понижение е още по-голямо (40,2%). Отчетеният спад в приходите на мобилните предприятия е следствие от увеличеното потребление на мобилни телефонни услуги, предлагани в пакет с други електронни съобщителни услуги, тъй като в обема на пазара са включени приходите от абонаменти за мобилна телефонна услуга, предоставяна единствено като самостоятелна, насищането на традиционните пазари на гласови услуги и навлизането им в етапа на зрялост и от намаленията на цените за терминиране в индивидуални мобилни мрежи в резултат на регулаторната намеса. За периода 2011-2014 г. приходите от пакетни услуги с включен абонамент за мобилна телефонна услуга нарастват със 122%, като достигат 234,272 млн. лв. а делът на приходите от абонаменти за мобилна телефонна услуга, включена в пакетна услуга в общия обем на приходите от 4% през 2011 г. нараства на 12% през 2014 г.

На следващата фигура е представено разпределението на приходите от предоставяне на мобилни телефонни услуги за периода 2010-2014 г.

[40] Включва приходи от мобилни гласови телефонни услуги и допълнителни услуги, свързани с мобилната гласова услуга (като SMS, MMS, видео разговори, справочно-информационни услуги и др.) с изключение на приходите от месечни абонаменти за мобилна телефонна услуга, предоставяна в пакет с други електронни съобщителни услуги.

[41] Данните за 2010 г. са преизчислени, като не се вземат предвид приходите от абонаменти за мобилна телефонна услуга, включена в пакетна услуга

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 1

Видно от представената информация, през разглеждания период (2011-2014 г.) основна роля в структурата на приходите имат тези от месечен абонамент и инсталационни такси. Техният дял се повишава с 16 процентни пункта и през 2014 г. съставляват почти половината от общия размер на приходите от мобилни телефонни услуги.

За същия период приходите от гласовата телефония намаляват с 5 процентни пункта (или 7 процентни пункта от 2010 г. насам), като техният дял за 2014 г. формира 28% от общата сума на приходите от мобилни телефонни услуги. Този дял, обаче, не отчита приходите от включените в тарифните планове минути за разговори („безплатни минути“), които са отчетени в приходите от месечен абонамент.

Вследствие от намалението на цените на едро за терминиране в индивидуални мобилни мрежи, приходите от взаимно свързване на мобилните предприятия през 2014 г. са с 14 процентни пункта по-малко в сравнение с 2010 г. и 2011 г. При приходите от другите услуги (роуминг, гласова поща, кратки текстови и мултимедийни съобщения (SMS и MMS) и др.), не се наблюдават съществени изменения и за периода 2010-2014 г. техният относителен дял остава стабилен.

3.2. Потребители на мобилни гласови телефонни услуги

В периода 2010-2014 г. се наблюдава движение на стойностите на показателите за броя на абонатите и процента на проникване на мобилни гласови услуги. Те се увеличават през 2011 г. и 2012 г., но за последните две години се отчита намаление.

Броят на активните SIM[42] карти с възможност за ползване на гласови услуги към 31.12.2014 г. е с 5,8% по-малко в сравнение с данните към 31.12.2011 г. В резултат на намалението в абсолютно изражение на потребителите на мобилни телефонни услуги, към 31.12.2014 г. показателят „мобилна телефонна плътност" намалява до 137,1%, като бележи спад с 5,9 процентни пункта спрямо 2011 г. и 1,7 процентни пункта в сравнение с данните към 31.12.2010 г.

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 2

За установеното намаление в броя на абонатите на мобилни гласови услуги за 2013 г. и 2014 г. основно влияние оказва спадът в броя на потребителите на предплатени услуги. Като косвен фактор може да се отбележи и намалението в броя на абонатите с повече от една SIM карта, вследствие от предлагането на по-изгодни условия за потребителите при подновяване на съществуващия срочен договор за абонаментна услуга и на планове, в които се прави разграничение на повикванията към собствената или към друга мобилна мрежа.

За периода 2010-2014 г. абонатите по договор непрекъснато нарастват и към 31.12.2014 г. техният брой е с 11,0% по-голям в сравнение с данните в края на 2010 г. (или 6,9% увеличение спрямо 31.12.2011 г.). В същото време потребителите на

[42] За 2011 г., 2012 г. и 2013 г. показателят включва брой активни SIM карти с възможност за ползване на гласови услуги и при срок на валидност за предплатените карти 12 месеца. Във връзка с необходимостта от уеднаквяване на показателите с тези на международни институции, КРС промени дефиницията на показателя, като за активни се считат SIM карти, чрез които са осъществени изходящи или входящи повиквания поне веднъж през последните 3 месеца. Не са включени картите за пренос на данни без възможност за осъществяване на гласови телефонни повиквания.

предплатени услуги намаляват с 26,4% и делът им в общия брой потребители[43] на мобилни телефонни услуги се понижава до 29% в края на 2014 г. Това се отразява пряко върху показателя „брой активни SIM карти" и, както беше посочено, той намалява за последните две години в сравнение с началото на разглеждания период (2011-2014 г.).

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 3

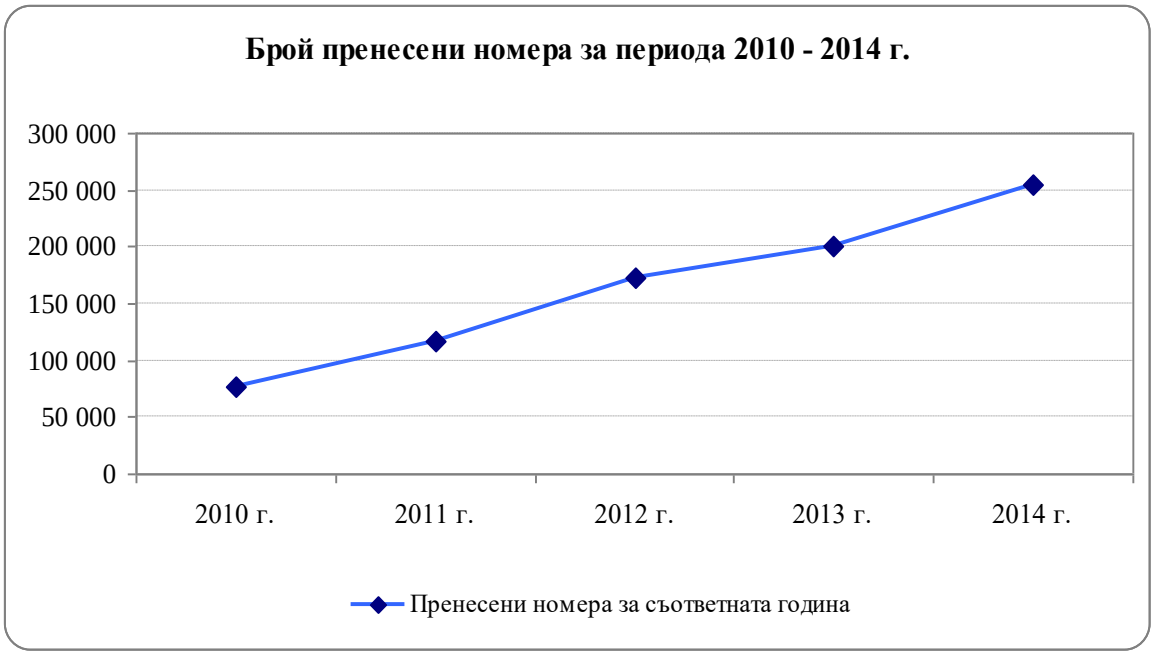
Увеличението на абонатите по договор се дължи на това, че от активираните в периода 2010-2014 г. нови SIM карти, по-голямата част (51,6%) са за услуги с договор на абонаментна програма, докато при деактивираните SIM карти преобладават предплатените карти (56,8%). Интересът на крайните потребители към услугите на абонамент може да се обясни с по-изгодните условия, предлагани от мобилните предприятия при сключване на писмен договор, в т.ч. по-ниски цени за разговори и множество промоционални оферти с включени безплатни минути и крайни устройства.

В периода 2011-2014 г. абонатите на пакетни услуги с включен абонамент за мобилна телефонна услуга отбелязват увеличение от 68,3% и в края на 2014 г. техният брой е 1 901 944, което представлява 19,3% от общия брой абонати на мобилни телефонни услуги. За сравнение, през 2011 г. делът на абонатите на пакетни услуги с включен абонамент за мобилна телефонна услуга е бил 10,8%.

Следващата фигура показва броя на пренесените номера в мобилните мрежи на трите предприятия. Услугата преносимост на номера, позволява на потребителите да

[43] Данните не отчитат картите за услуги за мобилен пренос на данни, от които не могат да бъдат осъществявани гласови телефонни повиквания.

запазят своя телефонен номер и да изберат тарифа (предплатена или на абонамент) на даден мобилен оператор, която най-добре отговаря на техните нужди. Видно от данните, броят на потребителите, които се възползват от услугата, се увеличава с всяка изминала година и към края на 2014 г. са пренесени 254 993 номера, което е с 235% повече в сравнение с пренесените номера през 2010 г. Това от една страна свидетелства за гъвкавостта и свободата, които тази услуга носи на крайните потребители при избор на мобилен оператор, а от друга тази тенденция влияе върху развитието на пазара на мобилни услуги на дребно по отношение на атрактивността на предлаганите оферти с оглед привличане на потребителите на конкурентите, а оттам преразпределяне на дяловете.

Източник: *Данни, подадени в КРС*

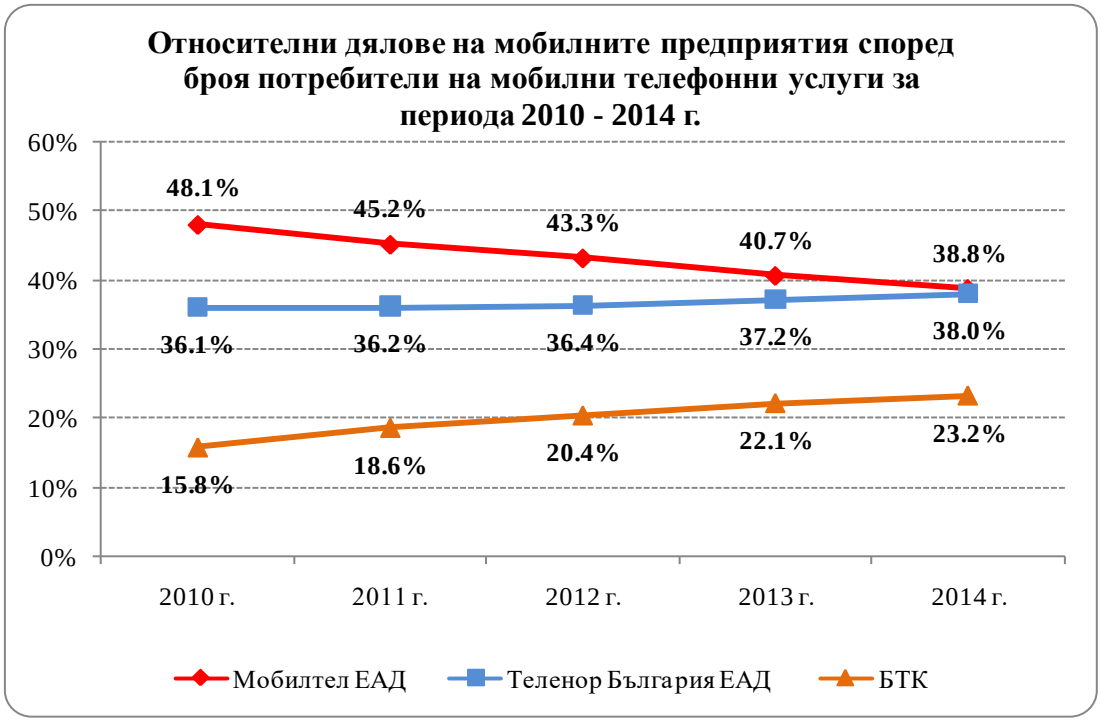
Фигура 4

3.3. Относителни дялове

Изменението на относителните дялове на предприятията, изчислени както според броя на потребителите[44], така и според приходите[45] от предоставяне на мобилни телефонни услуги за периода 2010 – 2014 г., е представено на фигури 5 и 6.

[44] Пазарните дялове са изчислени на база на броя активни SIM карти с възможност за осъществяване на гласови повиквания към края на съответната година. Не са включени картите за пренос на данни, от които не могат да бъдат осъществявани гласови телефонни повиквания.

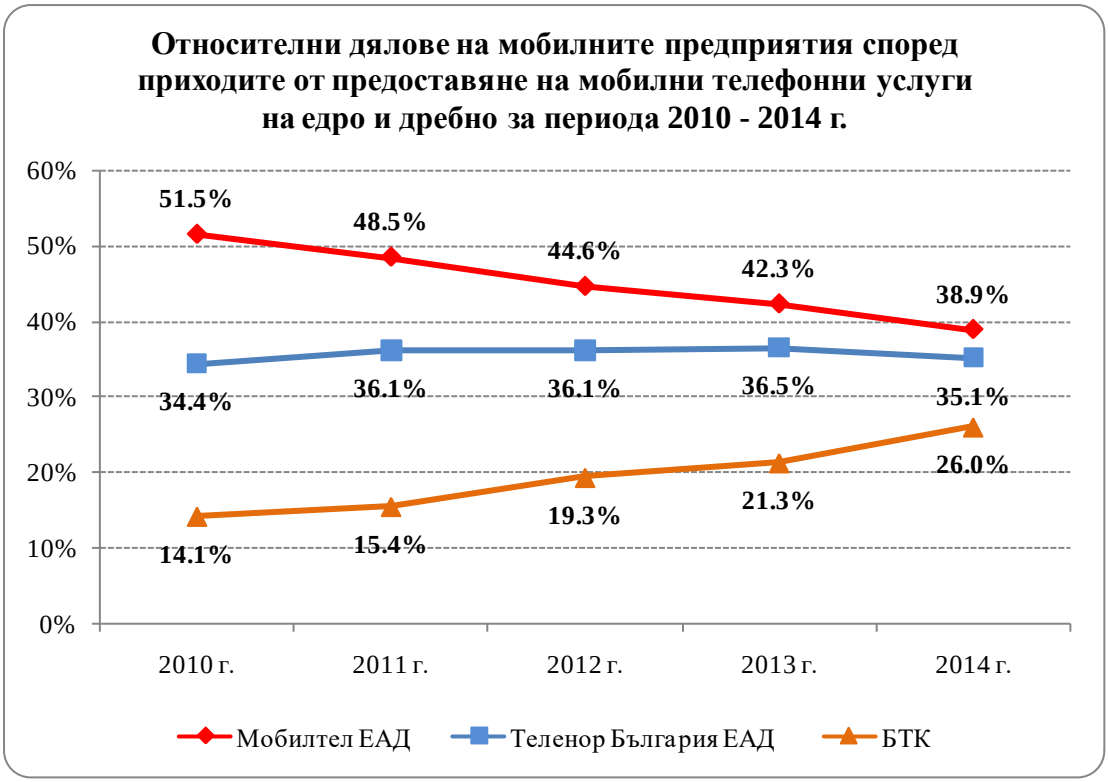
[45] Пазарните дялове са изчислени на база на приходите от мобилни гласови услуги и допълнителни услуги, свързани с мобилната гласова услуга (като SMS, MMS, видеоразговори, справочно-информационни услуги и др.). Не са включени приходите от месечни абонаменти за мобилна телефонна услуга, предоставяна в пакет с други електронни съобщителни услуги.

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 5

От представената информация е видно, че тенденцията на намаление в относителния дял на броя на абонатите на „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, която бе установена на предходния кръг анализ, продължава и през разглеждания период, като към края на 2014 г. неговият дял е с 6,4 процентни пункта по-малък в сравнение с данните към 31.12.2011 г., а спрямо данните към 31.12.2010 г. намалението е с 9,3 процентни пункта. Този спад е за сметка на ръста в относителните дялове, който се отчита в края на 2014 г. в по-голяма степен от БТК (увеличение със 7,4 процентни пункта спрямо 2010 г.) и в по-малка от „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД (ръст с 1,9 процентни пункта спрямо 2010 г.).

Забележка: *Данните за 2010 г. са преизчислени, като не се вземат предвид приходите от абонаменти за мобилна телефонна услуга, включена в пакетна услуга*

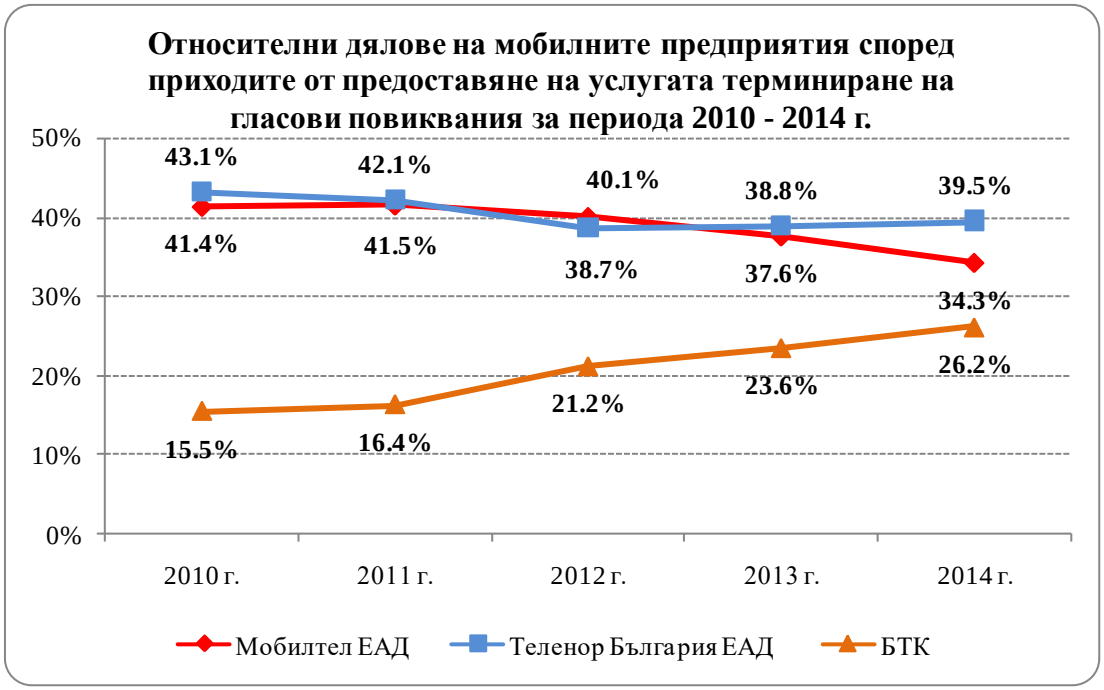
Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 6

Установеният от предходния кръг на анализ спад в приходите от предоставяне на мобилни гласови телефонни услуги на „МОБИЛТЕЛ" ЕАД продължава и в рамките на разглеждания период (2011-2014 г.), като пазарният дял на „МОБИЛТЕЛ" ЕАД намалява с 9,6 процентни пункта, а в сравнение с данните за 2010 г. отчетеният спад е 12,7 процентни пункта. Въпреки че през 2011 г. и 2013 г. „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД отбелязва увеличение в относителния дял на своите приходи спрямо предходната година, от 2011 г. до 2014 г. делът му спада с 1,0 процентен пункт. Същевременно относителният дял на БТК се увеличава с 10,6 процентни пункта за периода (2011 – 2014 г.) и с 11,9 процентни пункта в сравнение с 2010 г.

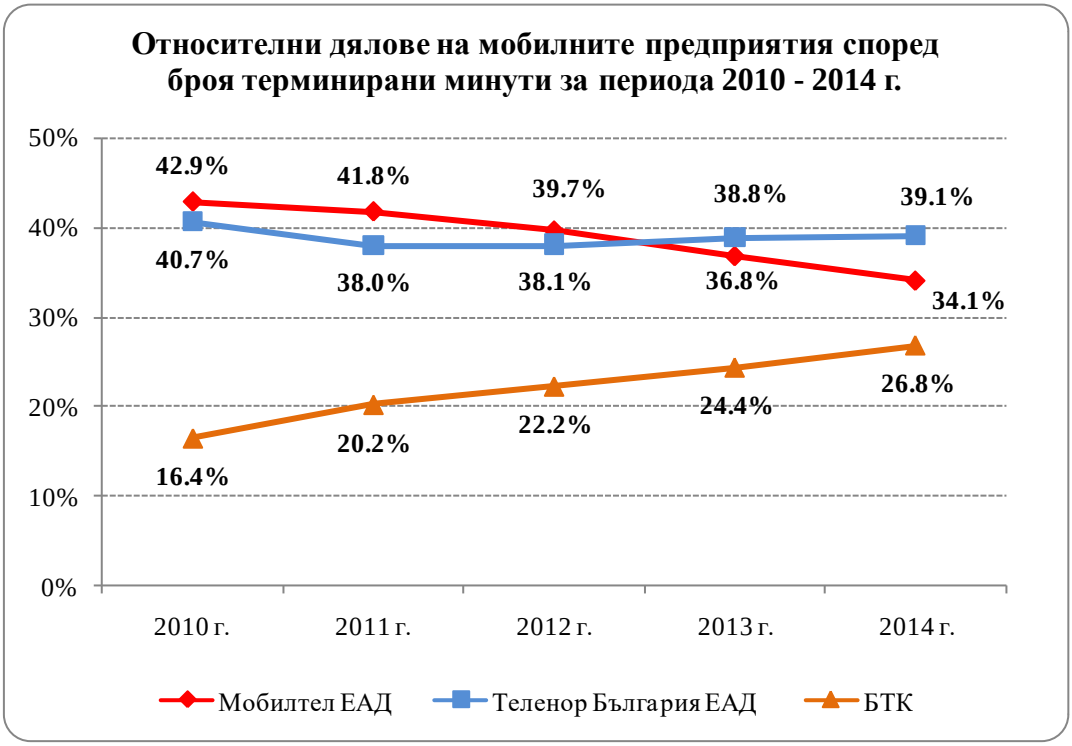
На следващите две фигури са представени относителните дялове на мобилните предприятия, изчислени според приходите от предоставяне на услугата терминиране на едро на гласови повиквания и според броя терминирани минути в мрежата на всяко от предприятията[46], за периода 2010-2014 г.

[46] При изчисляване на обема на трафика и приходите от предоставяне на услугата терминиране са взети предвид входящи гласови повиквания от други мобилни и фиксирани мрежи, от мрежи за широколентов безжичен достъп (BWA), както и входящи международни повиквания.

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 7

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 8

Видно от представените данни, за периода 2010-2014 г. единствено БТК повишава относителния си дял на приходите от услугата терминиране на едро на гласови повиквания. Важно е да се отбележи обаче, че това не се дължи на увеличение в

абсолютния размер на приходите от терминиране на едро на БТК, а е в следствие от по-големия спад в приходите на останалите две предприятия. За посочения период приходите от терминиране на едро на БТК намаляват с 68,6%, на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД с 82,9%, а на „МОБИЛТЕЛ" ЕАД с 84,6%. В абсолютен размер реализираните приходи от терминиране на гласови повиквания на едро през 2014 г. са с 81,4% по-малко в сравнение с реализираните през 2010 г. (а само за разглеждания период 2011-2014 г. намалението е със 79,8%). Както бе отбелязано по-горе, с намаленията на цените за терминиране в индивидуални мобилни мрежи, наложени с Решение на КРС № 1362/31.05.2012 г. и Решение № 135/14.02.2013 г., относителният дял на приходите от взаимно свързване на мобилните предприятия (основната част, от които са приходи от услугата терминиране на едро на гласови повиквания) спрямо общия обем на приходите, се понижава с 14 процентни пункта за разглеждания период.

Дяловете на БТК и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД в общия обем терминирани минути се увеличават за сметка на намаляване дела на „МОБИЛТЕЛ" ЕАД. Същевременно, за разглеждания период (2011-2014 г.) и трите мобилни предприятия увеличават терминираните минути в своите мрежи и в края на 2014 г. ръстът на общия обем терминирани минути е в размер на 77,1% в сравнение с данните за 2011 г. и с близо 90% спрямо 2010 г.

4. Перспективи за развитие

Перспективите за развитие пред сегмента на мобилните телефонни услуги могат ясно да се очертаят в следните насоки:

- Ще се увеличава потреблението на мобилни телефонни услуги, предлагани в пакет с други услуги, като най-предпочитаният вид пакетна услуга ще продължи да бъде мобилна гласова услуга и мобилен достъп до интернет.
- Предприятията ще предлагат множество промоции, свързани с отстъпки от месечните абонаментни цени, включване на допълнителни минути за изходящи разговори и други услуги и атрактивни цени за крайни устройства;
- Процесът по преразпределение на настоящите абонати ще засилва своето значение за предприятията и все повече крайни потребители ще се възползват от услугата преносимост на номерата;
- OTT (Over-the-top) услугите, предлагащи възможности за ползване на гласови услуги, кратки текстови и мултимедийни съобщения и видеоконферентна връзка, ще оказват натиск върху традиционните мобилни телефонни услуги, но степента на това влияние ще зависи от бизнес стратегията, която предприятията, предоставящи традиционни съобщителни услуги, ще възприемат спрямо OTT услугите.

IV. Определяне на съответния пазар

1. Въведение

Съгласно чл. 3, ал. 1 от Методиката КРС определя съответните пазари, върху които извършва анализ за наличието на ефективна конкуренция, съобразно списъка от пазари, посочени в актуалната към съответния момент Препоръка на ЕК за съответните пазари[47], приета на основание на чл. 15(1) от Директива 2002/21/ЕО и съгласно сроковете, посочени в чл. 157а от ЗЕС. В т. 11 от Преамбюла на Препоръката на ЕК за съответните пазари е посочено, че пазарите на едро, включени в Приложението към тази препоръка, могат да имат характеристиките, които да оправдаят *ex ante* регулиране, защото като цяло те отговарят кумулативно на трите критерия, използвани досега за определяне на съответните пазари в предходните версии на Препоръката.

Съответните пазари на обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за които се оценява ефективността на конкуренцията, са пазари на едро или пазари на дребно, като всеки от тях се състои от продуктов и географски пазар (чл. 4, ал. 1 и 2 от Методиката).

Продуктовият пазар включва всички обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, които могат да се приемат от потребителите като взаимозаменяеми по отношение на техните характеристики, предназначение и цени (чл. 4, ал. 3 от Методиката). Съответният продуктов пазар (чл. 5 от Методиката) включва всички обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за които е налице:

1. взаимозаменяемост при търсенето;

2. взаимозаменяемост при предлагането.

Географският пазар включва определена територия, в която се предлагат съответните взаимозаменяеми обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги и в която конкурентните условия са еднакви и се различават от тези в съседни географски райони (чл. 4, ал. 4 от Методиката).

Тъй като е необходимо анализът за наличието на ефективна конкуренция да отчита бъдещото развитие, пазарите се дефинират като се вземат под внимание очакваните или предполагаеми технологични или икономически промени в рамките на разумен времеви хоризонт, свързан с периода до изготвянето на следващия анализ.

Съгласно чл. 157а, ал. 1 от ЗЕС, КРС определя, анализира и оценява съответните пазари и налага, продължава, изменя или отменя специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху съответните пазари в срок до три години от определяне на специфични задължения на предприятието или предприятията със значително въздействие върху същия съответен пазар.

Пазарите следва да бъдат анализирани като се вземе предвид технологичната неутралност, отнасяща се до използваната инфраструктура при предоставяне на електронни съобщения (чл. 8, т. 1 от Рамковата директива и чл. 4, ал. 2, т. 2 от ЗЕС), както и принципите на конкурентното право (чл. 15, т. 3 от Рамковата директива и чл. 150, ал. 1 от ЗЕС).

[47] Препоръка 2014/710/ЕС

2. Съответен продуктов пазар

При определянето на съответния продуктов пазар (в случая на терминиране на едро на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи) КРС изследва всички обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за които би могло да е налице взаимозаменяемост при търсенето и предлагането.

В Приложението към Препоръката на ЕК за съответните пазари от 2014 г. фигурира **пазарът на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи** (пазар 2). В т. 4.1.3. от Разяснителната бележка към Препоръката на ЕК за съответните пазари, е посочено, че в съответствие с принципа за технологична неутралност пазарът на едро на терминиране в мобилни мрежи *включва всички типове мобилни мрежи – 2G, 3G – UMTS, 4G – LTE, и ако е приложимо, всички други мрежи, работещи в държавите-членки на ЕС като CDMA мрежи.* Пазарът включва терминиране на всяко повикване, независимо от неговия произход (национален, международен, фиксиран, мобилен).

2.1. Взаимозаменяемост при търсенето

Взаимозаменяемост при търсенето е налице, когато при относително малко, но трайно повишаване на цената на дадена електронна съобщителна мрежа и/или услуга потребителите са склонни да пренасочат търсенето си към други електронни съобщителни мрежи и/или услуги, които са в състояние да я заменят на базата на техните характеристики, предназначение и цени.

Характерна особеност на пазара на терминиране в индивидуални мобилни мрежи в България, а и в държавите-членки на ЕС, е прилагането на принципа *„Calling Party Pays" (CPP), „Викащата страна заплаща повикването"*, според който страната, генерираща повикването, заплаща изцяло неговата цена, докато страната, която получава повикването, не заплаща никаква цена за неговото приемане. В резултат от прилагането на този принцип по отношение на предприятията, предоставящи услугата терминиране, е трудно да се окаже натиск в посока за намаляване цените за терминиране. Както посочва ЕК в т. 4.1.3. от Разяснителната бележка, всеки терминиращ оператор е монополист в своята мрежа, способен е да има независимо поведение от своите конкуренти, потребители и клиенти и има възможност да таксува с прекалено високи цени.

Изхождайки от горепосоченото, както и от факта, че крайните потребители със своето поведение имат възможност да оказват влияние върху търсенето на услугата терминиране, например чрез осъществяване основно на разговори в рамките на една мрежа, КРС анализира първо взаимозаменяемостта при търсенето на пазара на дребно на предоставяне на услугата повикване към друга мобилна мрежа, като взема предвид поведението на потребителите, извършващи и приемащи повикване, и след това – на ниво пазар на едро на терминиране на гласово повикване в индивидуални мобилни мрежи, както е посочено в съображение 7 от преамбюла на Препоръката на ЕК за съответните пазари.

2.1.1. Взаимозаменяемост при търсенето на пазари на дребно от гледна точка на поведението на потребителите, извършващи повикването

При анализа на поведението на потребителите, извършващи повикването, следва да се обърне внимание на възможните алтернативи за заместване на повикванията, терминирани в индивидуални мобилни мрежи, които евентуално биха могли да окажат влияние върху цените за терминиране.

КРС изследва дали е налице взаимозаменяемост между гласови повиквания към индивидуални мобилни мрежи и:

- гласови повиквания към фиксирани мрежи;
- гласови повиквания в рамките на дадена мобилна мрежа;
- гласови повиквания към негеографски номера за предоставяне на услуги с код за достъп 700, 800, 90 и 118;
- изпращане на кратки текстови съобщения (SMS) и пренос на данни към индивидуални мобилни мрежи.

КРС счита, че няма основания да извършва анализ на взаимозаменяемостта между повиквания към индивидуални мобилни мрежи и повиквания към мрежи за широколентов безжичен достъп (BWA)/неподвижен безжичен достъп (FWA) чрез негеографски номера с национален код за достъп от типа 99x. Причините са преустановеното предоставяне на гласови телефонни услуги чрез мрежи за широколентов безжичен достъп (BWA)/неподвижен безжичен достъп (FWA). На практика, от 2011 г. услугата се предлага на пазара от едно единствено предприятие („МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД)[48], което с писмо от 29.10.2013 г. уведоми КРС, че към тази дата е преустановило предлагането на телефонни услуги на нови абонати в своята BWA мрежа. В съответствие с плановете[49] на предприятието, останалите активни абонати, ползващи услугите с номера от обхват 99x, ще бъдат мигрирани до края на 2015 г. към изграждащата се LTE мрежа на предприятието. В края на м. Октомври 2015 г. Макс Телеком обяви[50] спирането на BWA мрежата. В допълнение, с писмо, вх. № 12-01-83/22.01.2016 г. предприятието декларира в КРС, че към 31.12.2015 г. няма абонати на BWA мрежата.

Повиквания към фиксирана мрежа като заместител на повиквания към мобилна мрежа

КРС поддържа заключенията, направени в предходните два кръга на пазарен анализ (Решение № 236 от 17.03.2009 г. и Решение № 1362 от 31.05.2012 г.), че не е налице взаимозаменяемост от гледна точка на търсенето на двете услуги, тъй като според регулатора повикванията към фиксирана мрежа могат да бъдат разглеждани като повиквания към географска точка, а повикванията към мобилни мрежи, към определен потребител – физическо лице, което се явява пречка за възприемането им от потребителите като взаимозаменяеми услуги. Липсата на взаимозаменяемост се потвърждава и от факта, че през 2014 г. общият брой на случаите, в които един потребител извършва повиквания към фиксирани мрежи, е почти 7 пъти по-малък от общия брой повиквания, проведени към мобилни мрежи. За сравнение през 2010 г. броят на извършените повиквания към фиксирани мрежи е бил 5 пъти по-малък.

[48] С Решение на КРС № 814/18.08.2011 г. е отнето разрешение № 01331/19.12.2008 г. за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – номера за осъществяване на обществени електронни съобщения чрез обществена електронна съобщителна мрежа и предоставяне на фиксирана телефонна услуга, издадено на „ТРАНС ТЕЛЕКОМ" АД.

[49] http://www.capital.bg/biznes/intervjuta_i_komentari/2015/05/24/2539585_shte_predlojim_glasova_usluga_prez_esenta

[50] https://www.maxtelecom.bg/bg/za-nas/novini/maks-migrira-vsichki-svoi-klienti-ot-wi-max-kym-4g-lte-operatoryt-dobavi-2-novi-grada-s-4g-pokritie

Повиквания в рамките на дадена мобилна мрежа като заместител на повиквания между различни мобилни мрежи или повиквания от фиксирани към мобилни мрежи

Под повиквания в рамките на мрежата се разбират повиквания между потребители на мрежата на едно и също предприятие. В България цените на дребно за повиквания в рамките на една и съща мобилна мрежа са по-ниски в сравнение с цените на повиквания към други мобилни мрежи или на тези от фиксирана към мобилна мрежа[51]. В резултат на това, повикванията в рамките на мрежата могат да се разглеждат като възможна алтернатива на повикванията от фиксирана към мобилна или повиквания между различни мобилни мрежи, но за да се възползва от тази алтернатива, потребителят, извършващ повикването, трябва от една страна да разполага със съответния брой SIM карти, позволяващи достъп до мрежите на предприятията, както и с необходимия брой крайни устройства (в зависимост от технологичната възможност на крайното устройство да поддържа повече от една SIM карта). От друга страна, потребителят трябва да е предварително запознат в мрежата на кое предприятие е виканата страна, което е трудно предвидимо, предвид преносимостта на номерата в мобилните мрежи.

Поради това КРС счита, че от гледна точка на търсенето не е налице взаимозаменяемост между повиквания в рамките на мрежата и повиквания от фиксирана към мобилна мрежа или повиквания между различни мобилни мрежи.

Повиквания към негеографски номера за предоставяне на услуги с код за достъп 700, 800, 90 и 118 като заместител на повиквания към мобилни мрежи (негеографски номера за достъп до мрежи – мобилни абонатни номера)

Чрез негеографски номера се предоставя достъп до конкретни видове услуги, определени нормативно в Наредба № 1 от 22 юли 2010 г. за правилата за ползване, разпределение и процедурите за първично и вторично предоставяне за ползване, резервиране и отнемане на номера, адреси и имена (*обн. ДВ бр. 64 от 17.08.2010 г., изм. ДВ бр. 12 от 08.02.2011 г., изм. ДВ бр. 74 от 28.09.2012 г., изм. ДВ бр. 28 от 28.03.2014 г.)*, както следва:

- Номера с код 700 за достъп до услугата „персонален номер";
- Номера с код 800 за услуги с безплатен достъп;
- Номера с код 90 за достъп до услуги с добавена стойност;
- Номера с код 118 за достъп до справочни услуги.

Следва да се отбележи, че номерата от тези обхвати се използват само за входящи повиквания и се предоставят първично на предприятия, предоставящи електронни съобщителни мрежи и/или услуги. Тези предприятия имат право да ги предоставят на крайни потребители, а за номерата от обхвати „90" и „118" и на юридически лица или еднолични търговци, за предоставяне на услуги чрез тях.

Ползвателите на негеографски номера получили вторично номера от горепосочените обхвати, имат право да запазят ползвания от тях негеографски номер при промяна на предприятието, предоставящо съответната услуга.

В следващата таблица е представена информация за издадените от КРС разрешения за ползване на негеографски номера с код за достъп 700, 800, 90 и 118.

[51] Детайлно сравнение на цените може да бъде намерено в Раздел V, т. 2.4. „Цени и ценова политика"

Таблица 2

Разрешения за ползване на номера с код за достъп 700, 800, 90 и 118			
Предприятие / Номера	**Мобилтел**	**Теленор България**	**БТК**
700	фиксирана мрежа	фиксирана мрежа	фиксирана мрежа
800	мобилна мрежа	мобилна и фиксирана мрежа	фиксирана мрежа
90	мобилна мрежа	мобилна мрежа	мобилна и фиксирана мрежа
118	мобилна и фиксирана мрежа	x	фиксирана мрежа

Източник: *КРС*

Характеристиките на услугите, предоставяни чрез географски номера и чрез негеографски номера с код за достъп 700, 800, 90 и 118, продължават да са коренно различни по своята същност и не се очаква това да се промени съществено до следващия пазарен анализ. Последните не са предназначени за извършване на лични телефонни разговори, използват се само за осъществяването на входящи повиквания. Частни лица и/или доставчици на услуги договарят ползването на определен негеографски номер с предприятието, на което КРС е предоставила първично обхват от такива номера. Ползвателите на негеографски номера могат да се разглеждат като крайни потребители (абонати) на предприятието, от което са получили вторично номер или на предприятието, в чиято мрежа са пренесли такъв номер.

КРС счита, че крайните потребители не биха заменили повиквания към негеографски номера за достъп до мрежи – мобилни абонатни номера, с повиквания към негеографски номера за предоставяне на: телефонни справочни услуги (код за достъп 118), „персонален номер" (код за достъп 700), услуги с безплатен достъп (код за достъп 800) и услуги с добавена стойност (код за достъп 90), поради различните характеристики и предназначение на услугите, както и поради спецификите на прилагане на цените, които в някои случаи, в зависимост от вида на повикването, са по-високи при повикванията към негеографски номера за предоставяне на услуги.

Предвид изложеното и в съответствие с направените заключения от втори кръг на пазарен анализ, КРС поддържа мнението си, че между услугите за терминиране на повиквания към негеографски номера за предоставяне на услуги и услугите за терминиране на повиквания към мобилни абонатни номера не съществува взаимозаменяемост при търсенето.

Кратки текстови съобщения (SMS) и пренос на данни като заместители на повиквания към мобилни мрежи.

В определени случаи краткото текстово съобщение (SMS) може да бъде разглеждано като заместител на гласово повикване към мобилна мрежа. В България средномесечният брой на изпратените кратки текстови съобщения от потребител на услуги, предоставяни чрез мобилна мрежа през 2014 г., е общо 8,5 броя, докато средномесечният брой на гласовите повиквания, генерирани в мобилните мрежи, възлиза на общо 70,8[52] (фигура 9). От това може да се направи извод, че кратките текстови

[52] Двете стойности включват както изпратени съобщения и проведени разговори в рамките на мрежата, така и към други мрежи.

съобщения не се възприемат от потребителите като достатъчно ефективен начин на комуникация[53].

Забележка: *Данните за 2010 г. са преизчислени*

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 9

Видно от информацията на фигура 9, за периода 2010-2014 г. средномесечният брой на повикванията и кратките текстови съобщения нарастват незначително и за периода до следващия пазарен анализ не се очакват съществени изменения в честотата на тяхното потребление от крайните клиенти.

В допълнение, кратките текстови съобщения се различават от гласовите повиквания по следните характеристики:

- съдържанието на едно кратко текстово съобщение е ограничено до определен брой символи (160 символа на латиница и 70 на кирилица);
- комуникацията чрез кратките текстови съобщения не се извършва в реално време, затова е възможно закъснение при предаване на информацията между страните.

По отношение на другите възможни начини за комуникация, използващи мобилен пренос на данни ((мултимедийни съобщения (MMS), пренос на глас върху интернет протокол (т.н. unmanaged VoIP, при който услугата не е свързана с определено местоположение, нейното качество не е гарантирано и при предоставянето на неуправляеми VoIP услуги не се използват номера от ННП) и др.)), КРС е на мнение, че на теория те могат да се превърнат в заместител на гласовите повиквания в мобилни мрежи. Подобна е оценката и на ЕК, която отбелязва в Разяснителната бележка към Препоръка за съответните пазари от 2014 г., че разграничението между управлявания и неуправлявания VoIP може да изчезне с течение на времето, тъй като качеството на

[53] Предприятията, предоставящи фиксирани телефонни услуги в България, не предлагат услугата „кратки текстови съобщения от фиксирана мрежа (Fixed SMS)".

неуправляемите VoIP услуги се подобрява и технологичните характеристики се променят. В т. 4.1.3. от Разяснителната бележка се уточнява, че в някои държави-членки с много високо проникване на широколентовия достъп (какъвто не е случаят в България – към края на 2014 г. проникването на широколентов достъп по население е 20,5%, като страната се нарежда на 26 място сред 28-те държави-членки на ЕС[54]) е възможно да се предоставят неуправляеми VoIP услуги (които изискват само незначителна част от честотната лента) при качество и цени, сравними с тези на теснолентовите телефонни услуги от гл. т. на крайните потребители. По този начин този тип неуправлявана VoIP услуга би могла да бъде заменяема с мобилната гласова услуга от потребителска гледна точка. Същевременно ЕК посочва, че неуправляемият VoIP обикновено се предоставя като OTT услуга и за да се извършват и получават повиквания е необходимо потребителят едновременно да бъде включен към специфична услуга и да има включено крайно устройство (смартфон, таблет или лаптоп/PC) с оглед използване на услугата.

С оглед гореизложеното, КРС поддържа мнението си от предходния кръг на пазарен анализ на пазарите на генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи и на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи (Приложение към Решение № 1361/31.05.2012 г.), според което при предлагането на възможности за осъществяване на изходящи повиквания посредством софтуерни продукти, използващи пренос на глас от типа компютър-компютър и компютър-телефон чрез интернет протокол (VoIP), при което не се използват номера от НПП, е налице липса на гарантирано качество на предоставяните услуги и необходимост от инвестиране от страна на потребителите в технически средства. Поради това КРС счита, че неуправляемите VoIP услуги не са взаимозаменяеми с гласовите повиквания в мобилни мрежи.

Засиленото предлагане през последните години на мобилен широколентов достъп през мобилните мрежи на предприятията позволява на все повече потребители да използват OTT приложения за комуникация помежду си. Чрез приложения като Viber, Skype, WhatsApp е възможно да се изпращат съобщения, различни мултимедийни файлове, както и да се извършват гласови повиквания. Всичко това обаче не означава, че OTT услугите може да се считат за взаимозаменяеми услуги на гласовите повиквания от мобилните мрежи. За да функционира една OTT услуга в реално време е необходимо крайните потребители едновременно да разполагат с достъп до интернет и да ползват едно и също OTT приложение. Освен това, тъй като качеството на услугата зависи от качеството на установената интернет връзка, може да се приеме, че OTT приложенията не може да осигурят това ниво на качество, което да съответства на качеството на традиционната гласова услуга.

Разяснителната бележка към Препоръка на ЕК 2014/710/ЕО разглежда OTT услугите в т. 3.2., като ЕК посочва, че някои OTT услуги биха могли да нараснат до такава степен, че да могат да се разглеждат като алтернатива на традиционните електронни съобщителни услуги, предоставяни обикновено от операторите (гласовите повиквания и кратките текстови съобщения – SMS), а безплатното предоставяне на тези услуги би могло да има отрицателно въздействие върху текущите бизнес модели на мобилните оператори. Същевременно ЕК отбелязва, че към настоящия момент OTT услугите на ниво ЕС имат ограничено конкурентно въздействие, а според доклад[55] на

[54] *European Commission, Digital Agenda Scoreboard 2015*
[55] *„Future electronic communications markets subject to ex-ante regulation", Final report September 2013,* http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/dae/document.cfm?doc_id=3148

консултантската компания ECORYS, в периода до 2020 г. не се очаква OTT услугите да се превърнат в основен заместител на традиционните телекомуникационни услуги.

Предвид гореизложеното, КРС счита, че услугите, предоставяни чрез OTT приложения, са по-скоро допълващи и от гледна точка на търсенето не е налице взаимозаменяемост между кратките текстови съобщения и/или други форми на комуникация чрез мобилен пренос на данни от една страна и гласовите повиквания към мобилни мрежи от друга.

2.1.2. Взаимозаменяемост при търсенето на пазарите на дребно от гледна точка на поведението на потребителите, приемащи повикването

В случай че потребителите, приемащи едно повикване, реагират на малко, но трайно увеличение от 5-10% на цената за терминиране на гласови повиквания, избирайки алтернативни начини на комуникация, то тогава тези услуги би трябвало да бъдат включени в съответния продуктов пазар като взаимозаменяеми.

Според КРС не са налице настъпили изменения, които да налагат промяна в позицията, изразена на предходния кръг на анализ в Раздел IV, т. 2.1.2 от приложението към Решение 1362/31.05.2012 г. и регулаторът е на мнение, че не съществуват услуги, които могат да бъдат разглеждани като взаимозаменяеми на терминирането на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Тъй като се прилага принципът „Викащата страна заплаща повикването" (Calling Party Pays), потребителите, приемащи обаждането, не заплащат такса за терминиране и не биха имали стимул да оказват влияние върху предприятието, от чиято мрежа се извършва гласовото повикване.

2.1.3. Взаимозаменяемост при търсенето на пазарите на едро

Поради факта, че търсенето на ниво пазар на едро е свързано с търсенето на ниво пазар на дребно следва, че за да могат потребителите на дадено предприятие, предоставящо мобилни телефонни услуги, да се свържат с потребители на друго предприятие, то предприятието, от което е генерирано повикването, може да терминира гласовото повикване единствено в мрежата на предприятието, потребител на което е виканата страна. Всеки опит за терминиране на едно повикване в мрежа, различна от тази, на която е потребител виканата страна, ще представлява неуспешно повикване.

Поради тази причина КРС поддържа своите заключения от предходните кръгове на анализ и смята, че към настоящия момент не са налице услуги, които могат да бъдат разглеждани като взаимозаменяеми с услугата терминиране.

2.1.4. Заключение – взаимозаменяемост при търсенето

Предвид гореизложеното може да бъде направено заключение, че от гледна точка на търсенето на дребно и на едро не са налице услуги, които могат да бъдат разглеждани като взаимозаменяеми по отношение на услугата терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

2.2. Взаимозаменяемост при предлагането

2.2.1. Взаимозаменяемост при предлагането на пазарите на дребно

Взаимозаменяемост от гледна точка на предлагането на дребно ще е налице, когато предприятия, които до този момент не са предоставяли на потребителите си услуги за повиквания към други предприятия, предоставящи мобилни мрежи и/или услуги, могат да започнат предоставянето им, конкурирайки прилаганите към момента крайни цени за повиквания към други мрежи.

В случай, че предприятие повиши цената за терминиране на повикване в мобилна мрежа, за крайния потребител, който желае да осъществи повикване към абонат в тази мрежа не съществува възможност за прехвърляне към друг доставчик на услугата терминиране. В този случай хипотетичният друг доставчик следва да има достъп и контрол върху мрежа (и нейните елементи), която е собственост на друг оператор, включително и достъп до индивидуалната SIM карта на крайния потребител.

Оператор на мрежата, в която се генерира повикването, не може да терминира повикване, когато търсеният потребител е абонат на друга мрежа. Това може да бъде направено единствено от оператора, който управлява мрежата на виканата страна.

Взаимозаменяемост при предлагането хипотетично може да възникне само в случай, че крайният потребител може да бъде достигнат едновременно чрез няколко мрежи. В този случай операторът може да избере мрежата, в която да терминира повикването и да достигне крайния потребител. Практически обаче този случай е невъзможен, отчитайки, че крайните потребители нямат възможност да променят оператора, който ще предостави услугата терминиране, тъй като всеки оператор контролира единствено своята собствена мобилна мрежа. В този смисъл, регулаторът е на мнение, че не е налице взаимозаменяемост при предлагането на дребно.

2.2.2. Взаимозаменяемост при предлагането на пазарите на едро

Взаимозаменяемост при предлагането би била налице в случай, че вследствие на малко, но трайно повишаване на цените за терминиране в мобилни мрежи, е възможно да се появят предприятия, които да започнат да предоставят услугата терминиране, конкурирайки се с предлаганата от мрежовия мобилен оператор услуга, без да са необходими значителни инвестиции за това.

КРС поддържа заключенията от предходните кръгове на анализ и счита, че повиквания към даден потребител могат единствено да се терминират в мрежата на предприятието, което обслужва съответния потребител. Същото е заключението и на ЕК в Разяснителната бележка, в която е посочено, че терминирането на повиквания няма заменяема услуга на ниво пазар на едро, тъй като операторът на викащата страна не е в състояние да закупи услугата терминиране в дадена мрежа от алтернативен източник. В тази връзка и с оглед установената пазарна практика на предприятията да не се предоставя избор на потребителите в коя мрежа да се терминира всяко тяхно обаждане, според КРС е изключена възможността за взаимозаменяемост на услугата терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

2.2.3. Заключение – взаимозаменяемост при предлагането

Вземайки предвид казаното дотук КРС стигна до заключение, че от гледна точка на предлагането на дребно и на едро не са налице услуги, които могат да бъдат

разглеждани като взаимозаменяеми с услугата терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

3. Съответен географски пазар

След определяне на съответния продуктов пазар следва да се определи и неговото географско измерение. Географският пазар включва определена територия, в която се предлагат съответните взаимозаменяеми обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги и в която конкурентните условия са еднакви и се различават от тези в съседни географски райони (чл. 4, ал. 4 от Методиката).

Съответният географски пазар се определя при отчитане на следните два критерия (чл. 10 от Методиката):

1. покритие по територия на обществените електронни съобщителни мрежи;

2. наличие на еднакви законови и регулаторни изисквания за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и/или услуги.

Въз основа на тези два критерия географският пазар може да бъде определен като местен, регионален, национален или обхващащ територията на две или повече страни (например общоевропейски пазар, пазар, обхващащ територията на Европейското икономическо пространство, или глобален пазар).

В България услугата терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи се предоставя от БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД само и единствено в собствената им мобилна мрежа. Това е предпоставка всяка мобилна мрежа да бъде разглеждана като отделен продуктов пазар, като всички мрежи са с териториален обхват – Република България. В допълнение, издадените разрешения на всяко от мобилните предприятия за изграждане на собствената им мрежа също имат обхват територията на страната.

Вземайки предвид разпоредбите на европейското и националното законодателство, КРС дефинира съответния географски пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи като *национален* по своя обхват.

4. Заключение

В резултат на проведения анализ, целящ определянето на границите на съответния пазар, КРС прави следните заключения:

Съответният продуктов пазар, обект на този анализ, е пазарът на едро на *терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи* (пазар 2) от Препоръка на ЕК 2014/710/ЕО. Той се състои от следните четири самостоятелно обособени продуктови пазара, всеки от тях с географски обхват *територията на Република България*:

- Пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в мобилната наземна мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz, на „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ" ЕАД;

- Пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в мобилната наземна мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz, на „МОБИЛТЕЛ" ЕАД;

- Пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в мобилната наземна мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz, на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД.

- Пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в мобилната наземна мрежа, работеща в обхват 1800 MHz на „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД.

Посочените четири пазара включват мрежите, собственост на всички активни към настоящия момент предприятия, предоставящи мобилни мрежи и/или услуги. Евентуалната поява на ново предприятие, осъществяващо електронни съобщения посредством мобилна наземна мрежа и/или предоставящо мобилни мрежи и/или услуги, би формирала нов обособен пазар на едро, включващ предоставяните от предприятието услуги за терминиране в неговата собствена мрежа.

V. Анализ и оценка на съответния пазар

1. Въведение

След определянето на границите и участниците на съответния пазар на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (Раздел IV от документа) и въз основа на събраната информация по реда на Раздел III на Методиката, КРС преразглежда анализа на съответния пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, който има за цел да оцени дали все още са налице предпоставки, които да възпрепятстват функционирането на пазара и ефективната конкуренция и които могат да позволят на едно или повече предприятия, участници на съответния пазар, самостоятелно или съвместно, да имат господстващо поведение до степен на съществена независимост от конкуренти, потребители и крайни потребители.

Съгласно чл. 21 от Методиката, *предприятие със значително въздействие върху пазара е предприятие, което самостоятелно или съвместно с други се ползва от позиция, равностойна на господстваща, т.е. позиция на икономическа сила, позволяваща му да следва поведение до съществена степен независимо от конкуренти, клиенти и крайни потребители.*

Ефективна конкуренция на съответния пазар е налице, когато нито едно предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, самостоятелно или съвместно с други предприятия няма значително въздействие върху този пазар (чл. 20, ал. 2 от Методиката).

2. Критерии, използвани при анализа на ефективността на конкуренцията и определяне на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар

При анализа на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, следва да се отчете фактът, че предприятията, предоставящи услугата терминиране на повиквания, притежават качеството на естествени (фактически) монополисти на съответния пазар, включващ единствено собствената им мрежа.

Като отправна точка в анализа и показател за наличието на пазарна мощ се използват пазарните дялове на предприятията, включени в съответния пазар. Самото наличие на висок пазарен дял обаче не е достатъчно, за да се установи присъствие на значително господстващо положение. Поради тази причина анализът се извършва и въз основа на други критерии[56], чрез които се измерва пазарната мощ на предприятията, като в зависимост от конкретните характеристики на разглеждания пазар националните регулаторни органи имат самостоятелност да решат кои от тях да се използват при анализиране ефективността на конкуренцията и определяне на предприятията със значително въздействие[57] на съответния пазар.

КРС застъпва позицията си, изразена при първия и втория кръг на анализ на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, че за анализа на ефективността на конкуренцията и определянето на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар, е необходимо да бъдат изследвани следните критерии:

- пазарен дял на предприятието;

[56] Точка 75 от Насоките
[57] Точка 75 от Насоките

- наличие на бариери за навлизане и разширяване на съответния пазар;
- липса на или недостатъчна пазарна сила на потребителите.
- цени и ценова политика.

Критерии като общ размер на предприятието, наличие на икономии от мащаба, обхвата, вертикална интеграция, както и наличие на лесен или привилегирован достъп до капиталовите пазари и/или финансови ресурси по никакъв начин не биха променили изводите, направени по отношение на определянето на предприятия със значително въздействие върху пазара, поради факта, че дейност на всеки от разглежданите пазари осъществява само по едно предприятие и са налице естествено непреодолими бариери за навлизане на всеки от пазарите.

2.1. Пазарен дял

Оценката на пазарния дял е отправна точка при анализа на значителното въздействие върху пазара. Ако пазарният дял на едно предприятие е по-голям от 50%, то това може да бъде разглеждано като ясен знак за наличието на значително въздействие върху пазара, освен при изключителни обстоятелства. По правило предприятия с пазарен дял под 25% не се считат за предприятия със значително въздействие върху пазара[58].

Както вече беше посочено, в рамките на настоящия анализ всяка мобилна мрежа, в която се терминират гласови повиквания, се разглежда като отделен пазар (Раздел IV, т. 4. „Заключение"). Това означава, че всяко предприятие по презумпция има 100% пазарен дял на съответния пазар на терминиране на гласови повиквания в собствената му мобилна мрежа както на база терминирани минути, така и на база приходи от терминиране на гласови повиквания в собствената мрежа. Обстоятелството, че този пазарен дял е бил стопроцентов през целия разглеждан изминал период и ще остане такъв и в периода до следващия пазарен анализ обуславя и техническата невъзможност за навлизане на други предприятия на съответните пазари на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (разгледана по-подробно в следващата т. 2.2. на Раздел V).

Стопроцентовият пазарен дял е предпоставка всички предприятия, които предоставят услугата „терминиране" в собствената си мобилна мрежа, да определят независимо своите цени за терминиране, което е признак, че всяко предприятие има значително въздействие върху съответния пазар, включващ собствената му мобилна мрежа. Въпреки това пазарният дял сам по себе си е недостатъчен за извеждането на категорично заключение дали дадено предприятие има значително въздействие върху пазара и трябва да се разглежда в неразривна връзка с критерии, заложени в т. 78 от Насоките за извършване на пазарни анализи и чл. 31 и чл. 32 от Методиката, като в конкретния анализ се използват критериите, посочени в т. 2 по-горе.

2.2. Наличие на бариери за навлизане и разширяване на съответния пазар

При наличие на бариери за навлизане на нови предприятия на даден пазар, предприятие, извършващо дейност на него, може да увеличи цените на предлаганите електронни съобщителни мрежи и/или услуги и да реализира устойчива свръхпечалба, без това да позволи навлизането на нови предприятия, които биха я намалили[59].

**Точка 75 от Насоките

[59] Член 31, т. 12 от Методиката

Както бе посочено по-горе, прилагането на принципа „Викащата страна заплаща повикването" (Calling Party Pays) ограничава взаимозаменяемостта на услугата „терминиране на гласови повиквания" и изключва възможността за навлизане на нови предприятия на разглеждания пазар (Раздел IV, т. 2.2.2. „Взаимозаменяемост при предлагането на пазари на едро").

Бариера за навлизане на пазара е и технологичното ограничение, че единствено предприятието, собственик на дадена мрежа, има възможност да терминира дадено гласово повикване, предназначено за негов потребител. Други предприятия, освен предприятието, чийто потребител е виканата страна, нямат възможност да предоставят услугата терминиране поради липсата на инфраструктура, която да осигурява тази възможност. Така контролът върху собствената инфраструктура на предприятията, която не може да бъде дублирана, се явява непреодолима бариера, изключваща навлизането на други предприятия на съответния пазар. Поради това пазарът се ограничава само в рамките на една мобилна мрежа.

Предвид гореизложеното КРС е на мнение, че дори навлизането на нов участник не би довело до промяна в структурата на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, тъй като новият участник на пазара ще има стопроцентов дял на пазара на терминиране на гласови повиквания в собствената му мрежа.

Имайки предвид липсата на конкуренция на всеки от разглежданите пазари (при пазарен дял от 100% на всяко предприятие), както и непреодолимите бариери за навлизане на всеки от тях, КРС счита, че всички предприятия, които предоставят услугата терминиране на гласови повиквания в собствената си мобилна мрежа, са предприятия със значително въздействие върху пазара.

2.3. Липса на или недостатъчна пазарна сила на потребителите

Ако дадено предприятие има потребители със силни позиции при водене на преговори, то те на теория имат възможност да окажат въздействие върху конкуренцията и да ограничат способността на предприятието да следва поведение, независимо от своите потребители. Подобен тип силна покупателна способност е налице, когато тези потребители закупуват голям дял от предлаганите от предприятието електронни съобщителни мрежи и/или услуги, реализират значителна част от постъпленията на предприятието, добре са информирани за алтернативни предприятия, предлагащи сходни електронни съобщителни мрежи и/или услуги, и са в състояние да преминат лесно и без значителни разходи към електронни съобщителни мрежи и/или услуги, предлагани от други предприятия, и/или дори да започнат сами да предоставят съответните електронни съобщителни мрежи и/или услуги[60].

В таблицата по-долу са представени относителните дялове на терминираните в мобилните мрежи минути през периода 2010-2014 г. в зависимост от мрежите, генериращи повикването – фиксирани и мобилни мрежи в страната и международни мрежи (не са включени повиквания от собствени фиксирани и мобилни мрежи).

[60] Член 31, т. 4 от Методиката

Таблица 3

Терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи през периода 2010 - 2014 г.					
	2010 г.	**2011 г.**	**2012 г.**	**2013 г.**	**2014 г.**
от фиксирани мрежи в страната	6,35%	5,28%	4,14%	2,64%	1,90%
от мобилни мрежи в страната	71,30%	73,71%	78,63%	79,02%	76,84%
от международни мрежи	22,35%	21,01%	17,23%	18,34%	21,26%

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Видно от данните, делът на закупените минути за терминиране между мобилните предприятия, осъществяващи дейност на съответния пазар, нараства с около 6 проценти пункта спрямо 2010 г. и остава изключително висок към края на 2014 г. – 76,84%.

Предприятията, генерирали най-голям обем повиквания към мобилните мрежи в страната, т.е. реализиращи най-голямо потребление на услугата терминиране на гласови повиквания, са именно мобилните предприятия, оперираща на територията на България – БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД (мобилни мрежи). На следващо място е историческото предприятие БТК – фиксирана мрежа (с 1,4% през 2014 г.). В рамките на периода 2010-2014 г. в посочените мрежи на тези предприятия са генерирани средно около 78% от всички минути, терминирани в мрежите на трите мобилни предприятия. На фигура 10 е илюстрирана динамиката в относителните дялове на броя терминирани минути от гласови повиквания, изходящи от фиксираната мрежа на БТК и от мобилните мрежи на БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД и завършващи в мрежите на разглежданите три мобилни предприятия.

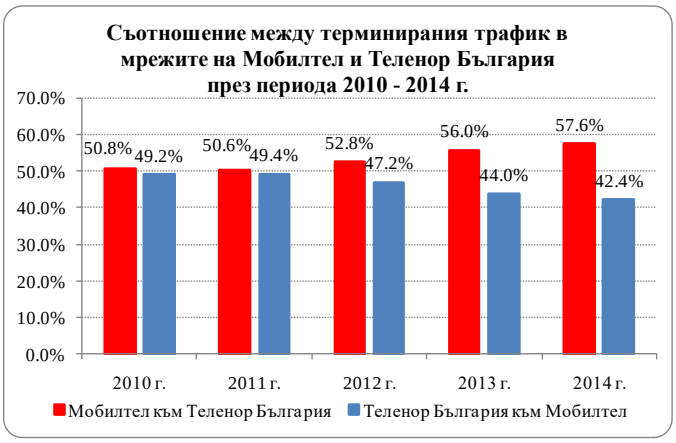

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 10

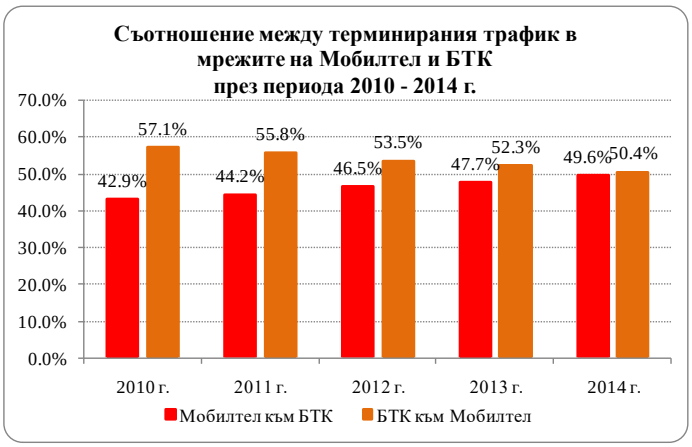
„МОБИЛТЕЛ" ЕАД е най-големият купувач на услугата „терминиране в мобилни мрежи", следван непосредствено от БТК (мобилна мрежа) и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД. Също така, въпреки че относителният дял на броя терминирани минути от фиксираната мрежа на БТК в мобилните мрежи намалява, заради по-големия брой потребители на мобилните предприятия и съответно по-големия брой разговори между потребители на различни мобилни мрежи, историческото предприятие (фиксирана мрежа) продължава да бъде един от основните купувачи на тази услуга. През периода 2010-2014 г. нараства делът и на мобилната мрежа на историческото предприятие, като през 2013 г. и 2014 г. то изпреварва „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и се явява вторият най-голям купувач на услугата „терминиране на гласови повиквания в мобилни мрежи". Следователно може да се приеме, че тези три предприятия имат възможност да окажат въздействие върху предлаганите цени за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

По принцип мобилните предприятия, осъществяващи дейност на съответния пазар, закупуват терминиране един от друг, като делът на закупените минути за терминиране между тях нараства през разглеждания период. На следващите три фигури е представено съотношението между терминирания трафик в мрежите на трите мобилни предприятия, едно към друго, през периода 2010-2014 г.

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 11

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 12

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 13

Видно от данните, налице е леко увеличение в терминирания трафик в мрежата на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД от мрежата на „МОБИЛТЕЛ" ЕАД и изравняване на взаимния трафик, терминиран в мрежите на „МОБИЛТЕЛ" ЕАД и БТК. При трафика, терминиран в мрежите на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и БТК, няма промяна през разглеждания период, като трафикът, терминиран в мрежата на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД леко надвишава този, терминиран в мрежата на БТК. Наблюдаваните различия между терминирания трафик в мрежата на едно от предприятията и трафика, терминиран в мрежата на другото предприятие, са незначителни и не надвишават 17 процентни пункта през разглеждания период. От изложеното може да се направи заключение, че разходите и приходите на мобилните предприятия за услугата терминиране на мобилни гласови повиквания са сходни, т.е., че нито едно от предприятията не е в неизгодно положение в сравнение с другото.

В резултат от прилагането на принципа „Викащата страна заплаща повикването" (Calling Party Pays), ако предприятие А увеличи цената за терминиране на гласови повиквания в собствената му мобилна мрежа, то това най-вероятно ще рефлектира върху крайната цена на дребно за потребителите на другите предприятия, които осъществяват повиквания към номера на предприятие А. Имайки предвид факта, че потребителите се интересуват от цената на дребно за осъществяване на повиквания, КРС счита, че потребителите на предприятие А не биха взели под внимание

увеличението на цените за терминиране на това предприятие. Точно обратното би било поведението на потребителите на конкурентните мобилни предприятия и най-вероятно тези предприятия ще имат стимул за увеличение на собствените си цени за терминиране, защото това няма да се отрази пряко на техните потребители. В резултат от тази липса на натиск от пазара на дребно върху прилаганите цени за терминиране на повиквания, мобилните предприятия не биха прилагали по-ниски цени за терминиране, имайки предвид, че хипотетично увеличение на тези цени ще рефлектира само върху цените на дребно за потребителите на конкурентните мрежи. От друга страна, мобилните предприятия в страната предлагат по-ниски цени на дребно за повиквания в рамките на собствената мрежа (on-net). По този начин предприятията привличат повече потребители към собствената си мрежа, тъй като повикванията във фамилни, корпоративни, приятелски и други групи, членовете на които са потребители на едно мобилно предприятие, ще бъдат по-евтини.

В допълнение към гореизложеното, с Решение на КРС № 1361 от 31.05.2012 г. БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД са определени за предприятия със значително въздействие върху пазара на едро за терминиране на повиквания в определено местоположение в собствените си обществени телефонни мрежи. С Решение на КРС № 1362 от 31.05.2012 г. посочените предприятия са определени за такива със значително въздействие на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуалните им мобилни мрежи. Регулаторната намеса чрез определянето на цените на едро за терминиране в мрежите на тези три предприятия ограничава възможността им да оказват конкурентен натиск, като поддържат високи цени за терминиране в собствената мрежа и прилагат дискриминационни практики. Задължението за взаимно свързване с други електронни съобщителни мрежи и големият брой потребители на всяко от предприятията ограничават възможността им да отказват закупуването на услугата терминиране, което е начин за оказване на въздействие за понижаването на цената на тази услуга. Всичко това силно намалява покупателната способност на БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и допълнително стимулира предприятията, предоставящи услугата „терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи", да следват поведение, независимо от своите потребители.

Според установената практика за предоставяне на услугата терминиране на гласови повиквания, както и според наложения принцип „Викащата страна заплаща повикването" (Calling Party Pays), предприятието, купуващо услугата „терминиране на гласово повикване", няма техническата възможност да избере своя доставчик на услугата „терминиране", тъй като тази услуга може да бъде предоставена само и единствено от предприятието, чийто потребител е виканата страна. По същата причина не съществува и възможност дадено предприятие-купувач само да предостави нужната му услуга по терминиране на гласово повикване. Следователно предприятията-купувачи нямат възможност да оказват каквото и да е въздействие върху своите доставчици чрез тяхната замяна с други доставчици или като започнат сами да предоставят необходимите им услуги.

С оглед изложеното дотук, разглеждайки най-големите потребители на услугата „терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи" за периода 2011-2014 г., КРС стига до заключението, че към настоящия момент не са налице предприятия, които имат възможност чрез своята покупателна способност да окажат въздействие върху цените на разглежданите услуги за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

2.4. Цени и ценова политика

С Решение № 1362/31.05.2012 г. КРС продължи задължението на „МОБИЛТЕЛ" ЕАД и „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ" ЕАД („ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД) и наложи задължение на БТК за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране. До определянето на разходоориентирани цени въз основа на BULRIC[61] модел на регулатора, предприятията прилагаха цени в съответствие с определения в Решение № 1362/31.05.2012 г. от КРС план за поетапно намаляване на цените (glide path).

С Решение № 135/14.02.2013 г. КРС определи разходоориентирани цени за терминиране на гласови повиквания в мобилни мрежи, изчислени въз основа на разработения за целта чист (pure) BULRIC модел на регулатора, които се прилагат за терминиране на всички повиквания в мобилните мрежи на предприятията със значително въздействие върху пазара, независимо от техния произход, и са еднакви за часове на силен и слаб трафик.

Посочените решения са израз на прилагания от страна на КРС последователен регулаторен подход, насочен към преустановяване на възможностите на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар да прилагат прекалено високи цени или да затварят свързания пазар на дребно, предоставяйки на по-високи цени услугата терминиране.

Ценовата политика и цените на пазарите на дребно се определят свободно от мобилните предприятия, като прилаганите от тях цени се представят за сведение в КРС.

2.4.1. Цени на едро

На следващата таблица е представена информация за намалението на цените на едро (цени за терминиране) за периода 1 април 2009 г. – 31 декември 2014 г., съгласно наложените от КРС ценови ограничения.

Таблица 4

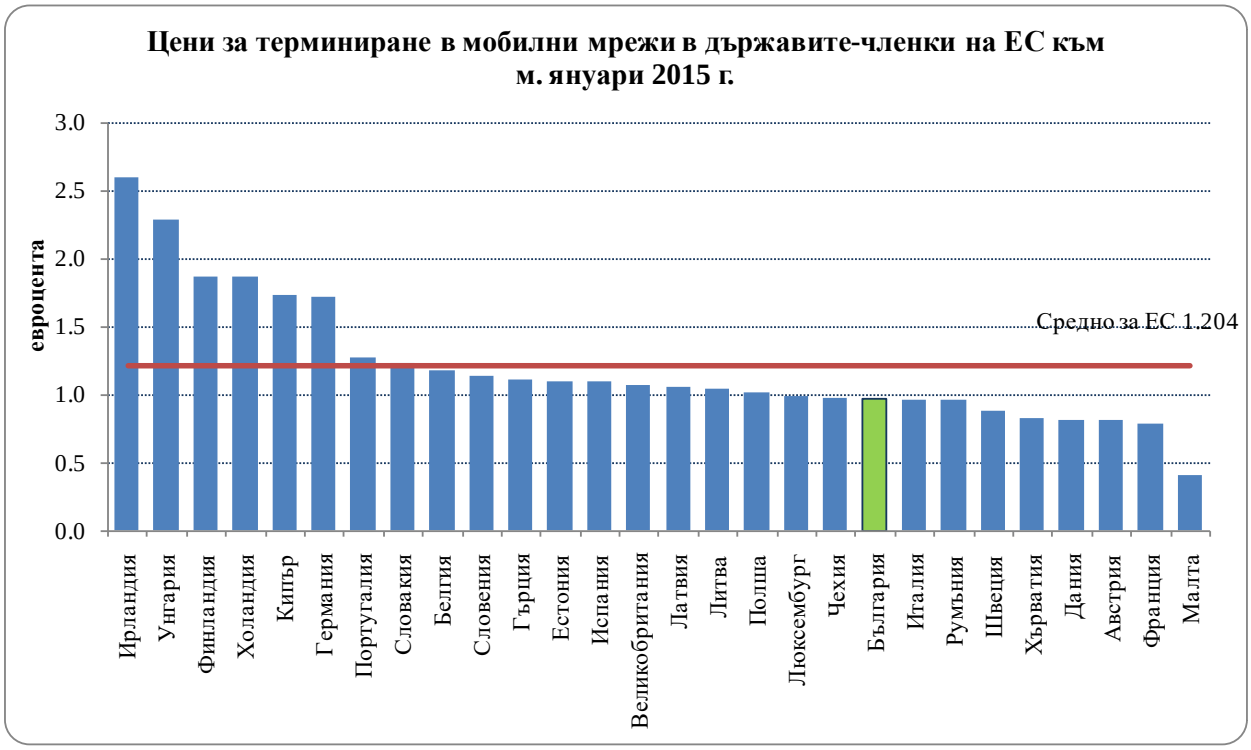
Ценови ограничения, наложени от КРС	**Дата на влизане в сила**	**Цена за силен трафик (лв./мин.)**	**Цена за слаб трафик (лв./мин.)**
Решение № 236/17.03.2009 г. (план за намаление на цените)	01.04.2009 г.	0,250	0,190
	01.07.2009 г.	0,230	0,170
	01.01.2010 г.	0,205	0,150
	01.07.2010 г.	0,130	0,110
Решение № 1362/31.05.2012 г.	01.07.2012 г.	0,055	0,047
	01.01.2013 г.	0,046	0,039
Решение № 135/14.02.2013 г. (цени въз основа на pure BULRIC модел)	01.07.2013 г.	0,023	
	01.01.2014 г.	0,020	
	01.01.2015 г.	0,019	

Източник: *Данни, подадени в КРС*

За периода 2011-2014 г. намалението на цените за терминиране е с около 85% и 82% съответно в часове на силен и слаб трафик. Постигнатото намаление на цените на едро за терминиране подрежда страната ни в групата на държавите с цени под средното

[61] Bottom-Up/BU Long Run Incremental Costs – дългосрочни допълнителни (инкрементални) разходи, моделирани при подхода „отдолу нагоре".

за ЕС ниво. На фигура 14 са представени средните цени за терминиране към януари 2015 г. в България и държавите-членки на ЕС.

***Забележка**: На фигурата са представени средни цени за терминиране в мобилни мрежи единствено в държавите-членки на ЕС, като въз основа на тях е изчислена средната цена за ЕС*

***Източник:** BEREC, BoR (15) 72 Fixed and mobile termination rates in the EU, January 2015*

Фигура 14

КРС отчита, че поради монополистичния характер на пазара на терминиране в индивидуални мобилни мрежи, съчетан с принципа „викащата страна плаща" (Calling Party Pays), фактори като силна покупателна способност на потребителите и/или собствен интерес на мобилните предприятия не могат да повлияят върху стимулите за увеличаване на цените за терминиране на гласови повиквания, ако бъде оттеглена регулацията на цените на пазара на едро за терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

2.4.2. Цени на дребно

2.4.2.1. Ценова политика по отношение на повиквания към фиксирани мрежи

При анализа и оценката на ценовата политика, провеждана от мобилните предприятия, трябва да бъде взета под внимание връзката между цените на предлаганите от предприятията услуги на едро и на дребно. Това се налага поради факта, че освен всички други разходи, цената на услугата на дребно за осъществяване на гласово повикване към друга мрежа, предлагана от едно предприятие, включва в себе си и цената за услугата на едро за терминирането на това повикване в мрежата, чийто потребител е виканата страна.

В таблица 5 е представено сравнение на средните цени на дребно и на едро за 2010 г. и 2014 г. за осъществяване на повикване от мобилни към фиксирани мрежи[62] и от фиксирани към мобилни мрежи[63], като отделно са посочени цените от и към фиксираната мрежа на БТК – предприятието, към което делът на изходящите повиквания от мобилни мрежи е най-голям (84% от общия трафик от мобилни към фиксирани мрежи през 2014 г.).

Таблица 5

Вид трафик	Средни цени за повиквания (на дребно) (в лв./мин.)	Средни цени за терминиране (на едро) (в лв./мин.)	Дял на цената за терминиране в средната цена на дребно
2010 г.			
От мобилни мрежи към фиксираната мрежа на БТК	0,111	0,018	16,2%
От мобилни към други фиксирани мрежи	0,147	0,021	14,3%
От фиксираната мрежа на БТК към мобилни мрежи	0,324	0,160	49,4%
От други фиксирани мрежи към мобилни мрежи	0,300	0,153	51,0%
2014 г.			
От мобилни мрежи към фиксираната мрежа на БТК	0,076	0,005	6,6%
От мобилни към други фиксирани мрежи	0,074	0,005	6,8%
От фиксираната мрежа на БТК към мобилни мрежи	0,284	0,020	7,0%
От други фиксирани мрежи към мобилни мрежи	0,158	0,020	12,7%

Забележка: *Цената от други фиксирани мрежи към мобилни мрежи за 2010 г. е преизчислена*

Източник: *Данни, подадени в КРС*

През 2014 г. средните цени на дребно за повиквания от мобилна мрежа към фиксираната мрежа на БТК и към фиксираната мрежа на алтернативен оператор са намалели съответно с 32% и 50% спрямо 2010 г. От друга страна, в резултат от регулаторната намеса на КРС (намаляване на цените за терминиране в индивидуални мобилни мрежи и премахване на асиметрията по отношение на произхода на трафика), през 2014 г. средната цена на дребно за повикване от фиксираната мрежа на БТК към мобилна мрежа и от фиксирана мрежа на алтернативен оператор към мобилна мрежа са намалели съответно с 12% и 47% спрямо 2010 г. Същевременно намалява и делът на цената за терминиране в средната цена на дребно (от фиксираната мрежа на БТК и от

[62] Средните цени на дребно за повиквания от мобилни мрежи са изчислени като частно между общите приходи, генерирани от предоставянето на изходящи повиквания към определен тип мрежа, и общия обем на изходящия трафик към тази мрежа. При изчисляването на средните цени на дребно за повиквания) от мобилни мрежи са взети предвид и приходите от месечен абонамент, като тази сума е разпределена пропорционално в зависимост от съотношението на трафика. Средните цени на едро за терминиране са изчислени като частно между общите приходи от терминиране на входящи повиквания от определен тип мрежа и общия обем на входящия трафик от тази мрежа.

[63] Средните цени за повиквания (на дребно) от фиксирани мрежи са изчислени като частно между приходите, генерирани от предоставянето на изходящи повиквания към определен тип мрежа и обема на изходящия трафик към съответната мрежа, извън включените в абонаменти минути.

други фиксирани мрежи) спрямо данните от края на 2010 г., съответно с 42 и 38 процентни пункта.

Видно от представените данни в таблица 5, наблюдава се намаление на дела на цената за терминиране в средната цена на дребно за повиквания от мобилни към фиксирани мрежи спрямо данните за 2010 г., съответно за повиквания към абонати на историческото предприятие – с 9,6 процентни пункта и към абонати на алтернативните предприятия – със 7,5 процентни пункта. Въпреки това за същия период се забелязва спад в маржа между средната цена на дребно за повиквания от мобилни към фиксирани мрежи и цената за терминиране във фиксирани мрежи в абсолютна стойност.

2.4.2.2. Ценова политика по отношение на повиквания към други мобилни мрежи

Високите цени за терминиране на гласови повиквания в мобилните мрежи, прилагани до намесата на регулатора при първи кръг на анализа на съответните пазари (Решение на КРС № 236/17.03.2009 г.), се отразяваха върху ценовата политика на всяко мобилно предприятие спрямо останалите мобилни предприятия – в частност стремеж към т. нар. „затваряне на трафик" в рамките на една мобилна мрежа. Затварянето на трафик представлява продуктова и ценова стратегия, при която мобилните предприятия създават на своите потребители далеч по-добри условия за повиквания към потребители на същата мрежа (on-net повиквания), отколкото към потребители на други мобилни мрежи (off-net повиквания). Този пазарен дефект е възможен поради практиката „Викащата страна плаща" (Calling Party Pays), т.е. викащият потребител заплаща и цената за терминиране, която е включена в цената на дребно и която при оттегляне на регулаторната намеса на съответния пазар би се определяла от оператора на мрежата на викания потребител.

В следващите две таблици е представена информация за реализирания трафик (в минути) в рамките на мрежата (on-net) и към други мобилни мрежи (off-net) за всяко от предприятията – съответно в абсолютна и относителна стойност.

Таблица 6

Трафик (в мин.) в рамките на мрежата и към други мрежи през периода 2010-2014 г.					
Предприятие	**2010 г.**	**2011 г.**	**2012 г.**	**2013 г.**	**2014 г.**
Трафик в рамките на мрежата (on-net)					
Мобилтел	**ТЪРГОВСКА ТАЙНА**				
Теленор България					
БТК					
Общо					
Трафик към други мобилни мрежи (off-net)					
Мобилтел	**ТЪРГОВСКА ТАЙНА**				
Теленор България					
БТК					
Общо					

Таблицата съдържа данни, обявени за търговска тайна

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Данните в таблица 6 показват, че за периода 2010-2014 г. трафикът към други мрежи в абсолютна стойност нараства със 102%, докато трафикът в рамките на собствената мрежа нараства с едва 15%.

Таблица 7

Процентно разпределение на трафика (в мин.) в рамките на мрежата и към други мрежи през периода 2010-2014 г.					
Предприятие	**2010 г.**	**2011 г.**	**2012 г.**	**2013 г.**	**2014 г.**
Трафик в рамките на мрежата (on-net)					
Мобилтел	91,2%	90,2%	89,0%	85,5%	82,2%
Теленор България	90,8%	91,7%	91,8%	90,8%	88,9%
БТК	81,9%	81,6%	80,7%	76,6%	73,3%
Общо	**89,7%**	**89,4%**	**88,8%**	**86,1%**	**83,1%**
Трафик към други мобилни мрежи (off-net)					
Мобилтел	8,8%	9,8%	11,0%	14,5%	17,8%
Теленор България	9,2%	8,3%	8,2%	9,2%	11,1%
БТК	18,1%	18,4%	19,3%	23,4%	26,7%
Общо	**10,3%**	**10,6%**	**11,2%**	**13,9%**	**16,9%**

Източник: *Данни, подадени в КРС*

В относително изражение (таблица 7) за периода 2010-2014 г. се наблюдава увеличение на трафика към други мобилни мрежи с 6,5 процентни пункта. Въпреки това обаче, той остава на доста по-ниско ниво, като съставлява около 17% от трафика към националните мобилни мрежи през 2014 г.

В таблица 8 са представени средните цени на дребно[64] за 2010 г. и 2014 г. за осъществяване на гласово повикване от една мобилна към друга мобилна мрежа, както и за осъществяване на гласово повикване в рамките на една мобилна мрежа.

Таблица 8

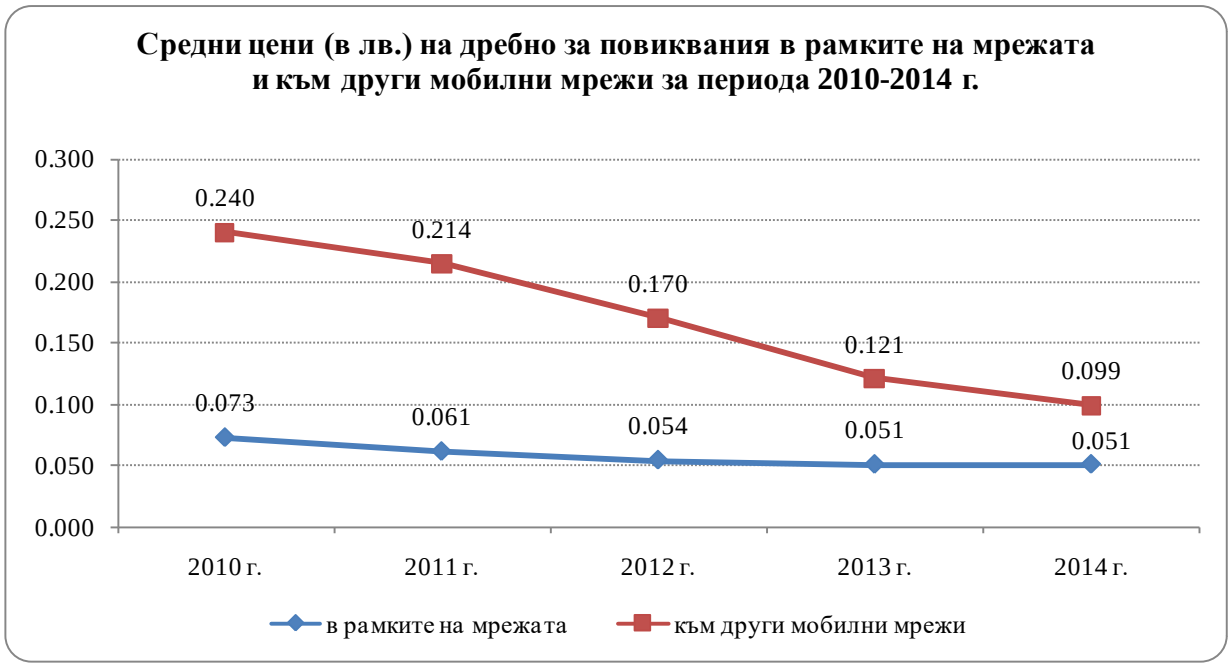
Вид трафик	**Средни цени за повиквания (на дребно) (в лв./мин.)**	**Средни цени за терминиране (на едро) (в лв./мин.)**	**Дял на цената за терминиране в средната цена на дребно**
2010 г.			
В рамките на дадена мобилна мрежа (on-net)	0,073	x	x
От мобилни към други мобилни мрежи	0,240	0,155	64,6%
2014 г.			
В рамките на дадена мобилна мрежа (on-net)	0,051	x	x
От мобилни към други мобилни мрежи	0,099	0,020	20,2%

Източник: *Данни, подадени в КРС*

През 2010 г. цената на дребно за гласово повикване в рамките на една мобилна мрежа е по-ниска от цената за гласови повиквания към други мобилни мрежи със 70%. През 2014 г. тази разлика намалява, но все още остава висока, което продължава да води до „затваряне на трафик" в мрежите на предприятията. В допълнение, 90% от общия обем реализиран трафик към мобилни мрежи е от безплатните минути, включени в абонамента.

[64] Средните цени са изчислени като частно между общите приходи, генерирани от предоставянето на изходящи повиквания към определен тип мрежа, и общия обем на изходящия трафик към тази мрежа. При изчисляването на средните цени са взети предвид и приходите от месечен абонамент, като тази сума е разпределена пропорционално в зависимост от съотношението на трафика.

На следващата фигура е представена информация за динамиката в цените на дребно за повиквания в рамките на мрежата и към други мобилни мрежи за периода 2010-2014 г.

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 15

Прави впечатление тенденцията на намаление на средните цени при двата вида повиквания през разглеждания период. Намалението при цените за повиквания в рамките на мрежата е с 30,1%, а при цените за повиквания към други мобилни мрежи – 58,8%. В абсолютно изражение в началото на периода разликата между средната цена в рамките на мрежата и средната цена към други мобилни мрежи е 0,167 лв., докато в края на периода тя спада до 0,048 лв. Въпреки големия спад обаче, все още е налице разлика в цените на двата вида повиквания (цената за повикване към други мобилни мрежи е около 2 пъти по-висока от цената за повикване в рамките на мрежата), което показва, че все още е налице т.нар. „затваряне на трафик в собствената мрежа".

Предвид изложеното КРС отново потвърждава своето заключение, че практиката на „затваряне на трафик" в рамките на една мобилна мрежа, свързана с поддържането на относително високи цени за терминиране на гласови повиквания при липсата на регулация, може да бъде окачествено като *ценова и продуктова дискриминация* от страна на мобилните предприятия по отношение повикванията към други мобилни мрежи в полза на повикванията в рамките на една мобилна мрежа.

2.4.2.3. Ценова политика по отношение на повиквания към мрежи в чужбина

В сравнение с процента на намалението на средните цени за повиквания на дребно и цените за терминиране, посочени в т. 2.4.2.1 и 2.4.2.2 по-горе, ефектът от намалението на цените на едро не се е отразило в същата степен върху цените на дребно за изходящи международни повиквания в периода 2010-2014 г. Средните цени на дребно, изчислени като частно между общите приходи, генерирани от предоставянето на изходящи международни повиквания, и общия обем на изходящия трафик към мрежи в

чужбина[65], намаляват с 15% (от 1,00 лв./мин. за 2010 г. до 0,85 лв./мин. за 2014 г.). Причина за това е ценовата политика, прилагана от предприятията – цената на дребно за международни повиквания се формира свободно, въз основа на потребителското търсене и конкуренцията на пазара. Намалението на цените за терминиране доведе и до нарастващо предлагане на множество оферти, включващи определен обем безплатни разговори, както и на пакетни услуги, насочени към намаляване на разходите, заплащани от потребителите на съответните услуги на пазара на дребно. За периода 2010-2014 г. се увеличава обема на трафика за повиквания към мрежи в чужбина, включително изговорения от потребителите като безплатни минути. Нараства както обема на входящия, така и на изходящия трафик от/към държавите-членки на ЕС – в топ пет на държавите с най-голям обмен на трафик за периода 2012-2014 г. са Великобритания, Германия, Гърция и Италия.

Според ценовите листи на предприятията, като цяло цените за международни повиквания към най-търсени международни дестинации извън ЕС/ЕИЗ са равни или по-ниски от цените, които тези предприятия прилагат спрямо повикванията, насочени към държавите от ЕС/ЕИЗ. Независимо от това КРС отчита, че някои държави извън ЕС/ЕИЗ прилагат прекалено високи цени за терминиране на международни повиквания, тъй като не са задължени да се съобразяват с принципите, залегнали в Препоръка 2009/396 на ЕК относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в ЕС. Това се доказва от данните, предоставени от българските мобилни предприятия както в хода на общественото обсъждане, така и в информацията, изискана с Решение № 257/11.06.2015 г. на КРС, според които прилагането на прекалено високи цени за терминиране е проблемно и генерира неоправдано високи загуби най-вече за трафика от следните държави извън ЕИЗ: Бивша Югославска република Македония (Македония), Сърбия, Турция, Русия и Украйна. КРС, като отчита от една страна свободното ценообразуване за провеждане на международните разговори, а от друга липсата на задължение за определяне на цените за терминиране в съответствие с изискванията на Препоръка 2009/396 на ЕК относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в ЕС от страна на държавите извън ЕС/ЕИЗ, е на мнение, че изследването на динамиката и структурата в приложимите стандартни ценови листи за международни разговори към държави извън ЕС/ЕИЗ силно затруднява извършването на коректна оценка на ценова политика, базирана на стандартни цени и на релацията между тази политика и заплащаните от страна на българските предприятия цени на едро.

[65] Без да се отчитат приходите от месечен абонамент и обема на трафика, включен в месечния абонамент.

VI. Определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара

В резултат на извършения пазарен анализ, имащ за цел да оцени наличието на предпоставки, възпрепятстващи ефективната конкуренция на разглеждания пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, вземайки предвид изводите, направени при анализа на всеки един от разгледаните критерии, а именно:

- фактът, че всяко едно от разглежданите предприятия има 100% пазарен дял на съответния пазар, включващ собствената му мрежа;
- липсата на конкуренция на всеки от разглежданите пазари и непреодолимите бариери за навлизане на тях;
- липсата на предприятия, които имат възможност чрез своята покупателна способност да окажат въздействие върху цените на разглежданите услуги за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи;
- потенциалната липса на инициатива, от страна на разглежданите предприятия, за намаляване на цените за терминиране на гласови повиквания, без ефективна регулаторна намеса,

КРС достигна до заключението, че следва да определи:

•„БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ” ЕАД за предприятие със значително въздействие върху пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в собствената му мобилна наземна мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz.

•„МОБИЛТЕЛ” ЕАД за предприятие със значително въздействие върху пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в собствената му мобилна наземна мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz;

•„ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД за предприятие със значително въздействие върху пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в собствената му мобилна наземна мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz;

• „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД за предприятие със значително въздействие върху пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в собствената му мобилна наземна мрежа, работеща в обхват 1800 MHz.

За предприятия със значително въздействие на пазара са определени всички активни към настоящия момент предприятия, предоставящи гласови повиквания чрез мобилни наземни мрежи. Евентуалната поява на ново предприятие, осъществяващо електронни съобщения посредством мобилна наземна мрежа и предоставящо мобилни мрежи и/или услуги, би трябвало да бъде анализирана допълнително и да бъде доказана необходимостта то да бъде определено за предприятие със значително въздействие на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в собствената му мобилна мрежа.

VII. Определяне на специфични задължения

1. Изводи относно необходимостта от регулаторна намеса

Заключенията от анализа на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи сочат липса на ефективна конкуренция и наличие на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар – БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД. В процеса на анализ на съответния пазар беше установено, че последният се характеризира с наличие на бариери, изразяващи се в контрол върху собствената инфраструктура на предприятията, която не може да бъде дублирана. В качеството си на естествени (фактически) монополисти на съответния пазар, включващ единствено собствената им мрежа и поради наличието на технологични ограничения (единствено предприятието, собственик на дадена мрежа, има възможност да терминира дадено гласово повикване, предназначено за негов потребител), предприятията, предоставящи услугата терминиране на гласови повиквания, са в състояние да оказват негативно влияние върху конкурентната среда на пазара, както и имат възможност да прилагат ценова и продуктова дискриминация чрез „затваряне на трафик" в рамките на мобилната мрежа на всяко от тях. Подобни пазарни дефекти водят до ограничаване на възможностите за стимулиране на конкуренцията чрез намаление на цените на услугите, предлагани на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания.

Предвид посоченото и в съответствие с разпоредбите на нормативната уредба, в сила към настоящия момент, за КРС е налице основание да наложи на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар поне едно от следните специфични задължения:

- Задължение за достъп до и използване на необходими мрежови елементи и/или съоръжения – чл. 166, ал. 2, т. 4 от ЗЕС;
- Задължение за прозрачност – чл. 166, ал. 2, т. 1 от ЗЕС;
- Задължение за равнопоставеност (недискриминация) – чл. 166, ал. 2, т. 2 от ЗЕС;
- Задължение за разделно счетоводство – чл. 166, ал. 2, т. 3 от ЗЕС;
- Задължение за ценови ограничения, включително задължение за разходоориентираност на цените – чл. 166, ал. 2, т. 5 от ЗЕС.

2. Текущи задължения, наложени на предприятията

С Решение № 1362/31.05.2012 г. КРС наложи на „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ" ЕАД[66] и „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ" АД[67] като предприятия със значително въздействие на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи следните специфични задължения:

[66] Към настоящия момент „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД.
[67] Към настоящия момент „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ" ЕАД.

2.1. Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и/или съоръжения:

- запазване на предоставения достъп за осигуряване на взаимно свързване;
- предоставяне на достъп с оглед осигуряване на взаимно свързване за предоставяне на услугата терминиране на гласови повиквания без поставяне на ограничения в зависимост от произхода на повикванията, които могат да бъдат терминирани в мрежата на съответното предприятие;
- предоставяне на отворен достъп до технически интерфейси, протоколи или други възлови технологии, необходими за осигуряване на оперативна съвместимост на услугите;
- добросъвестно водене на преговори с предприятия, искащи достъп;
- допълнителни изисквания във връзка със задължението за достъп, подробно посочени в т.т. V.1.2., V.1.4 и V.1.6. от Решение № 1362/31.05.2012 г.: уведомяване в случай на невъзможност за сключване на договора или предоставяне на услуги; предоставяне на КРС на справки за обема на терминирания трафик от фиксираната мрежа в мобилната мрежа на съответното предприятие.

2.2. Задължение за прозрачност:

- осигуряване прозрачност на условията, при които се предоставя взаимно свързване и необходимия за неговото реализиране достъп, включително по отношение на терминирането на международни повиквания, чрез публикуване и актуализиране на официалната страница в интернет и предоставяне при поискване на информация относно:

  - описание на предлаганите услуги за взаимно свързване, условия и срокове за предоставянето им;
  - описание на точки на взаимно свързване - местоположение и брой на точките, капацитет на свързване, начини за маршрутизация; изисквания за управление, маршрутизиране, отчитане на трафика и прогнози за трафик;
  - процедури и срокове за откриване, промяна и закриване на точки на взаимно свързване;
  - стандарти, технически изисквания, интерфейси за реализиране на достъп с цел реализиране на взаимно свързване, протоколи за сигнализация;
  - условия за предоставяне на терминиране на трафик;
  - условия за предоставяне на необходимите технически и програмни средства за реализиране на взаимното свързване;
  - условия за осигуряване на достъп до мрежови съоръжения и елементи, необходими за осигуряване на достъп до мрежата с цел терминиране на трафик в нея;
  - в случаите, когато съответното предприятие предоставя услуги по съвместно разполагане и други форми на съвместно ползване, то следва да публикува допълнителна информация, подробно посочена в т. т. V.2.1.1.8, V.2.2.1.8, V.2.3.1.8 от Решение № 1362/31.05.2012 г.;

- цени и механизъм за калкулиране на цените за терминиране на повиквания, независимо от техния произход, и за осигуряване на достъп до необходимите мрежови съоръжения и елементи за осигуряване на достъп до мрежата с цел терминиране на трафик в нея;

- изисквания за качество - стойности на параметри на качеството на услугите при взаимното свързване;

- изисквания за номериране, адресиране и за идентификация на линията на викащия;

- срокове за отговор на заявките за предоставяне на всяка от услугите, процедури за отстраняване на повреди, процедури за възстановяване на услугата и нейното качество.

- публикуване и актуализиране на официалната страница в интернет и уведомяване на КРС за действащите цени и условия за терминиране на повиквания, независимо от техния произход, и за осигуряване на необходимия за реализиране на взаимното свързване достъп, приложими към трети лица, свързани с предприятието, включително при осъществяване на взаимно свързване с обществената фиксирана телефонна мрежа на съответното предприятие.

- периодично актуализиране на горепосочената информация на интернет страницата на предприятието – при настъпили промени, относими към някое от условията, както и в случай на дадени указания от КРС.

2.3. Задължение за равнопоставеност:

- предоставяне на взаимно свързване при равностойни условия за сходни обстоятелства, при които вече е предоставено взаимно свързване на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги, включително и на свързани лица;

- предоставяне на услуги и информация на предприятие, искащо взаимно свързване, при същите условия и качество като тези, ползвани от предприятието със значително въздействие върху пазара при предоставяне на собствени услуги, както и предлагани от предприятието със значително въздействие на пазара на свързаните с него лица, както и на предприятията, с които вече е сключен договор.

2.4. Разделно счетоводство:

- въвеждане и прилагане на разделно счетоводство съобразно изискванията към методологията за въвеждане на разделно счетоводство и формите за представяне на регулаторни счетоводни отчети, определени с решение на КРС след провеждане на консултации със съответните предприятия.

- съгласно Решение № 1362/31.05.2012 г. „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД имат задължение да въведат и прилагат разделно счетоводство в срок до шест месеца от уведомяване за решението на КРС относно

формата и методологията за въвеждането на разделно счетоводство (Решение № 1882/23.08.2012 г.)[68];

- съгласно Решение № 1361/31.05.2012 г. БТК има задължение да въведе и прилага разделно счетоводство в срок до шест месеца от уведомяване за решението на КРС относно формата и методологията за въвеждането на разделно счетоводство (Решение № 1882/23.08.2012 г.). Задължението е наложено на други пазари на едро - тези на генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи и на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи, но тъй като е относимо към цялостната дейност на предприятието, следва да се изпълнява и по отношение предоставянето на мобилни гласови телефонни услуги.

2.5. Ценови ограничения, включително задължения за разходоориентираност:

- ценови ограничения на цените за терминиране на повиквания, без оглед на техния произход, в мобилната мрежа на съответното предприятие, съгласно посоченото в приложението към Решение № 1362/31.05.2012 г., като ценовите ограничения се прилагат до определяне на разходоориентирани цени от КРС;

- прилагане на разходоориентирани цени за терминиране на повиквания, без оглед на техния произход, в мобилната мрежа на съответното предприятие, считано от 01.07.2013 г., като конкретните стойности са определени от КРС с Решение № 135/14.02.2013 г.[69].

3. Оценка на въздействието на наложените специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар

3.1. Осигуряване на изпълнението на наложените на предприятията специфични задължения

Осигуряването на изпълнението на Решение № 1362/31.05.2012 г. изиска намесата на регулатора чрез провеждане на изпълнително производство поради липса на пълно и точно изпълнение от страна на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар на наложените им специфични задължения. „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ" ЕАД и БТК изпълниха частично наложените им задължения, поради което КРС образува производства за принудително изпълнение на Решение № 1362/31.05.2012 г.

С Постановление № 2 от 24 януари 2013 г. КРС наложи периодична имуществена санкция на БТК и периодична глоба на представляващото го лице. Неизпълнението на специфичните задължения се състоеше в прилагане на цена над регулираната по отношение на терминирането на повиквания без идентификация на линията на викащия (CLI), която в последствие БТК изменя като пълна забрана за терминиране на тези повиквания.

С Постановление № 2 от 13 февруари 2014 г. КРС наложи периодична имуществена санкция на „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ" ЕАД и периодични глоби на

[68] Потвърдено от съда и влязло в сила.
[69] Не е окончателно потвърдено. Подлежи на предварително изпълнение.

представляващите го лица. Неизпълнението на специфичните задължения се състоеше в прилагане на параметър за качество по договорите за взаимно свързване, с което се ограничава достъп до мрежата на предприятието. Въведеният параметър имаше ефект на количествено ограничение на повикванията без идентификация на линията на викащия (CLI), формулирано като максимален процент от общия брой терминирани повиквания за съответния период.

И в двата случая, налагащи намесата на КРС за осигуряване на изпълнението на Решение № 1362/2012 г., се касаеше за поведение на предприятията, с което ограничаваха достъпа до техните мрежи за терминиране на повиквания без идентификация на линията на викащия (CLI). Въведените от предприятията ограничения не отговарят на наложените от КРС задължения за предоставяне на терминиране на повиквания без ограничения в техния произход и при спазване на задълженията за равнопоставеност и наложените ценови ограничения.

Проблемите, свързани с подписването на споразумения за взаимно свързване между част от предприятията, както и възникналите други спорове между предприятията, са разгледани систематично по-долу в частта „Спорове между предприятията".

След налагане на периодичните санкции и глоби, предприятията са отстранили неизпълнението на специфичните задължения като в някои случаи това е направено след значителен период от време, поради отказ на предприятието да се съобрази с позицията на КРС.

3.2. Оценка на ефекта от наложените във втори кръг задължения на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи

Целта на регулатора при избор на специфичните задължения, които да бъдат наложени на предприятията със значително въздействие на съответния пазар, е мерките да ограничат възможността за антиконкурентно поведение на предприятията и да се гарантира на потребителите да извличат максимална полза, що се отнася до избора, цената и качеството на услугата, без ограничаване на конкуренцията.

Анализът на ефекта от наложените с Решение № 1362/31.05.2012 г. специфични задължения на БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД и „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ" ЕАД, като предприятия със значително въздействие върху пазарите на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, сочи, че изпълнението на задълженията от страна на предприятията води до постигане на регулаторните цели.

Задължението за равнопоставеност допринася за реализирането на задълженията за достъп и спазване на ценови ограничения. В изпълнение на наложените специфични задължения трите предприятия са осигурили прозрачност на условията, при които се предоставя взаимно свързване и необходимия за неговото реализиране достъп, като „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ" ЕАД е представило информация за условията за съвместно разполагане с оглед необходимостта за осъществяване на взаимното свързване. Задължението за достъп, което включва изрично изискване за предоставяне на услугата без ограничения на същата според произхода на повикванията, включително изискване за добросъвестно водене на преговори, се изпълнява от трите предприятия, адресати на Решение № 1362/31.05.2012 г. Инициираните спорове между предприятията и оказването на съдействие за постигане на съгласие е представено в т. 3.3 от настоящия раздел. Заключението на КРС е, че в резултат на регулаторната намеса към момента не се наблюдава изразената при предходния кръг на анализа тенденция на дискриминация при предоставянето на услугата терминиране на база произход на повикванията.

Ценовите ограничения, включително прилагане на разходоориентирани цени, които са наложени на задължените предприятия, са представени в т. 2.4 на Раздел V (таблица 4), а съдържанието на задължението – в т. 2.5 на настоящия раздел. Задължението включва прилагане на цени за терминиране на гласови повиквания, без оглед на произхода на повикването. В резултат от регулаторната намеса за периода 2011-2014 г. средните цени за терминиране на гласови повиквания в България намаляха с 88,5%.

За да оцени ефекта от наложените ценови ограничения по отношение на терминирането на международни повиквания, с Решение № 257/11.06.2015 г. КРС изиска информация за прилагането на задължението за равнопоставеност по отношение на произхода на трафика от/към мрежи в чужбина. Представените данни от трите мобилни предприятия сочат, че средните цени за терминиране на входящ международен трафик са намалени с около 90% за периода 2012-2014 г., като средната цена за България е 0,02 лв./мин. за 2014 г. Следва да се отбележи, че средните цени за терминиране, изчислени като частно между общите приходи от терминиране на международни повиквания в мобилните мрежи и общия обем трафик на терминираните в тях минути за съответната година, включват и приходите от транзит[70].

В таблицата по-долу са представени данни за входящия и изходящия международен трафик, за периода 2012-2014 г. – общо, от/към държави от ЕС/ЕИЗ и от/към държави извън ЕС/ЕИЗ.

Таблица 9

	Входящ трафик общо (мин.)	**Входящ трафик ЕИЗ (мин.)**	**Входящ трафик извън ЕИЗ (мин.)**	**Изходящ трафик общо (мин.)**	**Изходящ трафик ЕИЗ (мин.)**	**Изходящ трафик извън ЕИЗ (мин.)**
2012 г.	427 354 636	289 145 802	103 815 547	381 898 761	277 225 358	104 673 402
2013 г.	678 762 595	474 839 826	130 997 611	535 640 022	405 937 337	129 702 684
2014 г.	752 315 411	601 917 810	94 144 634	415 226 968	320 131 448	95 095 520

Източник: *Данни, подадени в КРС*

От данните в горната таблица могат да бъдат направени следните заключения по отношение на трафичния баланс на българските мобилни предприятия:

- за разглеждания период общият входящ трафик от международни повиквания в мрежите на мобилните предприятия надхвърля изходящия такъв;
- прилагането на Европейската рамка относно ценовата регулация на пазарите на едро на терминиране води до увеличаване на трафика между държавите-членки за сметка на намаление на трафика от/към държавите извън ЕС/ЕИЗ;
- трафикът от/към държави извън ЕС/ЕИЗ е балансиран.

КРС анализира баланса на приходите (от терминиране на входящи международни повиквания от държави извън ЕС/ЕИЗ) спрямо разходите (за плащане на терминираните изходящи международни повиквания към държави извън ЕС/ЕИЗ). Резултатът от анализа на КРС е онагледен на графиката по-долу, като КРС отбелязва, че в декларираните от предприятията разходи за терминиране на изходящи повиквания в държави извън ЕИЗ, не са изключени разходите за транзит.

[70] На предходния кръг на анализа КРС определи, че когато българските предприятия имат точки на присъствие извън територията на Република България, те могат да определят допълнителна цена за пренос на трафика до страната, но тази цена следва да е ясно отграничена от цената за терминиране, спрямо която е налице ценова регулация. В изпълнение на Решение № 257/2015 г. данни за транзит (обем на трафика и приходи) са представени само от едно предприятие за 2014 г.

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 16

Видно от графиката, приходите от терминиране на международни повиквания с произход държави извън ЕС/ЕИЗ на мобилните предприятия рязко спадат през 2013 г., което е резултат от въведената в средата на 2012 г. ценова регулация. Същевременно за целия разглеждан период разходите, заплащани от българските предприятия за международни повиквания към държави извън ЕС/ЕИЗ нарастват, като през 2014 г. са почти 2 пъти повече в сравнение с 2012 г.

Информацията, получена от предприятията в изпълнение на Решение на КРС № 257/11.06.2015 г. показва също, че основният дял на международния трафик от/към държави извън ЕС/ЕИЗ се формира от следните пет дестинации: Сърбия, Русия, Турция, Украйна и Македония. Графично тази информация е изобразена на долната графика:

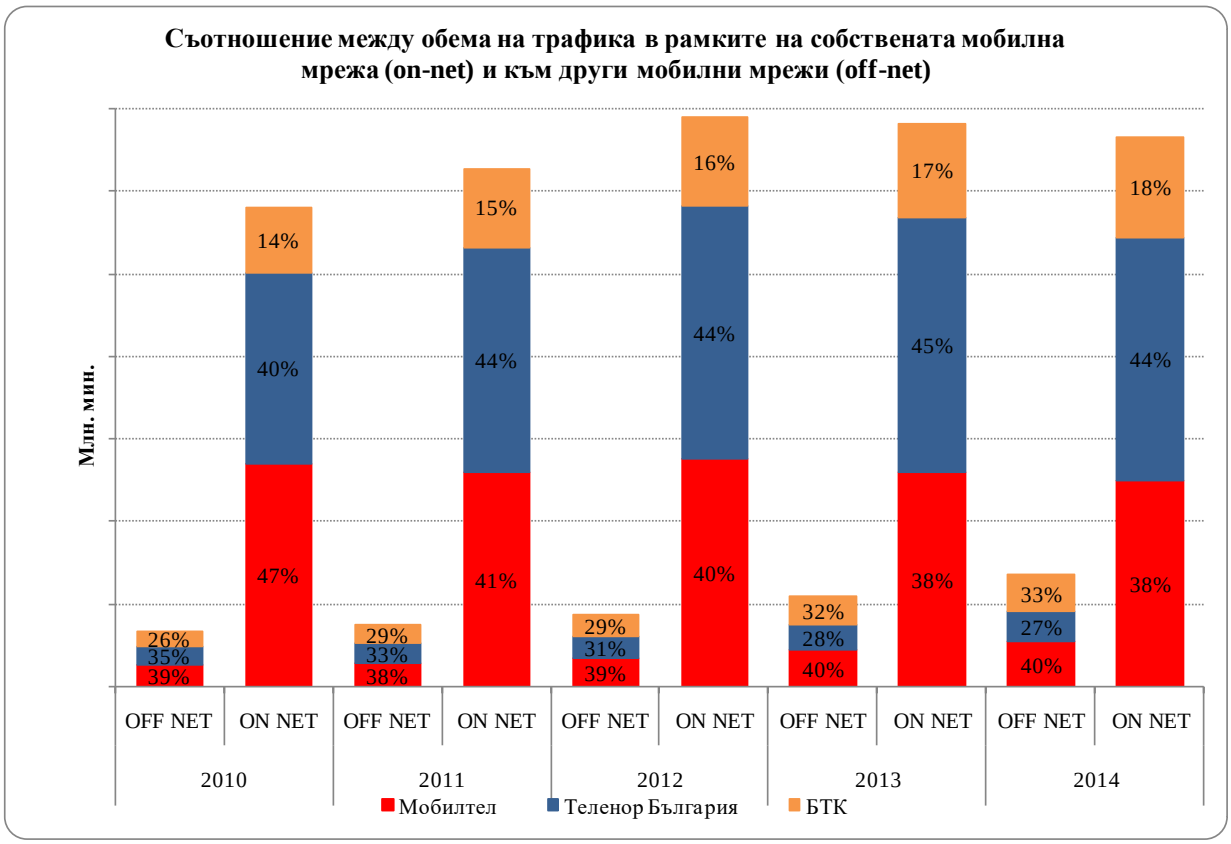

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 17

В заключение КРС счита, че поради еднаквите цени за терминиране на повиквания с произход държави извън ЕС/ЕИЗ българските мобилни предприятия са в неблагоприятна позиция от гледна точка на нарастващите разходи за заплащане на повиквания, терминирани в мрежи на предприятия извън ЕС/ЕИЗ, в сравнение с разходите за терминиране, които тези предприятия заплащат на българските мобилни предприятия.

На следващо място въпреки регулаторната намеса, констатираният проблем със „затваряне на трафик" в рамките на собствената мрежа на предприятията не е преодолян. Данните, представени в таблица 7 сочат, че за периода 2010-2014 г. трафикът в рамките на мрежата (on-net) е намалял с близо 7 процентни пункта, за сметка на увеличаване на трафика към други мобилни мрежи (off-net). Съотношението между обема „on-net" и „off-net" трафик е илюстрирано на следната графика:

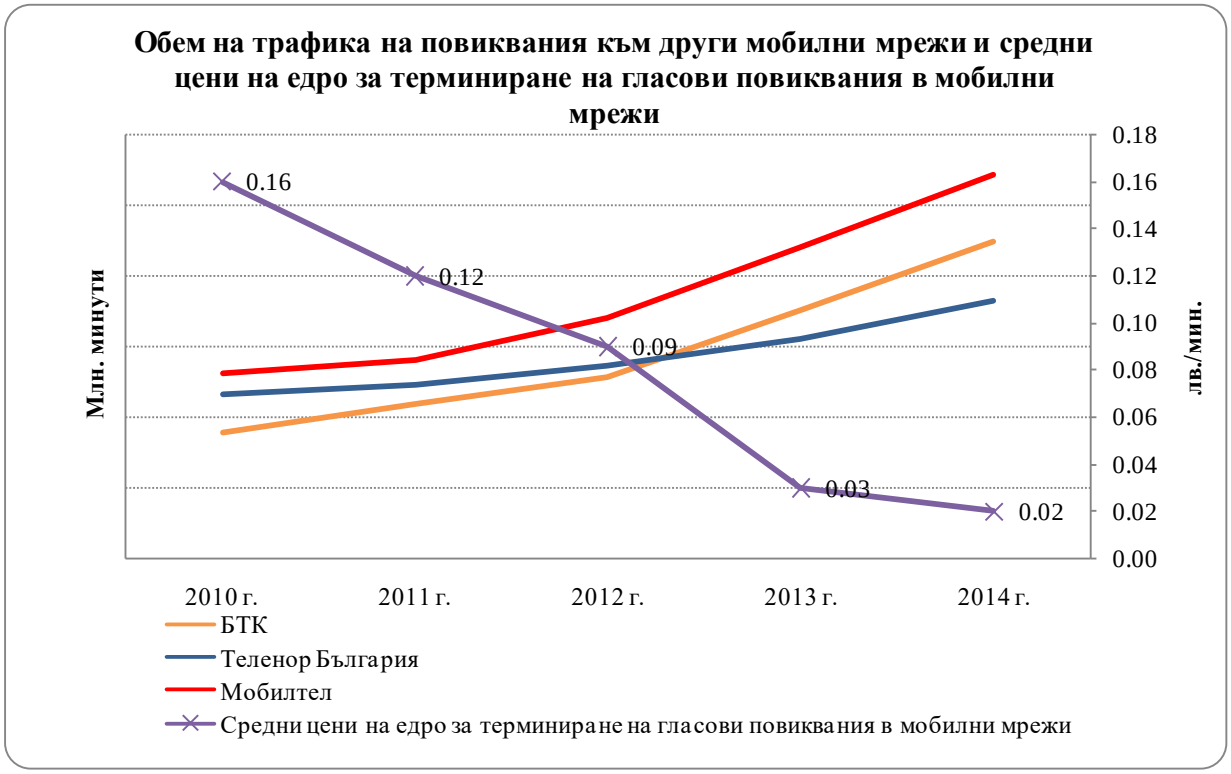

Графиката съдържа данни, обявени за търговска тайна

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 18

Отчетеният ръст в обема на трафика на пазара на дребно за повикванията към други мобилни мрежи и за трите предприятия със значително въздействие върху съответния пазар е виден също и от графиката по-долу. Най-голям ръст за периода 2010-2014 г. бележи изходящият трафик на БТК към други мобилни мрежи, като наблюдаваното увеличение през 2014 г. е над един път и половина повече в сравнение с 2010 г. Ръстът за останалите две предприятия е съответно 57% за „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД и 107% за „МОБИЛТЕЛ” ЕАД.

Графиката съдържа данни, обявени за търговска тайна

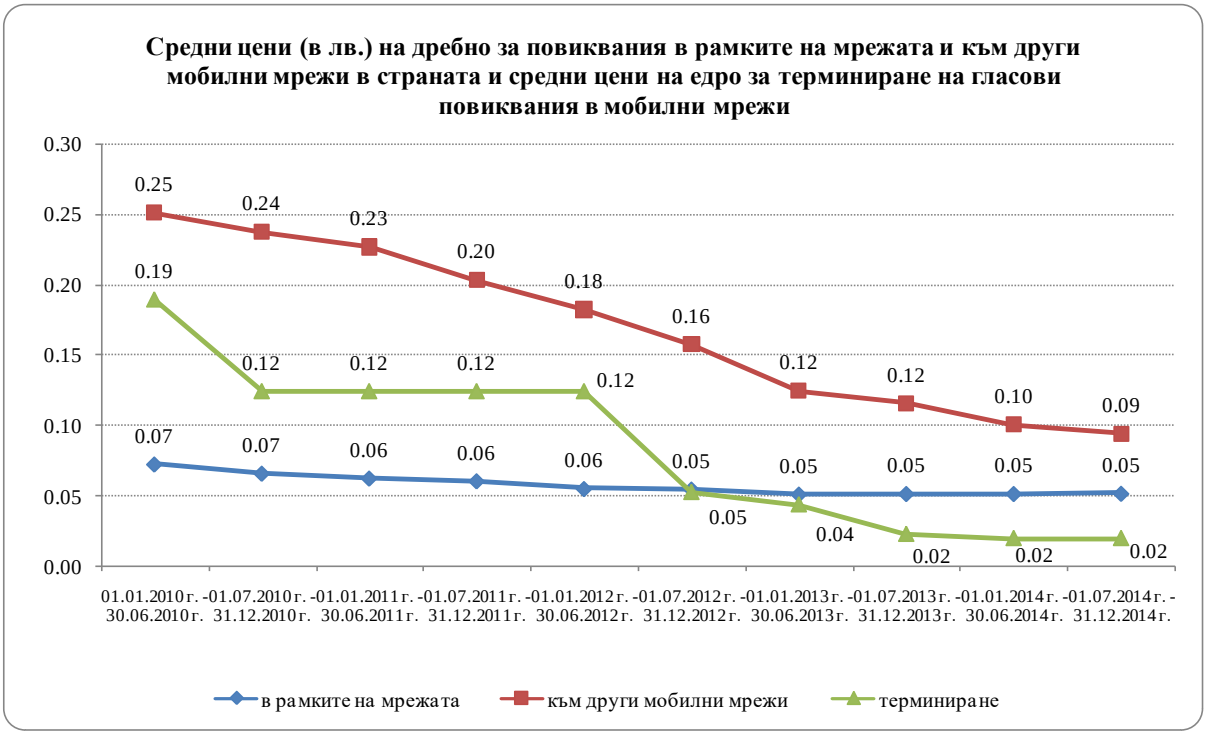
Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 19

Положителният ефект от намалението на цените на едро се наблюдава и върху цените на дребно, въпреки че последните не са предмет на регулация. Ефектът е представен на фигура 20 чрез сравнение на средните цени на дребно[71] за повиквания в рамките на мрежата (on-net) и към други мобилни мрежи (off-net), и средни цени на едро[72] за терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, съгласно ценовите ограничения на КРС. Видно от графиката намалението на цените на едро намира пряко и своевременно отражение върху средните цени на дребно за повиквания към други мобилни мрежи. В края на отчетния период последните са с 60% по-ниски в сравнение с края на 2010 г. Намалението на средните цени на дребно за повиквания в рамките на собствената мобилна мрежа, въпреки че е налице, не е толкова ясно изразено и е от порядъка на 28% за разглеждания период.

[71] Средните цени са изчислени като частно между общите приходи, генерирани от предоставянето на изходящи повиквания към определен тип мрежа, и общия обем на изходящия трафик към тази мрежа. Следва да се отбележи, че при изчисляването на средните цени са взети предвид и приходите от месечен абонамент, като тази сума е разпределена пропорционално в зависимост от съотношението на трафика

[72] Изчислени са като частно между общите приходи от терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, и общия обем терминиран трафик в тях, за съответната година.

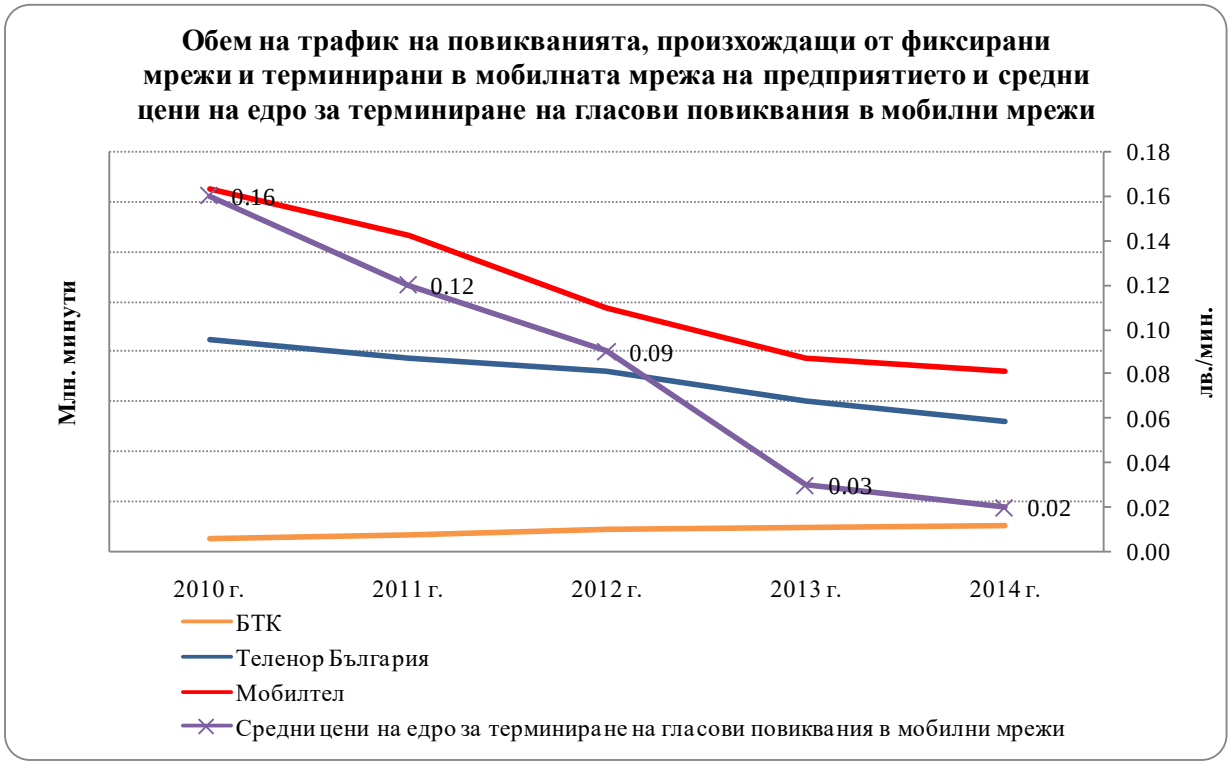

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 20

Въпреки положителното въздействие от регулирането на цените за терминиране върху обема на мобилния трафик, броят минути на повиквания, изходящи от фиксирани мрежи[73] и терминирани в мобилните мрежи на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, намалява съответно с 38% и 50% за периода 2010-2014 г. Обратно на тази тенденция, обемът на фиксирания трафик, терминиран в мобилната мрежа на БТК, се е увеличил близо два пъти за същия период. Тези данни са видни от долната графика.

[73] Не включва трафик от собствената фиксирана мрежа на предприятието.

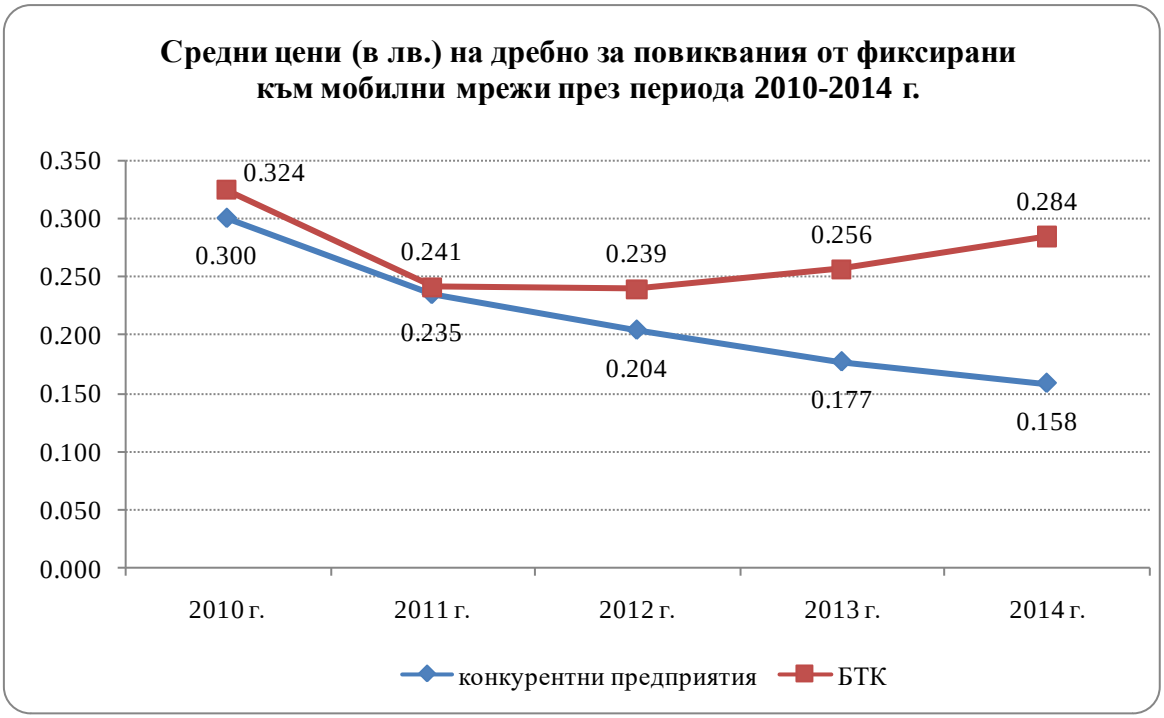

Графиката съдържа данни, обявени за търговска тайна

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 21

Въпреки че в резултат от регулаторната намеса по отношение на цените на едро за терминиране, като цяло цените на дребно за повиквания от фиксирани към мобилни мрежи в страната намаляват, ценовата политика на участниците на вертикално свързания пазар е различна. На следващата фигура е представено изменението в средните цени на дребно за повиквания към мобилни мрежи, генерирани от мрежите на БТК и на конкурентните предприятия.

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 22

Видно от представената информация, намалението на цените за терминиране дава отражение върху цените на дребно на всички предприятия, предоставящи фиксирана гласова услуга за периода 2010 - 2012 г., въпреки че в този период само историческото предприятие е задължено да прилага регулирани цени на дребно за повиквания към мобилни мрежи. Тенденцията на понижение на средните цени на дребно беше запазена за повикванията, произхождащи от фиксираните мрежи на конкурентните предприятия за целия петгодишен период, като през 2014 г. средните цени са с близо 50% по–ниски от тези през 2010 г. В резултат от пряката регулаторна намеса през 2011 г. и 2012 г. средните цени на дребно за повиквания от фиксираната мрежа на БТК към мобилни мрежи се понижават с по 26% спрямо 2010 г. Промени в тарифната политика на БТК, които се отнасят както до начина на тарифиране, така и до структурата на цената на дребно, са причина намалението на цените на предприятието, наблюдавано до 2012 г. включително, да се промени в посока увеличение. От последното тримесечие на 2013 г. историческото предприятие започна да тарифира гласовите повиквания в мрежата си като всяка започната минута разговор се отчита като цяла. Наред с това предприятието стартира прилагането на първоначална цена за гласово повикване и цена за минута разговор, като в този случай средната цена на дребно зависи от средната продължителност на разговора. По данни на КРС в разглеждания четири годишен период средната продължителност на разговорите от фиксираната мрежа на БТК към мобилни мрежи не се променя значително, поради което не се наблюдава реално намаление на средните цени на дребно на историческото предприятие.

3.3. Спорове между предприятията. Оказване на съдействие за постигане на съгласие

Съгласно разпоредбите на Глава IV, Раздел VIII от ЗЕС „Решаване на спорове между предприятия" когато някоя от засегнатите страни е отправила писмено искане, КРС оказва съдействие или дава задължителни указания за разрешаване на спорове. Оказването на съдействие е процедура по медиация на спора, докато в процедурата по даване на задължителни указания спорът може да бъде разрешен с мотивирано решение на КРС. Видът на процедурата се определя от предприятието, подало искането до КРС. Във връзка с изпълнението на специфичните задължения по Решение № 1362/31.05.2012 г. на КРС са провеждани процедури както по разрешаване на спорове, така и по оказване на съдействие за постигане на съгласие.

След приемане на Решение № 1362/31.05.2012 г. в КРС постъпват искания за разрешаване на спорове между предприятия, търсещи достъп, и „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ" ЕАД и БТК. Споровете, възникнали между отделните оператори, имат различен предмет и обобщено се отнасят до следното:

- Неизпълнение на наложените специфични задължения за терминиране на международен трафик при ценовите условия, определени в Решение № 1362/31.05.2012 г.;
- Откази за предоставяне на взаимно свързване, включително забавяне на процеса на сключване на договори за взаимно свързване;
- Отказ за увеличаване на капацитета на взаимното свързване;
- Изискване за откриване на отделна линия за взаимно свързване за терминиране на международен трафик;
- Поставяне на допълнителни ценови или неценови условия при терминиране на международен трафик без идентификация на линията на викащия (CLI);
- Спорове относно адекватността на прогнозата за трафика от страна на предприятието, заявило увеличаване на капацитета;

Наблюдава се значително по-голям брой възникнали между предприятията спорове, за решаване на които е поискана намесата на КРС. В случаите, когато отправеното искане за даване на задължителни указания е било основателно, КРС се произнесла с решение за даване на задължителни указания. Дадените от комисията задължителни указания са обжалвани от предприятията, но с оглед разпореденото предварително изпълнение на решенията, предприятията са се съобразили с указанията на КРС.

4. Конкурентни проблеми

Заключенията от анализа на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи сочат липса на ефективна конкуренция и наличие на предприятия със значително въздействие на съответните пазари. Поради това КРС изследва конкурентните проблеми, които потенциално биха могли да възникнат на посочения пазар, като отправната точка при идентифицирането им е оценката на поведението на предприятията със значително въздействие на съответния пазар при липса на регулация.

Конкурентните проблеми, които КРС счита, че е вероятно да възникнат на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, са както следва:

4.1. Негласно единодействие (Tacit collusion)

Както беше посочено в предходните два кръга на анализа на пазара на терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, конкурирайки се на пазара на дребно, мобилните предприятия могат да се възползват от пазарната си сила, координирано и в ущърб на конкуренцията, като прилагат еднакви цени за терминиране, водещи до „негласно единодействие".

Последното е конкурентен проблем, отнасящ се до взаимното свързване с мобилни мрежи, осъществявано при прилагане на реципрочни и високи цени за терминиране, които не се регулират.

На даден пазар има определени фактори, които спомагат за създаването на негласно единодействие и други, които ограничават тази практика. Фактът, че предприятията биха могли да влязат в негласно единодействие помежду си, сам по себе си не води до извода, че това би се реализирало в действителност.

Отчитайки фактори като малкия брой конкуренти на съответния пазар, близките пазарни дялове, наличието на бариери за навлизане на пазара, търсене и продуктова диференциация, КРС е на мнение, че при липса на регулаторна намеса съществуват възможности за възникване на негласно единодействие.

4.2. Отказ за съвместна търговия и за предоставяне на взаимно свързване

В Решение №1362 от 31.05.2012 г. КРС отчете отказа за съвместна търговия и за предоставяне на взаимно свързване като съществен конкурентен проблем.

Осигуряването на свързаност от край до край предоставя възможност на потребителите да осъществяват повиквания към потребители на други мрежи и/или да ползват услуги на друго предприятие. Отсъствието на каквото и да било външно въздействие върху предприятията със значително въздействие върху пазара, създава условия за въвеждане от страна на предприятията, предоставящи мобилни услуги, на дискриминационни и/или прекомерни изисквания, както и за прилагане на тактики на забавяне на процеса на договаряне. Описаните възможности също се категоризират като отказ за взаимно свързване и отказ за съвместна търговия.

В тази връзка, КРС счита, че съществува възможност за възпрепятстване на конкуренцията посредством създаване на условия, които забавят или възпрепятстват осъществяването на взаимното свързване и на практика отказват новонавлизащите предприятия от участие на пазара.

Тези практики се наблюдават както по отношение на чужди предприятия, така и по отношение на национални предприятия. Във връзка с посоченото КРС счита, че отказът за съвместна търговия и за предоставяне на взаимно свързване представлява конкурентен проблем, който може да бъде преодолян само чрез регулаторна намеса.

Предвид изложеното КРС е на мнение, че евентуална отмяна на наложените на предприятията специфични задължения би дала възможност на мобилните предприятия да се възползват от положението си на предприятия със значително въздействие върху пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи и да ограничат възможностите за развитие на другите участници на пазара, както и на новонавлизащи такива, затваряйки пазара на терминиране и свързаните с него пазари на дребно.

4.3. Прекалено високи цени

Прекалено високите цени са форма на злоупотреба с господстващо положение, която се отнася до ситуация, при която предприятие със значително въздействие, благодарение на принципа на „викащата страна плаща", е мотивирано да увеличи цената за терминиране на гласови повиквания на едро в собствената си мрежа, тъй като такова увеличение не оказва влияние върху цените на дребно на неговите собствени абонати.

Следва да се отбележи, че съответният пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи се характеризира със 100% пазарен дял, непреодолими бариери пред навлизането, свързани с контрола върху инфраструктурата, малко или никакво поле за потенциална конкуренция и недостатъчна покупателна сила. Това означава, че поради липсата на достатъчен конкурентен натиск, трите предприятия със значително въздействие на разглеждания пазар са независими от своите конкуренти и клиенти по отношение на ценовото си поведение. Определянето на прекалено високи цени на едро на терминиране на гласови повиквания води до ръст на разходите за услугата, заплащани от предприятията, генериращи повикването, но също така и нарастване на дохода, реализиран от предприятията, предоставящи услугата терминиране. В крайна сметка прекалено високите цени за терминиране на гласови повиквания се възстановяват чрез по-високи цени за повиквания, плащани от крайни потребители.

В заключение, КРС счита, че регулирането на цените за терминиране е необходимо, с оглед преодоляване на конкурентния проблем, свързан с прилагането на прекалено високи цени за терминиране на гласови повиквания с произход ЕС/ЕИЗ в мобилни мрежи.

4.4. Ценова дискриминация

Заключенията от третия кръг на пазарния анализ потвърждават заключенията от предходните анализи относно наличието на следните ценови конкурентни проблеми:

Прилагане на асиметрични цени за терминиране в мобилни мрежи

Ефектът от наложените с Решение № 1362/31.05.2012 г. на КРС ценови ограничения, в комбинация с наложените задължения за прозрачност и равнопоставеност, осигури премахването на дискриминационната практика за прилагане на асиметрични цени за терминиране на повиквания от фиксирани и мобилни мрежи.

Същевременно КРС е на мнение, че в условията на един хипотетичен вътрешен пазар на едро за терминиране на гласови услуги може да се появи дискриминация по отношение на равнището на цените, ако предприятието със значително въздействие върху пазара на едро за терминиране на гласови повиквания се опитва да прехвърли пазарната си сила върху пазара на дребно, като прилага цени за терминиране по-високи от тези, които прилага за повикванията спрямо свои собствени поделения или спрямо свързани с него предприятия. Чрез такова поведение предприятието със значително въздействие върху пазара, опериращо на хипотетичния вътрешен пазар на едро за терминиране на гласови услуги, ще има възможност да постави конкурентите си в трудна позиция, която се дължи на липсата на баланс в пазарните им дялове. Споменатата ситуация, която може да възникне на пазара, води до директно нарастване на разходите на конкурентите и в крайна сметка може да ги принуди да преустановят дейността си на пазара.

Предвид изложеното КРС счита, че при липса на регулаторна намеса предприятията със значително въздействие на съответния пазар имат възможност да се

възползват от пазарната си сила, прилагайки ценовата дискриминация, която има за резултат нарастване на разходите на конкурентите и евентуално излизане от пазара.

Ценова дискриминация по отношение на предприятия, осъществяващи електронни съобщения чрез фиксирани мрежи

Относително по-високите цени за терминиране в мобилни мрежи, комбинирани с по-ниските цени за терминиране във фиксирани мрежи, са предпоставка за ценова дискриминация от страна на мобилните предприятия по отношение на предприятията, осъществяващи електронни съобщения чрез фиксирани мрежи. Тази дискриминация може да намери израз в нарастване на разходите и изтласкване на конкурентите от пазара. КРС счита, че ценовата дискриминация от страна на мобилните предприятия по отношение на предприятията, осъществяващи електронни съобщения чрез фиксирани мрежи е потенциален конкурентен проблем, тъй като при липса на регулация мобилните предприятия биха имали достатъчно подбуди, да се възползват от предимствата, които би им дало свободното ценообразуване.

Ценова дискриминация по отношение на повиквания към други мобилни мрежи в полза на повикванията в рамките на собствена мобилна мрежа

Затварянето на трафик в мрежата може да бъде окачествено като ценова и продуктова дискриминация от страна на мобилните предприятия по отношение повикванията към други мобилни мрежи в полза на повикванията в рамките на една мобилна мрежа. По-високата цена за терминиране не позволява на предприятията да предоставят цени на дребно за повиквания към други мобилни мрежи, които да бъдат конкурентни на цените за повиквания в рамките на собствената мобилна мрежа (при които се прилага различен начин на формиране на цената на дребно). Видно от данните, представени в таблица 8, средната цена на дребно за on-net трафик на пазара е по-ниска от средната цена за терминиране от мобилна в друга мобилна мрежа (off-net) и следователно е налице ценова дискриминация по отношение на повиквания към други мобилни мрежи в полза на повикванията в рамките на собствената мобилна мрежа.

Диференцирайки цената на дребно за off-net и on-net трафик, предприятията увеличават относителната икономическа полезност, която даден потребител получава като краен потребител на определено предприятие. В резултат от липсата на натиск от пазара на дребно върху прилаганите цени за терминиране на едро, предприятията, предоставящи мобилни услуги, до въвеждане на регулация нямаха стимул да прилагат по-ниски цени за терминиране, отчитайки че хипотетично увеличение на тези цени ще рефлектира само върху цените на дребно за потребителите на конкурентните мрежи. И понастоящем предприятията, предоставящи мобилни услуги в страната, предлагат по-ниски цени на дребно за повиквания в рамките на собствената мрежа (on-net), като по този начин привличат повече потребители към собствената си мрежа, тъй като повикванията към бизнес група, близки приятели или семейство в рамките на една и съща мрежа са по-евтини. Предприятията, предоставящи мобилни услуги, обаче, са по-склонни да компенсират по-малките парични потоци от повиквания в рамките на собствената си мрежа (on-net) с по-високи цени за повиквания към други мрежи (off-net). Регулацията на цените за терминиране доведе до намаляване на цените на повиквания към други мрежи видно от таблица 8 и до увеличаване на трафика към други мрежи, видно от таблица 7 по-горе. При липса на регулация предприятията с по-голям пазарен дял на база брой абонати ще имат стимул да използват по-високи цени на терминиране като инструмент за отстраняване на по-малките предприятия или за препятстване навлизането на нови предприятия.

Предвид посоченото КРС счита, че ценовата дискриминация чрез поддържане на значително по-ниски цени за on-net повиквания се явява конкурентен проблем на пазара.

Крос-субсидиране

Като отчита заключенията от третия кръг на пазарния анализ, а именно, че намалението на цените за терминиране на гласови повиквания в мобилни мрежи е резултат единствено от регулаторна намеса, КРС запазва без изменение становището си, че антиконкурентното крос-субсидиране е потенциален конкурентен проблем, идентифициращ възможностите за надценяване на разходите за терминиране с оглед приходите, покриващи надценените разходи (непредизвикани от услугата), да покрият реални разходи за предоставяне на услуги на други, свързани пазари.

4.5. Неблагоприятна позиция на българските мобилни предприятия в сравнение с предприятия извън ЕС/ЕИЗ.

Съгласно наложените задължения във втори кръг на анализа на пазара на едро за терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, мобилните предприятия в България прилагат регулирани цени за терминиране на повикванията в техните мрежи независимо от произхода на повикването.

Данните от настоящия кръг на анализа сочат, че преобладаваща част от трафика, който се терминира в мрежите на българските мобилни предприятия е с произход държави от ЕС/ЕИЗ. Същевременно относителният дял на трафика, с произход от съседни държави (Македония, Сърбия, Турция), както и от Русия и Украйна, отбелязва значителен ръст в общия обем на трафика терминиран в мрежите на българските мобилни предприятия. Този трафик се тарифира от българските мобилни предприятия по регулирани цени, определени в съответствие с Препоръка 2009/396 на ЕК относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в ЕС. От друга страна, предприятията от държави извън ЕС/ЕИЗ прилагат цени, значително по-високи от цените за терминиране, прилагани от българските мобилни предприятия. Предприятията от държави извън ЕС/ЕИЗ и конкретно тези от изброените 5 държави не регулират цените за терминиране в техните мрежи по начина по който са регулирани цените на българските предприятия. Тази ситуация на практика поставя в неблагоприятна позиция българските мобилни предприятия спрямо предприятията на държави извън ЕС/ЕИЗ. КРС се съгласява, че такава позиция може да се счита за бариера на пазара, която е в ущърб на крайните потребители в България и на предприятията със значително въздействие върху този пазар.

В резултат от анализа на конкурентните проблеми КРС прави извод, че при липса на регулация на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи ще възникнат горепосочените конкурентни проблеми.

5. Избор на специфични задължения

5.1. Цели

Отчитайки идентифицираните конкурентни проблеми (т. 4 от настоящия раздел), както и ефекта от наложените във втори кръг на анализа специфични задължения(т. 3 от настоящия раздел), КРС следва да избере и наложи на предприятията

със значително въздействие върху съответния пазар регулаторни мерки, по начин, осигуряващ постигане на целите, определени в чл. 4 от ЗЕС, а именно:

- създаване на условия за развитие на конкуренцията;
- подпомагане развитието на единния вътрешен пазар на електронни съобщения на Общността;
- подкрепа на интересите на гражданите.

В изпълнение на целите, регламентирани в ЗЕС, КРС, при спазване на принципа за пропорционалност, следва да избере задължения, които са най-подходящи с оглед отстраняване на идентифицираните конкурентни проблеми на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

Наред с посоченото, при избора на специфични задължения КРС следва да приложи в максимална степен съгласуван регулаторен подход, като вземе предвид следното:

- ✓ Общата позиция на Групата на европейските регулатори (ГЕР/ERG) относно подхода за налагане на специфични задължения в областта на електронните съобщителни мрежи и услуги;
- ✓ Коментарите на ЕК в съответствие с членове 7 и 7а от Рамковата директива във връзка с регулаторните мерки, нотифицирани от държавите-членки в рамките на консултативния механизъм на ЕС в областта на електронно-съобщителните услуги;
- ✓ Препоръка на ЕК от 2009 относно хармонизирания подход при регулиране на цените за терминиране в ЕС;
- ✓ Препоръка на Европейската комисия от 2005 г. за разделно счетоводство и отчитане на разходите.

5.2. Принципи

Съгласно разпоредбите на чл. 166 от ЗЕС КРС може да налага, продължава, изменя или отменя специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар, като спазва принципите за обективност, прозрачност, пропорционалност и равнопоставеност.

Разпоредбите на чл. 157 от ЗЕС предвиждат, че наложеното специфично задължение е пропорционално тогава, когато съответства на причината за установената неефективна конкуренция и на целения резултат. В допълнение разпоредбите на чл. 175 от ЗЕС предвиждат, че при налагане на специфично задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и/или съоръжения, комисията следва принципа на пропорционалност, като взема предвид:

1. техническа и икономическа жизнеспособност на ползването или инсталирането на съоръжения от конкурентни предприятия, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, с оглед развитието на пазара и характера и вида на използваното взаимно свързване и достъп;

2. възможност за предоставяне на достъп с оглед на наличния капацитет;

3. направени първоначални инвестиции от собственика на инфраструктурата, отчитайки всички направени публични инвестиции и свързаните с тях рискове;

4. запазване на конкуренцията в дългосрочен аспект и по-специално икономически ефективна конкуренция по отношение на инфраструктурата;

5. права на интелектуална собственост, когато са относими;

6. предоставяне на общоевропейски услуги;

7. наложени специфични задължения на същото предприятие на съседни свързани пазари.

Изхождайки от законовите разпоредби и като отчита възможностите за избор на специфично задължение, КРС счита, че прилагането на принципа за пропорционалност при избор на специфични задължения означава, че регулаторният орган трябва да избере най-малко обременяващата мярка за съответното предприятие със значително пазарно въздействие. В същото време, тази мярка следва да е необходима и обоснована от гледна точка на целения резултат.

5.3. Анализ на пропорционалността на задълженията

Въз основа на изложените принципи в тази част КРС оценява възможностите за налагане на най-подходящите и най-малко обременяващи специфични задължения с оглед постигане на целите, посочени в т. 5.1. от настоящия раздел.

5.3.1. Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения

В т. 4.2 от настоящия раздел КРС отбеляза, че предприятията, предоставящи мобилни гласови услуги, контролират изцяло достъпа до своите мрежи, поради което отказът да се осигури взаимно свързване за терминиране на трафик в техните мрежи ще доведе до нарушаване на условията на конкуренцията. Отказът за съвместна търговия, съответно отказът на достъп, и умишленото забавяне или отлагане, което може да се счита за отказ от предоставяне на достъп или услуга, са сред потенциалните конкурентни проблеми на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Като отчита факта, че за всяко от предприятията със значително въздействие върху съответния пазар е налице пълен контрол върху собствената му мрежова инфраструктура, то връзката между техните абонати и тези на други предприятия е в пряка зависимост от реализирането на взаимно свързване.

В съответствие с чл. 173 от ЗЕС, КРС може да наложи на предприятие със значително въздействие върху съответен пазар задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и/или съоръжения, когато прецени, че отказът за предоставяне на такъв достъп или налагането на срокове и условия, които се приравняват на отказ, ще доведе до възпрепятстване на конкуренцията на пазарите на дребно или е в ущърб на крайните потребители. Същевременно, в съответствие с принципа на пропорционалност, КРС разглежда алтернативните регулаторни опции, които биха имали сходен със задължението за достъп краен ефект, с оглед преодоляване на конкурентните проблеми, свързани с отказа на достъп или антиконкурентно поведение, имащо ефекта на отказ от достъп.

Като алтернативна опция на задължението за достъп може да се разглежда задължението за равнопоставеност, чрез което на търсещите достъп предприятия се гарантират еквивалентни условия за продуктите на едро спрямо свързаното надолу по веригата условно подразделение на вертикално интегрираното предприятие. От своя страна задължението за прозрачност засилва действието на мярката за равнопоставеност чрез публичност на информация, нужна на пазарните участници за постигане на равни условия при реализиране на дългосрочните им инвестиционни решения.

Въпреки наличието на сходни алтернативни задължения, КРС е на мнение, че горепосочените опции не биха разрешили основния конкурентен проблем, свързан с отказа на достъп, тъй като същите се налагат във връзка с условията за предоставянето му. Осигуряването на достъп за реализиране на взаимно свързване с цел предоставяне на услугата терминиране и осигуряването на свързаност от край до край на крайните потребители е пряко свързано със защита на техните интереси и създаване на условия за разнообразие на предлагането и възможност за избор на услуги. КРС счита, че регулаторната намеса във връзка с удовлетворяване на основателните искания за достъп, следва да е насочена към улесняване на ефективното използване на съществуващите обществени телефонни мрежи и навлизането на пазара на нови предприятия. В тази връзка според КРС задълженията за равнопоставеност и прозрачност не са достатъчни, за да се осигури ефективен достъп. Последното е илюстрирано в табличен вид (таблица 10) чрез съпоставка между съотносимите към задължението за достъп конкурентни проблеми и възможните алтернативни мерки за решаването им.

Същевременно, КРС е на мнение, че задълженията за прозрачност и за равнопоставеност, в допълнение към задължението за достъп, биха подпомогнали нормалното развитие на конкуренцията и биха спомогнали за ограничаване на практики, сходни с отказа на достъп, като поставяне на прекомерни и неравнопоставени изисквания, включително поставяне на ограничения, свързани с произхода на терминирания трафик, както и от случаи на забавено удовлетворяване на искания за осъществяване на взаимно свързване.

Таблица 10

Регулаторна мярка / **Конкурентен проблем**	**Задължение за прозрачност**	**Задължение за равнопоставеност**	**Задължение за спазване на ценови ограничения**	**Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения**
Отказ за взаимно свързване	Възможно при комбинация със задължение за достъп и равнопоставеност	Възможно при комбинация със задължение за достъп и прозрачност	Не е в съответствие с естеството на проблема	Самостоятелно изпълнява целите на регулатора
Умишлено забавяне или отлагане	Възможно при комбинация със задължение за достъп и равнопоставеност	Възможно при комбинация със задължение за достъп и прозрачност	Не е в съответствие с естеството на проблема	Възможно при комбинация със задължение за прозрачност и равнопоставеност
Прекомерни изисквания	Възможно при комбинация със задължение за достъп и равнопоставеност	Възможно при комбинация със задължение за достъп и прозрачност	Не е в съответствие с естеството на проблема	Възможно при комбинация със задължение за прозрачност и равнопоставеност

Видно от посоченото в горната таблица, задължението за достъп, самостоятелно или в комбинация с други мерки, ограничава всеки един от разгледаните случаи на потенциално антиконкурентно поведение. В тази връзка КРС е на мнение, че задължението за предоставяне на достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения не само е подходящо, но също така е и необходимо, докато задълженията за прозрачност и/или равнопоставеност могат да бъдат считани по-скоро за спомагателни допълващи мерки, които улесняват прилагането на задължението за достъп. В съответствие с посоченото дотук, няма друг ефективен и по-малко обременяващ инструмент, който да ограничава възможността за едностранно определяне на условия за реализиране на взаимно свързване и за осигуряване на необходимия достъп за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

Във връзка с горепосочените мотиви, КРС счита, че задължението за достъп до и използване на необходими мрежови средства и съоръжения, е единствената мярка, която противодейства на антиконкурентно поведение, свързано с отказа на достъп с оглед осигуряване на взаимно свързване. В тази връзка КРС счита, че предвид постигането на целите, посочени в т. 5.1 от настоящия раздел, мярката е обоснована и пропорционална.

5.3.2. Задължение за равнопоставеност

Както бе описано в предходната точка 5.3.1., задължението за достъп не отнема напълно възможността на предприятията със значително пазарно въздействие да препятстват развитието на конкуренцията на съответния пазар посредством неценови дискриминационни форми на поведение. Тъй като участниците на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи осъществяват дейност на свързани пазари, същите имат възможност и стимул да третират при различни условия своето подразделение надолу по веригата спрямо конкурентите.

В съответствие с анализа на потенциалните конкурентни проблеми КРС, в т. 4, обръща особено внимание върху естеството на поведението, свързано с дискриминационни тактики. Такова дискриминационно поведение може да доведе до повишаване разходите на новонавлизащите предприятия и на предприятията с по-нисък пазарен дял, както и до ограничаване на техните приходи, което неминуемо би намалило конкурентоспособността им. Налагането на задължение за прилагане на еквивалентни условия при еквивалентни обстоятелства за всяко предприятие със значително въздействие върху пазара, както би прилагало същите за собственото си звено на дребно, свързаните филиали или партньорски фирми, елиминира в голяма степен риска от дискриминационно поведение. По тази причина КРС намира задължението за равнопоставеност за подходящо от гледна точка на реализацията на посочените в т. 5.1. цели, която спомага за гарантирането на равните условия на пазара.

При спазване принципа на пропорционалност КРС следва да оцени и съпостави ефекта от различни задължения, чийто обект е естеството на посочените в тази част конкурентни проблеми, а именно задълженията за прозрачност, достъп и спазване на ценови ограничения (в случай на ценова дискриминация). Ограничаването на потенциалния конкурентен проблем, свързан с дискриминационното поведение, изразяващо се в асиметрия между цените за терминиране на повиквания от фиксирани в мобилни мрежи и тези от мобилни към други мобилни мрежи, е предмет на обсъждане в т. 5.3.5. от настоящия раздел. Въпреки това, регулаторът отчита, че налагането на задължение за равнопоставеност би имало само допълващи функции в тази ситуация, като дори е малко вероятно да е необходима мярка за предотвратяване затварянето на пазарите на дребно на повиквания, при условие за наличие на задължения за ценови ограничения и прозрачност на съответния пазар на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

Като взема предвид, че предприятията със значителна пазарна сила могат неправомерно да прикрият и/или използват информация, регулаторът е на мнение, че задължението за недопускане на дискриминация е подходящо, особено в тези случаи, когато свързаното подразделение на дребно на съответното предприятие със значителна пазарна сила и конкурентът на дребно, искащ достъп, се нуждаят от една и съща информация.

Таблица 11

Регулаторна мярка / Конкурентен проблем	**Задължение за прозрачност**	**Задължение за равнопоставеност, в т.ч. разделно счетоводство**	**Задължение за спазване на ценови ограничения**	**Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения**
Неценова дискриминация (използване и непредоставяне на информация, дискриминация по отношение на качеството)	Възможно при комбинация със задължение за достъп и равнопоставеност	Възможно при комбинация със задължение за достъп и прозрачност	Не е в съответствие с естеството на проблема	Възможно при комбинация със задължение за равнопоставеност и прозрачност
Ценова дискриминация	Възможно при комбинация със задължение спазване на ценови ограничения и равнопоставеност, в т.ч. разделно счетоводство	Възможно при комбинация със задължение за спазване на ценови ограничения и прозрачност	Възможно при комбинация със задължение спазване на прозрачност и равнопоставеност, в т.ч. разделно счетоводство	Не е в съответствие с естеството на проблема

Въз основа на гореизложеното, КРС счита, че налагането на задължение за равнопоставеност е подходяща мярка, която ефективно ще допринесе за премахване на пазарните недостатъци, намиращи израз най-вече в неценови проблеми, свързани основно с наличие на бариери и неравни условия за навлизане на пазара. Задължението за равнопоставеност ще гарантира, че всяко предприятие със значително въздействие върху пазара като цяло ще прилага еднакви условия спрямо което и да е от останалите конкурентни предприятия при наличие на сходни обстоятелства. Последното гарантира, че насърчаването на собственото звено на дребно надолу по веригата и от страна на предприятието (предимно) с най-висок пазарен дял спрямо потенциални новонавлизащи предприятия е ограничено.

Въз основа на гореизложеното КРС счита, че задължението за равнопоставеност е обоснована и пропорционална мярка, която допринася за реализирането на задълженията за достъп и спазване на ценови ограничения.

5.3.3. Задължение за прозрачност

Функциите на задълженията за прозрачност и за изготвяне и публикуване на типово предложение са насочени главно към предоставяне на информацията, която е необходима на страните при взаимно свързване. Разликата между тях са условията, които задължително следва да присъстват в типовото предложение (примерна оферта), като в допълнение задължението за типово предложение подлежи на обществено обсъждане, т.е. има по-голяма тежест от задължението да се публикува определена информация, необходима за предоставяне на достъп и взаимно свързване. КРС счита, че посочените задължения се прилагат като допълваща мярка, която спомага за реализирането на останалите наложени задължения. Отчитайки заключенията от предходните точки, КРС е на мнение, че задължението за прозрачност е необходимо допълнение и заедно със задълженията за равнопоставеност и достъп е подходяща мярка, която ще допринесе за преодоляването на потенциалните конкурентни проблеми, посочени в т. 4 от настоящия раздел, докато задължение за изготвяне на типово предложение би било утежняващо, тъй като не би предоставило допълнителни ползи на предприятията и потребителите, които да компенсират по-високите регулаторни разходи. До последния извод КРС достига, отчитайки факта, че пазарните участници са относително малко в сравнение с други съответни пазари и транзакционните разходи за директно договаряне при ясно дефинирани и публични условия не са толкова големи за

търсещите взаимно свързване. Освен това предвид относително големия обем на терминирания трафик от гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи между трите предприятия, КРС счита, че участниците на съответния пазар имат взаимен интерес и достатъчни стимули и възможности да договарят взаимното свързване помежду си, без това да бъде уточнено изрично в типово предложение.

Предвид посоченото до тук, КРС счита, че с оглед постигане на целите, посочени в т. 5.1., задължението за прозрачност, е обоснована и пропорционална мярка.

5.3.4. Задължение за разделно счетоводство

Според КРС задължението за водене на разделно счетоводство гарантира, че регулаторът ще има необходимата информация да ограничи възможните нарушения на задълженията за равнопоставеност и прозрачност или неизпълнение на ценови ограничения в случаите, в които са налице стимули и възможност за пренасяне на предимства към други пазари. Предвид наличието на вертикално интегрирани предприятия със значително въздействие на свързания нагоре по веригата пазар на едро, КРС е на мнение, че налагането на задължение за разделно счетоводство ще ограничи възможностите за антиконкурентно кръстосано субсидиране в посока пренасяне на ценови предимства към широк кръг от пазари на дребно от страна на предприятията с относително висок дял на приходите, постъпващи от терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, каквито съгласно представените на фигура 7 данни са Мобилтел, Теленор и БТК. Същевременно, поради все още незначителния брой абонати, които Макс Телеком има на свързания пазар на дребно, което предполага и относително малък дял на приходите от терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, КРС е на мнение, че налагането на задължение за разделно счетоводство на същото предприятие би било непропорционално предвид ограничената възможност за съществено кръстосано субсидиране в посока пренасяне на ценови предимства към други пазари, което да увреди конкурентната среда.

Предвид факта, че е един от основните регулаторни инструменти, без който осъществяването на мониторинг и контрол не би било възможно, регулаторът е на мнение, че задължението за водене на разделно счетоводство ще допринесе за реализирането на отбелязаните в т. 5.1. цели, тъй като благоприятства създаването на регулаторна сигурност по отношение постигането на равни условия за конкуренция на дребно.

Във връзка с горепосоченото, КРС счита, че с оглед постигане на целите, посочени в т. 5.1., задължението за разделно счетоводство е обоснована и пропорционална мярка, която допринася за реализирането на задълженията за равнопоставеност, прозрачност и спазване на ценови ограничения.

5.3.5. Ценови ограничения

В точки 5.3.1. – 5.3.4. по-горе КРС обоснова пропорционалността на задълженията за достъп, равнопоставеност, прозрачност, и разделно счетоводство. Тези задължения обаче не ограничават възможностите на предприятията със значително въздействие върху пазара да приложат ценови стратегии за прехвърляне на вертикални предимства, поради което съществува риск от повишаване на цените по цялата производствена верига до крайните потребители.

В съответствие с посоченото в т. 4.3. от настоящия раздел, пазарната сила на отделните пазари за терминиране е вероятно да доведе до прекалено високи цени на услугата терминиране, което на свой ред би довело до алокативна неефективност и деструктивно ценообразуване. В частта, посветена на потенциалните конкурентни проблеми, КРС достигна до заключението, че предприятията със значително въздействие върху пазара нямат пазарен стимул, който би допринесъл за предприемане на действия за доброволно намаляване на цените за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Регулаторът отчете също така и други възможни пазарни нарушения, свързани с пренасянето на ценови вертикални предимства, а именно прилагането на асиметрични цени и ценова дискриминация, както и негласно единодействие между предприятията на пазара.

Във връзка с горепосоченото КРС разглежда целесъобразността и необходимостта от регулиране на цените за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, като следва да се очертаят два възможни регулаторни режима, които да са отправна точка към по-нататъшното детайлизиране, а именно непряк и пряк ценови контрол. Вариант за непряк ценови контрол е налагането на задължения, основани на еквивалентното третиране на трети страни, търсещи взаимно свързване. Такова третиране би могло да се постигне посредством налагането на задължения за равнопоставеност и изготвяне и публикуване на типово предложение. Както обаче бе посочено по-горе в т. 5.3.2., задължението за равнопоставеност не гарантира само по себе си, нито в комбинация с изготвяне и публикуване на типово предложение, ограничаването на потенциалното прилагане на прекомерни цени.

С оглед невъзможността на непрекия ценови контрол да изпълни целите, посочени в т. 5.1. от настоящия раздел, КРС изяснява необходимостта от налагане на пряк ценови контрол относно цените за терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Приложимите варианти за осъществяване на такъв регулаторен подход се основават на използването на ограничаване цените на услугите до предварително определен ценови таван (ценови праг), разходоориентираност или сравнителен анализ между определените от предприятието цени и цените за същите услуги на сравними конкурентни пазари на други държави-членки на Европейския съюз (сравнителен анализ/бенчмарк).

Съгласно Препоръката за цените за терминиране подходът за налагане на ценови ограничения въз основа на сравнителен анализ на цени (бенчмарк) се базира на сравнение на цените за терминиране, определени от регулаторните органи на държавите-членки въз основа на методологията чист (pure) BULRIC. Несъвършенствата на този подход са, че той не отчита различията в икономическото развитие на държавите-членки и по-конкретно различия като големина на отделните държави и произтичащите от това възможности за икономии от обема и обхвата, средния приход от абонат и др. В тази връзка КРС счита, че с оглед постигане на целите, посочени в т. 5.1 от настоящия раздел е необходимо да бъдат изследвани възможностите за прилагане на по-подходяща и пропорционална мярка.

По отношение спазването на ценови праг, различен от ориентирането на цената към себестойността ѝ, КРС е на мнение, че с оглед съществената значимост на терминирането на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи за прогнозирането на приходите от този вид услуга и вземането на дългосрочни инвестиционни решения спрямо тяхното ниво, мярката не би могла да бъде достатъчно прозрачна, за да осигури постигането на целите, посочени в т. 5.1. от настоящия раздел. Все пак особен вид ценови праг е прилагането на т. нар. „Bill and keep" подход, при

който операторът на повикващата страна не плаща на оператора на терминиращата страна, което на практика означава, че ефективните такси за терминиране са нулеви. Основното предимство на "Bill and keep" е, че е опростен и прозрачен метод, тъй като операторите не трябва да плащат нищо един за друг. Този подход обаче не е изцяло съгласуван в практиката на държавите-членки на ЕС[74], както и е възможно да увеличи обема на нежелани телефонни обаждания/спам[75], поради което КРС счита, че неговото налагане не би било пропорционално на целените резултати.

Предвид посоченото до тук и отчитайки в максимална степен Препоръка 2009/396/ЕО КРС счита, че подходящият подход намира израз в определяне на разходоориентирани цени. По конкретно според горецитираната Препоръка *„... предвид способността на операторите, осъществяващи крайната връзка, и на стимулите за тях да повишават цените значително над разходите, ориентирането на цените към себестойността се счита за най-подходящата намеса за справяне с този проблем в средносрочна перспектива”.*

Отчитайки посоченото и с оглед постигането на целите в т. 5.1., КРС счита, че задължението за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране на повиквания в индивидуални мрежи е подходяща и пропорционална мярка. Същевременно, вземайки предвид идентифицираните конкурентни проблеми и по-конкретно неблагоприятната позиция на предприятията, предоставящи мобилни телефонни услуги в България спрямо предприятията извън ЕС/ЕИЗ, КРС е на мнение, че мярката е подходяща и пропорционална само по отношение на повикванията с произход държави от ЕС/ЕИЗ.

По нататък, конкретизирайки регулаторния подход при дефинирането на задължението за разходоориентираност, КРС счита за най-подходящо определяне на цени за терминиране въз основа на разходите на ефективен оператор чрез методологията чисти дългосрочни допълнителни (инкрементални) разходи (pure Long Run Incremental Costs – pure LRIC) при модел „отдолу нагоре” (BU) или чист BU-LRIC модел на регулатора в съответствие с Препоръка 2009/396/ЕО, поради следното:

- моделът „отдолу нагоре“ съответства на концепцията за развитие на ефективна мрежа за ефективен оператор, т.е. с използване на текущите разходи се конструира технико-икономически модел на ефективна мрежа. Този модел отразява нужното количество оборудване, а не наличното понастоящем;
- методологията LRIC приема всички разходи за променливи, тъй като всички активи се подменят в дългосрочен план. Така определените чрез тази методология цени позволяват ефективно възстановяване на разходите;
- моделите BU-LRIC включват само тези разходи, които са предизвикани от предоставянето на определена добавка, т.е. допълнителна услуга. Подходът на допълнителните разходи, при който се разпределят само ефективно направените разходи, които не биха възникнали, ако включената в добавката услуга не се предоставя повече (т.е. разходи, които могат да се избегнат), спомага за ефективно производство и потребление и свежда до минимум потенциалните нарушения на конкуренцията, както се посочва и в параграф 13 от Преамбюла на Препоръка 2009/396/ЕО;

---

[74] „Study on the future of interconnecting charging methods”, 23 ноември 2010, TERA consultants/Hogan Lovells, налично на:
http://www.teraconsultants.fr/en/issues/Report-by-TERA-Consultants-fo-%20the-European-Commission-on-the-future-of-interconnection-charging-methods

[75] В раздел 6.1.2 от придружаващата Обяснителна бележка към Препоръката за терминиране от 7 май 2009 г. е посочено, че един потенциално проблематичен въпрос може да бъде неефективна маршрутизация на трафика от оператори, които не участват в Bill and keep схемата.

- Прилагането на чист BU-LRIC предполага, че допълнителната услуга, която се предоставя е терминирането като услуга на едро, поради което включва само разходи, които могат да се избегнат. Отчитайки и факта, че LRIC позволява възстановяване на всички фиксирани и променливи разходи (като се има предвид, че фиксираните разходи се превръщат в променливи в дългосрочен план), които са допълнителни за предоставянето на услуга на едро за терминиране на гласови повиквания, прилагането на този модел улеснява ефикасното възстановяване на разходите.

КРС напълно подкрепя изразената от ЕК позиция в параграф 13 от Преамбюла на Препоръката за цените за терминиране, че колкото по-голямо е отклонението на цените за терминиране от допълнителните разходи, толкова повече нарастват нарушенията в конкуренцията между пазарите на фиксирана и мобилна връзка и/или между операторите с асиметрични пазарни дялове и потоци на трафика. В този смисъл прилагането на чист BU-LRIC модел за определяне на цените за терминиране ще гарантира възстановяване на ефективно направените от предприятията разходи, като по този начин ще осигури равни условия за конкуренция между участниците на пазара. Следва да се отбележи, че поради спецификата на пазара предприятията нямат стимули да повишават своята ефективност, особено ако притежават по-голям брой абонати. В тази връзка КРС намира, че налагането на цени за терминиране, калкулирани въз основа на разходите на ефективен оператор, на практика стимулират предприятията да постигат по-висока ефективност. В допълнение участниците на пазара, които имат по-малък брой потребители, няма да заплащат за неефективното използване на ресурсите от страна на предприятията с по-голям брой абонати, а така се преодолява и проблема със затварянето на трафик в мрежата на едно предприятие

Не на последно място както и ЕК е посочила в параграф 15 от Преамбюла на Препоръка 2009/396/ЕО, терминирането е услуга, която поражда ползи и за повикващата, и за повикваната страна (ако повикваният няма полза, той не би приел повикването), което от своя страна означава, че и двете страни пораждат разходите за осъществяване на повикването. Следва да се отбележи, че принципът за причинно-следствена връзка при определянето на разходоориентирани цени предполага, че причинителят на дадени разходи следва да ги поеме. Предвид изложеното и като се отчита двустранният характер на пазарите за терминиране с пораждане на разходи от две страни, КРС споделя позицията на ЕК, че не всички съответни разходи трябва да се възстановяват чрез регулираната цена на едро за терминиране. В този смисъл определянето на цените въз основа на чист (pure) BU-LRIC позволява компенсирането на ефективните разходи, които възникват само в резултат на увеличение на терминирания на едро трафик.

Отчитайки посоченото и с оглед постигането на целите, отбелязани в т. 5.1, КРС счита, че задължението за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи въз основа на pure BU-LRIC модел е подходящо и пропорционално, като чрез него се допринася за преодоляване на конкурентните проблеми, свързани с прекалено високи цени, ценова дискриминация и асиметрия, затваряне на трафик в мрежата, и осигурява равни условия за конкуренция между участниците на европейския пазар, както и съвместимост с препоръчания от ЕК подход. Същевременно вземайки предвид идентифицираните конкурентни проблеми и по-конкретно неблагоприятната позиция на българските мобилни предприятия в сравнение с предприятията извън ЕС/ЕИЗ, КРС е на мнение, че мярката е подходяща и пропорционална по отношение на повикванията с произход държави от ЕС/ЕИЗ.

5.3.6. Обобщение

В обобщение на изложеното в точки 5.3.1. – 5.3.5. КРС посочва, че задълженията за достъп, равнопоставеност, прозрачност, разделно счетоводство и спазване на ценови ограничения под формата на разходоориентираност, са пропорционални по отношение дефинираните конкурентни проблеми и целените резултати. В изпълнение на принципа на пропорционалност, не е налице задължение, което следва да бъде наложено на предприятията със значително въздействие, но което да не допринася за предотвратяването на един или повече потенциални конкурентни проблеми. Последното се илюстрира от долната таблица 12.

Таблица 12

Регулаторна мярка / Конкурентен проблем	Задължение за прозрачност	Задължение за равнопоставеност, в т.ч. разделно счетоводство	Задължение за спазване на ценови ограничения	Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения
Отказ на взаимно свързване	✓	✓		✓
Негласно единодействие			✓	
Прехвърляне на вертикални предимства посредством неценови модели на поведение	✓	✓		✓
Прехвърляне на вертикални предимства посредством ценови модели на поведение	✓	✓	✓	

В заключение КРС счита за целесъобразно последващото конкретизиране на гореописаните мерки.

5.4. Налагане на конкретни специфични задължения

5.4.1. Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и/или съоръжения

В т. 4 от настоящия раздел беше посочено, че всяко от предприятията със значително въздействие на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи има възможността и стимула да откаже или да предоставя взаимно свързване и достъп до съоръжения, необходими за взаимното свързване, на своите конкуренти по веригата надолу, при дискриминационни условия или прекомерни изисквания, в т.ч. и по отношение на цените.

Задължението за достъп с оглед осигуряване на взаимно свързване е законово регламентирано и наложено на предприятията още в първия кръг на анализа на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Не са налице основания, които да водят до извода, че посредством продължаване на наложените задължения биха се засегнали нормалното функциониране на мрежите и икономическата стабилност на предприятията.

По отношение на предлагането на общоевропейски услуги КРС счита, че налагането на посочените по-долу задължения би се отразило позитивно върху предлагането на тези услуги.

С оглед посоченото и в съответствие с разпоредбите на чл. 166, ал. 2, т. 4, чл. 173, чл. 174, ал. 1, т.т. 1, 2, 3, 5 и 9 и чл. 174, ал. 2 от ЗЕС КРС е на мнение, че задължението за достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и/или съоръжения следва да бъде продължено по отношение на БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и наложено на „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД, както следва:

- запазване на предоставения, преди налагане на настоящото задължение, достъп за осигуряване на взаимно свързване;
- предоставяне на достъп с оглед осигуряване на взаимно свързване за предоставяне на услугата терминиране на гласови повиквания без поставяне на ограничения в зависимост от произхода на повикванията, които могат да бъдат терминирани в мрежата на БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД;
- предоставяне на отворен достъп до технически интерфейси, протоколи или други възлови технологии, необходими за осигуряване на оперативна съвместимост на услугите;
- добросъвестно водене на преговори с предприятия, искащи достъп.

В предходния пазарен анализ бе наложено задължение за терминиране на гласови повиквания без поставяне на ограничения в зависимост от произхода на повикванията, което бе изпълнено от предприятията и в тази връзка КРС не счита, че продължаването на задължението представлява затруднение за предприятията.

КРС счита, че услугата терминиране трябва да се предоставя винаги, когато в мрежата на съответното предприятие е налице постъпило входящо повикване от друга мрежа. В тази връзка, както и с оглед разпоредбата на чл. 9, ал. 3 от Наредба № 1 за условията и реда за осъществяване на достъп и/или взаимно свързване, КРС е на мнение, че специфичното задължение за достъп следва да включва изрично изискване за предоставяне на услугата без ограничения на същата според произхода на повикванията.

Въвеждането на изискването за добросъвестно водене на преговори също е продиктувано от конкурентните проблеми като тактики на забавяне и необосновано усложняване на преговорите, установени в разглеждания в анализа период и при постъпили спорове между предприятия.

Условието за предоставяне на отворен достъп до технически интерфейси, протоколи или други възлови технологии, необходими за осигуряване на оперативна съвместимост на услугите е обосновано от необходимостта от наличие на достъп до мрежови елементи и ресурси, които позволяват достъп на потребителите до услугите, предоставяни от мрежите.

Предвид посоченото и с оглед разпоредбата на чл. 174, ал. 2 от ЗЕС, КРС е на мнение, че е необходимо да постави условия, при които се изпълнява задължението за достъп, за да бъдат преодолени проблемите, свързани с недобросъвестно водене на преговори и тактики на забавяне, както и да се осигурят условия за проверка изпълнението на задължението за равнопоставеност. Тези условия могат да бъдат предмет и на изричен акт на КРС, различен от настоящия анализ. В същото време, КРС счита за необходимо определени условия, наложени с предходния пазарен анализ, да бъдат продължени предвид важността им за осигуряване на устойчива конкурентна среда.

С оглед посоченото всяко едно от предприятията със значително въздействие на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД) се задължава:

- да уведомява писмено предприятията, с които води преговори за сключване на договор за взаимно свързване и/или за предоставяне на услуги, регламентирани във вече сключен договор за взаимно свързване, като предоставя писмено обосновано уведомление до съответното предприятие, когато не може да сключи договора за взаимно свързване и/или да предостави услугата в срока, определен респективно в действащата нормативна уредба, в публичните условия на предприятието за предоставяне на услуги по взаимно свързване и/или в сключения договор за взаимно свързване.

Тъй като задължението за достъп с оглед осигуряване на взаимно свързване с мрежите на предприятията е обвързано със законово регламентираното задължение за осъществяване на взаимно свързване при наличие на искане от страна на друго предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи, с оглед осигуряване на оперативна съвместимост между услугите и отчитайки текущите задължения, наложени на предприятието, КРС не счита, че продължаването на тяхното прилагане би създало значителни затруднения за предприятията и че би имало за последствие застрашаване на техническата и икономическата им жизнеспособност.

5.4.2. Задължение за прозрачност

Налагането на задължение за прозрачност ще гарантира на заинтересованите предприятия достатъчно информация и яснота в процеса на осъществяване на взаимно свързване. В т. 4 от настоящия раздел, КРС установи, че предприятията със значително въздействие на разглеждания пазар имат възможността и стимула да осъществяват антиконкурентно поведение, което може да окаже въздействие върху конкуренцията на пазарите по веригата надолу. Прехвърлянето на пазарна сила в свързаните пазари може да осъществи чрез информационната асиметрия, тактики на забавяне като продължителните преговори по отношение на предоставянето на взаимно свързване или налагане на необосновани условия на взаимното свързване. Задължението за прозрачност е необходимо, тъй като позволява на КРС да осъществява мониторинг и контрол за гарантиране ефективността на всеки достъп, равнопоставеността и други задължения, като например контрол върху цените.

Предвид посоченото КРС е на мнение, че действието на наложеното задължение за прозрачност трябва да бъде продължено по отношение на БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и наложено на „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД , както следва:

БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД следва да осигуряват прозрачност на условията, при които се предоставя взаимно свързване и необходимия за неговото реализиране достъп, включително и по отношение на цените за терминиране на регулирани повиквания. БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД следва да публикуват и актуализират на официалната си страница в интернет и да предоставят при поискване от заинтересовани предприятия информация, относно следното:

- описание на предлаганите услуги за взаимно свързване, условия и срокове за предоставянето им;

- описание на точките за взаимно свързване – местоположение и брой на точките на взаимно свързване, капацитет на свързване, начини за маршрутизация; изисквания за управление, маршрутизиране, отчитане на трафика и прогнози за трафик;

- процедури и срокове за откриване, промяна и закриване на точки на взаимно свързване;

- стандарти, технически изисквания, интерфейси за реализиране на достъп с цел реализиране на взаимно свързване, протоколи за сигнализация;

- условия за предоставяне на терминиране на трафик;

- условия за предоставяне на необходимите технически и програмни средства за реализиране на взаимното свързване;

- условия за осигуряване на достъп до мрежови съоръжения и елементи, необходими за осигуряване на достъп до мрежата с цел терминиране на трафик в нея;

- в случаите, когато БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД предоставят услуги по съвместно разполагане и други форми на съвместно ползване, те публикуват и актуализират на официалната си страница в интернет и предоставят при поискване от заинтересовани предприятия информация, относно следното:

а) информация за местата за съвместно разполагане и процедура за предоставяне на тази информация на заинтересованите лица;

б) възможности за съвместно разполагане и други форми на съвместно ползване;

в) условия за достъп до компютърни и софтуерни системи за поддръжка;

г) характеристики и технически ограничения за съоръженията, които могат да бъдат съвместно разполагани;

д) мерки за сигурност;

е) условия за допускане на служители на конкурентни предприятия;

ж) стандарти за безопасност;

з) правила за разпределяне на пространството, когато то е ограничено;

и) условия за проверка от конкурентни предприятия на местата, в които е възможно физическо съвместно разполагане, или на местата, където съвместното разполагане е отказано поради липса на възможност;

к) цени за предоставяне на съвместно разполагане и други форми на съвместно ползване.

- регулирани цени за терминиране на повиквания, определени въз основа разходите на ефективен оператор, съобразно наложените ограничения в т. 5.4.4;

- изисквания за качество – стойности на параметри на качеството на услугите при взаимно свързване;

- изисквания за номериране, адресиране и за идентификация на линията на викащия;

- срокове за отговор на заявките за предоставяне на всяка от услугите, процедури за отстраняване на повреди, процедури за възстановяване на услугата и нейното качество.

Предприятията следва да публикуват изчерпателно всички съществени условия за ползване на съответните услуги. Това изисква задължително публикуване и на условията за изпълнение на акцесорни задължения, като например банкови гаранции, изисквани във връзка с основните задължения по договорите за взаимно свързване.

КРС счита, че БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД следва да публикуват и актуализират на страницата си в интернет и да уведомяват комисията за неценовите условия за терминиране на повиквания, за цените на регулирани повиквания и за осигуряване на необходимия за реализиране на взаимното свързване достъп, приложими към трети лица, свързани с всяко от горепосочените предприятия, включително при осъществяване на взаимно свързване с обществената си фиксирана телефонна мрежа. По този начин ще бъдат избегнати възможностите за крос-субсидиране, предвид конвергенцията между мрежите.

Публикуването на информация в интернет страницата на предприятията, съобразно посоченото по-горе, следва да се извърши в срок до 14 дни, съответно един месец за тези предприятия, на които задължението се налага за пръв път, от уведомяване за настоящото решение.

Публикуването на информация в интернет страницата на предприятията, съобразно посоченото по-горе, следва да се извършва съобразно определените от КРС срокове и да се актуализира от предприятията в срок от три работни дни от настъпване на промяна, относима към някое от условията, както и да се актуализира съобразно дадени от регулатора указания на основание чл. 167, ал. 2 от ЗЕС, в случай, че от регулатора са дадени указания относно степента на подробност на публикуваната информация.

В срок от 7 дни, считано от датата на публикацията или актуализацията на посочената информация предприятията уведомяват писмено КРС за мястото в страницата си, на което е извършена публикацията.

5.4.3. Задължение за равнопоставеност

Както е посочено в преамбюла на Директивата за достъпа, задължението за равнопоставеност принципно е предназначено да гарантира, че предприятията със значително въздействие на съответния пазар не изкривяват конкуренцията и по-специално, когато те са вертикално интегрирани предприятия, които предоставят услуги на други участници на пазара, с които се конкурират на пазарите по веригата надолу.

Същността на задължението за равнопоставеност е регламентирана в разпоредбата на чл. 168 от ЗЕС, съгласно която задължението за осигуряване на равнопоставеност обхваща предоставяне на равностойни условия при сходни обстоятелства на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги, както и предоставяне на услуги и информация при същите условия и качество като тези, при които предприятието предоставя собствени услуги и/или които предприятието предоставя на свързаните с него лица или търговски партньори. С други думи, всяко от предприятията със значително въздействие върху пазара, при липсата на регулаторни изисквания, би могло да дискриминира други съществуващи или нови предприятия, като предлага услуги с по-ниско качество, или предлага услуги на цена по-

висока от тази, която прилага спрямо свое собствено поделение на дребно (за собствени нужди) или спрямо свързани с него предприятия.

Целта на налагането на задължение за равнопоставеност е да се осигури разглеждането на подобните ситуации на пазара по подобен начин от предприятията със значително въздействие на съответния пазар по отношение на цена, информация и други условия, без значение към кой от останалите участници на пазара се отнасят или се прилагат. Задължението за равнопоставеност не предвижда задължително предлагането на идентични или еднакви условия, а се отнася до това всяко едно различие в предложените условия на отделните предприятия да бъде базирано на обективни критерии.

Така например изпълнението на задължението за равнопоставеност към изискваните от предприятията банкови гаранции по договорите за взаимно свързване изисква да се различават две групи предприятия: коректни и редовни платци с добра кредитна оценка и съответно – длъжници, които са с повишен риск да не заплатят дължимите суми по договора. Прилагането на едни и същи условия спрямо двете групи длъжници без използването на какъвто и да е критерий за това представлява нарушение на задължението за равнопоставеност. „Равностойни условия при сходни обстоятелства" трябва да се разбира в смисъл, че условията спрямо двете групи длъжници, в които всяко предприятие е в сходна ситуация, са равностойни. Не е налице равнопоставеност, в случай че коректният длъжник е принуден да предостави банкова гаранция наравно с длъжника, за който е доказано, че е с повишен кредитен риск. Изискването за продължителен период на предоставяне на гаранцията води до дискриминация на редовните платци, които се третират като нередовни. Съответно допълнителните разходи за предоставяне на банкова гаранция са необосновани и утежняващи спрямо тези предприятия, които са доказали своята надеждност и коректност като платци.

В т. 4 от настоящия раздел КРС разгледа възможността и стимулите на предприятия със значително въздействие на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи да прилагат антиконкурентно поведение, с което да попречат на развитието на устойчива и ефективна конкуренция на пазара на дребно надолу по веригата. Например, предприятия със значително въздействие на разглеждания пазар биха могли да предложат различни цени за терминиране в мобилната си мрежа, различни срокове, условия и качество на обслужване, на различните предприятия. Също така, тези предприятия биха могли да влошат качеството на преноса на входящия в мрежите им трафик, генериран от други предприятия. По тези причини е необходимо да се гарантира, че мобилните предприятия няма да се възползват от възможността да налагат различни условия при сходни обстоятелства на отделни предприятия. Налагането на задължения за ценови ограничения и прозрачност сами по себе си не са достатъчни, за да предотвратят ценовата дискриминация или друго дискриминационно поведение.

Изхождайки от горепосоченото, както и в съответствие с разпоредбите на чл. 166, ал. 2, т. 2 и във връзка с чл. 168 от ЗЕС КРС счита, че задължението за равнопоставеност, наложено с Решение № 1362/2012 г. на предприятията със значително въздействие на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи – БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД, трябва да бъде продължено, а по отношение на „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД наложено, както следва:

- предоставяне на взаимно свързване (включително достъп до помещения и съоръжения, необходими за взаимното свързване) при равностойни условия (включително цени за регулираните повиквания), за сходни обстоятелства, при които

вече е предоставено взаимно свързване на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги, включително на своето собствено поделение на дребно и/или на свързани лица;

- предоставяне на услуги и информация на предприятие, искащо взаимно свързване, при същите условия и качество като тези, ползвани от предприятието със значително въздействие върху пазара при предоставяне на собствени услуги, както и предлагани от предприятието със значително въздействие на пазара на свързаните с него лица, както и на предприятията, с които вече е сключен договор.

КРС счита, че продължаването на действието на задължение за равнопоставеност е подходяща мярка, която гарантира прилагане на еднакви условия спрямо което и да е от конкурентните предприятия при наличие на сходни обстоятелства. Мярката ефективно ще допринесе за премахване на пазарните недостатъци, намиращи израз във възможностите за прехвърляне на пазарна сила към свързани пазари и най-вече към хоризонтално свързаните пазари на едро, както и в неценовите проблеми, свързани с наличие на бариери за навлизане на пазара.

5.4.4. Ценови ограничения

Както е посочено в т. 4 от настоящия раздел, потенциалните конкурентни проблеми на съответния пазар са свързани преди всичко с възможностите за прилагане на прекомерно високи цени и/или ценова дискриминация. Позицията на КРС, изразена в предходните два кръга на анализа, че всяко от предприятията със значително въздействие върху съответния пазар има интерес да се възползва от монополната си позиция, произтичаща от контрола върху собствената му мрежа, остава непроменена. Тази позиция се потвърждава от изводите в анализа относно наличието на високи и непреходни бариери за навлизане на конкурентите на съответния пазар. Тези бариери, съчетани с принципа „викащата страна заплаща повикването" водят до липса на пазарен стимул от страна на предприятията със значително въздействие, които нямат интерес да предприемат действия за доброволно намаляване на цените за терминиране в индивидуални мобилни мрежи или биха се възползвали от възможностите за кръстосано антиконкурентно субсидиране, с оглед пренасяне на ценови предимства на вертикално свързаните пазари, при евентуално оттегляне на регулаторната намеса.

В тази връзка и вземайки предвид заключенията от анализа на пропорционалността КРС смята, че е обосновано и при този преглед на пазара да бъдат продължени задълженията за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство. В съответствие със заключенията относно ефекта от прилаганите унифицирани цени за терминиране на гласови повиквания КРС е на мнение, че с настоящия трети кръг на анализа на съответния пазар е обосновано и пропорционално да бъдат продължени и изменени задълженията за прилагане на разходоориентирани цени, определени в съответствие с Препоръката за цените за терминиране.

5.4.4.1. Разделно счетоводство

В съответствие с разпоредбите на чл. 169 от ЗЕС във връзка с ал. 2 на чл. 166 КРС може да наложи на предприятията със значително въздействие на съответен пазар задължение за разделно счетоводство. То е необходимо с оглед гарантиране изпълнението на задължението за равнопоставеност и препятстване на възможностите за прилагане на антиконкурентно кръстосано субсидиране. В тази връзка, вземайки

предвид възможностите и стимулите на предприятията със значително въздействие на този пазар за прилагане на антиконкурентно поведение, както и в съответствие с посоченото в т. 4 от Раздел VII на настоящия документ, КРС е на мнение, че текущото задължение за разделно счетоводство, наложено на „МОБИЛТЕЛ" ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД следва да бъде продължено. Текущото задължение за прилагане на разделно счетоводство обхваща цялостната дейност на задължените предприятия, включително и на пазари, за които предприятията не са определени като притежаващи значително въздействие, съобразно посоченото в съображение 5 от преамбюла и т. 4 на Препоръката за разделно счетоводство и разходни системи от 2005 г.[76].

Отчитайки заключенията от настоящия кръг на пазарния анализ и нарасналата пазарна мощ на БТК, която се доближава до тази на „МОБИЛТЕЛ" ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД, както и вземайки предвид значителното въздействие на предприятието на редица свързани пазари, КРС счита за необходимо задължението за прилагане на разделно счетоводство на разглеждания пазар да бъде наложено и по отношение на БТК. Въз основа на заключенията от анализа на пропорционалността КРС е на мнение, че налагането на задължение за разделно счетоводство по отношение на новонавлезлия участник на пазара „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД, се явява непропроционално и обременително.

При изпълнение на задължението за прилагане на разделно счетоводство БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД следва да спазват изискванията към Методологията, съобразно Анекс, приложен към настоящия документ. Мотивите за определяне на формата и методологията за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство са посочени в Решение № 1882/23.08.2012 г. на КРС, включително в резултатите от проведеното обществено обсъждане.

Следва да се отбележи, че в приетата с Решение № 1882/2012 г. Методология (Анекс към настоящия проект на решение) не са правени изменения с изключение на указанията за попълване на формите на регулаторните отчети. В последните са отстранени технически грешки и пропуски, установени в хода на прилагането на задължението от предприятията със значително въздействие на съответния пазар. В допълнение с оглед на по-лесното попълване от страна на предприятията, както и по отношение на проверката от страна на КРС, във формите на регулаторните отчети се въвежда цветова индикация за входни данни, калкулационни клетки и резултати, която следва да бъде спазвана от задължените предприятия.

5.4.4.2. Разходоориентираност

Задължението за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране на повиквания в мобилни мрежи е текущо за мобилните предприятия, като към момента трите предприятия прилагат ценовите ограничения съобразно Решение № 135/14.02.2013 г. на КРС.

Конкурентният натиск върху пазара на едро за предоставяне на услугата терминиране в индивидуални мобилни мрежи е недостатъчен, поради което липсата на регулаторна намеса е възможно да доведе до прилагане на прекомерно високи цени на този монополен по своя характер пазар. В тази връзка задължението за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране е единствената регулаторна мярка, чрез която

[76] *Commission Recommendation of 19 September 2005 on accounting separation and cost accounting systems under the regulatory framework for electronic communications (2005/698/EC)*

могат да се предотвратят практиките за прилагане на прекалено високи цени. Изхождайки от специфичните характеристики на пазарите на терминиране на гласови повиквания, с Препоръка 2009/396/ЕО ЕК въведе „общ подход за формиране на разходоориентирани цени, основаващ се на ефективен стандарт за разходите". В съответствие с препоръката този подход намира израз в определяне на разходоориентирани цени, изчислени въз основа на BULRIC модел. Към момента на извършване на пазарния анализ моделът на регулатора е в процес на адаптиране съгласно сключен договор № 03-08-33/10.07.2015 г. с изпълнителя „Екорис Саут Ийст Юроп" ЕООД.

По отношение на регулирането на цените за терминиране на международни гласови повиквания в последните години се наблюдава промяна в подхода на регулаторните органи на държавите-членки. Тази промяна се изразява в прилагане на диференцирани цени за терминиране на международни гласови повиквания в зависимост от това дали те са генерирани от държави в или извън ЕС/ЕИЗ и се обосновава с:

- ✓ липсата на задължение на телекомуникационните оператори извън ЕС/ЕИЗ да прилагат разходоориентирани цени за терминиране, определени въз основа на препоръчваните от ЕК pure BULRIC модели;
- ✓ по-високи и асиметрични цени за терминиране, прилагани от телекомуникационните оператори извън ЕС/ЕИЗ, които не винаги произтичат от по-високите разходи за предоставяне на услугата;
- ✓ по-високи цени на международни разговори на пазара на дребно, заплащани от потребителите на държавите-членки, за повиквания извън ЕС/ЕИЗ в сравнение с цените на дребно, заплащани от потребителите от държави извън ЕИЗ за повиквания към държавите от ЕИЗ.

Следва да се отбележи, че към момента текущото задължение на мобилните предприятия е да не поставят ограничения при терминиране според произхода на трафика, включително да не прилагат диференцирани цени според произхода на повикването. В тази връзка, в изпълнение с Решение № 257/11.06.2015 г., предприятията посочват, че не разполагат с техническа възможност да идентифицират произхода на повикванията без CLI.

Предвид горното КРС счита, че следва да продължи задължението на БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и да наложи задължение на „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране, определени съгласно Препоръка 2009/396/ЕО въз основа на разходите на ефективен оператор, считано от 01.07.2016 г. Посоченото задължение е приложимо по отношение на цените за терминиране на регулирани повиквания (национални повиквания, повиквания с произход държави от ЕС/ЕИЗ и повиквания без идентификация на линията на викащия (CLI)). До определянето на разходоориентираните цени чрез адаптирания BULRIC модел на регулатора БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД следва да прилагат действащата към момента регулирана цена за терминиране от 0,019 лв./мин., валидна за регулираните повиквания. „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД следва да прилага симетрична на регулираната цена за терминиране от 0,019 лв./мин. за регулираните повиквания, считано от датата на уведомяване за настоящото решение.

КРС е на мнение, че мярката е пропорционална и чрез нея се постига целта потребителите да извличат максимална полза, що се отнася до избора, цената и качеството на услугата, без ограничаване на конкуренцията.

В допълнение, контролът за спазване на наложените ценови ограничения по отношение на международните повиквания КРС изисква предоставянето на определен обем информация. Същата информация ще послужи и за периодичен контрол за спазване на задължението за равнопоставеност. КРС налага следните задължения на БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД за предоставяне на информация:

- да предоставя на КРС справки за обема на приходите и на терминирания трафик във всяка от мобилните мрежи на предприятията със следната степен на детайлност:

- Обем на приходите:

  ⇒ от терминиране (в лв.) на всички повиквания – общо в лв. и в разбивка приходи от терминиране с и без CLI;

  ⇒ от терминиране на повиквания в (в лв.), с произход мобилните мрежи на българските предприятия;

  ⇒ от терминиране на повиквания (в лв.), с произход фиксираните мрежи на българските предприятия;

  ⇒ от терминиране на международни повиквания (в лв.) – общо от всички държави и в следните разбивки: с произход държави от ЕС/ЕИЗ и държави извън ЕС/ЕИЗ.

- Обем на трафика:

  - от терминиране на всички повиквания (в мин.) и в разбивка обем на трафика с и без CLI ;

  - от терминиране на повиквания (в мин.), с произход мобилните мрежи на българските предприятия;

  ⇒ от терминиране на повиквания (в мин.), с произход фиксираните мрежи на българските предприятия – общо, в т.ч. и отделно обема на трафика, генериран от собствените фиксирани номера към мобилната мрежа на съответното предприятие ;

  ⇒ от терминиране на международни повиквания (в мин.) – общо от всички държави и в следните разбивки: за повиквания с произход от държави от ЕС/ЕИЗ и извън ЕС/ЕИЗ,

Справките следва да се представят за всяко шестмесечие от календарна година в срок от един месец, считано от изтичане на съответното шестмесечие.

6. Оценка на ефекта от задълженията

В тази част КРС обосновава както в качествено, така и в количествено отношение въздействието на задълженията, които налага. В анализа на пропорционалността (т. 5.3. от настоящия раздел) КРС посочи, че налагането на задължения за достъп, прозрачност, равнопоставеност, в т.ч. разделно счетоводство, и разходоориентирани цени е подходящо и необходимо за постигането на целите, посочени в т. 5.1. от настоящия раздел. За да оцени ефикасността на посочените специфични регулаторни мерки, КРС сравнява ефектите на агрегирано ниво, изчислявайки ползите и разходите на всички пазарни участници, породени от задълженията, като за целта сравнява хипотетична ситуация, в която е налице регулация

спрямо такава без налагане на горепосочените мерки. Основните групи разходи и ползи, които регулаторът отчита са (1) разходи за пряко регулиране, (2) ефекти върху пазара (статични и динамични) и (3) други (социални) ефекти. Същите са илюстрирани в таблица 13.

Таблица 13

Разходи	Ползи
Преки допълнителни разходи за регулатора, възникващи вследствие от наложените задължения (Разходи за вътрешно-организационни дейности, в т.ч. и за заетост на персонала; Разходи за външни услуги; Разходи за дълготрайни активи, в т.ч. разходни модели и други спомагателни средства за осъществяване на регулацията.)	
Преки допълнителни разходи за регулираното предприятие, възникващи вследствие от наложените задължения (Разходи за вътрешно-организационни дейности, в т.ч. и за заетост на персонала; Разходи за външни услуги; Разходи за дълготрайни активи, в т.ч. нематериални дълготрайни активи и други спомагателни средства за изпълнение на наложените задължения.)	
Икономически разходи (негативно пазарно влияние) (Алокативна неефективност; Производствена неефективност; Редуциране на конкуренцията и иновативността; Намаляване на качеството на услугите; Ограничения върху пазарното функциониране.)	Икономически ползи (положително пазарно влияние) (Алокативна ефективност; Производствена ефективност; Насърчаване конкуренцията и иновативността; Повишаване на качеството на услугите; Гарантиране на пазарното функциониране.)
Непреки регулаторни разходи (Регулаторна несигурност.)	Непреки регулаторни ползи (Регулаторна сигурност, Подобрено регулаторно качество.)
Социални разходи (Негативни ефекти върху потребителите с увреждания и ниски доходи; Несигурност на предлагането на услугата; Отрицателни външни ефекти върху обществото.)	Социални ползи (Положителни ефекти върху потребителите с увреждания и ниски доходи; Гарантиране сигурността на предлагането на услугата; Положителни външни ефекти върху обществото.)

Забележка: В скоби „( )” са отбелязани примерни видове разходи и ползи за съответните категории.

Подходящ инструмент за оценката на ефикасността на наложените задължения е анализът „Разходи-ползи” (cost-benefit analysis, CBA). CBA се отличава с това, че е икономическа рамка, която позволява измерването на ефекта чрез обща метрична единица – парична стойност (там където е възможно), като се взема предвид хронологията на ефектите във времето. Анализът „Разходи-ползи” използва дисконтови фактори, за да представи паричната стойност на въздействията за даден период към обща базова година. Това става възможно посредством изчисляване на нетната настояща стойност (NPV), т.е. с помощта на CBA се отчита стойността на парите във времето. За

осъществяването на анализа на въздействието от наложените специфични задължения КРС изчислява статичните и динамични пазарни ефекти, отчитайки преките регулаторни разходи, както следва:

6.1. Преки регулаторни разходи

Преките регулаторни разходи са разходите, осъществени от регулаторния орган за развитие, изпълнение и техническо обслужване на наложените на предприятията със значително въздействие на съответния пазар задължения. Тези разходи включват допълнителните (инкрементални) разходи за мониторинг и оценка, както и други свързани дейности, доколкото същите се диференцират от вече изпълняваните дейности на регулатора. Освен това, във връзка с изпълнението на предвидените задължения, в преките регулаторни разходи следва да се включат разходите на КРС за уреждане на евентуални съдебни спорове, обработване и предоставяне на информация за участниците на пазара, както и актуализиране на BU-LRIC модел за определяне на цените за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи с оглед конкретизиране на тяхната стойност. От друга страна към преките регулаторни разходи е необходимо да бъдат отчетени и тези разходи, извършени от задължените предприятия за привеждане в съответствие с наложените специфични задължения. Последните са дефинирани като оперативни и капиталови разходи, които БТК, „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД в качеството си на предприятия със значително въздействие на съответния пазар на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, не биха направили, ако е налице пълна дерегулация на посочения съответен пазар.

Отчитайки анализа на пропорционалността на специфичните мерки, КРС не счита, че са налице значителни допълнителни разходи за БТК, тъй като задълженията, посочени в т. 5.4.1. – 5.4.4. от настоящия раздел, са сходни с наложените на предприятието на други съответни пазари, докато за „МОБИЛТЕЛ" ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД същите допълнителни разходи биха били по-големи спрямо тези на БТК, но не съществено. Същевременно, КРС отчита, че наложените задължения ще генерират разходи за задължените предприятия от гледна точка на изпълнение и техническо обслужване и за регулатора предвид необходимостта от мониторинг, контрол и обработване на жалби от заинтересовани страни. В тази връзка, очакваните от КРС общи преки разходи са в размер близък до 150 000 лв. годишно, като същите са формирани на база предполагаемата стойност за актуализация на BU-LRIC модел и предполагаемата изискуема заетост, измерена в отработени часове на база сравнителен анализ[77], и средната стойност на компенсацията на наетите за един отработен час съответно в секторите „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти, и далекосъобщения" и „Държавно управление" към края на 2014 г. по данни на НСИ.

6.2. Статичен пазарен ефект

Статичните ефекти са тези, които се осъществяват в резултат от краткосрочното поведение на ценообразуващите елементи по цялата верига на производство. От друга страна динамичните ефекти се считат за дългосрочни, като примери за такива са внедряване на иновации и по-висока ефективност по отношение на предоставянето на

[77] Решение на АСМ от май 2013 г. *ACM/DTVP/2013/200840*.

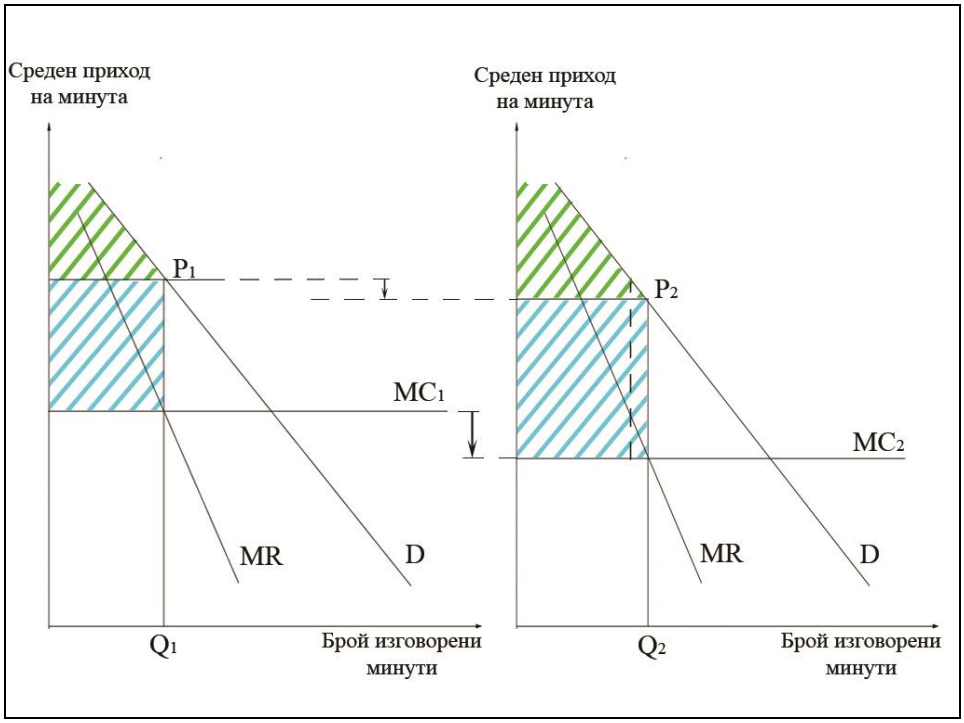
продукти и услуги. С други думи, статичният ефект отразява промяната на общественото благосъстояние при наличните вече технологии и пазарни условия, докато динамичният ефект се проявява на по-късен етап под формата на процес.

Терминирането на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи е градивен елемент в производствената верига при формиране на цените за крайните потребители. В съответствие с изводите от анализа на потенциалните конкурентни проблеми (т. 4 от настоящия раздел), КРС отчита, че вертикално интегрираните предприятия прилагат ценови стратегии с цел затваряне на трафика в собствената си мрежа. В тази връзка цените и обемите на този продукт на едро имат ефект върху цените и обемите на продуктите на дребно, като изхождайки от посоченото в Съображение 3 от Препоръка 2009/396/ЕО[78], КРС счита, че по-ниските разходи на предприятията за терминиране на гласовия повиквания в мрежите на конкурентите се пренася в известна степен в по-ниски ценови условия за услугите на дребно за изходящ трафик. С промяната в цените и обема трафик на дребно се променят ползите и разходите за потребителите и предприятията на пазара на дребно. Сумата от регулаторния ефект върху производствения и потребителския излишък отразява промяната в общия ефект върху благосъстоянието на дребно без да се отчита възможното изместване на търсенето на абонаментни планове или промяна в структурата на ценообразуване предвид промените в приходите на едро. Последното е изобразено схематично[79] на фигура 23.

[78] „...*Високите цени за терминиране проявяват тенденция да водят до високи цени на дребно за генериране на повиквания и съответно до по-ниска степен на използване, като по този начин се намалява благосъстоянието на потребителите*."

[79] Изменение на общото благосъстояние (dWE) без да се отчита възможното изместване на търсенето или промяна в структурата на ценообразуване е:
$\frac{1}{2} \times (Q_2 - Q_1) \times (P_1 - P_2) + (Q_2 - Q_1) \times (P_2 - MC_2) + (MC_1 - MC_2) \times Q_1$
Съответно изменението на потребителския излишък (dCS) е:
$\frac{1}{2} \times (Q_2 + Q_1) \times (P_1 - P_2) + (P_1 - P_2) \times Q_1$
Изменението на производствения излишък (dPS) е:
$(P_2 - MC_2) \times (Q_2 - Q_1) + (MC_1 - MC_2) \times Q_1 - (P_1 - P_2) \times Q_1$

Фигура 23

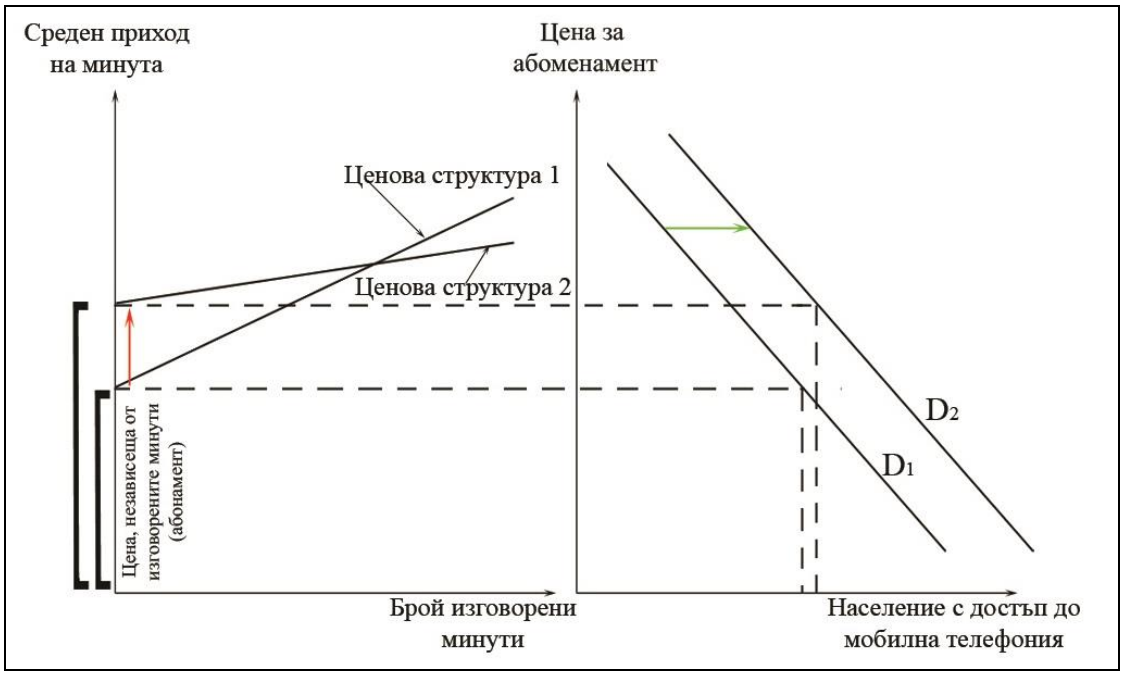
Източник: *КРС*

Легенда: MC_1 и MC_2 са съответните допълнителни разходи без да се прилага регулация на пазара на едро на терминиране на повиквания и при прилагане на наложените мерки; MR е пределният разход, D е кривата на търсенето, а P_1 и P_2, както и Q_1 и Q_2 са съответно цените и трафика, които съответстват на MC_1 и MC_2

От друга страна, с оглед наличието на засилена конкуренция на свързания пазар на дребно, регулаторът отчита, че е възможно да се появи ефект, известен като „ефект на водното легло (waterbed effect)". Този ефект се получава при наличие на двукомпонентни пазари (two-side market), където при намаляване цената на една конкретна услуга, цените на други услуги могат да се повишат, така че операторът да постигне подобни приходи, за да възстанови напълно своите постоянни и променливи разходи в относително дългосрочен план (в дългосрочен план има само променливи разходи). При наличие на регулация на пазара на едро наред с възползването от по-ниските разходи за терминиране на изходящ трафик, предприятията губят надбавката, реализирана от входящ трафик, която те биха добавили над своите разходи при липса на регулация[80]. Същевременно, промяната в цените на дребно по отношение най-вече на тези за изходящи гласови повиквания към други мрежи води до изместване на търсенето на абонаментни планове предвид изменението в очакваната полезност от повишения трафик. Теоретично, тези два ефекта действат относително едновременно, като същите са илюстрирани на фигура 24.

[80] При прилагане на pure LRIC те губят и възможността да разпределят общи разходи върху предоставяната услуга терминиране на повиквания.

Фигура 24

Източник: *КРС*

Видно от фигури 23 и 24 и в съответствие с очакваните от КРС ефекти регулаторните мерки рефлектират верижно върху приходите на предприятията и предлаганата от тях ценова структура на услугите на пазарите на дребно, както и в повишаване на изговорения трафик от страна на потребителите и изместване на търсенето. Така, при хипотетичен сценарий, при който няма наложени специфични задължения, потребителският излишък, производственият излишък и общото благосъстояние се изменят на два етапа, които могат да бъдат количествено измерени посредством избора на подходящи параметри и стойности, както следва:

- *Пределни разходи*

Разглежданата крива на пределните разходи (Marginal cost curve, MC) отразява краткосрочното изменение на продуктовите пределни производствени разходи, поради което тя се нарича краткосрочна крива на пределните разходи. От друга страна, когато става дума за предоставянето на допълнителна услуга, съществува известна прилика между теоретичната постановка на пределните разходи с тази на дългосрочните допълнителни (инкрементални) разходи, тъй като последните отчитат само разходите, които могат да се избегнат, макар да отчитат всички разходи като променливи. В тази връзка и с оглед характера на пазара, при който допълнителен разход за изходящия трафик в общия случай е регулираната от КРС цена за терминиране, то регулаторът използва данни за разходите, основаващи се на модел „отдолу-нагоре”.

- *Степен на пренасяне на разходи върху крайната цена (cost pass-through rate)*

В съответствие с фигура 23 за целите на количествената оценка е необходимо да бъде определена степента, в която намаляването на разходите на предприятията при наличие на регулация, ще повлияе на промяната на крайната цена на дребно. Теоретично, този параметър зависи изцяло от степента на конкуренция на пазара на дребно, като при наличие на съвършена конкуренция кривата на търсене, пред която

дадено предприятие е изправено и тази на пределните приходи са хоризонтални и съвпадат, поради което степента на пренасяне на разходи върху крайната цена е 1 (цялата промяна в пределните разходи се пренася върху цената). На практика наличието на съвършена конкуренция е почти невъзможно, поради което в анализа се отчита факта, че при несъвършена конкуренция в общия случай кривата на пределните разходи е с по-голям наклон от кривата на търсенето[81]. В свое изследване консултантската група Oxera[82] посочва, че трансформацията на разходите върху цената е в зависимост от броя участници. Предвид посоченото, за базова стойност на разглеждания параметър се приема 0.75 с възможно отклонение +/- 0.25.

- *Ефект на водното легло*

С оглед посоченото до тук, можем да заключим, че степента, в която предприятията правят промени в ценовата структура на предлаганите от тях услуги, е пряко свързана със степента на пренасяне на разходи върху крайната цена. Това е така, тъй като от последната степен зависи доколко е необходимо загубите от приходи на едро да се възстановят. В тази връзка и предвид очакваните стойности на степента на пренасяне на разходи върху крайната цена, КРС счита, че при базовия сценарий предприятията биха пренесли 75% от загубите на производствен излишък с цел да запазят приходите си постоянни. Това не означава непременно, че те могат да възстановят напълно тази желана сума, тъй като последното зависи и от други пазарни ефекти, като еластичност и фактори, изместващи търсенето на крайните потребители. КРС отчита, че изборът на този параметър също е чувствителен по отношение на резултатите и приема отклонение +/- 0.25 от базисния вариант, еквивалентно със степента на пренасяне на разходи върху крайната цена.

- *Крива на търсене, ценова еластичност и ценови ефект от наложените специфични задължения*

С цел прилагането на количествено приложим и опростен метод за анализ на разходите и ползите от регулацията на съответния пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи КРС счита, че е реалистично при малки ценови ефекти (изменения с 5-10%) да използва линейна крива на търсенето. В допълнение, КРС отчита, че при осъществяване на гласови повиквания е налице външен ефект, при който ползи извличат освен повикващата и повикваната страна, поради което пазарната крива на търсене се измества от положителния социален ефект. Този ефект е оценен от КРС на 10%.

Статичните пазарни ефекти, следствие на наложените специфични задължения, са силно зависими от изменението на цените и реакцията по отношение на търсенето. Тъй като понижаването на цената води до повишаване на потребеното количество[83], то параметърът, остойностяващ реакцията на търсенето по отношение на изменението в цената, а именно ценовата еластичност на търсенето[84] (Ed) е отрицателна величина. Като

---

[81] Ако приемем, че кривата на търсенето има вида: $P = a + bQ$, то общият приход би имал вида: $aQ + bQ^2$, а пределният приход: $a + 2bQ$. Т.е. при линейна крива на търсене и чист монопол се приема, че пределният приход е с два пъти по-голям наклон от кривата на търсене.

[82] Oxera, 2004, *Cost-pass through: what constitutes a "fair share"?*, Oxford economics review.

В съответствие с теорията при наличие на олигополна структура Cost-pass through rate следва принципа n/(n+1), където n е броят участници на пазара. Например при един участник коефициентът има стойност 0.5, при трима участници стойността му е 0.75, като с нарастване на броя стойността клони към 1.

[83] С изключение на низши „Гифън" стоки.

[84] Алгебрично, тази величина се изразява чрез съотношението между процентното изменение на цените спрямо процентното изменение в търсеното количество. Ако Ed е висока (>1), относително малко понижение на цените ще доведе до сравнително силно увеличение на търсене. Минималното понижение

взема предвид практическите трудности при измерването на стойността на ценовата еластичност, в настоящия анализ КРС използва стойности от сходни изследвания. Такива оценки са извършвани от ЕК за анализиране въздействието на Препоръка 2009/396/ЕО, като предполагаемата стойност е -0.5 и алтернативни стойности -0.8 и -1[85]. В други изследвания[86] очакваната стойност е оценена между -0.25 и -0.76, така че КРС използва базисен сценарий -0.5 и отклонение +/- 0.1.

- *Обществена дисконтова норма*

След като бъдат изчислени паричните потоци за прогнозния период на действие на регулаторното решение, те следва да се дисконтират по такъв начин, че да отразяват стойността на парите във времето. Както вече бе посочено, при използването на анализ „Разходи – ползи" се прилага не пазарна, а обществена дисконтова норма, която се базира на сравнения на полезността на икономическите агенти в различни точки във времето или различни поколения. Последните изследвания[87] в тази област определят, че дисконтирането с постоянна норма има ограничена обосновка при дълъг времеви хоризонт, докато за кратък период дисконтовият процент остава постоянна величина. С оглед посоченото, както и отчитайки относително краткия период на действие на пазарния анализ, в настоящото изследване КРС използва дисконтова норма, равна на 10%, съотносима с националните особености и несигурността на доходите в периода на възстановяване на икономиката. КРС обръща внимание, че с оглед изчисляването на нетните ползи под формата на дисконтиране на анюитетни годишни парични потоци, крайната оценка върху благосъстоянието не се влияе съществено от избора на дисконтова норма.

6.3. Динамични ефекти

Според КРС по-ниските цени на едро за терминиране в индивидуални мобилни мрежи насърчават конкуренцията, като елиминират затварянето на трафик в собствената мрежа посредством улесняване на комуникацията между потребителите от типа „много-към-много". В тази връзка показателна е промяната в предлагането на абонаментни планове за крайните потребители в България, които да включват неограничени разговори до други мрежи. Наличието на иновации в предлагането на абонаментни планове, които подчертават привлекателността на разговорите към всички мрежи води до интензивното потребление от крайните потребители и повишава благосъстоянието както на повикващата, така и на търсената страна. Въпреки трудностите при количествената оценка на този динамичен ефект, КРС очаква по-нататъшното развитие на конкуренцията да осигури по-широк избор от услуги на крайните потребители при цени, отразяващи ефективните разходи на предприятията в сектора. Сумарно, посочените ползи водят до повишаване стандарта на живот на населението и в тази връзка регулацията на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи е от съществено значение за защитата на обществения интерес.

на цените ще има сравнително голям ефект върху създадения потребителски излишък и върху благосъстоянието. Ако Ed е ниска (<1), относително малко намаляване на цените ще доведе до относително по-слабо нарастване на търсенето, като ефектът върху благосъстоянието също ще бъде пропорционално по-малък.

[85] *„COMMISSION RECOMMENDATION on the Regulatory Treatment of Fixed and Mobile Termination Rates in the EU - Implications for Industry, Competition and Consumers",* SEC(2009) 600

[86] Приложение „*D*" към Решение на Холандския регулатор ACM от май 2013 г. *ACM/DTVP/2013/200840*.

[87] "*A social time preference rate for use in long-term discounting*", *Oxera,* 2002.

В допълнение към горепосоченото, КРС е на мнение, че наложените специфични задължения носят със себе си регулаторна сигурност за всички участници на пазара. По този начин всяко конкурентно предприятие може да се възползва от правната сигурност при определяне на цените на пазарите на дребно. По-стабилната пазарна среда дава възможност на инвеститорите да вземат по-добре обмислени решения за инвестиции особено що се отнася до новонавлизащите предприятия, тъй като при наличие на горепосочените мерки се гарантира възможността за всяко такова предприятие да се конкурира за по-голям брой абонати при равни пазарни условия поради намаляване на клубният ефект при крайните потребители. Това допринася за по-благоприятния инвестиционен климат, което е важно в един пазар, характеризиращ се с високи капиталови разходи.

6.4. Резултати

При използване на посочената в началото на т. 6 методология за оценка на влиянието на наложените специфични задължения върху заинтересованите страни, се достига до необходимостта от прилагане на някои опростявания и задаване на стойности, което формира няколко логични сценария, описани в т. 6.2. В таблица 14 са представени получените стойности за базовия сценарий, като поради факта, че потребителите се влияят от крайните цени след данъци, а предприятията от цените без ДДС, то е отчетен и ефектът върху държавния бюджет от гледна точка на постъпленията от ДДС.

Таблица 14

година	Дисконтиран ефект върху CS за година, в лв.	Дисконтиран ефект върху PS за година, в лв.	Дисконтиран ефект върху VAT за година, в лв.	Нетен ефект, в лв.	Дисконтиран ефект за регулатора за година, в лв.	Дисконтиран ефект за предприятията за година, в лв.
/	(1)	(2)	(3)	(4)= (1)+(2)+(3)+(5)+(6)	(5)	(6)
1	138,113,192	(37,577,433)	20,442,064	120,825,670	(47,306)	(104,848)
2	125,557,448	(34,161,302)	18,583,695	109,841,518	(43,005)	(95,316)
3	114,143,134	(31,055,729)	16,894,268	99,855,926	(39,096)	(86,651)
общо	**377,813,774**	**(102,794,465)**	**55,920,027**	**330,523,114**	**(129,407)**	**(286,815)**

Забележка.: В (xxx) са представени отрицателни стойности

CS – потребителски излишък; PS – производствен излишък; VAT- ефект върху приходите от ДДС за държавния бюджет

***Източник**: КРС*

Видно от таблицата, потребителският излишък нараства значително, при условие, че се прилагат наложените задължения. Този положителен ефект се оценява (с описаните по-горе допускания и приближения) на 138 113 192 лв. годишно, което за период от три години и отчитайки стойността на парите във времето е еквивалентно на сумата от 377 813 774 лв. Въздействието върху производствения излишък логично е с отрицателен знак, като неговите стойности зависят изключително от ценовата еластичност на търсенето и комбинацията между ефекта на водното легло и степента на пренасяне на разходите върху крайната цена. Ефектът върху държавния бюджет от повишаване на приходите от ДДС е в размер на 20 442 064 лв. за година. След дисконтиране и при отчитане на преките регулаторни разходи, дефинирани по-горе, може да се заключи, че нетният ефект от налагането на специфичните задължения е положителен и е в общ размер близък до 330 млн. лв. за следващите три години, при условие, че КРС не измерва количествено отбелязаните социални и икономически ползи

в дългосрочен план, както и мултиплициращия положителен ефект върху други сектори на икономиката.

С цел пълнота на оценката, КРС тества и някои от граничните предполагаеми стойности на параметрите при измерване на общия нетен ефект на годишна база. Това е представено в матрична форма на таблица 15:

Таблица 15

Еластичност на търсенето	**Степен на пренасяне на разходите върху крайните цени / Ефект на водното легло**		
	0.5 / 0.5	0.75 / 0.75	1 / 1
-0.5	75,353,734	120,825,670	151,959,897
-0.4	64,584,902	100,570,631	118,485,387
-0.6	86,683,724	141,295,428	184,736,470

***Източник**: КРС*

Видно от горната таблица, дори при песимистичен вариант на обсъжданите чувствителни параметри, КРС отчита, че са налице нетни ползи в размер на близо 60 млн. лв. на година, докато при оптимистичен сценарий нетните ползи биха надхвърлили 180 млн. лв. годишно. Все пак регулаторът е на мнение, че е вероятно крайните потребители, които имат относително по-малка необходимост от разговори от типа „всички-към-всички" да получат пропорционално по-малка част общите ползи. Същевременно, предприятията, които са нетни получатели на входящ трафик, е вероятно да имат пропорционално по-голяма част от загубите на производствен излишък. КРС счита, че въпреки факта, че основаните на регулацията промени ще засегнат различните пазарни участници по различни начини, представената оценка за пазара като цяло предоставя доказателства, подкрепящи налагането на посочените в т. 5.4. специфични мерки.

Въз основа на анализа, КРС счита, че са налице еднозначни доказателства в подкрепа на избраните специфични задължения, като тяхното прилагане би имало достатъчно благоприятен ефект върху крайните потребители, който надхвърля разходите на регулатора, задължените предприятия и негативните ефекти за пазарните участници.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1
Анекс към приложение към проект на решение, поставен на обществено обсъждане

КОМИСИЯ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА

ФОРМА И МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ВЪВЕЖДАНЕ И ПРИЛАГАНЕ НА РАЗДЕЛНО СЧЕТОВОДСТВО

Съдържание

Въведение
1. Обхват на документа
2. Документи на ниво Общност, свързани със задължението за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство
3. Пазарни анализи и връзката им с настоящия документ

Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство

I. Общи изисквания към финансовата информация и разделното счетоводство за целите на регулирането

1. Качествени характеристики на финансовата информация за нуждите на регулирането
2. Обхват на задължението за разделно счетоводство

II. Изисквания за разделяне (дезагрегиране) на счетоводната информация за разходите, приходите, активите и пасивите

1. Общи принципи за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство
2. Цели на въвеждането на разделно счетоводство
3. Задачи в процеса по въвеждане на разделно счетоводство

III. Идентифициране на пазарите, за които да се прилага разделно счетоводство и да се изготвят и предоставят индивидуални регулаторни отчети

1. Необходимост от разделяне на дейностите на предприятието
2. Необходимост от вертикално разделяне на дейностите на предприятието
3. Необходимост от представяне на регулаторни отчети за всеки от дефинираните продуктови пазари
4. Необходимост от включване в регулаторни отчети на продуктови пазари, които не са част от анализирани пазари

IV. Методология и принципи за разпределяне на разходите, активите, пасивите и приходите

1. Принцип на причинно-следствената връзка
2. Методология и принципи на процеса на разпределяне
2.1. Принципи за разпределение на разходите
3. Прилагане на основните принципи спрямо оперативните разходи и разходите за капитал, включително амортизационните отчисления
4. Разходи за капитал и зает капитал
4.1. Цена на капитала
4.2. Средно претеглена цена на капитала и стойност на капитала
4.3. Зает капитал. Идентифициране на мрежовите елементи и начин на отнасянето им към услугите
4.4. Необходимост от последователност при третирането на заетия капитал
5. Приходи

5.1. Примери за отнасяне на приходите към бизнес единиците
5.2. Приходи от инвестиции във фиксирани активи (дълготрайни материални активи)
5.3. Приходи от инвестиции в текущи активи (краткотрайни материални активи)
6. Методология и принципи за определяне и отнасяне на трансферните разходи и приходи

V. Подходи за определяне на разходите

1. Видове подходи за определяне на разходи за предоставяне на електронни съобщителни услуги
2. Разновидности на разходните бази за определяне на разходите

VI. Определяне на капитала на предприятието

VII. Изисквания към формата и съдържанието на регулаторните отчети

1. Общи изисквания
2. Изисквания при изготвяне на регулаторните отчети.
3. Предоставяне и публикуване на регулаторни счетоводни документи
4. Поддържане на счетоводни записи
5. Изменения на изискванията за „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство”

Заключение

Приложения:

Приложение 1 – Дефиниции на бизнес единиците
Приложение 2 – Списък на услугите, групирани според дефинираните бизнес единици, за които да се предоставят регулаторни отчети
Приложение 3 – Примерен списък на мрежовите елементи на фиксирана и мобилна мрежи
Приложение 4 – Форми и съдържание на регулаторните отчети
Приложение 5 – Указания за попълване на регулаторните отчети

Въведение

1. Обхват на документа

В този документ се определят:

1.1. Основните принципи, правила и методологии при въвеждането и прилагането на разделно счетоводство, наричано също регулаторно или управленско счетоводство.

1.2. Формата и съдържанието на отчетите, по които задължените предприятия следва да представят финансовата информация, получена в резултат от прилагането на разделното счетоводство, наричани по-нататък в този документ регулаторни или регулаторни счетоводни отчети.

2. Документи на ниво Общност, свързани със задължението за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство

Основните принципи, изисквания и методологии за прилагане на задължението за водене на разделното счетоводство съответстват на следните документи на ниво Общност:

⇒ Директива 2002/19/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. относно достъпа до и взаимното свързване на електронни съобщителни мрежи и прилежащи съоръжения (Директива за достъпа);

⇒ Директива 2002/22/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги (Директива за универсалната услуга);

⇒ Препоръка на Европейската комисия (ЕК) от 8 април 1998 г. относно взаимосвързаността на либерализирания далекосъобщителен пазар (част 2 – Отделна счетоводна отчетност и отчитане на себестойността (98/322/ЕО);

⇒ Препоръка на ЕК от 19 септември 2005 г. относно разделяне на отчетността и осчетоводяване на разходите съгласно регулаторната рамка за електронни съобщения (2005/698/ЕО);

⇒ Обща позиция на Групата на европейските регулатори: Ръководство за прилагане на Препоръка на ЕК (2005/698/ЕО) относно отделната счетоводна отчетност и системи за отчитане на разходите в съответствие с регулаторната рамка за електронни съобщения;

⇒ Препоръка на ЕК от 7 май 2009 г. относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в ЕС (2009/396/ЕО).

3. Пазарни анализи и връзката им с настоящия документ

С Решение № 1362 от 31 май 2012 г. Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) продължи действието на наложените с Решение № 236 от 17 март 2009 г. задължения за водене на разделно счетоводство на „Мобилтел” ЕАД (Мобилтел) и „Космо България Мобайл” ЕАД (сега „Теленор България” ЕАД/Теленор), определени за предприятия със значително въздействие на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Задължението, съобразно посоченото в

съображение 5 от преамбюла и т. 4 на Препоръка 2005/698/ЕО[88], обхваща цялостната дейност на задължените предприятия, включително и на пазарите, на които те не са определени като предприятия със значително въздействие. Задължението се изпълнява от предприятията съобразно изискванията на регулатора към методологията за въвеждане на разделно счетоводство и формите за представяне на регулаторни счетоводни отчети, определени с решение на комисията след провеждане на консултации с Мобилтел и Теленор.

С Решение № 1361 от 31 май 2012 г. КРС продължи действието на наложените с Решение № 237 от 17 март 2009 г. задължения за водене на разделно счетоводство на „Българска телекомуникационна компания" АД (БТК), определено за предприятие със значително въздействие на пазара на генериране/терминиране на гласови повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи. Задължението, съобразно посоченото в съображение 5 от преамбюла и т. 4 на Препоръка 2005/698/ЕО, обхваща цялостната дейност на задълженото предприятие, включително и на пазарите, на които то не е определено като предприятие със значително въздействие. Задължението се изпълнява от предприятието съобразно изискванията на регулатора към методологията за въвеждане на разделно счетоводство и формите за представяне на регулаторни счетоводни отчети, определени с решение на комисията след провеждане на консултации с БТК.

[88] *Commission Recommendation of 19 September 2005 on accounting separation and cost accounting systems under the regulatory framework for electronic communications (2005/698/EC)*

Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство

I. Общи изисквания към финансовата информация и разделното счетоводство за целите на регулирането

1. Качествени характеристики на финансовата информация за нуждите на регулирането

Задължението за разделно счетоводство е инструмент от първостепенно значение за провеждането на коректна и адекватна политика на регулиране с цел подобряване на конкуренцията в сектора на електронните съобщения. Чрез неговото прилагане КРС ще подобри качествено контрола по изпълнението на специфичните задължения във връзка с ограничаване на възможностите за прилагане на антиконкурентни практики от предприятията със значително въздействие на съответните пазари.

Целта, с която КРС е наложила задължението за въвеждане и прилагане на разделното счетоводство е анализ на финансовата информация, получена въз основа на счетоводни данни за предоставяне на различните електронно съобщителни услуги от вертикално интегрирано предприятие. Тази информация следва да бъде представена от всяко задължено предприятие така, че да доказва:

- Изпълнението на наложени на съответните пазари специфични задължения за: прозрачност, равнопоставеност, както и липса на антиконкурентно крос-субсидиране;
- Изпълнението на изискванията във връзка с определяне на цени от предприятия със значително въздействие на съответни пазари, регламентирани в чл. 219, ал. 5 от Закона за електронните съобщения (ЗЕС), а именно:
  - да не съдържат елементи на ценообразуване, основаващи се единствено на значителното въздействие на предприятието върху съответния пазар;
  - да не съдържат отстъпки, които нарушават възможностите за конкуренция от страна на други предприятия, предоставящи съответната електронна съобщителна услуга;
  - да не създават предимства за отделни потребители на същата или сходна електронна съобщителна услуга;
  - да не са под нивото на разходите за предоставянето им.

Между историческото счетоводство и изготвянето на годишните финансови отчети (ГФО) и регулаторното счетоводство и изготвянето на регулаторни счетоводни отчети (РСО) има съществена разлика. Докато при изготвянето на ГФО се цели да се представи финансовото състояние към даден момент на определено предприятие като цяло, то при изготвянето на РСО се цели представянето финансовата информация за всяка една отделна дейност и/или услуга, така че да улеснява вземането на управленски решения. За тази цел е необходимо да се извърши разпределение на разходите, приходите, активите и пасивите към дейностите и услугите.

Двете основни разлики между историческото счетоводство, наричано още финансово счетоводство, и регулаторното счетоводство са:

- Регулаторното счетоводство осигурява информация за разходите, оценени въз основа на разходна база по т.нар. текущи цени (Current Cost Accounting – CCA). Според икономическата теория, разходите оценени по текущи цени дават по-адекватни сигнали за вземането на инвестиционни решения при условията на променящи се цени. Историческото счетоводство осигурява информация за разходите, оценени въз основа на историческа разходна база (Historical Cost Accounting – HCA), при която се отчита стойността на фактически реализирани разходи през даден минал период (финансова година);
- Регулаторното счетоводство осигурява детайлизирана информация за дейностите по предоставяне на фиксирани услуги и за дейностите по предоставяне на мобилни услуги, така както би изглеждала финансовата информация за тях, ако дейностите се извършват от самостоятелни предприятия. Историческото счетоводство осигурява информация за финансовото състояние и резултатите от дейността на предприятието като цяло.

2. Обхват на задължението за разделно счетоводство

Разделното счетоводство е съвкупност от счетоводната политика, методологията и методите, които се прилагат при подготвянето на финансовата информация по начин, чрез който да се доказва изпълнението на задълженията за прозрачност, равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране.

Получените резултати от прилагането на разделното счетоводство трябва да бъдат представени във форма, която честно да представя трансферните разходи и приходи на вертикално интегрирано предприятие със значително въздействие на съответни пазари на едро и/или дребно.

Основна задача при въвеждане на разделно счетоводство е систематично разделяне (дезагрегиране) на разходи, приходи, активи и пасиви между дейностите и/или услугите и съставянето на регулаторни отчети на вертикално интегрирано предприятие. За тази цел е необходимо да се определят и изискванията (Методологията), по които разходите, приходите, активите и пасивите да се разпределят и отнесат към разделените (дезагрегираните) дейности и услуги.

Методологията е съвкупност от последователни действия за прилагане на принципи, правила и методи за разделяне на данните от историческото счетоводство, така че да се получат приходи и разходи за всеки един вид услуга, които съответно да бъдат представени в определена форма на регулаторни отчети.

Настоящият документ „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство” обхваща:

- изискванията за разделяне (дезагрегиране) на счетоводната информация за разходите, приходите, активите и пасивите;
- методологията за разпределяне на разходите, приходите, активите и пасивите;
- формата и съдържанието на отчетите, които представят резултатите от прилагането на задължението за разделно счетоводство.

II. Изисквания за разделяне (дезагрегиране) на счетоводната информация за разходите, приходите, активите и пасивите

1. Общи принципи за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство

При въвеждането и прилагането на разделно счетоводство задължените предприятия следва да спазват изискванията на Международните счетоводни стандарти (IAS) и Международните стандарти за финансови отчети (IFRS).

Същевременно, задължените предприятия следва да прилагат разделното счетоводство при спазването на следните регулаторни счетоводни принципи:

Приоритетност: доколкото е налице конфликт между изискванията на някои или всеки от тези регулаторни счетоводни принципи, същите следва да се прилагат в реда на приоритетност, в който са посочени в настоящия документ.

Дефиниции: Понятие или обяснение, употребени в счетоводните документи, следва да имат същото значение, каквото имат в разрешенията за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, с изключение на случаите, когато контекста изисква друго.

Причинност: Приходите (вкл. трансферните приходи), разходите (вкл. трансферните разходи), активите и пасивите следва да бъдат разпределени по разходните компоненти, услуги и бизнес единици или дезагрегираните им дейности в съответствие с причинно-следствената връзка между съответната дейност/услуга, която води до генериране на приходите или пораждане на разходите, дейностите, заради които се придобиват активите и възникват задълженията.

Обективност: Процесът на разпределение следва да бъде обективен и да не предвижда ползи за предприятието със значително въздействие върху съответния пазар или друго предприятие, продукт, услуга, компонент, бизнес единица или дезагрегираните им дейности.

Последователност: Следва да има последователност в счетоводното третиране на информацията през годините. Когато има съществени промени в регулаторните счетоводни принципи и методите за разпределение и/или счетоводната политика, които оказват влияние върху информацията в регулаторните отчети за бизнес единиците, частите от регулаторните отчети за предишни години, засегнати от промяната, следва да бъдат преработени.

Прозрачност: Използваните методи за разпределение следва да бъдат прозрачни. Разходите и приходите, които се отнасят директно по услугите, бизнес единиците или дейностите, следва да бъдат изрично отличени от онези, които подлежат на разпределение. Прилаганите от задълженото предприятие бази за разпределение следва да бъдат подробно описани.

2. Цели на въвеждането на разделно счетоводство

За да бъде ефективно задължението за прилагане на разделно счетоводство КРС следва да определи еднакви принципи и методи, така че да се постигнат следните цели:

- Доказване на изпълнението на наложени специфични задължения за прозрачност, равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране от предприятия със значително въздействие на съответен пазар;
- Доказване, че предприятието със значително въздействие на съответен пазар не прилага прекалено високи цени, като по този начин възпрепятства навлизането на нови участници на пазара;

- Доказване, че предприятието със значително въздействие на съответен пазар не прилага прекалено ниски цени, като по този начин стимулира неефективното навлизане на пазара;
- Сигурност за конкурентните предприятия. Чрез информацията от регулаторните отчети за конкурентните предприятия ще се осигури гаранция, че в съответствие с наложено задължение за разходоориентираност, цените на услугите съответстват на разходите за предоставянето им;
- Гарантиране на прозрачност при предоставянето на услуги на пазари, които подлежат на *ex ante* регулиране и на които е определено предприятие със значително въздействие;
- Предоставяне на достатъчна счетоводна информация, детайлизирана по необходимия начин, която да осигурява възможност за установяване на наличие или липса на прекалено високи цени, хищническо ценообразуване, ценова преса или антиконкурентно крос-субсидиране при предоставяне на услуги от предприятие със значително въздействие на съответен пазар;
- Осигуряване на необходимите данни за установяване на ефективността при предоставянето на различните услуги на едро и дребно.

3. Задачи в процеса по въвеждане на разделно счетоводство

Основните задачи в процеса по въвеждане на разделно счетоводство са:

- Идентифициране на дейностите, пазарите и услугите, за които да се прилага разделно счетоводство и да се изготвят и предоставят регулаторни счетоводни отчети;
- Определяне на методологията и принципите за разпределяне и отнасяне на разходите (FAC/LRIC) и на разходната база или начинът, по който ще се определя стойността на активите за целите на разпределението (HCA и CCA);
- Идентифициране на мрежовите елементи и на начина на отнасянето им към услугите. Определяне на начина, по който ще се отнасят разходите, приходите, активите и пасивите към дейностите, мрежовите елементи, а след това и към разделените (дезагрегираните) бизнес единици и услуги (ABC метод).
- Дефиниране на трансферните разходи и приходи (транзакциите между разделените бизнес единици и предоставяните от тях услуги на вертикално интегрирано предприятие). Ясно дефинираните трансферни разходи и приходи са необходими за доказване на изпълнението на задълженията за прозрачност и равнопоставеност. Трансферните разходи и приходи трябва да се представени за единица продукт/услуга. Цената на услуга, предоставена от една бизнес единица на друга (вътрешнофирмено осигуряване на услугите на пазара на дребно от пазара на едро) се определя така, че да е еквивалентна на прихода, който предприятието би получило, ако я предостави на алтернативно предприятие. Начинът на определяне на трансферната стойност на услугата трябва да бъде последователен в годините. Ако се правят промени те трябва да бъдат обосновани пред КРС чрез представяне на анализ на ефекта, който ще настъпи от тях;
- Определяне на начин, по който ще се установява цената на заетия капитал[89];

[89] *Подходите, които ще се използват за изчисляване на средно претеглена цена на капитала (WACC) съответно за дейностите по предоставяне на фиксирани и мобилни електронни съобщителни услуги са обект на отделна консултация*.

- Определяне на форма на регулаторните счетоводни отчети и на придружаващите допълнителни счетоводни документи, както и на необходимите приложения с детайлна и допълнителна информация.

III. Идентифициране на пазарите, за които да се прилага разделно счетоводство и да се изготвят и предоставят индивидуални регулаторни отчети

КРС определя, анализира и оценява съответните пазари на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, подлежащи на *ex ante* регулиране, съгласно Глава Девета на ЗЕС и Методиката за условията и реда за определяне, анализ и оценка на съответните пазари и критериите за определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара (Методиката), приета с ПМС № 40 от 28 февруари 2008 г. В съответствие с нормативните изисквания КРС определя съответните пазари, за които извършва анализ за наличието на ефективна конкуренция, съобразно списъка от пазари, посочени в актуалната към момента Препоръка на Комисията 2007/879/ЕО от 17 декември 2007 г. за съответните продуктови пазари в сектора на електронните съобщения, подлежащи на *ex ante* регулиране (Препоръка за съответните пазари от 2007 г.).

В тази връзка, за да може да се доказва изпълнението на наложените задължения за прозрачност, равнопоставеност и липса на антиконкурентно кръс-субсидиране от предприятия със значително въздействие на съответен пазар, разделното счетоводство следва да обхваща цялостната дейност на задължените предприятия.

Анализираните до момента пазари и дефинираните продуктови пазари[90] от Препоръката за съответните пазари от 2007 г., както и съответствието им с пазарите от Препоръката за съответните пазари от 2003 г., на които е определено предприятие със значително въздействие и са наложени задължения за разделно счетоводство и за които КРС има вече окончателни решения, са представени в таблици 1 и 2:

[90] КРС поддържа на официалната си страница в интернет актуална информация за предприятия със значително въздействие върху съответните пазари и наложените им специфични задължения

Таблица 1 – Пазари на дребно				
Пазари, подлежащи на ex-ante регулиране, съгласно Препоръката от 2014 г.	**Пазари, подлежащи на ex-ante регулиране, съгласно Препоръката от 2007 г.**	**Пазари, подлежащи на ex-ante регулиране, съгласно Препоръката от 2003 г.**	**Предприятие със значително въздействие**	**Продуктови пазари**
Не е включен	Достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение и обществено достъпни телефонни услуги, предоставяни в определено местоположение (Пазар 1)	Достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни потребители като пазар (Пазар 1)	БТК	Достъп до обществени телефонни мрежи, чрез които се предоставят услуги в определено местоположение на домашни потребители: аналогов, ISDN, чрез кабелна мрежа за пренос и/или разпространение на радио-телевизионни програми, безжичен.
		Достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за бизнес потребители като пазар (Пазар 2)	БТК	Достъп до обществени телефонни мрежи, чрез които се предоставят услуги в определено местоположение на бизнес потребители: аналогов, ISDN, чрез кабелна мрежа за пренос и/или разпространение на радио-телевизионни програми, безжичен.
Не е включен	Не е включен	Обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на домашни потребители в определено местоположение (Пазар 3)	БТК	3.1.селищни повиквания от географски номер на домашни потребители към друг географски номер; 3.2. междуселищни повиквания от географски номер на домашни потребители към друг географски номер; 3.3. повиквания от географски номер на домашни потребители към негеографски номер (негеографски номер, използван за осъществяване на повиквания към мобилна мрежа, негеографски номер, използван за осъществяване на повиквания към мрежа от неподвижна радиослужба от вида „точка към много точки”, негеографски номер, определен от кодове за достъп до национални негеографски услуги „700”, „800”, „90” и кратки национални кодове с първа цифра „1”);
Не е включен	Не е включен	Обществено достъпни международни телефонни услуги, предоставяни на домашни потребители в определено местоположение (Пазар 4)	БТК	Повиквания от географски номер на домашни потребители към номера, принадлежащи към националните номерационни планове на други страни

Не е включен	Не е включен	Обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на бизнес потребители в определено местоположение (Пазар 5)	БТК	5.1. селищни повиквания от географски номер на бизнес потребители към друг географски номер; 5.2.междуселищни повиквания от географски номер на бизнес потребители към друг географски номер; 5.3. повиквания от географски номер на бизнес потребители към негеографски номер (негеографски номер, използван за осъществяване на повиквания към мобилна мрежа, негеографски номер, използван за осъществяване на повиквания към мрежа от неподвижна радиослужба от вида „точка към много точки", негеографски номер, определен от кодове за достъп до национални негеографски услуги „700", „800", „90" и кратки национални кодове с първа цифра „1").
Не е включен	Не е включен	Обществено достъпни международни телефонни услуги, предоставяни на бизнес потребители в определено местоположение (Пазар 6)	БТК	Повиквания от географски номер на бизнес потребители към номера, принадлежащи към националните номерационни планове на други страни

Таблица 2 – Пазари на едро				
Пазари, подлежащи на ex-ante регулиране, съгласно Препоръката от 2014 г.	**Пазари, подлежащи на ex-ante регулиране, съгласно Препоръката от 2007 г.**	**Пазари, подлежащи на ex-ante регулиране, съгласно Препоръката от 2003 г.**	**Предприятие със значително въздействие**	**Продуктови пазари**
Не е включен	Генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи (Пазар 2)	Генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи (Пазар 8)	Няма	Генериране на повикване от определено местоположение
Терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни	Терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи (Пазар 3)	Терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи (Пазар 9)	БТК и 21 конкурентни предприятия	Съответният пазар се състои от 22 самостоятелно обособени продуктови пазара

мрежи (Пазар 1)				
Не е включен	Не е включен	Национални транзитни услуги в обществени фиксирани телефонни мрежи (Пазар 10)	Няма	Национални транзитни услуги в обществени фиксирани телефонни мрежи
Предоставяне на локален достъп в определено местоположение (Пазар 3а)	Предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение (Пазар 4)	11. Предоставяне на необвързан достъп (Пазар 11)	БТК	Предоставяне на (физически) достъп до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение
Предоставяне на централен достъп в определено местоположение (Пазар 3б)	Предоставяне на широколентов достъп на едро (Пазар 5)	Широколентов (битстрийм/специфичен) достъп (Пазар 12)	Няма	Предоставянето на битстрийм достъп
Предоставяне на висококачествен достъп в определено местоположение (Пазар 4)	Сегменти от линии под наем за терминиране на трафик (Пазар 6)	Сегменти от линии под наем за терминиране на трафик (Пазар 13)	БТК	Предоставяне на терминиращи сегменти на линии под наем на едро със скорости до 8 Mbit/s
Терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (Пазар 2)	Терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи като съответен пазар (Пазар 7)	Терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи като съответен пазар (Пазар 16)	БТК, Мобилтел, Теленор	Пазарът се състои от три самостоятелно обособени продуктови пазара: 1. Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz на Мобилтел; 2. Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz на Теленор; 3. Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz на БТК.

1. Необходимост от разделяне на дейностите на предприятието

Поради навлизането на нови технологии за предоставяне на електронни съобщителни услуги, еволюцията на мрежите към опорни мрежи и мрежи за достъп от следващо поколение (NGN и NGA) и все по-активното предоставяне на пакетни услуги за крайни потребители от предприятията при въвеждането на разделното счетоводство на първо място е необходимо да бъдат разграничени дейностите по предоставяне на фиксирани услуги от дейностите по предоставяне на мобилни услуги и от другите дейности, които задълженото предприятие осъществява по смисъла на Търговския закон (ТЗ).

И трите предприятия (БТК, Теленор и Мобилтел), на които е наложено задължение за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство, притежават разрешения за ползване на ограничен ресурс за предоставяне на фиксирани и мобилни мрежи и/или услуги. В тази връзка е необходимо разделното счетоводство да дава детайлизирана информация за дейностите по предоставяне на фиксирани услуги и за дейностите по предоставяне на мобилни услуги, така както би изглеждала финансовата информация за тях, ако дейностите се извършват от самостоятелни предприятия. Това разделение се прави с оглед доказване изпълнението на задълженията за прозрачност, равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране между посочените дейности.

Разделянето на информацията ще даде възможност за:

- ограничаване на действията на прехвърляне на конкурентни предимства на предприятие със значително въздействие на даден пазар към друг, хоризонтално свързан пазар;
- спазване на задължението цените на предлаганите услуги да не са под нивото на разходите за предоставяне на съответните услуги;
- оценка за антиконкурентно обвързване на фиксирани и мобилни услуги и ограничаване на възможностите за конкуренция на предприятия, предоставящи подобни оферти.

В тази връзка предприятията следва първо да разграничат следните дейности:

А) Дейност по предоставяне на мобилни услуги;

Б) Дейност по предоставяне на фиксирани услуги; и

В) Други дейности по смисъла на ТЗ.

2. Необходимост от вертикално разделяне на дейностите на предприятието

В офертите на БТК, свързани с дейностите по предоставяне на услуги чрез фиксираната мрежа на предприятието, до момента могат да се разграничат два основни типа цени, породени от:

- разходите за услуги за комутация и пренос.Цените за този вид услуги се определят за дадена мерна единица потребление (секунда, минута, брой и др.); и
- разходите за услуги за достъп до мрежата. Цените за тези услуги са еднократни и се отнасят до свързване на потребителя към мрежата и месечна поддръжка на тази свързаност.

Тази структура на цените за предоставяните услуги е предопределена от инженерните особености на архитектурата на фиксираните електронни съобщителни мрежи и на функционалното различие на мрежовите им елементи.

В тази връзка, по отношение на фиксираните мрежи и/или услуги относимите документи на ЕК и най-добрите практики показват, че обичайно досега за целите на разделното счетоводство са се дефинирали следните бизнес единици:

- Бизнес единица „Опорна мрежа“;
- Бизнес единица „Мрежа за достъп“;
- Бизнес единица „Услуги на дребно“;
- Бизнес единица „Други дейности“.

За точка на разграничение между мрежата за достъп и опорната мрежа обикновено се дефинира линийната карта в централата. Инфраструктурата между абоната и линийната карта се разглежда като свързана с линията, а инфраструктурата от страната на опорната мрежа се разглежда като свързана с трафика. Трябва да се отбележи, обаче, че както беше споменато и по-горе в документа, еволюцията на мрежите към опорни мрежи и мрежи за достъп от следващо поколение (NGN и NGA) означава, че това разграничение става все по-малко ясно. Части от мрежата за достъп могат да станат свързани с трафика, а въвеждането на широколентовите услуги означава, че гласовият трафик може да се пренася независимо от традиционните комутационни вериги. Поради тази причина някои съвременни варианти на прилагане на разделно счетоводство избягват разграничението между бизнес единицата „Мрежа за достъп“ и бизнес единицата „Опорна мрежа“ в полза на бизнес единицата „Единна мрежа“.

По отношение на мобилните мрежи няма ясно дефиниране на мрежата за достъп и опорната мрежа. В тази връзка подходящите бизнес единици по отношение на мобилните мрежи, които се анализират, са:

- Бизнес единица „Мобилна мрежа“;
- Бизнес единица „Мобилни услуги на дребно“;
- Бизнес единица „Други мобилни дейности“.

Този подход би бил в унисон с подхода на държавите от ЕС, в които има утвърдени оператори с фиксирани и мобилни услуги.

Поради особеностите на структурата на електронните съобщителни мрежи от следващо поколение, при въвеждане и прилагане на разделното счетоводство задължените предприятия следва да разграничат така наречените бизнес единици за дейностите по предоставяне на мобилни и фиксирани мрежи и/или услуги, както следва:

<u>За дейността по предоставяне на мобилни услуги:</u>

1). Предоставяне на мобилни мрежови услуги на едро (Wholesale mobile network services);

2). Предоставяне на мобилни услуги на дребно (Retail mobile services);

3). Други, нерегулирани мобилни услуги, различни от тези по точки 1) и 2).

<u>За дейността по предоставяне на фиксирани услуги:</u>

1). Предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale fixed network services);

2). Предоставяне на фиксирани услуги на дребно (Retail fixed services);

3). Други, нерегулирани фиксирани услуги, различни от тези по точки 1) и

На Фигура 1 по-долу е представено схематично, съобразно регулаторните цели, разграничение на дейностите по предоставяне на фиксирани и мобилни услуги от цялостната дейност на предприятията и как след това да се дезагрегират на бизнес единици, предоставящи услуги на едро и дребно.

Фигура 1

Предприятие със значително въздействие, на което е наложено задължение за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство
Дейност по предоставяне на мобилни услуги
Дейност по предоставяне на фиксирани услуги
Други дейности по Търговския закон
Предоставяне на мобилни мрежови услуги на едро (Wholesale mobile network services)
Предоставяне на мобилни услуги на дребно (Retail mobile services)
Други, нерегулирани мобилни услуги (Other)
Предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale fixed network services)
Предоставяне на фиксирани услуги на дребно (Retail fixed services)
Други, нерегулирани фиксирани услуги (Other)

В Приложение 1 към настоящия документ са дадени подробни дефиниции на така разделените дейности по предоставяне на мобилни и фиксирани услуги и техните бизнес единици.

3. Необходимост от представяне на регулаторни отчети за всеки от дефинираните продуктови пазари

Точното определяне на нивото на детайлизиране на финансово-счетоводната информация има ключово значение за въвеждане и прилагане на задължението за разделно счетоводство и е основа за представянето й в регулаторните отчети.

В тази връзка е необходимо информацията в регулаторните отчети да бъде дезагрегирана до ниво услуги на дефинираните продуктови пазари в съответствие с извършените пазарни анализи, на които има предприятие със значително въздействие и на това предприятие са наложени задължения за разделно счетоводство.

По този начин ще се осигури достатъчна детайлност на информацията, за да се контролира изпълнението на наложените задължения и да се преустановяват възможностите за антиконкурентно ценообразуване.

В подкрепа на това, обръщаме внимание, че в доклад „Карта на регулаторните резултати 2009" (Regulatory Scorecard 2009) на Европейската асоциация за конкурентни телекомуникации – European Competitive Telecommunications Association (ECTA)[91] е направен извода, че най-добрите практики по отношение на задължението за разделно счетоводство са на английския регулаторен орган – OFCOM, на ирландския – ComReg и на белгийския – BIPT. КРС се запозна с консултативните документи за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство на OFCOM и ComReg, от които е видно, че представянето на финансово-счетоводната информация, дезагрегирана до ниво услуги на дефинираните продуктови пазари, има решаващо значение за ефективното изпълнение на задължението. Първоначално ирландският регулаторен орган е изискал регулаторни отчети само за бизнес единиците Опорна мрежа (Core) и Мрежа за достъп (Access) без да са детайлизирани по продуктови пазари (услуги). Практиката обаче показва, че по този начин детайлността на данните е недостатъчна за целите на регулирането, което налага ComReg да измени и допълни документа, с който се определят изискванията за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство[92].

4. Необходимост от включване в регулаторни отчети на продуктови пазари, които не са част от анализирани пазари

Отчитайки, че задължението за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство, наложено с решения на КРС № 1361 и № 1362 от 31.05.2012 г. *„обхваща цялостната дейност на задълженото предприятие, включително и на пазарите, на които то не е определено като предприятие със значително пазарно въздействие, в съответствие с § 5 от преамбюла и чл. 4 на Препоръката от 2005 г."*, както и поради възможностите за антиконкурентно крос-субсидиране, КРС си запазва правото да

[91] http://www.ectaportal.com/en/REPORTS/Regulatory-Scorecards/Regulatory-Scorecard-2009/
[92] http://www.comreg.ie/publications/response_to_consultation_document_no__09_75_and_final_direction_and_decision__accounting_separation_and_cost_accounting_review_of_eircom_limited.507.103728.p.html

изисква от БТК, Теленор и Мобилтел да предоставят и регулаторни отчети за услуги на свързани пазари, които не са анализирани.

Пълен списък на услугите, групирани според дефинираните в настоящия документ бизнес единици, за които да се предоставят регулаторни отчети е представен в Приложение 2 към настоящия документ. Той обхваща и услуги, предоставяни на пазарите на едро и дребно, които попадат във все още неанализирани пазари.

КРС счита, че включването на посочените по-горе услуги в регулаторните отчети е от съществено значение за доказване на спазването на задълженията за равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране.

IV. Методология и принципи за разпределяне на разходите, активите, пасивите и приходите

Както вече беше подчертано, задължението за разделно счетоводство е практически пряко обвързано с определянето на методология за разпределяне на разходите, приходите, активите и пасивите. Методологията обхваща стъпките, принципите и изискванията за разпределяне на разходите, приходите, активите и пасивите към т.нар. бизнес единици на предприятието и след това към продуктовите пазари/предоставяните услуги.

Резултатите от разпределението трябва да бъдат представени по начин, по който да се доказва изпълнението на специфичните задължения прозрачност, равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране.

1. Принцип на причинно-следствената връзка

Предоставената услуга е резултат от организирането на капиталов и човешки ресурс, използването на които поражда извършване на разходи и получаване на приходи. В това се изразява спазването на причинно-следствената връзка между услугите и ресурсите, необходими за тяхното предоставяне. Предоставянето на даден вид услуга е причината, а следствието е извършването на определени разходи и получаването на приходи.

Принципът на причинно-следствената връзка или т.нар. Activity Based Costing – ABC метод има ръководеща роля при дезагрегирането на разходите, приходите, активите и пасивите. Съгласно този принцип степента на дезагрегиране на финансовата информация се определя от вида и диференциацията на предоставяните услуги.

В тази връзка, разпределението на финансовата информация в разделното счетоводство трябва да бъде базирано на принципа на причинно-следствената връзка (метода ABC), което означава, че оперативните разходи, разходите за капитал и приходите следва да бъдат разпределени към тези услуги/продукти, които са причина тези разходи и приходи да възникват. Това изисква въвеждането на подходящи и детайлизирани методологии за разпределяне на разходите, активите, пасивите и приходите. На практика предприятията следва да:

- прегледат всеки оперативен разход, разход за капитал и приход;
- определят разходоопределящи фактори (драйвъри), според които разходите да бъдат разпределени към отделна дейност, бизнес единица и услуга;
- определят как да се отнасят приходите към отделна дейност, бизнес единица и услуга/и;
- да определят трансферните разходи и приходи и да ги остойностят.

Всеки разход и приход трябва да бъде разпределен към услуга/продукт по т.нар подход „Пълно разпределение на разходите" по дейности и услуги – Fully Allocated Cost (FAC) или Fully Distributed Cost (FDC).

По отношение на приходите се очаква, че повечето, ако не всички, могат да бъдат разпределени директно към отделна дейност, бизнес единица и услуга, с които те са свързани. Разпределението на разходите, обаче, е доста по-сложно и трудоемко, защото относително голяма част от разходите на предприятията са споделени между различни услуги/продукти.

2. Методология и принципи на процеса на разпределяне

Процесът на разпределяне на разходите следва да бъде извършен при спазване на следните изисквания:

Разходната информация, съдържаща се в Главната книга или други разходни и финансови системи, ползвани от предприятието, следва да се раздели/групира между следните категории (групи) разходи:

- Оперативни разходи;
- Разходи за капитал;
- Счетоводни записвания, такива като амортизации.

При подхода за пълно разпределение на разходите (FAC/FDC), според това по какъв начин могат да се отнесат към дадена услуга разходите се класифицират на:

Директни (Directly Attributable Costs) – директно относими разходи.

Това са разходите, които могат директно и недвусмислено да се отнесат към свързаните с тяхното възникване услуга/услуги. Ако услугата не се предоставя, разходът няма да възникне. Такива разходи са например разходите по предоставяне на достъпа до метални кабели и те са директно относими към прираста на достъпа и осигуряването на услуги за различен достъп (local loop). Международният шлюз (gateway switch) е директно относим към прираста на международните разговори (ако няма такива, този разход може да се избегне). Директно относимите разходи могат да бъдат фиксирани или променливи, в зависимост от това дали техният размер се изменя с изменение на обема на услугата.

Индиректни (Indirectly Attributable Costs) – индиректно относими разходи.

Това са разходите, които могат да се разпределят към повече от една услуга чрез определени драйвъри и имат връзка с директните разходи. Например разходите за екипа, който отстранява повреди по кабелите могат да бъдат разпределени между металните, оптичните и друг вид кабели примерно на база относителния дял на времето (човекодни/човекочасове), което е отнело поправката на един от видовете кабели от общото отработено време (човекодни/човекочасове) на дадения екип. След това се разпределят между услугите, които се предоставят чрез тези кабели.

Индиректно относимите разходи могат да бъдат фиксирани или променливи, в зависимост от това дали техният размер се изменя с изменение на обема на услугите.

Общи

Това са разходите по „Планиране", „Човешки ресурси", „Организация и управление" и „Счетоводство и Финанси" или т.нар. общи разходи за управление и администрация на предприятието като цяло. Те не могат да бъдат отнесени директно или индиректно към дадени услуги, но възникват в следствие на съществуването на предприятието като организация. Подходящ начин за разпределяне на общите разходи е т.нар. подход „equi-proportionate mark up – EPMU", при който те се разпределят в пропорциите, по които са разпределени директно относимите разходи.

2.1. Принципи за разпределение на разходите

Директните разходи могат да бъдат отнесени директно към услугите. За индиректните разходи се определя връзката им с директните, след което се определя подходящият драйвър или база за тяхното разпределение към „разходни центрове" (cost pools), наречени: **мрежови елементи, свързани дейности и други дейности**. Тези „разходни центрове" (cost pools) са дефинирани както следва:

- Услуги – този център съдържа разходите, които могат бъдат директно идентифицирани с дадена услуга;
- Мрежови елементи – този център съдържа разходите, свързани с различните елементи за предаване, насочване (switching) и други мрежови съоръжения и системи. В този център ще се отнасят разходите за мрежовите елементи, които не могат да бъдат отнесени директно към дадена услуга;
- Свързани дейности – този център съдържа разходите за дейности, необходими за предоставяне на услуги до потребителите такива като фактуриране, поддръжка и обслужване на клиенти;
- Други дейности – този център съдържа дейности, които не са пряко свързани с предоставянето на услуги, но са важна част за съществуването на предприятието. Това са разходи като „Планиране", „Човешки ресурси" и „Финанси" или т.нар. общи разходи за управление и администрация.

Методологията за разпределяне на разходите е серия от стъпки, като в началото разходите се разпределят към разходните центрове („Услуги", „Мрежови елементи", „Свързани дейности" и „Други дейности"), след което натрупаните разходи по разходните центрове се отнасят към услугите. Разпределението на всяка от стъпките се извършва чрез подходящи драйвъри. Последователността на основните стъпки на Методологията е представена на Фигура 2, като:

Стъпка 1 – разпределяне на разходен център „Други дейности" към „Свързани дейности", „Мрежови елементи" и „Услуги";

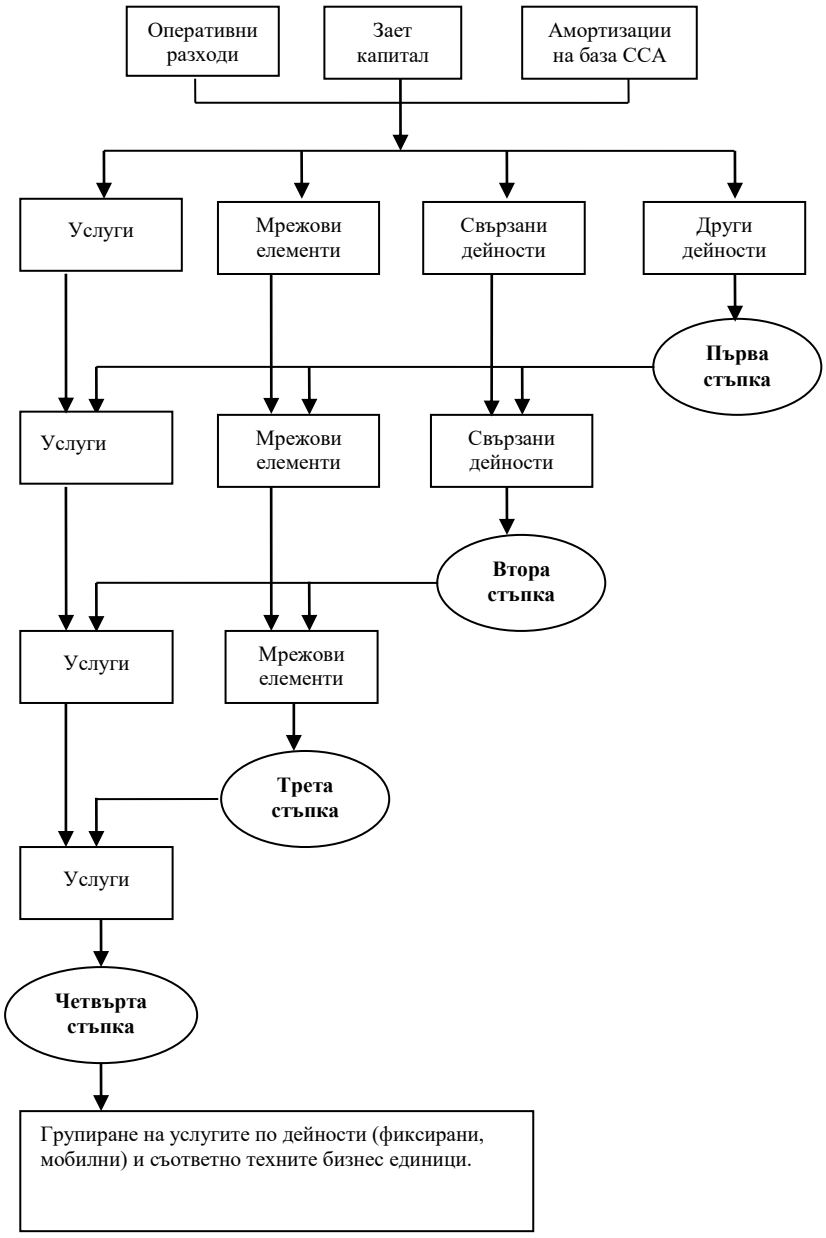
Стъпка 2 – разпределяне на „Свързани дейности" към „Мрежови елементи" и „Услуги";

Стъпка 3 – разпределяне на „Мрежови елементи" към „Услуги";

Стъпка 4 – групиране на „Услугите" по дейности, както са дефинирани за целите на разделното счетоводство.

Представената последователност на основните стъпки не изключва използването на подстъпки в процеса на разпределение, в случаите когато са мотивирано и обосновано предложени и от трите задължени предприятия, с цел постигане на по-достоверна финансова информация.

Фигура 2

3. Прилагане на основните принципи спрямо оперативните разходи и разходите за капитал, включително амортизационните отчисления

Процесът на разпределяне на разходите, описан по-горе в т. 2.1, по принцип се прилага и за оперативните, и за капиталовите разходи, включително и за амортизационните отчисления. Като начало оперативните и капиталовите разходи се групират в разходни категории, които се определят според структурата на предприятието и дейностите свързани с функционирането и поддържането на мрежата и с предоставянето на услуги. Категориите са следните:

- Амортизации;
- Разходи за снабдяване/доставка, инсталиране и поддръжка;
- Разходи за планиране и развитие на мрежата;
- Разходи за управление на мрежата;

- Разходи за маркетинг и продажби;
- Разходи за фактуриране и събиране на вземания;
- Разходи за услуги, предоставяни чрез оператор;
- Разходи за справочни услуги;
- Плащания към други предприятия, и
- Разходи за администрация и управление (Общи разходи или т.нар. „Други дейности").

Таблица 3, по-долу описва най-общо **примерни** възможни методи за разпределяне на оперативните разходи, **без претенции за изчерпателност**.

Таблица 4, по-долу описва най-общо **примерни** възможни методи за разпределяне на разходите за капитал, **без претенции за изчерпателност**.

Представените в Таблица 3 **примерни** възможни методи за разпределяне на оперативните разходи не изключват използването на други, в случаите когато са мотивирано и обосновано предложени от задължено или от задължените предприятия, с цел постигане на по-достоверна финансова информация.

Представените в Таблица 4 **примерни** възможни методи за разпределяне на разходите за капитал не изключват използването на други, в случаите когато са мотивирано и обосновано предложени от задължено или от задължените предприятия, с цел постигане на по-достоверна финансова информация.

Таблица 3 – Методи за разпределяне на оперативните разходи			
Категория оперативни разходи	**Описание**	**Метод за разпределение**	**Дейности към, които се разпределят**
Амортизации	Амортизации	Разпределението на амортизациите трябва да следва разпределянето на активите, с които са свързани.	Към всички дейности, като следват разпределението на активите
Доставка и инсталиране на оборудване	Общата сума в разплащателната ведомост за разходите по доставка	Разходите за доставка се разпределят директно към мрежовите елементи и други съоръжения, или на базата на използваното време за инсталационна работа.	Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile and/or fixed network services)".
	Инсталации/монтаж, договори и разходи за поддръжка	Инсталации/монтаж, договори и разходи за поддръжка директно към мрежовите елементи/други съоръжения на базата на инсталирани или поддържани съоръжения, ако е възможно.	Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
Поддръжка и Ремонт	Общата сума в разплащателната ведомост за разходите	Разходите за Поддръжка и Ремонт се разпределят директно към мрежовите елементи и други съоръжения, или на базата на използваното време за работа по поддръжка и ремонт.	Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Други разходи	Другите разходи се разпределят директно към мрежовите елементи и други съоръжения, ако е възможно.	Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
Разходи за планиране и развитие на мрежата	По разплащателната ведомост и ползвани външни услуги	Директно към мрежовите елементи/съоръжения, ако е възможно.	Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
Разходи за управление на мрежата	По разплащателната ведомост	Разпределя се към мрежовите елементи/съоръжения на база използвано време от персонала за управление на всеки вид съоръжение.	Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Други разходи	Разпределя се към мрежовите елементи/съоръжения на база управлявани съоръжения, ако е възможно.	Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
Разходи за маркетинг и продажби	По разплащателната ведомост	Директно към продукти/услуги, ако е възможно или разпределени на база работно време.	Предоставяне на мобилни и/или фиксирани услуги на дребно
	Разходи за продажба на оборудване	Разпределено услуги по потребителско оборудване в „Други дейности".	„Други дейности"
	Публикуване на реклама Промоции Пазарни проучвания Дистрибуционни такси	Директно към продукти/услуги, ако е възможно, или разходи за няколко услуги, рекламирани и промотирани заедно трябва да се разпределят между така свързани услуги на подходяща база.	„Други дейности"

	Други разходи		
Разходи за фактуриране и събиране на вземания	По разплащателната ведомост	Директно към продукти/услуги, ако е възможно, или разпределени на база работно време.	„Други дейности" и част от тях към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Други разходи за фактуриране, включително лоши дългове.	Директно към продукти/услуги, ако е възможно, или разпределени на база използваемост (брой отпечатани сметки)	„Други дейности" и част от тях към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
Разходи за услуги, предоставяни чрез оператор	По разплащателната ведомост	Директно към продукти/услуги, ако е възможно, разходите за персонал, който отговаря за няколко услуги трябва да се разпредели между тях на базата на използвано време за изпълнение на задачата.	Предоставяне на мобилни и/или фиксирани услуги на дребно
Разходи за справочни услуги	По разплащателната ведомост и други разходи	Директно към продукти/услуги	Предоставяне на мобилни и/или фиксирани услуги на дребно
Плащания към други предприятия	Плащания за изходящ международен трафик	Директно към продукти/услуги	Предоставяне на мобилни и/или фиксирани услуги на дребно
	Плащания за договори по взаимно свързване	Директно към продукти/услуги	Предоставяне на мобилни и/или фиксирани услуги на дребно
Разходи за администрация и управление (Общи разходи)	Човешки ресурси	Разходите за функциониране на отдел ЧР трябва да се разпределят към персонала, за който отговаря отдела, използвайки базата, по която са разпределени и разходите по ведомост за заетия персонал в ЧР.	Към всички
	Финансов и административен отдел	Ако са свързани определено с продукт/услуга или дейност съответно	Към всички
	Разходи за сгради и наем	Разходите трябва да са разпределението същия начин, по който са разпределени земята и сградите	Към всички
	ИТ	Разпределени към поддържани приложения на базата на използвани компютри за поддържане на всяко едно приложение.Разпределените към приложенията разходи след това се отнасят към тези продукти услуги, които те поддържат.	Към всички

Таблица 4 – Методи за разпределение на заетия капитал (останалите неотносими разходи трябва специално да се идентифицират от предприятието и те ще се третират отделно от КРС)*			
Категория активи и задължения	**Описание**	**Метод за разпределение**	**Дейности към, които се разпределят**
А. Материални активи			
1. Мрежови – основни: Комутационно оборудване	Локални централи	Директно към „Достъп" или към „мрежови компоненти, където е възможно. В противен случай се разпределят към мрежа за достъп и към мрежови компоненти на базата на на свързаните разходи за оборудване, необходимо за осигуряване на клиентските линии и частите за насочване на трафика, съответно.Локалните комутационни мрежови компоненти могат да се разпределят на базата на използвани секунди.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Тандемни централи	Директно към мрежовите компоненти. В противен случай на базата на използвани минути.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Международни централи	Директно към мрежовите компоненти. В противен случай на базата на използвани минути.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Комутационно оборудване за специални мрежови услуги	Директно към „Опорна мрежа", ако е подходящо/изисквани от регулаторен режим или към специални услуги осигурявани от друга мрежа – например комутационното оборудване за пренос на данни трябва да се разпредели директно към услугите за пренос на данни.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services) и „Други дейности"
	Друго комутационно оборудване	Директно към мрежовите услуги, където е възможно. В противен случай към други комутационни мрежови компоненти на базата на използваемостта на оборудването.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
1. Мрежови – основни: Оборудване за пренос	Оборудване, необходимо за пренос на трафик	Директно към мрежови компоненти, където е възможно.В противен случай разпределено на базата на използваемостта на трасето.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Кабели и жици	Директно към мрежови компоненти, където е възможно.В противен случай разпределено на базата на частта, използвана за предоставяне на различните услуги.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Оборудване за local loop	Директно към продукти, където е възможно (например идентифицирано ISDN оборудване). В противен случай разпределено между услугите за достъп на базата на използваемост на линиите.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Радио и сателитно	Директно към мрежовите компоненти, където е възможно. В	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани

	оборудване	противен случай разпределено на базата на използвани канали.	мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Преносно оборудване за специални мрежови услуги	Директно към специфични не-PSTN/не-ISDN услуги, предоставяни от мрежата – например оборудването за пренос на данни се отнася директно към услугите за пренос на данни.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Международни/подводни кабели	Директно отнесени към мрежовите компоненти, където е възможно. В противен случай разпределени на база на използваемостта им.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
1. Мрежови – основни: Други мрежови активи	Специални мрежови съоръжения	Съоръжения или оборудване, които се използват единствено за предоставяне на специална услуга трябва да се разпределят директно към нея. Примерно:интелигентно мрежово оборудване, оборудване за пренос на данни, ММ оборудване.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services) и към „Други дейности”.
	Оборудване в помещения на крайни потребители	Директно към продукти и услуги	Към „други дейности”
	Обществени телефони и свързано с тях оборудване	Директно към услугата	„Услуги на дребно”
2. Поддържащи мрежата съоръжения	Канали	Канализацията може да се разпредели към кабели и жици и да се разпределят както тях.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Енергия	Разпределят се към мрежовите-основни активи на базата на енергията, която използва всяко едно от съоръженията – киловат на час.Активите следва да се разпределят към продуктите както свързаните мрежови основни активи.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Система за управление на мрежата	Разпределят се към мрежовите основни съоръжения а всяка мрежа на базата на използваемостта на системата от всяко съоръжение – изразходвано време за контрол на локални централи и т.н. Разходите трябва да се отнесат по същия начин както групите свързани мрежови основни активи.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
3. Немрежови активи	Земя и сгради	Разпределят се към продукти/услуги и мрежови компоненти на базата на заемана площ за поддръжка на продукти/услуги и мрежови компоненти.	Към всички
	Компютри	Разпределят се към приложенията управлявани от оператора на базата на използваемостта на компютри за поддържане на приложението. Разходите разпределени към приложенията могат тогава да се разпределят към тези продукти/услуги, които поддържат.	Към всички
	Моторни превозни средства	Разпределят се към продукти и мрежови компоненти на базата на използваемост.	Към всички

	Обзавеждане и офис оборудване	Разпределят се към продукти и мрежови компоненти на базата на използваемост	Към всички
Б. Нематериални активи			
	Нематериални фиксирани активи	Директно към продуктите, където е възможно. Тези, които не могат да се отнесат директно или са неотносими следва да се отнесат на избрана подходяща база, съгласувана с НРО.	Към всички
В. Работещ капитал			
Фиксирани инвестиции в активи:	а) инвестиции финансови активи	Директно към други дейности	Към други дейности
	б) инвестиции в несвързани дейности	Директно към други дейности	Към други дейности
	в) други инвестиции	Директно към услугата, с която е свързана инвестицията. В противен случай разпределена на базата на използваемост	Към всички
	г) краткосрочни инвестиции (вкл. Налични пари по банкови сметки и каса)	Директно към дейности, където е възможно. В противен случай на базата на оперативните нужди на всяка дейност.	Към всички
	д) Стоки	Директно към продукти/услуги	Към всички
	е) търговски дебитори	Търговските дебитори могат да се разпределят към продукти/услуги на база на информацията от билинг системата, където е възможно. Неотносимите сметки трябва да се отнесат на избрана база, съгласувана с НРО.	Към всички
	ж) други дебитори	другите дебитори могат да се разпределят към продукти/услуги на база на информацията от билинг системата, където е възможно. Неотносимите сметки трябва да се отнесат на избрана база, съгласувана с НРО.	Към всички
	з) Търговски кредитори	Търговските кредитори трябва да се отнесат директно към продукти и услуги, ако е възможно. Неотносимите сметки трябва да се отнесат на избрана база, съгласувана с НРО.	Към всички
	и) дългосрочни провизии	Директно към дейностите, които ги изискват	Към всички
	й) задължения за данъци и дивиденти	Не се изисква разпределение. „виж краткосрочни инвестиции”	Към всички

* Това са категориите активи и методи за разпределение съгласно Препоръка на Европейската комисия (ЕК) от 8 април 1998 г. относно взаимосвързаността на либерализирания далекосъобщителен пазар (част 2 – Отделна счетоводна отчетност и отчитане на себестойността (98/322/ЕО).

4. Разходи за капитал и зает капитал

Съгласно чл. 13.1. от Директива 2002/19 ЕО (директива за достъпа), когато регулаторният орган налага задължения за ценови контрол на цените по взаимно свързване и/или достъп трябва да се вземат под внимание направените от предприятието инвестиции, като се предвиди обоснована норма на възвращаемост на заетия капитал при отчитане и на поетия риск.

В тази връзка КРС счита, че при определянето на разходите за капитал на задължените предприятия следва да се отчита средно претеглената цена на заетия капитал.

4.1. Цена на капитала

Цената на капитала на предприятието следва да отразява алтернативната цена на инвестирания в мрежови елементи и други свързани активи капитал. Средно претеглената цена на капитала (Weighted average cost of capital - WACC) следва да се определя по формулата:

$WACC = r_e . E/(D+E) + r_d . D/(D+E)$

където:
r_e е цена на собствения капитал в проценти,
r_d е цената на заетия капитал в проценти,
E е общата стойност на собствения капитал,
D е общата стойност на привлечен капитал.

Среднопретеглената цена на капитала преди лихви и данъци се определя въз основа на следната формула:

$$WACC = \frac{r_e}{1-t_e} * \frac{E}{(D+E)} + r_d * \frac{D}{(D+E)};$$

като t_e е корпоративният данък върху печалбата по Закона за корпоративното подоходно облагане, в проценти.

Средно претеглената цена на капитала може да бъде диференцирана спрямо нивото на риска относимо към дезагрегираните дейности, бизнес единици или услуги. Като отчита, че към настоящия момент, не са налице публични данни за измерване на системния риск в българската икономика, КРС е на мнение, че диференцирането на средно претеглената цена на капитала следва да бъде ограничено до дейностите по предоставяне на: фиксирани телефонни услуги и на мобилни телефонни услуги, при отчитане на нивата на риска за тези дейности, прилагани в държавите-членки на Общността.

С оглед на съгласуваност и съпоставимост на финансовите резултатите получени от разделното счетоводство и моделите за определяне на дългосрочни допълнителни разходи (BULRIC) е необходимо използването на един и същ подход за изчисляване на средно претеглена цена на капитала (WACC). Определянето на средно претеглената цена на капитала е предмет на отделна обществената консултация.

4.2. Средно претеглена цена на капитала и стойност на капитала

Средно претеглената цена на капитала (WACC) следва да бъде приложена като цена на капитала за мрежовите елементи и други свързани активи за да се определи необходимата норма на възвращаемост. Докато определянето на стойността на заетия и собствения капитал на предприятието като цяло може да е лесно, то за отделните дейности не е така, тъй като решенията за дългово финансиране са предимно корпоративни решения, взети според различни фактори. Така, че задлъжнялостта на предприятието може да не е съобразена с потребностите за финансиране на индивидуалните дейности. За това е необходим алтернативен подход за определяне на стойността на капитала за регулираните пазари.

Единият от подходите се получава от следното равенство на баланса:

Собствен капитал + Задължения (дългосрочни/нетекущи) = нетни активи[93]

От това следва, че стойността на капитала на регулираните дейности може да бъде определен чрез разпределяне на нетните активи или заетия капитал. Това разпределение трябва да се извърши на базата на причинно-следствената връзка и съгласно методологията за оценка на настоящата стойност (current valuation methodologies), използвайки CCA (Current Cost Accounting) разходна база.

4.3. Зает капитал. Идентифициране на мрежовите елементи и начин на отнасянето им към услугите

С решение № 1252 от 12.10.2009 г. КРС поиска от задължените предприятия БТК, Теленор и Мобилтел информация относно структурата на мрежите, мрежовите елементи включени в тях и предложения за критерии и подходи за отнасянето им към дефинираните бизнес единици. В отговор предприятията внесоха писма с вх. № № 04-04-658/26.11.2009 г. от БТК, 04-04-602/23.11.2009 г. от „Космо България Мобайл" ЕАД и 04-04-602/23.11.2009 г. от Мобилтел. Въпреки несъвършенствата на представената информация, КРС е отчела, доколкото това е възможно, внесените от предприятията данни при дефинирането на мрежовите елементи на фиксирана и мобилна мрежа.

Примерен списък на мрежовите елементи на фиксираната и мобилната мрежи е представен в Приложение 3 към настоящия документ. Предложеният списък е примерен и следва предприятията да го допълнят и променят в зависимост от спецификите на архитектурата, организацията и управлението на своите мрежи.

За целите на формиране на цените, КРС счита, че предприятията следва да вземат под внимание и средната стойност на заетия капитал през даден период вместо заетия капитал в определен момент от време към края на финансовата година, защото в определен момент от времето стойността може да не представя средното ниво на заетия капитал на предприятието. За това сметките следва да отразяват средният зает капитал, изчислен на база началото и края на периода (календарната година), вместо стойността в края на годината.

[93] Нетни активи = дългосрочни/нетекущи/фиксирани активи + краткотрайни/текущи активи – краткотрайни задължения.

4.4. Необходимост от последователност при третирането на заетия капитал

Представеното в таблица 4 разпределение на капитала е примерно и както вече беше посочено по-горе не изключва използването на други, в случаите когато са мотивирано и обосновано предложени от предприятията, с цел постигане на по-достоверна финансова информация. При изготвяне на предложения за разпределяне на капитала, предприятията следва да отчитат следното:

- Необходимостта от последователност между третирането на активите, разходите и приходите, свързани с тях;
- Включването или изключването на части от капитала трябва да се отразява в WACC. Тези два ефекта се компенсират взаимно от гледна точка на цялостния ефект върху възвращаемостта за предприятието.

5. Приходи

Някои приходи от предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services) могат директно да се отнесат към услугите, с които са свързани, на базата на счетоводната информация и информацията от системата за фактуриране. Тези приходи, които не могат да се отнесат директно, следва да се разпределят на базата на причинно-следствената връзка.

5.1. Примери за отнасяне на приходите към бизнес единиците

Приходите от плащания за изграждане на свързване към телефонна мрежа на крайни потребители (различни от тези за изграждане на точка за взаимно свързване) се отнасят към бизнес единицата „Мобилни и/или фиксирани услуги на дребно”.

Месечните приходи от абонамент на краен потребител за абонатна линия (абонаментни такси) също следва да се отнесат към бизнес единицата „Мобилни и/или фиксирани услуги на дребно”.

Приходите от отдадени под наем линии следва да се отнася към бизнес единицата „Мобилни и/или фиксирани услуги на дребно”, когато линиите са наети за собствени нужди на крайни потребители (включително и предприятия).

Приходите от линии под наем отдадени на други предприятия, за целите на предоставяне на електронни съобщителни услуги, съгласно договори за отдаване на абонатни линии под наем на едро и договори за необвързан достъп се отнасят към бизнес единицата „Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро” (Wholesales mobile and/or fixed network).

Приходите от предоставяне на достъп до фиксираната телефонна мрежа като част от универсалната услуга, от предприятие със задължение за предоставяне на универсална услуга, следва да се отнасят към бизнес единицата „Предоставяне на фиксирани услуги на дребно”.

Приходите от услуги по взаимно свързване**,** свързани с обема на трафика се разпределят към бизнес единицата „Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро” (Wholesale mobile/fixed network services).

Приходите от осъществени повиквания се разпределят към съответната услуга от бизнес единицата „Мобилни и/или фиксирани услуги на дребно”.

Приходите от наем и продажби на крайни телефонни или факс устройства се отнасят към „Други дейности по смисъла на Търговския закон".

Приходите от реклами се отнасят към бизнес единица **„**Други дейности по смисъла на Търговския закон".

Приходите от инженерни консултантски услуги, несвързани с услугата взаимно свързване се отнасят към „Други дейности по смисъла на Търговския закон".

Други приходи

Предприятията могат да реализират приходи и от не електронни съобщителни услуги, следователно следвайки принципите на причинно- следствена връзка те ще се отнасят към продуктите и услугите, с които са свързани.

Пример за такива приходи могат да са приходи от отдаване под наем на части от помещения, ползвани от бизнес единицата „Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services). Тези приходи могат да се отнесат към аналитична сметка „отдаване под наем на помещения" или направо към „Други дейности по смисъла на Търговския закон".

5.2. Приходи от инвестиции във фиксирани активи (дълготрайни материални активи)

Ако инвестициите са във фиксирани активи, които се ползват при предоставянето на услуги от бизнес единиците „Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services) или „Мобилни/фиксирани услуги на дребно" съгласно принципите на причинно-следствената връзка, те следва да се разпределят към съответните услуги от тях. Но ако инвестициите са в активи, които не участват в предоставянето на електронни съобщителни услуги, те следва да се отнасят към бизнес единицата „Други дейности по смисъла на Търговския закон".

5.3. Приходи от инвестиции в текущи активи (краткотрайни материални активи)

Приходи от инвестиции в текущи (краткотрайни материални активи) следва да се отнасят към бизнес единиците и дейностите по същите принципи, по които се отнасят и инвестициите в дълготрайните материални активи.

6. Методология и принципи за определяне и отнасяне на трансферните разходи и приходи

Задължението за равнопоставеност изисква от задължените предприятия да доказват, че предоставят мрежови услуги на други предприятия при условия и цени, които са еквивалентни на тези, при които тези услуги се ползват за предоставянето на услуги на дребно.

За да докажат изпълнението на задължението за равнопоставеност при предоставяне на услуги на едро, задължените предприятия следва да отчетат трансферните разходи и приходи във формите на регулаторните отчети.

Трансферните разходи и приходи са транзакциите между дезагрегираните бизнес единици и услуги на вертикално интегрирано предприятие. Те следва да бъдат определени за единица и да са еквивалентни на приходите, които биха били получени ако услугата се предоставя на друго предприятие.

За целите на разделното счетоводство се приема, че бизнес единицата „Мобилни/фиксирани услуги на дребно" (Retail) заплаща същата стойност за услуга на едро, каквато се заплаща от друго предприятие.

Информацията за трансферните разходи и приходи следва да бъде в съответствие със следните принципи:

а) трансферните приходи или разходи трябва да се разпределят по услуги и бизнес единици или дезагрегираните им дейности (услуги) в съответствие с причинно-следствената връзка между съответната дейност/услуга, която води до генериране на приходите или пораждане на разходите;

б) отнасянето на трансферните разходи или приходи следва да бъде обективно и да не показва намерение за облагодетелстване на някоя бизнес единица или дезагрегираните услуги;

в) трябва да има последователност в счетоводното третиране на трансферните разходи или приходи през различните години;

г) използваните методи за разпределяне на трансферни разходи или приходи следва да бъдат прозрачни. Всеки трансферен приход или разход следва да бъде ясно обоснован. Всички използвани бази за разпределение трябва да бъдат подробно обяснени;

д) трансферните разходи или приходи за предоставяне на услуги в рамките на предприятието се определят като употреба на услуга и плащане за единица;

е) трансферните разходи или приходи за предоставяне на услуги в рамките на предприятието трябва да бъдат еквивалентни на цените (тарифите), които биха били посочени за заплащане при ползване от друго предприятие на услугата;

ж) регулаторните отчети следва да показват трансферните разходи или приходи между отделните бизнес единици и дезагрегираните им услуги;

з) по отношение на услуги на дребно, при които няма пряк еквивалент на едро, трансферната цена следва да се основава на национална еквивалентна услуга на едро.

Цената следва да бъде определена на равнище, при което операторът на мрежата би таксувал други оператори за такава услуга, ако тя се предлагаше извън дружеството. В подкрепа на използваната цена следва да се представи анализ и доказателства.

Методологията за определяне на трансферните разходи се прилага последователно в годините.

V. Подходи за определяне на разходите

1. Видове подходи за определяне на разходи за предоставяне на електронни съобщителни услуги

В регулаторната практика най-често ползваните подходи за определяне на разходите по услуги са:

- разходът за предоставянето на допълнителната услуга се определя като се приема, че предприятието не предоставя други услуги и съответно всички общи разходи се отнасят към тази допълнителна услуга, т.нар. „Stand-alone cost (SAC);
- разходът за предоставянето на допълнителната услуга се определя като се разпределят абсолютно всички разходи на предприятието, включително общите разходи, т.нар. „Fully allocated cost (FAC)" или "Fully distributed cost (FDC)";

- определяне на перспективните дългосрочни допълнителни разходи (ДДР) или Long Run Incremental Cost (LRIC) за допълнителната услуга.

От така посочените варианти, КРС счита, че за определяне на разходите за услуги, предоставяни на регулирани пазари на едро и дребно от предприятия с наложено задължение за разделно счетоводство следва да се основава на подхода на „пълно разпределение на разходите" (FDC/FAC).

2. Разновидности на разходните бази за определяне на разходите

Във финансовото счетоводство разходите, активите, пасивите и приходите се представят по техните исторически стойности, т.нар. разходна база по исторически цени (Historical Cost Accounting - HCA), която понякога дава недостатъчна информация за целите на регулирането. За да бъде отчетен ефектът от промяната на цените, вследствие на инфлация и бързото технологично развитие в сектора, е необходимо стойностите на активите да бъдат оценени въз основа на разходна база по т.нар. текущи цени (Current Cost Accounting - CCA). Определянето на текущата (настояща) стойност на активите следва да се извършва при спазване на международните счетоводни стандарти и при ползване на следния метод:

- **Метод за оценка по брутни разходи за подмяна (Gross replacement cost – GRC)**

При този метод за преоценяването на активите могат да се използват пазарните цени, към които се добавят, ако са необходими, и разходите за монтаж и инсталиране на актива. Това са разходите за придобиване на идентичен или на модерен еквивалент на актива (МЕА), като се има предвид, че в телекомуникационния сектор, поради бързото развитие на технологиите рядко един актив се подменя с идентичен, поради морално остаряване. Ефектът от оценката на активите намира отражение върху печалбата или загубата като увеличава или намалява печалбата изчислена на базата на историческите счетоводни данни (Положителна/Отрицателна репутация). За целите на регулаторните отчети получената положителна/отрицателна репутация се третира по същия начин като амортизационните отчисления, като с увеличението на стойността на актива се намаляват разходите, а с неговото намаление разходите се увеличават.

Брутните разходи за подмяна ще са равни на нетните разходи за подмяна и на историческите разходи само тогава, когато активът е закупен в същия отчетен период за който се изготвят регулаторните счетоводни сметки и затова е и в началото на своя полезен икономически живот.

В регулаторния отчет на заетия капитал активите следва да се отразяват по тяхната нетна текуща стойност за подмяна (Net Current Replacement Cost).

Амортизационните отчисления се изчисляват на базата на текущите стойности на активите като могат да се използват същите методи, които се ползват за целите на историческото финансово счетоводство. В общия случай активите с отчетна стойност равна на нула, т.е. напълно амортизираните, но които още се използват приемат нетна текуща стойност на подмяна нула за целите на регулаторните отчети. Тяхната текуща (настояща) стойност се променя и намира отражение в регулаторните отчети при доказано закупуване на модерен техен еквивалент.

Друга възможност за изключения от общия случай е, когато КРС е определила за целите на регулаторното счетоводство да се прилага продължителност на полезния живот

на даден актив, различна от продължителността използвана при изчисление на амортизационните отчисления при изготвянето на годишните финансови отчети.

Методът за брутни разходи за подмяна (GRC) отразява разходите да закупуване на всеки актив на база текущи цени и следва да са изчислени с помощта на:

- абсолютна оценка (т.е. текуща цена по необходим обем);
- индексирана историческа стойност, когато в рамките на живота на актива се прилага ценови индекс;
- исторически стойности могат да бъдат използвани за неотдавна закупени активи.

Модерен еквивалент на актива (MEA) е метод при който съществуващият актив е морално остарял и стойността му се заменя с модерен еквивалент на актива (MEA) и се определя с помощта на наличен в момента актив, постигащ същата функционалност. Възможно е да са необходими удръжки, за да се отчетат разликите в равнището на функционалност или необходимите експлоатационни разходи между MEA и първоначалния актив, каквито могат да бъдат:

- Изчисляване на амортизацията по метода за определяне на разходите на база текущи цени (CCA), и оттам корекция за допълнителна амортизация;
- Изчисляване на остатъчната амортизация;
- Изчисляване на нетните разходи за подмяна (NRC), за да се отрази капиталовата стойност на актива, която трябва да се използва при изчисляването на цената на капитала;
- Изчисляване на печалбите или загубите от държането и прилагането им към експлоатационните разходи (като се допуска, че се използва „поддръжка на финансовия капитал“);
- Корекции на полезния живот на актива.

Първоначалното прилагане на метода за определяне на разходите на база текущи цени (CCA) изисква осъществяването на две оценки на дълготрайните активи, тъй като стойностите по метода на брутните разходи за подмяна (GRC) са необходими както за началния, така и за крайния баланс за съответната финансова година.

КРС счита, че за въвеждането на разделното счетоводство предприятията следва да разработят „Методологии”, използвайки подход на „пълно разпределение на разходите” (FDC/FAC), като извършат оценка по настояща стойност на активите, по т.нар. информация за разходите, оценени въз основа на разходна база по т.нар. текущи цени (CCA). За тази цел предприятията следва да предложат групиране на активите си, с оглед използването на най-подходящ метод за оценка на настоящата им стойност. Получените резултати по метода FDC/FAC следва да бъдат представени, така че да може да се определи:

- **какъв е делът на общите разходи от съвкупните разходи на предприятието за отчетения период, по начин който позволява отчитане на тенденциите за увеличението им или намалението им;**
- **какъв е делът на общите разходи от съвкупните разходи за единица услуга.**

Във формите на регулаторните отчети предприятията следва да представят стойностите на активите, оценени по настояща стойност (CCA), като отделно се

покаже и разликата между историческата стойност (HCA) и настоящата стойност (CCA).

VI. Определяне на капитала на предприятието

В случай, че бъде възприето разходите да се оценяват по текуща стойност, то възниква въпросът относно избора на най-подходящ подход при определяне на капитала на предприятието. В тази връзка са възможни два подхода:

- „поддръжка на оперативния капитал", при който се взема предвид поддържането на оперативния капацитет на компанията. Поддържането на капитала при този подход изисква компанията да притежава толкова оперативен или производствен капацитет в края на периода, колкото в началото на периода. При този подход печалбата се определя, след като се приспадне необходимата сума за поддържане на физическия капацитет на актива.
- „поддръжка на финансовия капитал", при който се взема предвид поддържането на финансовия капитал на компанията по текущи цени. Капиталът се поддържа така, че реалната стойност на акционерния капитал в края на периода да бъде на същото ниво както в началото на периода. Чрез този подход печалбата се определя след заделянето на необходимата сума за поддържане на финансовата стойност на актива или на бизнеса.

Използването на подхода „поддръжка на оперативния капитал" може да е свързан с недостатъчна или прекалена възвръщаемост (в зависимост от това дали специфичната за дадения актив инфлация е по-ниска или по-висока в сравнение с общата инфлация), докато при подхода „поддръжка на финансовия капитал" възвръщаемостта на капитала ще бъде равна на изискваната възвръщаемост (измервана чрез цената на капитала), независимо дали разходите за подмяна нарастват или намаляват в сравнение с общото ценово равнище. Ако за база се използва информацията от текущото разходно счетоводство, считаме че подходът „поддръжка на финансовия капитал" е по-подходящ.

Като отчита изложеното по-горе КРС счита, че следва да бъде използван подходът „поддръжка на финансовия капитал" и разходите да се оценяват по текуща стойност.

VII. Изисквания към формата и съдържанието на регулаторните отчети

А. Общи изисквания

1. Задължените предприятия следва да спазват настоящите изисквания при подготвянето и представянето на регулаторните си отчети.

2. КРС си запазва правото да прави промени и да дава насоки по изпълнението на настоящите изисквания, при спазване принципите на прозрачност и предвидимост.

3. Задължените предприятия са длъжни да спазват дадени от КРС насоки по изпълнението на настоящите изисквания.

4. Задължените предприятия следва да изготвят регулаторни отчети за въведените изисквания за разделяне на счетоводната информация за всяка финансова година, считано от 2012 г., при съблюдаване на т. 9 и т. 12. от настоящия документ.

Б. Изисквания при изготвяне на регулаторните отчети

5. Задължените предприятия следва да изготвят регулаторните отчети за всяка финансова година по образците на Приложение 4 от настоящия документ „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство".

6. Задължените предприятия следва да изготвят регулаторните отчети съобразно одобрената от КРС разходна база. Разходната база се определя по текущи (настоящи) стойности (ССА), като стойността на активите по ССА се определя за всяка отчетна година. Разликите между историческите и настоящите стойности на активите следва да са отразени в регулаторните отчети отделно.

7. Задължените предприятия следва да използват в методологията за разпределяне на разходите, активите, пасивите и приходите одобрения от КРС подход на разпределение на разходите за услугите на едро и дребно, спазвайки принципа на причинно-следствената връзка (АВС метод).

8. Задължените предприятия следва да осигурят последователното прилагане през годините на счетоводната политика, както и нейното спазване.

9. В регулаторните отчети следва да се представят и сравнителни данни за предходната година:

9.1. На текущата (настояща) стойност и на разликите между историческите и текущите стойности на активите, при условията на т. 6.

9.2. На средната цена на единица услуга, получена въз основа на одобрения от КРС подход за разпределение (Приложения от № 4.4.1. до № 4.4.10.)

10. Задължените предприятия следва да гарантират, че представените в регулаторните отчети данни са верни, проверени и съгласувани.

11. Задължените предприятия следва да съхраняват счетоводните записи към регулаторните отчети 5 години след предоставянето им на КРС.

В. Предоставяне и публикуване на регулаторни счетоводни документи

12. Задължените предприятия следва да предоставят на КРС на хартиен и електронен носител регулаторните отчети, по т. 5, както и придружаващите ги обяснения и документи, съобразно т. 13, след приключване на финансовата година, но не по-късно от 30 юни на годината следваща отчетния период.

13. В срока по т. 12 задължените предприятия следва да изготвят и предоставят на КРС към регулаторните отчети следните придружаващи отчетите обяснения и документи:

- Детайлизирани методи за разпределение (FDC/FAC и ABC), бази за разпределение на разходите, които не могат да бъдат директно отнесени по отделните бизнес единици и услуги, където е приложимо, начин на определяне на стойността на използваните бази за разпределение на разходите;
- Списък на мрежовите елементи в мрежата на предприятието, в съответствие с който се разпределят съответно оперативните и капиталовите разходи към включените в този списък, мрежови елементи, устройства, съоръжения и оборудване;
- Детайлизирана методология за преоценка на активите и определяне на настоящата им стойност и изчисляване на WACC;

- Прилагана счетоводна политика при изготвяне на регулаторните отчети;
- Матрица (форма), обобщаваща всички трансферни разходи/приходи между различните регулаторни отчети на бизнес единици;
- Отчети за среден разход на мрежови елемент;
- Изчерпателни дефиниции за дезагрегирани дейности/услуги на бизнес единиците, с оглед яснота по отношение на конкретното им съдържание;
- Описание на процеса на отразяване на трансферни разходи/приходи, който се прилага за целите на разделното счетоводство.

14. В срок до пет месеца, считано от датата на предоставяне на регулаторните отчети и придружаващите ги обяснения и документи, КРС се произнася относно съответствието на отчетите с изискванията, посочени в настоящия документ „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство".

15. Задължените предприятия следва да публикуват на интернет страниците си регулаторните отчети, при спазване на изискванията за опазване на търговската тайна, в срок до две седмици след уведомяване на предприятията за произнасянето на КРС, че регулаторните отчети съответстват на изискванията на регулатора.

Г. Поддържане на счетоводни записи

16. Задължените предприятия следва да водят счетоводни записи, така че да могат отделно да се идентифицират по пазари на едро и дребно, по дейности на едро и дребно и по услуги на едро и дребно.

17. Счетоводните записи следва да са в съответствие с условията, описани в придружаващите регулаторните отчети счетоводни документи.

18. Задължените предприятия следва да поддържат регулаторното си счетоводство така, че при поискване да могат да се предоставят месечни регулаторни отчети на хартиен и електронен носител.

Д. Изменения на изискванията за „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство"

19. Настоящите изисквания за изготвяне на регулаторни отчети и придружаващите ги счетоводни документи при необходимост могат да се променят и/или актуализират ежегодно:

- по предложение на задължените предприятия, внесено не по-късно 30 юни на съответната година и отнасящи се за следващия отчетен период след одобрение от страна на КРС;
- по инициатива на КРС, за което предприятията са уведомени не по-късно от 30 юни на съответната година и се отнасят за следващия отчетен период;
- по инициатива на КРС, без оглед на срока, в предходните два булета, в случаите, когато се налага изменение на настоящите изисквания за „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство" във връзка с решение на КРС по пазарен анализ и определяне на предприятие със значително въздействие на съответен пазар, когато задължението за разделно счетоводство е наложено, променено или отменено.

Заключение

Ползи от въвеждането и прилагането на разделното счетоводство има не само за целите на регулаторната дейност, но и за самото предприятие. Резултатите получени чрез прилагането му ще допринесат и за взимането на адекватни управленски решения от мениджърския екип на предприятието, тъй като ще позволяват извършването на вътрешнофирмени анализи, както на рентабилността от предоставянето на различните услуги на пазари на едро и дребно, така и на ефективността на дейността.

Приложение 1 към Анекс

Дефиниции на бизнес единиците

1. Бизнес единици „Предоставяне на фиксирани/мобилни мрежови услуги на едро (Wholesale)"

Тези бизнес единици следва да включват фиксирани/мобилни мрежови услуги, предоставяни на пазара на едро на други предприятия и фиксирани/мобилни мрежови услуги, които се ползват при предоставяне на фиксирани/мобилни услуги на дребно. От една страна това са мрежовите услуги за комутиране и пренос, което позволява на краен потребител на едно предприятие да се свързва с крайни потребители на същото или друго предприятие, или да има достъп до услуги, предлагани от друго предприятие. От друга страна тези бизнес единици обхващат и услугите на едро, предоставяни на други предприятия за изграждане физическа свързаност към мрежата на предприятието с цел предоставяне фиксирани/мобилни услуги на дребно, както и поддържането и експлоатацията на тази свързаност.

Регулаторните отчети за бизнес единиците „Предоставяне на фиксирани/мобилни мрежови услуги на едро" включват разходите, приходите, активите и пасивите, свързани с предоставянето на услуги по комутация и пренос на повикване в мрежата на предприятието, на повикване към други мрежи и за осигуряване и експлоатация на физическа свързаност за реализиране на взаимно свързване с други мрежи. Към тези бизнес единици се отнасят всички оперативни разходи за експлоатация и поддръжка на мрежовите елементи (активите) от GSM и/или UMTS мрежа и от фиксираната мрежа, чрез които се осъществява комутацията и преноса на сигнали в мрежата и при реализиране и поддържане на взаимно свързване. Част от оперативните разходи и от активите отнесени към тези бизнес единици се отнасят, според подходящ критерий, към предоставяните трафични услуги и към услугите за достъп на едро, докато оставащата част следва да се отнася към „Фиксирани/мобилни услуги на дребно", отразявайки разходите за предоставянето на услуги на свои абонати, както е показано на Фигура 1. **Част от приходите от бизнес единицата „Фиксирани/мобилни услуги на дребно" са трансферни приходи към „Фиксирани/мобилни мрежови услуги на едро" и се остойностяват по прилаганите от предприятието цени на едро.**

2. Бизнес единици „Фиксирани/мобилни услуги на дребно (Retail)"

Тя включва всички дейности за продажба на телефонни услуги на крайните потребители, в т.ч. абонатни линии, линии под наем, повиквания, обществени телефони, предоставяне на справочна информация и предоставяне на SIM карти.

Регулаторните отчети за бизнес единицата „Фиксирани/мобилни услуги на дребно" включват разходите, приходите, активите и пасивите, свързани с предоставянето на тези услуги на крайните потребители. Разходите отнесени в „Фиксирани/мобилни услуги на дребно" включват трансферните разходи, свързани с употребата на мрежовите ресурси и услугите, предоставяни от „Предоставяне на фиксирани/мобилни мрежови услуги на едро", маркетинговите и билинг разходите, свързани с предоставяне на услугите на крайните потребители. Тук се отнасят всички разходи, приходи, активи и пасиви за дейностите по продажба на фиксирани/мобилни услуги на крайните потребители, в т.ч.

абонатни линии, линии под наем, повиквания, предоставяне на справочна информация, SIM карти и др.

3. Бизнес единица „Други дейности по ТЗ”

Обикновено предприятията предоставят широка гама от други услуги, свързани с продажба на крайни устройства и аксесоари към тях, включително отдаване под наем, ремонт и поддръжка на оборудването на крайните потребители. В допълнение, те могат да имат интереси в дейности различни от телекомуникациите. За целите на разделното счетоводство, разходите, приходите, активите и пасивите, свързани с тези услуги се идентифицират отделно.

Забележка: В случаите, когато за предоставянето на фиксирани и мобилни услуги за комутация и пренос се използва един и същ мрежови елемент/и (актив) на мрежата следва разходите за експлоатация и поддръжка, както и активите да се разпределят по подходящ критерий и към фиксираните и към мобилните трафични услуги. КРС счита, че в такива случаи е най-подходящо да се използва като база за разпределение (драйвър) съотношението на реализирания трафик от осъществяването съответно на мобилната услуга и фиксираната услуга.

Приложение 2 към Анекс

Списък на услугите, групирани според дефинираните бизнес единици, за които да се предоставят регулаторни отчети

I. Списък на услугите, предоставяни чрез мобилна мрежа, за които задължените предприятия следва да предоставят регулаторни отчети

1. Бизнес единица „Предоставяне на мобилни мрежови услуги на едро”:

1.1. Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа на предприятието към мобилен абонат:

1.1.1. Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от мобилен абонат на предприятието (M2M on-net);

1.1.2. Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от мобилен абонат на друго предприятие (M2M off-net);

1.1.3. Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от фиксиран абонат на предприятието (F2M on-net);

1.1.4. Терминиране на гласово повикване в мобилната мрежа, генерирано от фиксиран абонат на друга мрежа (F2M off-net).

1.2. Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат[94]:

1.2.1. Терминиране на гласови повиквания от мобилен абонат на мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат на същото предприятие (M2F on-net);

1.2.2. Терминиране на гласови повиквания от мобилен абонат на друго предприятие към фиксиран абонат на същото предприятие (M2F off-net);

1.2.3. Терминиране на гласови повиквания от фиксиран абонат на мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат на същото предприятие (F2F on-net);

1.2.4. Терминиране на гласови повиквания от фиксиран абонат на друго предприятие към фиксиран абонат на предприятието (F2F off-net).

1.3. Терминиране на международни повиквания към мобилен абонат на предприятието.

1.4.Терминиране на международни повиквания в мобилната мрежа към фиксиран абонат на предприятието.

1.5. Генериране на повикване от мобилна мрежа.

1.6. Изграждане на взаимно свързване:

[94] Това са фиксираните услуги, предоставяни от Мобилтел и Теленор чрез мобилна мрежа. Към тези услуги БТК следва да отнася активи, пасиви, приходи и разходи само ако има случаи, в които предоставя фиксирани услуги на абонати чрез своята мобилна мрежа.

1.6.1. с друга мобилна мрежа;
1.6.2. с фиксирана мрежа.

1.7. Поддръжка и експлоатация на изградено взаимно свързване:
1.7.1. с друга мобилна мрежа;
1.7.2. с фиксирана мрежа.

2. **Бизнес единица „Предоставяне на мобилни услуги на дребно”:**
2.1. Първоначално свързване (нетрафични услуги):
2.1.1. гласови услуги;
2.1.2. SMS, MMS;
2.1.3. мобилен интернет;
2.1.4. други услуги на дребно.

2.2. Месечен абонамент (нетрафични услуги):
2.2.1. гласови услуги;
2.2.2. SMS, MMS;
2.2.3. мобилен интернет;
2.2.4. други услуги на дребно.

2.3. Трафични услуги:
2.3.1. гласови услуги;
2.3.2. SMS, MMS;
2.3.3. мобилен интернет;
2.3.4. други услуги на дребно.

II. Списък на услугите, предоставяни чрез фиксирана мрежа, за които задължените предприятия следва да предоставя регулаторни отчети

1. Бизнес единица „Предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale)”:
1.1. Генериране на гласово повикване от фиксирана мрежа на предприятието:
1.1.1. Генериране на гласово повикване към фиксирана мрежа на предприятието (F2F on-net);
1.1.1.1. от локален сегмент;
1.1.1.2. от национален сегмент.
1.1.2. Генериране на гласово повикване към фиксирана мрежа на друго предприятие (F2F off-net);
1.1.2.1. от локален сегмент;
1.1.2.2. от национален.
1.1.3. Генериране на гласово повикване към мобилна мрежа на предприятието (F2M on-net);
1.1.3.1. от локален сегмент;
1.1.3.2. от национален.

1.1.4. Генериране на гласово повикване към мобилна мрежа на друго предприятие (F2M off-net);

1.1.4.1. от локален сегмент;
1.1.4.2. от национален.

1.1.5. Генериране на повиквания на едро (при ползване на услугата „избор на оператор").

1.2. Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа на предприятието;
1.2.1. Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от фиксиран абонат на предприятието (F2F on-net);
1.2.1.1. в локален сегмент;
1.2.1.2. в национален.

1.2.2. Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от фиксиран абонат на друго предприятие (F2F off-net);
1.2.2.1. в локален сегмент;
1.2.2.2. в национален.

1.2.3. Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от мобилен абонат на предприятието (M2F on-net);
1.2.3.1. в локален сегмент;
1.2.3.2. в национален.

1.2.4. Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от мобилен абонат на друго предприятие (M2F off-net);
1.2.4.1. в локален сегмент;
1.2.4.2. в национален.

1.3. Терминиране на международни повиквания във фиксираната мрежа на предприятието.

1.4. Изграждане на взаимно свързване:
1.4.1. Точка на взаимно свързване;
1.4.2. 2048 kbit/s комутируем порт;
1.4.3. 2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие;
1.4.4. Изграждане на 19" шкафове в помещение за съвместно ползване;
1.4.5. Предоставяне на постоянно захранване с 48V и мощност в помещение за съвместно ползване, както следва:

A	20	40	60	80	100	320	540	760	980	200	420	640	860	080	300	520
шкаф																
шкаф																
шкаф																

1.4.6. Предоставяне на постоянно захранване с 60V и мощност в помещение за съвместно ползване, както следва:

A	20	40	60	80	100	320	540	760	980	200	420	640	860	080	300	520
шкаф																
шкаф																
шкаф																

1.5. Поддръжка и експлоатация на изградено взаимно свързване:

1.5.1. 2048 kbit/s комутируем порт;

1.5.2. 2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие;

1.5.3. Шкаф за съвместно ползване.

1.6. Необвързан достъп:

1.6.1. Изграждане на първоначално свързване:

1.6.1.1. Самостоятелно ползване на достъп до абонатна линия, включително до неактивна абонатна линия;

1.6.1.2. Съвместно ползване на достъп до абонатна линия;

1.6.1.3. Ползване на достъп до междинна точка от абонатна линия, включително самостоятелно ползване на достъп до междинна точка от неактивна абонатна линия;

1.6.1.4. Предоставяне на тъмно влакно;

1.6.1.5. Физическо съвместно разполагане;

1.6.1.6. Дистанционно съвместно разполагане;

1.6.1.7. Виртуално съвместно разполагане.

1.6.1.8. Пренос (backhaul) при необвързан достъп.

1.6.2. Поддръжка и експлоатация на изградено свързване :

1.6.2.1. Самостоятелно ползване на достъп до абонатна линия, включително до неактивна абонатна линия;

1.6.2.2. Съвместно ползване на достъп до абонатна линия;

1.6.2.3. Ползване на достъп до междинна точка от абонатна линия, включително самостоятелно ползване на достъп до междинна точка от неактивна абонатна линия;

1.6.2.4. Предоставено тъмно влакно;

1.6.2.5. Физическо съвместно разполагане;

1.6.2.6. Дистанционно съвместно разполагане;

1.6.2.7. Виртуално съвместно разполагане.

1.6.2.8. Пренос (backhaul) при необвързан достъп.

1.7. Достъп до подземна канална мрежа

1.7.1. Полагане на кабел/кабели в каналната мрежа:

1.7.1.1.Техническо проучване на подадено заявление с дължина на трасето до 1 км., включително;

1.7.1.2. Достъп и контрол при полагане на кабели за трасе с дължина до 1 км., включително;
1.7.1.3. Осигуряване на достъп до подземна канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в работно време;
1.7.1.4. Осигуряване на достъп до подземна канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в извънработно време.

1.7.2. Ползване на канална тръба (в случаи на вече положени кабели):
1.7.2.1. С положени от БТК защитни тръби;
1.7.2.2. Без положени от БТК защитни тръби.

1.7.3. Ползване на защитна тръба (в случаи на вече положени кабели):
1.7.3.1. Положена от БТК;
1.7.3.2. Положена от предприятие, ползващо достъп.

1.8. Широколентов достъп (bitstream):
1.8.1. Изграждане на първоначално свързване:
1.8.1.1. Достъп на ниво DSLAM;
1.8.1.2. Достъп на ниво обслужващ възел от мрежата (parent node);
1.8.1.3.Достъп на ниво отдалечен възел (distant node);
1.8.1.4. Достъп до IP ниво (BRAS или маршрутизатор).

1.8.2. Поддръжка и експлоатация на изградено свързване:
1.8.2.1.Достъп на ниво DSLAM;
1.8.2.2. Достъп на ниво обслужващ възел от мрежата (parent node);
1.8.2.3. Достъп на ниво отдалечен възел (distant node);
1.8.2.4. Достъп до IP ниво (BRAS или маршрутизатор).

1.9. Отдаване на абонатни линии под наем на едро:
1.9.1. Откриване на неактивни абонатни линии:
1.9.1.1. Предоставяне/откриване на PSTN линии;
1.9.1.2. Предоставяне/откриване на ISDN (2B+D) линии;
1.9.1.3.Предоставяне/откриване на ISDN (30B+D) линии.
1.9.2. Ползване на абонатни линии:
1.9.2.1.PSTN линии;
1.9.2.2.ISDN (2B+D) линии;
1.9.2.3. ISDN (30B+D) линии.

1.10. Линии под наем на едро.

2. Бизнес единица - „Фиксирани услуги на дребно (Retail)”.
2.1. Изграждане на абонатен достъп (Откриване на линии):
2.1.1. PSTN (тясна лента за гласови услуги);
2.1.2. ISDN 2B+D;
2.1.3. ISDN 30B+D;
2.1.4. xDSL (широколентов) интернет достъп;

2.1.5. Аналогови линии под наем.селищни;
2.1.6. Аналогови линии под наем междуселищни;
2.1.7. Цифрови линии под наем – селищни;
2.1.8. Цифрови линии под наем – междуселищни.

2.2. Поддръжка и експлоатация на изграден абонатен достъп:
2.2.1. PSTN (тясна лента за гласови услуги);
2.2.2. ISDN 2B+D;
2.2.3. ISDN 30B+D;2
2.2.4. xDSL (широколентов) интернет достъп;
2.2.5. Аналогови линии под наем.селищни;
2.2.6. Аналогови линии под наем междуселищни;
2.2.7. Цифрови линии под наем – селищни;
2.2.8. Цифрови линии под наем – междуселищни.

2.3. Трафични за:
2.3.1. Селищни повиквания от географски номер към друг географски номер;
2.3.2. Национални повиквания географски номера към друг географски номер;
2.3.3. Повиквания от географски номер към негеографски номер на мрежа от неподвижна радиослужба от вида „точка към много точки”;
2.3.4. Повиквания от географски номер към негеографски номер, определен от кодове за достъп до национални негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1;
2.3.5. Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп;
2.3.6. Повиквания от географски номера към мобилната мрежа;
2.3.7. Международни тел.услуги от географски номер към географски номер на друга държава.

2.4.Услуги от обхвата на универсалната услуга:
2.4.1. Социални планове по видове;
2.4.2. Планове за инвалиди;
2.4.3. Планове за Социални и здравни заведения;
2.4.4.Обществени телефони;
2.4.5. Телефонен указател;
2.4.6. Справочна услуга.

Приложение 3 към Анекс

Примерен списък на мрежовите елементи на фиксирана и мобилна мрежи

I. Примерен списък на мрежовите елементи на фиксирана мрежа

1. Централи

1.1. Аналогова селищна централа;
1.2. Цифрова селищна централа;
1.3. Цифрова комбинирана централа;
1.4. Цифрова междуселищна централа;
1.5. Цифрова международна;
1.6. Номератори;
1.7. Главен разпределител – MDF;
1.8. Цифров разпределител – DDF;
1.9. Оптичен разпределител – ODF;
1.10. Мултисервизни възли за абонатен достъп – MSAN;
1.11. Soft switch;
1.12. Signaling Gateway;
1.13. Trunk Gateway.

2. Кабели и канална мрежа

2.1. Канална мрежа за телефонни кабели;
2.2. Метални кабели – абонатна мрежа;
2.3. Метални кабели – селищна транспортна мрежа между централи;
2.4. Метални кабели – междуселищна транспортна мрежа между централи;
2.5. Метални кабели – станционни;
2.6. Коаксиални кабели – транспортна мрежа;
2.7. Оптични кабели – абонатна мрежа;
2.8. Оптични кабели – селищна транспортна мрежа между централи;
2.9. Оптични кабели – междуселищна транспортна мрежа между централи;
2.10. Оптични кабели – станционни.

3.Оборудване за мрежата

3.1. Преносни устройства – аналогови;
3.2. Уплътнителни системи в абонатната мрежа;
3.3. Преносно оборудване цифрово – xDSL;
3.4. Преносно оборудване цифрово – PDH;
3.5. Преносно оборудване цифрово – SPDH;
3.6. Преносно оборудване цифрово – SDH;
3.7. Преносно оборудване цифрово – WDM;
3.8. Преносно оборудване цифрово – IP Core network;
3.9. Преносно оборудване цифрово – аналогово радиорелейно;
3.10. Преносно оборудване – цифрово радиорелейно PDH;
3.11. Преносно оборудване – цифрово радиорелейно SDH;
3.12. Преносно оборудване – цифрово – LMDS;
3.13. Преносно оборудване - цифрово радиорелейно – други;

3.14. Оборудване за излъчване на радио и ТВ сигнали;
3.15. Оборудване за предаване на данни;
3.16. Оборудване за широколентов абонатен достъп;
3.17. Оборудване за АТМ мрежа;
3.18. Оборудване за МАН мрежа;
3.19. Кросконектори;
3.20. Гъвкави мултиплекси;
3.21. Аналогови/цифрови конвертори;
3.22. Оборудване за обществени телефонни мрежи;
3.23. Телеграфно оборудване;
3.24. Оборудване за радиофикация.

II. Примерен списък на мрежовите елементи на мобилна мрежа

1. GSM Базови станции BST;
2. UMTS Базови станции Node B;
3. Контролер на GSM-базови станции BSC;
4. Контролер на UMTS-базови станции RNC;
5. Транскодер TCU;
6. Репитер Repeater;
7. Мрежова инфраструктура NI:

– Радиорелейни линии;
– Оптична мрежа;

8. Център за управление на мрежата NOC;
9. Център за експлоатация и поддръжка – мрежа за достъп OMC-R (Radio OMC);
10. Мобилна централа MSC;
11. Фиксирана централа SSW;
12. Централа за кратки текстови съобщения SMSC;
13. Централа за пакетна комутация SGSN (GPRS оборудване);
14. Входно устройство към централа за пакетна комутация SGGSN (GPRS оборудване);
15. Точка за комутация на сигнални съобщения STP;
16. Център за управление на мрежата NOC:

– UMTS системи за оперативен контрол UMTS-OSS;

17. Център за техническо обслужване (експлоатация и поддръжка) – мобилна централа OMC-S (Switched OMC);
18. Система за гласова поща VMS;
19. Регистър/и (база данни) за мобилната мрежа (на „домашните” потребители на мрежата HLR, на „посетителите” потребители, регистрирани в съответната мрежа VLR, Регистър за идентификация на оборудването EIR, Център за установяване на автентичността AUC);
20. Платформа интелигентни мрежи IN Platforms;
21. Система за администриране на абонатите Provisioning system;
22. Система за таксуване Billing system;
23. Платформа за преобразуване на таксуващата информация (Mediation device);
24. Информационни технологии IT;
25. Други платформи Other Platforms.

Приложение 4 към Анекс

Форми и съдържание на регулаторните отчети

Списък на формите на регулаторните отчети по Приложение №4

4. Справка за предприятието

4.1. Консолидиран отчет на предприятието

1. Приложение 4.1.1. - Консолидиран отчет на приходите и разходите (на дохода) по бизнес единици за 20xx в хил.лева

2. Приложение 4.1.2. - Консолидиран отчет на разпределението на оперативните разходи по текуща настояща стойност (ССА) по бизнес единици за 20xx , в хил.лева

3. Приложение 4.1.3. - Консолидиран отчет на разпределението на заетия капитал по текуща настояща стойност (ССА) по бизнес единици за 20xx , в хил.лева

4.2. Разпределение на оперативните разходи и на заетия капитал по бизнес единиците.

4. Приложение 4.2.1. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел II на Приложение №2 за 20xx г.

5. Приложение 4.2.2. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложение №2 за 20xx г.

6. Приложение 4.2.3. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел I на Приложение №2 за 20xx г.

7. Приложение 4.2.4. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I на Приложение №2 за 20xx

8. Приложение 4.2.5. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услуги, посочени в т. 1, раздел II на Приложение №2 за 20xx г.

9. Приложение 4.2.6. - Разпределени на разходи за зает капитал към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел I на Приложение №2 за 20xx г.

10. Приложение 4.2.7. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложение №2 за 20xx г.

11. Приложение 4.2.8. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I на Приложение №2 за 20xx

4.3. Отчети на приходите и разходите (на дохода) по бизнес единици за нетрафични и трафични услуги

12. Приложение 4.3.1. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx

13. Приложение 4.3.2. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - трафични за 20xx

14. Приложение 4.3.3. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx

15. Приложение 4.3.4. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - трафични за 20xx

16. Приложение 4.3.5. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx

17. Приложение 4.3.6. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20xx .

4.4. Средна цена и първоначален тест за равнопоставеност при предоставяне на фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро.

18. Приложение 4.4.1. - Средна цена на услуги за взаимно свързване и първоначален тест за равнопоставеност

19. Приложение 4.4.2. - Средна цена за услуги за съвместно ползване и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx

20. Приложение 4.4.3. - Средна цена за услуги за подземна канална мрежа и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx

21. Приложение 4.4.4. - Средна цена на услуги за необвързан достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx

22. Приложение 4.4.5. - Средна цена за услуги широколентов достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx

23. Приложение 4.4.6. - Сравнение на средна цена на отдаване на абонатна линия под наем на едро и средна цена за достъп до абонатна линия за абонати на предприятието, както и изпълнението на "Retail minus" (решение № 650/25.06.2009 г. на КРС) по отношение на месечните цени за 20xx.

24. Приложение 4.4.7. - Средна цена на услугата генериране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx

25. Приложение 4.4.8. – Средна цена на терминиране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx

26. Приложение 4.4.9. - Средна цена за предоставяне терминиране в мобилна мрежа на едро за 20xx

27. Приложение 4.4.10. – Средна цена за услуги за взаимно свързване с мобилна мрежа за 20xx

4.5. Средна цена и първоначален тест за изпълнение на ценови задължения при предоставяне на фиксирани услуги на дребно.

28. Приложение № 4.5.1. - Първоначален тест за изпълнение на задълженията, наложени на фиксирани услуги на пазара на дребно за 20xx.

29. Приложение № 4.5.2. - Средна цена на мобилни услуги на дребно за 20xx

4.6. Трансферни приходи и разходи

30. Приложение 4.6.1. - Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx

31. Приложение 4.6.2. - Трансферни приходи от бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги" за 20xx

32. Приложение 4.6.3. - Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20xx

33. Приложение 4.6.4. - Трансферни приходи от бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" към "Мобилни мрежови услуги на едро" бизнес единица за 20xx

4.7. Отчет за съответствието между регулаторните счетоводни отчети и годишните финансови отчети

34. Приложение 4.7.1. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО ОПР
35. Приложение 4.7.2. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО Баланс

Приложение 5 към Анекс

Указания за попълване на регулаторните отчети

Общи указания

С цел улесненото попълване на отчетите от задължените предприятия, както и на последващата им проверка от страна на КРС, в регулаторните отчети са въведени цветови индикации на клетките от листовете във формат „Excel", които предприятията следва да спазват.

4.1. Консолидиран отчет на предприятието

Приложение 4.1.1 - Консолидиран отчет на приходите и разходите (на дохода) по бизнес единици за 20xx година в хил.лева

Цел: Да се получат данни, необходими за изчисляването на показатели за извършване на финансов анализ отделно за фиксирана и мобилна дейност по предоставянето на услуги на едро (на други предприятия) и дребно (на крайни потребители).

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство, съгласно Приложение №2":

- В колона C - „Фиксирани мрежови услуги на едро" БТК попълва, като посочва общата сума на приходите от предоставените на други предприятия фиксирани мрежови услуги на едро, изброени по точка 1, раздел II, на Приложение №2 и трансферните приходи от предоставените услуги на дребно на свои абонати (от бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно"). Общата сума на разходите включва разходите, извършени във връзка с предоставянето на други предприятия на фиксирани мрежови услуги на едро, изброени по точка 1, раздел II, на Приложение №2 плюс трансферните разходи към предоставените услуги на дребно на свои абонати на фиксирана услуга (към бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно"). В тази колона Мобилтел и Теленор посочват като приходи сумите на трансферните приходи от бизнес единица „Фиксирани услуги на дребно", ако имат такива и добавят към сумата на прихода в тази колона и приходите от договори с други предприятия за предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро, ако имат такива.
- В колона D – „Мобилни мрежови услуги на едро" задължените предприятия попълват като посочват общата сума на приходите от предоставените на други предприятия мобилни мрежови услуги на едро, изброени по точка 1, раздел I. на Приложение №2, както и трансферните приходи от предоставените услуги на дребно на свои мобилни абонати (от бизнес единицата „Мобилни услуги на дребно"), а за Мобилтел и Теленор и от предоставените услуги на дребно на свои абонати на фиксирана услуга (от бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно"). Общата сума на разходите включва: разходите, извършени във връзка с предоставянето на други предприятия на мобилни мрежови услуги на едро, изброени по точка 1, раздел II, на Приложение №2, трансферните разходи към предоставените услуги на дребно на свои мобилни абонати (към бизнес единицата „Мобилни услуги на дребно"), а за Мобилтел и Теленор, и трансферните разходи към предоставените услуги на дребно на свои абонати на фиксирана услуга (към бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно").

- В колона „E – Фиксирани услуги на дребно” задължените предприятия попълват като посочват общата сума на приходите и разходите за предоставените фиксирани услуги на дребно, изброени по точка 2, раздел II на Приложение №2, като в тях не са включени трансферните приходи и разходи към и от бизнес единицата „Фиксирани мрежови услуги на едро”.
- В колона „F – Мобилни услуги на дребно” задължените предприятия попълват като посочват общата сума на приходите и разходите, свързани с предоставянето на мобилни услуги на дребно, изброени по точка 2, раздел I. на Приложение №2, като в тях не са включени трансферните приходи и разходи към и от бизнес единиците „Фиксирани мрежови услуги на едро” и „Мобилни мрежови услуги на едро”.
- В колона „G” се посочва сумите от стойностите по колони „C”, „D”, „E” и „F”.

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно, извън обхвата на задължението за разделно счетоводство, (които не са посочени в Приложение №2)”:

- Колона „H” се попълва от БТК като се посочва общата сума на приходите и разходите за предоставените фиксирани мрежови услуги на едро, които **НЕ СА** изброени по точка 1, раздел II. на Приложение №2. Мобилтел и Теленор попълват в тази колона приходите и разходите, възникнали във връзка с договори с други предприятия за предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро, които **НЕ СА** изброени по точка 1, раздел II. на Приложение №2, ако имат такива.
- Колона „I”, „J”и „K” се попълват от задължените предприятия като се посочва общата сума на приходите и разходите възникнали във връзка с предоставените фиксирани и мобилни услуги на едро и дребно, които **НЕ СА** изброени в Приложение №2.
- Колона „L” се посочва сумите на стойностите по колони „H”, „I”, „J” и „K”.
- Колона „M” се попълва от задължените предприятия като се посочва общата сума на приходите и разходите възникнали във връзка с извършването на всички други дейности по Търговския закон (различни от електронно съобщителните).
- Колона „N” се попълва от задължените предприятия като се посочва сумите от стойностите по колони „G”, „L” и „M”.

Приложение 4.1.2. - Консолидиран отчет на разпределението на оперативните разходи по текуща настояща стойност (ССА) по бизнес единици за 20xx година , в хил.лева

Цел: Да се получи информация за разпределението на оперативните разходи по съответните бизнес единици на едро и дребно за дейностите на предприятията по предоставяне на фиксирани и мобилни електронно съобщителни мрежи и/или услуги, отделени от другите дейности на предприятието по ТЗ, която да послужи за анализ на структурата на разходите на предприятието.

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно, от обхвата на задължението за разделно счетоводство, (които не са посочени в Приложение №2)”:

- Колона „C - Фиксирани мрежови услуги на едро”. БТК посочва сборът на сумата на разпределените оперативни разходи по видове към услугите на бизнес единицата „Фиксирани мрежови услуги на едро”, изброени по т. 1, раздел II

на Приложение №2, включително сумата на трансферните разходи, възникнали във връзка с предоставянето на услуги на собствени фиксирани абонати на дребно. Мобилтел и Теленор попълват в тази колона оперативните разходи, възникнали във връзка с договори с други предприятия за предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро, ако имат такива.

- Колона „D – Мобилни мрежови услуги на едро" се попълва от задължените предприятия като посочват сумата на разпределените оперативни разходи по видове към услугите на бизнес единицата „Мобилни мрежови услуги на едро", изброени по т. 1, раздел I на Приложение №2, включително сумата на трансферните разходи, възникнали във връзка с предоставянето на услуги на собствени фиксирани и мобилни абонати на дребно от бизнес единиците „Фиксирани услуги на дребно" и „Мобилни услуги на дребно".
- Колона „E – Фиксирани услуги на дребно" и колона „F – Мобилни услуги на дребно" се попълват от задължените предприятия като посочват сумите на разпределените оперативни разходи по видове към услугите съответно на бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно", изброени по т. 2, раздел II на Приложение №2 и бизнес единицата „Мобилни услуги на дребно", изброени по т. 2, раздел I на Приложение №2, като в тях не са включени трансферните приходи и разходи към и от бизнес единиците „Фиксирани мрежови услуги на едро" и „Мобилни мрежови услуги на едро".
- В колона „G" се посочват сумите от стойностите по "C", "D", "E" и "F".

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно, извън обхвата на задължението за разделно счетоводство, (които не са посочени в Приложение №2)":

- Колона „H" се попълва от БТК като се посочват сумите на разпределените оперативни разходи по видове към услугите на бизнес единицата „Фиксирани мрежови услуги на едро", които **НЕ СА** изброени в Приложение №2. Мобилтел и Теленор попълват в тази колона оперативните разходи възникнали във връзка с договори с други предприятия за предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро, които **НЕ СА** изброени по точка 1, раздел II. на Приложение №2, ако имат такива.
- Колона „I", „J" и „K" се попълват от задължените предприятия като посочват сумата на разпределените оперативни разходи по видове към услуги, които **НЕ СА** изброени в Приложение №2, предоставяни от фиксираната и мобилната дейност.
- В колона „L" задължените предприятия посочват сумите от стойностите по колони „H", „I", „J" и „K".
- В колона „M" задължените предприятия посочват сумите на разпределените оперативни разходи за извършването на всички други дейности по Търговския закон (различни от електронно съобщителните).
- Колона „N" се попълва от задължените предприятия като се посочват сумите от стойностите по колони „G", „L" и „M".

Приложение 4.1.3. - Консолидиран отчет на разпределението на заетия капитал по текуща настояща стойност (ССА) по бизнес единици на (име на предприятието) за 20хх година, в хил.лева

Цел: Да се получи информация за разпределението на заетия капитал в по съответните бизнес единици на едро и дребно за дейностите на предприятията по предоставяне на фиксирани и мобилни електронно съобщителни мрежи и/или услуги, отделени от другите дейности на предприятието по ТЗ, която да послужи за анализ на структурата на капитала на предприятието.

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно, от обхвата на задължението за разделно счетоводство, (които не са посочени в Приложение №2)":

- Колона С – „Фиксирани мрежови услуги на едро" задължените предприятия посочват сумата на разпределения зает капитал по видове към услугите на бизнес единицата „Фиксирани мрежови услуги на едро", изброени по т. 1, раздел II на Приложение №2.
- Колона D – „Мобилни мрежови услуги на едро" се попълва от задължените предприятия като посочват сумата на разпределения зает капитал по видове към услугите на бизнес единицата „Мобилни мрежови услуги на едро", изброени по т. 1, раздел I на Приложение №2.
- Колона Е – „Фиксирани услуги на дребно" и колона F – „Мобилни услуги на дребно" се попълват от задължените предприятия като посочват сумите на разпределения зает капитал по видове към услугите съответно на бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно", изброени по т. 2, раздел II на Приложение №2 и бизнес единицата „Мобилни услуги на дребно", изброени по т. 2, раздел I на Приложение №2.
- В колона „G" се посочват сумите от стойностите по колони "С", "D", "Е" и "F".

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно, извън обхвата на задължението за разделно счетоводство, (които не са посочени в Приложение №2)":

- Колона „Н" се попълва от задължените предприятия като се посочва сборът на сумата на разпределения зает капитал по видове към услугите на бизнес единицата „Фиксирани мрежови услуги на едро", предоставени на други предприятия, които **НЕ СА** изброени по точка 1, раздел II. на Приложение №2. Мобилтел и Теленор попълват в тази колона заетия капитал във връзка с договори с други предприятия за предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро, които **НЕ СА** изброени по точка 1, раздел II. на Приложение №2, ако имат такива.
- Колони „I", „J" и „K" се попълват от задължените предприятия като посочват сумата на разпределения зает капитал по видове към услуги, които **НЕ СА** изброени в Приложение №2, предоставяни от фиксираната и мобилната дейност.
- В колона „L" се попълва от задължените предприятия се посочват сумите от стойностите по колони „Н", „I", „J" и „K".
- В колона „М" се попълва от задължените предприятия като се посочва сумата на разпределения зает капитал за извършването на всички други дейности по Търговския закон (различни от електронно съобщителните).

- Колона „N” се попълва от задължените предприятия като се посочват сумите от стойностите по колони „G”, „L” и „M”.

4.2. Разпределение на оперативните разходи и на заетия капитал по бизнес единиците.

Цел: Да се получи информация за разпределението на оперативните разходи по категории и заетия капитал към услугите, изброени в Приложение №2, която да послужи за анализ на разходите свързани с предоставянето на конкретна услуга на едро и дребно.

Приложение 4.2.1. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел II на Приложени №2 за 20xx г.

В този отчет БТК посочва само сумата на оперативните разходи (без трансферните разходи към бизнес единица „Фиксирани услуги на дребно) по категории, включително амортизационни отчисления, свързани с реализирането, поддръжката и предоставянето на всяка една от фиксираните мрежови услуги на едро, изброени в т.1 на Раздел II от Приложение №2, която се предоставя на други предприятия. Мобилтел и Теленор попълват в този отчет оперативните разходи във връзка с договори с други предприятия за предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро, ако имат такива.

Приложение 4.2.2. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложени №2 за 20xx г.

В този отчет задължените предприятия посочват сумите на оперативните разходи по категории, включително амортизационни отчисления, свързани с реализирането, поддръжката и предоставянето на всяка една от фиксираните услуги на дребно (изброени в т.2 на Раздел II от Приложение №2) на свои фиксирани абонати. Разходите включват и трансферните разходи от бизнес единицата „Фиксирани мрежови услуги на едро” за БТК (ред 1), а разходите на Мобилтел и Теленор включват трансферните разходи от бизнес единицата „Мобилни мрежови услуги на едро”, тъй като двете предприятия предоставят фиксирани услуги на дребно чрез мобилна мрежа.

Приложение 4.2.3. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел I на Приложени №2 за 20xx г.

В този отчет задължените предприятия посочват само сумите на оперативните разходи (без трансферните разходи към бизнес единици „Мобилни услуги на дребно” и „Фиксирани услуги на дребно) по категории, включително амортизационни отчисления, свързани с реализирането, поддръжката и предоставянето на мобилни мрежови услуги на едро (изброени в т.1 на Раздел I от Приложение №2) на други предприятия.

Приложение 4.2.4. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I за 20xx

В този отчет задължените предприятия посочват сумите на оперативните разходи по категории, включително амортизационни отчисления, свързани с реализирането, поддръжката и предоставянето на мобилни услуги на дребно (изброени в т.2 на Раздел I от Приложение №2) на свои абонати. Разходите включват и трансферните разходи от бизнес единицата „Мобилни мрежови услуги на едро”.

Приложение 4.2.5. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услуги, посочени в т. 1, раздел II на Приложени №2 за 20xx г.

В този отчет БТК посочва разпределения зает капитал по мрежови елементи, необходим за реализирането, поддръжката и предоставянето на фиксирани мрежови услуги на едро (изброени в т.1 на Раздел II от Приложение №2) на алтернативни предприятия. Мобилтел и Теленор попълват в тази колона заетия капитал във връзка с договори с други предприятия за предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро, ако имат такива.

Приложение 4.2.6. - Разпределени на разходи за зает капитал към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел I на Приложени №2 за 20xx г.

В този отчет задължените предприятия посочват разпределения зает капитал по мрежови елементи, необходим за реализирането, поддръжката и предоставянето на мобилни мрежови услуги на едро (изброени в т.1 на Раздел I от Приложение №2) на алтернативни предприятия.

Приложение 4.2.7. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложени №2 за 20xx г.

В този отчет задължените предприятия посочват разпределения зает капитал по мрежови елементи, необходим за реализирането, поддръжката и предоставянето на фиксирани услуги на дребно (изброени в т. 2 на Раздел II от Приложение №2) на свои абонати.

Приложение 4.2.8. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I на Приложение №2 за 20xx

В този отчет задължените предприятия посочват разпределения зает капитал по мрежови елементи, необходим за реализирането, поддръжката и предоставянето на мобилни услуги на дребно (изброени в т. 2 на Раздел II от Приложение №2) на свои абонати.

4.3. Отчети на приходите и разходите (на дохода) по бизнес единици за нетрафични и трафични услуги

Цел: Да се получи дезагрегирана финансова информация за всяка от електронно съобщителните услуги, изброени в Приложение №2, която да дава възможност за изчисляване на финансови показатели за анализ на възвращаемостта на разходите и заетия капитал от предоставянето на конкретна услуга, както и да доказва изпълнението на изискването услугите да не се предоставят на цена под разходи.

Приложение 4.3.1. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx година

В този отчет БТК посочва общите приходи от нетрафични фиксирани мрежови услуги като сбор от прихода получен от предоставянето на нетрафични фиксирани мрежови услуги на едро на други предприятия и трансферния приход от бизнес единица „Фиксирани услуги на дребно” свързан с предоставянето на нетрафични фиксирани услуги на дребно на свои абонати. Мобилтел и Теленор попълват в тази колона заетия капитал във връзка с договори с други предприятия за предоставяне на нетрафични

фиксирани мрежови услуги на едро, ако имат такива. Разходите и заетият капитал се посочват съответно от Приложение № 4.2.1.и Приложение № 4.2.5.

Приложение 4.3.2. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - трафични за 20xx година

В този отчет БТК посочва общите приходи от трафични фиксирани мрежови услуги като сбор от прихода получен от предоставянето на трафични фиксирани мрежови услуги на едро на други предприятия и трансферния приход от бизнес единица „Фиксирани услуги на дребно" свързан с предоставянето на трафични фиксирани услуги на дребно на свои абонати. Мобилтел и Теленор попълват в тази колона заетия капитал във връзка с договори с други предприятия за предоставяне на трафични фиксирани мрежови услуги на едро, ако имат такива. Разходите и заетият капитал се посочват съответно от Приложение № 4.2.1.и Приложение № 4.2.5.

Приложение 4.3.3. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx година

В този отчет задължените предприятия посочват общите приходи от нетрафични мобилни услуги като сбор от прихода получен от предоставянето на нетрафични мобилни услуги на едро на други предприятия и трансферния приход от бизнес единица „Мобилни услуги на дребно" свързан с предоставянето на нетрафични мобилни услуги на дребно на свои абонати. Мобилтел и Теленор включват и трансферните приходи за нетрафични услуги от бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно", тъй като двете предприятия предоставят фиксирани услуги на дребно чрез мобилна мрежа. Разходите и заетият капитал се посочват съответно от Приложение № 4.2.3.и Приложение № 4.2.6.

Приложение 4.3.4. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - трафични за 20xx година

В този отчет задължените предприятия посочват общите приходи от трафични мобилни услуги като сбор от прихода получен от предоставянето на трафични мобилни услуги на едро на други предприятия и трансферния приход от бизнес единица „Мобилни услуги на дребно" свързан с предоставянето на трафични мобилни услуги на дребно на свои абонати. Мобилтел и Теленор включват и трансферните приходи за трафични услуги от бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно", тъй като двете предприятия предоставят фиксирани услуги на дребно чрез мобилна мрежа. Разходите и заетият капитал се посочват съответно от Приложение № 4.2.3.и Приложение № 4.2.6.

Приложение 4.3.5. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx година

В този отчет задължените предприятия посочват общите разходи, свързани с предоставянето на фиксирани нетрафични и трафични услуги на дребно, като сума от оперативните разходи от Приложение 4.2.2., включително трансферния разход от бизнес единица „Фиксирани мрежови услуги на едро" за БТК, а за Мобилтел и Теленор от „Мобилни мрежови услуги на едро", тъй като двете предприятия предоставят фиксирана услуга на дребно чрез мобилна мрежа. Приходите и заетият капитал се посочват съответно от Приложение № 4.5.1. и Приложение № 4.2.7.

Приложение 4.3.6. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20xx година.

В този отчет задължените предприятия посочват общите разходи свързани с предоставянето на мобилни нетрафични и трафични услуги на дребно като сбор от оперативните разходи от Приложение 4.2.4., включително трансферния разход от бизнес

единица „Мобилни мрежови услуги на едро”. Приходите и заетия капитал се посочват съответно от Приложение № 4.5.2.и Приложение № 4.2.8.

4.4. Средна цена и първоначален тест за равнопоставеност при предоставяне на фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро.

Цел: Да се докаже изпълнението на задължението за равнопоставеност и спазването на наложените ценови ограничения по отношение на регулирани услуги на едро. Средната цена получена от съотношението приходи/количество трябва да отговаря на цените в Типовите предложения на предприятията и/или на наложените ценови ограничения.

В Приложения 4.4.1. – 4.4.10. се посочват само приходите от продажби на фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро на алтернативни предприятия. Мерната единица за предоставеното количество трябва да съответства на мерната единица, за която е определена цената в Ценовата листа на предприятието за съответната услуга.

Приложение 4.4.1. - Средна цена за услуги за взаимно свързване в определено местоположение и първоначален тест за равнопоставеност – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИКСИРАНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.2. - Средна цена за услуги за съвместно ползване и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИКСИРАНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.3. - Средна цена за услуги за подземна канална мрежа и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИКСИРАНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.4. - Средна цена за услуги за необвързан достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИКСИРАНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.5. - Средна цена за услуги широколентов достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИКСИРАНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.6. - Средна цена за отдаване на абонатна линия под наем на едро и изпълнението на "Retail minus" (решение № 650/25.06.2009 г. на КРС) по отношение на месечните цени за 20xx. – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИКСИРАНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.7. - Средна цена на услугата генериране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИКСИРАНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.8. – Средна цена на услугата терминиране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИКСИРАНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.9. - Сравнение на средна цена за предоставяне терминиране в мобилна мрежа на едро за 20xx – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ МОБИЛНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.10. – Средна цена за предоставяне на взаимно свързване с мобилна мрежа за 20xx – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ МОБИЛНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

4.5. Средна цена и първоначален тест за изпълнение на ценови задължения при предоставяне на фиксирани услуги на дребно.

Приложение № 4.5.1. - Първоначален тест за изпълнение на задълженията, наложени на фиксирани услуги на пазара на дребно за 20xx година.

Цел: Да се осигури финансова информация, необходима за:

- Доказване на изпълнението на наложените ценови задължения на фиксираните услуги на дребно;
- Осигуряване на данни за контрол на изпълнението на наложените ценови прагове на цените за услугите предоставяне на абонатни линии на едро и широколентов достъп, определени като процентно намаление от цената на съответстващи услуги на дребно.
- Изчисляване на нетните разходи от предоставяне на Универсална услуга, съгласно Правилата за изчисляване на нетните разходи.

В този отчет задължените предприятия посочват само приходите от продажби на фиксирани услуги на дребно (включително предоставяните през мобилна мрежа) на свои абонати. Мерната единица за предоставеното количество трябва да съответства на мерната единица, за която е определена цената в Ценовата листа на предприятието за съответната услуга.

Задълженото предприятие следва да приложи в придружаващите отчетите документи, описание на използваните принципи и критерии, по които са разпределени приходите и разходите към услуги, които са част от пакет.

Приложение № 4.5.2. - Средна цена на мобилни услуги на дребно за 20xx година

Цел: Да се получат данни, необходими за доказване на изискването на ЗЕС цените на предоставяните електронно съобщителни услуги да не са под разходите за предоставянето им. Този отчет ще позволи и наблюдаване на влиянието на наложените ценови ограничения на услугата терминиране в мобилна мрежа върху цените на дребно и върху установеният в пазарния анализ конкурентен проблем „затваряне на трафик в мрежата”.

В този отчет задължените предприятия посочват само приходите от продажби на мобилни услуги на дребно на свои абонати. Мерната единица за предоставеното количество трябва да съответства на мерната единица, за която е определена цената в Ценовата листа на предприятието за съответната услуга.

Предприятията следва да приложат в придружаващите отчетите документи, описание на използваните принципи и критерии, по които са разпределени приходите и разходите към услуги, които са част от пакет.

4.6. Трансферни приходи и разходи

Приложение 4.6.1. Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx година

В този отчет задължените предприятия посочват трансферните разходи, разпределени от бизнес единици „Фиксирани мрежови услуги на едро” за БТК и от „Мобилни мрежови услуги на едро” за Мобилтел и Теленор към фиксирани услуги на дребно.

Приложение 4.6.2. - Трансферни приходи от бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" за 20xx година

В този отчет задължените предприятия посочват трансферните приходи от фиксираните услуги на дребно към бизнес единица „Фиксирани мрежови услуги на едро” за БТК и към „Мобилни мрежови услуги на едро” за Мобилтел и Теленор.

Приложение 4.6.3. Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20xx година

В този отчет задължените предприятия посочват трансферните разходи, разпределени от бизнес единицата „Мобилни мрежови услуги на едро” към мобилни услуги на дребно.

Приложение 4.6.4. Трансферни приходи от бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" към "Мобилни мрежови услуги на едро" бизнес единица за 20xx година

В този отчет задължените предприятия посочват трансферните приходи от мобилните услуги на дребно към бизнес единица „Мобилни мрежови услуги на едро”.

4.7. Отчет за съответствието между регулаторните счетоводни отчети и годишните финансови отчети

Приложение 4.7.1. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО ОПР

В този отчет посочените от задължените предприятия приходи и разходи трябва да съответстват на посочените стойности за тях в Приложение 4.1.1. В колона „D – Допълнителна амортизация на база ССА се посочва разликата между историческата стойност на активите и тяхната настояща стойност.

Като от общите оперативни приходи/разходи се приспаднат трансферните приходи/разходи и се прибавят сумите за други приходи/разходи, приходи/разходи от бракувани ДМА, приходи/разходи от дялови участия и приходи/разходи от лихви следва да се получава приходът, отчетен в ГФО.

Приложение 4.7.2. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО Баланс

В този отчет стойностите на заетия капитал в началото и в края на отчетния период следва да съответстват на капитала в ГФО към 31.12. на предходната отчетна година и съответно към 31.12. на годината за която се изготвя отчета. За получаването на размера на заетия капитал за отчетния период по ССА първо се пресмята средно аритметичната стойност на заетия капитал по НСА, след което се коригира с размера на Положителната/отрицателната репутация. В случаите, когато репутацията е положителна като величина CAPEX по НСА> CAPEX по ССА. Стойностите на заетия капитал по ССА за отделните бизнес единици следва да съответства на представените негови стойности за същите бизнес единици в отчети 4.1.1. и 4.1.3.

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни

Приложение 4.1.1 - Консолидиран отчет на приходите и разходите (на дохода) по бизнес единици за 20xx г. на ……..(име на предприятие)……., в хил. лв

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Електронно съобщителни услуги на едро и дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство, съгл. Приложение 2					Електронно съобщителни услуги на едро и дребно извън обхвата на задължението за разделно счетоводство (не посочени в Приложение 2)					Други дейности по ТЗ (различни от електронно съобщител-ните)	Общо към 31 Декември 20xx г.
		Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни мрежови услуги на дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги на едро и дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство	Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни мрежови услуги на дребно извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги на едро и дребно извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		
		Фиксирани мрежови услуги на едро	Мобилни мрежови услуги на едро	Фиксирани услуги на дребно	Мобилни услуги на дребно		Фиксирани мрежови услуги на едро	Мобилни мрежови услуги на едро	Фиксирани услуги на дребно	Мобилни услуги на дребно			
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
1	Приходи от оперативна дейност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Оперативни разходи CCA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Разлика между оценените на база настояща стойност (CCA) оперативни разходи и историческите оперативни разходи (HCA)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
4	Печалба преди лихви и данъци по настояща стойност (CCA)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Възвращаемост на база приходи по CCA в %	n/a	n/a	n/a	n/a	**n/a**	n/a	n/a	n/a	n/a	**n/a**	**n/a**	**n/a**
6	Зает капитал CCA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
7	Разлика между заетия капитал по настояща стойност (CCA) и по историческа стойност (HCA)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
8	Възвращаемост на база зает капитал CCA в %	n/a	n/a	n/a	n/a	**n/a**	n/a	n/a	n/a	n/a	**n/a**	**n/a**	**n/a**
9	Зает капитал CCA+WACC (….%)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Възвращаемост на база зает капитал CCA + WACC (……%)	n/a	n/a	n/a	n/a	**n/a**	n/a	n/a	n/a	n/a	**n/a**	**n/a**	**n/a**

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите

Общи стойности за съответния работен лист

Показатели за финансов анализ

Данни копирани от други работни листове

Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.1.2. - Консолидиран отчет на разпределението на оперативните разходи по текуща настояща стойност (ССА) на …….(име на предприятие)……..по бизнес единици за 20xx г., в хил.лева

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни услуги на дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги на едро и дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство	Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни услуги на дребно извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги на едро извън обхвата на задължението за разделно счетоводство	Други дейности по ТЗ (различни от електронно съобщителните)	Общо към 31 Декември 20xx г.
		Фиксирани мрежови услуги на едро	Мобилни мрежови услуги на едро	Фиксирани услуги на дребно	Мобилни услуги на дребно		Фиксирани мрежови услуги на едро	Мобилни мрежови услуги на едро	Фиксирани услуги на дребно	Мобилни услуги на дребно			
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
	Разходи за дейността по ССА												
1	Разходи за национален интеркънект					-					-		-
2	Разходи за международен интеркънект					-					-		-
3	Разходи за материали					-					-		-
4	Разходи за външни услуги					-					-		-
5	Амортизации на база на историческа стойност на активите:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.1	- земя и сгради, използвани за мрежови съоръжения и оборудване					-					-		-
5.2	-мрежови съоръжения и оборудване					-					-		-
5.3	-други материални активи					-					-		-
5.4	-нематериални активи					-					-		-
6	Разходи за персонал					-					-		-
7	Други разходи					-					-		-
8	Положителна/отрицателна репутация					-					-		-
9	Допълнителна амортизация (амортизация на база ССА - амортизация на база НСА)					-					-		-
10	**Общи оперативни разходи по ССА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	**Общи оперативни разходи по ССА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.1.3. - Консолидиран отчет на разпределението на заетия капитал по текуща настояща стойност (ССА) на …име на предприятието…….по бизнес единици за 20xx г., в хил.лева

Номер по ред	Бизнес единици / Зает капитал	Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни услуги на дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги на едро и дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство	Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни услуги на дребно извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги извън обхвата на задължението за разделно счетоводство	Други дейности по ТЗ (различни от електронно съобщителните)	Общо към 31 Декември 20xx г.
		Фиксирани мрежови услуги на едро	Мобилни мрежови услуги на едро	Фиксирани услуги на дребно	Мобилни услуги на дребно		Фиксирани мрежови услуги на едро	Мобилни мрежови услуги на едро	Фиксирани услуги на дребно	Мобилни услуги на дребно			
A	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**	**G**	**H**	**I**	**J**	**K**	**L**	**M**	**N**
	Дълготрайни материални активи (ССА)												
1	Земя и сгради	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
2	Мрежови компоненти	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
3	Други ДМА	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
4	Нематериални дълготрайни активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
5	Инвестиции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
6	**Общо дълготрайни активи**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Краткотрайни (текущи) материални активи по ССА												
7	Стоки/материали	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
8	Дебитори (вземания)												
9	- вътрешни	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
10	- външни	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
11	**Общо (текущи) активи**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Текущи пасиви												
12	Задължения с падеж до една година												
12.1	- вътрешни	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
12.2	- външни	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
13	**Общо текущи пасиви**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Нетни текущи активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Общо активи без задължения	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Обезпеч. на задължения и лихви	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
17	**Зает капитал ССА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.1. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услуги, посочени в т. 1, раздел II на Приложение № 2 за 20xx г. на …….(име на предприятието)……., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Взаимно свързване					Генериране				Терминиране				
		Точка на взаимно свързване	2048 Kbit/s комутируем порт	2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие	Избор на оператор на абонаментна основа	**Общо за взаимно свързване**	локален сегмент	национален сегмент	Към негеографски № с кодове за достъп 700, 800, 90 и с първа цифра 1	**Общо за генериране**	локален сегмент	национален сегмент	Терминиране на повикване от мрежи извън страната (международни разговори)	Към негеографски № с кодове за достъп 700, 800, 90 и с първа цифра 1	**Общо за терминиране**
A	**B**	**C**	**D**	**E**		**F**	**G**	**H**		**I**	J	K	L		**M**
	Преки разходи														
1	Разходи за инсталиране					-				-					-
2	Разходи за планиране, развитие и изграждане на мрежата					-				-					-
3	Разходи за управление, експлоатация, поддръжка и ремонт на мрежата					-				-					-
4	Информационни технологии					-				-					-
5	Амортизации на база на историческа стойност на активите:	-	-	-		-	-	-		-	-	-	-		-
5.1.	- земя и сгради, използвани за мрежови съоръжения и оборудване					-				-					-
5.2.	- мрежови съоръжения и оборудване					-				-					-
5.3.	- други материални активи					-				-					-
5.4.	- нематериални активи					-				-					-
6	Тарифиране и фактуриране					-				-					-
	Общи разходи					-				-					-
7	Продажба и маркетинг					-				-					-
8	Финанси и счетоводство					-				-					-
9	Човешки ресурси					-				-					-
10	Администрация и управление					-				-					-
11	**Преизчисляване по ССА**	-	-	-		-	-	-		-	-	-	-		-
11.1	-Положителна репутация (разликата ССА - НСА)					-				-					-
11.2	- допълнителна амортизация (амортизация на база ССА - амортизация на база НСА)					-				-					-
12	**Общо оперативни разходи по ССА**	-	-	-		-	-	-		-	-	-	-		-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите

Общи стойности за съответния работен лист

Показатели за финансов анализ

Данни копирани от други работни листове

Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.1. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услуги, посочени в т. 1, раздел II на Приложение № 2 за 20xx г. на …….(име на предприятието)……., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Съвместно ползване					Необвързан достъп			Широколентов достъп				Абонатни линии под наем на едро				Линии под наем, предоставени на други предприятия							
		Съвместно ползване на помещения	Съвместно ползване на шкафове	Съвместно ползване канали/шахти	Съвместно ползване кули и мачти	**Общо за съвместно ползване**	Пълен необвързан достъп	Съвместен необвързан достъп	**Общо за необвързан достъп**	В точка на присъствие при DSLAM, включително backhaul	В отдалечен комутатор, включително backhaul	На IP ниво, включително backhaulk	**Общо за широколентов достъп**	PSTN	ISDN (2B+D)	ISDN (30B+D)	**Общо за абонатни линии под наем на едро**	**Общо линии под наем, предоставени на други предприятия**	**Общо за регулирани фиксирани мрежови услуги на едро**	**Фиксирани мрежови услуги за трафик на данни**	**Фиксирани мрежови услуги за транзитен трафик**	**Други нерегулирани мрежови услуги на едро**	**Общо за нерегулирани фиксирани мрежови услуги на едро**	**Общо за бизнес единица фиксирани мрежови услуги на едро**
A	**B**	**N**	**O**	**P**	**Q**	**R**	**S**	**T**	**U**	**V**	**W**	**X**	**Y**	**Z**	**AA**	**AB**	**AC**	**AD**	**AE**	**AF**	**AG**	**AH**	**AI**	**AJ**
	Преки разходи																							
1	Разходи за инсталиране					-			-				-				-		-				-	-
2	Разходи за планиране, развитие и изграждане на мрежата					-			-				-				-		-				-	-
3	Разходи за управление, експлоатация, поддръжка и ремонт на мрежата					-			-				-				-		-				-	-
4	Информационни технологии					-			-				-				-		-				-	-
5	Амортизации на база на историческа стойност на активите:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.1.	- земя и сгради, използвани за мрежови съоръжения и оборудване					-			-				-				-		-				-	-
5.2.	- мрежови съоръжения и оборудване					-			-				-				-		-				-	-
5.3.	- други материални активи					-			-				-				-		-				-	-
5.4.	- нематериални активи					-			-				-				-		-				-	-
6	Тарифиране и фактуриране					-			-				-				-		-				-	-
	Общи разходи					-			-				-				-		-				-	-
7	Продажба и маркетинг					-			-				-				-		-				-	-
8	Финанси и счетоводство					-			-				-				-		-				-	-
9	Човешки ресурси					-			-				-				-		-				-	-
10	Администрация и управление					-			-				-				-		-				-	-
11	**Преизчисляване по ССА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.1	-Положителна репутация (разликата ССА - НСА)					-			-				-				-		-				-	-
11.2	- допълнителна амортизация (амортизация на база ССА - амортизация на база НСА)					-			-				-				-		-				-	-
12	**Общо оперативни разходи по ССА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.2. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложение № 2 за 20xxг. на …(име на предприятието)……., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Нетрафични фиксирани услуги, извън пакет							Общо за услуги за достъп на дребно, извън пакет	Трафични услуги на дребно, извън пакет								Общо за трафични услуги на дребно, извън пакет	Нетрафични фиксирани услуги, които са част от пакет							Общо за услуги за достъп на дребно, които са част от пакет
		PSTN	ISDN 2B+D	ISDN 30B+D	xDSL (широколентов) интернет достъп	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа	Линии под наем, предоставени на крайни потребители	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно		Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №	Междуселищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	Повиквания от географ.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1	Международни тел.услуги от географ.№ към № от НМП на друга държава	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп	Други трафични услуги на дребно		PSTN	ISDN 2B+D	ISDN 30B+D	xDSL (широколентов) интернет достъп	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа	Линии под наем, предоставени на крайни потребители	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA
	Оперативни разходи																									
1	**Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро"**								-									-								-
2	**Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро"**								-									-								-
3	Плащания за услуги на едро, предоставени от други предприятия								-									-								-
4	Маркетинг и продажби								-									-								-
5	Фактуриране								-									-								-
6	Събиране на вземания								-									-								-
7	Информационни технологии								-									-								-
8	Обслужване на клиенти								-									-								-
9	Разходи за известия (по поща и SMS)								-									-								-
10	Отписани вземания								-									-								-
11	Други разходи								-									-								-
12	Амортизации на база на историческа стойност на активи, които не са мрежови елементи:																									
12.1	земя и сгради, използвани за администрация, центрове за обслужване на клиенти и др.								-									-								-
12.2	други материални активи								-									-								-
12.3	нематериални активи								-									-								-
13	**Общи разходи**																									
13.1	Финанси и счетоводство								-									-								-
13.2	Човешки ресурси								-									-								-
13.3	Администрация и управление								-									-								-
14	**Оперативни разходи по историческа стойност (HCA)**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	**Преизчисляване по ССА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.1.	Положителна репутация (разликата ССА - НСА)								-									-								-
15.2.	Допълнителна амортизация (амортизация на база ССА амортизация на база НСА)								-									-								-
16	**Общо оперативни разходи по настояща стойност (ССА)**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.2. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложение № 2 за 20xxг. на …(име на предприятието)……., в хил.лв.

Номер по ред.	Бизнес единици / Оперативни разходи	Трафични услуги на дребно, които са част от пакет								Общо за трафични услуги на дребно, които са част от пакет	Нетрафични услуги от обхвата на Универсалната услуга						Общо за нетрафични услуги от обхвата на Универсалната услуга	Трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга							Общо за трафични услуги на дребно, които са част от пакет	Други услуги на дребно	Общо за фиксирани услуги на дребно
		Селищни повиквания от геогр.№ към други геогр.№	Междуселищни повиквания от геогр.№ към други географски №	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	Повиквания от географ.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	Международни телуслуги от географ.№ към № от ННП на друга държава	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп	Други услуги за трафик, предоставени на дребно		Социални плановe	Планове за инвалиди	Планове за социални и здравни заведения	Обществени телефони апарати	Телефонен указател	Справочни услуги и безплатни справ. национален номер и единен европейски номер		Селищни повиквания от геогр.№ към други географски №	Междуселищни повиквания от геогр.№ към други географски №	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	Повиквания от географ.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	Международни телуслуги от географ.№ към № от ННП на друга държава	Трафични услуги чрез обществени телефонни апарати			
A	B	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH	AI	AJ	AK	AL	AM	AN	AO	AP	AQ	AR	AS	AT	AU	AV	AW	AX	AY	AZ	BA
	Оперативни разходи																										
1	**Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро"**									-							-								-		-
2	**Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро"**									-							-								-		-
3	Плащания за услуги на едро, предоставени от други предприятия									-							-								-		-
4	Маркетинг и продажби									-							-								-		-
5	Фактуриране									-							-								-		-
6	Събиране на вземания									-							-								-		-
7	Информационни технологии									-							-								-		-
8	Обслужване на клиенти									-							-								-		-
9	Разходи за известия (по поща и SMS)									-							-								-		-
10	Отписани вземания									-							-								-		-
11	Други разходи									-							-								-		-
12	Амортизации на база на историческа стойност на активи, които не са мрежови елементи:																										
12.1	земя и сгради, използвани за администрация, центрове за обслужване на клиенти и др.									-							-								-		-
12.2	други материални активи									-							-								-		-
12.3	нематериални активи									-							-								-		-
13	**Общи разходи**																										
13.1	Финанси и счетоводство									-							-								-		-
13.2	Човешки ресурси									-							-								-		-
13.3	Администрация и управление									-							-								-		-
14	**Оперативни разходи по историческа стойност (HCA)**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	**Преизчисляване по ССА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.1	Положителна репутация (разликата ССА - НСА)									-							-								-		-
15.2	Допълнителна амортизация (амортизация на база ССА амортизация на база НСА)									-							-								-		-
16	**Общо оперативни разходи по настояща стойност (ССА)**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.3. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел I на Приложение № 2 за 20xx г. на……(име на предприятието)……., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Нетрафични услуги		Общо нетрафични мобилни мрежови услуги на едро	Трафични услуги			Общо трафични мобилни мрежови услуги на едро	Други услуги на едро	Общо за мобилни мрежови услуги на едро
		Взаимно свързване	Други услуги		Терминиране	Генериране	Други трафични услуги			
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
	Преки разходи									
1	Разходи за инсталиране			-				-		-
2	Разходи за планиране, развитие и изграждане на мрежата			-				-		-
3	Разходи за управление, експлоатация, поддръжка и ремонт на мрежата			-				-		-
4	Информационни технологии			-				-		-
5	Амортизации на база на историческа стойност на активите:									
5.1	- земя и сгради, използвани за мрежови съоръжения и оборудване			-				-		-
5.2	- мрежови съоръжения и оборудване			-				-		-
5.3	- други материални активи			-				-		-
5.4	- нематериални активи			-				-		-
6	Тарифиране и фактуриране			-				-		-
	Косвени общи разходи									
7	Продажба и маркетинг			-				-		-
8	Финанси и счетоводство			-				-		-
9	Човешки ресурси			-				-		-
10	Администрация и управление			-				-		-
11	**Преизчисляване по ССА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.1	Положителна репутация holding gain/loss (разликата ССА - НСА)			-				-		-
11.2	Допълнителна амортизация (амортизация на база ССА - амортизация на база НСА)			-				-		-
12	**Общо оперативни разходи по настояща стойност (ССА)**	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.4. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I на Приложение № 2 за 20xx г. на……(име на предприятието)……., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Нетрафични, извън пакет					Трафични, които не са част от пакет				
		Нетрафични гласови услуги на дребно	Нетрафични услуги на дребно за SMS,MMS	Нетрафични услуги на дребно за мобилен интернет	Други нетрафични услуги на дребно	**Общо нетрафични мобилни услуги на дребно**	Трафик на глас	Трафик на SMS, MMS	Трафик на данни	Други трафични услуги	**Общо трафични мобилни услуги на дребно**
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
	Оперативни разходи										
1	**Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро"**					-					-
2	**Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро"**					-					-
3	Плащания за услуги на едро, предоставени от други предприятия					-					-
4	Маркетинг и продажби					-					-
5	Фактуриране					-					-
6	Събиране на вземания					-					-
7	Информационни технологии					-					-
8	Обслужване на клиенти					-					-
9	Разходи за известия (по поща и SMS; on-line справки, подържане на информация на интернет страницата)					-					-
10	Отписани вземания					-					-
11	Други разходи					-					-
12	Амортизации на база на историческа стойност на активи, които не са мрежови елементи:										
12.1	земя и сгради, използвани за администрация, центрове за обслужване на клиенти и др.					-					-
12.2	други материални активи					-					-
12.3	нематериални активи					-					-
13	**Общи разходи**										
13.1	Финанси и счетоводство					-					-
13.2	Човешки ресурси					-					-
13.3	Администрация и управление					-					-
14	**Оперативни разходи по историческа стойност (HCA)**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Преизчисляване по ССА	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.1	Положителна репутация (разликата ССА - HCA)					-					-
15.2	Допълнителна амортизация (амортизация на база ССА - амортизация на база HCA)					-					-
16	**Общо оперативни разходи по настояща стойност (ССА)**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите

Общи стойности за съответния работен лист

Показатели за финансов анализ

Данни копирани от други работни листове

Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.4. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I на Приложение № 2 за 20xx г. на ……(име на предприятието)……., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Нетрафични мобилни услуги, които са част от пакет				Общо нетрафични мобилни услуги, които са част от пакет	Трафични мобилни услуги, които са част от пакет				Общо трафични мобилни услуги, които са част от пакет	Други мобилни услуги на дребно	Общо мобилни услуги на дребно
		Нетрафични гласови услуги на дребно	Нетрафични услуги на дребно за SMS,MMS	Нетрафични услуги на дребно за мобилен интернет	Други нетрафични услуги на дребно		Трафик на глас	Трафик на SMS, MMS	Трафик на данни	Други трафични услуги			
A	B	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X
	Оперативни разходи												
1	**Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро"**					-					-		-
2	**Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро"**					-					-		-
3	Плащания за услуги на едро, предоставени от други предприятия					-					-		-
4	Маркетинг и продажби					-					-		-
5	Фактуриране					-					-		-
6	Събиране на вземания					-					-		-
7	Информационни технологии					-					-		-
8	Обслужване на клиенти					-					-		-
9	Разходи за известия (по поща и SMS; on-line справки, подържане на информация на интернет страницата)					-					-		-
10	Отписани вземания					-					-		-
11	Други разходи					-					-		-
12	Амортизации на база на историческа стойност на активи, които не са мрежови елементи:												
12.1	земя и сгради, използвани за администрация, центрове за обслужване на клиенти и др.					-					-		-
12.2	други материални активи					-					-		-
12.3	нематериални активи					-					-		-
13	**Общи разходи**												
13.1	Финанси и счетоводство					-					-		-
13.2	Човешки ресурси					-					-		-
13.3	Администрация и управление					-					-		-
14	**Оперативни разходи по историческа стойност (HCA)**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Преизчисляване по ССА	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.1	Положителна репутация (разликата ССА - НСА)					-					-		-
15.2	Допълнителна амортизация (амортизация на база ССА - амортизация на база НСА)					-					-		-
16	**Общо оперативни разходи по настояща стойност (ССА)**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.5. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услуги, посочени в за 20xx г. на ……(име предприятие)……., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Зает капитал	Взаимно свързване					Генериране				Терминиране					Съвместно ползване				
		Точка на взаимно свързване	2048 kbit/s комутируем порт	2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие	Избор на оператор на абонаментна основа	**Общо за взаимно свързване**	Локален сегмент	Национален сегмент	Към негеографски № с кодове за достъп 700, 800, 90, и с първа ц. 1	**Общо за генериране**	Локален сегмент	Национален сегмент	Терминиране на повикване от мрежи извън страната (международни разговори)	Към негеографски № с кодове за достъп 700, 800, 90, и с първа ц. 1	**Общо за терминиране**	Съвместно ползване на помещения	Съвместно ползване на шкафове	Съвместно ползване канали/шахти	Съвместно ползване кули и мачти	**Общо за съвместно ползване**
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U
	Дълготрайни активи (ССА)																			
1	Земя и сгради					-				-					-					-
2	Мрежови елементи																			
2.1	Централи					-				-					-					-
2.2	Комутатори, централи (switch)					-				-					-					-
2.3	Съоръжения за пренос (transmission)					-				-					-					-
2.4	Номератори					-				-					-					-
2.5	Главен разпределител – MDF					-				-					-					-
2.6	Цифров разпределител – DDF					-				-					-					-
2.7	Оптичен разпределител – ODF					-				-					-					-
2.8	Мултисервизни възли за абонатен достъп (MSAN)					-				-					-					-
2.9	Софтсуич					-				-					-					-
2.10	Сигнален гейтуей					-				-					-					-
2.11	Трънкинг гейтуей					-				-					-					-
3	Кабели и канална мрежа																			
3.1.	- медни кабели					-				-					-					-
3.2.	- оптични кабели					-				-					-					-
4	Канализация в мрежата за достъп					*				*					*					*
5	Други ДМА					-				-					-					-
6	Нематериални дълготрайни активи					-				-					-					-
7	Инвестиции					-				-					-					-
8	**Общо дълготрайни активи**	-	-	-		-	-	-		-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
9	**Краткотрайни (текущи) материални активи**																			
10	Стоки/материали									-					-					-
11	Дебитори (вземания)					-				-					-					-
11.1.	- вътрешни					-				-					-					-
11.2.	- външни					-				-					-					-
12	**Общо (текущи) активи**	-	-	-		-	-	-		-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
	Текущи пасиви																			
13	Задължения с падеж до една година					-				-					-					-
13.1.	- вътрешни					-				-					-					-
13.2.	- външни					-				-					-					-
14	**Общо текущи пасиви**	-	-	-		-	-	-		-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
15	Нетни текущи активи	-	-	-		-	-	-		-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
16	**Общо активи без задължения**	-	-	-		-	-	-		-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
17	Обезпеч. на задължения и лихви					-				-					-					-
18	**Зает капитал ССА**	-	-	-		-	-	-		-					-	-	-	-	-	-
19	Зает капитал НСА					-				-					-					-
20	Разлика ССА - НСА	-	-	-		-	-	-		-	-	-	-		-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:…….. Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис) (име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите

Общи стойности за съответния работен лист

Показатели за финансов анализ

Данни копирани от други работни листове

Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.5. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услуги, посочени в т. 1, раздел II на Приложение № 2 за 20xx г. на ……(име предприятие)……., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Зает капитал	Необвързан достъп			Широколентов достъп				Абонатни линии под наем на едро				Линии под наем, предоставени на други предприятия	Общо за регулирани фиксирани мрежови услуги на едро	Фиксирани мрежови услуги за трафик на данни	Фиксирани мрежови услуги за транзитен трафик	Други нерегулирани мрежови услуги на едро	Общо за нерегулирани фиксирани мрежови услуги на едро	Общо за бизнес единица фиксирани мрежови услуги на едро
		Пълен необвързан достъп	Съвместен необвързан	**Общо за необвързан достъп**	В точка на присъствие при DSLAM, включително backhaul	В отдалечен комутатор, включително backhaul	На IP ниво, включително backhaul	**Общо за широколентов достъп**	PSTN	ISDN (2B+D)	ISDN (30B+D)	**Общо за абонатни линии под наем на едро**	**Общо линии под наем, предоставени на други предприятия**						
A	B	V	W	Z	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH	AI	AJ	AK	AL	AM
	Дълготрайни активи (ССА)																		
1	Земя и сгради			-				-				-		-				-	-
2	Мрежови елементи																		
2.1	Централи			-				-				-		-				-	-
2.2	Комутатори, централи (switch)			-				-				-		-				-	-
2.3	Съоръжения за пренос (transmission)			-				-				-		-				-	-
2.4	Номератори			-				-				-		-				-	-
2.5	Главен разпределител – MDF			-				-				-		-				-	-
2.6	Цифров разпределител – DDF			-				-				-		-				-	-
2.7	Оптичен разпределител – ODF			-				-				-		-				-	-
2.8	Мултисервизни възли за абонатен достъп (MSAN)			-				-				-		-				-	-
2.9	Софтсуич			-				-				-		-				-	-
2.10	Сигнален гейтуей			-				-				-		-				-	-
2.11	Трънкинг гейтуей			-				-				-		-				-	-
3	Кабели и канална мрежа																		
3.1.	- медни кабели			-				-				-		-				-	-
3.2.	- оптични кабели			-				-				-		-				-	-
4	Канализация в мрежата за достъп			+				+				+		+				+	+
5	Други ДМА			-				-				-		-				-	-
6	Нематериални дълготрайни активи			-				-				-		-				-	-
7	Инвестиции			-				-				-		-				-	-
8	**Общо дълготрайни активи**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	**Краткотрайни (текущи) материални активи**																		
10	Стоки/материали			-				-				-		-				-	-
11	Дебитори (вземания)			-				-				-		-				-	-
11.1.	- вътрешни			-				-				-		-				-	-
11.2.	- външни			-				-				-		-				-	-
12	**Общо (текущи) активи**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Текущи пасиви																		
13	Задължения с падеж до една година			-				-				-		-				-	-
13.1.	- вътрешни			-				-				-		-				-	-
13.2.	- външни			-				-				-		-				-	-
14	**Общо текущи пасиви**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Нетни текущи активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	**Общо активи без задължения**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	Обезпеч. на задължения и лихви			-				-				-		-				-	-
18	**Зает капитал ССА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Зает капитал НСА			-				-				-		-				-	-
20	Разлика ССА - НСА	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:…….
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други

Приложение 4.2.6. - Разпределени на разходи за зает капитал към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел I на Приложение № 2 за 20xx г. на …….(име на предприятието)……., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Зает капитал	Нетрафични услуги		Общо нетрафични мобилни мрежови услуги на едро	Трафични услуги			Общо трафични мобилни мрежови услуги на едро	Други услуги на едро	Общо за мобилни мрежови услуги на едро
		Взаимно свързване	Други услуги		Терминиране	Генериране	Други трафични услуги			
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
	Дълготрайни активи (ССА)									
1	Земя и сгради			-				-		-
2	Мрежови елементи	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.1	GSM Базови станции BST			-				-		-
2.2	UMTS Базови станции Node B			-				-		-
2.3	Контролер на GSM-базови станции BSC			-				-		-
2.4	Контролер на UMTS-базови станции RNC			-				-		-
2.5	Транскодер TCU			-				-		-
2.6	Репитер Repeater			-				-		-
2.7	Мрежова инфраструктура IN									
2.7.1	Радиорелейни линии			-				-		-
2.7.2	Оптична мрежа			-				-		-
2.8	Център за управление на мрежата NOC			-				-		-
2.9	Център за експлоатация и поддръжка - мрежа за достъп OMC-R (Radio OMC)			-				-		-
2.10	Мобилна централа MSC			-				-		-
2.11	Фиксирана централа SSW									
2.12	Централа за кратки текстови съобщения SMSC			-				-		-
2.13	Централа за пакетна комутация SGSN			-				-		-
2.14	Входно устройство към централа за пакетна комутация SGGSN			-				-		-
2.15	Точка за комутация на сигнални съобщения STP			-				-		-
2.16	Център за управление на мрежата NOC									
2.17	Център за техническо обслужване (експоатация и поддръжка) - мобилна централа OMC-S (Switched OMC)			-				-		-
2.18	UMTS системи за оперативен контрол UMTS-OSS									
2.19	Система за гласова поща VMS			-				-		-
2.20	Регистър на (домашните) потребители HLR			-				-		-
2.21	Регистър на ("посетителите") потребители, регистрирани в съответната мрежа VLR			-				-		-
2.22	Регистър за идентификация на оборудването EIR			-				-		-
2.23	Център за установяване на автентичността AUC			-				-		-
2.24	Платформа интелигентни мрежи IN Platforms			-				-		-
2.25	Система за администриране на абонатите Provisioning system			-				-		-
2.26	Система за таксуване Biling system			-				-		-
2.27	Платформа за преобразуване на таксуващата информация Mediation device			-				-		-
2.28	Информационни технологии IT			-				-		-
2.29	Друго оборудване			-				-		-
2.30	Лицензии - UMTS; GSM/UMTS; Радиорелейни линии; Номера			-				-		-
3	Кабели и канална мрежа							-		
4	Други ДМА			-				-		-
5	Нематериални дълготрайни активи			-				-		
6	Инвестиции			-				-		-
7	**Общо дълготрайни активи**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	**Краткотрайни (текущи) активи**									
9	Стоки/материали			-				-		-
10	Дебитори (вземания)			-				-		-
10.1	- вътрешни			-				-		-
10.2	- външни			-				-		-
11	**Общо (текущи) активи**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Текущи пасиви									
12	Задължения с падеж до една година			-				-		-
12.1	- вътрешни			-				-		-
12.2	- външни			-				-		-
13	**Общо текущи пасиви**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Нетни текущи активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	**Общо активи без задължения**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Обезпеч. на задължения и лихви			-				-	-	-
17	**Зает капитал ССА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	**Зает капитал НСА**			-				-		-
19	**Разлика ССА - НСА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:…….
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:…….
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.7. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложение № 2 за 20xx г. на …….(име на предприятието)……., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Зает капитал	Нетрафични фиксирани услуги, извън пакет							Общо услуги за достъп на дребно, извън пакет	Трафични услуги на дребно, извън пакет								Общо трафични услуги на дребно, извън пакет	Нетрафични фиксирани услуги, част от пакет							Общо услуги за достъп на дребно, част от пакет
		PSTN	ISDN 2B+D	ISDN 30B+D	xDSL (широколентов) интернет достъп	Достъп до фикс.абонатен №, при предос. на услугата ч/з моб. мрежа	Линии под наем, предоставени на крайни потребители	Други услуги за достъп, на дребно		Селищни повиква. от геогр.№ към др. геогр.№	Междуселищни повиква.от геогр.№ към др. геогр. №	Повиквания от географск.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	Повикв. от географ.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеогр. услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп	Други трафични услуги на дребно		PSTN	ISDN 2B+D	ISDN 30B+D	xDSL (широколентов) интернет достъп	Достъп до фикс.абонатен №, при предост. на услугата ч/з моб. мрежа	Линии под наем, предост. на крайни потреб.	Други услуги за достъп, предост. на дребно	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA
	Дълготрайни активи (ССА)																									
1	Земя и сгради								-									-								-
2	Мрежови елементи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.1.	Оборудване и съоръжения								-									-								-
2.2.	Канализация за достъп								-									-								-
2.3.	Кабели								-									-								-
	- метална усукана двойка								-									-								-
	- оптични								-									-								-
	- въздушни								-									-								-
	- други								-									-								-
3	Транспортни средства								-									-								-
4	Информационни технологии								-									-								-
5	Други ДМА								-									-								-
6	Нематериални дълготрайни активи								-									-								-
7	Инвестиции								-									-								-
8	**Общо дълготрайни активи**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Краткотрайни (текущи) активи																									
9	Стоки								-									-								-
10	Вземания								-									-								-
	- вътрешни								-									-								-
	- външни								-									-								-
11	**Общо (текущи) активи**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Текущи пасиви																									
12	Задължения с падеж до една година								-									-								-
	- вътрешни								-									-								-
	- външни								-									-								-
13	**Общо текущи пасиви**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Нетни текущи активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	**Общо активи без текущи задължения**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Обезпеч. на задължения и лихви								-									-								-
17	**Зает капитал ССА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	**Зает капитал НСА**								-									-								-
19	**Разлика ССА - НСА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.7. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложение № 2 за 20xx г. на …….(име на предприятието)..4.2.7.-в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Зает капитал	Трафични услуги на дребно, които са част от пакет								Общо трафични услуги на дребно, част от пакет	Нетрафични услуги от обхвата на Универсалната услуга /УУ/						Общо нетрафични услуги от обхв. на УУ	Трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга /УУ/								Общо трафични услуги от обхв. на УУ	Други услуги на дребно	Общо за фиксирани услуги на дребно
		Селищни повик. от геогр.№ към др. геогр.№	Междуселищни повик.от геогр. № към др. геогр.№	Повик. от геогр.№ към негеогр. на мрежа от негеогр. радиослужба от вида "точка към много точки"	Повик. от геогр.№ към моб. мрежа	Повик.от геогр. № към негеогр.№, определен от кодове за достъп до нац. негеогр. услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	Междунар. тел. услуги от географ.№ към № от ННП на др. държава	Трафик при хDSL (широколентов) интернет достъп	Други трафични услуги на дребно		Социални планове	Планове за инвалиди	Планове за социални и здр. заведения	Обществени телеф. апарати	Телеф. указател	Справочни услуги и повиквания повикващи до 112		Селищни повик. от геогр.№ към друг геогр. №	Междуселищни повик.от геогр. № към др. геогр.№	Повик. от геогр.№ към негеогр. на мрежа от негеогр. радиослужба от вида "точка към много точки"	Повик. от геогр.№ към моб.мрежа	Повик.от геогр. № към негеогр.№, определен от кодове за достъп до нац. негеогр. услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	Междунар. тел. услуги от географ.№ към № от ННП на др. държава	Трафични услуги чрез ОТА			
A	B	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH	AI	AJ	AK	AL	AM	AN	AO	AP	AQ	AR	AS	AT	AU	AV	AV	AX	AW	AX	AY
	Дълготрайни активи (ССА)																										
1	Земя и сгради									-							-								-		-
2	Мрежови елементи	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.1.	Оборудване и съоръжения									-							-								-		-
2.2.	Канализация за достъп									-							-								-		-
2.3.	Кабели									-							-								-		-
	- метална усукана двойка									-							-								-		-
	- оптични									-							-								-		-
	- въздушни									-							-								-		-
	- други									-							-								-		-
3	Транспортни средства									-							-								-		-
4	Информационни технологии									-							-								-		-
5	Други ДМА									-							-								-		-
6	Нематериални дълготрайни активи									-							-								-		-
7	Инвестиции									-							-								-		-
8	**Общо дълготрайни активи**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Краткотрайни (текущи) активи																										
9	Стоки									-							-								-		-
10	Вземания									-							-								-		-
	- вътрешни									-							-								-		-
	- външни									-							-								-		-
11	**Общо (текущи) активи**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Текущи пасиви																										
12	Задължения с падеж до една година									-							-								-		-
	- вътрешни									-							-								-		-
	- външни									-							-								-		-
13	**Общо текущи пасиви**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Нетни текущи активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	**Общо активи без текущи задължения**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Обезпеч. на задължения и лихви									-							-								-		-
17	**Зает капитал ССА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	**Зает капитал НСА**									-							-								-		-
19	**Разлика ССА - НСА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:…….. Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис) (име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.8. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I за 20хх г. на ……..(име на предприятието)……., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Зает капитал	Нетрафични, извън пакет					Трафични, които не са част от пакет					Нетрафични мобилни услуги, част от пакет					Трафични мобилни услуги, част от пакет						
		Нетрафични гласови услуги на дребно	Нетрафични услуги на дребно за SMS,MMS	Нетрафични услуги на дребно за мобилен интернет	Други нетрафични услуги на дребно	**Общо нетрафични мобилни услуги на дребно**	Трафик на глас	Трафик на SMS, MMS	Трафик на данни	Други трафични услуги	**Общо трафични мобилни услуги на дребно**	Нетрафични гласови услуги на дребно	Нетрафични услуги на дребно за SMS,MMS	Нетрафични услуги на дребно за мобилен интернет	Други нетрафични услуги на дребно	**Общо нетрафични мобилни услуги, част от пакет**	Трафик на глас	Трафик на SMS, MMS	Трафик на данни	Други трафични услуги	**Общо трафични мобилни услуги, част от пакет**	**Други мобилни услуги на дребно**	**Общо мобилни услуги на дребно**
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X
	Дълготрайни активи (ССА)																						
1	Земя и сгради					-					-					-					-		-
2	Мрежови елементи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.1.	Оборудване и съоръжения					-					-					-					-		-
3	Транспортни средства					-					-					-					-		-
4	Информационни технологии					-					-					-					-		-
5	Други ДМА					-					-					-					-		-
6	Нематериални дълготрайни активи					-					-					-					-		-
7	Инвестиции					-					-					-					-		-
8	**Общо дълготрайни активи**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Краткотрайни (текущи) активи																						
9	Стоки					-					-					-					-		-
10	Вземания					-					-					-					-		-
	- вътрешни					-					-					-					-		-
	- външни					-					-					-					-		-
11	**Общо (текущи) активи КМА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Текущи пасиви/задължения																						
12	Задължения с падеж до една година					-					-					-					-		-
	- вътрешни					-					-					-					-		-
	- външни					-					-					-					-		-
13	**Общо текущи пасиви**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Нетни текущи активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	**Общо активи без текущи задължения**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Обезпеч. на задължения и лихви					-					-					-					-		-
17	**Зает капитал ССА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	**Зает капитал НСА**					-					-					-					-		-
19	**Разлика ССА - НСА**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.3.1. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx г. на …….(име на предприятието)……., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Трансферни приходи (от предоставени услуги на дребно)	Приходи от предоставени фиксирани услуги на едро	Общи приходи	Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между Оперативните разходи по ССА и НСА	Оперативна печалба ССА	Възвращаемост на база приходи по ССА в %	Зает капитал по ССА	Разлика между разходите за Зает Капитал по ССА и НСА	Възвращаемост на база зает капитал по ССА в %
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
	Взаимно свързване										
1	Точка на взаимно свързване	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
2	2048 kbit/s комутируем порт	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
3	2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
4	Избор на оператор на банаментна основа	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Съвместно ползване										
5	Съвместно ползване на помещения	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
6	Съвместно ползване на шкафове	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
7	Съвместно ползване канали/шахти	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
8	Съвместно ползване кули и мачти	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Необвързан достъп										
9	Пълен необвързан достъп	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
10	Съвместен необвързан	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Широколентов достъп										
11	В точка на присъствие при DSLAM, включително backhaul	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
12	**В отдалечен комутатор, включително** backhaul	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
13	На IP ниво, включително backhaul	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Абонатни линии под наем на едро										
14	PSTN	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
15	ISDN (2B+D)	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
16	ISDN (30B+D)	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Линии под наем										
17	Общо линии под наем на едро	x		-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
18	**Общо за регулирани нетрафични фиксирани услуги на едро**	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
19	**Нетрафични фиксирани мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати / трансферни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно/**		x	-	-	x	-	n/a			n/a
20	**Други нерегулирани нетрафични услуги**			-	-	-	-	n/a	-	-	
21	**Общо за нерегулирани нетрафични фиксирани услуги на едро**	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
22	**Общо за нетрафични фиксирани услуги на едро**	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.3.2. - Отчет за приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - трафични за 20xx г. на ……(име на предприятието)……, в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Трансферни приходи (от предоставени услуги на дребно)	Приходи от предоставени фиксирани услуги на едро	Общи приходи	Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между Оперативните разходи по ССА и НСА	Оперативна печалба ССА	Възвращаемост на база приходи по ССА в %	Зает капитал по ССА	Разлика между разходите за Зает капитал по ССА и НСА	Възвращаемост на база зает капитал по ССА в %
A	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**	**G**	**H**	**I**	**J**	**K**	**L**
	Генериране										
1	Локален сегмент	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
2	Национален сегмент	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
3	Към негеографски № с кодове за достъп 700, 800, 90 и с първа цифра 1	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
4	**Общо за генериране**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	n/a	**-**	**-**	**n/a**
	Терминиране										
5	Локален сегмент	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
6	**Национален сегмент**	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
7	Международен сегмент	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
8	Към негеор.№, оперделен от кодове за достъп до нац. негеогр. услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
9	**Общо за терминиране**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	n/a	**-**	**-**	**n/a**
10	**Общо за регулирани трафични фиксирани мрежови услуги на едро**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**n/a**	**-**	**-**	**n/a**
11	**Трафични фиксирани мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати (трансферни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно")**		x	-	-	X	-	**n/a**	x	x	**n/a**
12	Услуги за трафик на данни			-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
13	Услуги за транзитен трафик			-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
14	Други нерегулирани трафични услуги на едро			-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
15	**Общо за нерегулирани трафични фиксирани услуги на едро**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	n/a	**-**	**-**	**n/a**
16	**Общо за трафични фиксирани мрежови услуги на едро**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	n/a	**-**	**-**	**n/a**

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.3.3. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx г. на …..(име на предприятието)……., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Трансферни приходи (от предоставени услуги на дребно)	Приходи от предоставени мобилни услуги на едро	Общи приходи	Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между Оперативните разходи по ССА и НСА	Оперативна печалба ССА	Възвращаемост на база приходи по ССА в %	Зает капитал по ССА	Разлика между разходите за Зает капитал по ССА и НСА	Възвращаемост на база зает капитал по ССА в %
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	**Взаимно свързване**	**x**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**n/a**	-	-	**n/a**
1.1.	с друга мобилна мрежа	x	-	-			-	n/a			n/a
1.2.	с фиксирана мрежа	x	-	-			-	n/a			n/a
2	**Нетрафични мобилни мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати (трансферни разходи към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно")**		X	-	-	x	-	n/a	x	x	**n/a**
3	**Нетрафични мобилни мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати (трансферни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно")**		x	-	-	x	-	n/a	x	x	**n/a**
4	Други услуги за достъп	-		-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
5	**Общо нетрафични мобилни мрежови услуги на едро**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**n/a**	**-**	**-**	**n/a**

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.3.4. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - трафични за 20xx г. на ….(име на предприятието), в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Трансферни приходи (от предоставени услуги на дребно)	Приходи от предоставени мобилни услуги на едро	Общи приходи	Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между оперативните разходи по ССА и НСА	Оперативна печалба ССА	Възвращаемост на база приходи по ССА в %	Зает капитал по ССА	Разлика между разходите за Зает капитал по ССА и НСА	Възращаемост на база зает капитал по ССА в %
A	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**	**G**	**H**	**I**	**J**	**K**	**L**
1	Терминиране	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
2	Генериране			-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
3	**Трафични мобилни мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати (трансферни разходи към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно")**		**x**	**-**	**-**	**x**	**-**	**n/a**	x	x	**n/a**
4	**Трафични мобилни мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати (трансферни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно")**		**x**	**-**	**-**	**x**	**-**	**n/a**	x	x	**n/a**
5	Други трафични услуги			-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
6	**Общо трафични мобилни мрежови услуги**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**n/a**	**-**	**-**	**n/a**

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.3.5. - Отчет за приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx г. …….(име на предприятието)……., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Приходи от предоставени фиксирани услуги на дребно	Трансферни разходи (от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и/или "Мобилни мрежови услуги на едро") по ССА	Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между Оперативните разходи по ССА и НСА	Оперативна печалба ССА	Възвращаемост на база приходи по ССА в %	Зает капитал по ССА	Разлика между разходите за Зает капитал по ССА и НСА	Възращаемост на база зает капитал по ССА в %
A	B	C	E	F	G	H	I	K	L	M
Нетрафични фиксирани услуги, извън пакет	PSTN	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	ISDN 2B+D	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	ISDN 30B+D	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Линии под наем, предоставени на крайни потребители	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Общо за услуги за достъп на дребно, извън пакет		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**n/a**	**-**	**-**	**n/a**
Трафични услуги на дребно, извън пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Междуселищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от геогр.№ към мобината мрежа	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Други трафични услуги на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Общо за трафични услуги на дребно, извън пакет		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**n/a**	**-**	**-**	**n/a**
Нетрафични фиксирани услуги, които са част от пакет	PSTN	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	ISDN 2B+D	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	ISDN 30B+D	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Линии под наем, предоставени на крайни потребители	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Общо за услуги за достъп на дребно, които са част от пакет		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**n/a**	**-**	**-**	**n/a**
Трафични услуги на дребно, които са част от пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Междуселищни повиквания от геогр.№ към друг географски №	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от геогр.№ към мобината мрежа	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Други трафични услуги на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Общо за трафични услуги на дребно, които са част от пакет		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**n/a**	**-**	**-**	**n/a**
Нетрафични услуги от обхвата на Универсалната услуга	Социални планове	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Планове за инвалиди	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Планове за социални и здравни заведения	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Обществени телефонни апарати	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Телефонен указател	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Справочни услуги и безплатни спешни повиквания към ЕЕН - 112	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Общо за нетрафични услуги от обхвата на Универсалната услуга		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**n/a**	**-**	**-**	**n/a**
Трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга	Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Междуселищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от геогр.№ към мобината мрежа	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Обществени телефони	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Общо за трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**n/a**	**-**	**-**	**n/a**
Други услуги на дребно		-	-	-	-	-	n/a	-	-	**n/a**
Общо за фиксирани услуги на дребно		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	n/a	**-**	**-**	**n/a**

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:…….. (име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:…….. (име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:…….. (име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.3.6. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20xx г. на …….(име на предприятие)….., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Приходи от предоставени мобилни услуги на дребно	Трансферни разходи (от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и/или "Мобилни мрежови услуги на едро") по ССА	Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между Оперативните разходи по ССА и НСА	Оперативна печалба ССА	Възвращаемост на база приходи по ССА в %	Зает капитал по ССА	Разлика между разходите за Зает капитал по ССА и НСА	Възвращаемост на база зает капитал по ССА в %
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Нетрафични, извън пакет	Нетрафични гласови услуги на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Нетрафични услуги на дребно за SMS, MMS	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Нетрафични услуги на дребно за мобилен интернет	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Други нетрафични услуги на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Общо нетрафични мобилни услуги на дребно		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**n/a**	**-**	**-**	**n/a**
Трафични, които не са част от пакет	Трафик на глас	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Трафик на SMS, MMS	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Трафик на данни	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Други трафични услуги	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Общо трафични мобилни услуги на дребно		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**n/a**	**-**	**-**	**n/a**
Нетрафични мобилни услуги, които са част от пакет	Нетрафични гласови услуги на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Нетрафични услуги на дребно за SMS, MMS	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Нетрафични услуги на дребно за мобилен интернет	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Други нетрафични услуги на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Общо нетрафични мобилни услуги, които са част от пакет		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**n/a**	**-**	**-**	**n/a**
Трафични мобилни услуги, които са част от пакет	Трафик на глас	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Трафик на SMS, MMS	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Трафик на данни	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Други трафични услуги	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Общо трафични мобилни услуги, които са част от пакет		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**n/a**	**-**	**-**	**n/a**
Други мобилни услуги на дребно		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**n/a**	**-**	**-**	**n/a**
Общо мобилни услуги на дребно		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**n/a**	**-**	**-**	**n/a**

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:…….
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:…….
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:…….
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите

Прилагани цени

Приложение 4.4.1. - Средна цена на услуги за взаимно свързване и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на ……(име на предприятието)…**….., в хил.лв.**

Номер по ред	**Услуга**	**Равнопоставеност**		
		Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E
Изграждане на точка за взаимно свързване (еднократни)				
1	Точка за взаимно свързване			#DIV/0!
2	2048 kbit/s комутируем порт			#DIV/0!
3	2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие			#DIV/0!
4	Избор на оператор на абонаментна основа.			#DIV/0!
Месечни такси при точка на взаимно свързване				
5	Точка на взаимно свързване			#DIV/0!
6	2048 kbit/s комутируем порт, използван при предоставяне на услуги на едро			#DIV/0!
7	2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие			#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите

Общи стойности за съответния работен лист

Прилагани цени

Приложение 4.4.2. - Средна цена за услуги за съвместно ползване и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г.* на ……(име на предприятието)……., в хил.лв.

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност		
		Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	I	J	K
Еднократни такси за съвместно ползване				
1	Съвместно ползване на помещения			#DIV/0!
2	Съвместно ползване на шкафове	-	-	#DIV/0!
2.1.	Изграждане на 19" шкафове в помещение, приведено във вид удобен за съвместно ползване			#DIV/0!
2.2.	Изграждане на 19" ½ шкафове в помещение, приведено във вид удобен за съвместно ползване			#DIV/0!
2.3.	Изграждане на 19" ¼ шкафове в помещение, приведено във вид удобен за съвместно ползване			#DIV/0!
2.4.	Предоставяне на постоянно захранване с 48V и мощност в помещение за съвместно ползване*			#DIV/0!
2.5.	Предоставяне на постоянно захранване с 60V и мощност в помещение за съвместно ползване**			#DIV/0!
3	Предоставяне на съвместно ползване канали/шахти****			#DIV/0!
4	Съвместно ползване кули и мачти			#DIV/0!
Месечни такси за съвместно ползване				
5	Предоставяне на съвместно ползване на помещения			#DIV/0!
6	Предоставяне на съвместно ползване на шкафове	-	-	#DIV/0!
6.1.	Цял шкаф в помещение, приведено във вид удобен за съвместно ползване			#DIV/0!
6.2.	½ шкафове в помещение, приведено във вид удобен за съвместно ползване			#DIV/0!
6.3.	¼ шкафове в помещение, приведено във вид удобен за съвместно ползване			#DIV/0!
7	Предоставяне на съвместно ползване канали/шахти****			#DIV/0!
8	Предоставяне на съвместно ползване кули и мачти			#DIV/0!
9	Съвместно разполагане, предоставено за целите на нерегулирани услуги на едро			#DIV/0!

*За точки 1-7 са относими за услугите съвместно разполагане, предоставяни за целите на регулирани услуги на едро, а в т. 8 се посочват общите приходи от еднократни и месечни такси от предоставено съвместно разполагане при предоставяне на нерегулирани услуги на едро

**

VA	220	440	660	880	1100	1320	1540	1760	1980	2200	2420	2640	3080	3300	3520
шкаф															
½ шкаф															
¼ шкаф															

***

VA	220	440	660	880	1100	1320	1540	1760	1980	2200	2420	2640	3080	3300	3520
шкаф															
½ шкаф															
¼ шкаф															

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
Прилагани цени

Приложение 4.4.3. - Средна цена за услуги за подземна канална мрежа и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на ……(име на предприятието)……., в хил.лв.

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност		
		Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E
Еднократни такси за достъп до подземна канална мрежа				
1	Техническо проучване на подадено заявление с дължина на трасето до 1 км.			#DIV/0!
2	Достъп и контрол при полагане на кабели за трасе с дължина до 1 км.			#DIV/0!
3	Осигуряване на достъп до подземна канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в работно време			#DIV/0!
4	Осигуряване на достъп до подземна канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в извънработно време			#DIV/0!
Месечни за ползване на канална тръба				
5	С положени от БТК защитни тръби			#DIV/0!
6	Без положени от БТК защитни тръби			#DIV/0!
Месечни за ползване на защитна тръба				
7	Положена от БТК			#DIV/0!
8	Положена от предприятие, ползващо достъп			#DIV/0!
Месечни други				
9	За положен кабел извън защитна тръба			#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите

Прилагани цени

Приложение 4.4.4. - Средна цена на услуги за необвързан достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на ……(име на предприятието)……., в хил.лв

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност		
		Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E
Еднократни такси за Необвързан достъп				
1	Самостоятелно ползване на достъп до абонатна линия, включително до неактивна абонатна линия;			#DIV/0!
2	Съвместно ползване на достъп до абонатна линия			#DIV/0!
3	Ползване на достъп до междинна точка от абонатна линия, включително самостоятелно ползване на достъп до междинна точка от неактивна абонатна линия			#DIV/0!
4	Предоставяне на тъмно влакно			#DIV/0!
5	Физическо съвместно разполагане			#DIV/0!
6	Дистанционно съвместно разполагане			#DIV/0!
7	Виртуално съвместно разполагане			#DIV/0!
Месечни такси при Необвързан достъп				
8	Самостоятелно ползване на достъп до абонатна линия, включително до неактивна абонатна линия			#DIV/0!
9	Съвместно ползване на достъп до абонатна линия			#DIV/0!
10	Ползване на достъп до междинна точка от абонатна линия, включително самостоятелно ползване на достъп до междинна точка от неактивна абонатна линия			#DIV/0!
11	Предоставяне на тъмно влакно			#DIV/0!
12	Физическо съвместно разполагане			#DIV/0!
13	Дистанционно съвместно разполагане			#DIV/0!
14	Виртуално съвместно разполагане			#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите

Прилагани цени

Приложение 4.4.5. - Средна цена за услуги широколентов достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на ……(име на предприятието)……, в хил.лв.

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност		
		Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E
Еднократни такси за широколентов достъп				
1	Достъп на ниво DSLAM			#DIV/0!
2	Достъп на ниво обслужващ възел от мрежата (parent node)			#DIV/0!
3	Достъп на ниво отдалечен възел (distant node)			#DIV/0!
4	Достъп до IP ниво (BRAS или маршрутизатор)			#DIV/0!
Месечни такси за широколентов достъп				
5	Достъп на ниво DSLAM			#DIV/0!
6	Достъп на ниво обслужващ възел от мрежата (parent node)			#DIV/0!
7	Достъп на ниво отдалечен възел (distant node)			#DIV/0!
8	Достъп до IP ниво (BRAS или маршрутизатор)			#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
Прилагани цени
Общи стойности за съответния работен лист

Приложение 4.4.6. - Средна цена на отдаване на абонатна линия под наем на едро и средна цена за достъп до абонатна линия за абонати на предприятието, както и изпълнението на "Retail minus" (решение № 195/14.03.2013 г. на КРС) по отношение на месечните цени за 20xx г. ……(име на предприятието)……, в хил.лв.

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност					
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно част от пакет	Приходи от предоставени услуги на едро	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E	F	G	H
Еднократни такси за Абонатни линии под наем (за свързване) на едро							
1	Предоставяне/откриване на PSTN абонатна линия за домашни потребители на едро				-		#DIV/0!
2	Предоставяне/откриване на PSTN абонатна линия за домашни потребители на дребно				-		#DIV/0!
3	Предоставяне/откриване на PSTN абонатна линия за бизнес потребители на едро				-		#DIV/0!
4	Предоставяне/откриване на PSTN абонатна линия за бизнес потребители на дребно				-		#DIV/0!
5	Предоставяне/откриване на ISDN (2B+D) абонатна линия за домашни потребители на едро				-		#DIV/0!
6	Предоставяне/откриване на ISDN (2B+D) абонатна линия за домашни потребители на дребно				-		#DIV/0!
7	Предоставяне/откриване на ISDN (2B+D) абонатна линия за бизнес потребители на едро				-		#DIV/0!
8	Предоставяне/откриване на ISDN (2B+D) абонатна линия за бизнес потребители на дребно				-		#DIV/0!
9	Предоставяне/откриване на ISDN (30B+D) абонатни линии за домашни потребители на едро				-		#DIV/0!
10	Предоставяне/откриване на ISDN (30B+D) абонатни линии за домашни потребители на дребно				-		#DIV/0!
11	Предоставяне/откриване на ISDN (30B+D) абонатни линии за бизнес потребители на едро				-		#DIV/0!
12	Предоставяне/откриване на ISDN (30B+D) абонатни линии за бизнес потребители на дребно				-		#DIV/0!
Месечни такси за Абонатни линии на едро под наем							
13	Предоставяне на PSTN абонатна линия за домашни потребители на едро				-		#DIV/0!
14	Предоставяне на PSTN абонатна линия за домашни потребители на дребно				-		#DIV/0!
15	Предоставяне на PSTN абонатна линия за бизнес потребители на едро				-		#DIV/0!
16	Предоставяне на PSTN абонатна линия за бизнес потребители на дребно				-		#DIV/0!
17	Предоставяне на ISDN (2B+D) абонатна линия за домашни потребители на едро				-		#DIV/0!
18	Предоставяне на ISDN (2B+D) абонатна линия за домашни потребители на дребно				-		#DIV/0!
19	Предоставяне на ISDN (2B+D) абонатна линия за бизнес потребители на едро				-		#DIV/0!
20	Предоставяне на ISDN (2B+D) абонатна линия за бизнес потребители на дребно				-		#DIV/0!
21	Предоставяне на ISDN (30B+D) абонатни линии за домашни потребители на едро				-		#DIV/0!
22	Предоставяне на ISDN (30B+D) абонатни линии за домашни потребители на дребно				-		#DIV/0!
23	Предоставяне на ISDN (30B+D) абонатни линии за бизнес потребители на едро				-		#DIV/0!
24	Предоставяне на ISDN (30B+D) абонатни линии за бизнес потребители на дребно				-		#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
Прилагани цени
Общи стойности за съответния работен лист

Приложение 4.4.7. - Средна цена на услугата генериране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на.....(име на предприятието)……**, в хил.лв.**

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност					
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно, част от пакет	Приходи от предоставени услуги на едро	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E	F	G	H
1	**Генериране на гласово повикване от фиксираната мрежа на предприятието**						
1.1	**Генериране на гласово повикване от фиксирана мрежа (F2F on-net)**						
	Локален сегмент			x	-		#DIV/0!
	Национален сегмент			x	-		#DIV/0!
1.2.	**Генериране на гласово повикване от фиксирана мрежа на друго предприятие (F2F off-net);**						
	Локален сегмент			x	-		#DIV/0!
	Национален сегмент			x	-		#DIV/0!
1.3.	**Генериране на гласово повикване към мобилната мрежа на предприятието (F2M on-net);**						
	Локален сегмент			x	-		#DIV/0!
	Национален сегмент			x	-		#DIV/0!
1.4.	**Генериране на гласово повикване към мобилна мрежа на друго предприятие (F2M off-net);**						
	Локален сегмент			x	-		#DIV/0!
	Национален сегмент			x	-		#DIV/0!
2	**Генериране на селищни и междуселищни повиквания към други обществени телефонни мрежи, чрез които се предоставят услуги в определено местоположение (предоставяне на услугата генериране на пазара на едро при доставка на услугите избор на оператор на абонаментна основа и за всяко повикване и WLR).**						
	Локален сегмент	x	x		-		#DIV/0!
	Национален сегмент	x	x		-		#DIV/0!
2.1.	**Генериране на гласово повикване към мобилни наземни мрежи на друго предприятие**						
	Локален сегмент	x	x		-		#DIV/0!
	Национален сегмент	x	x		-		#DIV/0!
2.2.	**Генериране на гласово повикване към WIMAX мрежи**						
	Локален сегмент	x	x		-		#DIV/0!
	Национален сегмент	x	x		-		#DIV/0!
2.3.	**Генериране на повикване към негеографски номера от типа 700XYZZZ, 800XYZZZ, 90XYTZZZ, кратки номера и др**						
	Локален сегмент	x	x		-		#DIV/0!
	Национален сегмент	x	x		-		#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печа

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
Прилагани цени
Общи стойности за съответния работен лист

Приложение 4.4.8. - Средна цена на услугата терминиране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на ……(име на предприятието)……, в хил.лв.

Номер по ред	Услуга	Трансферни приходи от предоставени услуги на дребно	Приходи от предоставени услуги на едро	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E	F	G
1	**Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа на предприятието (трансферен приход от Retail)**					
1.1	**Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от фиксиран абонат на предприятието (F2F on-net)**					
	Локален сегмент		x	-		#DIV/0!
	Национален сегмент		x	-		#DIV/0!
1.2.	**Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от фиксиран абонат на друго предприятие (F2F off-net);**					
	Локален сегмент	x		-		#DIV/0!
	Национален сегмент	x		-		#DIV/0!
	Терминиране на повикване от мрежи извън страната (международни разговори)	x		-		#DIV/0!
	Към негеографски № с кодове за достъп 700, 800, 90 и с първа цифра 1	x		-		#DIV/0!
1.3.	**Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от мобилен абонат на предприятието (M2F on-net)**					
	Локален сегмент		x	-		#DIV/0!
	Национален сегмент		x	-		#DIV/0!
1.4.	**Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от мобилен абонат на друго предприятие (M2F off-net);**					
	Локален сегмент	x		-		#DIV/0!
	Национален сегмент	x		-		#DIV/0!
	Терминиране на повикване от мрежи извън страната (международни разговори)	x		-		#DIV/0!
	Към негеографски № с кодове за достъп 700, 800, 90 и с първа цифра 1	x		-		#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите

Прилагани цени

Общи стойности за съответния работен лист

Приложение 4.4.9. - Средна цена за предоставяне терминиране в мобилна мрежа на едро за 20xx на ……(име на предприятието)……., в хил.лв.

Номер по ред	Услуга	Трансферни приходи от предоставени услуги на дребно	Приходи от предоставени услуги на едро	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E	F	G
1	**Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа на предприятието към мобилен абонат**					
1.1.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от мобилен абонат на предприятието (M2M on-net);		-	-		#DIV/0!
1.2.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от мобилен абонат на друго предприятие (M2M off-net);	-		-		#DIV/0!
1.3.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от фиксиран абонат на предприятието (F2M on-net);		-	-		#DIV/0!
1.4.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от фиксиран абонат на друга мрежа (без мрежата на БТК – F2M off-net);	-		-		#DIV/0!
1.6.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от мобилен абонат на предприятие извън страната (off-net)	-		-		#DIV/0!
1.7.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от фиксиран абонат на предприятие извън страната (off-net)	-		-		#DIV/0!
2	**Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат**					
2.1.	Терминиране на гласови повиквания от мобилен абонат на мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат на същото предприятие (on-net)		-	-		#DIV/0!
2.2.	Терминиране на гласови повиквания от мобилен абонат на друго предприятие към фиксиран абонат на същото предприятие (off-net)	-		-		#DIV/0!
2.3.	Терминиране на гласови повиквания от фиксиран абонат на мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат на същото предприятие (on-net)		-	-		#DIV/0!
2.4.	Терминиране на гласови повиквания от фиксиран абонат на друго предприятие (без БТК) към фиксиран абонат на същото предприятие (off-net);	-		-		#DIV/0!
2.5.	Терминиране на гласови повиквания от фиксиран абонат на БТК към фиксиран абонат на предприятието (off – net).	-		-		#DIV/0!
2.6.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от мобилен абонат на предприятие извън страната (off-net)	-		-		#DIV/0!
2.7.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от фиксиран абонат на предприятие извън страната (off-net)	-		-		#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:…….
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите

Прилагани цени

Общи стойности за съответния работен лист

Приложение 4.4.10. - Средна цена за услуги за взаимно свързване с мобилна мрежа 20xx г. на ……(име на предприятието)……., в хил.лв.

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност		
		Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E
1	**Изграждане на точка за взаимно свързване (еднократни)**			
1.1.	с друга мобилна мрежа			#DIV/0!
1.2.	с фиксирана мрежа			#DIV/0!
2	**Месечни такси при точка на взаимно свързване**			
2.1.	с друга мобилна мрежа			#DIV/0!
2.2.	с фиксирана мрежа			#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите

Прилагани цени

Общи стойности за съответния работен лист

Приложение № 4.5.1. - Първоначален тест за изпълнение на задълженията, наложени на ……(име на предприятието)……. **за фиксирани услуги на пазара на дребно за 20xx г., в хил.лв.**

Тип услуга	Услуга	Равнопоставеност					Разходоориентираност
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно част от пакет	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена	Цена определена на база пълно разпределение на разходи
A	B	C	D	E	F	G	H
Свързване план Стандартен**	**PSTN (тясна лента за гласови услуги)**	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	ISDN 2B+D	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	ISDN 30B+D	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Линии под наем предоставени на крайни потребители	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Други услуги за достъп на дребно	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
Общо за свързване на дребно Стандартен план:		-	-	-	-	#DIV/0!	-
Свързване от обхвата на Универсална услуга	**Социални планове по видове:**	-	-	-		#DIV/0!	
	1. Ограничен			-		#DIV/0!	
	2……						
	Планове за инвалиди:	-	-	-		#DIV/0!	
	1. Инвалиди 160			-		#DIV/0!	
	2. Инвалиди 300			-		#DIV/0!	
	Планове за Социални и здравни заведения:	-	-	-		#DIV/0!	
	1. Социални и здравни заведения			-		#DIV/0!	
	2……			-		#DIV/0!	
	Обществени телефони			-		#DIV/0!	
	Справочни услуги и безплатни спешни повиквания към национален и ЕЕН - 112			-		#DIV/0!	
	Телефонен указател			-		#DIV/0!	
Общо за свързване от обхвата на Универсалната услуга:		-	-	-	-	#DIV/0!	-
Месечни услуги на дребно (абонамент) план Стандартен	**PSTN (тясна лента за гласови услуги)**	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	ISDN 2B+D	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	ISDN 30B+D	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Линии под наем предоставени на крайни потребители	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Други услуги за достъп на дребно	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
Общо за месечни услуги на дребно (абонамент) Стандартен		-	-	-	-	#DIV/0!	-

4.5.1. 2

Месечни услуги за поддържане на достъп от обхвата на Универсална услуга	**Социални планове по видове:**	-	-	-		#DIV/0!	
	1. Ограничен			-		#DIV/0!	
	2……						
	Планове за инвалиди:	-	-	-		#DIV/0!	
	1. Инвалиди 160			-		#DIV/0!	
	2. Инвалиди 300			-		#DIV/0!	
	Планове за Социални и здравни заведения:	-	-	-		#DIV/0!	
	1. Социални и здравни заведения			-		#DIV/0!	
	2……			-		#DIV/0!	
	Обществени телефони			-		#DIV/0!	
	Справочни услуги и безплатни спешни повиквания към националeн и ЕЕН - 112			-		#DIV/0!	
Общо за месечни услуги за свързване (достъп) от обхвата на Универсалната услуга:		-	-	-	-	#DIV/0!	-
Трафични услуги на дребно (домашни и бизнес*) Стандартен план	Селищни повиквания от геогр.№ към др. геогр. №			-		#DIV/0!	
	Национални повиквания от геогр.№ към др. геогр. №			-		#DIV/0!	
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"			-		#DIV/0!	
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа			-		#DIV/0!	
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.			-		#DIV/0!	
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от НПП на друга държава			-		#DIV/0!	
	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп			-		#DIV/0!	
Общо за трафични услуги на дребно (домашни и бизнес) Стандартен план:		-	-	-	-	#DIV/0!	-

Услуга	**Равнопоставеност**					**Разходоориентираност**
	Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно част от пакет	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена	Цена определена на база пълно разпределение на разходи
A	B	C	D	E	F	G
Трафични услуги, които са част от Универсална услуга						
Социални планове по видове:						
1. Ограничен	-	-	-	-	#DIV/0!	
Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №			-		#DIV/0!	
Национални повиквания от геогр.№ към друг географски №			-		#DIV/0!	
Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"			-		#DIV/0!	
Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа			-		#DIV/0!	
Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.			-		#DIV/0!	
Международни тел.услуги от географ.№ към № от НПП на друга държава			-		#DIV/0!	
2……..	-	-	-	-	#DIV/0!	-
Планове за инвалиди:						
1……	-	-	-		#DIV/0!	
Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №			-		#DIV/0!	
Национални повиквания от геогр.№ към друг географски №			-		#DIV/0!	
Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"			-		#DIV/0!	
Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа			-		#DIV/0!	
Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.			-		#DIV/0!	
Международни тел.услуги от географ.№ към № от НПП на друга държава			-		#DIV/0!	
2……	-	-	-		#DIV/0!	-
Планове за Социални и здлавни заведения:						
1……	-	-	-		#DIV/0!	
Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №			-		#DIV/0!	
Национални повиквания от геогр.№ към друг географски №			-		#DIV/0!	
Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"			-		#DIV/0!	
Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа			-		#DIV/0!	
Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.			-		#DIV/0!	
Международни тел.услуги от географ.№ към № от НПП на друга държава			-		#DIV/0!	
2……			-		#DIV/0!	
Обществени телефони			-		#DIV/0!	
Общо за трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга	-	-	-	-	#DIV/0!	-

Еднократни услуги за свързване (достъп), които са част от пакет	**PSTN (тясна лента за гласови услуги)**	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	ISDN 2B+D	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	ISDN 30B+D	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Линии под наем, предоставени на крайни потребители	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Други услуги за достъп на дребно	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
Общо за еднократни услуги за свързване (достъп) на дребно, които са част от пакет		-	-	-	-	#DIV/0!	-

Услуга		**Равнопоставеност**					**Разходоориентираност**
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	**Приходи от предоставени услуги на дребно част от пакет**	**Общо приходи от продажби**	**Количество и мерна единица**	**Средна цена**	**Цена определена на база пълно разпределение на разходи**
A		B	C	D	E	F	G
Месечни услуги за достъп (абонамент), които са част от пакет	**PSTN (тясна лента за гласови услуги)**	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	ISDN 2B+D	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	ISDN 30B+D	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни					#DIV/0!	
	бизнес					#DIV/0!	
	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни					#DIV/0!	
	бизнес					#DIV/0!	
	Линии под наем, предоставени на крайни потребители	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Други услуги за достъп на дребно	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
Общо за месечни услуги за достъп на дребно (абонамент), които са част от пакет		-	-	-	-	#DIV/0!	-

Трафични услуги на дребно (домашни и бизнес), които са част от пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №			-		#DIV/0!	
	Национални повиквания от геогр.№ към друг географски №			-		#DIV/0!	
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"			-		#DIV/0!	
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа			-		#DIV/0!	
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.			-		#DIV/0!	
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава			-		#DIV/0!	
	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп			-		#DIV/0!	
Общо за услуги за трафик на дребно (домашни и бизнес), които са част от пакет		-	-	-	-	#DIV/0!	

Други услуги на дребно				-		#DIV/0!	
Общо за услуги на дребно:		-	-	-	-	#DIV/0!	

** Данните за Стандартен план са необходими за изчисляване на нетните разходи за предоставяне на универсална услуга

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и
Прилагани цени
Общи стойности за съответния работен лист

Приложение № 4.5.2. - Средна цена на мобилни услуги на дребно за 20xx г. на …….(име на предприятието)……., в хил.лв.

Услуга		Равнопоставеност					
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно част от пакет	Общо приходи от продажби	Количество	Мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E	F	G	H
Нетрафични услуги за свързване, които не са част от пакет	Гласови услуги		x	-			#DIV/0!
	За SMS,MMS		x	-			#DIV/0!
	Мобилен интернет		x	-			#DIV/0!
	Други услуги на дребно		x	-			#DIV/0!
Общо нетрафични услуги за свързване на дребно, които не са част от пакет:		-	x	-	-		
Нетрафични услуги за свързване, които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги	x		-			#DIV/0!
	Достъп на дребно за SMS,MMS	x		-			#DIV/0!
	Достъп на дребно до мобилен интернет	x		-			#DIV/0!
	Други услуги за достъп на дребно	x		-			#DIV/0!
Общо нетрафични услуги за свързване на дребно:		x	-	-	-		
Месечни нетрафични услуги (абонамент), които не са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги		x	-			#DIV/0!
	Достъп на дребно за SMS,MMS		x	-			#DIV/0!
	Достъп на дребно до мобилен интернет		x	-			#DIV/0!
	Други услуги за достъп на дребно		x	-			#DIV/0!
Общо месечни нетрафични услуги (абонамент) на дребно, които не са част от абонамент:		-	x	-	-		
Месечни нетрафични услуги (абонамент), които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги	x		-			#DIV/0!
	Достъп на дребно за SMS,MMS	x		-			#DIV/0!
	Достъп на дребно до мобилен интернет	x		-			#DIV/0!
	Други услуги за достъп на дребно	x		-			#DIV/0!
Общо месечни нетрафични услуги (абонамент) на дребно, които са част от пакет:		x	-	-	-		
Услуги за трафик, които не са част от пакет	Трафик на глас		x	-			#DIV/0!
	Трафик на SMS,MMS		x	-			#DIV/0!
	Трафик на данни		x	-			#DIV/0!
	Други трафични услуги		x	-			#DIV/0!
Общо услуги за трафик на дребно, които не са част от пакет:		-	x	-			
Услуги за трафик, които са част от пакет	Трафик на глас	x		-			#DIV/0!
	Трафик на SMS,MMS	x		-			#DIV/0!
	Трафик на данни	x		-			#DIV/0!
	Други трафични услуги	x		-			#DIV/0!
Общо трафични услуги на дребно, които са част от пакет:		x	-	-			
Други мобилни услуги на дребно				-			n/a
Общо мобилни услуги на дребно:		-	-	-			

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.6.1. Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx г. на …….(име на предприятието)……., в хил.лв.

	Услуга	Трансферни разходи от фиксирани мрежови услуги на едро	Трансферни разходи от мобилни мрежови услуги на едро	Общо трансферни разходи от фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро
	B	C	D	E
Нетрафични фиксирани услуги на дребно, извън пакет	PSTN	-	-	-
	ISDN 2B+D	-	-	-
	ISDN 30B+D	-	-	-
	xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-
	Аналогови линии под наем - селищни			-
	Аналогови линии под наем - междуселищни			-
	Цифрови линии под наем – селищни			-
	Цифрови линии под наем – междуселищни			-
	Изграждане на фиксиран абонатен достъп, при предоставяне на услугата фиксиран номер чрез мобилна мрежа	-	-	-
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно	-	-	-
Общо за нетрафични услуги на дребно, извън пакет :		-	-	-
Трафични фиксирани услуги на дребно, извън пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към др. геогр. №	-	-	-
	Национални повиквания от геогр.№ към др. геогр. №	-	-	-
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-
	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-
	Други трафични услуги на дребно	-	-	-
Общо за трафични фиксирани услуги на дребно извън пакет:		-	-	-
Нетрафични фиксирани услуги за достъп, които са част от пакет	PSTN	-	-	-
	ISDN 2B+D	-	-	-
	ISDN 30B+D	-	-	-
	xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-
	Аналогови линии под наем - селищни			-
	Аналогови линии под наем - междуселищни			-
	Цифрови линии под наем – селищни			-
	Цифрови линии под наем – междуселищни			-
	Изграждане на фиксиран абонатен достъп, при предоставяне на услугата фиксиран номер ч/з моб. мрежа	-	-	-
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно	-	-	-
Общо за нетрафични фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет :		-	-	-
Трафични фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геог. №	-	-	-
	Национални повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-
	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-
	Други трафични услуги на дребно	-	-	-
Общо за трафични фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет:		-	-	-
Услуги за достъп от обхвата на Универсалната услуга	Социални планове по видове:	-	-	-
	1…….			-
	Планове за инвалиди:	-	-	-
	1…….			-
	2…….			-
	Планове за Социални и здравни заведения:	-	-	-
	1…….			-
	2…….			-
	Обществени телефонни апарати	-	-	-
	Телефонен указател	-	-	-
	Справочни услуги и безплатни спешни повиквания към национален и ЕЕН-112	-	-	-
Общо за услуги за достъп от обхвата на Универсалната услуга:		-	-	-
Трафични услуги от обхвата на УУ, част от специалните ценови пакети	Селищни повиквания от геогр.№ към др. геогр. №	-	-	-
	Национални повиквания от геогр.№ към др. геогр.и №	-	-	-
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-
Общо за трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга, част от специални ценови пакети:		-	-	-
Трафични и УУ чрез ОТА	Селищни повиквания от геогр.№ към др. геогр. №			-
	Национални повиквания от геогр.№ към др. геогр.и №			-
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"			-
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа			-
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.			-
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава			-
Общо за трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга при ползване на ОТА:		-	-	-
Други (нерегулирани) фиксирани услуги на дребно		-	-	-
Общо за фиксирани услуги на дребно		-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите
Общи стойности за съответния работен лист
Показатели за финансов анализ
Данни копирани от други работни листове
Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.6.2 - Трансферни приходи от бизнес единица 'Фиксирани услуги на дребно' към бизнес единица 'Фиксирани мрежови услуги' за 20xx г. на …….(име на предприятието)……., в хил.лв.

Услуга		Трансферни приходи към фиксирани мрежови услуги	Трансферни приходи към мобилни мрежови услуги	Общо трансферни приходи
B		C	D	E
Нетрафични фиксирани услуги на дребно, извън пакет	PSTN	-	-	-
	ISDN 2B+D	-	-	-
	ISDN 30B+D	-	-	-
	xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-
	Аналогови линии под наем - селищни	-	-	-
	Аналогови линии под наем - междуселищни	-	-	-
	Цифрови линии под наем – селищни	-	-	-
	Цифрови линии под наем – междуселищни	-	-	-
	Изграждане на фиксиран абонатен достъп, при предоставяне на услугата фиксиран номер чрез мобилна мрежа	-	-	-
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно	-	-	-
Общо за нетрафични услуги на дребно, извън пакет :		-	-	-
Трафични фиксирани услуги на дребно, извън пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-
	Национални повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-
	Повиквания от географ.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-
	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-
	Други трафични услуги на дребно	-	-	-
Общо за трафични фиксирани услуги на дребно извън пакет :		-	-	-
Нетрафични фиксирани услуги за достъп, които са част от пакет	PSTN	-	-	-
	ISDN 2B+D	-	-	-
	ISDN 30B+D	-	-	-
	xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-
	Аналогови линии под наем - селищни	-	-	-
	Аналогови линии под наем - междуселищни	-	-	-
	Цифрови линии под наем – селищни	-	-	-
	Цифрови линии под наем – междуселищни	-	-	-
	Изграждане на фиксиран абонатен достъп, при предоставяне на услугата фиксиран номер чрез мобилна мрежа	-	-	-
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно	-	-	-
Общо за нетрафични фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет:		-	-	-
Трафични фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-
	Национални повиквания от геогр.№ към друг геог. №	-	-	-
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към мн. точки"	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-
	Повиквания от географ.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-
	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-
	Други услуги за трафик, предоставяни на дребно	-	-	-
Общо за трафични фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет:		-	-	-
Услуги за достъп от обхвата на Универсалната услуга	Социални планове по видове:	-	-	-
	1……..			-
	Планове за инвалиди:	-	-	-
	1……..			-
	2……..			-
	Планове за Социални и здравни заведения:	-	-	-
	1……..			-
	2……..			-
	Обществени телефонни апарати	-	-	-
	Телефонен указател	-	-	-
	Справочни услуги и безплатни спешни повиквания към ЕЕН - 112	-	-	-
Общо за услуги за достъп от обхвата на Универсалната услуга:		-	-	-
Трафични услуги от обхвата на УУ, част от спец. ценови пакети	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-
	Национални повиквания от геогр.№ към друг геог. №	-	-	-
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към мн. точки"	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-
	Повиквания от географ.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-
Общо за трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга, част от специални ценови пакети:		-	-	-
Трафични услуги от обхвата на УУ при ползване на ОТА	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-
	Национални повиквания от геогр.№ към друг геог. №	-	-	-
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към мн. точки"	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-
	Повиквания от географ.№ към негеограф., опрделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-
Общо за трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга при ползване на ОТА:		-	-	-
Други (нерегулирани) фиксирани услуги на дребно :		-	-	-
Общо за фиксирани услуги на дребно:		-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.6.3. Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20xx г. на …..(име на предприятието)……., в хил.лв.

Услуга		Трансферни разходи от фиксирани мрежови услуги на едро	Трансферни разходи от мобилни мрежови услуги на едро	Общо трансферни разходи от фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро
B		C	D	E
Нетрафични услуги за свързване, които не са част от пакет	За гласови услуги	-	-	-
	За SMS,MMS	-	-	-
	Мобилен интернет	-	-	-
	Други услуги на дребно	-	-	-
Общо нетрафични услуги за свързване на дребно, извън пакет:		-	-	-
Нетрафични услуги за свързване , които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги	-	-	-
	Достъп на дребно за SMS,MMS	-	-	-
	Достъп на дребно до мобилен интернет	-	-	-
	Други услуги за достъп на дребно	-	-	-
Общо нетрафични услуги за свързване на дребно, които са част от пакет :		-	-	-
Месечни нетрафични услуги (абонамент), които не са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги			-
	Достъп на дребно за SMS,MMS			-
	Достъп на дребно до мобилен интернет			-
	Други услуги за достъп на дребно			-
Общо месечни нетрафични услуги (абонамент) на дребно, извън пакет:		-	-	-
Месечни нетрафични услуги (абонамент), които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги			-
	Достъп на дребно за SMS,MMS			-
	Достъп на дребно до мобилен интернет			-
	Други услуги за достъп на дребно			-
Общо месечни нетрафични услуги (абонамент) на дребно, които са част от пакет:		-	-	-
Услуги за трафик, които не са част от пакет	Трафик на глас	-	-	-
	Трафик на SMS,MMS	-	-	-
	Трафик на данни	-	-	-
	Други трафични услуги	-	-	-
Общо услуги за трафик на дребно, извън пакет:		-	-	-
Услуги за трафик, които са част от пакет	Трафик на глас	-	-	-
	Трафик на SMS,MMS	-	-	-
	Трафик на данни	-	-	-
	Други трафични услуги	-	-	-
Общо трафични услуги на дребно, които са част от пакет		-	-	-
Други мобилни услуги на дребно		-	-	-
Общо мобилни услуги на дребно		-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.6.4 - Трансферни приходи от бизнес единица 'Мобилни услуги на дребно' къмбизнес единица 'Мобилни мрежови услуги на едро' за 20xx г. на ……име на предприятието……., в хил.лв.

Услуга		Трансферни приходи към фиксирани мрежови услуги на едро	Трансферни приходи към мобилни мрежови услуги на едро	Общо трансферни приходи към фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро
B		C	D	E
Нетрафични услуги за свързване, които не са част от пакет	За гласови услуги	-	-	-
	За SMS, MMS	-	-	-
	мобилен интернет	-	-	-
	Други услуги на дребно	-	-	-
Общо нетрафични услуги за свързване на дребно, извън пакет:		-	-	-
Нетрафични услуги за свързване , които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги	-	-	-
	Достъп на дребно за SMS, MMS	-	-	-
	Достъп на дребно до мобилен интернет	-	-	-
	Други услуги за достъп на дребно	-	-	-
Общонетрафични услуги за свързване на дребно част от пакет:		-	-	-
Месечни нетрафични услуги (абонамент), които не са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги	-	-	-
	Достъп на дребно за SMS, MMS	-	-	-
	Достъп на дребно до мобилен интернет	-	-	-
	Други услуги за достъп на дребно	-	-	-
Общо месечни нетрафични услуги (абонамент) на дребно, извън пакет :		-	-	-
Месечни нетрафични услуги (абонамент), които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги	-	-	-
	Достъп на дребно за SMS, MMS	-	-	-
	Достъп на дребно до мобилен интернет	-	-	-
	Други услуги за достъп на дребно	-	-	-
Общо месечни нетрафични услуги (абонамент) на дребно, които са част от пакет:		-	-	-
Услуги за трафик, които не са част от пакет	Трафик на глас	-	-	-
	Трафик на SMS, MMS	-	-	-
	Трафик на данни	-	-	-
	Други трафични услуги	-	-	-
Общо услуги за трафик на дребно, извън пакет:		-	-	-
Услуги за трафик, които са част от пакет	Трафик на глас	-	-	-
	Трафик на SMS, MMS	-	-	-
	Трафик на данни	-	-	-
	Други трафични услуги	-	-	-
Общо услуги за трафик на дребно, които са част от пакет:		-	-	-
Други мобилни услуги на дребно		-	-	-
Общо мобилни услуги на дребно:		-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.7.1. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО ОПР на …….име на предприятието…….. за 20xx г., в хил.лв.

Номер по ред	Към 31 Декември 20XX г.	Приходи	Оперативни разходи ССА	Допълнителна амортизация на база ССА	Печалба (ССА) преди лихви и данъци	
	B	C	D	E	F	
	Услуги от обхвата на задължението за разделно счетоводство					-
1	Фиксирани мрежови услуги на едро	-	-	-	-	-
2	Мобилни мрежови услуги на едро	-	-	-	-	-
3	Фиксирани услуги на дребно	-	-	-	-	-
4	Мобилни услуги на дребно	-	-	-	-	
	Общо за услуги от обхвата на задължението за разделно счетоводство	**-**	**-**	**-**	-	
	Електронно съобщителни услуги извън обхвата на задължението за разделно счетоводство					
5	Нерегулирани фиксирани мрежови услуги на едро	-	-	-	-	
6	Нерегулирани мобилни мрежови услуги на едро	-	-	-	-	
7	Нерегулирани фиксирани услуги на дребно	-	-	-	-	
8	Нерегулирани мобилни услуги на дребно	-	-	-	-	
	Общо за електронно съобщителни услуги извън обхвата на задължението за разделно счетоводство	**-**	**-**	**-**	-	
9	Други дейности по ТЗ (различни от електронно съобщителните)	**-**	**-**	**-**	**-**	
10	**Общо оперативни разходи**	**-**	**-**	**-**	**-**	
11	Трансферни приходи и разходи	-	-	-	-	
12	Други оперативни разходи	-	-	-	-	
13	Приходи от бракувани ДМА	-	-	-	-	
14	Приходи от дялови участия след данъци	-	-	-	-	
15	Разходи за лихви	-	-	-	-	
16	**ГФО**	**-**	**-**	**-**	-	

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.7.2. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО Баланс на ……име на предприятието……. за 20хх г., в хил.лв.

Номер по ред	Към 31 Декември 20ХХ г.	Зает капитал в началото на отчетния период	Зает капитал в края на отчетния период	Средно зает капитал преди корекции	Положителна/ отрицателна репутация	Корекциите на разходите на база текущи цени (ССА)	Общо среден зает капитал текущи цени по текущи стойности ССА
	B	C	D	E	F	G	H
1	**Услуги от обхвата на задължението за разделно счетоводство**						
1.1	Фиксирани мрежови услуги на едро			#DIV/0!	-	-	-
1.2	Мобилни мрежовиуслуги на едро			#DIV/0!	-	-	-
1.3	Фиксирани услуги на дребно			#DIV/0!	-	-	-
1.4	Мобилни услуги на дребно			#DIV/0!	-	-	-
	Общо за услуги от обхвата на задължението за разделно счетоводство	**-**	**-**	**#DIV/0!**	**-**	**-**	**-**
2	**Електронно съобщителни услуги извън обхвата на задължението за разделно счетоводство**						
2.1	Нерегулирани фиксирани мрежови услуги на едро			#DIV/0!	-	-	-
2.2	Нерегулирани мобилни мрежови услуги на едро			#DIV/0!	-	-	-
2.3	Нерегулирани фиксирани услуги на дребно			#DIV/0!	-	-	-
2.4	Нерегулирани мобилни услуги на дребно			#DIV/0!	-	-	-
	Общо за електронно съобщителни услуги извън обхвата на задължението за разделно счетоводство	**-**	**-**	**#DIV/0!**	**-**	**-**	**-**
3	Други дейности по ТЗ (различни от електронно съобщителните)			#DIV/0!	-	-	-
4	**Общо за др. дейности по ТЗ:**	**-**	**-**	**#DIV/0!**	**-**	**-**	**-**
5	**Всичко:**	**-**	**-**	**#DIV/0!**	**-**	**-**	**-**

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……...
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Отчет за среден разход на мрежови елемент на мобилна мрежа на ……..за 20XX г. в хил. лв.

	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Мрежови	Немрежови	Немрежови	Немрежови					
	GSM Базови станции BST	UMTS Базови станции Node B	Контролер на GSM-базови станции BSC	Контролер на UMTS-базови станции RNC	Транскодер TCU	Репитер Repeater	Радиорелейни линии	Оптична мрежа	Кабели и канализация	Оптична мрежа - наети линии	Оптична мрежа - IPTV	Център за управление на мрежата NOC	Център за експлоатация и поддръжка - мрежа за достъп OMC-R (Radio OMC)	Мобилна централа MSC	Централа за кратки текстови съобщения SMSC	Централа за пакетна комутация SGSN	Входно устройство към централа за пакетна комутация SGGSN	Точка за комутация на сигнални съобщения STP	Център за техническо обслужване (експоатация и поддръжка) - мобилна централа OMC-S (Switched	Платформа за преобразуване на таксуващата информация Mediation device	Софтуер за мрежата Network Software	Информационни технологии IT	Софтуер	Лицензии - Фиксирана Мрежа	Мрежови елемент	Немрежови елемент	Общо годишен разход за мрежови елементи в хил.лева	Общ трафик в минути	Разход на единица
Общо за генериране																								-	-		-		#DIV/0!
Общо за терминиране																								-	-		-		#DIV/0!

Забележка: *Включените мрежови елементи в тази форма**са примерни и** следва да съответстват на мрежовите елементи отчетени в приложение 4.2.6. на РО.*
За целите на съставянето на регулаторните отчети се приема условното разделяне на приходите и разходите на дребно от повиквания в рамките на мрежата (on - net traffic) 50% за генериране и 50% за терминиране.

Указания за попълване:

1. За целта на попълването на тази форма е необходимо разходите за мрежови елементи за предоставянето на услугите генериране и терминиране на едро от приложение 4.2.3. на РО, ред "Общо оперативни разходи по ССА"
и разходите за мрежови елементи за предоставянето на услугите генериране и терминиране на дребно, представени в приложение 4.2.2. и 4.2.4. като трансферни разходи от бизнес единицата "Мобилни мрежови услуги на едро",
да бъдат разпределени по мрежовите елементи, следвайки разпределението на мрежовите активи, направено в 4.2.6. и 4.2.8.
2. В колона "Общо годишен разход за мрежови елементи в хил.лева" се сумират разпределените разходи по всеки мрежови елементи, като тази сума следва да се равнява на отчетените оперативни разходи в колоните на приложение 4.2.3. за посочените услуги, предоставени на едро (off-net traffic)
плюс трансферния разход от "Мобилни мрежови услуги на едро" отчетен в приложение 4.2.2. и приложение 4.2.4. за трафични услуги, които са част от пакет и извън пакет, включително и за трафични услуги от обхвата на универсалната услуга (ако предприятието предоставя такава) (on - net traffic) .
3. В колона "Общ трафик в минути" следва да се представи сумата от предоставени трафични услуги на едро чрез мобилна мрежа на други предприятия (off-net traffic) плюс предоставените трафични услуги на абонати на предприятието чрез мобилна мрежа (on - net traffic).
4. Колона "Среден разход на минута" се изчислява като сумата на общия годишен разход за мрежови елементи се раздели на количеството трафик в минути.

Отчет за среден разход на мрежови елемент на фиксирана мрежа на …….. за 20XX г. в хил. лв.

	Мрежови Оптична мрежа	Мрежови Кабели и канализация	Мрежови Фиксирана мрежа за достъп	Мрежови Оптична мрежа - IPTV	Мрежови Център за управление на мрежата NOC	Мрежови Мобилна централа MSC	Мрежови Точка за комутация на сигнални съобщения STP	Мрежови Център за техническо обслужване (експоатация и поддръжка) - мобилна централа OMC-S (Switched OMC)	Мрежови Регистър на (домашните) потребители HLR	Мрежови Платформа интелигентни мрежи IN Platforms	Мрежови Система за администриране на абонатите Provisioning system	Мрежови Система за таксуване Biling system	Мрежови Платформа за преобразуване на таксуващата информация Mediation device	Мрежови Фиксирана централа SSW	Мрежови Фиксирана мрежа: ITS equipment	Мрежови Софтуер за мрежата Network Software	Мрежови Фиксирана оптична мрежа	Мрежови Оборудване за достъп до фиксираната мрежа	Мрежови ИП Транспорт на мрежа	Мрежови Платформа за телевизия	Мрежови Транспондер за сателитна телевизия	Общо за Мрежови елементи	Немрежови елементи	Общо годишен разход за мрежови елементи в хил.лева	Общ трафик в минути	Разход на единица
2.1. Локален сегмент - Генериране																						-		-	#DIV/0!
2.2. Национален сегмент - Генериране																						-		-	#DIV/0!
3.3. Генериране на повикване към мрежи извън страната (международни разговори)																						-		-	#DIV/0!
Общо за генериране	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	#DIV/0!
3.1. Локален сегмент - Терминиране																						-		-	#DIV/0!
3.2. Национален сегмент - Терминиране																						-		-	#DIV/0!
3.3. Терминиране на повикване от мрежи извън страната (международни разговори)																						-		-	#DIV/0!
Общо за терминиране	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	#DIV/0!

Забележка: *Включените мрежови елементи в тази форма* ***са примерни*** *и следва да съответстват на мрежовите елементи отчетени в приложение 4.2.5. на РО.*
За целите на съставянето на регулаторните отчети се приема условното разделяне на приходите и разходите на дребно от повиквания в рамките на мрежата (on - net traffic) 50% за генериране и 50% за терминиране.

Указания за попълване:

1. За целта на попълването на тази форма е необходимо разходите за мрежови елементи за предоставянето на услугите генериране и терминиране на едро от приложение 4.2.1. на РО, ред "Общо оперативни разходи по ССА"
   и разходите за мрежови елементи за предоставянето на услугите генериране и терминиране на дребно, представени в приложение 4.2.2. и 4.2.4. като трансферни разходи от бизнес единицата "Фиксирани мрежови услуги на едро",
   да бъдат разпределени по мрежовите елементи, следвайки разпределението на мрежовите активи, направено в 4.2.5. и 4.2.7.
2. В колона "Общо годишен разход за мрежови елементи в хил.лева" се сумират разпределените разходи по всеки мрежови елементи, като тази сума следва да се равнява на отчетените оперативни разходи в колоните на приложение 4.2.1. за посочените услуги, предоставени на едро (off-net traffic)
   плюс трансферния разход от "Фиксирани мрежови услуги на едро" отчетен в приложение 4.2.2. и приложение 4.2.4. за трафични услуги, които са част от пакет и извън пакет, включително и за трафични услуги от обхвата на универсалната услуга (ако предприятието предоставя такава) (on - net traffic) .
3. В колона "Общ трафик в минути" следва да се представи сумата от предоставени трафични услуги на едро чрез фиксирана мрежа на други предприятия (off-net traffic) плюс предоставените трафични услуги на абонати на предприятието чрез фиксирана мрежа (on - net traffic).
4. Колона "Среден разход на минута" се изчислява като сумата на общия годишен разход за мрежови елементи се раздели на количеството трафик в минути.

Приложение № 2

Становища към Решение 357/06.08.2015 г.

Българска Телекомуникационна Компания ЕАД
Изх. № 37-00-1440
София 11.09 2015 г.

Комисия за регулиране на съобщенията
Вх. № 04-04-197
Дата: 11 09 2015

ДО
КОМИСИЯТА ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА

1000 София,
ул. „Гурко" № 6

На вниманието на д-р Веселин Божков - Председател

Относно: *Обществено обсъждане на проект на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи*

УВАЖАЕМИ Д-Р БОЖКОВ,

С Решение №357 от 06 август 2015 г. (Решението) Комисия за регулиране на съобщенията (КРС, Комисията) откри процедура по обществено обсъждане на проект на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (Проект на решение).

Във връзка с провежданата процедура и в рамките на определения срок, с настоящото "Българската телекомуникационна компания" ЕАД (БТК, търговско име Виваком) представя позицията си по поставения на обсъждане Проект на решение.

I. Принципни бележки:

На първо място считаме за необходимо да обърнем внимание, че от особена важност в този кръг на обсъждане за определяне и анализ на пазара на терминиране на повиквания в мобилни мрежи е задължението на КРС да се съобрази с поставените от сектора проблеми. В тази връзка Регулаторът не следва да се съсредоточава единствено върху законосъобразността на крайния административен акт, а следва да обърне особено внимание на неговата целесъобразност. Доколкото това са двете основни характеристики на административния акт, които са и конституционно установени в чл. 107 от Конституцията и доколкото целесъобразността на крайния акт на КРС е от изключително значение, сме на мнение че критерии за проведена успешна регулация не могат да бъдат

окончателните съдебни решения, потвърждаващи законосъобразността на предишни анализи на Комисията.

Законосъобразността на административния акт е само формалната страна в административното производство, която не може да бъде критерии за адекватна регулация при осъществяване на оперативна самостоятелност от страна на административния орган. Ето защо в конкретния случай при анализиране на пазар и определяне на конкретни специфични задължения от съществено значение е целесъобразността (правилността) на административния акт. За да бъде един акт целесъобразен е необходимо той да е навременен, полезен, стопански ефективен и социално оправдан. Това означава, че КРС следва правилно да упражни предоставената от законодателя оперативна самостоятелност (дискреционна власт), като отчете изброените елементи на целесъобразността. В тази връзка органът е задължен да мотивира своя избор на регулаторен подход като такъв в пределите на предоставената му по закон оперативна самостоятелност. Ето защо ефектът от целесъобразността на административния акт на КРС може да се оцени като резултат единствено от задължените от него лица. В тази връзка при издаване на решения КРС следва винаги да обръща сериозно внимание на проблемите, изложени от заинтересованите лица и да намира начин за решаването им чрез издаваните административни актове. Отхвърлянето на повдигнати проблеми с формални мотиви никога не говори за издаден целесъобразен административен акт, макар от формална страна последния да е законосъобразен такъв.

Ето защо от особена важност е определения от КРС регулаторен режим да бъде целесъобразен и да отговаря както на целите на чл. 4 от Закона за електронните съобщения (ЗЕС), така и на повдигнатите от заинтересованите лица проблеми в регулаторния режим. Ето защо решението на Комисията следва да осигурява възможност за потребителите да извлекат максимална полза от ползваните услуги, да подпомага развитието на ефективна конкуренция (както на разглеждания пазар, така и на свързаните с него хоризонтални такива) и да решава повдигнатите от заинтересованите лица проблеми.

В настоящото становище ще посочим основните въпроси, които КРС следва да реши при упражняване на оперативна самостоятелност и спазване на принципите на ЗЕС. Според нас Регулаторът трябва да съобрази в крайния си акт основните проблеми на пазара, които можем да обобщим както следва:

- Ценова регулация само върху цените за терминиране на повиквания с произход Европейски съюз/Европейска икономическа зона (ЕС/ЕИЗ);
- Ясно фокусиране върху целите на обезпеченията по договорите за взаимно свързване, като се обърне специално внимание на проблемите от практиката именно с коректни платци;
- Включване на „Макс Телеком" ЕАД (Макс Телеком) и „Булсатком" АД (Булсатком) в пазарния анализ, доколкото предприятията имат издадени разрешения за осъществяване на дейност чрез мобилни мрежи. Макс Телеком активно осъществява дейност чрез мобилна мрежа и предоставя услугата терминиране на повиквания в собствената си мрежа;
- Равнопоставеност при налагане на специфичните задължения и в частност задължението за разделно счетоводство.

За всеки от посочените основни проблеми на пазара ще представим аргументи от практиката на БТК и обществените отношения както в България, така и на ниво ЕС. В допълнение ще посочим и изведем доказателства за необходимостта от обхвата на ценовата регулация да бъде изключен трафикът с произход ЕС/ЕИЗ, които доказателства се базират изцяло на вече предоставената на КРС информация. В тази връзка КРС ще има възможност самостоятелно да обобщи предоставената вече информация, по начин позволяващ необходимия анализ на проблемите на пазара и отчитане на съществуващия дисбаланс.

На мнение сме обаче, че при упражняване на оперативната си самостоятелност и дефинирането във тази връзка на приложимия регулаторен режим, КРС следва да вземе под внимание препоръките на други заинтересовани държавни институции – Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията и Министерство на финансите – за това, че налагането на ценова регулация следва да е съобразено приоритетно с националния интерес, интересите на българските предприятия и запазване на тяхната конкурентоспособност, отчитане на възможните ефекти върху потребителите и не на последно място влиянието на тази регулация върху държавния бюджет. Доколкото Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията е органът, който провежда държавната политика в сектора, то отчитането на становището му е от съществено значение.

В тази връзка ще посочим следното:

По изчисления на БТК прилагането на регулирани цени за терминиране за трафика извън ЕС/ЕИЗ води до:

- ✓ **Загуби за българските оператори до 25 млн. лева на година;**
- ✓ **Ограничен капацитет за инвестиции в България;**
- ✓ **2.5 милиона лева загубени данъци за българската държава;**
- ✓ **Натиск върху цените за крайните потребители.**

Европейска регулаторна практика

Действително към момента на извършване на предходния кръг пазарен анализ темата за диференцирането на регулаторния подход в зависимост от произхода на повикванията (в ЕС/ЕИЗ и извън ЕС/ЕИЗ) остана извън полезрението на европейските регулатори, като в известна степен бе подценено нейното значение с оглед постигане целите на Единния европейски пазар. В процеса по прилагането му обаче европейските регулатори установиха безспорно наличието неблагоприятни ефекти, водещи до влошаване на конкурентоспособността на операторите в ЕС/ЕИЗ спрямо тези извън ЕС/ЕИЗ и пренасянето на благоприятния ефект от тази секторна регулация върху пазари, извън обсега на Общността. Това е и причината от този момент да се наблюдава трайна тенденция на изключване на ценовата регулация за повиквания с произход извън ЕС/ЕИЗ. Към настоящия момент различни цени за терминиране могат да прилагат предприятията от Белгия, Унгария, Норвегия, Чехия, Франция, Хърватска, Словения, Германия, Португалия, Италия, Естония и Гърция.

В нотификациите към ЕК регулаторните органи са изключили от ценова регулация трафика с произход държави извън ЕС/ЕИЗ със сходни аргументи, а именно че *„изключването на ценовия контрол върху повикванията от държави извън ЕИЗ ще допринесе за създаване на по-силни позиции и увеличаване на силата на преговаряне с операторите извън ЕИЗ,*

които нямат задължение за предоставяне на услуги на чужди оператори на база на ценови контрол".

Видно от изложеното, изключването от ценова регулация на повикванията от държави извън ЕС/ЕИЗ не е проблем на Европейското законодателство и целения от него резултат.

С оглед разрешения проблем в изброените по-горе държави може да се заключи, че регулаторните органи във всяка държава-членка са действали при оперативна самостоятелност - правомощие, което е налице и при КРС.

В тази връзка ще посочим, че за периода на действие на наложените мерки след втори кръг на пазарен анализ БТК е инициирала дебат относно ефекта от наблюдаваната силно изразена асиметрия между прилаганите от страна на българските оператори цени за терминиране и тези, приложими в мрежи на оператори извън ЕС/ЕИЗ.

Налице са проактивни действия от страна на БТК

- Още при извършването на предходния кръг на пазарен анализ БТК изложи позицията си за липсата на пропорционалност в предложения регулаторен подход за налагане на задължение за прилагане на регулирани цени за терминиране и спрямо трафика, генериран от мрежи извън ЕС/ЕИЗ. БТК сподели опасенията си за потенциалните конкурентни проблеми, пред които са изправени българските предприятия в резултат от прилагането на този подход, водещ до прехвърляне на значителни средства към предприятията, предоставящи услуги извън ЕС/ЕИЗ и увеличаване на пазарната им сила.

- С писмо изх. № 12-12-184/22.08.2014 г. по описа на КРС, комисията представи на вниманието на БТК Проект на споразумение за намаление на цените на услугите за международен роуминг между регулаторните органи и оператори в определен набор от държави, измежду които такива извън ЕС/ЕИЗ, като Албания, Босна и Херцеговина, Черна гора, Косово, Македония, Сърбия и Турция. В рамките на позицията си (писмо с Вх.№ 12-12-284/05.09.2014 г. по описа на КРС) БТК сподели притесненията си, че така предложеният Проект на споразумение създава предпоставки за възникване на потенциални конкурентни проблеми противопоставящи интересите на държавите-членки срещу тези на държавите извън ЕС. В позицията на компанията изрично се упоменава, че предлаганият Проект на споразумение е в ущърб на мобилните оператори в ЕС и ефектът от прилагането му ще е причина за засилване на пазарната сила на оператори в държавите, към които е отправена покана за присъединяване към споразумението, но не са членове на ЕС за сметка на оператори от Общността, които прилагат разходоориентирани цени за терминиране в съответствие с препоръка на ЕС. В подкрепа на това твърдение се отбелязва, че цената за терминиране в мрежите на оператори в преобладаваща част от тези държави надвишава три пъти предлаганият ценови таван на дребно от 0.08 EUR/мин. за входящи повиквания в роуминг към 1 юни 2015 г.

Направеният паралел между цените за услуги в роуминг и цените за терминиране е релевантен, тъй като обслужването на повиквания в роуминг е свързано с реализирането на трафични сценарии, при които се изисква заплащането на съответната цена за терминиране.

- С писмо изх. № 04-04-201/21.10.2014 г. по описа КРС бе отправена покана към БТК за участие в семинар за обсъждане на промените в Препоръката на ЕС за съответните пазари на продукти и услуги в електронния съобщителен сектор, подлежащи на ex-ante регулиране и очакванията за бъдеща регулация. В рамките на участието си БТК постави акцент именно върху необходимостта от промяна в подхода за регулаторно третиране на

трафика в зависимост от неговия произход. БТК коментира мотивите на държавите-членки за прилагането на диференциран подход, изразяващ се в изключването от обхвата на регулацията на цените за терминиране на трафик с произход извън ЕС/ЕИЗ, като подкрепи позицията си с конкретни примери от дейността си.

- На следващ етап, в придружителното писмо за предоставяне на информация в съответствие с нарочните въпросници на КРС[1], БТК още веднъж обърна внимание върху задълбочаването на проблема в резултат от наблюдаваната значителна асиметрия между цените за терминиране в мрежата на БТК и тези, приложими в мрежите на оператори извън ЕС/ЕИЗ, като приложи съответната сравнителна информация за това.

В тази връзка КРС е информирано за наличния задълбочаващ се проблем при всяка възможност за разискване на въпросите, свързани с взаимно свързване и терминиране на трафик.

Ето защо сме на мнение, че с оглед компетенции на КРС да анализира и оценява мобилния пазар на едро, БТК е предприела всички възможни необходимите действия за ескалиране на въпроса.

Продължаване на задължението за налагане на ценова регулация на трафика с произход извън ЕС/ЕИЗ ще ограничава и занапред възможностите на българските предприятия за преговори по отношение терминирането на трафик извън ЕС/ЕИЗ относно цената за терминиране на международен трафик и само ще задълбочи наблюдаваният дисбаланс в паричните потоци в ущърб на българските предприятия.

Ето защо сме на мнение, че КРС следва да търси решение на проблема още в рамките на настоящия пазарен анализ, като извади от обхвата на регулацията цените за терминиране в мобилни мрежи, прилагани от българските оператори по отношение на трафика, генериран извън ЕС/ЕИЗ. Прилагането на такъв подход ще създаде предостави за:

- **Подобряване възможностите за договаряне на цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ:**
  - ✓ **постигане на по-ниски цени за терминиране;**
  - ✓ **избягване на необходимостта от влошаване на условията за крайните потребители.**
- **Повишаване конкурентноспобността на българските оператори спрямо тези извън ЕС/ЕИЗ, както и спрямо операторите в ЕС/ЕИЗ, където е приложен този подход.**
- **Избягване на ефекта на субсидиране от страна на българските потребители и оператори в полза на оператори извън ЕС/ЕИЗ.**
- **Положителен ефект върху приходната част на държавния бюджет.**

По-долу в рамките на настоящото становище сме взели отношение по конкретно изложените от страна на КРС мотиви за запазване на настоящия подход, изискващ равнопоставено третиране на трафика, независимо от неговия произход, включително по отношение прилагането на цени, като сме представили подробна аргументация в подкрепа

[1] *Решение №257/11.06.2015 г.*

на тезата за необходимостта от прилагането на диференциран подход, изключващ от обхвата на ценовата регулация трафикът, генериран извън ЕС/ЕИЗ.

II. Конкретни бележки

1. Определяне на съответния пазар и на участници със значително въздействие върху пазара.

Проектът на решение следва да бъде изменен като бъдат включени всички предприятия с издадени разрешения за ползване на ограничен ресурс Булсатком и Макс Телеком.

Считаме, че доколкото на посочените предприятия е предоставена възможност да ползват ограничен ресурс – радиочестотен спектър за предоставяне на мобилни услуги, те следва да бъдат част от пазара на терминиране в индивидуални мобилни мрежи. В тази връзка дори да не е започнало дейност Булсатком следва в периода на действие на третия кръг на пазарния анализ да започне да развива своята дейност. Аргумент за нашето твърдение е изискването на разрешението за изграждане на мобилна мрежа на етапи и в срокове. От друга страна на касационна инстанция Върховния административен съд вече е имал възможност да посочи в Решение № 7746/2015 г., че КРС следва да спазва принципа на равнопоставеност и недопускане на нарушение на конкуренцията в сектора, т.е. Регулаторът следва да осигурява при наличие на сходни обстоятелства равнопоставено третиране на предприятията, съгласно чл. 4, ал. 1, т. 2, б. „в" от ЗЕС. Доколкото съдът в посоченото окончателно решение е определил петте предприятия като конкуренти, сме на мнение, че КРС следва да определи участниците на пазара по същия начин.

При положение, че КРС не намери доводи за включването на Булсатком, като част от участниците на пазара, проектът на решение следва да бъде изменен, като Макс Телеком бъде включено в анализа и същото бъде определено за предприятие със значително въздействие върху пазара на терминиране на трафик в мобилна мрежа.

Мотиви:
При определяне на съответния пазар, както и на участници със значително въздействие върху този пазар КРС неправилно и в противоречие с принципите по чл. 5 от Закона за електронни съобщения (ЗЕС) за технологична неутралност и равнопоставеност изключва от обхвата на пазара мрежата на "Макс Телеком" ООД (Макс Телеком).

Видно от Проекта на решение КРС определя три самостоятелно обособени продуктови пазари с национален обхват, чиито граници се идентифицират единствено с мрежите на "Мобилтел" ЕАД (Мобилтел), "Българска телекомуникационна компания" ЕАД (БТК) и "Теленор България" ЕАД (Теленор). В подкрепа на тезата си КРС посочва, че това са мрежите, собственост на *"всички активни към настоящия момент предприятия, предоставящи мобилни мрежи и/или услуги."*[2] По отношение на Макс Телеком КРС посочва единствено, че отчита уведомление от страна на Макс Телеком от края на 2013 г. за това, че дружеството е преустановило предлагането на телефонни услуги на нови абонати в своята WiMax мрежа, както и че обслужваните понастоящем абонати на гласови повиквания ще бъдат мигрирани до края на 2015 г. към изграждащата се LTE мрежа.

КРС счита, че няма основания да извършва анализ на взаимозаменяемостта между повиквания към индивидуални мобилни мрежи и повиквания към мрежи за широколентов безжичен достъп (BWA)/неподвижен безжичен достъп (FWA) чрез негеографски номера с

[2] *Стр. 34 от приложение към Проекта на решение*

национален код за достъп от типа 99х. Причините са преустановеното предоставяне на гласови телефонни услуги чрез мрежи за широколентов безжичен достъп (BWA)/неподвижен безжичен достъп (FWA). Според КРС на практика, от 2011 г. услугата се предлага на пазара от едно единствено предприятие („МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД), което с писмо от 29.10.2013 г. е уведомило КРС, че към тази дата е преустановило предлагането на телефонни услуги на нови абонати в своята WiMax мрежа.

На първо място, посоченият код 99х е определен от КРС като такъв за достъп до мобилни цифрови наземни мрежи, съгласно приетият от КРС Национален номерационен план. Макс телеком притежава разрешение за предоставяне на номера посредством мобилна мрежа. С решение № 492/11.07.2013 г. КРС предостави на Макс Телеком двуцифрен код на мобилна наземна електронна съобщителна мрежа като по този начин дружеството получи възможност незабавно да започне предоставянето на мобилна гласова телефонна услуга, без да се налагат допълнителни уведомления към КРС.

На второ място, фактът че се декларира преустановяване предоставянето на услуги на нови абонати не означава, че дружеството е прекратило предоставянето на услуги на съществуващи такива. Фактът, че дружеството продължава да осъществява дейност задължава комисията да разгледа и тази мрежа при анализа на съответния пазар. Противното би означавало Макс Телеком да бъде оставено да осъществява дейност по предоставяне на услуги на тези абонати, вкл. да изисква и да сключва договори за взаимно свързване с цел предоставяне на услуги, без да търпи регулаторните тежести, които са наложени на неговите конкуренти.

(Търговска тайна) Видно и от предоставените за сведение в комисията договори за взаимно свързване на мрежите на БТК с мрежата на Макс Телеком, дружеството предоставя услугата терминиране в мобилна мрежа. Участието на дружеството на пазара на мобилно терминиране се потвърждава и от данни в последните годишни въпросници за отчет на дейността на предприятията за 2014 г. От тези данни е видно, че по изградената свързаност между мрежите на БТК и Макс Телеком е налице обмен на трафични потоци в двете посоки, т.е. налице е реално предоставяне на услугата терминиране в мобилна мрежа от страна на Макс Телеком. В допълнение ще посочим, че за периода януари-юли 2015 г. и двете дружества – БТК и Макс Телеком – са издали фактури във връзка с обслужването на трафик и предоставяне на услугата терминиране, т.е. предприятието осъществява дейност към настоящия момент. В подкрепа на посоченото моля да вземете предвид и данните в приложение към настоящото становище (търговска тайна). Следователно Макс Телеком също е активно към настоящия момент предприятие, предоставящо мобилни мрежи и/или услуги и съответно неговата мрежа формира отделен самостоятелно обособен продуктов пазар.

В допълнение ще посочим, че с Решение №376 от 13 август 2015 г. КРС задължи предприятията, осъществяващи електронни съобщения посредством мобилни наземни мрежи да предоставят информация за целите на адаптиране на BULRIC модела за мобилна мрежа. Видно от Приложение №1 към цитираното решение Макс Телеком също е в списъка на предприятията, които следва да предоставят информация. Освен Макс Телеком задължени да предоставят информация са БТК, Теленор и Мобилтел, чиито мобилни мрежи обаче са от обхвата на пазара съгласно Проекта на решение. Фактът, че са адресат на това решение означава, че данните предоставени от Макс Телеком ще бъдат отчетени при адаптитрането на модела и определянето на цени за терминиране на базата на този модел, но по силата на Проекта на решение Макс Телеком не е задължен да прилага тези цени.

Не на последно място, от значение е фактът, че с решение № 402/20.08.2015 г. КРС удължава срокът на разрешението с десет години, като в мотивите е посочено изрично

следното:

Възприемат се изцяло аргументите на Макс Телеком за това, че удължаването на срока е необходимо за **продължаване** на дейността и по-важно, за **създаване на конкурентни условия на пазара на мобилни гласови услуги.** За да удължи срока КРС се аргументира с факта, че „удължаването на срока на разрешението ще гарантира, че Макс Телеком ще има възможност да предоставя услуги на крайни потребители". Още повече, в мотивите на решението КРС отчита сключеният договор за национален роуминг с Мобилтел от което прави заключение, за „намерението на Макс Телеком да продължи дейността си и да се превърне в четвърто предприятие, предоставящо мобилни гласови телефонни услуги"

Заявлението за удължаване на срока е подадено преди приемане на проекта на анализ.

Предвид посоченото считаме за несъстоятелни аргументите на Комисията, изведени в анализа. Макс Телеком осъществява ефективно дейност чрез мобилна цифрова наземна мрежа, за което са получени всички необходими разрешения от КРС. Декларираното от дружеството ограничаване на дейността до нови клиенти също не дава основания за изключване на дружеството от пазара, тъй като видно от представените данни, налице е активна дейност на дружеството. В тази връзка решението следва да бъде изменено, като Макс Телеком бъде включено в анализа и същото бъде определено за предприятие със значително въздействие върху пазара на терминиране на трафик в мобилна мрежа.

2. Анализ и оценка на съответния пазар

2.1. Ценова политика по отношение на повиквания към мрежи в чужбина

На мнение сме, че за целите на анализа и оценката на съответния пазар КРС неправилно е интерпретирала данните за пазара. Това е в сила преди всичко по отношение на изводите за прилаганата от страна на българските оператори ценова политика за повикванията към мрежи в чужбина.

В рамките на приложението към Проекта на решение КРС достига до извода, че намалението в цените за терминиране, в съответствие с Решения №1362/31.05.2012 г. и №135/14.02.2013 г. на КРС не се е отразило съществено върху цените на дребно за изходящи международни повиквания в периода 2010-2014 г.[3] До тези заключения комисията достига единствено на база анализ на данните за реализираните трафични обеми и приходи от генерирането на международни повиквания при прилагането на стандартна ценова политика от страна на предприятията. Това от своя страна означава, че не е отчетен ефектът от прилагането на различните продуктови стратегии, предоставящи възможност за ползване на определен обем за международни разговори, в рамките на месечния абонамент или срещу заплащането на допълнителна такса, когато ползването на тези минути е обвързано с активирането на допълнителен пакет с минути за разговори, включително при осъществяване на разговори в роуминг. Липсата на задълбочен анализ в тази посока се потвърждава и от заключението на комисията, че съгласно стандартните ценови листи на предприятията за международни разговори към дестинациите извън ЕС/ЕИЗ се прилагат цени равни или по-ниски от цените, които тези предприятия прилагат спрямо повикванията, насочени към държавите от ЕИС/ЕИЗ.

На мнение сме, че изследването на динамиката и структурата в приложимите стандартни ценови листи на предприятията в частта осъществяване на международни повиквания не позволява извършването на адекватна оценка за ценова политика при осъществяването

[3] *Стр. 48, приложение към Решение №357/06.08.2015 г.*

на международни разговори, както и не позволява да се изследва релацията между тази политика и заплащаните от страна на предприятията цени на едро.

По тази причина считаме, че направено от страна на КРС заключение "*че мобилните предприятия имат възможност да реализират по-висок марж между цените на едро и цените на дребно за повиквания към държавите от ЕС/ЕИЗ*"[4] не е коректно. Промяната в маржа между цените на едро и цените на дребно е свързано с едностранна промяна в договорите с действащите крайни потребители и в тази връзка със създаване на възможност за прекратяване на посочените договори без неустойка. Такава стъпка от страна на БТК ще има единствено за резултат прекратяване на договорите точно от клиентите, които се ползват в най-голяма степен от цените на БТК към предприятия извън ЕС/ЕИЗ и тази промяна ще ги засегне пряко. Ето защо заключението на КРС е необосновано от икономическа гледна точка и неговото прилагане единствено ще доведе до финансови загуби за конкретното предприятие.

Наличието на голямо разнообразие на оферти на пазара, които дават възможност за ползване на определен обем минути от международни разговори като част от месечната абонаментна такса и/или срещу заплащането на допълнителна цена води до съществено понижение на средната цена на дребно, особено когато това се отнася до разговори в рамките на ЕС/ЕИЗ. Безспорно, прилагането на единен подход при регулиране на цените за терминиране в рамките на Общността оказва своето благоприятно въздействие. В същото време този извод не е в сила по отношение на повикванията извън ЕС/ЕИЗ, тъй като българските оператори са изправени пред предизвикателството да се справят с непрекъснато растящите цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ, което ограничава възможностите им за подобряване на условията за крайните потребители.

3. Определяне на специфични задължения

3.1. Оценка на въздействието на наложените специфични задължения на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар.

Още в рамките на предходния кръг на пазарен анализ БТК изложи позицията си за това, че регулаторната намеса следва да се ограничи единствено до трафика, генериран в ЕС/ЕИЗ. БТК изложи аргументите си за съответствието на такъв подход с европейското законодателство (във връзка чл. 52 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) и чл. 35 от Договора за функциониране на Европейския съюз) и защо това законодателство не следва да се прилага в търговските отношения между частноправни субекти от държави в ЕС и такива субекти, осъществяващи дейност извън границите на ЕС. От страна на БТК бяха очертани също така неблагоприятните ефекти от включването в обхвата на регулацията и трафика с произход извън ЕС/ЕИЗ, а именно прехвърляне на значителни средства към предприятия, предоставящи услуги извън ЕС и съответно пряко увеличава пазарната им сила в следствие на прилагане на асиметрични цени.

Както бе посочено по-горе, в рамките на действие на наложените с втори кръг на пазарния анализ мерки БТК още веднъж постави въпроса за необходимостта от промяната в подхода за регулаторно третиране на трафика в зависимост от неговия произход при участието си в семинар на КРС през ноември 2014 г.

Видно от приложението към Проекта на решение КРС не е изследвала неблагоприятните последици за българските оператори в отношенията им с оператори извън ЕС/ЕИЗ, породени в резултат от изпълнение на задължението за прилагане на регулирани цени и по отношение на трафик с произход извън ЕС/ЕИЗ. Единственият коментар на комисията

[4] *Стр. 48, приложение към Решение №357/06.08.2015 г.*

е свързан със заключението, че дестинациите извън ЕС/ЕИЗ не попадат в топ пет дестинациите с най-голям обем на трафика за периода 2012-2014 г.

В тази връзка ще посочим следното:

Доколкото операторите в ЕС са обект на идентичен регулаторен подход, въпросът с прилагането на прекомерно високи цени за терминиране не стои на дневен ред.

Проблемът на българските оператори е свързан с отношенията им с оператори в държави извън ЕС/ЕИЗ, в които не се прилагат правилата на еврорегулацията. Това е причината да се наблюдава силно изразена асиметрия в цените за терминиране, приложими от българските оператори и операторите извън ЕС/ЕИЗ, с тенденция за постоянен ръст при последните, което от своя страна води до насочване на парични потоци, извън рамките на Съюза и единствено в полза на оператори извън ЕС/ЕИЗ.

Изследването на този проблем изисква анализ на ефекта върху приходите за българските оператори в резултат от прилагането на асиметрични цени за терминиране при обслужването на трафик, свързван осъществяването на повиквания между потребители в България и такива извън ЕС/ЕИЗ. За целта е необходим анализ на приложимите цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИС, след което да бъде изследван техният ефект спрямо реализираните трафични обеми.

От обхвата на информацията, изискана от КРС[5] от българските оператори за целите на пазарния анализ, не може да се извлече директно информация за приложимите цени за терминиране в отделните мрежи в държави извън ЕС/ЕИЗ. Това е така, тъй като българските оператори посочват общо реализираните разходи за обслужване на повиквания за дадена държава. Следва да се има предвид, че всяка държава се характеризира с различен брой действащи оператори (фиксирани и мобилни мрежи), а поради липсата на регулация върху цените им за международно терминиране е възможно да се наблюдават различни цени в зависимост от конкретния оператор. *При това положение отклоненията в средния разход за терминиране, който оператори в България заплащат във връзка с обслужването на повиквания по дадена дестинация извън ЕС/ЕИЗ не следва да се възприема като резултат от по-силни позиции при договаряне от страна на даден български оператор спрямо друг*. Основна причина за това може да бъде различното трафично поведение, което потребителите на даден оператор в България реализират спрямо тези на друг оператор (т.е. възможно е в резултат от реализиране на определена продуктова стратегия потребителите на даден оператор да осъществяват повиквания преимуществено към фиксирани мрежи в Турция, докато при друг това поведение да е свързано с повиквания предимно към мобилни мрежи. При това положение първият оператор ще отчете значително по-нисък разход за обслужване на повикванията към Турция, доколкото цените за терминиране на международен трафик към фиксирани мрежи в Турция са по-ниски от тези, прилагани в мобилните мрежи).

В допълнение ще посочим, че по договорите за международно свързване на българските оператори за обслужване на повиквания фигурира една обща цена, от която не може да се направи разграничение каква част от нея е свързана с предоставянето на услугата транзит, за да се отдели дължимата цена за международно терминиране в мрежата на викания потребител.

Преобладаващият подход при осъществяването на международна свързаност от страна на българските оператори е посредством използването на транзитни мрежи, поради което българските оператори в общия случай не биха могли за посочат цени/разходи, свързани

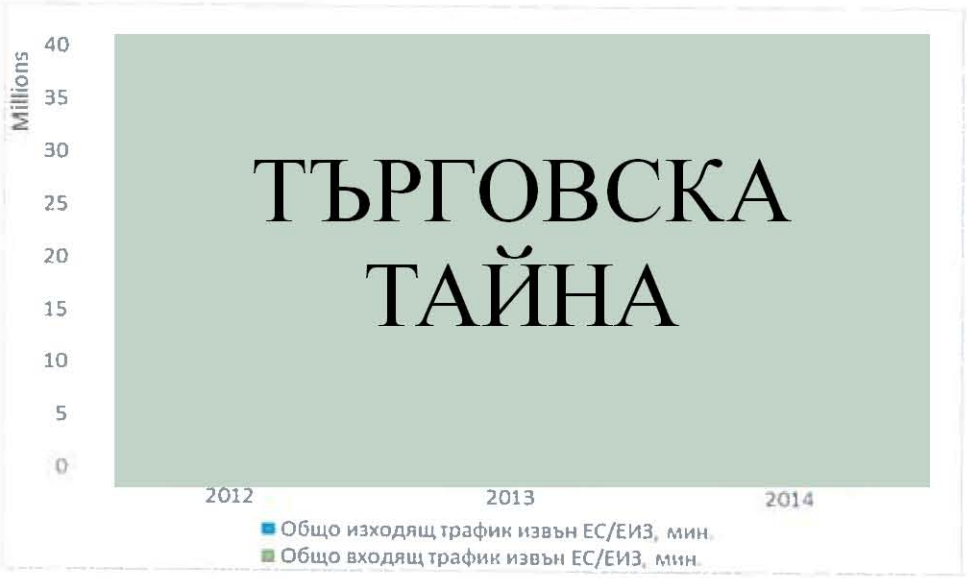
[5] *Решение №257/2015 г.*

с прилагането на условия по договорите на транзитиращите мрежи с трети страни. Все пак КРС е имала възможност да събере такава информация чрез прилагането на подходяща формулировка в нарочните въпросници, така че български оператори, които действат и като транзитиращи да предоставят информация, която да позволява по адекватна оценка за нивата на прилаганите цени за терминиране в мрежи, извън ЕС/ЕИЗ. Вместо това КРС е ограничила обхвата на тази информация, като е предвидила предоставянето на трафични обеми само в случаите, при които тези обеми са генерирани в собствената мрежа на предприятието. В тази връзка следва да се има предвид, че само предприятията в България, с които БТК има сключени договори за терминиране на международен трафик са 12 КРС е имала възможност да изиска информация за цената им за транзит и да установи интервала, в който тя варира.

С оглед на гореизложеното сме на мнение, че с цел гарантиране обективността на пазарния анализ, КРС е следвало да се възползва от възможността да изиска, по силата на действащи Меморандуми с регулаторни органи в държави извън ЕС/ЕИЗ, насрещна информация за приложимите цени за международно терминиране. Вместо това КРС е интерпретирала крайно некоректно информацията в посока идентифициране на възможности за упражняване на силни позиции при договаряне само въз основа на трафични данни, но не и на ценови такива.

В подкрепа на тезата за липсата на потенциал в събраната с нарочни въпросници на КРС информация за достигане на обективни заключения относно необходимостта от прилагането на регулаторни мерки и/или оттеглянето на вече наложени такива в частта терминиране на трафик с произход мрежи извън ЕС/ЕИС, ще реферираме към приложения от страна на BEREC подход при събирането на информация за целите на оценката на въздействието върху цените за международно терминиране с оглед на прилаганата към онзи момент регулация. С решение №900/2013 г. КРС изиска от мобилните оператори в България да представят информация в съответствие с разработения от BEREC въпросник. От неговия формат е видно, че се цели получаването на информация, която да позволява да се изследва ефекта върху приходите в резултат от наличието на силно изразена асиметрия в цените за терминиране на оператори в ЕС спрямо прилаганите от оператори извън Съюза. Аналогичен подход е приложил и италианският регулатор, като е изискал предоставянето на информация за реализираните трафични потоци в двете посоки (терминиране и генериране) и съответно за свързаните с това приходи/разходи за топ 35 държави. След това е изчислил средната цена, която италианските оператори заплащат за терминиране в тези държави, както и средния разход, който операторите имат за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ. В същото време включването само на топ пет държави по обеми трафик в нарочните въпросници на КРС не позволи на комисия да получи релевантна информация, на чиято база да се изследва адекватно ефектът върху приходите на българските оператори от наличието на асиметрия между цените за терминиране в България и тези към дестинации извън ЕС/ЕИЗ.

Въпреки това от представената с нарочните въпросници на КРС информация този ефект е видим на ниво трафични обеми, реализирани общо към държави извън ЕС/ЕИЗ и в рамките на ЕС. Анализът на предоставената в КРС информация показва следната тенденция през годините:

Фиг.1: Изходящия/входящ трафик, генериран от мрежата на БТК към дестинации извън ЕС/ЕИЗ (Търговска тайна!)

Фиг.2: Ефект върху приходите от предоставяне на услугата международно терминиране (Търговска тайна!)

Видно от фиг. 1 и фиг. 2 за периода 2012-2014 г. обемите на входящия трафик в мрежата на БТК с произход държави извън ЕС/ЕИЗ надвишават тези в обратната посока. В същото време ефектът върху приходите е обект на съществена трансформация. През 2012 г. той е положителен и се дължи преди всичко на обстоятелството, че ценовата регулация не е била в сила за целия период. През следващите две години обаче ефектът върху приходите вече е негативен като резултат от ръст в разходите за обслужване на изходящия трафик

(по абсолютна стойност) при намаляващите трафични обеми и прилагането на регулирани цени за входящия трафик. С оглед тенденциите за продължаващ ръст в средните цени да терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ (табл. 1), може да се очаква неговото влошаване през 2015 г.

В допълнение, на база на представените от страна на БТК данни с нарочните въпросници могат да се направят изчисления директно водещи до следните изводи:

фиг. 3: Търговска тайна

фиг. 4: Търговска тайна

• За периода 2012-2014 г. е налице ръст в изходящия трафик в посока държави в ЕС/ЕИЗ, което се дължи основно на намалението в цените за терминиране в рамките на Общността. Както е констатирала и КРС това е в резултат от нарасналото предлагане на множество оферти, които дават възможност на потребителите да осъществяват разговори в рамките на ЕС/ЕИЗ при по-благоприятни ценови условия[6]. Анализът на БТК сочи, че това се дължи главно на офертите за допълнителни пакети минути към ЕС/ЕИЗ. От друга страна подходът на зониране на държавите и вида на мрежите в тях в отделни групи не отчита същия ефект на потребителско търсене за разговори в ЕС/ЕИЗ, доколкото в рамките на всяка една зона цените се формират от усреднените разходи на минута в цялата зона.

• В същото време е налице обратна тенденция при трафика към държави извън ЕС/ЕИС. Видно от фиг. 3 в рамките на тригодишен период делът на трафика към държави извън ЕС/ЕИС спрямо целия международен трафик намалява до % през 2014 г., при стойности от % през 2012 г. За същия период обаче разходите за БТК, свързани с терминиране в държави извън ЕС/ЕИС през 2014 г. достигат % от общо разходите за международно терминиране, като в сравнение с 2012 г. отчитат ръст с повече от процентни пункта. Не можем да споделим извод в посока, че съотношението между разходите за повиквания към ЕС/ЕИЗ и такива към оператори извън ЕС/ЕИЗ се дължи на намаляването на цените за терминиране в ЕС и сходната регулация на Общностно ниво, доколкото от предложените на БТК цени за повиквания извън ЕС/ЕИЗ се наблюдава постоянен ръст (за което на КРС са предоставени данни).

Въпреки намалението на трафика към държави извън ЕС/ЕИЗ значителният и нарастващ дял на разходите, който този трафик поражда за БТК неминуемо оказва натиск върху цените на дребно. До момента този натиск е бил удържан за сметка на маржа, който компанията реализира при предоставянето на международни разговори. В случай, че тази тенденция се запази и занапред, БТК ще е изправена пред необходимостта да влоши условията за крайните потребители. Влошаването на условията за крайни потребители винаги е конкурентен проблем, който следва да бъде избягван чрез създаване на необходимите за това регулаторни режими. Доколкото извличането на максимална полза за потребителите от ползваните услуги е прокламирано като първа цел в разпоредбата на чл. 4, ал. 1, т. 1, б. „а" от ЗЕС, сме на мнение, че КРС не само не следва да допуска и толерира увеличаването на цените за повиквания към оператори извън ЕС/ЕИЗ, но и да създаде предпоставки за тяхното намаляване в рамките на своята компетентност по закон.

Негативният ефект върху приходите в резултат от силно изразената асиметрия в цените за терминиране на оператори в държави извън ЕС/ЕИЗ и тези прилагани от БТК може да се илюстрира с обслужването на повиквания на потребители на оператори в ЕС/ЕИЗ, когато тези потребители ползват мрежата на БТК в роуминг. По силата на действащия Регламент за роуминга разплащанията между операторите в ЕС/ЕИЗ са обект на регулация, т.е. към момента за всеки разговор генериран в мрежата на БТК от потребители на оператори в ЕС/ЕИЗ по направление държави извън ЕС/ЕИЗ приходът на минута за БТК не надминава лв/мин (€/min). В същото време БТК реализира съществено по-високи разходи за обслужване на този трафик, тъй като това е свързано със заплащане на цена за терминиране. Това е така, тъй като роумингът е услуга, организирана върху взаимно свързване, а обмена на трафични потоци при нея изисква заплащането на цени за терминиране в дестинацията на викания потребител.

[6] *Стр. 48, приложение към Решение №357/06.08.2015 г.*

3.2.Конкурентни проблеми

Както бе посочено по-горе, още при извършването на предходния кръг на пазарен анализ БТК сподели опасенията си за потенциалните конкурентни проблеми, пред които са изправени българските предприятия в резултат от прилагането на този подход, водещ до прехвърляне на значителни средства към предприятията, предоставящи услуги извън ЕС/ЕИЗ и увеличаване на пазарната им сила.

За периода на действие на тази мярка тези притеснения не само се потвърдиха, но и се наблюдава засилване на неблагоприятния ефект от нейното действие. Липсата на ценова регулация спрямо терминирането на повиквания към операторите извън ЕС/ЕИЗ и наложената на българските оператори ценова регулация на повикванията генерирани от мрежи извън ЕС/ЕИЗ води до сериозен дисбаланс в паричните потоци между операторите от България и страните извън ЕС/ЕИЗ. Този дисбаланс се засилва и от факта, че операторите извън ЕС/ЕИЗ произволно вдигат цените за терминиране на повиквания в техните мрежи, възползвайки се обстоятелството, че българските оператори не могат за отговорят със същото.

Като доказателство в тази връзка представяме промяната на цените за терминиране на повиквания към държави извън ЕС/ЕИЗ, с които потребителите на БТК осъществяват най-много разговори:

Фиг.5:Информацията считаме за търговска тайна на БТК!

Видно от представената графика, цените за терминиране в мобилната мрежа на БТК са намалели с % за периода 2012-2015 г., докато за същия период цените за терминиране в посочените дестинации бележат съществен ръст.

Невъзможността за свободно определяне на цените на едро от страна на БТК е причина дружеството да реализира големи загуби при обслужване на трафика от/към тези страни. Пример в това отношение са петте от най-популярните дестинации сред потребителите на БТК, а именно Турция, Русия, Македония, Сърбия и Украйна.

средни цени за терминиране (в лв.)

дестинация	2012	2014	2015
Турция мобилни мрежи			
Русия мобилни мрежи			
Македония мобилни мрежи			
Сърбия мобилни мрежи			
Украйна мобилни мрежи			

ТЪРГОВСКА ТАЙНА

Табл. 1: Информацията считаме за търговска тайна на БТК!

Видно от таблицата средните цени, които БТК заплаща за терминиране на трафик в мобилни мрежи в Турция, Русия, Сърбия, Македония и Украйна са между 8 и 24 пъти по-високи от приложимата в мобилната мрежа на БТК. Ефектът от така наблюдаваните диспропорции и липсата на възможност операторите в България да оказват влияние върху нагласата на мрежи извън ЕС/ЕИЗ в случаите на едностранно увеличение на цените е причина за пренасяне на благоприятния ефект от прилагането на секторна регулация в тази посока на Общностно равнище върху мрежи, опериращи извън територията на ЕС/ЕИЗ и техните потребители. Това води до силен дисбаланс между приходи и разходи за международни разговори от/към тези страни в ущърб на българските оператори и потребители, което автоматично влошава външнотърговския баланс с тези страни.

В подкрепа на тезата ни за липсата на пазарна сила и позиции при договаряне от страна на БТК, в приложение към настоящото писмо прилагаме копия от оферти за терминиране в мрежите на оператори извън ЕС/ЕИЗ в държави, към които потребителите на БТК генерират преимуществено трафик (над 80% от общо генерирания трафик в посока извън ЕС/ЕИЗ) (търговска тайна).

От приложените оферти е видно, че към август 2015 г. БТК не е в състояние да договори по-ниски цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ. Нещо повече, съгласно получените оферти БТК ще трябва да заплаща още по-високи цени в сравнение с посочените за 2014 г. Следователно прилагането занапред на настоящия регулаторен подход единствено ще задълбочи наблюдаваните пазарни изкривявания.

Следва да се отбележи, че прилаганият начин за осъществяване на свързаност с мрежи в държави извън ЕС/ЕИС – директна свързаност или чрез посредник (транзитираща мрежа) не оказва влияние върху наличието на позиции при договаряне от страна на БТК. Това се потвърждава и от представените по-горе данни. Представената статистика за постигнати средни цени за терминиране в петте най-популярните дестинации извън ЕС/ЕИЗ е на база ползване на услуги на транзитираща мрежа, докато представените в приложение към настоящото писмо оферти за терминиране в конкретни фиксирани и мобилни мрежи са получени при условията на директното договаряне. Видно и при двата случая предложените цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ са от един и същ порядък, като в случая на директно договаряне дори може да се говори за по-неблагоприятни условия. Това е така, тъй като осъществяването на директна свързаност предполага допълнителни

разходи по изграждане и поддържане на тази свързаност и необходимите капацитети. Ползването на транзитиращи мрежи позволява да се оптимизират тези разходи, както и да се получат максимално добри ценови условия благодарение на икономиите от обхвата и мащаба, които реализират транзитиращите мрежи при осъществяване на дейността си. В тази връзка за всяко едно предприятие е по-изгодно да не изгражда пряка линия за взаимно свързване с всеки един оператор по отделно от дадена държава, тъй като такъв подход реално би увеличил разходите за терминиране. За всеки търговец е налице интерес от минимизиране на разходите при запазване на качеството на предоставяната услуга. Ето защо и БТК е правило своите изчисления при взимане на решение дали да се ползва пряко взаимно свързване с отделните оператори извън ЕС/ЕИЗ или да се ползват услугите на транзитен оператор. Видно от събраната от КРС информация предприятията в България като цяло също ползват транзитни мрежи. Този факт следва да покаже, че пазарната ситуация предполага изграждане на свързаност с транзитни оператори вместо изграждане на взаимно свързване с всеки оператор по отделно. В тази връзка следва да се има предвид, че само в изброените по-горе държави са налице 26 мобилни оператора и 26 фиксирани оператора. Прякото свързване с тях чрез международни линии под наем, цените на които също не се регулират извън ЕС/ЕИЗ и поддържането на тази свързаност значително ще оскъпят предоставяните услуги. Всички тези обстоятелства са отчетени от БТК при формиране на политиката си на намаляване на разходи чрез изискване на конкретни оферти за цени.

От друга страна като посредници на пазара на взаимно свързване място намират много транзитни оператори, които предлагат транзитиране към мрежите от една или няколко държави. Техният бизнес модел се гради на сключване на договори с множество клиенти – оператори, които искат да терминират трафик в мрежите на дадена държава и изградена свързаност към мрежите в съответната държава. По този начин клиентите – оператори не е необходимо да изграждат свързаност за терминиране на ограничен брой минути във всяка отделна мрежа (които не могат да прогнозират предварително), а транзитното предприятие постига максимално уплътняване на свързаностите си и в тази връзка намаляване на разходите за последните. Постигането на този ефект препятства прилагането на прекомерно високи цени за транзит. В случай, че дадена транзитираща мрежа приложи по-висока цена (формира се чрез прилагането на минимална надценка/процент върху дължимата цена за терминиране в мрежата на викания потребител), то наличието на голям брой алтернативни транзитни оператори ще е причина трафикът да бъде насочен по маршрут, който предполага по-ниска цена. Описаният бизнес модел предполага, че всяко предприятие ще насочва трафика си към транзитния оператор с по-ниска цена, като по този начин се постига „ефекта на скачените съдове" – трафик преминава през транзитните оператори с най-ниски цени и когато техните свързаности се запълнят, трафикът се насочва към следващата най-ниска цена. В тази връзка за подпомагане на пазара са създадени дори и т.нар. борси за продажба и купуване на минути по дестинации, като например www.rtx.routetrader.com. Участниците заплащат такса на борсите за възможността да търгуват, като последните проверяват предварително техническата възможност на операторите да предоставят качествени услуги. В тази връзка търговията на тези борси се извършва единствено по критерии цена на минута и самия пазар на транзитиране на трафик се характеризира с висока еластичност на търсенето. Ето защо не бихме приели аргументи в посока, че ползването на транзитни услуги от предприятията би оскъпило услугите за разлика от директното договаряне на взаимно свързване с всеки отделен оператор извън ЕС/ЕИЗ. Предлагане на подобен подход от страна на КРС бихме приели само след аргументиран анализ и съпоставяне на цените за изграждане на свързаност и терминиране на трафик чрез директно договаряне с

операторите от дадена държава с цените за свързаност и транзитиране на трафик през транзитни мрежи.

Във връзка с всичко изложено сме на мнение, че в настоящото становище в достатъчна степен сме обхванали мотивите на предприятията в България за ползване на транзитни мрежи – чисто икономически и свързани с намаляване на разходите. Ето защо транзитната компонента в цените не следва да се разглежда от КРС като оскъпяваща повикванията към предприятията извън ЕС/ЕИЗ. Аргумент в тази посока е и фактът, че българските предприятия ползват транзитни мрежи и за трафика към страни от ЕС/ЕИЗ, където не са налице проблеми със заплащане на високи цени.

Следователно заплащането на значително по-високи цени от страна на българските оператори за обслужването на повиквания към дестинации извън ЕС/ЕИС не следва да се разглеждат като резултат от прилагането на спекулативни ценови стратегии от страна на транзитиращи мрежи, а е единствено отражение на наличието на силно изразена асиметрия в приложимите цени за терминиране в рамките на ЕС/ЕИЗ и тези прилагани от оператори извън ЕС/ЕИЗ.

Както стана ясно БТК е поставена в ситуация да търпи едностранно увеличение на цените за терминиране в мрежи на оператори извън ЕС/ЕИЗ без да може да се противопостави на това поведение. Включването в обхвата на регулация на трафика с произход държави извън ЕС/ЕИЗ лишава БТК от възможността да договаря цени при пазарни условия – определяне на единични цени на минута, ползване на привилегии от гарантирано количество трафик, скала на отстъпки в зависимост от количеството и други чисто договорни похвати за постигане на по-ниски цени. На практика БТК е изправена пред проблема с прилагането на прекалено високи цени от страна на оператори в държави извън ЕС/ЕИЗ, което е причина разходите на компанията за обслужване на повиквания по това направление непрекъснато да увеличават дела си в общите разходи за международно терминиране на компанията (*виж фиг.3 – [redacted]% от трафика по направление държави извън ЕС/ЕИЗ генерира [redacted]% от разходите на БТК през 2014 г.*).

С оглед на наблюдаваните тенденции, налице е обратнопропорционална зависимост между генерирания трафик по направление държави извън ЕС/ЕИЗ и разходите за неговото обслужване (намаляването на трафика е свързано със заплащането на все по-висок разход). Единственото обяснение за това е, че операторите в държави извън ЕС/ЕИЗ се опитват да компенсират спада в трафика с увеличение в цената за терминиране, възползвайки се от липсата на позиции при договаряне от страна на БТК. По този начин в продължение на три години предприятието, а и всички български оператори се оказват въвлечени в спиралата на засилващо се изкривяване на хоризонтално свързания пазар в резултат от поведение на оператори с 100% пазарен дял на предоставяне на услуги чрез собствената си мрежа. На практика това е ефектът, който КРС описва в т. 4.3. от пазарния анализ – налагане на прекалено високи цени и който Регулаторът определя като значителен конкурентен проблем[7]. Въпреки че нормалната търговска логика в тези случай предполага корекция на потребителските цени в посока тяхното повишаване[8], в продължение на три години БТК удържа натиска върху потребителските цени за сметка на свиване на маржа. Възможностите за прилагане на тази стратегия занапред на практика вече са изчерпани и в случай, че тази тенденция се запази БТК няма да има друг избор

[7] *Стр. 63, приложение към Решение №357/06.08.2015 г.*

[8] *Стр. 63, приложение към Решение №357/06.08.2015 г.: "В крайна сметка прекалено високите цени за терминиране на гласови повиквания се възстановяват чрез по-високи цени за повиквания, плащани от крайни потребители."*

освен да повиши цените за крайни си потребители. Следва да се има предвид, че единствената причина такава стъпка да не е предприета до настоящия момент е очакването на българските предприятия за обсъждане на проблема в настоящия кръг на пазарния анализ от страна на КРС и предприемане на мерки в посока гарантиране изпълнението на целите по чл. 4, ал. 1, т. 1, б. „а" от ЗЕС. Подминаването на описания проблем от страна на КРС не само няма да доведе до извличане на максимални ползи за потребителите от ползваните мобилни услуги, а ще влоши тяхното положение от ценова гледна точка. Решението на този проблем изисква да бъде създадена възможност за БТК да упражни чисто търговски похвати при договаряне с оператори извън ЕС/ЕИЗ. Това може да се постигне чрез изключването от обхвата на регулацията цените за терминиране на трафик с произход държави извън ЕС/ЕИЗ. Доколкото последните не са част от Единния европейски пазар и съответно не прилагат принципите на европейската регулаторна рамка, то оттеглянето на ценовата регулация спрямо трафика с произход държави извън ЕС/ЕИЗ няма да е причина за възникване на разглежданите от КРС конкурентни проблеми и е в съответствие с целите по чл. 4 от ЗЕС.

Не на последно място бихме искали КРС да обсъдим дали е налице конкурентен проблем в дадения от страна на „Мобилтел" ЕАД на експертна среща в КРС пример за приложимите цени при роуминг и повикване извън ЕС. Примерът описваше случай на потребител на германски оператор в роуминг в България, който осъществява изходящи повикване към абонат на мобилна мрежа в Турция. При този пример паричните потоци са както следва:

1. Българският оператор ще получи от немския оператор цена на едро за обслужване на потребителя в роуминг съгласно Регламент № 513/2012 г. в размер на 0,05 Евро на минута;
2. Българският оператор заплаща цена за терминиране в турската мобилна мрежа цена от (лева на минута (съгласно табл. 1 по-горе – търговска тайна);

Видно от посочения пример при подобни повиквания към страни извън ЕС/ЕИЗ българските мобилни предприятия винаги ще са в ситуация да предоставят услуги под разходите за повиквания от потребители в роуминг към дестинации извън ЕС/ЕИЗ. Доколкото на цената по Регламент не може да се въздейства, то единственият вариант е създаване на възможности за пазарно договаряне на цената за терминиране в мрежата извън ЕС/ЕИЗ. В тази връзка считаме за необходимо КРС да вземе отношение доколко икономически е оправдана въведената от КРС регулация, която не позволява на българските оператори засилване на преговорните възможности за договаряне на по-ниски цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ, като се вземат предвид и забраната за предоставяне на услуги под разходите, забраната за кроссубсидиране и задължението по регламент на мобилните предприятия да обслужват такива повиквания.

4. Избор на специфични задължения

4.1. Задължение за равнопоставеност - Банкови гаранции

Да бъде оттеглено дефинираното правило за поведение при изискване на обезпечения, въведено от КРС при обсъждане на задължението за равнопоставеност.

Мотиви:

С Проекта на решение Комисията използва нетипичен подход за дефиниране на дължимо поведение от страна на БТК. По-специално, Комисията дава тълкуване на задължението за равнопоставеност като разглежда конкретен казус, засягащ пряко и непосредствено

възможността за адекватна защита икономическите интереси на БТК. Считаме, че заключенията на КРС са неправилни и Комисията интерпретира некоректно задължението за равнопоставеност, наложено на БТК.

Въпросът за предоставянето на парична или банкова гаранция се отнася до гарантираната възможност за предоставяне на обезпечения за ползваните услуги по взаимно свързване с цел защита от неизправни длъжници и гарантиране на вземанията за трафика по взаимно свързване. Предоставянето на гаранции е мярка с превантивен характер и преценката за изпълнение на наложени специфични задължения следва да бъде извършена от гледна точка на тази основна функция на обезпечителните мерки.

Правилата за предоставяне на обезпечения, включително редът за определяне на техния размер, са регламентирани предварително в двустранните договори за осъществяване на взаимно свързване. Тези правила са идентични за всички предприятия и така БТК стриктно спазва наложеното задължение за равнопоставеност. Доказателство в тази посока са внесените на основание чл. 159, ал.3 от ЗЕС споразумения.

Поставеният въпрос за изпълнение на изискването за равнопоставеност се основава на погрешно интерпретиране на наложените на БТК задължения. Задължението за равнопоставеност предполага еднаквото третиране на предприятията по отношение на предоставяната услуга, тъй като задължението е наложено именно по отношение на предоставяна услуга, а не по отношение на качеството на отсрещната страна. Ето защо равнопоставеността не следва да се тълкува в смисъл на разделяне на предприятията по критерии, които са чисто търговски и се отнасят до моментното финансово състояние или единствено до кредитната история. В тази връзка, след като БТК предоставя достъп до мрежата си и предлага услугите по взаимно свързване при напълно идентични условия, дружеството спазва стриктно наложеното задължение за равнопоставеност.

С оглед изложеното сме на мнение, че възможността за предприятията да изискват банкови гаранции е напълно в съответствие с основните търговски принципи и това е потвърдено в Позицията на КРС. В тази връзка бихме искали да обърнем внимание и на факта, че в процедурите по обществени поръчки дори КРС изисква гаранция за изпълнение независимо колко е известен и установен на пазара е изпълнителя, т.е. дори Регулаторът при изискване на банковата гаранция не се съобразява с репутацията, финансовото и икономическо състояние на изпълнителя. В тази връзка сме на мнение, че по отношение на условията за обезпечаване на изпълнението на какъвто и да е договор критериите следва да са обективни, а не субективни. В дадения от КРС пример се обсъжда въвеждането на субективен критерии в клаузите на предприятията за банкови гаранции, а именно качеството на лицето. Последното е недопустимо с оглед задължението за КРС по чл. 16б, ал. 4 от ЗЕС, съгласно която Регулаторът следва да спазва принципа на обективност. В тази връзка въвеждане на субективни критерии в клаузите за банкови гаранции е в противоречие с принципите, които е необходимо да следва КРС. Качеството редовен/нередовен платец е безспорно субективно качество на конкретния търговец. Като пример в тази насока можем да посочим и разпоредбите на Търговския закон (ТЗ), който въвежда алтернативно два критерия, за да се определи една сделка като търговска – обективен и субективен. Обективният критерий изхожда от вида на сделките, изрично обявени от закона за търговски – чл. 286, ал. 2 във вр. с чл. 1, ал. 1 от ТЗ. Субективният критерий определя сделката като търговска, с оглед обстоятелството дали същата е извършена от търговец в това му качество.

Предоставяне на услугата терминиране на повиквания безспорно е продажба на услуги и в тази връзка условията за тази продажба следва да отговарят на обективните изисквания за продажба. Тези изисквания не следва да включват субективни критерии, характерни

за конкретен търговец и то в определен момент от търговските му отношения, но не са характерни за всички търговци. Видно от разпоредбата на чл. 168 от ЗЕС равностойните условия следва да се прилагат при сходни обстоятелства, т.е. сходни факти от обективната действителност, които са обективна даденост и съществуват извън и независимо от съзнанието и действията на субектите. Ето защо считаме, че въвеждането на един субективен елемент в клаузите за банковите гаранции не съответства на дефиницията за задължението за равнопоставеност. Всъщност, в мотивите на КРС също не е представена аргументация въз основа на какви правни и фактически основания комисията счита за обосновано да разтълкува задължението за равнопоставеност на база на субективното положение на предприятието, с което БТК сключва договор за взаимно свързване.

Наред с това, бихме искали да посочим, че до настоящия момент Комисията не е установявала нарушение на специфични задължения във връзка с определените от БТК условия за предоставяне на обезпечения. В този смисъл бихме искали да реферираме към решение № 256/2013 г. на КРС. След провеждането на обществени консултации, в рамките на които бяха разгледани и конкретни оплаквания на предприятия срещу предлаганите от БТК условия за обезпечение КРС установи, че обезпеченията, които *се изискват от водещите оператори, не са от такова естество, че практически да водят до отказ за предоставяне на достъп*. Към датата на приемане на регулаторната позиция на КРС в договорите за взаимното свързване с мрежата на БТК вече бяха въведени условията за предоставяне на обезпечения, както те се прилагат и към настоящия момент, т.е. позицията на регулатора се отнася до условията, коментирани в настоящия проект на решение. **Моля да имате предвид, че към настоящия момент няма никаква промяна в правната и фактическа обстановка спрямо валидната към момента на приемане на решение № 256/2013 г.**

В Позицията на КРС – приложение към посоченото решение ясно е заявено от страна на Комисията, че при жалба ще разглежда всеки случай по отделно, т.е. Регулаторът е заявил, че няма да се намесва общо и по принцип в отношенията между предприятията, свързани с обезпечения на вземанията по договори.

Ето защо сме на мнение, че с дефиниране на общо правило на поведение и индиректно налагане на общо задължение за всички предприятия, КРС нарушава застъпеният и ясно заявен в собствената си позиция подход към клаузите за банкови гаранции. В тази връзка считаме, че преди предприемане на каквито и да било действия в посока налагане на допълнителни задължения по отношение на клаузите за банковите гаранции, КРС следва да промени позицията си след извършване на нови обществени консултации.

Във връзка с всичко изложено считаме, че прилаганият до настоящия момент подход от страна на БТК е в пълно съответствие с наложените специфични задължения и обективни изисквания към клаузи за обезпечаване на вземанията. Регулаторната намеса на КРС в условията при предоставяне на обезпечения ще постави БТК в невъзможност за своевременна реакция и защита при демонстрирано некоректно поведение от дадено предприятие. Дружеството ще може да изисква обезпечения едва след реалното настъпване на събития от негативен характер, което ще обезсмисли характерът на предоставянето на обезпечения като превантивна мярка. В този смисъл считаме, че направеното от КРС тълкуване относно изпълнението на задължението за равнопоставеност в аспекта на предоставяне на обезпечения следва да бъде заличено от окончателния проект на решение. Последното ще е от полза за целия сектор и ще гарантира предвидимостта и стабилността на търговските отношения между предприятията.

Не на последно място бихме искали отново да обърнем внимание на КРС с изводи от

практиката на БТК с оператори, преустановяващи дейност.

Опитът на предприятието показва, че напускането на телекомуникационния сектор поради желание за прекратяване на дейността или дори фалит става по един и същ начин – поддържане на добра кредитна история и ползване на значително количество услуги в последния месец, което не се заплаща. Подробно описание на този проблем БТК описа при предложението си за въвеждане на гаранции от 2011 г. КРС може да провери, че в писмото на БТК се визират и конкретни оператори, преустановили дейността си по този начин, а именно AURUM TELECOM LIMITED, „Транс телеком" АД и „Некском България" ЕАД. В същото писмо БТК е посочило че е налице „тенденциозно и трайно неизпълнение на парични задължения" от страна на „Голд телеком България" АД, т.е. същото предприятие, предприело постъпки пред КРС за необходимост от премахване на банковата гаранция. Следва да се има предвид, че след въвеждане на банкова гаранция в договора с конкретното предприятие, последното е станало редовен платец. Това е типичен пример за превантивното действие на предоставянето на обезпечение.

На КРС е добре известно, че договорите с „Транс телеком" АД и „Некском България" ЕАД не са съдържали клаузи за банкови гаранции. Също така, във всеки от конкретните случаи всеки от операторите е бил коректен платец за повече от две години и въпреки това им поведение са се възползвали от възможността да не заплатят за ползваните услуги на едро през последните месеци на осъществяване на дейност. Видно от тези конкретни казуси, с които КРС е надлежно запозната, така нареченото разграничение между две групи предприятия и изобщо некоректното тълкуване на задължението за равнопоставеност, поставя БТК в обективна невъзможност за защита от възникване на идентични казуси с натрупване на лоши вземания в съществени размери.

В тази връзка считаме за необходимо отново да обърнем внимание на периодите, в които се заплащат дължимите суми съгласно сключените договори (внесени в КРС) и публикуваните условия за взаимно свързване на БТК. Видно от условията БТК изпраща фактура за ползваните през конкретен месец услуги до 26-то число на следващия месец, а длъжникът същевременно има срок за плащане на фактурата от 30 дни. Това означава реално, че в идеалния случай на добросъвестно изпълняване на договорите БТК ще получи плащането за ползваните услуги през конкретен месец след 56 дни, в които дължащото заплащане предприятие ще продължава да ползва предоставените му услуги. На практика, съгласно условията за разплащане при взаимно свързване и терминиране на трафик всяко предприятие ще се окаже в ситуация, в която няма да е заплатило услугите, ползвани през около 86 дни, т.е. почти едно тримесечие. Предложението на КРС за отделяне на коректните от некоректни платци би означавало, че на коректен платец БТК може да изиска банкова гаранция едва след изтичането на 86 дни и да му се дадат 15 дни за предоставяне на банкова гаранция. За целият този период, обаче, БТК остава без всякакво обезпечение на задълженията. Това на практика означава, че всяко предприятие може да напусне пазара без да си плати за услугите, ползвани за период по-дълъг от едно тримесечие. Считаме, че единствената правна възможност за избягване на такава ситуация е именно възможността за обезпечение. Тук отново бихме искали да посочим примерите от практиката на БТК с коректните платци за период, по-дълъг от две години - AURUM TELECOM LIMITED, „Транс телеком" АД и „Некском България" ЕАД. Превенирането на възможността от възникването на нови такива ситуации е единствено чрез запазване на възможността за БТК да продължи да изисква обезпечения по съществуващият и към момента ред, без да се въвеждат допълнителни тълкувания на задължението за равнопоставеност, както това е направено с проекта на пазарен анализ.

На мнение сме че КРС следва да обърне специално внимание на целите на обезпечението в гражданското и съответно търговското право. Това е и основен принцип по Закона за задълженията и договорите (ЗЗД), където в чл. 71 изрично е посочено че задължението може да се изисква и предсрочно, в случай че длъжника „със своите действия е намалил дадените на кредитора обезпечения". Видно от тълкуването на посочената разпоредба, обезпечението е необходима част на чисто облигационните отношения и следва да гарантира добросъвестността на страните и нормалния стокообмен. Гарантирането на облигационните отношения е и причината закона не само да позволява предоставяне на обезпечение, а и да въведе правото да се иска изпълнение, при положение, че обезпечението намалее. Следва да се има предвид, че това е гарантирано от законодателя право на кредитора и в тази връзка той не може да се откаже от последното предварително дори чрез договор. Това важи с още по-голяма сила за търговските отношения, като такива между професионалисти. Клаузите за банковите гаранции предполагат изчисляване и преизчисляване с оглед прогнози, капацитети и недобросъвестното поведение на длъжниците. Това е достатъчна гаранция за прилагане на индивидуален подход, спазване на равнопоставеност и изключва всякаква предпоставка за прекомерност на обезпечението.

Доколкото описахме практиката на БТК с коректните платци преди въвеждане на клаузите за банкови гаранции и доколкото КРС дава пример за поведение при отчитане на задължението равнопоставеност, молим за отговор на два конкретни въпроса, а именно:

1. Как БТК да обезпечи вземанията си за тримесечие от редовните платци, доколкото предоставяне на обезпечение в облигационно (търговско) отношение е позволено от чл. 71 от ЗЗД без поставяне на ограничения относно качеството на платеца?
2. Какви гаранции може да даде КРС, че коректните платци, които не са предоставили банкови гаранции ще продължат да изпълняват добросъвестно задълженията си по сключените договори и ще се разплатят за ползваните услуги в посочения по горе период от три месеца?

Отговорите на посочените въпроси ще считаме като отношението на КРС към гарантирането на нормалните търговски отношения в сектора и защита на търговските интереси на предприятията, доколкото банковите гаранции се изчисляват спрямо всеки конкретен случай и клаузите напълно отговарят на изискването за равнопоставеност по отношение на предоставяната услуга.

Във връзка с всичко изложено БТК е на мнение, че единственият начин за противопоставяне на потенциалната възможност от възникване на казуси с лоши несъбираеми вземания е запазване на условията за обезпечени, както те са регламентирани по действащите договори. Другият възможен подход е въвеждане на предплащане на ползваните услуги, което в крайна сметка е равносилно на внасяне на парична гаранция и би променило търговските отношения между предприятията.

4.2.Разделно счетоводство

На мнение сме, че т. V.4.2. от проекта да отпадне.

Мотиви:
С посоченото условие КРС предлага на БТК да бъде наложено като ново задължение за водене на разделно счетоводство. Считаме, че посочената мярка се явява необоснована и непропорционална.

На първо място, с предложението КРС поставя БТК в неравнопоставено положение.

Избраният от КРС подход противоречи на този спрямо основните конкурентни на БТК в лицето на Мобилтел и Теленор. Комисията предлага да наложи като ново задължението на БТК за прилагане на разделно счетоводство на пазара на терминиране на трафик в мобилна мрежа. В резултат БТК ще бъде с идентично задължение, наложено с три административни акта. В същото време, за Мобилтел и Теленор задължението остава само на един пазар и не се предвижда налагане на тази мярка на пазара на терминиране на трафик в определено местоположение. Не намираме основание за такова неравнопоставено третиране на дружествата, в резултат на което едно и също задължение се налага на БТК с повече от един административен акт, а за Мобилтел и Теленор задължението се запазва само в един административен акт.

БТК поддържа неколкократно изразената теза за това, че КРС следва да запази подхода, приложен в първия и втория кръг на анализи, като наложи задължението само на един пазар. Очевидно КРС се придържа към тази позиция по отношение Мобилтел и Теленор и в тази връзка посоченият подход следва да се запази за БТК. Това изисква отмяна на задължението, наложено с решение № 372/2015 г., както и отпадане на задължението, предложено в настоящия проект. В случай, че Комисията реши да налага едно и също задължение на повече от един пазара за БТК, то този подход задължително следва да бъде приложен и за конкурентните на БТК, за които освен всичко друго е установено, че успешно развиват дейност чрез прилагане на пакетни услуги. В този смисъл, поддържането на позицията на КРС по настоящия проект изисква допълване на проекта на решение за анализ и оценка на пазарите на терминиране на трафик в определено местоположение чрез включване на задължение за водене на разделно счетоводство на Мобилтел, Теленор и Булсатком.

На следващо място, предложената мярка се явява немотивирана.

Според КРС задължението следва да се наложи, тъй като се отчита нарасналата пазарна мощ на БТК, а също така фактът, че дружеството е определено за предприятие със значително въздействие върху редица свързани пазари. От една страна, тези заключения не кореспондират с изводите за развитие пазара на дребно за предоставяне на обществени телефонни услуги в определено местоположение. Там КРС установява трайна тенденция на спад в пазарния дял на БТК за сметка на конкурентните предприятия и състоянието на пряк конкурентен натиск, в условията на който БТК осъществява дейност. По-важен е фактът, че задълженията на съответните пазари на дребно са наложени на БТК въз основа на данни, валидни към 2010 г. В този смисъл заключенията за значително пазарна позиция на БТК към настоящия момент не са актуални и не могат да послужат за налагане на мярка, която следва да бъде валидна за следващ период от три години, т.е. до 2019 г. Относно другите пазари, на които към момента е установено значително въздействие върху пазара, същите се отнасят до предоставяне на услуги на едро, към които КРС **е установила пълна липса на интерес**. В този смисъл, няма основания да се прави заключение, че с пазарното си положение БТК би могла да следва поведение, за превенирането на което е необходимо ново налагане на задължение за разделно счетоводство.

Не на последно място, действащото задължение за разделно счетоводство се отнася до цялостната дейност на БТК и в тази връзка дори и да има потенциални проблеми, те вече са разрешени с определянето на задължението на един пазар. Моля да имате предвид, че така наложеното задължение на практика вече е изпълнено с факта на въвеждане на формата и методологията за водене на разделно счетоводство. Задължението бе изпълнено в изрично определеният от КРС срок, като комисията е уведомена за

изпълнението с писмо № 04-04-57/4.03.2013 г. В същото време КРС предлага да продължи мярката на пазара на терминиране на трафик в определено местоположение (решение 376/2015 г.). Като се има предвид, че задължението обхваща цялостната дейност на БТК, с факта на въвеждане на разделното счетоводство в изпълнение на решение № 1361/2012 г. се постигат целите на мярката, а именно, преодоляване на крос-субсидиране и контрол върху задължението за равнопоставеност.

Самото изпълнение на задължението се реализира посредством внасянето на регулаторни отчети по форма и методология, определена от КРС. С избрания от КРС подход се стига до ситуация, при която едно напълно идентично задължение се налага с повече от един административен акт. КРС е посочила, че формата и методологията, приложена към решението, е идентична с тази, определена с решение 1882/2012 г. По този начин самата комисия демонстрира, че става въпрос за напълно идентично задължение, мултиплицирано в повече от един акт.

Тук бихме искали да реферираме към чл. 18 от ЗАНН, на който се позовава КРС в предходни обсъждания. Моля да имате предвид, че посочената разпоредба разглежда следната хипотеза – с едно нарушение са извършени **няколко** административни нарушения. По дефиниция административно нарушение е това деяние (действие или бездействие), което нарушава установения ред на държавното управление, извършено е виновно **и е обявено за наказуемо с административно наказание**, налагано по административен ред. В конкретния казус потенциалното нарушение ще има само една правна квалификация, а именно, нарушение на разпоредбата на чл. 331, ал.7 от ЗЕС. По-важно е, че от обективна страна нарушението е напълно идентично - Комисията определя формата и методологията в приложение към решението като изрично посочва, че тя е напълно идентична със вече въведената в други административни актове. По този начин потенциалното нарушение ще има за резултат **едно единствено нарушение на установения ред**. В този смисъл считаме за безспорно, че евентуалното налагане на санкция за повече от един административен акт ще бъде в пряко противоречие на разпоредбата на чл. 17 от ЗАНН. Забраната за налагане на повече от една санкция за едно и също нарушение всъщност забранява и определянето на правила за поведение, които ще имат за резултат неспазване на тази разпоредба. Административният орган има задължението да формулира правила за поведение като се съобразява със законоустановените норми, свързани с последиците от прилагането на съответните задължения.

Предвид гореизложеното считаме за доказано, че с избрания подход Комисията създава правила за поведение, които ще доведат до негативни последици за БТК в нарушение на установения нормативен ред.

Не на последно място, бихме искали да посочим, че Комисията създава пълна неяснота относно дължимото от БТК поведение. В мотивите към решението Комисията посочва, че във формата и методологията са въведени промени, които имат за цел да отстранят неясноти, възникнали в хода на прилагането му. С последния проект на решение Комисията посочва, че са направени изменения в указанията за попълване на формите на регулаторните отчети. Моля да вземете предвид факта, че в процеса на установяване на извършено административно нарушение не се допуска тълкуване на наложеното задължение. Не се допускат привръзки между отделните административни актове, за да се установи в какво точно се изразява задължението на БТК по отношение на формата и методологията за водене на разделно счетоводство. В този смисъл без значение е от какъв характер са направените промени във формата и методологията, а в конкретния казус те са съществени, защото засягат указания за начина на изпълнение на задължението. В тази

връзка и с цел изпълнение на изискванията за предвидимост и съразмерност при определяне на задължението, ако КРС запази подхода за мултиплициране на идентичното задължение, то Комисията следва да въведе изричното разпореждане, че по отношение изпълнение на задължението за водене на разделно счетоводство се прилагат разпорежданията на КРС, въведени с последния по време административен акт. БТК продължава да настоява за това, че избраният от КРС подход за мултиплициране на идентично задължение е недопустимо. Последното предложение се прави с цел да се преодолеят противозаконните последици от избрания от КРС подход, ако Комисията реши да го запази.

Предвид гореизложеното считаме, че така определеното задължение се явява необосновано. По-важен е фактът, че КРС прилага напълно различно третиране на дружествата при наличие на напълно идентични обстоятелства. КРС налага едно и също задължение на БТК с три административни акта, за всеки от които санкцията е в размер от 100 000 до 1 000 000 лв. За Теленор и Мобилтел остава само на един пазар, въпреки че тези дружества са определени за такива със значително въздействие и върху друг съответен пазар. Още повече, за тези дружества КРС изрично установява, че развиват във възходяща тенденция предоставянето на услуги на съответните пазари на дребно. За Мобилтел наред с всичко друго се установява, че по отношение предоставянето на пакетни услуги има лидерска позиция.

В тази връзка, ако КРС следва логиката за налагане на задължение за разделно счетоводство на всеки пазар, то такъв подход следва да бъде приложен и към основните конкуренти на БТК. Тъй като такъв подход не се предлага, то с оглед задължението за пропорционалност и равнопоставеност при регулаторната намеса КРС следва да оттегли предложението за въвеждане на т. V.4.2. при окончателното приемане на решението.

4.3.Ценови ограничения за трафика извън ЕС

На мнение сме, че КРС следва са прецизира Проекта на решение, като предвиди прилагането на ценова регулация единствено по отношение на трафика с произход държави в ЕС/ЕИЗ.

Мотиви:
Както беше отбелязано по-горе в настоящото становище, необходимостта от диференциране на регулаторния подход в зависимост от произхода на повикванията (в ЕС/ЕИЗ и извън ЕС/ЕИЗ) остана извън полезрението на европейските регулатори, като в известна степен бе подценено нейното значение с оглед постигане целите на Единния европейски пазар. В процеса по прилагането му обаче европейските регулатори установиха безспорно наличието неблагоприятни ефекти, водещи до влошаване на конкурентоспособността на операторите в ЕС/ЕИЗ спрямо тези извън ЕС/ЕИЗ и пренасянето на благоприятния ефект от тази секторна регулация върху пазари, извън обсега на Общността. Това е и причината да се наблюдава трайна тенденция на изключване на ценовата регулация за повиквания с произход извън ЕС/ЕИЗ. В рамките на приложението към Проекта на решение КРС също установява наличието на такава практика. Не можем да се съгласим обаче с извода на комисията, че се касае за по-скоро за изключения. В тази връзка ще посочим следното:

По данни на Cullen International, както и на база на нотификациите на държавите-членки по пазарните анализи понастоящем 12 държави-държави членки вече прилагат или са предложили диференциране на цените за терминиране на трафик в зависимост от произхода, като е въпрос на време да започнат да го прилагат. Това са **Белгия, Унгария,**

Норвегия, Чехия, Франция, Хърватска, Словения, Германия, Португалия, Италия, Гърция и Естония. Регулаторите във всички тези държави успешно са съумели да аргументират защитата на интересите на предприятията и потребителите на национално ниво. Последните са изследвали проблема, който се проявява при налагане на ценова регулация на цените за терминиране от операторите предоставящи услуги извън ЕС/ЕИЗ и са установили, че такава регулация не защитава конкуренцията, напротив тази регулация води до изкривяване на пазара на предоставяне на мобилни услуги на едро и налагане на прекомерни цени на свързания хоризонтално пазар – терминиране на повиквания в мрежи извън ЕС/ЕИЗ. В тази връзка Регулаторите в посочените страни не само не са открили конкурентен проблем, който да предпоставя налагане на ценова регулация на цените за терминиране на повиквания от ЕС/ЕИЗ, а напротив – те са обосновали дори необходимост от диференциране на регулаторния подход. Аргументът на регулаторните органи за необходимост от диференциация са по-високите и асиметрични цени за терминиране, прилагани от оператори извън ЕС/ЕИЗ и липсата на задължение за тези оператори да прилагат разходоориентирани цени, определени на база BULRIC модели.

Чехия, Унгария, Хърватия, Италия, Португалия, Белгия, Естония, Норвегия, Гърция са държавите, които изцяло са дерегулирали цените за терминиране на трафик с произход извън ЕС/ЕИЗ без значение дали този трафик се терминира в рамките на директна свързаност или посредством транзитираща мрежа.

Германия е предприела по-кардинален подход, давайки право на немските оператори да преустановяват терминирането на трафик от определени държави, ако немските оператори не могат да се възползват от национална цена за терминиране в дадените държави. Не е поставяно изискване пред операторите това да е в сила единствено в случаите на директна свързаност.

Видно от представения преглед на европейската практика не става въпрос за изолирани случай, а напротив налице е тенденция в нагласата на европейските оператори за промяна в подхода и дерегулиране на цените за терминиране на трафик с произход извън ЕС/ЕИЗ.

Прилагането на диференциран подход при прилагане на цени за терминиране на трафик в зависимост от произхода на повикването (в/извън ЕС/ЕИЗ) изисква представяне на доказателства за произхода на повикването. Този въпрос е разглеждан от страна на европейските регулатори при преразглеждане на подхода, но това не било възприемано като проблем, тъй като може да се постигне чрез прилагането на анализ по А-номер при съпоставянето му с номерационни планове на всички държави. В случаите, при които по някаква причина липсва целия А-номер анализ се прави по предоставения по сигнализация код на съответната държава. Когато такава информация изобщо липсва или се касае за манипулиране на А-номер (не съответства на номерационните планове), е възприет единен подход, който предполага прилагане на регулирана цена за терминиране само за трафика с идентификация от ЕС/ЕИЗ. Начина за доказване на произхода на трафика се урежда в договорите между операторите.

В тази връзка ще допълним, че съгласно представените с нарочните въпросници от БТК данни за периода 2012-2014 г. процентът на трафика, при който не е възможно да се установи неговия произход поради липса на А-номер или манипулиране на А-номер не надвишава % (Търговска тайна), като за 2014 г. значително намалява – % (Търговска тайна). Отчитаният нисък дял на този трафик при условие, че не са били прилагани

диференцирани цени показва, че операторите стриктно се придържат към съответните препоръки на ITU и ECC[9] и въпреки, че не черпят полза от това, предават коректно информация за А-номера. Следва да се има предвид, че случаите, при които се установява липсата на информация за А-номера се свеждат до: а) повиквания от аналогови номера, каквито има само в ЕС/ЕИЗ; б) трафик от държави, в които от съображения за сигурност не предават тази информация и в) трафик през ограничен брой транзитни оператори, които не запазват информацията за А-номера. Видно, единствено при последния случай е възможно липсата на информация за А-номера да засегне трафик с произход ЕС/ЕИЗ. Доколко обаче с оглед на действащите препоръки няма причина такъв трафик да се предава без информация за А-номера, то възможността за ползването на по-добри условия за терминиране следва да се остави на преценката на транзитиращите оператори. В случай че желаят да се възползват от по-добри условия, те ще трябва да осигурят предаването на информацията за А-номерата. Именно това е приложеният подход от регулаторите в Португалия, Белгия и Италия[10], които дават възможност на операторите да определят начина, по който ще се доказва произхода на трафика в договорите с транзитиращите оператори. В този смисъл е и посоченото в нотификацията на португалския регулатор[11], а именно, че преобладаваща част от повикванията, генерирани от мрежи на оператори в ЕС/ЕИЗ съдържат информация за викащия номер, поради което не се очакват да възникнат проблеми с идентификацията за произхода на тези повиквания, още повече, че в интерес на самите оператори е да предоставят данни, доказващи произхода на трафика от ЕС/ЕИЗ при наличие на ценова диференциация. Това е и причината Регулаторите в посочените държави да оставят на предприятията да решат в договорите си начините за определяне и таксуване на трафика без CLI, без да поставят пред тях задължения за въвеждане на каквито и да било допълнителни технически способи за доказване на произхода. Това е най-рационалният подход доколкото всички тези държави, включително и България, принадлежат към едно правно семейство – Континенталната правна система и прилагат еднакви общи правни принципи. В тази връзка считаме, че няма да възникне проблем при определяне на произхода на трафика, включително когато става въпрос за трафик без CLI при въвеждане на диференциация в цените за повиквания от/извън ЕС/ЕИЗ. Това наше твърдение е свързано с факта, че предприятията ще имат възможност да разпишат в договорите си начините за определяне на трафик без CLI като такъв от ЕС/ЕИЗ и доказателствата, които ще са достатъчни за определянето му като такъв. Видно от възприетия вече в няколко държави-членки на ЕС такъв подход е работещ и изцяло отговаря на принципите за пропорционалност и свеждане на регулаторната намеса до минимално необходимото. Такъв подход за определяне на произхода на трафика е напълно е приложим и в България, за което представяме следните доводи:

Договорите за взаимно свързване/за терминиране на повиквания са предмет на гражданското право (и в частност търговското право), където приложимият принцип е именно, че страната която се ползва от даден факт следва да може да го установи - чл. 154, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс. Посочената разпоредба указва, че в България всяка страна носи доказателствената тежест за факта, от който извлича изгодни за себе си правни последици. Тази тежест на доказване задължава съда да обяви за ненастъпили правните последици, чиито юридически факт не е настъпил. Това е и причината терминиращата повиквания страна по договора да представя доказателства за произхода на трафика, независимо дали това е информацията за А-номера или други доказателства, в случаите на трафик без CLI.

---

[9] *ECC Препоръка (11)02*
[10] *Case IT/2015/1768*
[11] *Case PT/2015/1763*

На следващо място в рамките на административното производство, каквото производство е разглеждането от КРС на спорове между предприятия по чл. 54 от ЗЕС доказателствената тежест е за административния орган и за лицата, за които административния акт е бил благоприятен – чл. 170 от Административнопроцесуалния кодекс. Посочената разпоредба указва, че при евентуален спор КРС и страната, която се ползва от издаденото решение следва да установят фактическите основания за издаване на акта. В тази връзка пред КРС и в последствие пред съда: (а) страната, която претендира, че определен трафик следва да се таксува по диференцирана цена е необходимо да докаже неговия произход, а (б) страната, в чиято мрежа се терминира трафика следва да докаже единствено, че е изпълнила задълженията си за приемане или отхвърляне на доказателствата за произхода на трафик по сключения договор. Посоченото разпределение на доказателствената тежест е следвано и до настоящия момент от КРС при повдигане на спорове.

С оглед изложеното и за яснота само ще посочим, че доказателствената тежест в административнонаказателното производство е на административнонаказващия орган – аргумент от чл. 63 от Закона за административните нарушения и наказания във връзка с чл. 103 от Наказателно-процесуалния кодекс.

Видно от всички изброени разпоредби, доказателствената тежест за установяване на произхода на трафика не пада предприятието, в чиято мрежа се терминират повиквания в нито едно производство, което може да касае последното като субект. Ето защо Регулаторите от изброените по-горе държави-членки на ЕС не са изисквали от предприятията да въвеждат технически средства и/или софтуер с оглед установяване на произхода на трафика във всички случаи. В тази връзка регулаторните органи са указали, че доказването на произхода на трафика следва да е предмет на сключените договори за терминиране на такъв, изхождайки изцяло от гаранциите, които дават установените правни принципи за доказване.

Считаме, че приетият вече в няколко държави-членки на ЕС подход е съобразен с принципите на действащото право (включително и българското) и всяко отричане на този подход като неразумен и необоснован би било отричане на тази вече установена европейска практика. Отричането на приетите в правото и изложени по-горе принципи и несъгласието с възприетия вече от други Регулатори подход остава без каквото и да било логично обяснение. Такова отричане категорично не намира основание в установените правила за приложимия ред за доказване на факти и обстоятелства.

С оглед на посоченото по-горе в настоящото становище (т.3.1) е видно, че изследването на трафични потоци при осъществяване на международни повиквания в двете посоки (входящ/изходящ трафик) само по себе си не позволява да се оцени неблагоприятният ефект от прилагането на ценова регулация независимо от произхода на трафика (в/извън ЕС/ЕИЗ). Анализ на данните на ниво терминиране на трафик с произход държави извън ЕС/ЕИЗ обаче показва, че предоставянето на услугата от страна на БТК води до трайно негативен ефект върху приходите на компанията за сметка на нейните партньори, осъществяващи дейност извън ЕС/ЕИЗ (фиг. 2-3).

Не на последно място бихме искали да коментираме заключението на КРС за това, че продължаването на прилагания до момента регулаторен подход не води до възникване на конкурентен проблем[12]. **В тази връзка ще посочим, че принципите на европейската**

[12] *Стр. 63, приложение към Решение №357/06.08.2015 г.: "От данните може да се направи заключение, че при регулаторна намеса не се наблюдава наличие на конкурентен проблем, свързан с прекалено високи цени за терминиране за периода 2012-2014 г."*

регулаторна рамка предвиждат осъществяването на регулаторни интервенции единствено с цел да се предотврати възникването на конкурентен проблем. Видно от изложеното, КРС не е установила наличието на такива проблеми при оттегляне на регулаторната намеса спрямо трафика с произход извън ЕС/ЕИЗ. Следователно не са налице основания за нейното продължаване.

Във връзка с всичко изложено предлагаме следните редакции на задължението в Проекта на решение на КРС:

1. Навсякъде в текста след думите „без поставяне на ограничения в зависимост от произхода на повикванията" да се добавят думите „в рамките на Европейския съюз и Европейската икономическа зона". Посочената промяна следва да бъде отразена и във всички точки от Проекта на решение, в които задължение е описано чрез или свързано с произход на трафика.

2. Да се разпише нова точка VI със следното съдържание:

„1. Задълженията, определени в точка V от настоящото решение, не се прилагат по отношение на терминирането на трафик, генериран в държави извън рамките на Европейския съюз и Европейската икономическа зона, както и при терминиране на трафик, транзитиран през мрежи на предприятия, установени извън рамките на Европейския съюз. Задълженията, определени в т. V да не се прилагат за трафик без идентификация на линията на викащия
2. Във връзка с разписването на нова точка VI, предложените в проекта на решение точки VI, става съответно VII.

4.4.Оценка на ефекта от задълженията

4.4.1. Преки регулаторни разходи

При калкулиране на преките регулаторни разходи КРС възприема, че за тази цел е необходимо да се включат и разходите, извършени от задължените предприятия за привеждане в съответствие с наложените специфични задължения. Това са разходите, които трите мобилни оператора в качеството си на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар не биха направили, ако е налице пълна дерегулация на посочения съответен пазар.

В рамките на анализа на пропорционалността КРС достига до извода, че наложените спрямо БТК задължения не генерират допълнителни разходи, тъй като дружеството има наложени сходни задължения на други пазари. В същото време КРС отбелязва, че разходите, които наложените задължения генерират за "Мобилтел" ЕАД и "Теленор България" ЕАД биха били по-големи спрямо тези на БТК, но не съществено. В подкрепа на тази констатация обаче не са представени конкретни данни и факти, а анализът на преките регулаторни разходи на практика не отчита наличието на такива за задължените предприятия. В тази връзка считаме, че е налице подценяване на преките регулаторни разходи.

4.4.2. Статичен пазарен ефект

Направената теоретична постановка за ефекта от наложените задължения за терминирането на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи е възможно да бъде оценено като „**градивен елемент в производствената верига при формиране на цените за крайните потребители**", но същите не са подкрепени с конкретни данни и анализи.

В съответствие с изводите от анализа на потенциалните конкурентни проблеми КРС отчита, че вертикално интегрираните предприятия прилагат ценови стратегии с цел затваряне на трафика в собствената си мрежа. В тази връзка цените и обемите на този продукт на едро имат ефект върху цените и обемите на продуктите на дребно, като изхождайки от посоченото в Съображение 3 от Препоръка 2009/396/ЕО45, КРС счита, че по-ниските разходи на предприятията за терминиране на гласови повиквания в мрежите на конкурентите се пренася в известна степен в по-ниски ценови условия за услугите на дребно за изходящ трафик. С промяната в цените и обема трафик на дребно се променят ползите и разходите за потребителите и предприятията на пазара на дребно. Сумата от регулаторния ефект върху производствения и потребителския излишък отразява промяната в общия ефект върху благосъстоянието на дребно без да се отчита възможното изместване на търсенето на абонаментни планове или промяна в структурата на ценообразуване предвид промените в приходите на едро.

Целият анализ е базиран на хипотетични допускания без да се отчита данни в самия пазарен анализ. Например, изменението на цената за терминиране в мобилни мрежи е спаднала с 90% 2014 г. спрямо 2010 г. (от 0.20 лв. на 0.019лв.), докато при крайната цена на дребно в относително изражение[13] за периода 2010-2014 г. се наблюдава увеличение на трафика към други мобилни мрежи с 6.6 процентни пункта.

Това от своя страна, позволява да анализира допълнително ефектът от наложените специфични задължения. На мнение сме, че в теоретичния анализ не би следвало да се отчита приходът от месечен абонамент, предвид факта, че самия пазарен анализ обхваща единствено терминиран трафик, а не достъп. От своя страна това предполага изкривяване на направените изводи, а същевременно и финансовия ефект.

Твърдението, че регулаторните мерки рефлектират верижно върху приходите на предприятията и предлаганата от тях ценова структура на услугите на пазарите на дребно, както и в повишаване на изговорения трафик от страна на потребителите и изместване на търсенето не може да бъде прието като аксиома.

Както бе посочено по-горе, необходимо е да бъдат изследвани и други фактори от вида на жизнения цикъл на дадения продукт. Всеобхватното участие на повече услуги в анализа, които нямат пряко отношение към специфичните задължения водят до неправилни резултати и до налагането на непропорционални мерки.

Допълнително, КРС прилага следната аргументация за Степен на пренасяне на разходи върху крайната цена (cost pass-through rate) за целите на количествената оценка е необходимо да бъде определена степента, в която намаляването на разходите на предприятията при наличие на регулация, ще повлияе на промяната на крайната цена на дребно. Теоретично, този параметър зависи изцяло от степента на конкуренция на пазара на дребно, като при наличие на съвършена конкуренция кривата на търсене, пред която дадено предприятие е изправено и тази на пределните приходи са хоризонтални и съвпадат, поради което степента на пренасяне на разходи върху крайната цена е 1 (цялата промяна в пределните разходи се пренася върху цената). На практика наличието на съвършена конкуренция е почти невъзможно, поради което в анализа се отчита факта, че при несъвършена конкуренция в общия случай кривата на пределните разходи е с по-голям наклон от кривата на търсенето. В свое изследване консултантската група Oxera посочва, че трансформацията на разходите върху цената е в зависимост от броя участници. КРС е на мнение, че въпреки относително големия брой пазарни участници (спрямо пазара на мобилна телефония например) при свързания пазар на дребно се

[13] *Стр. 46 от приложение към Проекта на решение*

наблюдава все още преобладаващ пазарен дял на историческото предприятие, поради което за базова стойност на разглеждания параметър се приема 0,75 с възможно отклонение +/- 0,25. Това допускане изглежда обосновано от гледна точка на пазара на мобилна гласова услуга и броя на операторите на този пазар. В същото време обаче се поставя под съмнение наличието на обективност при определянето на стойностите на разглеждания параметър, доколкото той се характеризира с едни и същи стойности и в двата пазарни анализа (фиксирано и мобилно терминиране). Това е така, тъй като основният водещ драйвър за определянето му е броя участници на съответния пазар, а този брой е твърде различен за двата пазара (предоставяне на фиксирана и мобилна гласова услуга).

Могат да бъдат посочени и други примери, които не дават яснота по какъв начин са изчислени същите. За такъв, може да бъде определен външният ефект, при който пазарната крива на търсенето се измества от положителния социален ефект, който е оценен от КРС на 10%.

В резултат на това, не може да се приеме за еднозначно наличието на доказателство в подкрепа на избраните специфични задължения, че тяхното прилагане би имало достатъчно благоприятен ефект върху крайните потребители, който надхвърля разходите на регулатора, задължените предприятия и негативните ефекти за пазарните участници.

В заключение считаме за необходимо да посочим, че изменение на пазарния анализ и изменение на предлаганите в рамките на общественото обсъждане специфични задължения са изцяло в правомощията на КРС с оглед предоставената на регулаторния орган оперативна самостоятелност с оглед постигане на целите на ЗЕС. КРС има задължението за законосъобразно упражняване на оперативната самостоятелност. Ето защо един административен акт следва да изпълнява критериите за навременност, полезност, стопанска ефективност и да бъде социално оправдан, за да бъде целесъобразен. В тази връзка, за да бъде целесъобразен административния акт следва да отчита всички повдигнати регулаторни проблеми и да дава адекватна защита от възможни негативни последици.

Съгласно разпоредбата на чл. 4, ал. 1, т. 2, б. „г" от ЗЕС като една от основните цели на закона е сътрудничеството с другите държави–членки на ЕС, както и със самия ЕС „за развитие на последователна регулаторна практика и прилагане на правото на Европейския съюз". Тази цел е повторена от законодателя и в чл. 31, т. 7 от ЗЕС. КРС има правомощие да дава становища по предложени от другите страни – членки проекти на решения за пазарни анализи. В тази връзка Комисията е имала възможност да обсъди както предложените различни цени за терминиране от мрежи извън ЕС/ЕИЗ, така и възможността операторите да определят начините за доказване и таксуване на повикванията без CLI в сключените между тях договори. Видно от нотификациите пред ЕК, КРС не е изложила аргументи както за (а) необходимостта от прилагане на еднакви цени за терминиране на повиквания, независимо от техния произход, така и за (б) възможността предприятията сами да определят начина за доказване и таксуване на повикванията без CLI в сключените между тях договори. Нещо повече - не е налице каквото и да е сведение КРС да е повдигала пред ЕС, ЕК или друг регулаторен орган на държава–членка на ЕС въпроса за различните регулаторни подходи към повикванията от оператори извън ЕС/ЕИЗ и изказано притеснение, че операторите от различните държави се поставят в различна конкурентна среда и разполагат с различна сила на договаряне при действието на една и съща

регулаторна рамка. Това е и причината да считаме, че КРС следва да създаде възможност за българските предприятия да влияят върху цените на повикванията към мрежи извън ЕС/ЕИЗ, така както тази възможност вече е създадена в други страни–членки на ЕС. В тази връзка е и разпоредбата на чл. 41а от ЗЕС, съгласно която взаимодействието на КРС с ЕС, ЕК и другите регулаторни органи е с цел „развитието на единния пазар на ЕС", а не с цел развитието на пазарите на държави извън Съюза за сметка на Единния общностен пазар.

Ето защо сме на мнение, че КРС може да аргументира и защити пред Европейската комисия диференциране на цените за терминиране на трафик от/извън ЕС/ЕИЗ, така както това е извършено вече от други държави-членки. Такова поведение на Регулатора е позволено от правото на ЕС и ще бъде оценено като акт на защита на предприятията и техните потребители на национално ниво. КРС ще утвърди своята позиция на регулатор, отчитащ проблемите на сектора и полагащ усилия за създаване на ефективна регулация.

В тази връзка не бихме приели като аргументи за липсата на активна позиция възможни неясноти в законодателството и/или в прилагането на сключени международни договори, по които България и/или ЕС е страна. На мнение сме, че когато става въпрос за защита на сектора на национално или на Общностно ниво, Регулаторът трябва да демонстрира твърдост и решимост в регулаторния подход. Ето защо всяка позиция на изчакване или заемане на защитна позиция (за липса на доказателства, национални особености и т.н.) би била несъстоятелна, с оглед необходимостта от целесъобразност на административния акт. Доколкото за КРС е налице възможност във всеки един момент в бъдеще да измени наложените мерки при изискване на законодателството и/или международен договор и доколкото при вземане на решение в тази посока ще е заедно с регулаторните органи на повече от десет държави-членки, считаме че в рамките на този кръг пазарни анализи КРС следва да приеме решение по целесъобразност в защита на предприятията и потребителите. Вече е налице установена позиция от регулаторни органи в рамките на Общността, която е отправила ясен сигнал в отговор на цените за терминиране на повиквания извън ЕС/ЕИЗ. Още по-важно е, че този подход е подкрепен от ЕК. В тази връзка сме на мнение, че решимостта на КРС да покаже на ЕС проблемът с терминирането на повиквания към оператори извън ЕС/ЕИЗ съществува и в България единствено ще доведе до намиране на решение за него на Общностно равнище.

Приложение: Съгласно текста.

С уважение,

Славена Павлова,
Пълномощник на изпълнителния директор

ТЪРГОВСКА ТАЙНА!

РЕКАПИТУЛАЦИЯ и ГЛАВНА СМЕТКА
Разплащания за трафик между
Макс телеком и БТК (Vivatel)

Окончателни данни

януари 2015

Трафик	Дължима сума от **Макс телеком** (лева)	Дължима сума от **БТК (Vivatel)** (лева)	**Нетна дължима сума от БТК (Vivatel)** (лева)
РТВС Всички			
Данъчна основа			
ДДС при 20% данъчна ставка			
Общо:			

ТЪРГОВСКА ТАЙНА

VIVACOM

ТЪРГОВСКА ТАЙНА!

РЕКАПИТУЛАЦИЯ и ГЛАВНА СМЕТКА
Разплащания за трафик между
Макс телеком и БТК (Vivatel)

Окончателни данни

февруари 2015

Трафик	Дължима сума от **Макс телеком** (лева)	Дължима сума от **БТК (Vivatel)** (лева)	**Нетна дължима сума от БТК (Vivatel)** (лева)
РТВС Всички	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Данъчна основа			
ДДС при 20% данъчна ставка			
Общо:			

ТЪРГОВСКА ТАЙНА!

РЕКАПИТУЛАЦИЯ и ГЛАВНА СМЕТКА
Разплащания за трафик между
Макс телеком и БТК (Vivatel)

Окончателни данни

март 2015

Трафик	Дължима сума от **Макс телеком** (лева)	Дължима сума от **БТК (Vivatel)** (лева)	**Нетна дължима сума от БТК (Vivatel)** (лева)
РТВС Всички	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Данъчна основа			
ДДС при 20% данъчна ставка			
Общо:			

ТЪРГОВСКА ТАЙНА!

РЕКАПИТУЛАЦИЯ и ГЛАВНА СМЕТКА
Разплащания за трафик между
Макс телеком и БТК (Vivatel)

Окончателни данни

април 2015

Трафик	Дължима сума от **Макс телеком** (лева)	Дължима сума от **БТК (Vivatel)** (лева)	**Нетна дължима сума от БТК (Vivatel)** (лева)
РТВС Всички	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Данъчна основа			
ДДС при 20% данъчна ставка			
Общо:			

ТЪРГОВСКА ТАЙНА!

РЕКАПИТУЛАЦИЯ и ГЛАВНА СМЕТКА
Разплащания за трафик между
Макс телеком и БТК (Vivatel)

Окончателни данни

май 2015

Трафик	Дължима сума от **Макс телеком** (лева)	Дължима сума от **БТК (Vivatel)** (лева)	**Нетна дължима сума от БТК (Vivatel)** (лева)
РТВС Всички	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Данъчна основа			
ДДС при 20% данъчна ставка			
Общо:			

ТЪРГОВСКА ТАЙНА!

РЕКАПИТУЛАЦИЯ и ГЛАВНА СМЕТКА
Разплащания за трафик между
Макс телеком и БТК (Vivatel)

Окончателни данни

юни 2015

Трафик	Дължима сума от **Макс телеком** (лева)	Дължима сума от **БТК (Vivatel)** (лева)	**Нетна дължима сума от БТК (Vivatel)** (лева)
РТВС Всички	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Данъчна основа			
ДДС при 20% данъчна ставка			
Общо:			

ТЪРГОВСКА ТАЙНА!

РЕКАПИТУЛАЦИЯ и ГЛАВНА СМЕТКА
Разплащания за трафик между
Макс телеком и БТК (Vivatel)

Окончателни данни

юли 2015

Трафик	Дължима сума от **Макс телеком** (лева)	Дължима сума от **БТК (Vivatel)** (лева)	**Нетна дължима сума от БТК (Vivatel)** (лева)
РТВС Всички	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Данъчна основа			
ДДС при 20% данъчна ставка			
Общо:			

Макс Телеком и БТК

Финални данни

яну 2015

Приходи

		Traffic (in minutes) контролни данни Макс Телеком	Traffic (in minutes) основни данни БТК	Difference (in %)
Total	peakMAX Telecom	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Total	off-peakMAX Telecom			
Total	dailyMAX Telecom			
Grand Total				

Разходи

		Traffic (in minutes) контролни данни БТК	Traffic (in minutes) основни данни Макс Телеком	Difference (%)
Total	peakMAX Telecom	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Total	off-peakMAX Telecom			
Total	dailyMAX Telecom			
Grand Total				

ТЪРГОВСКА ТАЙНА!

Макс Телеком и БТК

Финални данни

фев 2015

Приходи

		Traffic (in minutes) контролни данни Макс Телеком	Traffic (in minutes) основни данни БТК	Difference (in %)
Total	peakMAX Telecom	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Total	off-peakMAX Telecom			
Total	dailyMAX Telecom			
Grand Total				

Разходи

		Traffic (in minutes) контролни данни БТК	Traffic (in minutes) основни данни Макс Телеком	Difference (%)
Total	peakMAX Telecom	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Total	off-peakMAX Telecom			
Total	dailyMAX Telecom			
Grand Total				

ТЪРГОВСКА ТАЙНА!

Макс Телеком и БТК

Финални данни

мар 2015

Приходи

		Traffic (in minutes) контролни данни Макс Телеком	Traffic (in minutes) основни данни БТК	Difference (in %)
Total	peakMAX Telecom	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Total	off-peakMAX Telecom			
Total	dailyMAX Telecom			
Grand Total				

Разходи

		Traffic (in minutes) контролни данни БТК	Traffic (in minutes) основни данни Макс Телеком	Difference (%)
Total	peakMAX Telecom	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Total	off-peakMAX Telecom			
Total	dailyMAX Telecom			
Grand Total				

ТЪРГОВСКА ТАЙНА!

Макс Телеком и БТК

Финални данни

апр 2015

Приходи

		Traffic (in minutes) контролни данни Макс Телеком	Traffic (in minutes) основни данни БТК	Differences (in %)
Total	peakMAX Telecom	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Total	off-peakMAX Telecom			
Total	dailyMAX Telecom			
Grand Total				

Разходи

		Traffic (in minutes) контролни данни БТК	Traffic (in minutes) основни данни Макс Телеком	Differences (%)
Total	peakMAX Telecom	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Total	off-peakMAX Telecom			
Total	dailyMAX Telecom			
Grand Total				

ТЪРГОВСКА ТАЙНА!

Макс Телеком и БТК

Финални данни

май 2015

Приходи

		Traffic (in minutes) контролни данни Макс Телеком	Traffic (in minutes) основни данни БТК	Difference (in %)
Total	peakMAX Telecom	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Total	off-peakMAX Telecom			
Total	dailyMAX Telecom			
Grand Total				

Разходи

		Traffic (in minutes) контролни данни БТК	Traffic (in minutes) основни данни Макс Телеком	Difference (%)
Total	peakMAX Telecom	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Total	off-peakMAX Telecom			
Total	dailyMAX Telecom			
Grand Total				

ТЪРГОВСКА ТАЙНА!

Макс Телеком и БТК

Финални данни

юни 2015

Приходи

		Traffic (in minutes) контролни данни Макс Телеком	Traffic (in minutes) основни данни БТК	Difference (in %)
Total	peakMAX Telecom	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Total	off-peakMAX Telecom			
Total	dailyMAX Telecom			
Grand Total				

Разходи

		Traffic (in minutes) контролни данни БТК	Traffic (in minutes) основни данни Макс Телеком	Difference (%)
Total	peakMAX Telecom	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Total	off-peakMAX Telecom			
Total	dailyMAX Telecom			
Grand Total				

ТЪРГОВСКА ТАЙНА!

Макс Телеком и БТК

Финални данни

юли 2015

Приходи

		Traffic (in minutes) контролни данни Макс Телеком	Traffic (in minutes) основни данни БТК	Difference (in %)
Total	peakMAX Telecom	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Total	off-peakMAX Telecom			
Total	dailyMAX Telecom			
Grand Total				

Разходи

		Traffic (in minutes) контролни данни БТК	Traffic (in minutes) основни данни Макс Телеком	Difference (%)
Total	peakMAX Telecom	ТЪРГОВСКА ТАЙНА		
Total	off-peakMAX Telecom			
Total	dailyMAX Telecom			
Grand Total				

ТЪРГОВСКА ТАЙНА!

From:
Sent: Thursday, August 27, 2015 3:45 PM
To:
Cc:
Subject: RE: Lower price for

ТЪРГОВСКА ТАЙНА!

Dear Iva,

The best rate Euro /min. We have agreed, mostly, higher rate, even with our big partners.

Kind regards,
Ivana

Account Manager
Business Customers Division
Wholesale Function

From:
Sent: Thursday, August 27, 2015 9:11 AM
To:
Cc:
Subject: Lower price for

Dear Ivana,

Would you please improve your rate to
What is the best rate you can offer to us?

Thanks & Kind regards,
Iva

Senior Specialist International Voice Sales

Wholesale/Продажби на едро
BTC EAD/БТК ЕАД
Phone
Mobile
E-mail
Website: www.vivacom.bg

VIVACOM

From:
Sent: Friday, August 28, 2015 10:38 AM
To:
Cc:
Subject: RE: Lower price to

ЪРГОВСКА ТАЙНА!

Dear Iva,

Am I right that your current rate is eur?
I've checked the exchange rate and, unfortunately, can't go any lower, because you already got our best rate offer.

Thank you for understanding.

Best regards,

Senior Account Manager
International Voice Wholesale Department
Public
Tel.: +
Fax: +
E-mail

From:
Sent: Thursday, August 27, 2015 10:13 AM
To:
Cc:
Subject: Lower price to

Dear Yulia,

Would you please improve your rate to mobile?
What is the best rate you can offer to us?

Thanks & Kind regards,
Iva

Best regards/С уважение,

Senior Specialist International Voice Sales

Wholesale/Продажби на едро
BTC EAD/БТК ЕАД
Phone
Mobile
E-mail:
Website: www.vivacom.bg

VIVACOM

ТЪРГОВСКА ТАЙНА!

From:
Sent: Monday, August 17, 2015 2:04 PM
To:
Cc:
Subject: RE:

Hi Iva,

Thank for the feedback. We could offer the following:

Avea EUR

Best regards,
Koray

From:
Sent: Monday, August 17, 2015 1:59 PM
To:
Cc:
Subject: RE:

Hi Koray,

M min per month

Kind regards,
Iva
From:
Sent: Monday, August 17, 2015 1:48 PM
To:
Cc:
Subject: RE:

Hi Iva,

Sorry for my late response. Will you be able to send traffic and how much is the potential?

Best regards,
Koray

From:
Sent: Wednesday, August 12, 2015 2:13 PM
To:
Cc:
Subject: RE:

Hi Koray,

Our current target is:
Avea EUR

Please let us know if you could match this, or please offer your best rate.

Best regards,
Iva

ТЪРГОВСКА ТАЙНА!

From: [redacted]
Sent: Wednesday, August 12, 2015 12:20 PM
To: [redacted]
Cc: [redacted]
Subject: RE: [redacted]

Hi Iva,

Sure will do that but it would be good to see your expected rate level from us ?

Best regards,
Koray

From: [redacted]
Sent: Tuesday, August 11, 2015 5:44 PM
To: [redacted]
Cc: [redacted]
Subject: [redacted]

Dear Koray,

Hope you are doing well.

I am contacting to ask you if you can offer us lower rate to [redacted]
Could you please be so kind and provide your best offer?

Your prompt response would be highly appreciated.

Best regards,
Iva

[redacted]
Senior Specialist International Voice Sales

Wholesale/Продажби на едро
BTC EAD/БТК ЕАД
Phone
Mobile
E-mail:
Website: www.vivacom.bg

VIVACOM

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА
1000 София, бул. Витоша №18, тел.: 02 / 935 61 13; факс: 02 / 9807315

Изх. № ХВР-601 КЗК/492/2015

Дата 14.09.2015

ДО
Д-Р ВЕСЕЛИН БОЖКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯ ЗА РЕГУЛИРАНЕ
НА СЪОБЩЕНИЯТА
ул. „Гурко" № 6
София 1000

Комисия за регулиране на съобщенията	
Вх. №	04.10.13
Дата:	14.09.2015

УВАЖАЕМИ Д-Р БОЖКОВ,

Бих искал да Ви информирам, че с Решение № 730/08.09.2015 г. по преписка КЗК-492/19.08.2015 г., в изпълнение на своите правомощия по чл. 151, ал. 2 от ЗЕС, КЗК прие становище относно Проект на решение на КРС за определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

Приложено Ви изпращам горепоменатото решение, което е публикувано и в електронния регистър на КЗК на адрес: http://reg.cpc.bg/ .

Приложение: съгласно текста

С уважение,

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА * РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТКО НИКОЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КЗК

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА

Р Е Ш Е Н И Е
№ 730
гр. София, 08.09.2015 г.

Комисията за защита на конкуренцията в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:
Петко Николов

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ:
Ангелина Милева

ЧЛЕНОВЕ:
Александър Александров
Весела Андонова
Зорница Иванова
Петя Велчева

при секретар – протоколист Златимира Стайкова, разгледа в закрито заседание на 08.09.2015 г. преписка № КЗК-492/2015 г., с наблюдаващ член г-жа Елена Димова, докладвана от председателя на Комисията г-н Петко Николов.

В Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) е образувано производство по преписка № КЗК-492/19.08.2015 г. на основание чл. 38, ал. 1, т. 8 от Закона за защита на конкуренцията (ЗЗК), във връзка с чл. 151, ал. 2 от Закона за електронните съобщения (ЗЕС) по искане на Комисия за регулиране на съобщенията (КРС) за съгласуване на *Проект на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи*[1].

В изпълнение на своите правомощия и в рамките на срока по чл. 151, ал. 2 от ЗЕС, КЗК приема следното:

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА * РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
ДЕЛОВОДСТВО:

[1] Приет с Решение на КРС № 357 от 06.08.2015 г.

СТАНОВИЩЕ
относно
Проект на Решение за определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи

1. Правомощия на секторния регулатор и на КЗК

В качеството си на регулатор в сектора на електронните съобщения КРС съгласно чл. 150-151 от ЗЕС и Европейска регулаторна рамка 2002 г.[2] е задължена периодично да извършва определяне, анализ и оценка на съответните пазари на електронни съобщителни мрежи или услуги с цел установяването на наличието или липсата на ефективна конкуренция. Секторният регулатор е оправомощен и да налага, продължава, променя и/или отменя специфични задължения на предприятията с оглед постигане на целите на Европейската регулаторна рамка.

При осъществяване на тази дейност КРС следва да прилага принципите на действащото в страната право на конкуренцията. Едновременно с това чл. 16 от Рамковата директива и чл. 151 от ЗЕС изискват определянето и анализът на съответните пазари на електронни съобщителни мрежи или услуги да бъде извършвано от регулаторния орган в тясно сътрудничество с КЗК, в качеството й на национален орган, отговорен за прилагане на правото на конкуренция в страната. В изпълнение на това изискване през февруари 2008 г. двете ведомства приеха правила за взаимодействие и координация, които дадоха възможност на КРС и КЗК да приложат на практика всички необходими форми на сътрудничество.

КЗК счита, че нейната намеса в процедурата по съгласуване на изготвените от регулаторния орган анализи следва да бъде съсредоточена в тази част от дейността, която изисква съобразяване с принципите на правото на конкуренция, а именно – определяне, анализ и оценка на съответните пазари на електронни съобщителни мрежи и услуги относно наличието на ефективна конкуренция. Когато се установи, че на съответния пазар не е налице ефективна конкуренция, а е установено наличието на предприятие/я със значително въздействие, КРС е компетентна да налага, продължава или изменя специфични задължения на тези предприятия. При осъществяване на тези свои правомощия по *ex ante* регулиране секторният регулатор действа в условията на оперативна самостоятелност. Крайната цел е да се създадат необходимите условия за развитие на конкуренцията на пазарите на електронни съобщения.

[2] Европейска регулаторна рамка 2002 г. се състои от: Рамковата директива, 2002/21/ЕО, Директива 2002/19/ЕО за достъпа, Директива 2002/20/ЕО за лицензирането, Директива 2002/22/ЕО за универсалната услуга и Директива 2002/58/ЕО за неприкосновеността.

2. Проект на пазарен анализ

Продуктовият пазар, който се разглежда в анализа, е пазарът на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Той се състои от три самостоятелно обособени продуктови пазара, включващи мрежите, собственост на всички активни към настоящия момент предприятия, предоставящи мобилни мрежи и/или услуги в България („Мобилтел" ЕАД, „Теленор България" ЕАД и „Българска телекомуникационна компания" ЕАД). Географският обхват на пазарите е територията на Република България.

В съответствие с Препоръката на ЕК за съответните пазари[3] и Насоките на ЕК за пазарните анализи, КРС е извършила анализ на всички правни критерии за определяне на съответните продуктови пазари, съгласно чл. 152, ал. 4 от ЗЕС, като е разгледала конкретно наличието на вазимозаменяемост при търсенето и предлагането на съответните електронни съобщителни мрежи или услуги. Поради характеристиките на пазара, разглеждан в проекта на решение, всяко предприятие има 100% пазарен дял на съответния пазар на терминиране на гласови повиквания. Прилагането на принципа „Викащата страна заплаща повикването" (Calling Party Pays Principle) ограничава взаимозаменяемостта на услугата терминиране на гласови повиквания и изключва възможността за навлизане на нови предприятия на разглежданите пазари и е предпоставка всички предприятия, които предоставят услугата „терминиране" в собствената си мобилна мрежа, да определят независимо своите цени за терминиране. Бариера за навлизане на пазара е и технологичното ограничение, че единствено предприятието, собственик на дадена мрежа, има възможност да терминира дадено гласово повикване, предназначено за негов потребител, както и контролът върху собствената инфраструктура на предприятията, която не може да бъде дублирана. КЗК поддържа направения от КРС извод, че липсата на конкуренция на всеки от разглежданите пазари, както и непреодолимите бариери за навлизане на всеки от тях, позволява на всички предприятия, които предоставят услугата терминиране на гласови повиквания в собствената си мобилна мрежа, да бъдат определени за предприятия със значително въздействие върху пазара. Наличието на високи бариери за навлизане на пазара, съчетани с принципа „викащата страна заплаща повикването" са предпоставка предприятията да имат интерес да налагат прекомерно високи цени, които рефлектират върху цените на пазарите на дребно.

По Раздел VII, т. 5.4.4.2. (разходоориентираност) – регулиране цените за терминиране на международни гласови повиквания

В Раздел VII, т. 5.4.4.2. (разходоориентираност) е посочено, че към момента мобилните оператори са задължени да не поставят ограничения при терминиране според произхода на трафика, включително да не прилагат диференцирани цени според произхода на повикването в зависимост от това

[3] Препоръка 2014/710/ЕС

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

дали те са генерирани в държави в или извън Европейския съюз/Европейската икономическа зона (ЕС/ЕИЗ). Според Проекта на решение на КРС, въз основа на събраните данни, при регулаторна намеса не се наблюдава наличие на конкурентен проблем, свързан с прекалено високи цени за терминиране за периода 2012-2014 г., поради което КРС продължава задължението на трите оператора, наложени с Решения № 1361 и 1362 от 31.05.2012 г., да спазват прилагането на регулирани цени по отношение на целия трафик – както национален, така и международен, който се терминира в мрежите им, считано от 01.07.2016 г.

В хода на настоящото производство пред КЗК бяха получени становища от „Мобилтел" ЕАД, „Теленор България" ЕАД и от „Българска телекомуникационна компания" ЕАД във връзка с продължаването на посочените задължения. Според трите дружества прилагането на регулаторни мерки по отношение на цените за терминиране на трафик, с произход извън ЕС/ЕИЗ, ще доведе до ценова асиметрия и ценова дискриминация за българските предприятия спрямо тези извън ЕС/ЕИЗ, както и спрямо предприятията в ЕС/ЕИЗ, които по силата на решение на съответния национален регулатор прилагат диференцирани цени за терминиране на повиквания с произход извън ЕС/ЕИЗ. По този начин българските предприятия са поставени в положение да заплащат по-високи цени за терминиране спрямо регулираните цени за терминиране в собствените им мрежи. Те нямат възможност да преговарят по отношение на трафик, генериран извън ЕС/ЕИЗ, и да договарят реципрочни цени за терминиране, тъй като са поставени в по-слаба позиция при преговарянето. Това е така, тъй като цените за терминиране в мрежите на българските предприятия са регулирани, като те се прилагат и по отношение на трафик, генериран извън ЕС/ЕИЗ, а от друга страна – не са налице реципрочни задължения по отношение на цените за терминиране на трафик, които се заплащат на предприятията извън ЕС. За тези предприятия в повечето случаи не е налице задължение да прилагат регулирани цени за международен трафик или цените им са на по-високи нива, поради неприлагането на приетия за референтен от ЕК pure BULRIC модел[4]. Това поставя българските предприятия в по-слаба преговорна позиция, като на практика предприятията от държави извън ЕС/ЕИЗ налагат едностранно високи цени за терминиране на трафик в техните мрежи.

В становищата се посочва, че наличието на ценова асиметрия и респективно ценова дискриминация застрашава и свързаните пазари на дребно, тъй като различните условия за реализиране на услуги на едро имат отражение и върху предоставяните услуги на дребно. Това се дължи на факта, че терминирането на международен трафик е „чист" приход за телеком операторите, който оказва влияние върху финансовата стабилност на компаниите от сектора и играе водеща роля в подкрепата на развитието на пазара, както по отношение на услугите, които се предлагат и тяхното качество, така и по отношение на технологичното развитие на сектора. По този начин

[4] BULRIC (Bottom-up- Long run Incremental Costs) – модел за определяне на разходоориентирани цени за терминиране на повикванията.

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

средствата, които биха могли да се насочат за предлагане на модерни крайни устройства на по-достъпни цени, както и за предлагането на по-атрактивни условия за услуги, се насочват към компенсирането на недостига в инвестиционните програми. В телекомуникационния бизнес, където технологиите се развиват с все по-бързи темпове, инвестициите в нови продукти и услуги, както и в изграждането на все по-модерни мрежи, инвестирането в честоти, са от първостепенно значение.

Като причини за необходимостта от различно третиране на цените за терминиране според произхода на трафика се посочват следните:

- липса на задължение за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране за телекомуникационните оператори извън ЕС/ЕИЗ, определени въз основа на препоръчваните от ЕК pure BULRIC модели;
- по-високи и асиметрични цени за терминиране, прилагани от телекомуникационните оператори извън ЕС/ЕИЗ, които не винаги произтичат от по-високите разходи за предоставяне на услугата;
- сериозни предпоставки за по-високи цени на международни разговори на пазара на дребно, заплащани от потребителите на държавите членки на ЕС за повиквания извън ЕС/ЕИЗ в сравнение с цените на дребно, заплащани от потребителите от държави извън ЕС/ЕИЗ за повиквания в рамките ЕС/ЕИЗ.

Аналогично операторите посочват, че следва да отпадне и регулацията спрямо международния трафик без CLI (calling line identification), терминиран от транзитни предприятия, за който българските предприятия нямат техническа възможност да установят коректен А номер, респективно мрежа/местонахождение на генериране на повикването. Част от европейските регулатори[5] изрично посочват, че трафик без или с манипулирано CLI следва да се таксува на по-високи от регулираните цени с цел дисциплиниращ ефект спрямо транзитните предприятия.

Подходът за терминиране на международни повиквания (с произход от държави извън ЕС/ЕИЗ, или повиквания с неустановен произход), който се урежда на търговски принцип – посредством свободното договаряне между предприятията, е възприет от голяма част от европейските регулаторни органи[6]. От предоставената информация става ясно, че във всички случаи на нотификация ЕК ги одобрява без коментари и възражения, като за промяната в подхода си регулаторните органи са изложили следните мотиви:

- Осигуряване спазването на целите, посочени в чл. 8, пар. 2 от Директива 2002/21/ЕС и гарантиране, че потребителите получават максимални ползи от избор, цени и качество на услугите;
- Минимизиране на ефекта от липсата на реципрочност и на равнопоставеност по отношение на интензитета на регулиране на търговската дейност на предприятията в и извън ЕС/ЕИЗ.

[5] Португалия, Италия и Хърватия

[6] Унгария, Чехия, Франция, Хърватия, Словения, Германия, Италия, Гърция, Норвегия, „Мобилтел" ЕАД посочват още Белгия, Португалия и Естония.

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Посочва се, че Органът на европейските регулатори в областта на електронните съобщения (ОЕРЕС) към настоящия момент не е излязъл със специални препоръки в тази насока, но е подчертавал неведнократно, че са налице възможности за избягване на дисбалансите.

Предвид обстоятелството, че налагането на задължения при наличие на предприятие/я със значително въздействие на пазара е в изключителните правомощия на секторния регулатор, който действа в условията на оперативна самостоятелност, КЗК счита, че така изложените проблеми, произтичащи от регулирането на цените на терминиране, без оглед на произхода, следва да бъдат обстойно разгледани от КРС с оглед преценката дали не поставят българските оператори в неравностойна позиция спрямо своите контрагенти извън ЕС/ЕИЗ, лишавайки ги от възможността за генериране на повече приходи, които биха могли да бъдат използвани за подобряване на инфраструктурата и повишаване благосъстоянието на потребителите чрез предлагането на по-качествени услуги на по-ниски цени. Особено важно е да се анализира въпросът дали и доколко ниската цена на терминирането на международен трафик от страни извън Европейския съюз и високата цена на генерирането от български мрежи и съответно терминирането в мрежи на страни извън ЕС, не води до значителен дисбаланс в ущърб на предприятията, опериращи в страната. При условие че последните са ограничени във възможността си в рамките на равнопоставен преговорен процес да договарят пропорционални условия, КЗК счита, че от евентуалното намаляване на регулацията на цените за терминиране извън ЕС/ЕИЗ биха могли да възникнат положителни ефекти върху конкуренцията на съответния пазар в страната.

3. Заключение

В заключение КЗК е на мнение, че КРС е определила пазарите, подлежащи на *ex-ante* регулиране, в съответствие с критериите и принципите на правото на конкуренцията. По отношение на регулирането на цените за терминиране на трафик извън ЕС/ЕИЗ, КЗК счита, че КРС, в качеството си на компетентен секторен регулатор, трябва да изследва законовите възможности за евентуално осигуряване на възможност на телекомуникационните предприятия, опериращи в страната, за прилагане на балансирани и равноправни конкурентни условия спрямо контрагентите, включително и тези извън ЕС/ЕИЗ.

Изразеното от КЗК становище е изготвено в контекста на специфичните разпоредби, свързани с критериите за определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара и за дефиниране на пазари за целите на ex ante регулацията. Органът по конкуренция си запазва правото да преразгледа който и да е от обсъдените по-горе въпроси в цялостния контекст на установените факти

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

и доказателства, събрани по конкретно производство, образувано пред него в бъдеще.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

.....

Петко Николов

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

.....

Ангелина Милева

ЧЛЕНОВЕ:

.....

Александър Александров

.....

Весела Андонова

.....

Зорница Иванова

.....

Петя Велчева

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА
ВЕРНО С ОРИГИНАЛА
ДЕЛОВОДСТВО

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МОБИЛТЕЛ ЕАД
СОФИЯ
ИЗХ. № 5742 / 12.09 2015 г.

Комисия за регулиране на съобщенията
Вх. № 11-Г-3553
Дата: 12.09.2015

ДО
Д-Р ВЕСЕЛИН БОЖКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА
СЪОБЩЕНИЯТА
ул. "Гурко" № 6
1000, гр. София

Относно: *Процедура на обществено обсъждане на Проект на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, открита с Решение № 357 от 06.08.2015 г. на Комисията за регулиране на съобщенията*

УВАЖАЕМИ Д-Р БОЖКОВ,

Във връзка с открита с Решение № 357 от 06.08.2015 г. Комисията за регулиране на съобщенията (КРС/ Комисията) процедура на обществено обсъждане на Проект на решение за трети кръг определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, приложено Ви представям становището на „Мобилтел" ЕАД.

Приложения:

1. Становище на „Мобилтел" ЕАД;
2. Справка за номерата, обслужвани в мрежата на „Макс Телеком" ООД от/към които е осъществен трафик по взаимното свързване с мобилната мрежа на „Мобилтел „ ЕАД за месец юли 2015 г. (търговска тайна);
3. Писмо изх. № 11-00-99/07.09.2015 г. на Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията;
4. Писмо изх. № 26-00-870/04.08.2015 г. на Министерство на финансите.

С уважение,

МОБИЛТЕЛ ЕАД
СОФИЯ
2

Искра Кусева
Пълномощник на изпълнителните директори на „Мобилтел" ЕАД

Становище на „Мобилтел" ЕАД по Проект на решение за трети кръг определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи

Със свое Решение № 357 от 06.08.2015 г. Комисията за регулиране на съобщенията (КРС/ Комисията) откри процедура на обществено обсъждане на Проект на решение за трети кръг определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

Нормативната уредба въвежда фигурата на ex-ante регулиране на съответните пазари на електронни съобщителни мрежи и/ или услуги с цел осигуряване на условия за развитие на конкуренцията при спазване принципите на конкурентното право. С оглед изложеното, всяко определяне, анализ и оценка на даден пазар относно наличието на ефективна конкуренция не следва да се разглежда изолирано от цялостната пазарна ситуация при предлагането на определени услуги. При вземането на решение за налагане на пропорционални и обосновани задължения е необходимо да се отчитат и специфичните национални условия на съответния пазар. Специфичните национални условия са един от най-съществените фактори, спрямо които следва да се преценява законосъобразността на наложените специфични мерки, с оглед задължението на Комисията да осъществява функциите по тяхното налагане, продължаване или отмяна, спазвайки принципите на обективност, прозрачност, пропорционалност и равнопоставеност.

В контекста на изложеното, с настоящото представяме на Вашето внимание становището на „Мобилтел" ЕАД (Мобилтел) по проекта, както следва:

I. По отношение на определяне на съответния пазар и кръга на предприятията със значително въздействие върху пазара

В рамките на административното производство по приемане на Решение № 1362 от 31.05.2012 г. Мобилтел отчете наличието на неравнопоставено третиране по отношение на участниците на пазара и съответно необосновано толериране на определено предприятие, като същото не е определено за предприятие със значително въздействие върху пазара и не са му наложени специфични задължения.

Както и в Решение № 1362 от 31.05.2012 г., настоящият проект определя, че съответния пазар се състои от следните три самостоятелно обособени продуктови пазари, всеки от тях с географски обхват територията на Република България:

- Пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в мобилната наземна мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz, на „Мобилтел" ЕАД;

- Пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в мобилната наземна мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz, на „Теленор България" ЕАД;

- Пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в мобилната наземна мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz, на „Българска телекомуникационна компания" ЕАД.

Същевременно, обръщаме внимание, че дейността на „Макс Телеком" ООД на пазара на предоставяне на мобилни гласови услуги, както и отношенията които

предприятието има във връзка с осъществяване на взаимно свързване на мрежата си и преносимост на номерата, са напълно неглижирани в проекта.

С оглед изложеното, искаме да акцентираме върху следната правна и фактическа обстановка:

1. Съгласно Техническите изисквания за работа на наземни мрежи, позволяващи предоставяне на електронни съобщителни услуги (Обн. ДВ. бр. 101 от 18 Декември 2012 г., изм. и доп. ДВ. бр. 51 от 11 Юни 2013 г., изм. и доп бр. 29 от 21 Април 2015 г., в сила от 21.04.2015 г.) GSM, UMTS, LTE и WiMAX са посочени като наземни радиоприложения, позволяващи предоставяне на електронни съобщителни услуги от подвижната радио служба.

Съгласно чл. 13, ал. 1 от Наредба № 1 от 22 юли 2010 г. за правилата за ползване, разпределение и процедурите по първично и вторично предоставяне за ползване, резервиране и отнемане на номера, адреси и имена (Обн. ДВ. бр. 64 от 17 Август 2010 г., изм. ДВ. бр. 12 от 8 Февруари 2011 г., изм. и доп. ДВ. бр. 74 от 28 Септември 2012 г., изм. и доп. ДВ. бр. 28 от 28 Март 2014 г.):

„(1) Кодове за достъп до мрежата са:

*1. двуцифрени или трицифрени кодове за достъп до цифрови мобилни наземни електронни съобщителни мрежи с формат 8A, 98A или **99X;***

……."

С въвеждане на изменение в посочената норма, КРС недвусмислено е приела, че мрежите, работещи с номера след код 99X са мобилни, независимо, че точно с противоположни мотиви е отхвърлила бележка на Мобилтел при общественото обсъждане на проекта на Решение № 1362 от 31.05.2012 г.[1]

С оглед разпоредбата на чл. 2, ал. 1 от Функционалните спецификации за осъществяване на преносимост на национално значими номера при промяна на доставчика на обществена мобилна телефонна услуга (Обн. ДВ. бр.8 от 25 Януари 2008г., изм. ДВ. бр.26 от 7 Април 2009 г., изм. ДВ. бр. 26 от 6 Април 2010г., изм. ДВ. бр. 34 от 29 Април 2011 г., изм. ДВ. бр. 74 от 28 Септември 2012 г.), *„Преносимостта е право на абонатите и потребителите да запазят ползваните от тях номера при смяна на предприятието, предоставящо обществена телефонна услуга посредством обществена мобилна наземна мрежа (доставчик)."*

Предвид посоченото, от нормите на Функционалните спецификации и Наредба № 1 е безспорно ясно, че предприятията, предоставящи обществена гласова телефонна услуга чрез номерационен ресурс след код за достъп 99X се включват изрично като участници в домейна на преносимост на номера в мобилни мрежи. Посоченото е отразено и в подписаната между предприятията Процедура за преносимост на мобилни номера, като считано от **28.03.2014 г.** „Макс Телеком" ООД е включено като

---

[1] *На стр. 130 от приложението към Решение № 1362 от 31.05.2012 г. е посочено, че „. предоставянето на обществени гласови телефонни услуги чрез мрежи за широколентов безжичен достъп (BWA) може да се извършва както чрез използване на географски номера, така и чрез негеографски номера с национален код за достъп от типа „99x". Използването на съответните номера се определя от технологията, начина на изграждане на мрежата и пазарната политика на предприятието. **В случаите, когато използваната технология позволява ограничена подвижност (номадност) на абонатите, услугите могат да бъдат предоставяни чрез негеографски номера с национален код за достъп."***

равноправен участник в мобилния домейн на преносимост и осъществява преносимост от своята мрежа.

2. На следващо място, КРС е издала на „Макс Телеком" ООД разрешение № 01757/15.12.2011 г. за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър в обхват 1800 MHz за осъществяване на обществени електронни съобщения чрез мобилна наземна мрежа и както самата Комисия отбелязва в проекта си, дружеството мигрира услугите си към LTE мрежа. По отношение на предоставения допълнителен спектър, видно от интернет страницата на КРС с Решение № 204 от 30.04.2014 г., Комисията е изменила и допълнила разрешение № 01757/15.12.2011 г., издадено на „Макс Телеком" ООД, като е предоставила допълнителен ресурс радиочестотен спектър от 2x2 MHz в обхват 1800 MHz на основание чл. 113, ал. 4 и ал. 6 от Закона за електронните съобщения (ЗЕС).

3. „Макс Телеком" ООД осъществява взаимно свързване на мрежата си с оглед предоставяне на гласови услуги на своите клиенти. Договорът за взаимно свързване между мобилната мрежа на Мобилтел и WiMax мрежата на „Макс Телеком" ООД беше подписан на **18.10.2007 г.,** като през 2014 г. договорите за взаимно свързване са променени с оглед отчитане на наличието на мобилна мрежа, собственост на „Макс Телеком" ООД. Посочените данни са налични в КРС. За нуждите на настоящото становище представяме обобщени данни за трафик и съответстващи разходи/приходи за терминиране по договорите за взаимно свързване между мобилната мрежа на Мобилтел и мрежата на „Макс Телеком" ООД. Посочените по-долу данни също са налични в КРС и са представяни от Мобилтел в изпълнение на наложените му задължения за предоставяне на информация за регулаторните нужди на Комисията.

Таблица 1 *(търговска тайна)*

Изходящ трафик от мрежата на Мобилтел към мрежата на Макс Телеком		
Период	Трафик в минути	Разход в лв.
01.01.2014 г. - 31.12.2014 г.	ТЪРГОВСКА ТАЙНА	
01.07.2015 г. - 31.07.2015 г.		

Таблица 2 *(търговска тайна)*

Входящ трафик към мрежата на Мобилтел, генериран от мрежата на Макс Телеком		
Период	Трафик в минути	Приход в лв.
01.01.2014 г. - 31.12.2014 г.	ТЪРГОВСКА ТАЙНА	
01.07.2015 г. - 31.07.2015 г.		

Видно от данните само за месец юли 2015 г., съотнесени към данните за трафика от цялата 2014 г., е налице увеличение на трафика от и към мрежата на „Макс Телеком" ООД.

Трафик е наличен и по взаимното свързване между фиксираната мрежа на Мобилтел и мрежата на „Макс Телеком" ООД.

Всичко изложено недвусмислено показва наличието на немалък трафик от и към мрежата на „Макс Телеком" ООД и съответно осъществяване на дейност по предоставяне на услуги на крайни потребители, както и предоставяне и ползване на услугата терминиране.

В допълнение, прилагаме и справка (търговска тайна) за номерата, обслужвани в мрежата на „Макс Телеком" ООД от/към които е осъществен трафик по взаимното свързване с мобилната мрежа на Мобилтел за месец юли 2015 г. Посочената справка показва наличието на номера, които се обслужват в мрежата на „Макс Телеком" ООД, и съответно несъстоятелността на тезата на КРС, че дружеството на практика не осъществява дейност на пазара.

1.4. Въпреки всичко изложено, КРС поддържа последователна позиция за осигуряване на „регулаторна ваканция" по отношение на дейността на „Макс Телеком" ООД и предприятието не е включено в обхвата на нито един анализ на съответен пазар на терминиране на повиквания, независимо от нормативното задължение на Комисията да изследва всички участници на съответния пазар. Всички останали предприятия, **независимо от мащаба на дейността им**, са включени на някой от съответните пазари на терминиране.

Позволяваме си да обърнем внимание и на мотивите на КРС, които се посочват в Решения № 1362 и 1361 от 31.05.2012 г. и настоящия проект, по отношение на дейността на „Макс Телеком" ООД.

На първо място, в Решение № 1362 от 31.05.2012 г., КРС посочи, че *„.....крайните потребители на гласови услуги, предоставяни чрез алтернативна технология като мрежи за широколентов безжичен достъп (WiMAX технология в обхвати 3.4 – 3.6 GHz) съставят незначителен дял от* ***общия брой крайни потребители на мобилни гласови услуги – около 0,01%.*** (стр. 171 от приложението към решението). Както Мобилтел вече е изразявало становище, посочените данни не можеха да бъдат приети за основание за неопределяне на съответен продуктов пазар, **който е мрежата на дадено активно предприятие, предоставящо услуга терминиране в индивидуална мобилна мрежа, независимо от използваната технология**. Относителният пазарен дял би могъл да се разглежда като основание за определяне на асиметрични специфични задължения, които да са пропорционални и обосновани спрямо установените конкурентни проблеми на съответния пазар. Подобен подход вече е прилаган от КРС в Решение № 236 от 17.03.2009 г., където по отношение на терминирането в мрежа по стандарти NMT и CDMA на „Българска телекомуникационна компания" АД бяха предвидени по-леки специфични задължения именно поради обстоятелството, че евентуално неравнопоставено третиране на конкуренти и трети лица от дружеството би имало пренебрежим ефект, предвид пазарната сила на предприятието на пазара на мобилни мрежи и услуги.

Същевременно обаче, Комисията изрази следната позиция в приложението към Решение № 1362 от 31.05.2012 г. (стр. 130) *„...Всичко гореизказано, обаче, не означава* ***че реално предлаганата услуга за крайни потребители има характеристиките на мобилна услуга****. По данни на КРС, предприятието, което към момента реално предоставя гласова телефонна услуга на крайни потребители посредством BWA мрежа („Макс Телеком" ООД) я предоставя чрез определено крайно устройство (телефонен адаптер, към който се включва телефонния апарат) в определено местоположение. Обстоятелството, че предприятието не предоставя мобилни гласови услуги е видно и от публикуваните технически спецификации на интерфейсите за свързване на крайните електронни съобщителни устройства към мрежата му, според които гласовите услуги се предоставят с помощта на самостоятелен телефонен адаптер или интегрирани в рутер телефонни адаптери. Телефонните адаптери използват POTS аналогов интерфейс за връзка към крайното устройство.*

Потребителите на гласовите телефонни услуги от този тип нямат възможност да я използват в движение, без прекъсване, което е основна характеристика на мобилната услуга."

Остава неясно защо при тази констатация, КРС прие последващи изменения в Наредба № 1, определящи номерационния ресурс, използван от „Макс Телеком" ООД, като ресурс за предоставяне на гласова услуга чрез мобилна мрежа. Също така, ако фактически гласовата услуга, предоставяна от „Макс Телеком" ООД не е притежавала качеството на „мобилна услуга" и е клоняла повече към фиксирана гласова телефонна услуга, то предприятието следваше да бъде включено в обхвата на действие на Решение № 1361 от 31.05.2012 г., а не да бъде включено в мобилния домейн на преносимост на номерата. В приложението към Решение № 1361 от 31.05.2012 г. обаче, Комисията е уточнила, че *„Услугите, предоставяни чрез номера с национален код за достъп от типа 8A, 98A или 99x (кодове за достъп до мобилни мрежи и до мрежи за широколентов безжичен достъп (BWA)/неподвижен безжичен достъп (FWA) с национален код за достъп 99x* ***не са част от пазарите на генериране и терминиране на повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи.***" (стр. 165).

Видно от всичко посочено, при предходния кръг пазарни анализи услугите, предоставяни от „Макс Телеком" ООД не можаха да намерят място в никой от пазарните анализи и съответно предприятието бе освободено от каквито и да било специфични задължения.

Тази тенденция се запазва и в обсъждания проект, но с нови аргументи от страна на КРС. Към настоящия момент, вероятно поради измененията в Наредба № 1 и участието на „Макс Телеком" ООД в мобилния домейн на преносимост, Комисията е изоставила тезата си за „липса на мобилност" на услугите на предприятието. Вместо това на стр. 26 от пазарния анализ се сочи, че *„КРС счита, че няма основания да извършва анализ на взаимозаменяемостта между повиквания към индивидуални мобилни мрежи и повиквания към мрежи за широколентов безжичен достъп (BWA)/неподвижен безжичен достъп (FWA) чрез негеографски номера с национален код за достъп от типа 99x. Причините са преустановеното предоставяне на гласови телефонни услуги чрез мрежи за широколентов безжичен достъп (BWA)/неподвижен безжичен достъп (FWA). На практика, от 2011 г. услугата се предлага на пазара от едно единствено предприятие („МАКС ТЕЛЕКОМ" ООД), което с писмо от 29.10.2013 г. уведоми КРС, че към тази дата е преустановило предлагането на телефонни услуги на нови абонати в своята WiMax мрежа. В съответствие с плановете на предприятието, останалите активни абонати, ползващи услугите с номера от обхват 99x, ще бъдат мигрирани до края на 2015 г. към изграждащата се LTE мрежа на предприятието."*

Обстоятелството, че предприятието е спряло предоставянето на услуги на нови абонати, не означава, че дружеството не обслужва настоящите си абонати и това се доказва от наличието на трафик по взаимното свързване с другите мрежи. Предприятието не е преустановило осъществяването на дейност, за да бъде изключено от рамките на пазарния анализ. Нещо повече, видно от анализа, предприятието не предоставя временно услуги на нови абонати поради миграция към LTE мрежа. В проекта обаче няма отговор какво ще се случи по отношение на регулацията на предприятието, когато завърши миграцията на услугите към LTE мрежата на „Макс Телеком" ООД. В проекта КРС не отчита и подписания между Мобилтел и „Макс

Телеком" ООД договор за предоставяне на национален роуминг[2], който договор ще позволи предоставянето на услуги чрез мобилната мрежа на Мобилтел, т.е. реално „Макс Телеком" ООД си е осигурило бързо навлизане на пазара още през тази календарна година с национално покритие и така би следвало да се счита за еднакво ефективно и конкурентноспособно на останалите предприятия, независимо че още не е набрало голяма абонатна база. Не на последно място, при определянето на предприятия със значително въздействие на пазара на терминиране в определено местоположение Комисията включва предприятия с незначителен пазарен дял и абонатна база. Дефинитивно, с оглед определянето на съответния пазар, всяко действащо предприятие има 100 % дял по отношение на терминиране в собствената му мрежа. Относителният пазарен дял на пазара на предоставяне на гласова услуга може да е основание само за диференциране на мерките, но е недопустимо да е основание за изключване от регулация.

Всичко гореизложено показва наличието на последователен подход за по-благоприятно третиране на определен участник на съответния пазар в разрез с изискванията на нормативната уредба. **Следва да се отбележи, че видно от проекта КРС намира за необосновано да облекчи режима на терминиране на трафик с произход извън ЕС/ЕИЗ, но от друга страна не намира никакви пречки едно определено предприятие да има възможност да договаря напълно независимо и без регулаторни задължения цените за терминиране в собствената си мрежа, както по отношение на трафик от ЕС/ЕИЗ, така и по отношение на трафик, извън ЕС/ЕИЗ.**

В заключение, изразяваме становище, че проекта следва да бъде преработен и да бъде отчетено участието на „Макс Телеком" ООД на съответния пазар. Предприятието следва да бъде определено за такова със значително въздействие върху пазара и да му бъдат наложени съответните специфични задължения, съобразно посоченото в т.т. II, IV и V от проекта на решение.

II. По отношение на т. VIII.3.3. от приложението към проекта на решение - Спорове между предприятията. Оказване на съдействие за постигане на съгласие.

От краткото изложение на Комисията се създава впечатление, че е налице увеличаване на броя на споровете между предприятията с оглед неизпълнение на специфични задължения от страна на предприятията със значително въздействие върху пазара.

Същевременно, КРС не е посочила колко от споровете, с които е сезиран регулатора са били основателни.

Напомняме и за некоректното поведение на „Източна телекомуникационна компания" АД (ИТК) по отношение на преговорния процес с Мобилтел за предоставяне на услугата терминиране в мобилната мрежа на предприятието, което продължава и до момента. Считано от **2012 г. до настоящия момент** Мобилтел води добросъвестни преговори с ИТК и многократно е изпращало проекти на договор за взаимно свързване за предоставяне на услугата терминиране на международни повиквания в мобилната мрежа на предприятието, включително през **2015 г.** е изпратено подписано от страна на Мобилтел допълнително споразумение. КРС е надлежно информирана за всички действия на Мобилтел, включително и за обстоятелството, че в писмата си ИТК дори не коментира изпратените от Мобилтел предложения и документи. С оглед всичко изложено, посочените действия на ИТК, могат да бъдат квалифицирани единствено

[2] *КРС е уведомена за посочения договор с писмо, вх. № 12-01-195/29.07.2015 г.*

като недобросъвестна практика, целяща единствено компрометиране името на Мобилтел или постигане на цели, несвързани с обичайната търговска практика в сектора. Намираме, че тези обстоятелства е необходимо да се отчитат в анализа, а не да се създава впечатление, че предприятията със значително въздействие по презумция имат недобросъвестно поведение.

Обръщаме внимание и на Решение № 1538 от 28.06.2012 г. на КРС, с което бяха определени задължителни указания по отношение на Мобилтел, свързани със сключването на договор за взаимно свързване с оглед терминиране на международни повиквания с „Нет-Кънект Интернет" ЕООД. В решението на регулатора неправилно се твърдеше наличието на неизпълнение на специфични задължения от страна на Мобилтел и то беше отменено от Върховен административен съд поради противоречие с материалноправните разпоредби.[3]

III. По отношение на наложените специфични задължения, свързани с терминиране на трафик с произход извън Европейския съюз/Европейската икономическа зона (ЕС/ЕИЗ).

Към настоящия момент предприятията, предоставящи услугата терминиране в собствените си мобилни мрежи (**без „Макс Телеком" ООД**), са задължени да спазват регулаторни изисквания, включително прилагане на регулирани цени по отношение на целия трафик (национален и международен), който се терминира в мрежите им. Предприятията нямат право да диференцират трафика с оглед неговия произход, като това включва и трафик, генериран извън ЕС/ЕИЗ. Посочените задължения са наложени с Решение № 1362 от 31.05.2012 г.[4] на КРС за определяне, анализ и оценка на пазара на едро на терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

Още в рамките на обществените обсъждания, проведени от КРС преди приемане на Решение № 1362 от 31.05.2012 г., Мобилтел изложи подробни становища относно необходимостта специфични задължения да бъдат налагани единствено по отношение на цените за терминиране на повиквания, генерирани от потребители на предприятия, установени на територията на държава-членка на ЕС/ЕИЗ, в съответствие с принципите на единния европейски пазар. Мобилтел подчерта основните принципи на ex-ante регулирането, потвърдени и с приемането на Регламент (ЕО) № 717/2007 на Европейския Парламент и на Съвета от 27 юни 2007 година относно роуминга в обществени мобилни телефонни мрежи в рамките на Общността и за изменение на Директива 2002/21/ЕО[5]. Видно от подхода на самата Европейска комисия (ЕК), регулаторни мерки за въздействие се прилагат само по отношение на съответния пазар в рамките на ЕС. В становището на предприятието се посочи, че КРС изисква от българските предприятия да прилагат ценови таван за всички повиквания, без оглед на техния произход. Така за предприятията във всяка точка на света, цената за терминиране на повикване ще бъде значително понижена, но цената, която дължат българските предприятия не се очаква да намалее или поне да намалее с такива темпове.

---

[3] *Решение № 5277/2013 на петчленен състав по адм.д. № 2069 / 2013 по описа на ВАС.*

[4] Точки. *V.1.1., б. „б", 1.3., б. „б", 1.5., б. „б", 3.1., 3.2., 3.3., 4.1.1., 4.2.1 и 4.3.1 от Решение № 1362 от 31.05.2012 г.*

[5] *Изменен с Регламент (ЕО) № 544/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г., отменен с Регламент (ЕС) № 531/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2012 г. относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза*

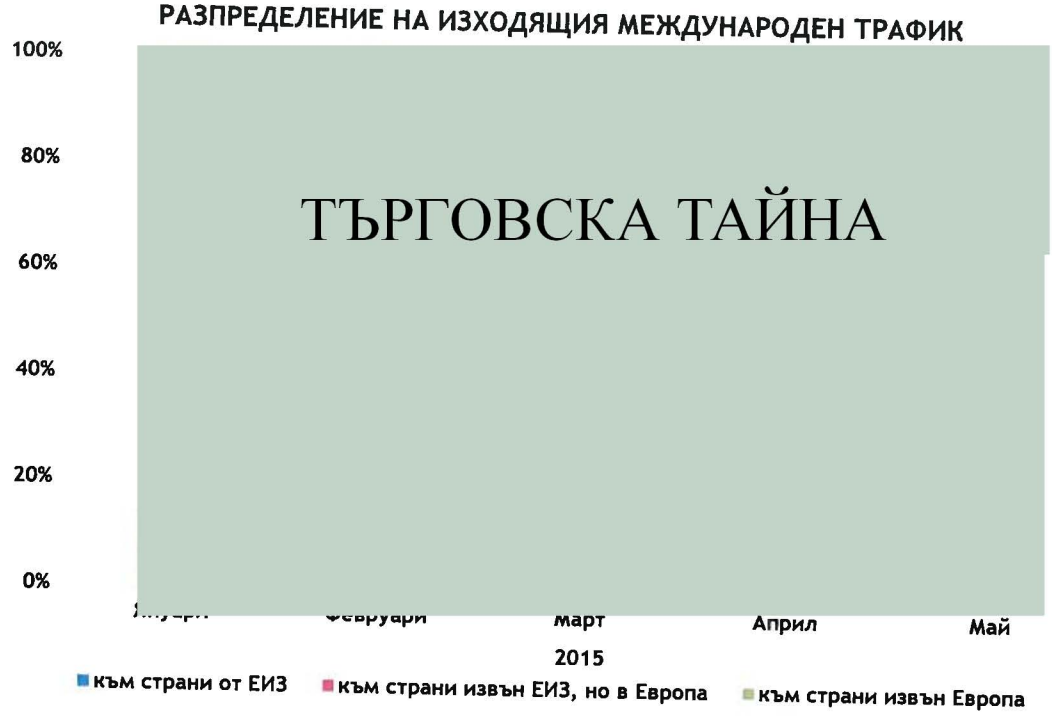
Считаме, че резултатите от приложението на Решение № 1362 от 31.05.2012 г. доказват изложените още през 2011 – 2012 г. опасения от Мобилтел и обосновават необходимостта от промяна в регулаторния подход на Комисията. В тази връзка, бихме искали да насочим вниманието Ви към наличието на проблеми, които възникнаха в резултат на наложените специфични задължения с Решение № 1362 от 31.05.2012 г. и които няма да бъдат преодолени съобразно предложения на обсъждане проект на пазарен анализ. Подробни аргументи вече бяха изложени от Мобилтел в писма вх. №№ 12-01-1900/29.06.2015 г., 12-01-2583/27.07.2015 г. и 12-01-3048/13.08.2015 г. В допълнение към това следва да се отбележи, че въпросът е повдиган от Мобилтел и при участие в семинар на експертно ниво, организиран от КРС, проведен на 28.11.2014 г. в к.к. Боровец, където бе обсъдена темата *„Препоръка на Европейската комисия 2014/710/ЕС относно съответните пазари - очаквания за бъдеща регулация“*.

1. Налагането на специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху съответен пазар е допустимо само и единствено с оглед предотвратяване на конкурентни проблеми. Прилагането на регулаторни мерки по отношение на целия терминиран трафик, без оглед на неговия произход, обаче води именно до възникването на конкурентни проблеми - ценова асиметрия и ценова дискриминация по отношение на българските предприятия. Посочените негативни явления засягат конкурентноспособността на българските предприятия спрямо тези извън ЕС/ЕИЗ, както и спрямо предприятията в ЕС/ЕИЗ, където е приложен подход за дерегулация на терминирането на трафик извън ЕС/ЕИЗ. Българските предприятия са поставени в положение да заплащат по-високи цени за терминиране спрямо регулираните цени за терминиране в собствените им мрежи. Те нямат възможност да преговарят по отношение на трафик, генериран извън ЕС/ЕИЗ, и да договарят реципрочни цени за терминиране, тъй като са поставени в по-слаба позиция при преговарянето. Това е така, тъй като цените за терминиране в мрежите на българските предприятия са регулирани, като те се прилагат и по отношение на трафик, генериран извън ЕС/ЕИЗ, а от друга страна не са налице реципрочни задължения по отношение на цените за терминиране на трафик, които се заплащат на предприятията извън ЕС. За тези предприятия в повечето случаи не е налице задължение да прилагат регулирани цени за международен трафик или цените им са на по-високи нива поради неприлагането на приетия за референтен от ЕК pure BULRIC модел. Това поставя българските предприятия в по-слаба преговорна позиция, като на практика предприятията от държави извън ЕС/ЕИЗ налагат едностранно високи цени за терминиране на трафик в техните мрежи.

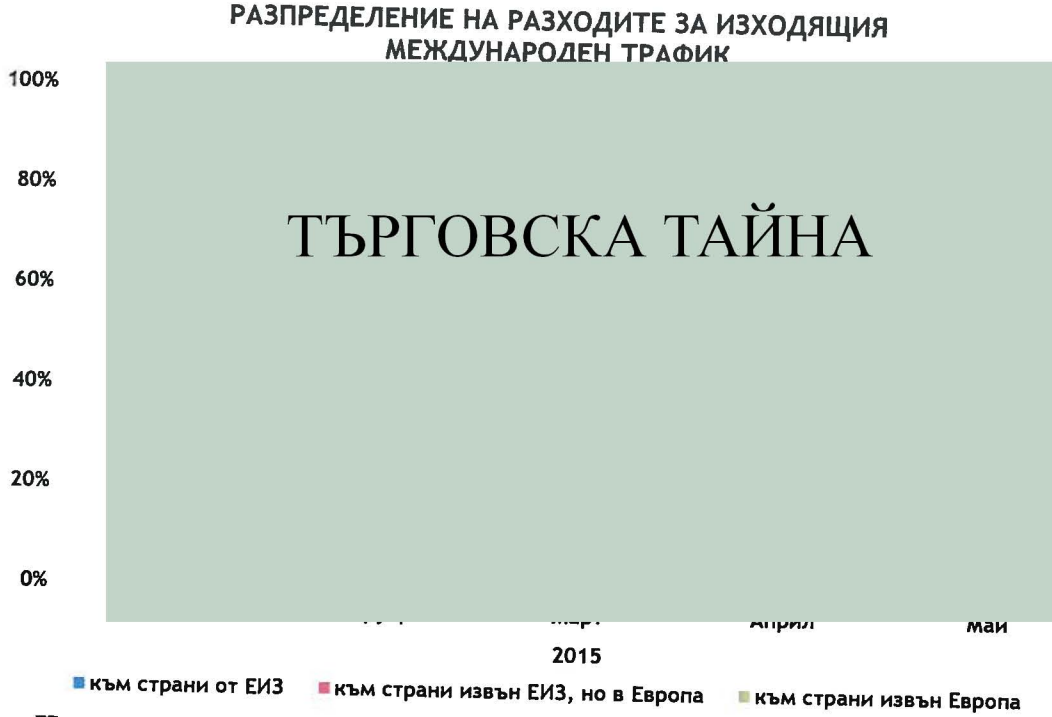
В допълнение, в европейските държави, които вече са приложили по-либерализиран режим и са изключили от обхвата на регулиране трафика, генериран извън ЕС/ЕИЗ, предприятията имат възможност да договорят търговски изгодни условия, като по този начин българските предприятия са в неравнопоставено положение и от гледна точка на единния европейски пазар. Наличието на ценова асиметрия и респективно на ценова дискриминация застрашава и свързаните пазари на дребно, тъй като различните условия за реализиране на услуги на едро имат отражение и върху предоставяните услуги на дребно. На практика с наложените ценови ограничения върху българските предприятия се субсидират чужди предприятия и респективно абонати в държави извън ЕС/ЕИЗ. Следва да се отбележи, че европейското законодателство не регламентира задължение за равнопоставено третиране по отношение на предприятия извън ЕС/ЕИЗ. Напротив, то въвежда преференциален режим в рамките на единния европейски пазар. Това е отразено в българското законодателство, включително в ЗЕС.

В подкрепа на твърденията ни за наличие на ценова асиметрия и ценова дискриминация, представяме на Вашето внимание следните данни:

1.1. Детайлен анализ на изходящия международен трафик показва, че около % от изходящия трафик е насочен към страни от ЕС/ЕИЗ, но разходът за този трафик е под % от общите разходи на едро за осигуряване на изходящи международни повиквания. Бихме искали да обърнем внимание на факта, че въпреки че едва около **% от изходящия трафик е насочен към държави извън ЕС/ЕИЗ, то разходите за осигуряването на този трафик възлизат на над % от всички разходи за изходящи международни повиквания**. С цел постигане на яснота и пълнота Ви предоставяме данните за първите пет месеца на 2015 г. Видно е, че през месец май разходите за осигуряването на изходящия трафик към страни извън ЕС/ЕИЗ достигат % от общия разход за изходящи международни повиквания независимо от факта, че този трафик представлява едва % от общия обем изходящ трафик.

Източник: *„Мобилтел" ЕАД (данните са търговска тайна)*

Източник: *„Мобилтел" ЕАД (данните са търговска тайна)*

Мобилтел счита, че предоставената информация на графиките по-горе еднозначно показва значителната разлика в разходите на предприятието за осигуряване на изходящи международни повиквания към мрежи на предприятия извън ЕИЗ – за едва % от трафика се влагат повече от % от разходите.

1.2. Бихме искали да обърнем внимание на драстичните разлики между прихода от входящи международни повиквания и разхода за осигуряване на изходящи такива към съседни държави, които не са част от ЕИЗ – например Сърбия, Македония и Турция.

Таблица 3 *(търговска тайна)*

Държава	Цена на минута (в лв.) за терминиране на международни повиквания в мобилната/фиксираната мрежи на Мобилтел		Разход на минута (в лв.) за осигуряване на изходящи международни повиквания за собствени абонати		Разлика (в лв.)	
	в мобилна	във фиксирана	към мобилна	към фиксирана	мобилна	фиксирана
Сърбия						
Македония						
Турция						

ТЪРГОВСКА ТАЙНА

Видно от представените данни, разликата между приходите за предприятието за една минута входящ международен трафик от посочените държави спрямо разхода за

минута изходящо повикване към тях е от 10 (Турция) до 27 пъти (Македония). В тази връзка считаме, че за да се възстанови ефективната конкурентна среда е необходима намеса от страна на КРС, която да позволи на предприятията в Република България да договарят цените си за терминиране на гласови повиквания, генерирани в държави извън ЕС/ЕИЗ, както и за трафик без CLI, в контекста на принципа на реципрочност. В случай, че бъде запазена сегашната регулация, българските предприятия ще продължат, както и до момента, да бъдат поставени в по-неблагоприятно положение спрямо предприятията от държавите извън ЕС/ЕИЗ, които прилагат до 27 пъти по-висока цена.

Мобилтел е на мнение, че в таблицата е представено адекватно съпоставяне на прихода и разхода на предприятието, съответно от терминиране на гласови повиквания и за предоставяне на изходящи международни повиквания. Следва да се отбележи, че Мобилтел няма директно взаимно свързване с предприятията в посочените страни, като трафикът се обслужва чрез предприятия, предоставящи транзитни услуги. Поради тази причина, в таблицата е посочена цената на минута, която Мобилтел заплаща на тези предприятия и която цена включва две компоненти - за транзит и за терминиране, но Мобилтел не разполага с данни за двете отделни компоненти. Този подход, използван от транзитиращите предприятия е установен и от самата Комисия в Приложението към Решение на КРС № 506 от 30.04.2010 г. за определяне, анализ и оценка на пазара на транзитни услуги в обществени фиксирани телефонни мрежи. На стр. 29 от приложението към решението е отбелязано -„*Следва да се отбележи, че въпреки наличието на национален елемент в услугите за транзит на входящи и изходящи международни повиквания, той не представлява самостоятелна услуга в сравнение с услугите за национален транзит.* ***Освен това, за „националната" част на преноса не се предвижда отделна цена, а този пренос е включен в общата цена за предоставяне на тези услуги.***"

След установеното от КРС по-горе и факта, че пазара на транзитни услуги, не само в България, но и на ниво ЕС е определен за конкурентен, то напълно логично е да е налице проблем по отношение на цените за терминиране в мрежите на предприятия извън ЕИЗ, а не на пазара на транзит. Също така следва да се отбележи, че КРС:

- е следвало да събере съответните доказателства за цени за терминиране в най-проблемните дестинации (които частноправните субекти няма как да съберат) и съответно да докаже наличието на арбитражни ценови практики, тъй като приемането на важни регулаторни решение на база допускания не е допустимо;
- с оглед конкурентния пазар и факта, че Мобилтел има сключени договори с няколко транзитиращи предприятия с цел диверсификация на риска и използването на най-ниските цени, то не са налице обстоятелства за наличие на големи маржове, защото икономическата логика, свързана с дейността им се базира на ефикасност и ефективност. В допълнение в мобилната мрежа на Мобилтел терминират международен трафик и много национални предприятия, които биха събрали 100% от входящия в мрежата ни трафик, ако беше вярно твърдението на КРС за наличие на арбитражни ценови практики от големите европейски транзитни кериъри.

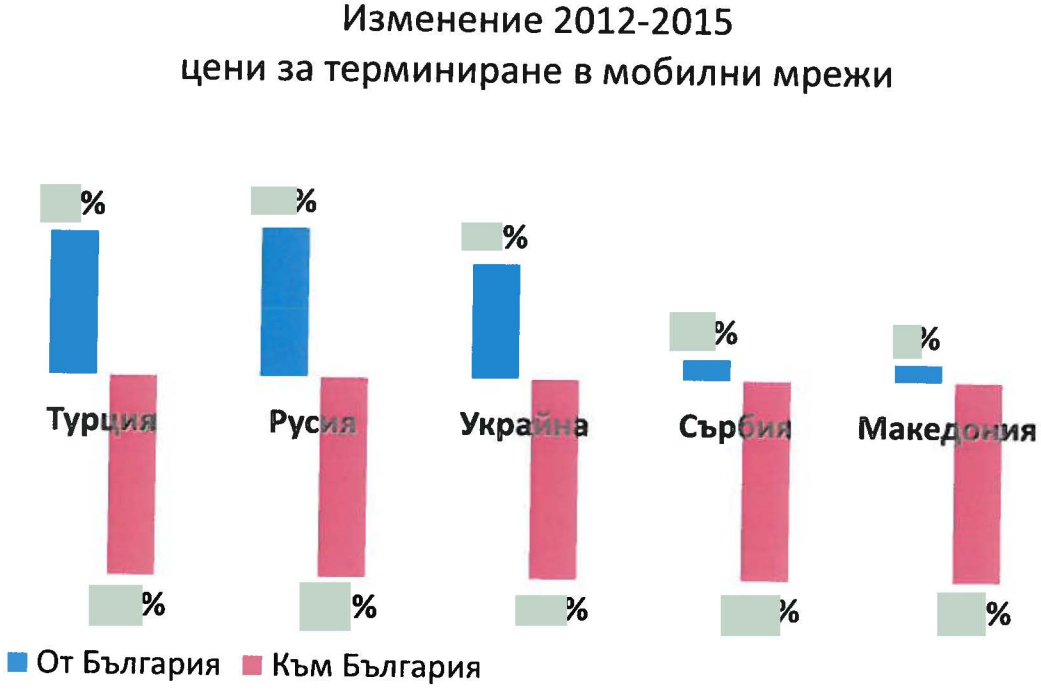
Съгласно Решение № 1362 от 31.05.2012 г. когато българските предприятия имат точки на присъствие извън територията на Република България, те могат да определят допълнителна цена за пренос на трафика до страната, **но тази цена следва да е ясно отграничена от цената за терминиране, спрямо която е налице ценова регулация**. Това задължение обаче не е валидно за чуждите предприятия и няма правен механизъм да бъде изисквано реципрочно поведение от тяхна страна.

Пример за неравнопоставеното положение, в което са поставени българските предприятия, е значителната разлика в приходите от терминиране на гласови повиквания, генерирани от посочените три държави, и разходите за осигуряване на изходящи повиквания към тези дестинации, при относително еднакъв обем трафик. За второто шестмесечие на 2014 г. при съотношение на входящ/изходящ трафик от 55%/45%, Мобилтел е заплатило хил. лв. *(търговска тайна)*, като е генериран приход за входящия трафик от едва около хил. лева *(търговска тайна)* или над 8 пъти по-малко от разходите. **Тази тенденция не само се запазва през първото шестмесечие на 2015 г., но се задълбочава - генерираните приходи са над 10 пъти по-малко от разходите. Мобилтел е на мнение, че подобна разлика има изключително негативен ефект върху дейността на предприятието и води до реализирането на директни загуби, в резултат на регулаторна намеса и липса на възможност за адекватни преговорни позиции.**

Точно тук е мястото да отбележим, че считаме че продължаване на приетия от КРС подход в Решение № 1362 от 31.05.2012 г. е непропорционален, тъй като:

- **Налице е дисбаланс в трафичните потоци с някои от държавите извън ЕИЗ - например Сърбия, където за първите 5 месеца на 2015 г изходящият трафик към Сърбия е с % по-голям обем от входящия.**
- **Налице е дисбаланс между приходите на минута и разходите за осигуряване на изходящи международни повиквания към държавите извън ЕИЗ (Таблица 3 по-горе).**

В допълнение към изложеното в предходния параграф, на следващите графики представяме силно изразената асиметрия в цените за терминиране извън ЕС/ЕИЗ. На графиките са посочени 5-те държави с дял над 50% от трафика към страни извън ЕС/ЕИЗ.

От графиките е видно над 30% средно увеличение на цените за терминиране в мрежи на предприятия извън ЕС/ЕИЗ от 2012 до 2015 г. Ръст се наблюдава през всяка година и увеличението е за сметка на българските предприятия, като нарастването на цените за терминиране в Русия и Турция е най-осезаемо - около 70%, което директно се отразява като повишаване на преките разходи за предоставяне на услугата на крайните потребители.

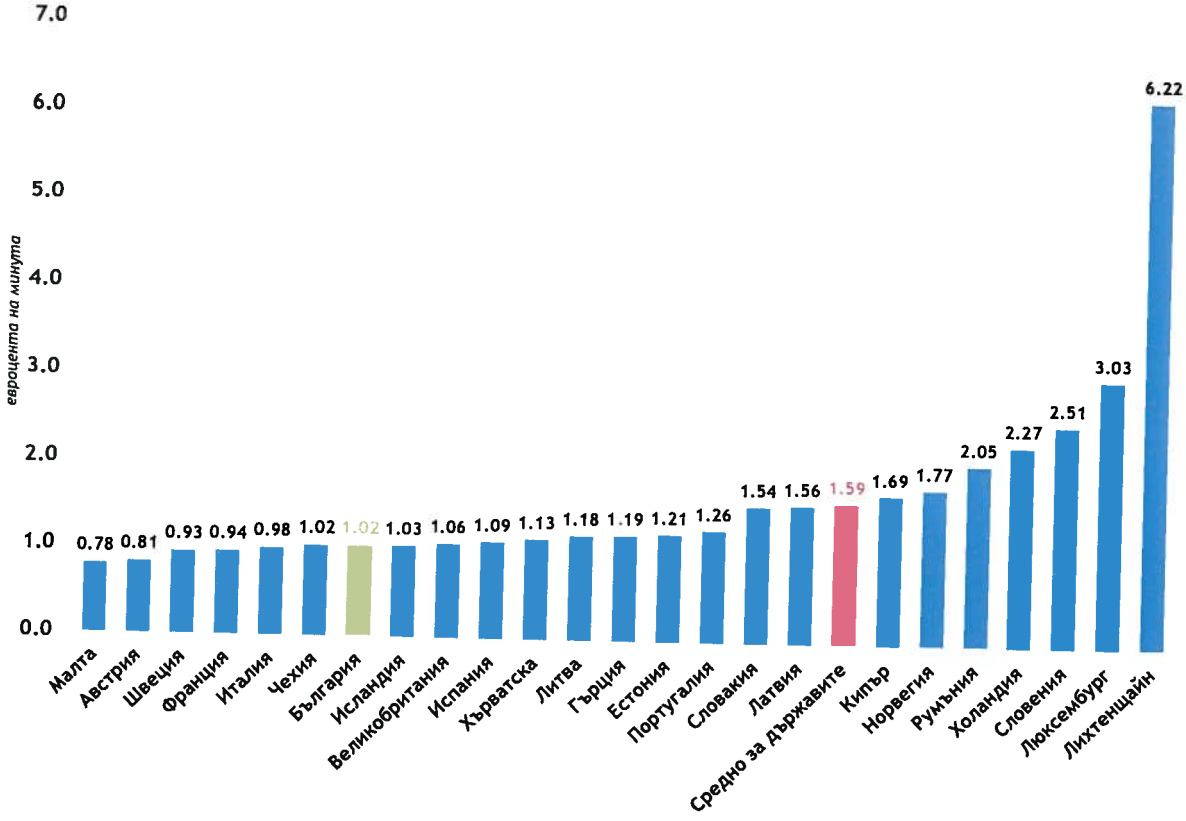
От друга страна е видно, че е налице значително намаление на цената за терминиране в мобилните и фиксирани мрежи в страната. Нещо повече, в проекто анализа на стр. 22-23 КРС е установила, че *„за посочения период приходите от терминиране на едро на БТК намаляват с 68,6%, на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД с 82,9%, а на „МОБИЛТЕЛ" ЕАД с 84,6%. В абсолютен размер реализираните приходи от терминиране на гласови повиквания на едро през 2014 г. са с 81,4% по-малко в сравнение с реализираните през 2010 г. (а само за разглеждания период 2011-2014 г. намалението е със 79,8%)".*

КРС е констатирала и нарастване на обема терминирани минути в мрежите на трите мобилни предприятия през същия период, но явно това е поради нарастване най-вече на терминирания национален трафик и входящ международен от държави от ЕИЗ. Същевременно, трафикът от държави извън ЕИЗ намалява. Именно последното може да послужи за аргумент, че мобилните предприятия в страната понасят допълнителна тежест от наличието на регулаторна намеса по отношение на тези повиквания, тъй като намалението в цената на минута от над 95% от 2012 до 2015 г. не се компенсира от значително по-голям обем трафик.

Представяме и информация за средния приход на минута от терминиране на гласови повиквания в държави от ЕИЗ по данни от ОЕРЕС (BoR (15) 72[6]), актуални към 01.01.2015 г.

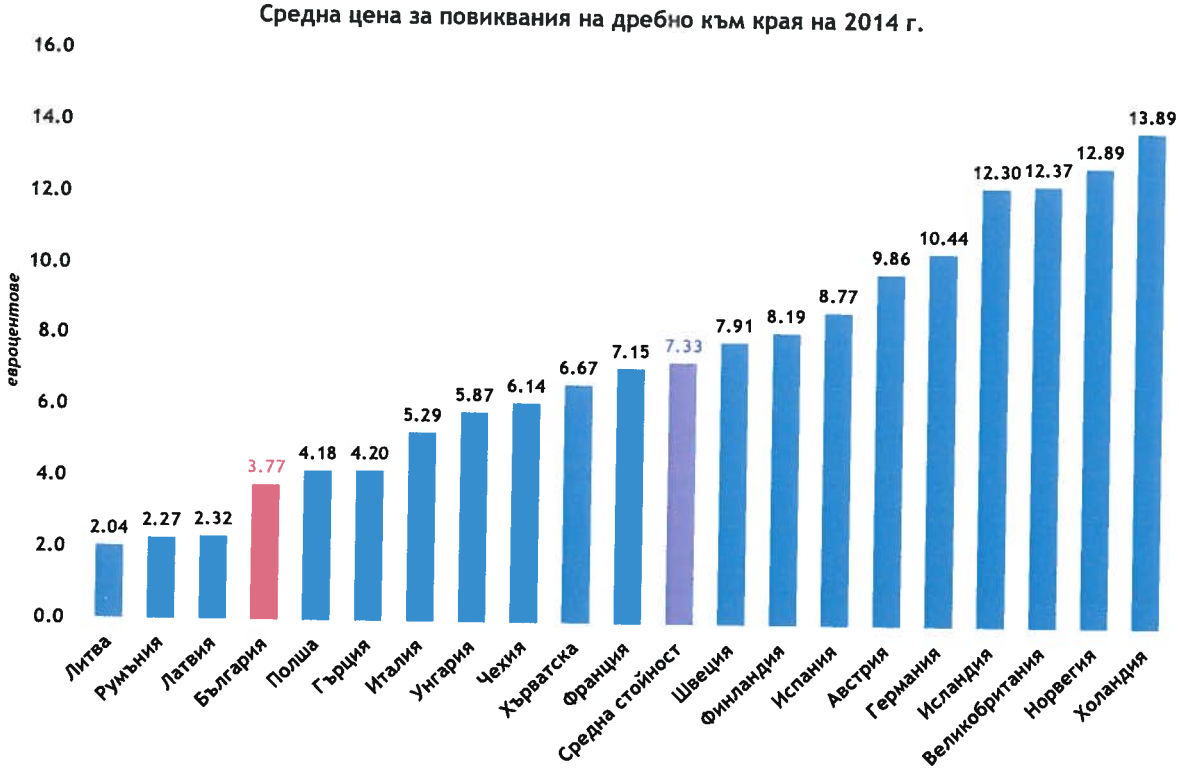
[6] http://berec.europa.eu/files/document_register_store/2015/5/BoR%20(15)%2072%20BEREC%20TR%20BMK%20Report_2015-05-29.pdf

Среден приход на минута от терминиране на повиквания в мобилни мрежи

Видно от данните в 17 от държавите от ЕИЗ средният приход на минута терминиране е по-висок от този в България. Дори и средната стойност на посочените на графиката данни е с 56% по-висока. Считаме, че приложената информация е ясен белег за прилагането на различни от регулираните цени за терминиране на входящи международни повиквания, тъй като прихода на минута е по-висок от показаните на стр. 28 от документа средни номинални цени за терминиране въз основа на данни от НРО. Като пример може да бъде даден – Люксембург (разлика от над 3 пъти), Словения (разлика от 2 пъти), Холандия и др.

Мобилтел е на мнение, че следва да се представи и информация за цените на повиквания на свързания пазар на дребно в държави от ЕИЗ.

Източник: *GSMA Intelligence*

Видно от данните България е една от държавите с най-ниски ефективни цени на дребно, което е ясен знак за балансираната про-потребителската ценова политика на дребно, прилагана от мобилните предприятия в страната. Тази тенденция се наблюдава през последните години в България, въпреки повишаващите се разходи за осигуряване на изходящи международни повиквания към държави извън ЕИЗ.

От друга страна, отново по данни от GSMA, средната цена за повиквания в Сърбия е около 6 евроцента, което е под средната стойност, изчислена за посочените в графиката държави от ЕИЗ. Считаме, че за този факт, спомагат и ниските разходи за осигуряване на международни повиквания към държави от ЕИЗ, разбира се породени от регулираните цени за терминиране в тях.

1.3. Прилагането на асиметрични цени за терминиране има негативен ефект за българската икономика. В таблицата по-долу е представена обща трафична информация за целия пазар, която КРС е обобщила в резултат на изискани данни с конкретните въпросници за целите на пазарния анализ.

Именно тук бихме искали да обърнем внимание на факта, че КРС абсолютно бланкетно е изготвила в проектите на пазарни анализи таблици с общите обеми на трафичните потоци, без да бъдат отчетени представените от Мобилтел допълнителни аргументи в придружаващото писмо към въпросниците, които сме изложили в предходните точки.

Терминиран трафик във фиксирани мрежи

Година	Входящ трафик общо (мин.)	Входящ трафик ЕС/ЕИЗ (мин.)	Входящ трафик извън ЕС/ЕИЗ (мин.)	Изходящ трафик общо (мин.)	Изходящ трафик ЕС/ЕИЗ (мин.)	Изходящ трафик извън ЕС/ЕИЗ (мин.)
2012 г.	243 836 484	181 037 810	62 798 674	116 444 851	74 985 695	41 459 156
2013 г.	268 578 900	199 975 269	68 603 631	106 569 560	69 352 189	37 217 370
2014 г.	201 705 849	174 884 361	26 821 488	104 185 553	67 197 673	36 987 880

Терминиран трафик в мобилни мрежи

Година	Входящ трафик общо (мин.)	Входящ трафик ЕИЗ (мин.)	Входящ трафик извън ЕИЗ (мин.)	Изходящ трафик общо (мин.)	Изходящ трафик ЕИЗ (мин.)	Изходящ трафик извън ЕИЗ (мин.)
2012 г.	427 354 636	289 145 802	103 815 547	381 898 761	277 225 358	104 673 402
2013 г.	678 762 595	474 839 826	130 997 611	535 640 022	405 937 337	129 702 684
2014 г.	752 315 411	601 917 810	94 144 634	415 226 968	320 131 448	95 095 520

Източник: Данни, подадени в КРС

Категорично не сме съгласни с извода, направен от регулатора, а именно - *„Доколкото разликата в цените на дребно за повиквания към държави от ЕС/ЕИЗ и към държавите извън ЕС/ЕИЗ не съответства на разликата в цените на едро за терминиране в мрежите на тези държави,* ***КРС счита, че потреблението на изходящи международни повиквания не се влияе само от цената на едро за терминиране.“***

Съгласно икономическите теории в един конкурентен пазар са налице и други фактори, които оказват влияние върху търсенето и предлагането на дадена услуга, но при наличие на значителна разлика в преките разходи за осигуряване на изходящи международни повиквания към държави от ЕС/ЕИЗ и извън в порядъка на 27 пъти, то изводът на КРС е лесно оборим.

Считаме, че следва да се обсъди и посоченото на стр. 57 от проекта на пазарен анализ - ***„Положителният ефект от намалението на цените на едро се наблюдава и върху цените на дребно****, въпреки че последните не са предмет на регулация. Видно от графиката намалението на цените на едро намира пряко и своевременно отражение върху средните цени на дребно за повиквания към други мобилни мрежи. В края на отчетния период последните* ***са с 60% по-ниски*** *в сравнение с края на 2010 г. Намалението на средните цени на дребно за повиквания в рамките на собствената мобилна мрежа, въпреки че е налице, не е толкова ясно изразено и е от порядъка на 28% за разглеждания период.“*

Мобилтел е на мнение, че в двата параграфа КРС достига до коренно противоположни изводи, като ясно се вижда ефектът от намаляване на цените на едро върху тези на дребно. По същия начин следва да могат да се повлияят цените на международните повиквания към държави извън ЕС/ЕИЗ, в случай, че за българските предприятия бъде осигурена възможността за по-силни позиции при преговори чрез отпадане на регулацията върху терминираните повиквания, генерирани в тези държави. Така ще бъде преодолян установения конкурентен проблем и ще са налице ползи не само за предприятията, предоставящи гласови повиквания, но и за крайните потребители.

Данните, представени по-горе, показват, че разликите в цените за терминиране на минута достигат средно 10 €cents за мобилен трафик (≈ 110 млн. минути). Посочената асиметрия се изразява в завишаване на разходите на българските предприятия, които са принудени да понасят отрицателни финансови последици под формата на пропуснати ползи в размер до 20 милиона лева на година и съответно до пропуснати приходи от корпоративен данък в размер на около 2 милиона лева за българската държава.

В този смисъл е и изразената в писмо изх. № 26-00-870/04.08.2015 г. (изпратено и до Комисията) позиция от Министерство на финансите. В писмото е отправена препоръка при взимането на ценови решения КРС да отчита и влиянието им върху държавния бюджет. Считаме, че съобразяването с финасовата политика на държавата и мнението на ресорното ведомство не се явява в противоречие със статута на независим орган на Комисията.

Видно от писмо, изх. № 11-00-99/07.09.2015 г. на Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС)[7], МТИТС е изложило пред КРС мнение, че при налагането на ценови задължения, които пряко влияят върху паричните потоци, следва да се отчитат приоритетно националния интерес, интереса на българските предприятия и запазването на тяхната конкурентоспособност, както и възможните ефекти върху потребителите. В становището на МТИТС се отбелязва и, че КРС трябва да представи конкретни и ясни мотиви, обосноваващи решението да не се допусне дерегулация по отношение на трафика с произход извън ЕС/ЕИЗ. Съгласно чл. 15 от ЗЕС, министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията е специализиран орган на изпълнителната власт, който провежда държавната политика в областта на електронните съобщения и в областта на информационното общество. **Доколкото указания на органът по политиката не противоречат на акт с по-висша сила, то тези указания се явяват обвързващи за КРС и са част от преценката за законосъобразност на актовете на регулатора.**

Считаме, че промяна в регулаторния подход на КРС е от съществено значение с оглед подобряване на икономическото развитие и конкурентоспособността на българската икономика. Съгласно изготвен от Българската търговско-промишлена палата /БТПП/ обзор на докладите на някои водещи международни организации, оценяващи икономическото развитие на страните, регулациите за бизнеса у нас са идентифицирани като най-слабото място в икономическия климат у нас. Именно по критерия „Регулации за бизнеса“ през 2014 г. България се представя най-зле. Наблюдава се спад до 100-но място и това е констатирано като силно негативна тенденция от бизнес организациите. Наред с това, непрекъснато растящите разходи за осигуряване на изходящи международни повиквания към държави извън ЕИЗ могат да имат като бъдещ ефект забавяне на темпа на инвестиции, доколкото маржа на телеком предприятията в последните години е подложен на изключителен конкурентен натиск.

2. На следващо място, считаме че е налице необходимост от промяна в регулаторния подход в унисон с практика, която вече е приложена в редица други европейски държави, където е установено неравнопоставено третиране на националните предприятия и е необходимо да бъде възстановена конкурентноспособността на националните предприятия и на икономиката на единния общностен пазар на стоки и услуги. В последните години се наблюдава устойчива тенденция в рамките на ЕС/ЕИЗ да се налага ценово регулиране само по отношение терминирането на международни повиквания, чийто произход е от държави-членки на ЕС/ЕИЗ. Терминирането на всякакви други международни повиквания (с произход от държави, извън ЕС/ЕИЗ или повиквания с неустановен произход) се урежда на търговски принцип - посредством свободно договаряне между предприятията. Описаният подход е възприет от регулаторните органи в Белгия, Унгария, Норвегия, Чехия, Франция, Хърватия, Словения, Германия, Италия, Португалия, Естония и

---

[7] *Приложено към настоящото становище.*

Гърция.[8] Във всички случаи на нотификация на посочените изменения пред ЕК, проекто-мерките и мотивите за тях са били одобрявани без коментари или възражения. За промяната в подхода си европейските регулаторни органи излагат следните мотиви:

- Осигуряване спазването на целите, посочени в чл. 8, пар. 2 от Директива 2002/21/ЕС и гарантиране, че потребителите получават максимални ползи от избор, цени и качество на услугите. Отчита се значителната асиметрия между цените за терминиране в държавите-членки на ЕС/ЕИЗ и тези извън ЕС/ЕИЗ, което рефлектира в по-високи сметки, заплащани от потребителите на гласови мобилни услуги в Европа. Същевременно, потребителите от държави извън ЕС/ЕИЗ се възползват от ниските цени за терминиране, приложими в Европа - по този начин мобилните и фиксираните предприятия в държавите извън ЕИЗ могат да предлагат много по-ниски цени на дребно за повиквания към държави-членки на ЕС/ЕИЗ, тъй като разходите за терминиране са изключително ниски, с оглед Препоръката на ЕК за прилагане на BULRIC подход. Важно е да се отбележи, че по данни на Органът на европейските регулатори в областта на електронните съобщения (ОЕРЕС) средно-претеглената цена за терминиране на гласови повиквания в мобилни мрежи в държавите-членки на ЕС към 01.01.2015 г. е 0,024 лв.

- Минимизиране на ефекта от липсата на реципрочност и на равнопоставеност по отношение на интензитета на регулиране на търговската дейност на предприятията в и извън ЕС/ЕИЗ. Цените на едро за терминиране в държавите, извън ЕС/ЕИЗ (дори когато са регулирани) са по-високи от цените за терминиране, приложими в ЕС. Някои от основните причини за посочената ценова асиметрия са, че цените за терминиране извън ЕС/ЕИЗ се определят на търговски принцип или се използват методологии за регулирането им, които са значително по либерални от Pure BULRIC методологията, възприета като референтна от ЕК. Налагането на ценови ограничения и задължения за равнопоставеност по отношение терминиране на трафик, генериран извън ЕС/ЕИЗ е непропорционално и необосновано, доколкото не води до положителен икономически ефект за единния вътрешен пазар, както и не постига целите за защита на конкуренцията и интересите на крайните потребители. Регулаторите са на мнение, че допускането на прилагане на търговски договорени цени за терминиране ще даде по-силни позиции на националните предприятия в преговорите им с предприятия извън ЕС/ЕИЗ.

Видно от цитираното по-горе писмо, изх. № 11-00-99/07.09.2015 г. на МТИТС, министерството е препоръчало на Комисията, при приемане на окончателните мерки, да вземе предвид и съществуващите регулаторни практики по този въпрос в останалите държави-членки на ЕС с цел създаване на по-силни позиции на националните предприятия при преговори с предприятия извън ЕС/ЕИЗ.

---

[8] *По данни на Европейската комисия относно процедури по нотификация на анализи на съответни пазари, респективно наложени специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху пазара http://circabc.europa.eu и по данни на Cullen international http://www.cullen-international.com/*

3. По отношение на трафика без CLI (calling line identification), сме на мнение, че е пропорционално и обосновано да отпадне регулацията по отношение на международен трафик без CLI, терминиран от транзитни предприятия, за който трафик българските предприятия нямат техническа възможност да установят коректен А номер, респективно мрежа/местонахождение на генериране на повикването.

На първо място, считаме че не следва терминиран трафик, който не отговаря на нормативните изисквания, да бъде таксуван при облекчени условия. Съгласно европейските и националните нормативни изисквания предприятията са длъжни да генерират и предават през точките на взаимно свързване CLI по определени международни формати.

На следващо място, премахването на регулаторните облекчения би имало дисциплиниращ ефект върху транзитните предприятия и/или генериращите предприятия, които не пренасят през мрежите си или манипулират CLI. В случай, че бъде премахнато регулирането само върху международен трафик, с произход извън ЕС/ЕИЗ, който има коректно CLI, считаме че транзитните предприятия, респективно генериращите предприятия ще имат стимул да не генерират и пренасят или да манипулират CLI на трафик, с произход извън ЕС/ЕИЗ, за да има възможност да бъде терминиран в Република България при регулирани цени. Посоченото може да доведе до повишаване на терминирането на международен трафик без CLI, което би намалило ефекта от евентуално въведени облекчения и съответно би поставило българските предприятия в неравнопоставено положение.

Предвид опасенията, че дерегулацията на международните повиквания без CLI може да има негативен ефект, с оглед потенциална опасност извън регулация да остане и трафик с произход от ЕС/ЕИЗ, молим да имате предвид следното:

Налице е техническа възможност българските предприятия да диференцират входящият трафик с CLI, генериран в ЕС/ЕИЗ и извън ЕС/ЕИЗ. На практика произход може да бъде определен за 97%[9] от целия трафик. Важно е да се отбележи, че анализът на наличето на CLI се извършва в пълно съответствие с Препоръка E157 на ITU, където в т. 7.2, подточка „г" е посочено, че за повиквания, генерирани през интернет следва да се предава кода на държавата. Посоченото означава, че трафикът без CLI като цяло е незначителен процент от общия трафик и съответно дерегулирането му не би имало негативно отражение върху съответните пазари. Трафикът без CLI най-често е свързан с повиквания от аналогови номера, каквито има само извън ЕС/ЕИЗ, трафик през ограничен брой транзитни предприятия, които не запазват или не предават информация за викащия номер, както и трафик от държави, в които от съображения за сигурност не се предоставя CLI.

Не можем да се съгласим с изложеното в проектите на КРС твърдение, че промяната на регулаторния подход в Европа е относима само до трафик с идентифициран произход. КРС е посочила, че *„Независимо от избраната опция диференцирането на цените за терминиране на международни повиквания е свързано с представяне на доказателства за идентифициране произхода на повиквания."* Безспорно предприятията следва да имат възможност да разчитат CLI, когато е предавано в мрежите. Предприятията имат възможност да определят CLI и когато викащата страна е избрала да „скрие" номера си. Независимо, че крайният абонат може да скрие номера си и виканият абонат няма да получи информация кой го търси, мрежите си предават и четат CLI за такова повикване. В случаите, когато обаче на

[9] *Мобилтел е предоставило допълнителна информация в КРС с писмо с вх. № 12-01-1900/21.08.2015 г.*

мрежово ниво не се предава или се манипулира CLI, не винаги съществува техническа възможност терминиращото предприятие да определи произхода на трафика. В тази връзка, част от европейските регулатори изрично посочват, че трафик без или с манипулирано CLI следва да се таксува на по-високи от регулираните цени с цел дисциплиниращ ефект спрямо транзитиращите предприятия. В допълнение се отбелязва, че такъв трафик като цяло е минимален процент от общия трафик. Като пример за приложимостта на дерегулацията и по отношение на международен трафик без CLI можем да посочим практиката на Португалия, Италия и Хърватия.[10]

В тази връзка изказваме и несъгласие с изложеното от КРС по отношение на доказването на произхода на входящ в мрежите на българските предприятия трафик. Неправилно е твърдението в проекта (стр. 82 от приложението към проекта на решение), че промяната в регулаторната практика в рамките на ЕС/ЕИЗ *„е изключение, което се отнася до преки договори за взаимно свързване с оператори на държави извън ЕС/ЕИЗ.“*. Промяна на режима в 12 държави, в рамките на две години, не може да се определи като „изключение“. Освен това, не отговаря на обективната истина твърдението, че промяната в режимите е относима само до преки договори за взаимно свързване и това е видно от изричното коментиране, от страна на регулаторите и ЕК, на влиянието на трафика без CLI. Считаме за несериозно Комисията да очаква предприятията да имат пряко взаимно свързване с всички оператори от държавите в Америка, Австралия, Азия, цяла Европа и т.н. само, за да бъдат превенирани спорове за произхода на даден трафик. Подобни решения са икономически необосновани, предвид стойността им на изграждане и обстоятелството, че в дадена държава обикновено оперират повече от едно предприятие. Съответно, както е известно на Комисията пряко взаимно свързване по отношение на целия международен трафик не се практикува от нито едно предприятие, напротив използват се вериги от транзитиращи предприятия. В допълнение, обръщаме внимание, че в рамките на задълженията, наложени на пазара на терминиране в определено местоположение, КРС е въвела изисквания за IP взаимно свързване, за да бъдат минимизирани разходите на национално ниво за осигуряване на свързаност. Същевременно от разсъжденията на регулатора в настоящия проект може да се направи извода, че според КРС е разумно да има пряко взаимно свързване с държавите извън ЕС/ЕИЗ и то само, за да не се допуска дерегулация на трафика без CLI.

Намираме за необходимо да отбележим, че осъществяването на транзит на международен трафик е обособен сегмент на пазара на взаимно свързване и съществуват редица предприятия, които осъществяват единствено такава дейност. Предвид обемите на трафик, които пренасят през мрежите си те са и в позиция да договорят по-изгодни условия и цени. Такива предприятия осъществяват дейност и на територията на Република България и Комисията е предприела всички необходими регулаторни мерки да осигури безпрепятственото им взаимно свързване с останалите участници на пазара. **Всички предприятия (без „Макс Телеком“ ООД) в Република България са задължени да приемат транзитен международен трафик, включително и такъв без идентификация, на регулирани цени.**

На следващо място, в унисон с принципите на договорното право и изискванията за добросъвестност, неизправната страна по договор за взаимно свързване, която иска да се облагодетелства от по-ниски цени за терминиране, следва

[10] https://circabc.europa.eu/sd/a/a16503ff-9416-4528-ae2e-a1e85614ee28/PT-2015-1763_Adopted_EN.pdf; https://circabc.europa.eu/sd/a/06ee817a-07ed-43b5-9e2c-06b99ff17041/IT-2015-1768%20Adopted_EN.pdf; https://circabc.europa.eu/sd/a/816b7caf-65d4-452f-b671-eb962a8edee0/HR-2015-1709%20Adopted_EN.pdf

да докаже произхода на трафика. Когато дадено предприятие терминира трафик в Република България и този трафик е без идентификация, то това предприятие следва да докаже, че е трафик от ЕС/ЕИЗ и да изисква прилагане на регулирани цени. Всяко друго тълкуване освен незаконосъобразно би противоречало на търговската и регулаторна логика.

4. За пълнота, бихме желали да отбележим също, че предложеният от Мобилтел подход няма да е в противоречие с ангажиментите за равнопоставено третиране на дейността на стопанските субекти, произтичащи от договорености със Световната търговска организация (СТО), доколкото не е налице задължение за държавите-членки на ЕС да прилагат едностранно облекчени условия спрямо останалите държави, членуващи в СТО. Това дава основание и на все повече регулатори в ЕС/ЕИЗ да либерализират режима на терминиране на международен трафик, с оглед възстановяване на справедливостта и баланса в регулацията на пазара на електронни съобщителни услуги в интерес на икономиката и потребителите.

Молим да обърнете внимание, че Общото споразумение по търговията с услуги (ОСТУ) е многостранен международен договор, изготвен и приет в рамките на СТО, влязъл в сила през 1995 г. Споразумението има за основна цел да разшири либерализацията в международната търговия в сферата на услугите. Един от ключовите принципи, залегнали в основата на ОСТУ е принципът на третиране „най-облагодетелстваната нация". Същността на този принцип се изразява в установяването на обща забрана за преференциално търговско третиране спрямо само част от субектите, които са страни по ОСТУ. Вместо това преференциите следва да се разпростират спрямо всички страни по споразумението. Ключово е да се отбележи, че посоченият принцип не е от абсолютен характер и съществуват редица изключения от него, най-важното от които е обективирано в текста на разпоредбата на чл. 5 ОСТУ - *„това споразумение не препятства страните членки да бъдат страни по или да сключват спогодби, либерализиращи търговията с услуги с всички или някои от страните по подобна спогодба, при условие, че подобна спогодба: (а) има съществено секторно покритие и (б) по същество осигурява отсъствието или премахването на всякаква съществена дискриминация по смисъла на чл. XVII между или сред страните в секторите, обхванати от подточка (а)*".

Съгласно чл. 5 от ОСТУ, обособяването на зони на икономическа интеграция е изрично разрешено като изключение от общия принцип на третиране „най-облагодетелстваната нация". В този смисъл, членовете на СТО разполагат с възможността да сключват и/или да се присъединяват към споразумения, чийто предмет е обособяването на подобни зони на икономическа интеграция. Като последица от сключването на подобни споразумения, страните по тях имат правото да либерализират търговията с услуги в рамките на зоната на интеграция, без да се налага да разширяват обхвата на това либерализиране, така че той да обхване всички субекти, подписали ОСТУ. Единственото изискване, което ОСТУ налага в посочения случай е процесът на интеграция да обхваща значителна част от секторите на икономиката и да бъдат избегнати каквито и да е форми на дискриминация. Разглежданото изключение от принципа „най-облагодетелствана нация" е от ключово значение за ЕС, тъй като предотвратява възможността търговските ползи, произтичащи от функционирането на единния вътрешен пазар да се разпростират и спрямо държави, които не са членки на ЕС, но са страни по ОСТУ. Постигнатите договорености в рамките на СТО следва да предотвратяват дискриминационно третиране на субекти в дадена икономическа област, а не да бъдат тълкувани като формално основание за такова.

Предвид изложеното, намираме за некоректен извода на КРС, посочен на стр. 82 от приложението към проекта на решение *„От данните може да се направи заключение, че при регулаторна намеса не се наблюдава наличие на конкурентен проблем, свързан с прекалено високи цени за терминиране за периода 2012-2014 г.“* Цитираният извод на КРС е в контекста на анализа на цените за терминиране в държави извън ЕС/ЕИЗ и по този начин Комисията на практика отрича очевидната дискриминация по отношение на българските предприятия. От гледна точка на българския пазар безспорно няма конкурентен проблем, свързан с прилагане на прекалено високи цени за терминиране, при условие, че тези цени са драстично намалени от регулатора. Поддържането на прекомерно високи цени за терминиране обаче в други държави пряко засягат българския пазар и в този смисъл регулаторът няма основание да неглижира наличния проблем. В рамките на своите правомощия националният регулатор има възможност да облекчи регулацията по отношение на терминирането на повиквания от определени държави, които допускат дискриминационно третиране на партньорите си от ЕС, като по този начин ще защити конкурентоспособността на българските предприятия. Като отказва да дерегулира този трафик, Комисията на практика задълбочава съществуващият и създаден с Решение № 1362 от 31.05.2012 г. конкурентен проблем. Подобно решение не само не е в противоречие с договореностите по СТО, но на практика изпълнява духа на споразумението – да не се допуска дискриминация. Мобилтел е доказало с безспорни данни наличието на дискриминационно третиране предвид драстичните разлики в цените за терминиране.

Разпоредбите на ОСТУ, които предпоставят сключването на споразумения, гарантиращи условия за икономическа интеграция формират най-важното изключение от принципа на третиране „най-облагодетелстваната нация“. Те позволяват очертаването на функционални полета за процесите на взаимна либерализация и регулация в отношенията между отделните търговски партньори наред с основното поле на многостранни търговски отношения. Отчитайки посоченото, следва да се заключи, че потенциалното дерегулиране на механизма за определяне на цените за терминиране в мобилни мрежи на трафик, който е генериран в държави извън ЕС/ЕИЗ е изцяло допустимо като регулаторен подход, погледнато през призмата на наложените от ОСТУ принципни задължения.

На следващо място, не приемаме за релевантни и мотиви в посока наличие на задължения за Република България към СТО. Областите от изключителна компетентност на ЕС са тези, при които държавите-членки в най-голяма степен са ограничили своите правомощия. Съгласно чл. 2, пар. 1 от Договора за функциониране на ЕС (ДФЕС), в тези области по принцип само институциите на ЕС могат да приемат законодателни актове. Държавите-членки могат да осъществяват правно регулиране само ако са оправомощени за това от ЕС или при прилагането на актове на ЕС. Счита се, че в тези области предоставянето на компетентност на ЕС е необратимо. Съгласно чл. 3 ДФЕС съюзът разполага с изключителна компетентност в следните 5 области – i) митнически съюз, ii) установяване на правила относно конкуренцията, необходими за функционирането на вътрешния пазар, iii) парична политика на държавите-членки, чиято парична единица е еврото, iv) опазване на морските биологични ресурси в рамките на общата политика в областта на рибарството, v) обща търговска политика.

Общата търговска политика е съществена част от т.нар. външна дейност на ЕС. На нея са посветени разпоредбите на чл. 206 и чл. 207 от ДФЕС. Задачите на съюза в тази област са да допринася за хармоничното развитие на световната търговия, за постепенното премахване на ограниченията пред международния обмен и преките

чуждестранни инвестиции, както и за намаляване на бариерите с митнически и немитнически характер. Съгласно чл. 207 ДФЕС, *„общата търговска политика се основава на единни принципи, по-специално по отношение на промените в тарифните ставки, сключването на тарифни и търговски споразумения в областта на търговията със стоки и услуги, и търговските аспекти на интелектуалната собственост, преките чуждестранни инвестиции, уеднаквяването на мерките за либерализиране, експортната политика, както и мерките за търговска защита, включително онези, които следва да се предприемат в случай на дъмпинг или субсидии. Общата търговска политика се провежда съгласно принципите и целите на външната дейност на Съюза."*

Поставянето на тази област в изключителна компетентност на съюза следва достиженията на практиката на съда на ЕС. В становище от 11.11.1975г. (1/75, Rec. 1975, p. 1355) се поддържа, че *„разпоредбите на чл.113 и чл 114 (сега чл. 207 ДФЕС) относно условията, при които съгласно Договора трябва да се сключват споразуменията в областта на търговската политика, изключват паралелната компетентност на държавите-членки и Общността в тази област"*.

В подкрепа на изложеното следва да се отбележи и позицията на ЕК по отношение на промяната в регулаторния подход относно повиквания с произход извън ЕС/ЕИЗ. Видно е, че до момента ЕК не е възразила срещу промените, въпреки наличието на лостове за въздействие върху дейността на националните регулатори. В случай, че подобна промяна в регулаторната политика е в противоречие с европейското законодателство и/или с ангажименти на ЕС към СТО, то би била налице и съответна реакция от страна на ЕК в рамките на нотификационните процедури на анализи на съответни пазари, респективно наложени мерки.

В рамките на експертната среща между представители на заинтересованите предприятия и КРС (проведена на 26.08.2015 г. в Комисията), по повод проектите на пазарни анализи и евентуално преразглеждане на наложените мерки относно произход на терминирания трафик, представителите на КРС уведомиха предприятията, че е изпратено официално запитване до Генерална дирекция „Търговия" на ЕК относно ефекта на евентуална промяна в регулаторния подход. В запитването е поставен въпросът дали подобна промяна би засегнала ангажименти на ЕС, респективно на Република България в рамките на СТО. Предприятията бяха уведомени, че до момента на провеждане на срещата, в КРС не е постъпил отговор от ЕК. Посочената информация беше потвърдена и от страна на МТИТС с писмо, изх. № 11-00-99/07.09.2015 г. до Мобилтел, като съгласно писмото позицията на ЕК се очаква до края на месец септември 2015г. В тази връзка, считаме за наложително окончателното решение на Комисията да не бъде приемано преди получаване на становището на ЕК. Също така, изразяваме становище за осигуряване на прозрачност на комуникацията с ЕК по поставените въпроси.

С оглед всичко гореизложено, считаме, че добрите регулаторни практики налагат преразглеждане на констатациите на КРС в проекта на анализ на съответния пазар, по отношение ефекта на действащите регулаторни мерки за периода 2012-2014 г., в интерес на българската държава и икономика, и единния европейския пазар на стоки и услуги. Предприятията в Република България следва да имат гарантирана свобода, при нереципрочни ценови условия, да договарят възстановяване на ефективната конкурентна среда, право, което в момента е препятствано от стеснителното интерпретиране на изискването за равнопоставеност. В контекста на изискването на европейското законодателство за пренасяне с повикването на информация за идентификация на линията на викащата страна, регулаторно не може да

бъде търсено равнопоставено третиране на трафика с и без такава. Напротив, считаме, че ситуацията налага решаване на реален и сериозен като финансови измерения конкурентен проблем. В противен случай българските предприятия ще продължат да осъществяват дейността си в условията на неоснователно ограничена с административен акт на регулатора преговорна сила и да бъдат обект на нелоялна конкуренция от редица нерегулирани предприятия извън ЕС/ЕИЗ. Не на последно място, промяна в регулацията ще позволи генерирането на повече приходи на едро, което еднозначно означава повече инвестиции в мрежите и предоставянето на по-качествени услуги за крайните потребители в Република България.

В заключение, **предлагаме в настоящия пазарен анализ на съответния пазар на терминиране, задължението на предприятията за равнопоставено третиране на трафика да бъде ограничено изрично до терминиране на национални повиквания и повиквания с произход държави от Европейския съюз/Европейската икономическа общност, в собствената си мобилна мрежа**. Подобен подход ще е напълно в съответствие с целите и с принципите на пропорционалност, целесъобразност и равнопоставеност, регламентирани в ЗЕС, европейското законодателство в областта на електронните съобщения, и добрите регулаторни практики и тенденции. Нещо повече, коректните анализ и прочит на европейската правна рамка, потвърден и в регулаторната практика през последните години, води до обоснования извод, че описаната либерализация на режима на терминиране на международни повиквания в следващия кръг пазарни анализи е императивно заложена.

Предлагаме следната редакция на т. V 5. от проекта на решение - Ценови ограничения, включително задължения за разходоориентираност:

*„**5.** Продължава и изменя наложените на „Българска телекомуникационна компания" ЕАД, „Мобилтел" ЕАД и „Теленор България" ЕАД задължения, като определя същите, както следва:*

***5.1.** Продължава и изменя наложеното на „Българска телекомуникационна компания" ЕАД, „Мобилтел" ЕАД и „Теленор България" ЕАД задължение за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране на национални повиквания и повиквания с произход държави от Европейския съюз/Европейската икономическа общност, в собствената си мобилна мрежа, считано от 01.07.2016 г. Разходоориентираните цени за терминиране на повиквания се определят въз основа на разходите на ефективен оператор, изчислени чрез BULRIC (Bottom-Up Long-Run Incremental Costs) модел на КРС. Стойностите на разходоориентираните цени се определят с решение на, комисията, прието след адаптиране на модела, одобрен с Решение № 135/14.02.2013 г. на КРС.*

***5.2.** До определяне на стойностите на разходоориентирани цени съобразно **т. 5.1**. „Българска телекомуникационна компания" ЕАД, „Мобилтел" ЕАД и „Теленор България" ЕАД се задължават да прилагат разходоориентирана цена за терминиране на повикванията по т. 5.1. в размер на 0,019 лв./мин., определена с Решение № 135/14.02.2013 г. на Комисията за регулиране на съобщенията."*

В тази връзка, предлагаме, също така да бъдат измени съответно и задълженията по т. V 2.1.8 и V 2.3, като от текста отпаднат думите *„независимо от техния произход"*, като те бъдат заменени с *„национални повиквания и повиквания с произход държави от Европейския съюз/Европейската икономическа общност, в собствената си мобилна мрежа"*.

IV. По отношение на проекто задължението за предоставяне на информация, предвидено в т. V.6. от проекта на Решение

Считаме, че предложената от КРС мярка не отчита наличието на терминиран в мрежите на предприятията трафик без CLI. В допълнение на подробно изложеното в по-горната точка, намираме за некоректно КРС да се дезинтересира от събиране на информация по отношение на трафика без CLI. Посоченото няма да позволи извършването на бъдещ анализ на трафика, спрямо наложените ценови мерки, особено по отношение на терминирания международен трафик.

Не на последно място, липсата на коректни разбивки на трафика по видове, ще доведе до несъответствие между данните общо за терминирания трафик и съответно данните за видовете терминиран трафик.

С оглед всичко изложено, предлагаме т. V.6. от проекта на Решение да бъде допълнена с предоставяне на данни по отношение на приходи от терминиране и съответстващ трафик за повиквания без идентификация на викащата линия.

MAX B numbers (from Mtel to Max)	MAX A numbers (From MAX to Mtel)

ТЪРГОВСКА ТАЙНА

MAX B numbers (from Mtel to Max)	MAX A numbers (From MAX to Mtel)
[redacted]	[redacted]

ТЪРГОВСКА ТАЙНА

MAX B numbers (from Mtel to Max)	MAX A numbers (From MAX to Mtel)

ТЪРГОВС
ТАЙ

tel МОБИЛТЕЛ ЕАД
СОФИЯ
ВХ. № 5780 / 09.09 2015 г.

Министерство на транспорта,
информационните технологии и съобщенията
София 1000, ул. "Дякон Игнатий" №9, тел. 9409/603 568 662 650
Рег. № 11-00-99 Дата 07.09.15 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР НА ТРАНСПОРТА, ИНФОРМАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ И СЪОБЩЕНИЯТА

ДО
Г-ЖА ИСКРА КУСЕВА
ПЪЛНОМОЩНИК НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИТЕ ДИРЕКТОРИ
НА „МОБИЛТЕЛ" ЕАД

Относно: *Проекти на решения за определяне, анализ и оценка на съответните пазари на едро на терминиране на гласови повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи и в индивидуални мобилни мрежи*

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО КУСЕВА,

В Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС) постъпи Ваше писмо с наш рег. № 11-00-99/02.09.2015 г. относно стартирало обществено обсъждане на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) на проекти на решения за определяне, анализ и оценка на съответните пазари на едро на терминиране на гласови повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи и в индивидуални мобилни мрежи.

В тези връзка, бихме искали да Ви информираме, че МТИТС е запознато с изложения в писмото Ви въпрос и през последните няколко месеца е осъществило интензивна кореспонденция с КРС, Министерството на външните работи и Министерството на икономиката.

В средата на м. юли чрез Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз бе изпратено запитване до Генерална дирекция „Търговия" на Европейската комисия за съответствието на регулаторните практики в ЕС с ангажиментите на Република България по международните договори, по които е страна. С писмо № Пв 7.6.1-3054/07.08.2015 г. Генерална дирекция „Търговия" ни информира, че подобен въпрос вече е бил отправен към службите на Европейската комисия от Органа на европейските регулатори в областта на електронните съобщения и те проучват въпроса, като до края на м. септември ще ни представят позицията си.

Същевременно МТИТС подготви становище до КРС в рамките на общественото обсъждане на проектите на решения за определяне, анализ и оценка на съответните пазари на едро на терминиране на гласови повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи и в индивидуални мобилни мрежи. Предвид сериозните аргументи, които представяте, в становището си посочваме, че КРС трябва да представи конкретни и ясни мотиви, с които да обоснове решението си, както и съответните факти, обстоятелства и анализи, касаещи изискването за равнопоставеност, в Общото споразумение за търговията с услуги, включително ако е постъпило подобно искане от регулаторен орган на трета страна.

Също така, в становището ни беше отбелязано, че по отношение изискването страните членки на Световната търговска организация да прилагат недискриминационни условия и ред за достъп и възможност за ползване на телекомуникационни мрежи, са свързани със

София 1000 ул. „Дякон Игнатий" № 9
Тел. 02/940 9771. Факс: 02/988 5094
www.mtitc.government.bg

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Подпис

задължения за предоставяне на достъп и ползване на частни мрежи, гаранция за сигурност и поверителност на съобщенията, технически изисквания и интерфейси, лицензионен режим и др., не става ясно дали и как може да бъде осъществено реципрочно задължение за основните доставчици от трети страни и дали в тази връзка КРС е провеждала консултации със съответните национални органи, регулиращи дейността на тези доставчици.

Акцент в становището ни бе поставен и върху прегледа и оценката на съществуващите регулаторни практики по този въпрос в останалите държави членки на ЕС с цел създаване на по-силни позиции на националните предприятия при преговори с оператори от държави извън ЕС/ЕИЗ, които нямат реципрочни задължения за ценови контрол.

В заключение, отбелязахме че при налагането на ценови задължения, които пряко влияят върху паричните потоци, следва да се отчита приоритетно националния интерес, интереса на българските предприятия и запазването на тяхната конкурентоспособност, както и възможните ефекти върху потребителите.

С уважение,

07.09.2007

Валери Борисов
Заместник-министър на транспорта,
информационните технологии и съобщенията

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

Изх. № 26-00-870

София, 04.09. 2015 г.

ДО

КОМИСИЯ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА

tel МОБИЛТЕЛ ЕАД СОФИЯ 4
ВХ. №5759/08.09.2015г.

КОПИЕ: **„МОБИЛТЕЛ“ ЕАД**
/На № 5552 от 01.09.2015 г./

КОПИЕ: **„БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ“ ЕАД**
/На № 92-00-875 от 28.08.2015 г./

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

Приложено, изпращам на Вашето внимание оригинали на писма № 5552 от 01.09.2015 г. на „Мобилтел“ ЕАД и №92-00-975 от 28.08.2015 г. на „Българска телекомуникационна компания“ ЕАД, свързани с обществено обсъждане на проекти на решения за определяне, анализ и оценка на съответните пазари на едро на терминиране на гласови повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи и в индивидуални мрежи, приети от Комисия за регулиране на съобщенията /КРС/.

В качеството Ви на независим орган, поставените въпроси са от Ваша компетентност.

Препоръчваме при вземане на ценови решения от КРС да се отчита и влияниство им върху държавния бюджет.

Моля да имате предвид, че в писмата на дружествата е посочено, че представената в тях информация представлява търговска тайна, поради което същата не следва да бъде разпространявана.

Приложения: писмо № 5552 от 01.09.2015 г. на „Мобилтел“ ЕАД /наш №26-00-870 от 02.09.2015 г. и писмо №92-00-875 от 28.08.2015 г. на „Българска телекомуникационна компания“ ЕАД /наш № 26-00-858 от 28.08.2015 г.

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ * РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР:
КИРИЛ АНАНИЕВ

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
Подпис: .....

София - 1040
ул. "Г.С.Раковски" № 102
тел. централа: 9859 1
факс: 980 68 63
minfin@minfin.bg
www.minfin.bg

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

telenor
Изх. № RD-338
Дата 11.03.2015г.

Комисия за регулиране на съобщенията
Вх. № КР-01-3551
Дата: 12.03.2015

ДО

Д-Р ВЕСЕЛИН БОЖКОВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА

ЧЛЕНОВЕТЕ НА КОМИСИЯТА ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА

КОМИСИЯТА ЗА
РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА
ул. „Гурко" №6,
гр. София 1000

ОТ

„ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ" ЕАД,
жк. „Младост" 4, „Бизнес Парк Младост" сгр.6, София, 1766, представлявано от Пълномощника на Изпълнителния директор Ангелина Лякова

Относно: *Становище относно Проект на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, на Комисията за регулиране на съобщенията, приет с Решение № 357 от 06 август 2015г.*

УВАЖАЕМИ Д-Р БОЖКОВ,

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА КОМИСИЯТА ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА,

Във връзка с Проект на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, на Комисията за регулиране на съобщенията, приет с Решение № 357 от 06 август 2015г., в установения срок предоставяме на вниманието Ви становището на „Теленор България" ЕАД по Проекта.

I. Общи бележки

Настоящият документ представлява трети преглед на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. В него се определя съответният пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (пазар 2) в съответствие със списъка с пазари, подлежащи на ex-ante регулиране, приложение към Препоръка на ЕК от 9 октомври 2014 г. относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения, подлежащи на регулиране ex ante, определят се предприятия със значително въздействие върху съответен пазар и специфичните задължения, които следва да бъдат наложени, продължени, изменени и/или отменени.

Считаме, че проекто-анализа страда от редица недостатъци, които следва да бъдат отстранени преди по-нататъшното развитие на процедурата. Голяма част от тези пороци са

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

свързани с противоречиви и несъобразени с действителното положение изводи, които или въобще не са мотивирани или са недостатъчно обосновани, както и липса на анализ и оценка на резултатите от предишните анализи и съответно наложените специфични задължения. Проблемите в съдържанието на анализа, на които бихме искали да обърнем внимание са от естество да направят окончателното решение на КРС незаконосъобразно и преди всичко съществено биха навредили на интересите на потребителите, държавата и пазарът на електронни съобщения като цяло. Някои от тези проблеми са:

- противоречие на проекто-анализа с приложимата нормативна уредба, в това число неспазване на изискванията на Методиката по чл. 150, ал. 2 от ЗЕС;
- пропуски при определянето на обхвата на пазара на терминиране на обаждания в мрежата на мобилните предприятия и предлаганите на тях услуги и неотчитане редица съществени фактори, които ще окажат влияние върху пазари на мобилни услуги в бъдеще;
- липса на оценка от наложени с предишните анализи задължения;
- неотчитане на съществени за развитието на пазара фактори.

Тук бихме искали да отбележим някои принципни забележки, които можем да определим като пропуски в извършения от Комисията за регулиране на съобщенията анализ.

1. Отсъствие на оценка от ефекта на наложените специфични задължения с предходния кръг на анализ на същия пазар

На първо място в този анализ отсъства обзор за изпълнението на регулаторните мерки от страна на историческия оператор, наложени с втория анализ на съответния пазар, като според нас това е крайно необходимо предвид обстоятелството, че говорим за трети по рода си анализ и налагани с него регулаторни мерки. Да не се държи сметка за резултатите, постигнати до този момент с оглед свободата на регулатора да направи подбор на регулаторните мерки, които налага, говори за откъснатост и механична преповтаряемост на голяма част от изводите в анализа. Логиката на стабилитет в регулаторната политика изисква именно търсенето на приемственост между последователни анализи на дефинитивно еднакви пазари, за да се търси аргументация за запазване или промяна в прилагане на определения набор от мерки.

Наред с това не е налице анализ и оценка на въздействието от вече наложените мерки от предишния анализ върху развитието на пазара, степента на конкуренцията, технологичното и продуктово развитие на обсъжданите и анализирани услуги. Липсват и изводи за ефективността на наложените мерки, степента на постигане на целите, заложени с въвеждането на мерките, както и основни изводи за следващия регулаторен период. Всъщност така посочената и липсваща в този анализ информация представлява основата на извършването на един последващ анализ. Без тя да се вземе под внимание в своята цялост, не би могла да се направи правилна и пълна оценка на състоянието на пазара, а следователно това би намерило своето отрицателно отражение върху подбора на наложените или изменени задължения по съответния анализ. Считаме, че обобщение и оценка на резултатите от предходния анализ представляват най-съществената и крайно необходима част от новия анализ, с цел да се постигне по-правилен и актуален подход към регулирането на посочения пазар.

2. Отсъствие на детайлна оценка на нови участници в пазара

Действително КРС отбелязва наличието на нови участници на пазара (респ.отбелязва отпадането на съществуващи участници). Извън изброяването и точното посочване на предприятията, КРС в своя анализ не отчита действителното въздействие, което тези участници биха имали за предстоящия регулационен период върху изследваните пазари, както и от друга страна какъв би бил ефекта от отсъствието на налагане спрямо тях, към настоящия момент, на специфични задължения. Това само по себе си се явява предпоставка за непълнота на пазарния анализ. Наличието на предоставен органичен ресурс на тези предприятия (спектър, номерационен капацитет), заявени намерения на тези предприятия да предоставят определен набор от електронни съобщителни услуги на крайни потребители и отчитане на предоставена на регулатора информация за финансовото състояние, са достатъчно

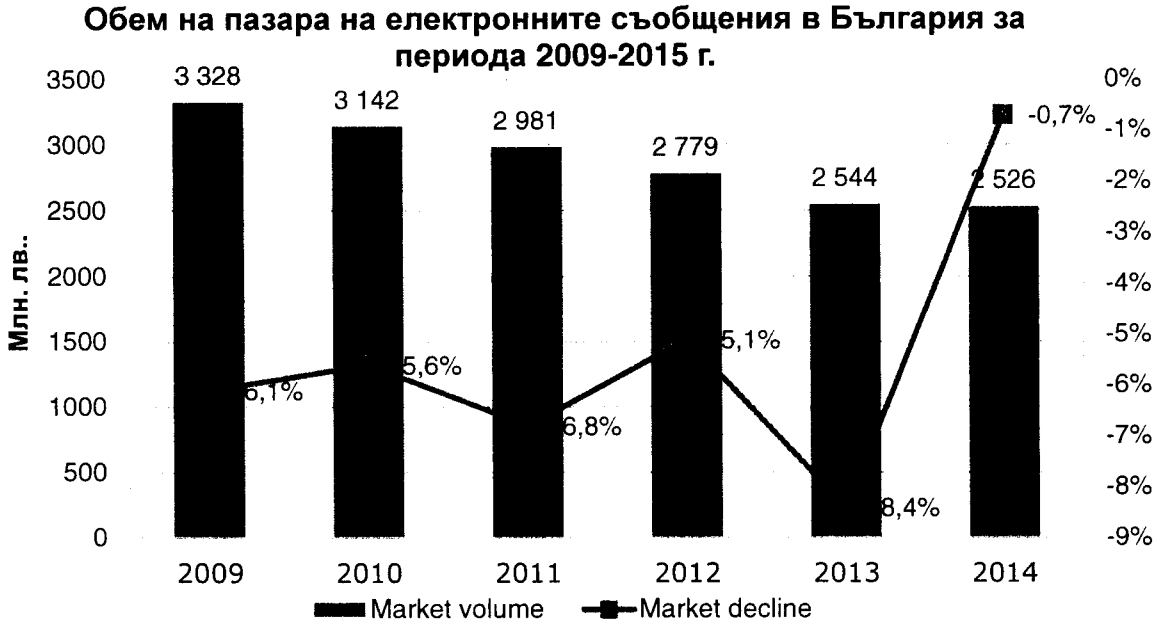
Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

изчерпателни критерии, въз основа на които КРС е в състояние да прецени бъдещата роля и потенциала за въздействие на новите участници в пазарите, регулирани с този анализ. Такава оценка обаче не е налице и това поставя под въпрос до каква степен многократно акцентираната задача на КРС да реализира ex-ante регулация, всъщност се изпълнява чрез този анализ. При всички случаи, отсъствието на налагане на регулаторни мерки сега и налагането им впоследствие, за новите участници на този пазар би породило ефекта на последващо регулиране, което е основополагаща предпоставка за наличие на неравнопоставено третиране на предприятията. В такъв случай, освен че под въпрос е поставен ex-ante ефекта на регулацията, също толкова важен въпрос възниква относно точността в обхвата и оценката на визираните в анализа пазари с оглед отсъствие на отразяване на ролята на всички участници в тях.

3. Необходимост от промяна на задължението за прилагане на единни цени за терминиране, независимо от произхода на трафика

С провежданата през последните 4-5 години реформа в ценообразуването на и условията за достъп до взаимното свързване между телеком операторите в страната цялостният пазар на електронни съобщителни услуги претърпя значителна промяна, както по отношение на общия обем на пазара, така и по отношение на потреблението на услугите от крайните потребители. В периода 2009 – 2014 г. обемът на пазара на електронни съобщителни услуги в България е намалял с 24%, като само за периода 2012 – 2013 г. това намаление е с 8,4%.

Макар резкият спад в цените за взаимно свързване да е една от основната причина за отчитаното общо свиване на пазара, промяната на националните цени по договорите за взаимно свързване има по-слабо практическо отражение върху ефективните парични потоци поради сравнително балансираните трафици, обменяни между телеком операторите в страната.

Източник: годишен доклад на КРС

Значително по-различноразлично е положението за операторите и потребителите на телеком услуги след въвеждането на задължението за прилагане на единни цени за терминиране, независимо от произхода на трафика, довело до приравняването на цените на национално и международно терминиране. Тъй като терминирането на международен трафик е „чист" приход за телеком операторите, той има голямо отражение върху финансовата стабилност на компаниите от сектора и играе водеща роля в подкрепата на развитието на

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

пазара, както по отношение на услугите, които се предлагат и тяхното качество, така и по отношение на технологичното развитие на сектора. Бихме искали да посочим следният факт като пример. В първата година на въвеждането на единните цени за терминиране, Теленор (тогава Глобул) реализира над 20 млн. евро по-малко постъпления. За сравнение – годишната инвестиционна програма на всеки от трите основни оператори в страната е в размер на 60-80 млн. евро годишно. Това следва да покаже, че в силно конкурентната среда на българските телекомуникации, около една трета от средствата за финансиране на модернизацията на националните мрежи, които преди това постъпваха от международен трафик, легнаха директно на плещите на крайните потребители в страната. Това неминуемо се отразява на качеството, разнообразието и иновациите в предлаганите услуги. Средства, които биха могли да се насочат за предлагане на модерни крайни устройства на по-достъпни цени, както и за предлагането на по-атрактивни условия за услуги, се насочват към компенсирането на недостига в инвестиционните програми. В телекомуникационният бизнес, където технологиите се развиват с все по-бързи темпове, инвестирането в нови продукти и услуги, както и в изграждането на все по-модерни мрежи, инвестирането в радиочестотен спектър, са от първостепенно значение. Когато пазарът се свива и приходите намаляват, отражението е най-силно за потребителите, които очакват да имат достъп до евтини, разнообразни, безпроблемни и бързи услуги. Инвестирането в такива услуги и темповете, с които то се осъществява, намалява, в отговор на намалените приходи. Все пак ролята на КРС като секторен регулатор е именно тази - да отчете тези тенденции и да набележи специфични регулаторни мерки, така щото да осигури механизми за развитието на сектора в това число и възможност за технологично развитие. Такава подходяща мярка би била възможността КРС да промени позицията си спрямо съдържащото се в настоящия Проект задължение на предприятията за прилагане на единни цени за терминиране, независимо от произхода на трафика. По този начин предприятията ще са в състояние, въз основа на свободно търговско договаряне да определят своите цени на терминирането на международен трафик от страни извън Европейския съюз. Това би бил подходящ механизъм за известно компенсиране на така или иначе намалените приходи при използването на единни цени за национално и международно терминиране в рамките на Европейския съюз като форма на подкрепа на единния пазар между страните-членки. Подробна аргументация за необходимостта от промяна в позицията на КРС по този въпрос ще намери систематично място в детайлния анализ на наложените от КРС специфични задължения.

II. Коментар на извършения пазарен анализ

1. Състояние на пазара на мобилни телефонни услуги в България

Като част от определянето, анализа и оценката на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи и извършвания в тази връзка анализ на съответния пазар КРС следва да оцени състоянието на пазара на мобилни телефонни услуги в България като обърне внимание на няколко елемента, сред които са участниците на пазара, подлежащ на ex-ante регулиране, неговият обем, брой абонати и относителните дялове на участниците. Това е основата от която се правят първите изводи за пазара и тяхната коректност е от съществено значение за по-нататъшния процес по анализ и оценка.

а) Участници на пазара

КРС определя като участници на пазара на терминиране на гласови повиквания в собствени мрежи трите активни към момента на извършване на анализа предприятия – „Мобилтел" ЕАД, „Теленор България" ЕАД и „Българска Телекомуникационна Компания" ЕАД. Комисията обаче изключва изцяло от анализа „Макс Телеком" ООД и „Булсатком" ЕАД. И двете предприятия притежават разрешения за ограничен ресурс – радиочестотен спектър, като дори предлагат услуги за мобилен достъп до интернет. Това ги прави участници на пазара на мобилни услуги, макар и да не предлагат все още гласови услуги.

Въпреки, че при изготвяне на пазарния анализ КРС е длъжна да прецени бъдещото развитие не само на анализираните пазари, но и на всички свързани пазари, включително и да съобрази: „2. наличието на възможности за прехвърляне на пазарна сила на свързани пазари." (чл. 23, т. 2 от Методика за условията и реда за определяне, анализ и оценка на съответните пазари и критериите за определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара),

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

КРС напълно игнорира обстоятелството, че още преди влизането в сила на пазарния анализ на пазара са вече цитираните две предприятия.

Доколкото настоящия пазарен анализ не предвижда регулиране на цените на терминиран на тези нови участници на пазара на мобилни услуги, а следващия анализ ще бъде направен обективно не по-рано от началото на 2018 г. те ще се възползват от пълна липса на ценово регулиране за дълъг период от време. Това неминуемо ще им позволи да пренесат пазарната си сила от пазара на терминиране на обаждания в мрежата му върху пазара на мобилни услуги на дребно. С други думи, за даден период новите участниците на пазара на дребно на мобилни услуги ще имат съществено конкурентно предимство, което ще им позволи нелоялно по природата си привличане на клиенти и лесно завладяване на пазарен дял за сметка на останалите оператори.

Подобно развитие на телеком сектора в България е нежелано и ще постави съществуващите оператори в неравностойно положение.

Пазарът на мобилни услуги се характеризира със сложност, обусловена от характера на предоставяните услуги и възможността за разнообразие на тези услуги, особено предвид принципа за технологична неутралност. Следва да се взема предвид и бързото развитие на технологиите, позволяващи непрекъснати иновации, както от технологично, така и от продуктово естество. Предоставянето на VoIP услуги също следва да бъде взето под внимание, но това ще бъде обсъдено по-нататък в изложението ни. Изключването на двете предприятия изцяло от анализа като фактори на пазара на мобилни услуги, макар и да не е конкретно на този за терминиране в индивидуални мобилни мрежи, лишава оценката и обосновката на изводите от съществен елемент от действителния пазар. Наличието на две компании, които навлизат на вече силно конкурентен пазар, следва да бъде изследвано и взето под внимание с цел да се изгради цялостната представа за сектора, неговото регулиране и конкуренцията.

В бързо развиващият се сектор на телекомуникациите периодът от 3 години, за който се извършва анализът е сравнително дълъг. Като се вземе предвид че „Макс Телеком" ООД и „Булсатком" ЕАД вече предоставят услуги и съответно развиват мрежите си, е въпрос на време те да предоставят и гласови мобилни услуги, независимо дали в конвенционалния им вид или чрез VoIP или VoLTE, които вече „Макс Телеком" официално обяви, че възнамерява да предлага. В допълнение следва да се вземе под внимание и наскоро подписаният договор за национален роуминг между Мобилтел и Макс Телеком Този период от време със сигурност няма да е по-дълъг от периода, който изготвяният анализ обхваща. Съгласно Препоръката на ЕК от 9 октомври 2014 г. относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения, подлежащи на регулиране ex ante, пазарите следва да се оценяват и определят в перспектива като се вземат предвид условията за развитие на конкуренцията. С отказа да се вземат под внимание двете предприятия КРС не се съобразява с Препоръка, на която, от друга страна, позовава много от своите разсъждения и изводи в Анализа.

Призоваваме Комисията да направи по-задълбочен анализ на ефекта от навлизането на тези нови играчи на пазара на мобилни услуги. Като се вземе предвид гореизложеното, следва да се обсъди и налагането на частични задължения (достъп, прозрачност, равнопоставеност, отчетност) с настоящия анализ, които да служат за гаранция на принципите за равнопоставеност и прозрачност, предвидени в ЗЕС, имайки предвид възможността в най-кратък срок тези предприятия да навлязат на съответния пазар и това да се случи преди следващия анализ. По този начин ще се гарантира цялостен анализ и оценка на мобилния пазар и по-голяма предвидимост на неговото развитие.

b) Обем на пазара, потребители, относителни дялове и конкуренция

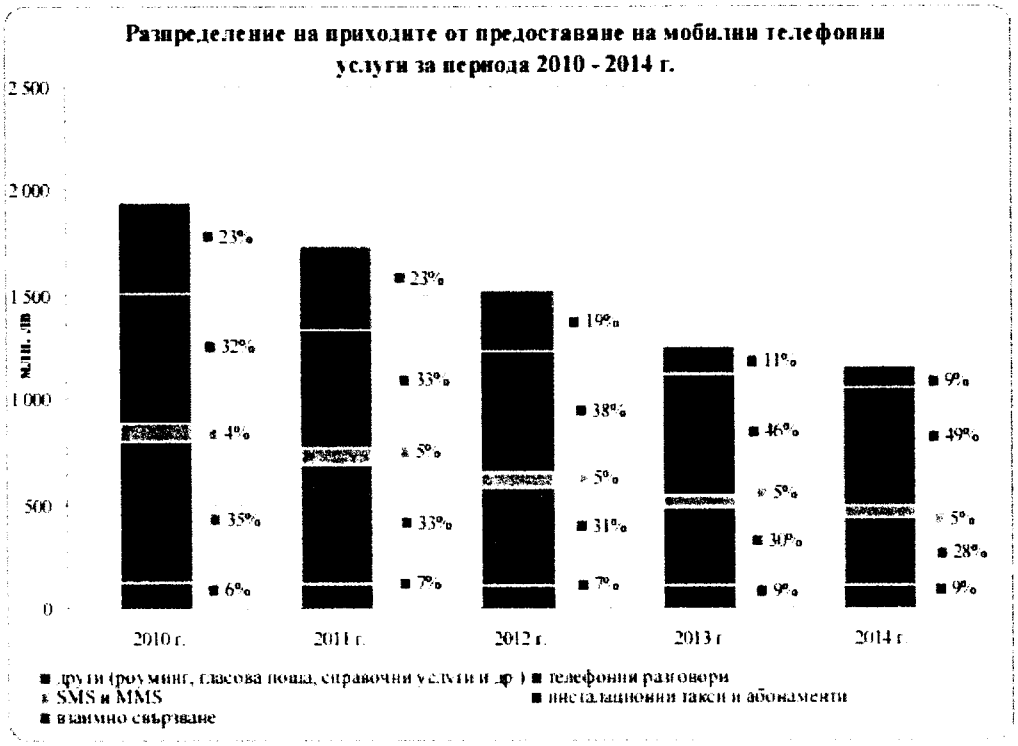
С разглеждането на обема на пазара на мобилни гласови услуги и относителните дялове на участниците на пазара следва да се постави основата на обсъждането на ефекта от регулацията, наложена с предишните два анализа, както върху конкуренцията, така и върху цените на едро и техният ефект върху пазара на дребно и изводите. Бихме искали да отбележим, че в настоящия проекто - анализ липсва такъв анализ, а там където той е частично направен, изводите не отговарят на реалното състояние на пазара.

- В проекта КРС отбелязва: „В рамките на разглеждания период (2011-2014 г.) приходите на предприятията от предоставяне на мобилни гласови телефонни услуги отбелязват постоянен спад и от 1,734 млрд. лв. през 2011 г. достигат 1,157 млрд. лв. през 2014

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

г., като намалението за периода е 33,3%. В сравнение с приходите за 2010 г., когато техният обем е бил 1,935 млрд. лв.9 това понижение е още по-голямо (40,2%)". Също така се отчита и увеличаването със 122% на приходите от пакетни услуги.

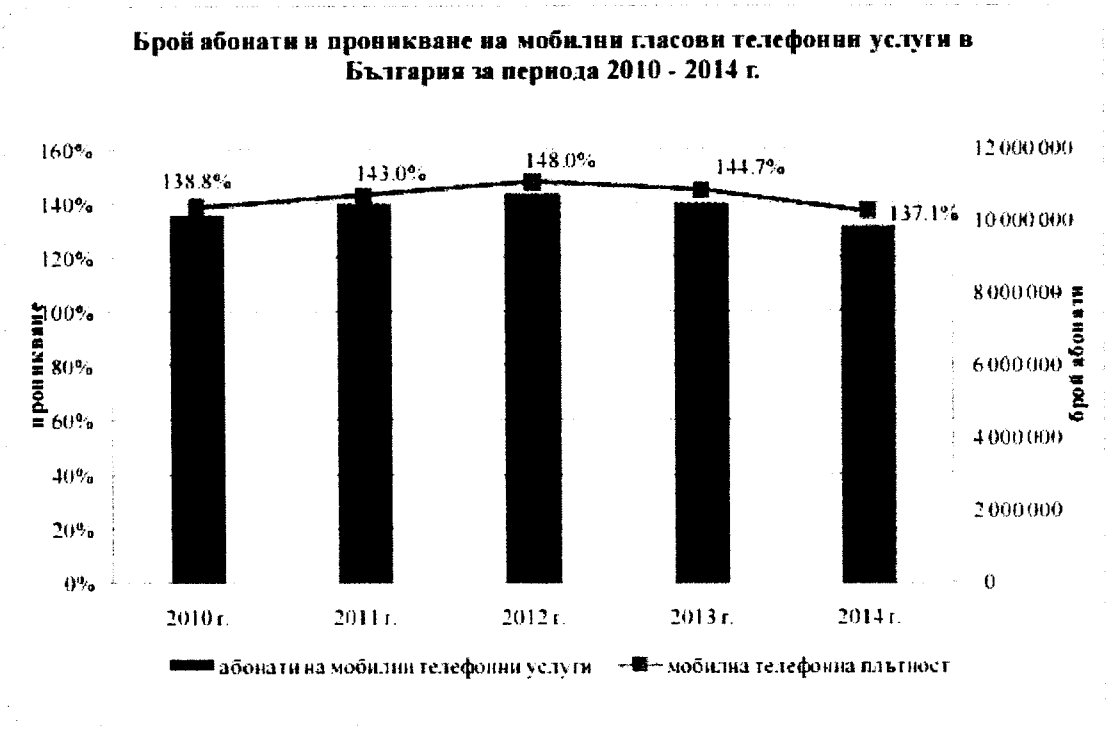
Видно от фигурата по-долу, показваща разпределението на приходите от предоставяне на мобилни телефонни услуги за периода 2010 – 2014г., в разглеждания период се наблюдава драстично намаляване на приходите от взаимно свързване, което е всъщност пазарът на едро. Заедно с това се наблюдава и свиване на приходите от телефонни разговори. Единственото увеличение, което заслужава внимание е това на приходите от инсталационни такси и абонаменти.

Източник: Годишен доклад на КРС за 2014г.

- На следващо място, заслужава да се обърне внимание на информацията, отнасяща се до потребителите на мобилни гласови телефонни услуги. Видно от графиката по-долу, тенденцията в последните 2 години е към намаляване на потребителите. Мобилната телефонна плътност намалява и като се има предвид една от причините за това – намаляването на броя на абонати с повече от една SIM карта, това е още един аргумент в подкрепа на твърдението, че конкуренцията е развита на високо ниво.

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

Източник: Данни на КРС

- Необходимо и интересно е да се наблюдават тенденциите при разпределянето на относителните дялове на пазара на мобилни телефонни услуги. Според данните, които КРС предоставя в анализа си ясно се вижда стабилна посока към уравновесяване на дяловете. Тенденцията на намаляване на дела на „Мобилтел" ЕАД, както по отношение на абонати, така и по отношение на приходи и терминирани минути, се запазва. За сметка на това „Българска телекомуникационна компания" ЕАД продължава да набира пазарна сила и да печели все по-голям дял по отношение на всеки от посочените по-горе критерии. Увеличението е с над 10 процентни пункта за периода 2010 – 2014г. Относителният дял на „Теленор" ЕАД не търпи драстична промяна в разглеждания период. От всичко това може да се направи заключение, че процесите по преразпределяне на пазарни дялове и то със стабилни тенденции са поредно доказателство за наличието на конкурентен пазар на мобилни услуги.

Разгледаните по-горе показатели за състоянието на пазара подкрепят тезата за конкурентен пазар на мобилни услуги. Налице е тенденция към намаляване на приходите, особено на ниво пазар на едро, съчетано с намаляващо проникване на мобилните услуги и насока към изравняване на пазарните дялове на действащите играчи на пазара. Основна роля в доказването на наличието на силна конкуренция играят и цените на едро и дребно, но те ще бъдат разгледани по-нататък в изложението.

2. Определяне на съответния пазар

Съответните пазари на обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за които се оценява ефективността на конкуренцията, са пазари на едро или пазари на дребно, като всеки от тях се състои от продуктов и географски пазар. Съгласно Методиката по чл. 150, ал. 2 от ЗЕС, продуктовият пазар включва всички обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, които могат да се приемат от потребителите като взаимозаменяеми по отношение на техните характеристики, предназначение и цени (чл. 4, ал. 3 от Методиката). Съответният продуктов пазар (чл. 5 от Методиката) включва всички обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за които е налице: взаимозаменяемост при търсенето и взаимозаменяемост при предлагането. Географският пазар включва определена територия, в която се предлагат съответните взаимозаменяеми обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги.

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр 6
1766 София
www.telenor.bg

При определянето на съответен пазар КРС допуска съществена грешка, която следва да бъде отбелязана и поправена в окончателния вариант на пазарния анализ, за да се счита, че оценката е направена правилно и с необходимата пълнота. В проекто-анализа КРС прави извод, че от гледна точка на търсенето на дребно не са налице услуги, които да могат да бъдат разгледани като взаимозаменяеми по отношение на услугата терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Това твърдение на Комисията е само отчасти вярно, тъй като е направен пропуск при разглеждането на възможните взаимозаменяеми продукти и пазари.

Според КРС при предлагането на възможности за осъществяване на изходящи повиквания посредством софтуерни продукти, използващи пренос на глас от типа компютър-компютър и компютър-телефон чрез интернет протокол (VoIP), при което не се използват номера от ННП, е налице липса на гарантирано качество на предоставяните услуги и необходимост от инвестиране от страна на потребителите в технически средства. Поради това КРС счита, че неуправляемите VoIP услуги не са взаимозаменяеми с гласовите повиквания в мобилни мрежи. Също така позицията на комисията е, че услугите, предоставяни чрез ОТТ приложения, са по-скоро допълващи и от гледна точка на търсенето не е налице взаимозаменяемост тези форми на комуникация чрез мобилен пренос на данни от една страна и гласовите повиквания към мобилни мрежи от друга.

При настоящото състояние на телекомуникационните услуги и бързото им развитие, както и имайки предвид непрекъснатото подобряване на мрежите на българските оператори (многократно Теленор е комуникирало с КРС постигнатото в тази насока) е неправилно да се отхвърля така категорично възможността за взаимозаменяемост на ОТТ услугите с мобилните гласови такива. От една страна, съгласно изложеното становище преносът на глас чрез използване на софтуерни продукти може да стане единствено чрез комуникация компютър-компютър и компютър-телефон. Изключването на пренос на глас чрез ОТТ приложения при комуникация телефон-телефон не отговаря на реалното състояние на пазара. С все по-голямото навлизане на т.н. смартфони и възможността за използване на приложения за пренос на глас, при които не е използват номера от ННП, тези начини се превръщат в реална алтернатива на конвенционалната гласова услуга. Невземането й под внимание създава опасност от изкривяване на преценката и неправилно определяне на продуктовия пазар, което е в основата на пазарния анализ.

Отделно, бихме искали да насочим вниманието Ви към данните за средномесечен брой изпратени кратки текстови съобщения от абонати през периода 2010 – 2014 г., представени в анализа. Считаме, че така представена, информацията не отразява коректно състоянието на пазара. От една страна, необходимо е да се уточни, че съгласно данни, които също са представени в анализа, броят на абонатите след 2012 г. започва да намалява. Предвид това, че информацията за текстовите съобщения е дадена като съотношение между изпратени съобщения и абонати на средномесечна база, считаме, че това е неправилен подход, за да се оцени реалната тенденция. В тази връзка, считаме за по-правилно Комисията да представи и интерпретира абсолютни данни за общия брой изпратени съобщения, а не под формата на сравнителни стойности.

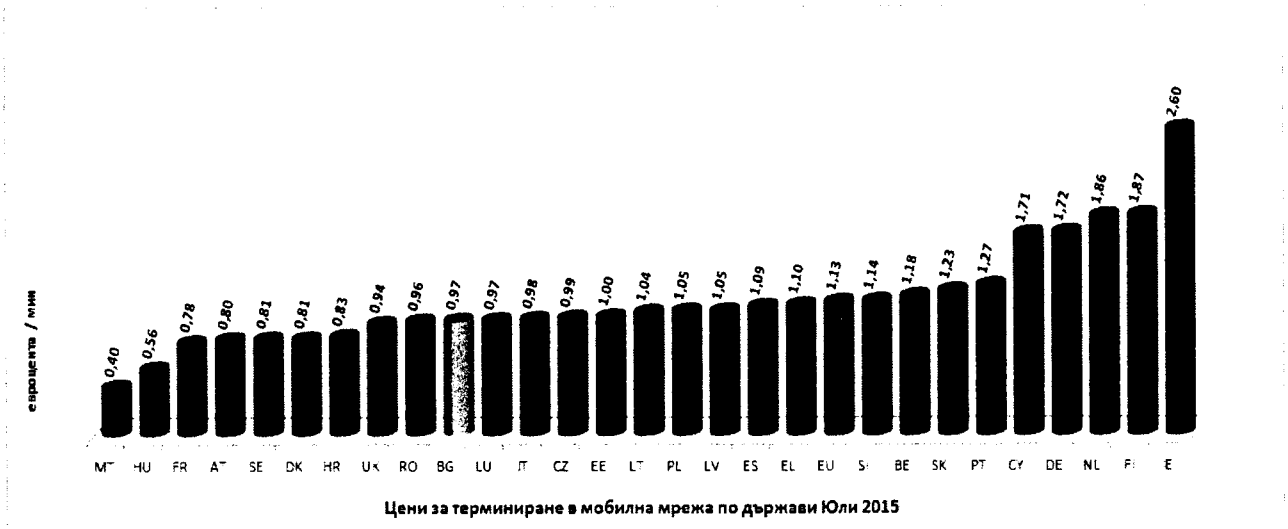
Считаме, че грешките при определяне на съответния пазар са порок, който би довел до неправилност на анализа и неговата незаконосъобразност, особено с оглед изискванията на Методиката по чл.150, ал.2 от ЗЕС.

3. Цени, ценова политика и конкуренция

Бързото и драстично намаляване на цените за терминиране и уеднаквяването на цените за национален и международен трафик в комбинация с изключително конкурентния пазар на дребно и непрекъснато намаляващите от това цени на услуги, както и необходимостта от непрестанни и скъпи иновации води до огромен натиск върху играчите, намаляване на маржовете, с които работят те и създаване на условия за слизане на цените на едро под разход. Като цяло, цените в ЕС за терминиране са ниски, но в България, те са много под средното ниво. Видно от долната графика България е на 9то място, поставена на близки нива с държави като Великобритания и Италия. А това са пазари, с които българският по никакъв начин не би могъл да се сравнява, нито като обем на обменяния трафик, нито като брой на потребителите на мобилна услуга. Както вече отбелязахме, това създава опасност от спадане на цените на едро под съответния разход за минута. Видно от горното, може да се направи извод, че е достигнат етап, на който бъдещо намаляване на цените може да доведе до

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

непредвидими последици за пазара, изкривяването му и създаването на неблагоприятна конкурентна среда. Колкото по-ниски са регулираните цени и стеснен маржът, в следствие на силната конкуренция на пазарите на дребно, толкова по-неблагоприятна е бизнес средата. В същото време, имайки предвид огромните инвестиции, които са необходими за изграждане и поддържане на мрежи, стремежът на КРС да привлича и стимулира навлизането на нови играчи на телекомуникационния пазар изглежда все по-нереалистичен. По този начин, целта на ex ante регулацията има опасност да се изгуби и предприетите мерки да навредят на пазара, а съответно и на потребителите.

Цени за терминиране в мобилна мрежа по държави Юли 2015

Източник: Cullen International

Считаме, че има доказателства за достатъчно развита конкуренция на пазара на дребно на мобилни услуги. В допълнение към вече разгледаните доказателства в подкрепа на нашето твърдение са и данните за движението на цените на дребно. В анализа си КРС отбелязва, че трафикът към други мрежи в абсолютна стойност нараства със 102%, докато намалението при цените за повиквания към други мобилни мрежи намалението е близо 60%. От тези данни Комисията извежда заключението, че спадът е в резултат на намаляването на цените на едро. Считаме твърдението за не изцяло вярно и обосновано. Докато причинно-следствената връзка при намаляването на приходите от международен трафик и намаляването на цените за терминиране е доста ясна, тук изводът не е съвсем верен.

Няма доказателство за директният ефект на намалените цени за терминиране на едро и намаляването на цените на дребно, а дори е възможен и обратният ефект. Тук е моментът да обърнем внимание на така наречения "waterbed" ефект. В теорията се застъпва становището, че намаляването на цените на едро за терминиране води и до намаляване на цените на дребно, които заплащат крайните потребители. Същевременно обаче следва да се има предвид, че самото намаляване на цените за терминиране не води автоматично до намаляване на цените на дребно. Възможна е дори и обратната хипотеза, при която несъразмерното и непропорционално намаляване на цените за терминиране поставя телекомуникационните оператори в ситуация, при която те са неспособни да възстановяват направените разходи, като за тях възниква необходимостта от увеличаване на други цени на дребно или отделни елементи в цените на дребно, за да компенсират наложените ценови ограничения. Цената за терминиране на повиквания в мобилните мрежи представлява компонент от цялостна цена – в този смисъл при регулиране на един компонент от цялото възниква вероятността от увеличаване на друг компонент, запазвайки общата цена. Този ефект е широко разпространен и се нарича ефектът "waterbed."

Идеята на "waterbed" ефекта е следната – приходите, получени от терминиране на повиквания в мобилната мрежа на оператора, представляват част от общата ценова политика на предприятието, и когато то формира политиката и бюджета си, взима предвид и тези приходи. Колкото по-високи са приходите, произтичащи от терминиране на повикванията в мобилната мрежа, толкова по-малко телекомуникационният оператор ще печели от своите потребители чрез цените на дребно. В този смисъл е нормално всеки мобилен оператор да

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

„връща" част от приходите си, получени по този начин, обратно на своите потребители чрез намаляване на месечните абонаменти или чрез предоставяне на пакети с повече брой минути за разговори в мрежата на оператора, защото, действайки така, се увеличава броят на абонатите на предприятието, а от тук и приходът от терминиране на повиквания в мобилната мрежа на оператора. Накратко "Waterbed" ефектът представлява следната закономерност – при регулиране на една цена, която се явява компонент от друга – обща (генерална) цена, това регулиране е възможно да предизвика покачване на останалите компоненти на общата цена в следствие на склонността на предприятията към оптимизиране на бюджетите.

Ефектът "waterbed" е установен от Ofcom[1] и други регулаторни органи. Genakos and Valletti (2008) аргументираха за 24 страни (20 европейски и Нова Зеландия, Австралия, Япония и Турция) наличието на подобен ефект. По-конкретно посочените изследователи са установили, че при намаляване на цените за терминиране на повиквания в мобилните мрежи с 10 % се е достигнало до увеличаване на цените на дребно с 5%. В тази връзка не е правилно да се приема, че намаление в цените за терминиране води автоматично и до намаление и в цените на дребно, още повече когато цените за терминиране са регулирани до нива, по-ниски от действителната цена. В посоченото изследване се п одчертава, че описаният ефект възниква дори на пазари с по-силна конкуренция. Изрично се подчертава, че драстично и несъразмерно намаление на цените за терминиране може да има обратния ефект, а именно увеличаване на цената на дребно.

Имайки предвид гореописаното, считаме за неустановено, че намаляването на цените на едро за терминиране в мобилни мрежи от страна на КРС с наложените задължения с предишните анализи има категорично пряко отношение към намаляването на цените. Съответно, считаме твърденията на КРС за неоснователни. На мнение сме, че цените на дребно намаляват в отговор на нарастващата конкуренция и ценова борба между операторите. Като се вземат предвид и фактори като: намаляващи приходи, намаляващо проникване на мобилни услуги, увеличен трафик, особено към други мобилни мрежи, тенденция към приближаване на дяловете на участниците, изключително ниски цени на едро за терминиране, а в същото време намаляване на цените на дребно, логично е да се стигне до заключението, че на пазара на мобилни услуги на дребно има развита конкуренция, която успява да саморегулира цените и да запази тенденциите за либерализиране на самият пазар.

В проекто-анализа КРС никъде не взема предвид тази конкуренция и изцяло обосновава тенденциите на пазара с намаляването на цените на едро. Този подход на регулатора е опасен за конкуренцията. Пренебрегването на постигнатото на пазара на дребно и налагането на повтарящи се мерки, които носят всички белези на свръх регулация може да доведе то изкривяване на конкуренцията и засягане на пазарите, както на едро, така и на дребно. Необходимо е да се направят промени в приетия от КРС подход на регулиране и да се направи анализ на постигнатото. Наличието на цялостен анализ на пазара на мобилни услуги, който да разглежда наложените до сега задължения, ведно с анализ на ефекта от регулацията, ще помогне за правилно регулиране на конкретния пазар на едро на терминиране.

В светлината на това заключение, бихме искали да обърнем внимание на Препоръката на ЕК от 9 октомври 2014 г. относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения, подлежащи на регулиране ex ante. В нея се заявява, че както за Комисията, така и за националните регулаторни органи отправната точка за идентифицирането на пазари на едро, които подлежат на регулиране ex ante, е анализът на съответните пазари на дребно. Следва да се оцени дали пазарите на дребно са действително конкурентни от гледна точка на бъдещо развитие при липса на регулиране, основано на констатирането на значителна пазарна сила. От друга страна, анализът следва да вземе предвид въздействието на други видове регулация, приложими към съответния пазар на дребно и свързаните с него пазари на едро по време на съответния период. Ако засегнатият пазар на дребно е действително конкурентен с оглед на бъдещо развитие при липса на регулиране ex ante на отговарящия съответен пазар на едро, това следва да насочи националния регулаторен орган към заключението, че на равнището на пазара на едро вече не е необходимо регулиране. Ако национален регулаторен орган сметне, че при липса на регулиране на равнището на пазарите на едро, идентифицираните пазари на дребно се характеризират с устойчива конкуренция, той

[1] Ofcom's mobile termination rates statement as of 27 March 2007, published on Ofcom's official website.

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

може също да заключи, че не е необходимо повече да се прилага регулиране ex ante на равнището на пазарите на едро.

При анализа, оценката и определянето на пазара на мобилни услуги КРС не е изпълнило нито една от тези препоръки. Налице е сляпо прилагане на списъкът, приложен към препоръката, в нарушение на националното законодателство, без да е направен цялостен и обстоен анализ на всички фактори, от които се влияе конкуренцията на съответния пазар на терминиране в мобилни мрежи на едро. По никакъв начин не е оценено въздействието на пазарите на дребно, както и развитието на сектора и неговата специфика.

В заключение, бихме искали отново да наблегнем на факта, че въз основа на наличните данни, посочени в анализа, може да бъде направено заключение, че съществува конкуренция на пазара на дребно на мобилни услуги, което неминуемо има влияние и върху пазара на едро и тенденциите при него. Като не са взети под внимание тези факти анализът на КРС е непълен, незаконосъобразен и следва да бъде съобразен и допълнен. Необходима е промяна в наложените задължения, както и в кръга на предприятията, на които те са наложени.

III. Анализ на наложените специфични задължения.

Предвид направените по-горе в изложението ни обосновани заключения, считаме, че след да се направят изменения в наложените с анализа специфични задължения, с цел да се вземат под внимание особеностите на пазара, неговото досегашно развитие, сегашно състояние и бъдещ прогрес.

1. Специфични задължения за достъп, прозрачност и равнопоставеност.

С настоящия анализ и проекторешението, с което се определя съответния пазар, предприятията със значително въздействие и специфичните им задължения се следва установена от КРС тенденция на механично прехвърляне на вече наложени задължения. Дори и да бъдат правени промени, те са само привидни, а смисълът се запазва същият. Това се дължи на липсата на оценка за прилагането на тези задължения, каквато съгласно Методиката по чл. 150, ал.2 от ЗЕС, следва да се извърши.

Бихме искали да обърнем внимание, че наложените с проекторешението задължения за достъп, прозрачност и равнопоставеност са част от съществуващото законодателство в същия обем и обхват. Те са предвидени, както в ЗЕС, така и в Наредбата за № 1 от 19 декември 2008 г. за условията и реда за осъществяване на достъп и/или взаимно свързване. Основен в правото е принципът за правна икономия. След като нормите, ведно с административно-наказателните санкции при неизпълнение, са предвидени във вече действащ нормативен акт, не е необходимо те да бъдат преповтаряни в индивидуален административен акт. Въпреки това, по-сериозният пропуск е оценката на ефекта от досега наложените такива задължения. Налагането им с всеки следващ анализ би било обосновано, ако регулаторът прецени, че това е необходимо и то след извършване съответния анализ на постигнатите резултати и тяхното влияние върху пазара. Такова липсва и това създава впечатление за механично преписване на посочените задължения.

На следващо място, както бе отбелязано и по-горе в изложението ни, би следвало да се направи оценка и анализ на ролята на новите предприятия на пазара на мобилни услуги, макар и те все още да не предоставят гласови услуги чрез номера от ННП. Оценката за тяхното въздействие и включването им в обхвата на специфичните задължение ще осигури прозрачност и предвидимост на анализа и наложените задължения. Ако регулаторът оцени и прецени, че задълженията за достъп, прозрачност и равнопоставеност следва да са част от решението в неговия краен вариант, то в обхвата на тези задължения могат да бъдат включени и новите предприятия, за да се спазят целите на анализа и определянето на пазари с ex ante регулиране.

2. Задължение за предоставяне на информация

В проекторешението за определяне на съответния пазар и предприятията, попадащи в неговия обхват е предвидено задължение за предоставяне на информация, съгласно което предприятията трябва да предоставят на всеки 6 месеца информация в детайли относно

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

Приходи от терминиране и съответстващ трафик общо за всички повиквания, за повиквания от други мрежи, за повиквания от фиксирани мрежи, в т.ч. и отделно обема на трафика, генериран от собствените фиксирани номера към мобилната мрежа на съответното предприятие, на международни повиквания и съответстващ трафик общо, както и в разбивка за терминиране на международни повиквания, генерирани от държави от Европейския съюз и Европейската икономическа зона (ЕС/ЕИЗ) и съответстващият им трафик и за терминиране на международни повиквания, генерирани от държави извън ЕС/ЕИЗ и съответстващият им трафик.

Считаме, че наложеното задължение непропорционално и представлява допълнителна регулаторна тежест, която изисква да се направят допълнителни разходи, без да е налице обоснованост при налагането. Необходимо е КРС да изложат обосновка по отношение на това за какво ще служат тези данни, как те ще бъдат използвани и каква ще е ползата за развитието на пазара от тяхното предоставяне. Така формулирано задължението единствено създава тежест за предприятията тъй като информацията е отделна от вече съществуващите въпросници, а за част от нея дори не са изградени функционалности, по които да бъде събирана, което ще доведе до допълнителни разход и ангажирани ресурси за неясна цел. Апелираме задължението да бъде променено като бъде съобразено със съществуващите такива въпросници, а наред с това да бъде представена мотивирана обосновка за необходимостта от събирането на такава информация.

3. Задължението за разделно счетоводство

С настоящия проекто-анализ отново се продължава задължението на операторите за разделно счетоводство, което обхваща цялостната дейност на предприятията като те се задължават да го изпълняват в съответствие с изискванията на „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство".

На първо място, считаме, че отново не е спазено изискването за оценка на ефекта от наложеното задължение. Не са налични каквито и да било изводи от страна на регулатора, въз основа на предоставените данни по разделното счетоводство. На база на информацията, която КРС получава по отчетите от различните оператори, е необходимо Комисията да направи изводи по анализа, за да се постигнат целите, заложени в Методиката.

С Методиката се поставят следните цели, за да бъде ефективно задължението за разделно счетоводство:

- Доказване на изпълнението на наложени специфични задължения за прозрачност, равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране от предприятия със значително въздействие на съответен пазар;
- Доказване, че предприятието със значително въздействие на съответен пазар не прилага прекалено високи цени, като по този начин възпрепятства навлизането на нови участници на пазара;
- Доказване, че предприятието със значително въздействие на съответен пазар не прилага прекалено ниски цени, като по този начин стимулира неефективното навлизане на пазара;
- Сигурност за конкурентните предприятия. Чрез информацията от регулаторните отчети за конкурентните предприятия ще се осигури гаранция, че в съответствие с наложено задължение за разходоориентираност, цените на услугите съответстват на разходите за предоставянето им;
- Гарантиране на прозрачност при предоставянето на услуги на пазари, които подлежат на ex ante регулиране и на които е определено предприятие със значително въздействие;

- Предоставяне на достатъчна счетоводна информация, детайлизирана по необходимия начин, която да осигурява възможност за установяване на наличие или липса на прекалено високи цени, хищническо ценообразуване, ценова преса или антиконкурентно крос-субсидиране при предоставяне на услуги от предприятие със значително въздействие на съответен пазар;

- Осигуряване на необходимите данни за установяване на ефективността при предоставянето на различните услуги на едро и дребно.

В анализа КРС не оценява постигането на нито една от тези цели. По този начин се поставя въпросът за какво е необходим това иначе толкова тежко задължение. Единствената полза от разделното счетоводство е, ако данните, с които разполага само и единствено КРС в цялост бъдат използвани за постигането на горепосочените цели и използването им за по-

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

добър анализ на пазара. Отчетите са достатъчно подробни и обхващат целият бизнес на предприятията, за да могат да дадат ясна картина за състоянието, а оттам и за тенденциите на пазара на електронни съобщения като по този начин дават на Комисията силен инструмент за правилна политика и регулация в сектора. На този етап обаче, след като вече сме предоставили 3 поредни години такива отчети, не е налице никакъв извод, базиран на тях.

Тук е мястото да обърнем внимание и на една тенденция, която маркирахме по-рано в изложението ни. Отчитането на ръст от 122% в разглеждания период на приходите от пакетни услуги. Безспорно, тази тенденция няма да изчезни, а по-скоро ще се засили в следващите години, особено имайки предвид консолидирането на пазара и увеличаването на продуктовото портфолио на операторите. Предприятията предоставящи в пакетите си услуги от няколко различни пазара, в това число мобилни, фиксирани, интернет и телевизионни услуги, съчетават услуги от пазари, които не подлежат на ex ante регулиране и нямат наложени ценови ограничения. На практика това създава възможност за крос-субсидиране между различните пазари. Единственият начин това да бъде избегнато е чрез използването на данните от отчетите по разделното счетоводство, с които КРС разполага и трябва да анализира и преценява тези рискове. Това задължение може да бъде успешно използвано, за да се избегне изкривяване на конкуренцията на пазара на електронни съобщения и да не се допусне частична регулация.

4. Разделяне на международния трафик на такъв от страни в ЕС/ЕИЗ и такъв извън ЕС/ЕИЗ

Тенденцията за обединяване на Европа на пазара на електронни комуникации все повече се задълбочава, с цел да осигури конкурентно предимство на Европа пред останалия свят. Последните предложения на Европейската комисия за *Digital Single Market* неоднозначно сочат, че усилията на всички участници на телекомуникационния пазар – както на операторите, така и на регулаторите, следва да се обединят, с цел увеличаване на конкурентоспособността на Европа.

Интернет и дигиталните технологии трансформират със скоростни темпове нашия свят, но все още са налице бариери, които ограничават гражданите, бизнеса и правителствата да се възползват изцяло от тези технологични развития. В същото време секторът като цяло се развива, предлагането и потребителското търсене се развиват, а пазарите остават изолирани на национално ниво. За този феномен до голяма степен способства и *ex-ante* свръхрегулацията, бидейки единствената засега възможна спирачка пред освобождаването на пазара изцяло на ниво конкурентни отношения и възможността същият да бъде поставен в рамките на *ex-post* регулацията.

Ето защо ЕС предвижда да създаде *Единен пазар*, който да посрещне нуждите на дигиталната ера – да бъдат премахнати регулаторните прегради и да бъдат обединени двадесетте и осем национални пазара в един. Това би могло да донесе € 415.0 милиарда годишно за икономиката на ЕС и да създаде стотици хиляди нови работни места[2].

С постигането на целите на *Digital Single Market* ще се осигури позиция на Европа като световен лидер в цифровата икономика, и по този начин ще се подпомогнат европейските компании да осъществят икономически растеж, а на потребителите ще бъде предоставена възможност за по-качествени и надеждни обществени услуги.

За това е необходимо всяка страна-членка да предприеме адекватни мерки, за да се отговори на новите предизвикателства, свързани с развитието на сектора, насърчаването на конкуренцията и защитата на потребителите, както и да се постигнат целите, залегнали в *Digital Single Market*.

В тази връзка е необходимо всяка една от държавите–членки, в лицето на съответните законодателни и регулаторни органи да се стреми към постигането на максимално ниво на унифициране на европейските законодателства и регулаторни мерки по засегнатите от *Digital Single Market* сектори:

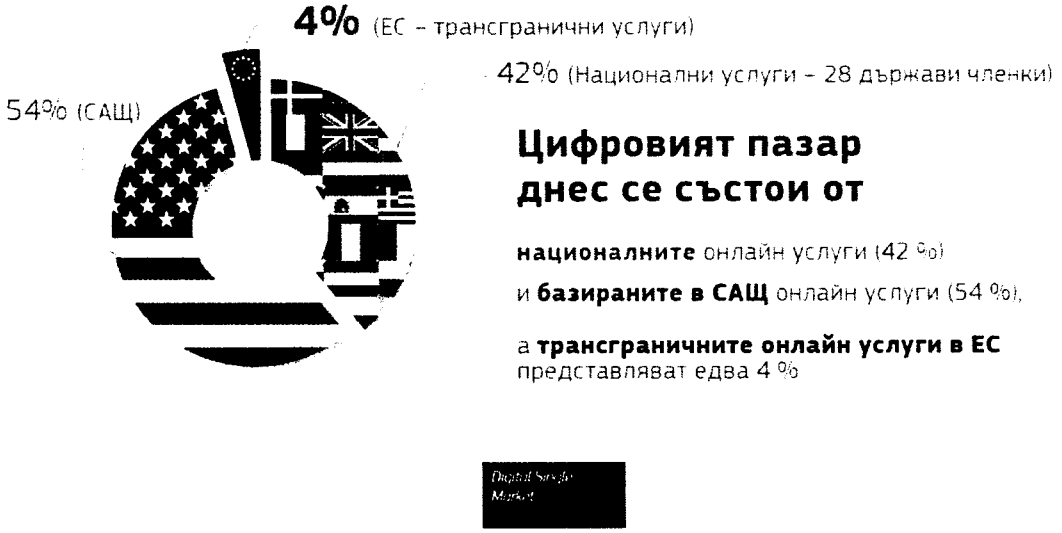
1. Достъп за потребителите и предприятията до цифровите стоки и услуги в цяла Европа.

[2] http://ec.europa.eu/priorities/digital-single-market/

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

2. Създаване на подходящи условия за развитието на цифровите мрежи и услуги.
3. Създаване на европейска цифрова икономика и общество с потенциал за растеж.

Определените от ЕК срокове за постигане на трите големи цели предполагат да се заложат такива условия за европейския телеком бизнес, че той да отговори на предизвикателството да се превърне в пазарен лидер с възможности да е конкурентноспособен с не-европейските гиганти *Google* и *Facebook*, които към настоящия момент доминират пазара.

Фигура 1

В проекта на пазарен анализ за **фиксирани услуги** КРС отбелязва, че *„в последните години се наблюдава промяна в подхода на регулаторните органи на държавите-членки по отношение на регулирането на цените за терминиране на международни гласови повиквания. Тази промяна се изразява в прилагане на диференцирани цени за терминиране на международни гласови повиквания в зависимост от това дали те са генерирани от държави в или извън ЕС/ЕИЗ."*

- КРС отбелязва, че от анализите на регулаторните органи, които прилагат диференцирани цени за терминиране на международните повиквания в зависимост от произхода на повикването е видно, че *„подобен подход е изключение"*.

- КРС прави извод, че на разглеждания пазар на национално ниво не е налице конкурентен проблем, поради това, че *„изходящите международни повиквания към държави извън ЕС/ЕИЗ се пренасят от транзитиращи предприятия"*, тъй като част от операторите са посочили, че имат единна цена за изходящи международни повиквания, която не може да се раздели на цена за терминиране и цена за транзит.

- Вторият довод на Комисията е, че *„регулаторът не би могъл да заключи, че българските потребители заплащат по-високи цени за международни разговори с потребители на фиксирана гласова телефонна услуга от най-търсените дестинации извън ЕС/ЕИЗ, в сравнение с цените, които заплащат за разгори с потребители от държави в ЕС/ЕИЗ."*

Направените в *Проекта на Анализ на пазара на фиксирани услуги* изводи на регулатора разглеждат в много тесни граници пазара и конкурентните проблеми, които биха могли да възникнат в бъдеще. Още повече, в *Проекта на Анализ на пазара на мобилни услуги* тези изводи не са направени, в разрез с факта, че този пазар е много по-голям и с много повече конкурентни проблеми.

От представените в *Проекта на Анализ на пазара на мобилни услуги* от Комисията обобщени данни за входящия и изходящия международен трафик е видно, че има значителен ръст на входящия международен трафик и обратна тенденция при изходящия. Изводът на Комисията за цялостно повишаване на трафика между държавите-членки е едностранчив и отразява рязкото покачване на входящия трафик, но не и намаляването на обема минути,

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

изходящи към дестинации в ЕИЗ. При наличие на запазващо се в годините относително постоянно отношение от 70%:30% на обемите на изходящия трафик за трафик към ЕИЗ спрямо трафик извън ЕИЗ е ясно, че потреблението и изходящи международни повиквания не се влияе от дестинацията. На база на предоставените на Комисията данни от предприятията в изпълнение на Решение № 257/2015 е изведен твърдението, че в топ пет на дестинациите с най-голям обем на трафика (входящ и изходящ) са държави-членки на ЕС, като държавите извън ЕС/ЕИЗ се появяват в топ пет за периода 2012-2014 г. само в една година и само за един оператор. Само в данните подадени от Теленор България е видно, че държава/държави извън ЕС/ЕИЗ присъстват във всички години за разглеждания период, както в подадените данни за входящия, така и в данните за изходящия трафик. Наличие на дестинации като Турция и Русия в топ пет на дестинациите е в подкрепа на гореизложената теза, че търсенето и съответно потреблението на изходящ международен трафик не се базират на принадлежност на определена дестинация към ЕИЗ (съответно от ценовите равнища на дребно), а от други макро и микроикономически фактори.

Пазарът терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи в ЕС подлежи на ценова регулация, поради това, че всеки оператор е със 100 % господстващо положение в своята мрежа, и е налице риск от затваряне на терминирания трафик и необосновано повишаване на цените за останалите оператори. В страните извън ЕС/ЕИЗ такава регулация не е налице, и – съответно – цените се определят на търговски начала, като в повечето случаи те са по-високи от цените за терминиране на операторите в ЕС.

За да се справят с тази асиметрия, в защита на икономическите интереси на операторите, на крайните потребители, и на икономиката на самата държава като цяло, все повече европейски регулатори вземат решение да прилагат диференцирано тарифиране на цените за терминиране на международен трафик *в и извън* Европейската Икономическа Зона (ЕИЗ, Общ пазар). Това са регулаторите на **Чехия, Германия, Франция, Унгария, Хърватска, Италия, Норвегия, Словения и Гърция.** Решенията на Регулаторите от тези страни са обосновани с една много важна и основателна причина – защита на икономическите интереси на операторите, както и защита интересите на крайните потребители, сравнени с конкурентите и потребителите извън Общия пазар.

Пречката, която може да спъне приемане на диференцирана регулация на цените, е евентуално противоречие с основния принцип в европейското право за не-дискриминация, който изисква *еднакво третиране в сходни ситуации*. Погледнато през призмата на Регулаторната рамка, чл. 8 (5) (b) от Рамковата Директива, от регулаторите се изисква да прилагат недискриминационни регулаторни принципи, за да се осигури равно третиране на операторите *в сходни ситуации*.

Всички европейски регулатори, обаче, които са приели диференцирано третиране на трафика, считат, **с одобрението на Европейската Комисия**, че чл. 8 от Рамковата директива не се нарушава, тъй като е налице равно третиране в рамките на ЕС, (каквато е и целта на Директивата), а пазарът на терминиране на трафик извън ЕС/ЕИЗ **е изваден** от общия пазар на *терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.*

На следващо място, в по-широк смисъл, международният трафик на електронни комуникационни услуги реализира внос при терминирането и износ при генерирането на брутен национален продукт. Ниската цена на терминирането на международен трафик от страни извън Европейския съюз и високата цена на генерирането от наши мрежи и съответно терминирането в мрежи на страни извън ЕС, води до значителен дисбаланс.

Отчитайки единната стратегия на ЕС по отношение на регулациите на взаимното свързване на базата на ефективен телеком оператор чрез въвеждането на BULRIC подхода, балансът на международния входящ и изходящ трафик в общи граници може да оправдае използването на единни цени за национално и международно терминиране в рамките на съюза и в подкрепа на единния пазар между страните-членки. Различна е ситуацията с баланса на международния трафик със страни, в които не са наложени регулации, принципно подобни на тези в ЕС.

По-конкретно, развитието на международния трафик в мрежата на Теленор и цените, заплащани за него за 2014 г.(валидно и за първото тримесечие на 2015 г.) очертават следните тенденции:

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

a) Входящият международен трафик, като цяло, е около 2 пъти по-висок от изходящия, като отразява разликите в покупателната способност в страната и основните международни дестинации.

b) Частта от международния трафик от и към страните от ЕС и тези с цени на терминиране, подобни на цените, приложими в съюза е приблизително пропорционална съответно на общия терминиран и генериран международен трафик.

Total Outgoing Minutes

Total Incoming Minutes

c) Входящият за Теленор международен трафик на външните пазари се котира преобладаващо между [redacted] евро цента при регулирана цена за терминиране около 1 и под 1 евро цент съответно за 2014 и 2015 година. Тези цени претърпяха значителна промяна през последните години в резултат на силната конкуренция на международните пазари, породена от задължението за отвореност на мрежата на Теленор да приема международен трафик от практически всеки оператор, изразил желание да терминира трафик в нашата мрежа. Посочените по-горе нива на търговска надбавка над крайната цена за терминиране, получавана от международните оператори агрегиращи и транзитиращи трафика на Теленор е под средните нива за ЕС, вариращи понастоящем около [redacted] евро цента. Нека информацията по тази точка да бъде считана за търговска тайна на „Теленор България" ЕАД

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

d) Средните пазарни цени на терминиране, заплащани от Теленор за трафика му към страните от ЕС и страните с подобна регулация са в порядъка на [redacted] евро цента (с малки изключения като новоприетата страна-членка Хърватия, Словения и Словакия с [redacted] евроцента). Следва да се отбележи, че Теленор използва 3 независими международни оператора и смята, че получава най-конкурентните цени за изходящия си международен трафик при гарантирано качество. Моля да се има предвид, че Теленор, подобно на другите големи оператори в страната, не ползва международни доставчици, при които по-изгодната цена е за сметка на качеството на услугите.

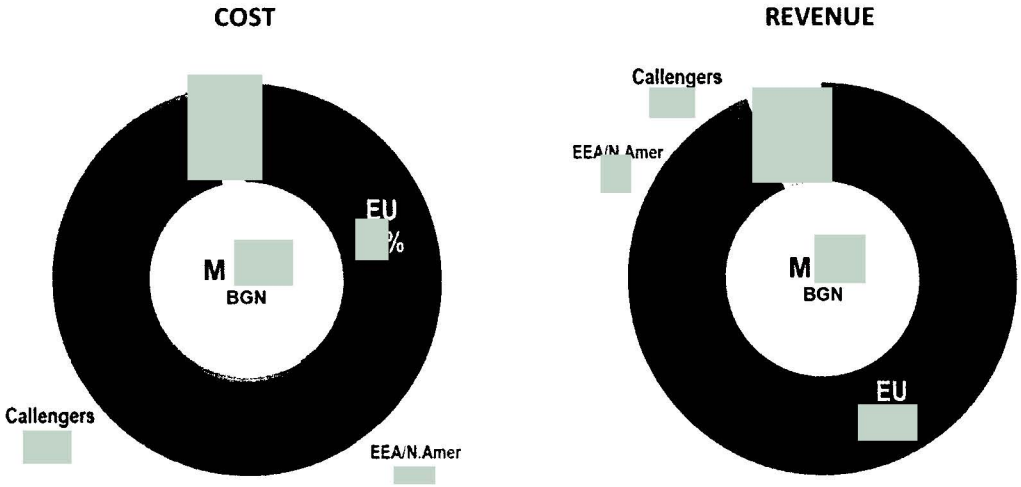

e) Цените за терминиране на изходящия от мрежата на Теленор международен трафик към страни не прилагащи регулации подобни на тези в ЕС варират в много широки граници, като най-голямо внимание привличат дестинациите с висок трафик и сравнително близко отстояние от България. Най-силно открояващите се значими дестинации са Сърбия, Македония, Русия и Турция към които страни има значителен и много значителен трафичен интерес, а цените за терминиране на международен трафик в мрежите на техните оператори варират между 10 и 25 евро цента.

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

Отчитайки сравнително балансирания входящ и изходящ международен трафик на Теленор, съответно около % към и около % от страни с наложени регулации за терминиране в техните мрежи, става очевидно влиянието на нетърговските цени, използвани от някой оператори извън ЕС. Докато приходите от входящ трафик следват профила на трафичното разпределение, то над % от стойността, заплащана от Теленор за обслужването на изходящия му трафик е насочено към 6-8 страни с изключително високи цени за терминиране.

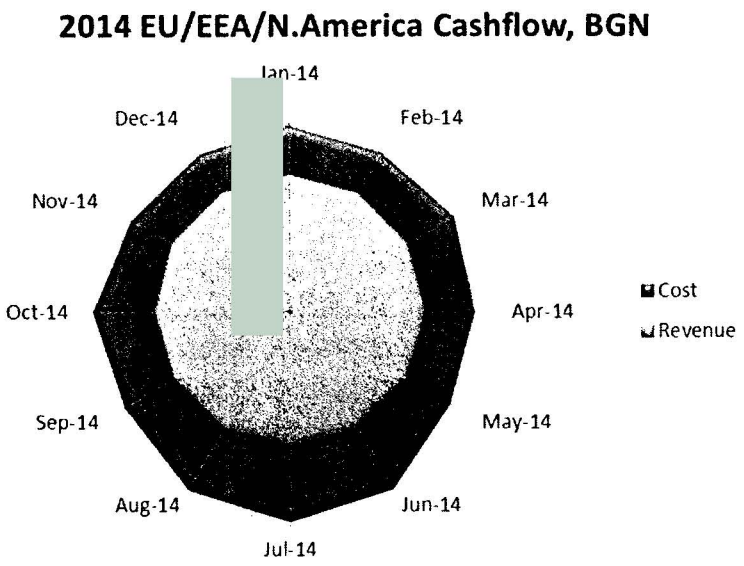

Особено значим е случаят с изходящия трафик към Русия. Процентът на трафика, генериран към тази страна в рамките на годината варира от до % в зависимост от сезонността. В същото време, разходите за обслужването на този трафик представляват между % и % от общите месечни задължения на Теленор за разплащане на международния му изходящ трафик.

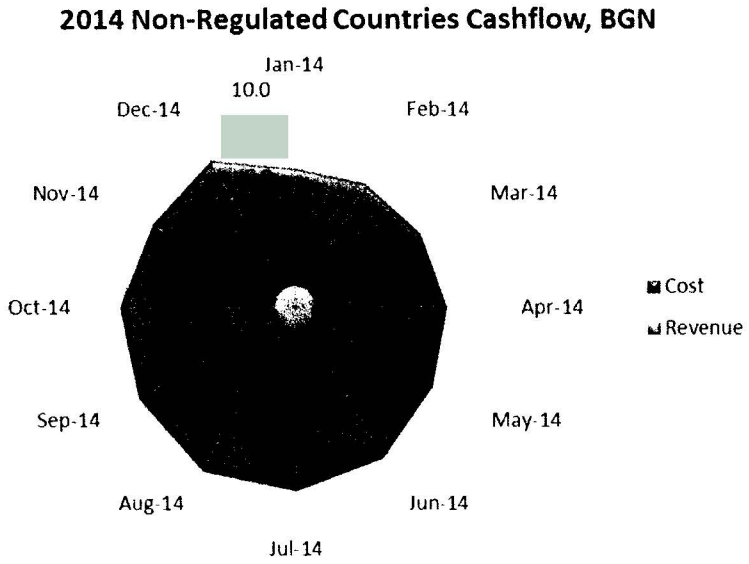
Отчитайки трафичния интерес към различните групи страни и цените, заплащани за международния трафик към и от тези страни се налагат следните изводи:

1. Сравнително балансирано към покупателната способност в страната салдо по трафика със страните от ЕС и такива с подобна регулация, които представляват преобладаващата част от входящия и изходящ международен трафик от и към мрежата на Теленор (с изключенията, цитирани по-горе).

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

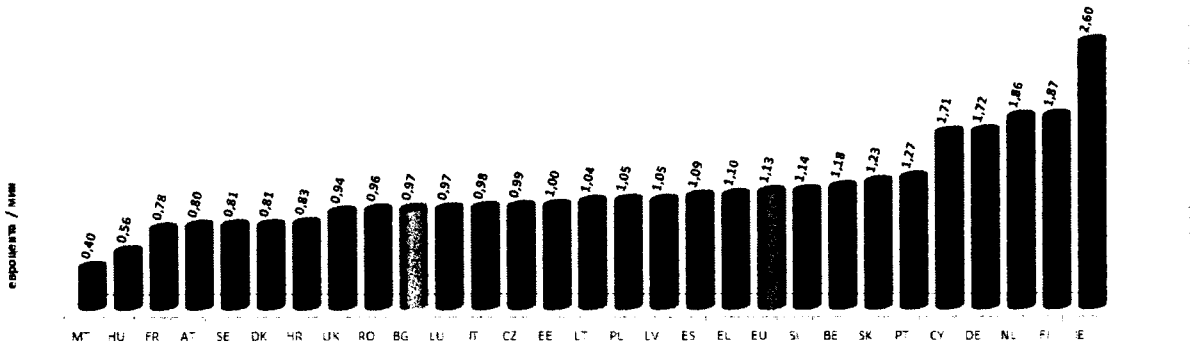

2. Драстичен дисбаланс в паричните потоци за заплащане на входящия и изходящия международен трафик към страни, в които не действат регулации, подобни на тези в ЕС. Докато за по-далечни и екзотични дестинации с малък трафичен интерес, този дисбаланс може да бъде донякъде приет, то за дестинации с голям потребителски интерес в България настоящата регулация на единни цени за терминиране на международен трафик означава директно субсидиране от страна на българските потребители и оператори на чужди телекомуникационни компании и ефективен износ на национален продукт. Не можем да приемем това като модел за устойчиво развитие на пазара на електронни съобщителни услуги, особено в ситуация, в която имам толкова голямо свиване на неговия обем.

Прилагаме и сравнителна графика за цените за терминиране в мобилни мрежи в страните от ЕС. От графиката се вижда, че България е с една от най-ниските цени на терминиране в мобилни мрежи.

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

Цени за терминиране в мобилна мрежа по държави Юли 2015

Източник*: по данни от Cullen International*

В светлината на тези изводи, Теленор счита, че в анализа на мобилния пазар КРС следва да обърне особено внимание на приложимостта на единните цени на терминиране в националните мрежи, независимо от произхода на трафика и да модифицира задълженията към националните оператори с отчитане прилагането на европейските регулации и подобни на тях от насрещните оператори, партньори на българските телекоми в обмена на международен трафик.

2. В подкрепа на нашето предложение, бихме искали да посочим и практиките в други страни-членки на ЕС през последните няколко години. Очевидно отчитайки аргументи, подобни на изложените по-горе, телеком регулаторите на 9 страни-членки на Съюза вече промениха регулаторната си политика по отношение на изискванията за унифицирани цени на национално терминиране на международен трафик Все повече страни – членки на ЕС прилагат диференцирано тарифиране на цените за терминиране на международен трафик в и извън Европейската Икономическа Зона (ЕИЗ, Общ пазар).

Решенията на Регулаторите от тези страни са обосновани с една много важна и основателна причина – защита на икономическите интереси на операторите, както и защита интересите на крайните потребители, сравнени с конкурентите и потребителите извън Общия пазар.

За да подкрепим казаното дотук, представяме на Комисията сравнителен анализ на решенията на Регулаторите в последния, трети кръг анализи на този пазар, както и причините, поради които са взети решения, одобрени от ЕК, с което се е постигнало реално разграничение на *пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи* ***в ЕС/ЕИЗ*** и *пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи* ***извън ЕС/ЕИЗ***.

1. Чехия (решение от юни 2014)[3]

Чешкият регулатор установява висока асиметрия между цените за терминиране в ЕИЗ (определена по метода LRIC) и тези в останалите страни. Резултатът от тази асиметрия е, че европейските оператори са подложени на икономически натиск, поради географското приложение на Европейската регулаторна рамка, вследствие на което ценовата регулация за терминиране на трафика, входящ от страни извън ЕС/ЕИЗ, следва да се намали. Поради тази причина, чешкият регулатор взема решение да изключи от ценовата регулация терминирането на трафик от страните извън ЕС/ЕИЗ и да разреши на чешките оператори да определят в търговски преговори цените за терминиране с тези страни. Цените на едро за терминиране на трафик извън ЕС/ЕИЗ покриват по-големи разходи от тези, които са установени по метода pure

[3] Приложение 1 – Решение на ЕК 20.06.2014/ C(2014) 4304 и Пазарен анализ на CTU

LRIC и по този начин чешките потребители заплащат по-високи цени на дребно дори за услугите, предоставяни на национално ниво.

2. Германия – различното третиране е позволено при определени условия[4]

Обсъжданията по въпроса за диференцираното третиране на трафика започват още през август 2012г., когато турските оператори увеличават цените за терминиране на трафик за входящи международни повиквания, който е значителен за германските оператори (около 3-5% от населението има турско гражданство или турско потекло).

BNetzA в крайна сметка разрешава различно третиране на трафика, само спрямо определени страни, в които самите германски оператори са дискриминирани - *Турция, Сърбия, Русия, Мароко, Украйна*. Немските оператори имат право да заложат в Типовите си предложения условие да приемат трафик от страните от този списък само по регулирани (разходоориентирани) цени. Ако това условие не се изпълнява, немските оператори имат право *да откажат да приемат трафик* от тези страни в точките на взаимно свързване в Германия. По този начин трафикът се пренасоча към други страни и става обект на нерегулирани (търговски) условия и цени.

BNetzA приканва операторите да се допитват до регулатора преди да установят такива правила, като същият преценява дали мярката е пропорционална на германските международни отношения и икономическата политика.

E-Plus е първият оператор, който започва да прилага тези условия на практика - не приема входящ трафик от *Хърватска, Мароко, Русия, Сърбия, Турция и Украйна*, ако операторите от тези страни имат по-високи от националните си цени за терминиране за входящия от E-Plus трафик. В този случай, трафикът се пренасочва към транзитен оператор извън Германия (например – iBasis, който също е в KPN Group) и се таксува на значително по-висока цена от приложимата в Германия.

3. Франция (решение от 15 декември 2014)[5]

Френският регулатор *ARCEP* приема, че задължението за разходоориентираност на цените за терминиране може да се прилага само доколкото френските оператори реализират печалба от реципрочни тарифи *("équivalence tarifaire")*. В противен случай френските оператори могат да определят такива тарифи, каквито определят третите страни (извън ЕС/ЕИЗ).

Секторният регулатор се позовава на становище на конкурентното ведомство (*L´Autorité de la concurrence)*, което призовава да се изследва законовите възможности за осигуряване на Европейските оператори възможност да извличат икономическа полза от балансирани и равноправни конкурентни условия спрямо своите не-европейски контрагенти, *"така че Европейските оператори да могат да преговарят с не-европейските си контрагенти за реципрочни условия"*.

Както е посочено в анализа, липсата на регулация на цените за терминиране в страните извън ЕС/ЕИЗ, както и липсата на метод на определяне на разходите, какъвто е в ЕС, води до по-високи цени за националните (европейските) оператори, поради което Регулаторът приема, че трафикът, входящ от страни извън ЕС, може да се тарифира на по-високи цени от разходоориентираните (регулираните).

4. Унгария (решение на Регулатора от 18-ти март 2015)[6]

Ценовият контрол върху цените за терминиране се налага само върху цените за терминиране на разговори в рамките на Общия пазар, като изчислението на тарифата става по метода BU-LRIC. Унгарският регулатор *NMHH* разрешава диференциация на цените за терминиране поради факта, че операторите в страните извън Общия пазар не са субект на

4 Приложение 2 - данни от Cullen international
5 Приложение 3 – Пазарен анализ на ARCEP (стр. 50 - 51)
6 Приложение 4 - решение на ЕК от 5.3.2015/C(2015)1591

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

същото задължение разходоориентираност, и обикновено са с по-високи тарифи от тези в Унгария.

По-високите цени за терминиране извън Общия пазар не са основани на по-високи разходи, поради което *NMHH* счита, че различният подход за определяне на цените по метода BU-LRIC и за страните извън Общия пазар не нарушава чл. 8.2 от Рамковата Директива. Напротив, в случай, че се позволи на унгарските оператори да определят по-високи цени за терминиране, това ще им помогне да получат по-силна позиция за преговаряне с операторите извън ЕС/ЕИЗ, като по този начин те ще засилят своята конкурентоспособност. Ето защо регулаторът приема, че цените за терминиране, определени на един и същи принцип (разходоориентираност), заплащани от Теленор Унгария за трафика му към страните от Общия пазар и към тези извън него, не е пропорционална и обоснована мярка.

Европейската Комисия приема предложението на унгарския регулатор за различно третиране цените за терминиране на разговори *в* и *извън* Общия пазар.

5. Италия (решение от март 2015)[7]

AGCOM предлага да не се прилагат *ценови прагове* за трафик, генериран извън ЕИЗ. Според регулатора равното третиране на двата вида трафик води до загуби за италианските оператори, поради: 1). дисбаланс в трафика между Италия и операторите извън ЕИЗ (по-голям обем изходящ трафик); 2). голям дисбаланс в MTRs – значително по-високи средни цени на терминиране извън ЕИЗ.

През 2014 средната цена извън ЕС е била 9 € цента/минута, докато оператори от поне 8 държави са прилагали средна цена за терминиране от 20 € цента/минута. Тази висока цена не е в резултат на по-високи разходи, а по-скоро е поради липсата на регулация в тези страни и липсата на задължения за операторите извън ЕС за разходоориентираност и не-дискриминация.

От комбинацията на тези два фактора е налице и резултатът – италианските оператори заплащат за терминиране много повече, отколкото получават извън ЕС/ЕИЗ (особено от *Тунис, Сенегал и Пакистан*).

В допълнение, италианските крайни потребители заплащат по-високи цени, когато се свързват с държави извън ЕС, а потребителите извън ЕС са привилегировани да заплащат по-малко.

Поради това, AGCOM установява, че въпреки, че гласовите повиквания извън ЕС са включени в пазара на терминиране в мобилни мрежи, налагането на ценови контрол за този трафик не е пропорционална мярка и не следва да се прилага, с което няма да се наруши принципа за не-дискриминация по чл. 8.2 от Рамковата Директива.

6. Норвегия (решение от януари 2015)[8]

Норвежкият регулатор *Nkom* също ограничава ценовия контрол върху цените за терминиране в мобилни мрежи на територията на Общия пазар. Норвежките оператори заплащат значително по-високи цени за терминиране, отколкото получават от контрагентите си извън тези страни, като по този начин се получава асиметрия в цените в полза на последните. Тъй като на мобилните оператори извън ЕИЗ не са с наложени ценови ограничения върху цените за терминиране, се получава значително по-висока цена за терминиране, която норвежките оператори заплащат, отколкото тази, която получават от контрагентите си извън ЕИЗ.

Това се изразява в съществена асиметрия в ущърб на норвежките оператори. Това може да означава и че норвежките крайни потребители ще трябва да заплащат значително повече за обаждания извън ЕИЗ, отколкото крайните потребители извън ЕИЗ за еквивалентни обаждания към Норвегия.

---

[7] Приложение 5 – Нотификация до ЕК и решение на ЕК 30.7.2015 - C(2015) 5524
[8] Приложение ..6 – Решение на Nkom, нотифицирано до ЕК, т. 207 - 214

Nkom приема, че никоя от разпоредбите на Европейската рамка за електронни съобщения няма да бъде нарушена чрез ограничаване на обхвата на ценовите прагове в рамките на ЕС. Намаляването на регулацията за цените извън ЕС/ЕИЗ не би довела до рискове за покачване на цените в ущърб на потребителите.

7. Словения (решение от 29 юли 2014)

Словенският регулатор *AKOS* определя равното третиране като задължение на SMP операторите да прилагат еднакви условия спрямо всички оператори в Общия пазар, без значение вида на мрежата – фиксирана, мобилна или транзитна (вкл. международен трафик, без значение на произхода на трафика), като по този начин от задължението автоматично се изключват операторите извън ЕС/ЕИЗ. Така се позволява на SMP операторите на пазара на терминиране да прилагат различни условия и тарифи спрямо тях.

AKOS приема, че подобно стесняване на задължението за равно третиране няма да има негативен ефект върху конкуренцията, инвестициите и потребителите в Общия пазар, а напротив, ще засили конкурентни пазарни условия на международния транзитен пазар. В случаите, когато един оператор приложи висока цена за терминиране спрямо директно свързан не-европейски оператор, последният може да използва по-силната си позиция на преговаряне, за да използва транзитна мрежа и отново да достигне до крайните потребители в ЕС/ЕИЗ. Затова *AKOS* подчертава, че пазарната сила на не-европейските оператори е достатъчна, за да избегнат високите цени, които Словенските оператори биха наложили.

Европейската Комисия[9] призовава *AKOS* да установи окончателната мярка, която счита за пропорционална, която да включва терминирането на целия трафик, директно или индиректно от ЕС/ЕИЗ.

Подобен подход е одобрен от ЕК и по отношение на терминирането на трафик във *фиксирани мрежи*, а именно – терминирането на трафика е независимо от произхода в рамките на Общия пазар.[10]

8. Гърция – мълчаливо съгласие на регулатора

Последната получена от нас информация постъпи от WIND – Гърция и Cosmote - Гърция[11]. Бяхме информирани, че от средата на м. юни 2015г. нашите партньори ще прилагат различни цени за терминиране в зависимост от *А-номера* на викащия абонат. На наше запитване за правното основание за новия режим на разплащане, бяхме уведомени, че то се прилага на базата на мълчаливо съгласие на гръцкия регулатор.

9.Хърватска (решение на Регулатора от 30-ти март 2015)[12]

Хърватският регулатор *HAKOM* също предлага да се прави диференциация в регулацията на цените за разговори, генерирани от Европейската Икономическа Зона и извън нея.

Още през юни 2013 *HAKOM* изключва от обхвата на регулираните цени международните разговори, които се терминират в мрежата на хърватските оператори директно от страни извън ЕИЗ. На практика това е довело до голям обем от международен трафик, който преминава през ЕИЗ оператори (чиито цени са регулирани).

HAKOM стига до заключението, че хърватските мобилни оператори и крайни потребители са поставени в неравностойно положение по отношение на своите контрагенти извън ЕИЗ, тъй като заплащат значително по-високи цени за терминиране за международен трафик, докато операторите извън Общия пазар продължават да се възползват от регулираните цени за терминиране чрез пренасочване на трафика към хърватските мрежи през оператори в страни от Общия пазар.

---

[9] Приложение 7 – Решение на ЕК 20.6.2014 - C(2014) 4305
[10] Приложение 8 - решение на ЕК от 30.07.2014/C(2014)5549
[11] Приложение 9 Уведомления от операторите от 12.05.2015 и 27.05.2015
[12] Приложение 10 - решение на ЕК от 10.03.2015/C(2015)1703 и Нотификация до ЕК

Поради това *НАКОМ* предлага нов регулаторен подход, при който разговорите следва да бъдат разпознавани чрез CLI *("А номер")*, което би позволило на мобилните оператори да идентифицират държавата, от която произлиза номерът. Терминирането на трафик от *„А номера"* от страните в Общия пазар да бъде по регулирани цени, докато терминирането на останалите *„А номера"* да бъде обект на търговски преговори между хърватските оператори и техните международни контрагенти. По този начин ще се намали съществуващата неравнопоставеност между цените за терминиране, заплащани от хърватските оператори и крайните клиенти при двата вида трафик.

Според хърватския регулатор, хърватските мобилни оператори трябва да въведат системи, които да им позволяват да идентифицират линията на викащия (CLI), дори викащата страна да я е скрила. Отбелязва се, че идентификацията няма да е възможна единствено в случаите, когато транзитния оператор реши да не прехвърли или сгреши *„А номера"*. *НАКОМ* предлага в тези ситуации викащия да бъде таксуван по търговски договорени цени за терминиране (да се считат с произход извън ЕИЗ).

Регулаторът установява, че тези случаи в Хърватска са не повече от 1% от международните повиквания (общо за трафика от и извън ЕИЗ).

Подобен подход е предложен от *НАКОМ* и в новия анализ на пазара на терминиране на гласови телефонни услуги на едро и за *фиксирани* мрежи, за който ЕК е в приела през март 2015.[13]

10. ОЕРЕС (BEREC)

Европейският телеком регулатор следи за хармонизираното прилагане на Европейската регулаторна рамка за електронни съобщения, като проследява регулацията на пазара на терминиране на мобилни гласови услуги в различните европейски страни. ОЕРЕС все още не е излязла със специални препоръки в тази насока, но е подчертавала неведнъж, че са налице възможности за избягване на дисбалансите. *Една от възможностите е да се включи в определянето на пазара* ***„пазар на генериран трафик извън страните от ЕС/ЕИЗ и генериран в ЕС/ЕИЗ", като на този пазар не се налагат регулаторни ценови ограничения.***[14]

Не на последно място, следва да се отбележи и **технологичната възможност да се проследява произхода на трафика (*А-номера*)**, за да се установява какви цени за терминиране да бъдат приложени спрямо него. Както е видно от практиката в Хърватска, е възможна и желателна идентификацията на линията на викащия (CLI), дори викащата страна (крайния клиент) да я е скрила. Идентификацията не би била възможна единствено в случаите, когато транзитния оператор реши да не прехвърли или сгреши *„А номера"*. В този случай, практиката на останалите европейски страни е, трафикът да се счита за генериран **извън ЕС/ЕИЗ** и спрямо него да се прилагат цени, уговорени на търговски начала.

По-конкретно, КРС би следвало да се обърне внимание в посока на това да кредитира и отрази предоставените му различни данни от операторите, и да определи различно регулаторно третиране спрямо трафика за всеки един от тях.

В случая на Теленор, „проблемните" дестинации са **Сърбия, Македония, Русия и Турция**, към които има много значителен трафичен интерес, а цените за терминиране на международен трафик в мрежите на техните оператори са несъразмерно високи. От трафика от операторите в тези държави Теленор България губи годишно около [redacted] милиона лева, а общо от всички държави извън ЕС/ЕИЗ – около [redacted] милиона лева. Тези загуби, както са установили разгледаните по-горе европейски регулатори, пречат на Теленор България да притежава по-силна позиция за преговаряне с операторите извън ЕС/ЕИЗ, като по този начин засили своята конкурентоспособност заедно с останалите европейски оператори в рамките на Общия Европейски пазар.

Следва да обърнем по-специално внимание на трафика с неизвестен произход и трафика с грешен произход. На първо място следва да се обърне внимание, че от технологична

[13] Приложение 11 - решение на ЕК от 24.03.2015/C(2015)2156
[14] BEREC case 1206565 / 13 January 2015 – Decisions in the markets for voice call termination on mobile networks

гледна точка установяването на произхода на трафик без CLI е невъзможно. Технологично е възможно единствено установяване на трафика с грешен произход (wrong CLI).

Видно от приложената справка[15], трафикът в Теленор без идентификация линията на викащия е под %, поради което е възможно да се премахне регулацията от цените за терминиране на този вид трафик.

1. От общия процент на входящите повиквания без CLI, както и разпределението им по оператор е видна низходяща тенденция.

2. Във втората графика е видно общия процент на повикванията без CLI спрямо всички входящи международни повиквания. Видима е стабилната тенденция на намаляване на броя на терминирани повиквания без CLI (както процентно, така и номинално).

3. На третата графика е видна взаимовръзката между обема на входящия трафик и процента на терминираните повиквания без CLI.

Както е видно от всички изложени дотук практики, Европа започва да прилага регулаторни мерки, целящи хармонизация на Общия пазар и засилване на икономическата сила на европейските оператори за сметка на тези извън ЕС/ЕИЗ. На фона на това засилващо се обединяване и хармонизация, е необходимо своевременно присъединяване на България към тези изменения, за да се постигне по-голям икономически растеж както на икономическите субекти, така и на крайните потребители.

В извършените анализи ясно прозира желанието и възможността за държавите – членки да се увеличи конкурентоспособността на Европа като Общ пазар, а не да се поставят бариери вътре между 28те национални пазара, тъй като това води до общо намаляване на икономическата стабилност на всяко ниво – общоевропейско, национално, секторно и потребителско..

Ето защо считаме, че различното третиране на цените за терминиране според произхода на трафика следва да се приеме в пазарния анализ на КРС, тъй като на този пазар в България се наблюдават и трите ясни и конкретни причини за това:

1. **Налице е липса на задължение за прилагане на разходоориентирани цени** за терминиране за телекомуникационните оператори извън ЕС/ЕИЗ, определени въз основа на препоръчваните от ЕК pure BULRIC модели.

2. **Налице са по-високи и асиметрични цени за терминиране**, прилагани от телекомуникационните оператори извън ЕС/ЕИЗ, които не винаги произтичат от по-високите разходи за предоставяне на услугата.

3. **Налице са сериозни предпоставки за по-високи цени на международни разговори на пазара на дребно**, заплащани от потребителите на държавите-членки за повиквания извън ЕС/ЕИЗ в сравнение с цените на дребно, заплащани от потребителите от държави извън ЕС/ЕИЗ за повиквания в рамките ЕС/ЕИЗ.

В последния случай, следва да се отбележи, че в нито една от горепосочените практики не е установено категоричен резултат за реално разминаване между цените на дребно в и извън ЕС/ЕИЗ, но във всеки от анализите се изтъква, че по-високите цени на пазара на едро водят до повишаване на цените за потребителите на свързания пазар на дребно – национален или европейски, за да могат операторите да компенсират високите цени за терминиране на операторите извън ЕС/ЕИЗ.

Последното е категоричен довод за това, че регулацията на цените за не-европейски трафик се отразява негативно както на операторите, така и на крайните потребители.

VI. Оценка на ефекта от задълженията

[15] Приложение 12 - справка за трафика без CLI.

Теленор България ЕАД
ж.к. Младост 4
Бизнес Парк София, сгр. 6
1766 София
www.telenor.bg

В анализа прави оценка на въздействието на задълженията, които налага като твърди, че обосновката е, както в качествено, така и в количествено отношение. На първо място, бихме искали да отбележим, че оценката е направена за в бъдеще, без такъв да е наличен за изминалия период. Този подход доказва непоследователност в действията на КРС и липса на обоснованост за тяхното извършване.

На следващо място, направената оценка от страна на регулатора е направена въз основа на неясни и неправилни изводи, които използват данни с неизвестен произход. Фигура 21 от т.6.2. от анализа не цитира конкретни стойности, а единствено изразява някаква теория. Бихме искали да се представят доказателства за направените изводи, а не да бъда показан модел без никаква практическа обоснованост.

КРС също така обсъжда "waterbed" ефекта. В оценката си регулаторът посочва, че операторите пренасят 75% от загубите на производствен излишък с цел да се запазят приходите постоянни. Не бихме могли да приемем такова твърдение за вярно, тъй като по никакъв начин не е обосновано използването на този процент. В окончателния вариант на анализа следва този пропуск да бъде поправен, за да има яснота по отношение на заложените критерии, по които се оценява въздействието на задълженията.

На последно място, в таблици 14 и 15 от т.6.4. са посочени суми, за които не е налично никакво обяснение как са образувани. Не става ясно методът, по който са получени сумите, както и изходните стойности и критериите за тяхното използване.

За да се гарантира принципът на прозрачност е необходимо гореописаните пропуски да бъдат отстранени и да бъде предоставена информация за основата, на която КРС прави своите изводи. В противен случай, написаното ще бъде незаконосъобразно, нарушавайки законоустановените принципи на прозрачност, пропорционалност и последователност.

V. Заключение

Във връзка с гореизложеното бихме желали да обобщим позицията си и да предложим и помолим КРС да преразгледа и преработи проекто-анализа по следния начин:

1. Да бъде преразгледано задължението ни за еднакво третиране на трафик, независимо от произхода, като се направи разграничение между трафикът, който идва от страни в ЕС/ЕИЗ, за който ще се прилагат установените с анализа цени, и трафик, който идва от страни извън ЕС/ЕИЗ, за който да се прилагат търговски договорени цени.

2. Да се направи оценка на всяко наложено до този момент специфично задължение, която да обоснове прилагането, продължаването или отпадането му.

3. Да се направи анализ на новонавлизащите на пазара на мобилни услуги предприятия „Макс Телеком" ООД и „Булсатком" ЕАД.

Оставаме на Ваше разположени за допълнителни обсъждания и въпроси.

С уважение,

Ангелина Якова

Пълномощник на Изпълнителния директор на „Теленор България" ЕАД

EUROPEAN COMMISSION

Brussels, 20.6.2014
C(2014) 4304 final

Český telekomunikační úřad (ČTÚ)

Sokolovská 219
P. O. Box 02
CZ 22502 Praha 025
Czech Republic

For the attention of:
Mr Jaromír Novák
Chairman of the Council

Fax: +420 224 004 811

Dear Mr Novák,

Subject: **Commission Decision concerning Case CZ/2014/1609: Wholesale market for voice call termination on individual mobile networks in the Czech Republic - remedies**

Article 7(3) of Directive 2002/21/EC: No comments[1]

I. PROCEDURE

On 21 May 2014, the Commission registered a notification from the Czech national regulatory authority, *Český telekomunikační úřad* (ČTÚ),[2] concerning the wholesale market for voice call termination on individual mobile networks[3] in the Czech Republic.

The national consultations[4] ran from 17 February 2014 to 18 March 2014 and from 20 February 2014 to 20 March 2014.

On 28 May 2014 a request for information (RFI)[5] was sent to ČTÚ and a response was received on 2 June 2014.

---

1 Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Framework Directive), OJ L 108, 24.4.2002, p. 33, as amended by Directive 2009/140/EC, OJ L 337, 18.12.2009, p. 37, and Regulation (EC) No 544/2009, OJ L 167, 29.6.2009, p. 12.

2 Under Article 7 of the Framework Directive.

3 Corresponding to market 7 in Commission Recommendation 2007/879/EC of 17 December 2007 on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to *ex ante* regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Recommendation on Relevant Markets), OJ L 344, 28.12.2007, p. 65.

4 In accordance with Article 6 of the Framework Directive.

5 In accordance with Article 5(2) of the Framework Directive.

II. DESCRIPTION OF THE DRAFT MEASURE

II.1. Background

In its second review[6] of the markets for wholesale voice call termination on individual mobile networks, ČTÚ designated four mobile network operators (MNOs) as having SMP in their respective mobile networks. A full set of remedies was imposed on the three larger operators, namely on T-Mobile Czech Republic a.s. (T-Mobile), Vodafone Czech Republic a.s. (Vodafone), and Telefónica 02. Moreover the fourth operator, MobilKom a.s. (now Air Telekom a.s., Air Telekom), which entered the market in 2008, was only subject to obligations of transparency and non-discrimination. In its comments, the Commission invited ČTÚ, among other, to impose a price control obligation and an effective access obligation on Air Telekom.

The third review of the market was notified to and assessed by the Commission in August 2013. ČTÚ did not intend to impose an access obligation on Air Telekom.[7] Following a discussion with the Commissions services, ČTÚ withdrew its notified draft measure. Therefore, the third review[8] was ultimately notified to and assessed by the Commission in November 2013. ČTÚ imposed the full set of obligations on Telefónica O2, T-Mobile and Vodafone. As regards Air Telekom, ČTÚ limited the obligations to access to specific network elements and associated facilities, transparency, non-discrimination, and price regulation. The Commission had no comments.

II.2. Regulatory remedies

ČTÚ notified two draft measures: one imposing a detailed set of remedies and the other providing details of the price control obligation.

As outlined in its previously notified measure (CZ/2013/1531), ČTÚ proposes to impose the following obligations on all four SMP operators: (i) access to specific network elements and associated facilities; (ii) non-discrimination; (iii) transparency; and (iv) price control. ČTÚ furthermore intends to impose an obligation of accounting separation only on Telefónica O2, T-Mobile and Vodafone.

With regard to the price control obligation, ČTÚ proposes to introduce a symmetric price control obligation on all SMP operators. The mobile termination rate (MTR) proposed by ČTÚ is 0.27 CZK/min (approximately 0.983 €-cent/min) without VAT. ČTÚ sets a single maximum price, which results from a 'pure' BU-LRIC model on the basis of a NGN topology for all SMP operators. ČTÚ intends to impose the regulated MTRs at the latest from the first day of the third month following the month in which the final decision enters into effect. However, in its answer to RFI ČTÚ explains that the proposed price is identical to the one which has been symmetrically applied by all SMP operators already from 1 July 2013 according to the previously issued price decisions under remedies notified in 2012[9]. ČTÚ explains that the new proposed price decisions will thus bring no material change to the wholesale price level already applied in the market.

In line with the previously notified market analysis, containing also a framework of

---

6 Case CZ/2009/0959.

7 Its retail market share amounted to 0.09% in 2012.

8 Case CZ/2013/1531.

9 Case CZ/2012/1393.

remedies, the price control remedy applies only to those wholesale mobile termination services which are related to calls originated in countries belonging to the European Economic Area (EEA). Nonetheless, ČTÚ clarifies that should an operator find that the differentiation of MTRs *vis-à-vis* non EEA countries imposes an administrative cost which outweighs the benefits in terms of additional revenues, this operator is free to charge a uniform 'pure' BU-LRIC rate *vis-à-vis* all originating operators.

ČTÚ motivates its regulatory approach by a high asymmetry of prices charged by operators active in the Czech Republic compared to those active outside the EEA, which results in the fact that Czech consumers calling outside the EEA are paying high retail prices (reflecting higher MTRs) while consumers from outside the EEA calling Czech numbers would only be subject to lower 'pure' BU-LRIC termination charges. ČTÚ also considers that its regulatory approach is based on the same logic as used to regulate roaming charges within the Union.

ČTÚ considers that the exclusion of the wholesale termination of calls from non-EEA countries from the scope of the price control remedies will provide the Czech operators with a higher degree of negotiating power towards non-EEA operators that might ultimately lead, at least in some cases, to achieving lower termination rates in non-EEA countries and subsequently also to lower retail prices for calls to these countries from the Czech Republic. ČTÚ assumes that most part of the EEA countries do implement 'pure' BU-LRIC wholesale prices for termination services.

ČTÚ is of the view that the competition problem represented by excessive pricing for both groups of incoming calls (i.e. termination of calls from EEA and from non-EEA area), is significantly different. More precisely, ČTÚ is of the view that a competition problem practically does not exist for calls coming from non-EEA countries. In this respect ČTÚ is of the view that if wholesale price regulation was imposed also on the termination of calls coming from non-EEA countries, it would only benefit retail prices of non-EEA operators' calls into the EEA area, but not benefit end-customers located in the Czech Republic.

Therefore ČTÚ believes that none of the objectives of the EU Regulatory Framework is threatened by abstaining from price control of terminating calls from non-EEA countries, but on the contrary that such regulatory approach would increase the negotiating power of the Czech operators, and would remove cross-subsidisation between Czech operators and ultimately their end-users on one hand, and the operators with their end-users from non-EEA countries on the other hand.

ČTÚ is of the opinion that (specifically for calls coming from non-EEA countries) there is currently neither a risk of sustaining prices at an excessively high level nor the risk of price squeeze performed by the Czech operators, to the detriment of end-users, that a price control imposed by the ČTÚ would and should remedy.

ČTÚ claims that it is aware of the work of BEREC's Termination Rates Expert Working Group, which includes also an assessment related to the differences in termination rates between EU and non-EU countries and that ČTÚ expects to take part in this group.

III. NO COMMENTS

The Commission has examined the notification and the additional information provided by ČTÚ and has no comments.[10]

[10] In accordance with Article 7(3) of the Framework Directive.

Pursuant to Article 7(7) of the Framework Directive, ČTÚ may adopt the draft measure and, where it does so, shall communicate it to the Commission.

The Commission's position on this particular notification is without prejudice to any position it may take *vis-à-vis* other notified draft measures.

Pursuant to Point 15 of Recommendation 2008/850/EC[11] the Commission will publish this document on its website. The Commission does not consider the information contained herein to be confidential. You are invited to inform the Commission[12] within three working days following receipt whether you consider that, in accordance with EU and national rules on business confidentiality, this document contains confidential information which you wish to have deleted prior to such publication.[13] You should give reasons for any such request.

Yours sincerely,
For the Commission,
Robert Madelin
Director-General

---

11 Commission Recommendation 2008/850/EC of 15 October 2008 on notifications, time limits and consultations provided for in Article 7 of Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, OJ L 301, 12.11.2008, p. 23.

12 Your request should be sent either by email: CNECT-ARTICLE7@ec.europa.eu or by fax: +32 2 298 87 82.

13 The Commission may inform the public of the result of its assessment before the end of this three-day period.

THE CTU´S SUMMARY NOTIFICATION FORM ON

MARKET 7

VOICE CALL TERMINATION ON INDIVIDUAL MOBILE NETWORKS

REMEDIES

SECTION 1 - Market definition

1.1. The affected relevant product/service market.
Not applicable – with reference to case CZ/2013/1531.

Is this market mentioned in the recommendation on relevant markets?
Not applicable – with reference to case CZ/2013/1531.

1.2. The affected relevant geographic market.
Not applicable – with reference to case CZ/2013/1531.

1.3. A brief summary of the opinion of the National Competition Authority.
Not applicable – with reference to case CZ/2013/1531.

1.4. A brief overview of the results of the public consultation.
Not applicable – with reference to case CZ/2013/1531.

1.5. The difference of defined relevant market from market listed in the Recommendation on relevant markets, main reasons and three main criteria.
Not applicable – with reference to case CZ/2013/1531.

SECTION 2 - Designation of undertakings with significant market power

2.1. The name(s) of the undertaking(s) designated as having individually or jointly significant market power.
Not applicable – with reference to case CZ/2013/1531.

The name(s) of the undertaking(s) which is (are) considered to no longer have significant market power.
Not applicable – with reference to case CZ/2013/1531.

2.2. The criteria relied upon for deciding to designate or not an undertaking as having individually or jointly with others significant market power.
Not applicable – with reference to case CZ/2013/1531.

2.3. The name of the main undertakings (competitors) present/active in the relevant market.
Not applicable – with reference to case CZ/2013/1531.

2.4. The market shares of the undertakings mentioned above and the basis of their calculation.
Not applicable – with reference to case CZ/2013/1531.

2.5. The opinion of the National Competition Authority.
Not applicable – with reference to case CZ/2013/1531.

2.6. The results of the public consultation to date on the proposed designation(s) as undertaking(s) having significant market power.
Not applicable – with reference to case CZ/2013/1531.

SECTION 3 - Regulatory obligations

3.1. The legal basis for the obligations to be imposed, maintained, amended or withdrawn
Articles 9 to 13 of Directive 2002/19/EC (Access Directive).
Act No. 127/2005 Coll. on Electronic Communications and Amendment to Certain Acts (hereinafter only "Act") Section 51 paragraph (5).

Remedies imposed on all SMP undertakings.:

Transparency – Article 9 of the Access Directive (Section 82 of the Act)

- *Obligation requiring the operator to publish information related to interconnection of electronic communications networks including the scope and form of reference offer of access and interconnection.*

Non-discrimination – Article 10 of the Access Directive (Section 81 of the Act)

- *Obligation to apply equivalent conditions in equivalent circumstances to other undertakings.*
- *Obligation to provide services and information to other undertakings under the same conditions and of the same quality as it provides for its own services.*

Price control regulation – Article 13 of the Access Directive (Section 56 and Section 57 of the Act)

- *Regulation in form of maximum price cap of CZK 0, 27/min excl. VAT relates to the calls initiated from telephone numbers with EEA countries´ codes.*

For the full text of the cost model and its methodology please refer to:

- http://www.ctu.cz/cs/download/oop/oop_04/model_lric_terminace_mobilni_sit_01-2013.zip
- http://www.ctu.cz/cs/download/oop/oop_04/metodika_mobil.pdf

Access to specific network elements and associated facilities – Article 12 of the Access Directive (Section 84 of the Act)

- *Obligation on operator to meet reasonable requests for interconnection of networks or network facilities for the service of call termination.*
- *Obligation on operator to meet reasonable requests for use and access to specific network elements for the service of call termination.*
- *Obligation on operator to meet reasonable requests for use and access to associated facilities for the service of call termination.*

Additional remedies imposed on Telefónica Czech Republic, a.s., T-Mobile Czech Republic a.s. and Vodafone Czech Republic a.s.:

Accounting separation – Article 11 of the Access Directive (Section 86 of the Act)

- *Obligation to keep the separate records of cost and revenues so as to be able to prove (at retail as well as wholesale level) that the unjustified cross-financing is not taking place.*
- *Obligation to have at disposal the documents for verification how the costs and revenues are assigned to individual services.*

Public consultation

During the public consultation on the draft decisions on price regulation, which ran from 20 February 2014 to 20 March 2014, three undertakings raised its concerns – namely: Telefónica Czech Republic, a.s., T-Mobile Czech Republic a.s. and Vodafone Czech Republic a.s.

The comments were mainly focused on the methodology used. Contributors proposed to calculate the level of termination rate on the basis of the LRIC+ methodology, which allows to cover also shared or common costs and therefore better reflects the return on investment related to the provision of this service.

The CTU did not accept this comment as the shared or common cots would be incurred despite the fact that the operator would not provide the service of termination and the allocation of these costs would be necessary under any circumstances. The CTU also takes into account the investment and associated risks underwent by the entities and allows for the ROI by means of the WACC indicator set in the measure No. OOP/4/03.2006-3 (informal consolidated version after several amendments).

Contributors also requested to explicitly exclude calls originated outside the EEA area and calls which do not have existing A-number code and pointed out that according to the recent practice, there is a risk of modifying (deleting) the A-number in order to evade the higher termination rate possibly applied for calls from the non-EEA area. The CTU accepted this comment and adjusted the wording accordingly.

Full settlement of the comments raised within public consultation is attached to this notification.

Public consultation on the draft decisions on regulatory remedies ran from 17 February 2014 to 18 March 2014. In total two undertakings expressed its comments; namely: Telefónica Czech Republic, a.s. and Vodafone Czech Republic a.s.

The comments aimed at the imposition of the accounting separation obligation only on three SMP undertakings, which the contributors found discriminative and were of the opinion that this obligation should be imposed on all SMP undertakings present in the market, i.e. which provide the service of termination.

The CTU argues that the obligation is imposed on the basis of approved market analysis and is fully in compliance with the proportionality principle. Imposition of this obligation on Air Telecom a.s. would constitute an excessive administrative burden due to its relatively small market share and thus low potential to negatively affect the competition environment.

Full settlement of the comments raised within public consultation is attached to this notification.

Consultation with NCA

NCA in its letter of 15 May 2014 expressed its concerns about non-imposition of the accounting separation obligation also on Air Telecom, a.s.
The opinion of the NCA is attached to this notification.

3.2. The reasons for which the imposition, maintenance or amendment of obligations on undertakings is considered proportional and justified.

The CTU aims to ensure that the obligations imposed are based on the nature of problem identified, proportionate and justifed in light of the policy objectives laid down in article 8 of the Framework Directive 2002/21/EC.
CTU has therefore concluded, giving due consideration to position of the SMP undertakings and on the basis of competition problems identified, that it is necessary to impose differentiated obligations as listed under point 4.3 of the market analysis.
CTU re-assessed the potential threat of access refusal in light of the Commission´s serious doubts expressed during the conference call under case CZ/2013/1502 and hereby proposes to impose the

obligation of access to specific network elements and associated facilities on all operators designated as having SMP on the relevant market under question.

In order to prevent the application of excessively high prices and to address the competition problems identifed – the CTU proposes (in contrary to the previous round of the market analysis registered under case CZ/2009/0959) to impose symmetric price control obligation on all SMP operators.
The CTU also followed the comments raised within the public consultation, in which the contributor pointed out that termination rates in the non-EEA countries were considerably higher compared to reciprocal regulated termination rates applied by the EU operators.
According to the contributor´s comment, the EU operators are exposed to the pressure due to the limited geographical applicability of the European regulatory framework. Contributor requested the CTU to examine the termination rates applied beyond the European Economic Area (EEA) and mitigate the proposed price regulation for the termination of the calls from the non-EEA countries.

The CTU after careful evaluation of the relevant data available has decided to make appropriate adjustments in the draft measure relating to price control and decided to exclude the countries outside the EEA from the price regulation of the termination services.
Determination of the exact termination rate Czech operators and non-EEA entities will be subject to the commercial negotiations.
The considerable asymmetry between termination rates in the Czech Republic and countries outside the EEA is reflected in higher retail prices paid by Czech consumers. The wholesale price for termination in the countries outside the EEA covers mostly more costs than those which are set with the pure LRIC methodology.

In this respect, the CTU takes all reasonable measures in order to ensure that the objectives enshrined in the article 8.2 Framework Directive are met and to guarantee that the users derive maximum benefits in terms of choice, price and quality.

Obligation of accounting separation is imposed only on three mobile network operators as the data provided are to be used for the pure BU-LRIC model calculation and to prevent the risk of possible cross-subsidization. CTU considers imposition of this obligation on Air Telecom, a.s. as an excessive burden due to its relatively small market share and thus low potential to negatively affect the competition environment.

CTU will continue to assess the level of competiton on the relevant market under consideration and will re-evaluate its approach if needed.

3.3. The proposed remedies are different from those set out in Articles 9 to 13 of Directive 2002/19/EC (Access Directive), indication of "exceptional circumstances" within the meaning of Article 8(3).
Not applicable.

MTR discrimination for calls from certain countries

German mobile network operators (MNOs) and BNetzA are trying to find a response to price discrimination faced by German MNOs in certain countries outside the European Economic Area (EEA).
The discussion started in August 2012 when Turkish MNOs increased mobile termination rates (MTRs) for incoming international calls.
Calls to Turkey are an important market for German operators. About 3–5% of Germany's population have Turkish citizenship or Turkish ancestors.

BNetzA approach: discrimination could be allowed if necessary

On August 22, 2012 BNetzA adopted preliminary regulatory obligations in its pending third round market analysis of the wholesale market for call termination on individual mobile networks (market 6/2007) (E-Plus, Telefónica, Telekom, Vodafone).
The legally binding part of the decisions imposes the general principle of non-discrimination as foreseen in BNetzA's draft decisions.
This document was downloaded by Velcheva Mila for internal use only

However, in the non-binding part of the decision (argumentation) BNetzA explained a possible exception.
According to BNetzA, German MNOs can address discrimination which they might face in other EEA countries by referring the cases to the regulators in those countries.
Outside the EEA, German MNOs may not have this possibility and the sole remedy seems to be to exercise countervailing buyer power by discriminating incoming international calls from such countries.
German MNOs would have preferred to simply increase the MTRs for such traffic, but BNetzA proposed a different solution:
German MNOs could establish in their reference offers that they only accept incoming traffic from a certain list of non-EEA countries under the condition that the German MNO has to pay the normal national termination rate for calls sent to that country.
If this condition is not fulfilled, the German MNO could refuse to receive calls from that country at the German points of interconnection. Calls would have to be handed over in other countries, under non-regulated conditions and prices.
BNetzA invited the MNOs to contact the regulator before establishing such rules. MNOs will have to add a list of countries concerned to their reference offers and BNetzA will examine whether the measure would interfere with Germany's international obligations or international economic policy.

E-Plus starts to implement it in practice

E-Plus is the first German MNO which tries to implement this in practice. The other operators might follow in due course.
E-Plus intends to amend its reference offer and BNetzA consulted on those changes until January 29, 2013.
Under the proposed amendments, E-Plus will no longer accept incoming calls from Croatia, Morocco, Russia, Serbia, Turkey and Ukraine, as long as operators in those countries charge higher rates for terminating calls from E-Plus than they charge for national termination.
BNetzA has not yet decided on the amendments, but E-Plus has already informed interconnection partners that it intends to implement the new rules from February 15, 2013.
After that date, E-Plus would refuse incoming traffic from the listed countries and transit operators would have to hand over traffic outside Germany, for example to iBasis (which is also in the KPN Group). iBasis will charge a significantly higher rate than the 1.85 €cents/min currently applying in Germany.

© Cullen International February 2013

ARCEP Autorité de régulation des communications électroniques et des postes
www.arcep.fr

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

Décision n° 2014-1485
de l'Autorité de régulation des communications électroniques et des postes en date du 9 décembre 2014 portant sur la détermination des marchés pertinents relatifs à la terminaison d'appel vocal sur les réseaux fixes en France et à la terminaison d'appel vocal sur les réseaux mobiles en France, la désignation d'opérateurs exerçant une influence significative sur ces marchés et les obligations imposées à ce titre pour la période 2014-2017

L'Autorité de régulation des communications électroniques et des postes,

Vu la directive 2002/21/CE modifiée du Parlement européen et du Conseil du 7 mars 2002 relative à un cadre réglementaire commun pour les réseaux et services de communications électroniques (directive *« cadre »*),

Vu la directive 2002/19/CE modifiée du Parlement européen et du Conseil du 7 mars 2002 relative à l'accès aux réseaux de communications électroniques et aux ressources associées, ainsi qu'à leur interconnexion (directive *« accès »*),

Vu les lignes directrices 2002/C165/03 de la Commission européenne du 11 juillet 2002 sur l'analyse du marché et l'évaluation de la puissance sur le marché en application du cadre réglementaire communautaire pour les réseaux et les services de communications électroniques,

Vu la recommandation 2009/396/CE de la Commission européenne du 7 mai 2009 sur le traitement réglementaire des tarifs de terminaisons d'appels fixe et mobile dans l'Union européenne,

Vu la recommandation 2014/710/UE de la Commission européenne du 9 octobre 2014 concernant les marchés pertinents de produits et de services dans le secteur des communications électroniques susceptibles d'être soumis à une réglementation ex ante conformément à la directive 2002/21/CE du Parlement européen et du Conseil relative à un cadre réglementaire commun pour les réseaux et services de communications électroniques (recommandation *« marchés pertinents »*),

Vu le code des postes et des communications électroniques (CPCE) et notamment ses articles L.32-1, L. 36-7, L. 37-1, L. 37-2, L. 37-3, L. 38 et D. 301 à D. 315,

Vu l'arrêté du 12 mars 1998 autorisant la société France Télécom (devenue *« Orange »*), société anonyme, immatriculée au registre du commerce et des sociétés de Paris sous le numéro 380 129 866, et dont le siège social est situé au 6, Place d'Alleray, 75505 Paris cedex 15, à établir et exploiter un réseau de téléphonie ouvert au public et à fournir le service téléphonique au public,

Vu l'arrêté du 21 juin 2000 autorisant la société SAS SPM Telecom à établir et exploiter un réseau de télécommunications ouvert au public et à fournir le service téléphonique au public,

Vu l'arrêté du 18 juillet 2001 autorisant la société Orange France à établir et exploiter un réseau radioélectrique de troisième génération ouvert au public et à fournir le service téléphonique au public,

© Autorité de régulation des communications électroniques et des postes

Dans ses avis n° 13-A-15 et n° 13-A-16, l'Autorité de la concurrence appelle à une harmonisation renforcée des approches réglementaires en Europe et considère que les « *démarches entreprises par l'Organe des Régulateurs Européens des Communications Électroniques (ORECE) d'une part, et la Commission, d'autre part, pour s'assurer d'une application harmonisée de sa recommandation sur les terminaisons d'appel vocal sont essentielles* ».

L'Autorité reste attentive à l'objectif de tarifs similaires à ceux pratiqués par les opérateurs situés dans les pays tiers, ce qui passe, au sein de l'Espace Economique Européen, par la poursuite de l'harmonisation des régulations en Europe, sous le contrôle de la Commission européenne et avec l'appui de l'ORECE[47] au sein de l'Union européenne, et sous le contrôle de l'Autorité de surveillance de l'Association européenne de libre-échange pour les pays de l'Espace économique européen non membres de l'Union européenne.

b. Cas des échanges de trafic avec les opérateurs actifs dans les pays extérieurs à l'Espace économique européen

Les tarifs de terminaisons d'appel pratiqués par des opérateurs actifs dans des pays extérieurs à l'Espace économique européen, où les terminaisons d'appel ne font pas toujours l'objet d'un encadrement similaire à celui mis en œuvre en Europe, peuvent être significativement plus élevés que les niveaux tarifaires pratiqués en Europe.

Dans ses avis n° 13-A-15 et n° 13-A-16, l'Autorité de la concurrence appelle à la recherche d'un cadre permettant aux opérateurs européens de bénéficier de conditions de concurrence équilibrées avec leurs homologues non-européens, « *afin que les opérateurs européens puissent – dans le respect des règles internationales – négocier avec leurs pairs non-européens lors de négociations contractuelles bilatérales afin de prévoir des mesures adaptées, par exemple, des conditions de réciprocité* ».

Comme indiqué à la section 4.1.3, l'Autorité considère, pour les cas des appels vocaux émis par les utilisateurs finals situés dans des pays extra-européens, qu'une absence de régulation des opérateurs des utilisateurs appelants, de même qu'une régulation selon des bases différentes de celles retenues par le cadre européen – notamment dans le choix des références de coûts[48] – conduisant à la pratique de tarifs élevés pour le trafic envoyé en retour à ces opérateurs, justifie un aménagement du remède tarifaire appliqué aux opérateurs régulés sur une zone géographique couverte par la présente analyse.

Dans ce cadre, l'Autorité estime pertinent, pour les opérateurs désignés comme puissants par la présente décision et concernant les appels en provenance de pays extérieurs à l'Espace économique européen :

- de les soumettre à l'obligation d'orientation vers les coûts des tarifs de terminaison d'appel ;

[47] L'Autorité renvoie également à la section 5.2.4 de son document : « Bilan des cycles de régulation des terminaisons d'appels vocal fixe, vocal mobile et SMS en métropole et outre-mer, et perspectives de régulation» en date du 28 mai 2013.

[48] L'Autorité renvoie à la section 6.2 de la présente décision.

- de leur permettre néanmoins, dans une recherche d'équivalence tarifaire, de conditionner l'application des tarifs régulés aux niveaux tarifaires pratiqués par l'opérateur partenaire ou au cadre réglementaire appliqué en regard.

Le cas échéant, les opérateurs désignés comme puissants par la présente décision pourront donc, concernant les appels émis par les utilisateurs finals situés dans des pays extérieurs à l'Espace économique européen, pratiquer des niveaux plus élevés que celui prescrit par l'obligation d'orientation vers les coûts, dans la limite des tarifs pratiqués en retour.

6.1.4 Recours à un encadrement tarifaire pluriannuel

6.1.4.1 Le principe de l'encadrement tarifaire pluriannuel

Dans le cadre de l'obligation de pratiquer des tarifs reflétant les coûts pertinents, l'Autorité peut procéder pour chaque opérateur à un encadrement tarifaire des niveaux des terminaisons d'appels qui consiste à fixer des plafonds que les tarifs de ces prestations ne doivent pas dépasser. Ces plafonds tarifaires s'entendent comme des limites supérieures laissant la liberté aux opérateurs de positionner leurs tarifs, sous ces plafonds, au niveau qu'ils jugent pertinent.

En particulier, il est de la seule responsabilité de l'opérateur de vérifier que ses tarifs sont cohérents entre les marchés de gros et les marchés de détail et qu'ils ne l'exposent pas au risque de se voir sanctionner au titre du droit commun de la concurrence pour pratiques anti-concurrentielles sur un marché de détail connexe au marché de gros sur lequel il détient une position dominante.

6.1.4.2 Encadrement tarifaire et obligation symétrique

Afin de lever les obstacles au développement d'une concurrence effective sur le marché de détail liés aux terminaisons d'appel, il convient d'assurer une symétrie des tarifs des terminaisons d'appel entre les opérateurs concernés par la présente analyse des marchés, qui passe notamment par la fixation d'un même plafond tarifaire pour l'ensemble de ces opérateurs.

Dans la mesure où cela nécessite d'imposer à chaque opérateur une contrainte tarifaire qui n'est pas liée à ses propres coûts, mais à une référence de coûts générique commune, le recours à des plafonds tarifaires définis par l'Autorité est nécessaire.

Un processus de rapprochement des plafonds tarifaires de terminaison d'appel vocal mobile en métropole et outre-mer a été initié lors du cycle précédent. Il a eu des effets positifs sur le marché de détail des communications entre la métropole et l'outre-mer[49]. La réduction notable des différences de coûts entre les zones géographiques couvertes par la présente analyse, évalués sur la base des modèles technico-économiques[50], justifie pour ce cycle la fixation d'un encadrement tarifaire commun entre la métropole et l'outre-mer. Cet encadrement devra

---

[49] L'Autorité renvoie aux sections 1.3 et 5.2 de son document du 18 mai 2013 : « Bilan des cycles de régulation des terminaisons d'appels vocal fixe, vocal mobile et SMS en métropole et outre-mer, et perspectives de régulation ».

[50] Zones « Métropole », « Antilles-Guyane » et « Réunion-Mayotte ».

4

EUROPEAN COMMISSION

Brussels, 5.3.2015
C(2015) 1591 final

National Media and
Infocommunications Authority
(NMHH)
Ostrom u., 23-25
H-1015 Budapest
Hungary

For the attention of
Ms. Monika Karas
President

Fax: +36 1 457 7171

Dear Ms Karas,

Subject: **Case HU/2015/1705: Wholesale voice call termination on individual mobile networks in Hungary**

Comments pursuant to Article 7(3) of Directive 2002/21/EC

1. PROCEDURE

On 5 February 2015, the Commission registered a notification from the Hungarian national regulatory authority, National Media and Infocommunications Authority (NMHH), concerning the fifth round review of the wholesale market for voice call termination on individual mobile networks in Hungary[1].

The national consultation[2] ran from 3 to 23 December 2014.

On 12 February 2015, a request for information (RFI)[3] was sent to NMHH and a response was received on 17 February 2015.

Pursuant to Article 7(3) of the Framework Directive, national regulatory authorities (NRAs), the Body of European Regulators for Electronic Communications (BEREC) and the Commission may make comments on notified draft measures to the NRA concerned.

---

1 Corresponding to market 2 of the Commission Recommendation 2014/710/EU of 9 October 2014 on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Recommendation on Relevant Markets), OJ L 295, 11.10.2014, p. 79.

2 In accordance with Article 6 of the Framework Directive.

3 In accordance with Article 5(2) of the Framework Directive.

2. DESCRIPTION OF THE DRAFT MEASURE

2.1. Background

The fourth round review of the market was assessed by the Commission in case HU/2011/1225[4]. The market definition included all calls terminated on mobile networks, irrespective of the technology used (i.e., both 2G and 3G). Three mobile network operators (MNOs) were designated with significant market power (SMP) in their respective termination markets: Magyar Telekom, Telenor and Vodafone. The following regulatory obligations were proposed to be imposed on the three SMP operators: transparency, non-discrimination, accounting separation, access and interconnection, cost accounting and price control.

As regards the price control remedy, NMHH proposed to maintain the mobile termination rates (MTRs) at the level of 11.86 HUF/min (approx. 4.47 €ct/min at the time of the notification) and to introduce a two staged glide-path for MTRs for the three SMP operators. The transition scheme was foreseeing two steps for the following periods: i) from 1 January 2012 to 31 December 2012 MTRs were to be set at a level of 9.46 HUF/min (approx. 3.57 €ct/min); and ii) from 1 January 2013 MTRs were to be set at a level of 7.06 HUF/min (approx. 2.66 €ct/min). NMHH presumed in its draft measure a later imposition of a third step to regulate MTRs from 1 January 2014, as a result of the next market analysis, to arrive at the cost based target level of 4.64 HUF/min (approx. 1.75 €ct/min), depending on the situation in the market. This price level was based on long-run incremental cost model using a hybrid modelling approach calibrated with data from dominant market players. NMHH thus only announced that possible third step without imposing it by virtue of the notified draft measure.

In its comments letter, the Commission, while recognising NMHH's efforts to minimise business and regulatory uncertainty resulting from a strong decrease in MTRs, urged NMHH to reconsider its glide-path and align it with the deadline provided for in the Termination Rates Recommendation[5], i.e. 31 December 2012.

2.2. Market definition

In line with its 2011 approach, NMHH defines the market as including all calls terminated on mobile networks, irrespective of the technology used or the origination of the call.

2.3. Finding of significant market power

Currently there are six operators providing mobile termination services in Hungary: in addition to the three MNOs previously found with SMP, three mobile virtual network operators (MVNOs) have entered the market since 2011 (Tesco MBL, UPC and Netfone).

---

4 C(2011) 4536.

5 Commission Recommendation 2009/396/EC of 7 May 2009 on the Regulatory Treatment of Fixed and Mobile Termination Rates in the EU (Termination Rates Recommendation), OJ L 124, 20.5.2009.

In their response to the Commission's request for information NMHH confirmed that the three MVNOs have not been regulated since their entry in the market[6]. NMHH further explains that in case of possible market entry in the future, the NRA will assess the market entry in terms of its impact on competition and if justified, it will conduct the market analysis immediately. At the same time, NMHH is of the view that an extraordinary market analysis (i.e. before the three-year review period) is only justified if the interconnection conditions applied by a new entrant severely distort market competition.

NMHH proposes to designate all six operators as having SMP on their individual networks. The criteria considered by NMHH in reaching its conclusion are *inter alia*: i) 100% market share of each operator on its individual mobile network; ii) absence or low level of countervailing buying power, iii) lack of potential competition, and (iv) control of infrastructure which is not easily duplicated.

2.4. Regulatory remedies

NMHH intends to impose the following regulatory obligations on each of the six SMP operators: transparency, non-discrimination, obligations relating to access and interconnection; and cost accounting and price control. In addition, the obligation of accounting separation will be imposed on the three MNOs.

As regards the price control remedy, NMHH proposes to calculate the MTRs in Hungary based on a pure bottom-up long run incremental (pure BU-LRIC)[7] model and sets them at the level of 1.71 HUF/min. (or 0.55 €ct/min[8]) without introducing a glide-path[9]. In line with its approach in the fixed termination markets[10], NMHH foresees the possibility for operators, in case of IP-based interconnection, to set MTRs based on data volume (instead of per minute rate). In this case, the equivalent per minute rate of the price based on volume data should not exceed the proposed per minute rate.

The scope of the price control obligation is limited to the termination of calls originated within the European Economic Area. NMHH explains this differentiation of the price control obligation by the fact that termination rates in the countries outside this Area are not subject to the same cost-orientation obligation as in the

---

6 In response to the Commission's RFI NMHH stated that Tesco MBL entered the market in the second quarter of 2012 whereas UPC and Netfone entered the market in the fourth quarter of 2014. Despite lack of regulation of the new MVNOs NMHH explains that the operators were applying the regulated MTRs.

7 The model foresees the economic depreciation of the assets and reflects the costs incurred by a hypothetical efficient operator having 33.3 % market share and running an NGN backbone and a combined access network.

8 Conversion based on the ECB's Euro foreign exchange reference rates as at 10 February 2015, i.e.1 € = 309.34 HUF.

9 According to NMHH the new MTRs are to be applied as of the first day of the month following publication of the final measure. As to the target level of 4.64 HUF/min calculated in 2011 with a view to its possible imposition in 2014, NMHH explains that the entry of new operators on the market and the resulting delay in the BU-LRIC modelling have implied the non-imposition of this rate.

10 See case HU/2013/1506.

EU, thereby resulting in higher levels than the ones applicable in Hungary. Such higher termination rates are not necessarily based on higher costs incurred in the countries outside the European Economic Area. Therefore, NMHH considers that a uniform BU-LRIC based price-control obligation (i.e. imposed also on calls originated outside the European Economic Ares) is not necessary to fulfil the objectives set out in Article 8.2 of the Framework Directive. On the contrary, allowing Hungarian operators to charge higher termination rates would give them more countervailing buyer power in their negotiations with operators from outside the European Economic Area. NMHH considers therefore that such wide application of the BU-LRIC price control obligation would not be proportionate and justified and refers to other NRAs' similar approaches.

3. COMMENTS

The Commission has examined the notification and the additional information provided by the NMHH and has the following comment:[11]

Need for a timely review of all relevant markets

The Commission notes that one of the three operators, which have entered the market since NMHH's last review in 2011, has been active in the market for over 2 years without its respective termination market having been analysed until now. With respect to the timeframe for market reviews, the Commission would like to remind NMHH that, under Article 16(1) of the Framework Directive, NRAs have to undertake a market analysis at such intervals that ensure that ex ante regulation is imposed and maintained in markets in which, due to a lack of effective competition, ex ante regulation is warranted. The Commission maintains[12] that since the markets for mobile call termination are listed in the Recommendation on relevant markets, a market analysis should be carried out as soon as transactions can be observed on such markets. From responses to the national consultation and NMHH's response to the Commission's RFI, the Commission takes note that further market entry is expected in the near future. Therefore, the Commission asks NMHH to analyse in the future any new termination services launched without undue delay.

Pursuant to Article 7(7) of the Framework Directive, NMHH shall take the utmost account of the comments of other NRAs, BEREC and the Commission and may adopt the resulting draft measure; where it does so, shall communicate it to the Commission.

The Commission's position on this particular notification is without prejudice to any position it may take *vis-à-vis* other notified draft measures.

Pursuant to Point 15 of Recommendation 2008/850/EC[13] the Commission will publish this document on its website. The Commission does not consider the information contained

---

[11] In accordance with Article 7(3) of the Framework Directive.

[12] See for example the Commission's comment in case SE/2010/1091.

[13] Commission Recommendation 2008/850/EC of 15 October 2008 on notifications, time limits and consultations provided for in Article 7 of Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, OJ L 301, 12.11.2008, p. 23.

herein to be confidential. You are invited to inform the Commission[14] within three working days following receipt whether you consider that, in accordance with EU and national rules on business confidentiality, this document contains confidential information which you wish to have deleted prior to such publication.[15] You should give reasons for any such request.

Yours sincerely,

For the Commission,
Robert Madelin
Director-General

[14] Your request should be sent either by email: CNECT-ARTICLE7@ec.europa.eu or by fax: +32 2 298 87 82.

[15] The Commission may inform the public of the result of its assessment before the end of this three-day period.

5

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni

SUMMARY NOTIFICATION FORM CONCERNING AGCOM'S DRAFT DECISION ON THE MARKET ANALYSIS FOR WHOLESALE VOICE CALL TERMINATION ON INDIVIDUAL MOBILE NETWORKS (MARKET N. 2 OF 2014/710/UE RECOMMENDATION)

This notification concerns AGCOM's draft decision on the market analysis for wholesale voice call termination on individual mobile networks (market n. 2 of 2014/710/UE Recommendation).

Section 1 – Market definition

The definition of the relevant product market relies on the Commission's definition (market n. 2 of Recommendation 2014/710/UE).

AGCOM confirms the definition of the wholesale mobile termination market given within the third round of market analysis (AGCOM's decision n. 621/11/CONS related to market n. 7 of Recommendation 2007/879/EC) and identifies the wholesale mobile termination market as the voice call termination service on individual mobile network irrespective of where the call originates (national, international, fixed and mobile). This definition is consistent with Recommendation 2014/710/UE on relevant markets.

The geographic dimension of the above relevant market is national.

According to this approach, in Italy AGCOM identified the following eight separate relevant markets, one for each mobile operator: four MNOs (Telecom Italia, Vodafone, Wind, H3G) and four full MVNOs (BT Italia, Lycamobile, Noverca, Postemobile). Full MVNOs provide termination service on their own network, negotiating call termination rates with other operators (fixed and mobile) independent of their hosting operators.

Section 2 - Designation of undertakings with significant market power

In Italy, four MNOs (Telecom Italia, Vodafone, Wind, H3G) are already identified as having significant market power. Moreover, four full MVNOs (BT Italia, Lycamobile, Noverca, Postemobile) started to provide mobile termination service after the conclusion of the previous round of market analysis.

AGCOM, taking into utmost account the Recommendation on relevant markets, recognizes that: *i*) there are high barriers to entry, since each terminating operator is the only one able to deliver a call to its own customer, regardless of the market size; *ii*) both MNOs and full MVNOs might benefit from the same economies of scale and scope; *iii*) both MNOs and full MVNOs are able to behave independently of its competitors and customers in a forward-looking perspective.

Hence, AGCOM confirms the four MNOs as SMP operators and, for the first time, also identifies the four full MVNOs as having SMP.

Section 3 - Regulatory Obligations

3.1 The legal basis for the obligations to be imposed, maintained, amended or withdraw

Section 4 of the attached draft Decision sets out the conditions to be imposed on the undertakings designated as having SMP.

The following conditions are imposed both on the four MNOs and full MVNOs:

- access to, and use of, specific network facilities (AD art. 12);
- transparency (AD art. 9);
- non-discrimination (AD art. 10);
- price control (AD art. 13) for the period 2014-2017.

The following additional condition is imposed only on MNOs (Telecom Italia, Vodafone, Wind, H3G):

- cost accounting (AD art. 13).

AGCOM recognizes the imposition of cost accounting obligation on full MVNOs as not proportionate. Indeed, these operators' market share is still very low (7,2% in 2014) even if it is growing (it was 5,7% in 2013). It is important to underline that they carry voice traffic over their networks until the MSC (*Mobile Switching Center*), without any control on radio access network because of the lack of licences for spectrum use.

AGCOM, following to the national consultation and taking into account the request by stakeholder, has updated the Weighted Average Cost of Capital (WACC). The WACC for mobile operators is determined on the basis of available market up-to-date data in coherence with the methodologies already adopted with decision n. 747/13/CONS for the fixed market, however taking into account the specific market conditions of mobile sector.

In particular, some parameters, such as RFR, ERP, Tax rate, reflect the characteristic of the market regardless of the kind of service (fixed or mobile). Others, such as Gearing ratio, Equity beta, Cost of debt, depend on it according to the chosen comparables.

The nominal pre-tax WACC so calculated is equal to 10,25%.

AGCOM has defined the termination rate for 2017 by updating the pure BU-LRIC model adopted within the previous market analysis (III round), with regard to:

a) data provided by operators about traffic (volumes and peak-to-mean ratio);

b) WACC.

Since in the time horizon covered by the analysis Italian mobile operators will provide voice call resorting to traditional (2/3 G) technologies, AGCOM excludes LTE technology from the calculation of efficient incremental costs of voice call mobile termination service.

The updated model has determined an efficient rate that substantially confirms the previous 0,98 €cent/min, that is the rate determined for 1st July 2013.

This result can be explained at first observing that the WACC variation - from 10,4% to 10,25% - does not produce any appreciable effect on the termination rate.

This said, the confirmation of 0,98 €cent/min depends on two traffic data indicators (volumes and peak-to-mean ratio), provided by the MNO and used as input of the BU-LRIC model, that produce opposite effects on the output of the model, compensating each other.

In particular, the increase of the volumes of voice terminated traffic (this is the first input of the model) tend to reduce the unitary costs of the network components used for traffic termination.

On the other side, the increase of the peak-to-mean ratio (i.e., the ratio between the volumes of voice traffic in the busiest hour of the year and the average volumes of voice traffic), with respect to the previous analysis, determines an increase of the network components that the model sets, in order to guarantee the same quality of service in the busy hour. The increase of such parameter involves higher overall incremental costs. It should be noted that this parameter resulted to be higher, according to MNO traffic data, with respect to the value adopted in the previous round of market analysis.

Thus, even if the volumes of data traffic are growing, the unitary incremental cost determined by the model is comparable to the one determined for 2013 (III round), due to the increase of the peak-to-mean ratio.

Thus, AGCOM has decided to confirm the same value (0,98 €cent/min) for the whole period covered by the current market analysis (2014-2017).

Furthermore, AGCOM has taken account of points raised by stakeholders and new information received during the consultation regarding mobile termination of calls originated outside EU.

AGCOM has verified that:

1. the outgoing traffic (Italy -> outside EU) volumes are higher than the incoming, essentially due to the migration from extra EU Countries;
2. MTRs applied to extra-EU outgoing traffic are much higher than the efficient rate imposed by AGCOM. In 2014, the average MTR applied by operators outside EU was around 9 €cent/min. Furthermore, the operators of at least 8 Countries apply, on the average, MTRs higher than 20 €cent/min. Such higher termination rates are not necessarily based on higher costs incurred in the countries outside the EU. The absence of a framework such as the European one allows the operators outside EU to define MTRs via commercial negotiations, without imposition of obligation of non-discrimination and cost orientation

From the combination of these two facts result that Italian operators pay, for termination, much more than they receive from outside EU.

In addition, Italian customers are subject to high retail tariffs when they call outside EU, due to such high termination rates. On the contrary, customers that call from outside EU can benefit of regulated Italian MTRs.

Hence AGCOM recognizes that, even if the voice call originated outside EU are included in the mobile termination market, the imposition of price control on this traffic direction is not proportionate and can be released. In fact, imposing a uniform BU-LRIC based price control obligation (i.e. imposed also on calls originated outside the EU) is not necessary to fulfil the objectives set out in Article 8.2 of the Framework Directive. In this sense, AGCOM considers that such uniform application of the BU-LRIC price control obligation would not be proportionate and justified.

With regard to full MVNOs, AGCOM reckons that the retroactive imposition of obligations is not proportionate and not justified. Indeed, in AGCOM's view retroactive notification would introduce obligations on operators not identified as SMP before and would have the only effects of modifying the results of negotiations occurred when these operators acted without any obligations. Hence, AGCOM proposes that, only for full MVNOs, the obligations will come into force from the publication on the final decision. This is not the case of MNOs, since they are already identified as having SMP within previous round of market analysis. Hence, the retroactive imposition of obligations is a confirmation of obligations already imposed.

3.2 Reasons for the imposition, maintenance or amendment of obligations

MNOs' and full MVNOs' significant market power in the wholesale mobile termination market allows the operators to put in place anticompetitive practices.

Full details are set out in Section 3 and 4 of the draft Decision attached.

3.3 Exceptional circumstances

Not applicable.

3.4 Results of the public consultation to date

AGCOM carried out a public consultation from the 9 February 2015 to the 26 March 2015. Eleven operators have participated to the consultation. AGCOM also received the opinion by the National Competition Authority (AGCM) on 24 April 2015. The AGCM agrees with the provisional conclusions on market definitions, the national dimension of the relevant markets and the identification of MNOs and full MVNOs as having SMP; furthermore, AGCM recognizes as appropriate the remedies identified by AGCOM.

The outcome of the public consultation – including the comments of the stakeholders (some of which were also discussed during formal hearings) and AGCOM's replies – are summarised in the notified draft decision.

Section 4 - Compliance with international obligations

4.1 – Imposition, amendment or withdrawal of obligations provided for in Article 8(5) of Directive 2002/19/EC (Access Directive)

Not applicable.

4.2 – Name(s) of the undertaking(s) concerned

Not applicable.

4.3 – International commitments that need to be respected

Not applicable.

Section 5 – Documents included in the notification

Draft decision "Mercato della fornitura all'ingrosso del servizio di terminazione delle chiamate vocali su singole reti mobili (mercato n. 2 della Raccomandazione della Commissione europea n. 2014/710/UE): definizione del mercato rilevante, identificazione delle imprese aventi significativo potere di mercato ed eventuale imposizione di obblighi regolamentari".

EUROPEAN COMMISSION

Brussels, 30.7.2015
C(2015) 5524 final

Autorità per le Garanzie nelle
Comunicazioni (AGCOM)
Via Isonzo 21/b
00198 Roma
Italy

For the attention of
Mr. Angelo Marcello Cardani
President

Fax: +39 06 696 44 933

Dear Mr Cardani,

Subject: **Commission Decision concerning Case IT/2015/1768: Wholesale voice call termination on individual mobile networks in Italy**

Comments pursuant to Article 7(3) of Directive 2002/21/EC

1. PROCEDURE

On 3 July 2015, the Commission registered a notification from the Italian national regulatory authority, Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (AGCOM)[1], concerning wholesale voice call termination on individual mobile networks[2] in Italy.

The national consultation[3] ran from 9 February to 26 March 2015.

On 14 July 2015, a request for information[4] was sent to AGCOM and a response was received on 17 July 2015.

---

1 Under Article 7 of Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Framework Directive), OJ L 108, 24.4.2002, p. 33, as amended by Directive 2009/140/EC, OJ L 337, 18.12.2009, p. 37, and Regulation (EC) No 544/2009, OJ L 167, 29.6.2009, p. 12.

2 Corresponding to Market 2 in Commission Recommendation 2014/710/EU of 9 October 2014 on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Recommendation on Relevant Markets), OJ L 295, 11.10.2014, p. 79.

3 In accordance with Article 6 of the Framework Directive.

Pursuant to Article 7(3) of the Framework Directive, national regulatory authorities (NRAs), the Body of European Regulators for Electronic Communications (BEREC) and the Commission may make comments on notified draft measures to the NRA concerned.

2. DESCRIPTION OF THE DRAFT MEASURE

2.1. Background

The last and third review of the wholesale markets for voice call termination on individual mobile networks in Italy was notified to and assessed by the Commission in 2011[5]. On the basis of its market analysis, AGCOM designated H3G, Telecom Italia, Vodafone and Wind Telecomunicazioni as having SMP on their own mobile networks/markets and imposed a set of remedies, including price control. The levels of MTRs[6] were established on the basis of a BU-LRIC model.

The asymmetry of MTRs of different MNOs were, according to AGCOM, justified by a difference in frequency allocation, as an exogenous and objective cost difference.

In its comments, the Commission criticised the delayed imposition of the 2009 Termination Rates Recommendation[7] and the comparatively high levels of MTRs in Italy. The Commission criticised the use of a glide-path leading to a late implementation of MTRs set at the efficient level and urged AGCOM to set a glide-path achieving cost-efficient MTRs already by 31 December 2012, for example by way of limiting the number of steps of the glide-path.

The Commission further commented on the lack of a proper justification for the proposed asymmetry and criticised the lack of transparency concerning the applied BU-LRIC model, asking AGCOM to provide further details as to how the model has been applied and which costs were considered relevant for the calculations in the final adopted measure.

2.2. Market definition

The notified draft measure concerns the wholesale market for voice call termination on individual mobile networks in Italy.

Voice call termination is defined as a wholesale service provided by operators in their networks irrespective of where the call originates (i.e. originating on fixed or mobile networks, nationally or internationally). It includes calls terminated on so-

---

4 In accordance with Article 5(2) of the Framework Directive.

5 Case IT/2011/1219, SG-Greffe (2011) D/10210; C(2011) 4645 final.

6 In its final measure following the third round review, AGCOM imposed the following MTRs:

Price cap (€cts/min) from	TIM, Vodafone, WIND	H3G
1 July 2012	2.5	3.5
1 January 2013	1.5	1.7
1 July 2013	0.98	0.98

7 Commission Recommendation of 7 May 2009 on the Regulatory Treatment of Fixed and Mobile Termination Rates in the EU (Termination Rates Recommendation), OJ L124, p. 67.

called full mobile virtual networks (full MVNOs), as such full MVNOs, contrary to the last analysis, now provide termination services on their own networks.

According to AGCOM, the relevant geographic market corresponds to the geographic coverage of each operator's network and is national.

2.3. Finding of significant market power

On the basis of its market analysis, AGCOM proposes to continue to designate the four MNOs, i.e. H3G, Telecom Italia, Vodafone and Wind Telecomunicazioni, as having SMP on their own mobile networks. In addition, AGCOM now also proposes to designate four full MVNOs, i.e. BT Italia, Lycamobile, Noverca and Postemobile, with SMP on their respective networks.

AGCOM bases its conclusion predominantly on the operators' market shares on the relevant markets (100%) as well as on the following main further criteria: (i) the presence of high barriers to entry (given that only the network operator itself is able to terminate a call on its network), (ii) economies of scale and scope, and (iii) the ability of the designated SMP operators to behave independently of its competitors and customers for the foreseeable future.

2.4. Regulatory remedies

AGCOM proposes to impose the following obligations both on the four MNOs and the four full MVNOs: (i) an access obligation, (ii) a transparency obligation (including the requirement to publish a reference offer), (iii) a non-discrimination obligation, and (iv) price control (based on a pure BU-LRIC model). For the four MNOs, AGCOM also proposes to impose a cost accounting obligation. However, AGCOM considered it disproportionate to extend this obligation also to the four full MVNOs given their still low market share (which was around 7.2% in 2014).

With regards to the price control obligation, AGCOM continues to apply a pure BU-LRIC model for its calculation to set mobile termination rates (MTRs). In its draft measure AGCOM has updated the Weighted Average Cost of Capital (WACC) it intends to apply and proposes to set the nominal pre-tax WACC for mobile operators now at 10.25%. The proposed WACC for mobile operators is determined on the basis of the latest market data and in line with the methodology adopted following previous notifications for the fixed market[8], taking into account, however, the specificities of the mobile sector.

AGCOM continues to exclude 4G/LTE technology from the calculation of the efficient incremental costs of mobile voice call termination, claiming that – for the foreseeable future – operators will continue to use predominantly 2G/3G technology to deliver voice calls and reserve 4G technology for data transmission. However, leaving the up-date of the WACC aside, AGCOM provides limited detail in the draft measure on the other inputs for the BU-LRIC model or the cost elements it has considered for calculation.

AGCOM now proposes to set MTRs for the forthcoming market review period by up-dating the currently applied pure BU-LRIC model with (a) new traffic data on volumes and peak-to-mean ratio and (b) the new WACC. The model determines

[8] See cases IT/2013/1489 and 1490, SG-Greffe(2013) 20947; C(2013) 8862 final.

only one efficient rate until the end of the period, i.e. the model does not provide annual rates based on annual cost efficiency assumptions

As a result of the above, AGCOM proposes to impose on the SMP operators a price cap for the provision of mobile termination services in Italy of

0.98 €ct/min for the entire period of 2014 – 2017[9].

AGCOM proposes not to apply the price cap for traffic originating outside the European Economic Area (EEA)[10] as it considers this would be disproportionate. In AGCOM's view this is mainly the case since (i) there is a traffic imbalance between Italy and non-EU/EEA countries (with a higher outgoing call volume) and (ii) there is a strong imbalance in termination rates (with significantly higher termination rates on average outside the EU/EEA). Both effects lead to a loss in revenues for Italian operators.

In terms of the implementation of this differentiated termination rates regime, AGCOM explains that mobile operators will be able to identify the origination of the call by recognising call numbers in accordance with mechanisms defined in the ITU's Recommendation on international calling party number delivery. In response to the Commission's request for information AGCOM confirmed that Italian operators will define how to treat situations in which the origin of the call cannot be identified in bilateral agreements with transit operators. AGCOM confirmed further that it intends to monitor such agreements in order to assess whether the identification of the call origination is assessed correctly.

3. COMMENTS

The Commission has examined the notification and the additional information provided by AGCOM and has the following comment:[11]

Transparency of the applied cost model

The Commission notes that AGCOM, in its draft measure, provides only limited detail as to the input parameters for the BU-LRIC model used for the calculation of MTRs in Italy. As a result, it appears difficult to assess fully the

---

9 In the national consultation, AGCOM had originally proposed an efficient rate of 0.92 €ct/min for the year 2017 but following the proposed up-dates of the WACC and the peak-to-mean ratio, it now considers a rate of 0.98 €ct/min to be more appropriate. For the four MNOs, which are already subject to SMP obligations, the proposed rate will become effective retrospectively as of 1 January 2014 (essentially confirming the rate currently in place). For the four MVNOs, which will be designated with SMP for the first time, the proposed rate will be applied when the final measure will come into force.

10 It appeared from the draft measure as if the differentiation in treatment of the application of the price cap was based on the fact whether the call originated outside the EU. However, in response to the Commission's request for information, AGCOM clarified that the differentiation in the treatment of calls depends on whether the call originates in a country outside the EEA (in which case the price cap obligation will not be applied) or in a country within the EEA (in which the price cap applied). AGCOM confirmed that calls from an EEA Member State will be treated as if they originate within the EU.

11 In accordance with Article 7(3) of the Framework Directive.

appropriateness of AGCOM's methodologies behind the sizing and the modelling of the main parameters used as well as the input data applied. The Commission would like to stress the importance of transparency in the regulatory decision making process, also in order to allow affected stakeholders to make meaningful contributions to the regulatory authority.

As a result, the Commission invites AGCOM, for the purpose of transparency, to provide further details in its final measure as to how the model has been applied and which costs were considered relevant for the calculations and how exactly the authority arrived at the final efficient rate of 0.98 €ct/min for 2017.

Pursuant to Article 7(7) of the Framework Directive, AGCOM shall take the utmost account of the comments of other NRAs, BEREC and the Commission and may adopt the resulting draft measure; where it does so, shall communicate it to the Commission.

The Commission's position on this particular notification is without prejudice to any position it may take *vis-à-vis* other notified draft measures.

Pursuant to Point 15 of Recommendation 2008/850/EC[12] the Commission will publish this document on its website. The Commission does not consider the information contained herein to be confidential. You are invited to inform the Commission[13] within three working days following receipt whether you consider that, in accordance with EU and national rules on business confidentiality, this document contains confidential information which you wish to have deleted prior to such publication.[14] You should give reasons for any such request.

Yours sincerely,

PER COPIA CONFORME
Per la Segretaria generale,

Jordi AYET PUIGARNAU
Direttore della cancelleria
COMMISSIONE EUROPEA

For the Commission,
Robert Madelin
Director-General

[12] Commission Recommendation 2008/850/EC of 15 October 2008 on notifications, time limits and consultations provided for in Article 7 of Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, OJ L 301, 12.11.2008, p. 23.

[13] Your request should be sent either by email: CNECT-ARTICLE7@ec.europa.eu or by fax: +32 2 298 87 82.

[14] The Commission may inform the public of the result of its assessment before the end of this three-day period.

6

Norwegian Communications Authority

Decision on designation of providers with significant market power and imposition of specific obligations in the markets for voice call termination on individual mobile communications networks (Market 7)

Case: 1206565
13 January 2015

	Current maximum price[66]	1 July 2015	1 January 2016	1 January 2017
All regulated operators	16 øre	8.3 øre	7.5 øre	6.5 øre

Table 4: Maximum price for per minute voice call termination on mobile networks, stated in øre (NOK 0.01) excl. VAT.

202. The price cap applies to termination of voice calls, regardless of whether termination takes place on the GSM or UMTS network. The rates for termination of voice mail services must not exceed the prices in the table above.

203. The maximum prices are based on the efficient costs for each individual year and do not represent a glide path towards a future efficient price. Nkom therefore finds it appropriate that they be adjusted for inflation. Nkom finds that the maximum prices shall be based on inflation forecasts for the entire regulatory period, as opposed to an ongoing annual inflation adjustment. This is because Nkom finds it unlikely that inflation will deviate significantly from the forecasts for the next two to three years, cf. the forecasts in the LRIC model.

204. Experience from recent years has shown that all the providers have started to base their termination rates on pure per-minute charges. Nkom finds that the lower price cap for termination is a factor that reduces the providers' incentive to introduce other price structures than pure per-minute charges. In Nkom's opinion there is therefore no longer any need to pave the way for other price structures than pure per-minute charges, and therefore no reason to establish a procedure for approving alternative price structures.

205. Nkom assumes that prices will be the same for calls from all external networks in the European Economic Area (EEA). It also follows from the non-discrimination obligation (cf. section 7.2) that any differences must be justified objectively.

206. Nkom aims to make new decisions in the relevant markets before the end of the price cap period which follows from this decision, probably by the end of 2017. Until a new decision is made, the termination charge shall not exceed 6.5 øre (NOK 0.065) per minute.

7.4.7 Calls originating outside the EEA

207. The Commission and ESA's recommendations on the regulation of termination rates have resulted in substantial reductions in the termination charges in the EEA countries in recent years. This means that the Norwegian providers face termination rates that are on roughly the same level as in Norway when they purchase termination on mobile networks in most other EEA countries, cf. figure 1 in section 7.4.1.3. However, this is not necessarily the case for purchases of termination on mobile networks in countries outside the EEA. Since the providers of mobile termination in Norway will be subject to price controls, which is not normally the case for mobile providers in countries outside the EEA, the Norwegian providers will in many cases have to pay a significantly higher price for termination than they can demand from their counterparts outside the EEA. This may result in substantial asymmetry in the Norwegian providers' disfavour. It might also mean that Norwegian end users will have to pay significantly more for calls to countries outside the EEA than end users in these countries have to pay for equivalent calls to Norway.

[66] Current maximum rate for all the providers except Com4, which is being imposed obligations for the first time in this decision.

208. Nkom has obtained information from Telenor and TeliaSonera regarding interconnection rates to countries outside the EEA. This information shows considerable price variations between different nations. In some countries the aforementioned Norwegian operators experience terminations rates that correspond to the Norwegian price cap. In other countries they meet lower prices and in some countries they are faced with prices multiple of the Norwegian price cap. In addition there seem to be a lack of price harmonisation between countries within the same continent.

209. BEREC[67] works continuously to ensure that the European framework for electronic communications is implemented in a harmonised manner. As part of this work BEREC looks into how different European countries regulate the termination of calls originated in countries outside the EEA. BEREC has not yet provided any specific recommendations in this area, but has outlined some possible methods to avoid imbalances. One option is to include in the market definition calls that are originated outside and terminated within the EEA, but not to impose price controls on these calls.

210. In a decision dated 26 June 2014 the Czech electronic communications authority imposed price cap regulation for voice call termination on mobile networks based on pure LRIC. The decision stated that this price cap regulation does not apply to calls originated outside the EEA. The reason for limiting the area of application of price controls is that asymmetric costs, i.e. that providers must pay significantly higher prices for terminating calls to operators in countries outside the EEA than in the opposite direction, lead to fundamental competitive distortions and discriminatory cross subsidisation between operators, with a risk of this being passed on to the end users.

211. Nkom believes that price cap regulation in Norway may lead to providers outside the EEA having a considerable advantage over Norwegian providers and pave the way for low retail prices for calls to Norway. However, calls originating outside the EEA will not contribute to increased consumer welfare for Norwegian or EEA citizens. This factor in itself weighs in favour of limiting the scope of the price controls. Furthermore, Nkom believes that a delimitation of the price controls would provide Norwegian operators with increased bargaining power vis-à-vis operators outside the EEA. In the long run this might lead to lower termination rates outside the EEA and further contribute to lower retail prices for calls to these countries.

212. In Nkom's view, none of the objectives behind the European framework for electronic communications will be jeopardised by limiting the scope of the price cap regulation. The objective of low, harmonised prices in the EEA has also been followed up in the work on a harmonised regime for international roaming, in order to reduce barriers to communication when end users visit other European countries.

213. Limiting the regulation of termination rates to apply only to calls that are originated within the EEA does not, in Nkom's opinion, entail any material risk that the price level will be set disproportionately high or that prices will be squeezed by Norwegian operators to the detriment of consumer welfare.

214. On the basis of the above, Nkom has concluded that price cap regulation shall be restricted to apply only to termination of calls originated in the European Economic Area.

7.4.8 Interconnection charges (traffic capacity and other charges)

215. In principle, charges for interconnection (traffic capacity and other charges) are set according to commercial negotiations between the parties. The providers covered by this decision have both the incentive and the opportunity to charge excessive prices for these types of products. Nkom therefore sees a need for the regulation of these prices too and

[67] Body of European Regulators for Electronic Communications.

7

EUROPEAN COMMISSION

Brussels, 20.6.2014
C(2014) 4305

Agencija za komunikacijska
omrežja in storitve Republike
Slovenije (AKOS)

Stegne 7,
1000 Ljubljana
Slovenia

For the attention of:
Mr. Franc Dolenc
Director

Fax: +386 1 511 11 01

Dear Mr Dolenc,

Subject: **Commission Decision concerning Case SI/2014/1610: Voice call termination on individual mobile networks in Slovenia**

Comments pursuant to Article 7(3) of Directive 2002/21/EC

I. PROCEDURE

On 21 May 2014, the Commission registered a notification from the Slovenian national regulatory authority, *Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije* (AKOS)[1], concerning the market for voice call termination on individual mobile networks in Slovenia[2].

The national consultation[3] ran from 7 April 2014 to 12 May 2014.

On 2 June 2014 a request for information[4] was sent to AKOS and a response was received on 3 June 2014. Further information was provided on 4 June 2014.

Pursuant to Article 7(3) of the Framework Directive, national regulatory authorities (NRAs), the Body of European Regulators for Electronic Communications (BEREC) and the Commission may make comments on notified draft measures to the NRA concerned

---

1 Under Article 7 of Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Framework Directive), OJ L 108, 24.4.2002, p. 33, as amended by Directive 2009/140/EC, OJ L 337, 18.12.2009, p. 37, and Regulation (EC) No 544/2009, OJ L 167, 29.6.2009, p. 12.

2 Corresponding to market 7 in Commission Recommendation 2007/879/EC of 17 December 2007 on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to *ex ante* regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Recommendation on Relevant Markets), OJ L 344, 28.12.2007, p. 65.

3 In accordance with Article 6 of the Framework Directive.

4 In accordance with Article 5(2) of the Framework Directive.

II. DESCRIPTION OF THE DRAFT MEASURE

II.1. Background

The last review of the market for voice call termination on individual mobile networks in Slovenia was previously notified to and assessed by the Commission under case SI/2013/1483[5].

Four mobile network operators (MNOs), Mobitel, Si.mobil, Tušmobil and T-2, were found to have significant market power (SMP) on each of the wholesale markets for voice call termination on their individual mobile networks. AKOS imposed on each SMP operator the following remedies: (i) access and interconnection, (ii) non-discrimination, (iii) transparency, and (iv) price control and cost accounting.

As regards price control, AKOS explained that given human resources and financial constraints, it was not possible to develop yet a pure BU-LRIC cost model which would be consistent with the Termination Rates Recommendation. However, it ensured that its existing cost model would be updated to a 'pure' BU-LRIC cost model by 1 July 2014. AKOS, therefore, proposed to set for the interim period a target MTR based on benchmarking against six Member States (Belgium, Denmark, France, Spain, Italy and Portugal).

The Commission urged AKOS to verify whether MTRs imposed in additional Member States would not alter the calculated rate, and in case the result would differ to a non-negligible extent, to review its proposed benchmark rate. Moreover, the Commission invited AKOS to finalise its own and fully cost-oriented 'pure' BU-LRIC model in a timely manner, in order to ensure that pure BU-LRIC rates are applied in Slovenia as soon as possible, at the latest as of 1 July 2014.

II.2. Market definition

AKOS defines a distinct market for voice call termination on the network of each MNO. AKOS analyses the definition of the relevant markets within the scope of the internal market, and in this context it appears to consider the market definition valid only in case of interconnection between operators within the internal EU market. As a result of this approach calls originated outside the EU and terminated in Slovenia via direct interconnection between a non-EU operator and a Slovenian operator could potentially be excluded from the market definition. However, in the answer to the request for information AKOS clearly states that there is no differentiation as regards market definition between calls on the basis of their origin and that, therefore, the market definition includes the termination of all calls originated directly or indirectly from non-EU/EEA operators.

The geographic scope of the relevant market includes the entire territory of the Republic of Slovenia.

II.3. Finding of significant market power

Based on its market analysis, AKOS intends to designate the four MNOs, Telekom Slovenije, Simobil, Tušmobil and T-2 as having SMP on their respective markets.

When reaching its conclusion on SMP, AKOS considered three main criteria: (i) market shares (each MNO is a monopolist on its market); (ii) barriers to entry and the lack of potential competition; and (iii) lack of countervailing buyer power.

---

[5] C(2013)D/12400.

II.4. Regulatory remedies

In order to remedy the market power problems on the respective wholesale markets, AKOS proposes to impose the following set of obligations on each MNO:

- Access and interconnection;
- Non-discrimination;
- Transparency; and
- Price control and cost accounting.

AKOS intends to implement a price control obligation based on a bottom-up 'pure' Long Run Incremental Cost (LRIC) approach (reconciled with top-down data), that it has now developed and which calculates the avoidable cost of off-net call termination services provided by a hypothetical efficient operator which holds a 25% market share using 2G and 3G technology. AKOS explains that the LRIC model gives the rate of 1.14 eurocents per minute. The new rate will take effect as from 1 August 2014.

AKOS defines non-discrimination as the obligation of the SMP operators to apply the same conditions and prices for the same services towards all operators situated on the single EU/EEA market, regardless if they are fixed, mobile or transit (including international traffic, regardless of the origin) operators, thereby excluding directly interconnected non-EU/EEA operators to which termination services SMP operators could apply different conditions and different rates.

AKOS argues that this limitation of the non-discrimination obligation would not have a negative effect on competition, investments, and consumers, due, in particular, to the competitive situation on the international transit market. Indeed, in the case where a SMP operator would set high MTRs vis-à-vis a directly interconnected non-EU/EEA operator, the latter would be able to use its countervailing buying power and seek access to the SMP operator's end users using international transit services via an operator established within the EU/EEA. AKOS therefore underlines that the bargaining power of the non-EU/EEA operators is sufficient in practice to avoid excessive rates being charged by the Slovenian operators *vis-à-vis* non-EU/EEA operators[6].

III. COMMENTS

The Commission has examined the notification and the additional information provided by AKOS and has the following comment:[7]

Transparency in the EU consultation mechanism process

In accordance with Articles 15(3) and 16(1) of the Framework Directive, the NRAs shall define and analyse relevant markets in accordance with the principles of competition law, taking utmost account of the Recommendation on Relevant

---

6 AKOS underlines that its regulatory approach is in line with the objectives of Article 8 of the Framework directive. Its proposal is motivated by a high asymmetry of rates charged by operators active outside the EU/EEA compare to regulated rates charged by the EU/EEA operators, as a consequence the EU/EEA operators would be in a significantly worse position regarding interconnection with operators outside EU/EEA. Moreover, this would result in the fact that Slovenian consumers calling outside the EU/EEA are paying high retail price (reflecting higher MTRs) while consumers from outside the EU/EEA calling Slovenian numbers would only be subject to pure-BU-LRIC termination charges.

7 In accordance with Article 7(3) of the Framework Directive.

Markets and the Commission's Guidelines on Market Analysis[8]. The Commission notes that the product market definition as proposed in the draft measure lacks clarity and could be misleading as regards its exact scope. In particular, on the basis of what is described in the draft measure, AKOS appears to consider the market definition valid only in case of interconnection between operators within the internal EU market. As a result of this approach calls originated outside the EU and terminated in Slovenia via direct interconnection between a non-EU operator and a Slovenian operator could potentially be excluded from the market definition. However, on the basis of the further clarifications provided in response to the requests of information the Commission does not object to AKOS' market definition. Indeed, AKOS clarifies that for the purpose of defining the mobile termination markets there is no differentiation with regard to the origin of the call and that, therefore, the market definition also includes the termination of calls originated directly or indirectly from non-EU/EEA operators.

The Commission therefore urges AKOS to clarify in its final measure the exact extent and scope of its product market definition, which includes the termination of all calls originated directly or indirectly from non-EU/EEA operators, in line with the EU Regulatory Framework.

Pursuant to Article 7(7) of the Framework Directive, AKOS shall take the utmost account of the comments of other NRAs, BEREC and the Commission and may adopt the resulting draft measure; where it does so, shall communicate it to the Commission.

The Commission's position on this particular notification is without prejudice to any position it may take *vis-à-vis* other notified draft measures.

Pursuant to Point 15 of Recommendation 2008/850/EC[9] the Commission will publish this document on its website. The Commission does not consider the information contained herein to be confidential. You are invited to inform the Commission[10] within three working days following receipt whether you consider that, in accordance with EU and national rules on business confidentiality, this document contains confidential information which you wish to have deleted prior to such publication.[11] You should give reasons for any such request.

Yours sincerely,
For the Commission
Neelie Kroes
Vice-President

---

8 Commission Guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications and services (OJ C 165, 11.07.2002).

9 Commission Recommendation 2008/850/EC of 15 October 2008 on notifications, time limits and consultations provided for in Article 7 of Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, OJ L 301, 12.11.2008, p. 23.

10 Your request should be sent either by email: CNECT-ARTICLE7@ec.europa.eu or by fax: +32 2 298 87 82.

11 The Commission may inform the public of the result of its assessment before the end of this three-day period.

EUROPEAN COMMISSION

Brussels, 30.7.2014
C(2014) 5549 final

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (AKOS)

Stegne 7
1000 Ljubljana
Slovenia

For the attention of:
Mr Franc Dolenc
Director

Fax: +386 1 511 11 01

Dear Mr Dolenc,

Subject: **Commission Decision concerning Case SI/2014/1636: Wholesale call termination on individual public telephone networks provided at a fixed location in Slovenia**

Article 7(3) of Directive 2002/21/EC: No comments

I. PROCEDURE

On 4 July 2014, the Commission registered a notification from the Slovenian national regulatory authority, *Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije* (AKOS)[1], concerning the wholesale market for call termination on individual public telephone networks provided at a fixed location[2] in Slovenia.

The national consultation[3] ran from 23 May 2014 to 22 June 2014.

On 15 July 2014, a request for information[4] was sent to AKOS and a response was received on 17 July 2014.

---

1 Under Article 7 of Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Framework Directive), OJ L 108, 24.4.2002, p. 33, as amended by Directive 2009/140/EC, OJ L 337, 18.12.2009, p. 37, and Regulation (EC) No 544/2009, OJ L 167, 29.6.2009, p. 12.

2 Corresponding to market 3 in Commission Recommendation 2007/879/EC of 17 December 2007 on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to *ex ante* regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Recommendation on Relevant Markets), OJ L 344, 28.12.2007, p. 65.

3 In accordance with Article 6 of the Framework Directive.

4 In accordance with Article 5(2) of the Framework Directive.

II. DESCRIPTION OF THE DRAFT MEASURE

II.1. Background

The wholesale market for call termination on individual public telephone networks provided at a fixed location in Slovenia was previously notified to and assessed by the Commission under case SI/2007/0690[5].

The relevant product market comprised termination of calls to end users originated and terminated within the same fixed network (i.e. self-supply) and termination of calls to end users originated on the network of another operator. Calls terminated on unmanaged VoIP services were excluded from the market definition. Eight operators[6] were designated as having significant market power (SMP).

The following obligations were imposed on each SMP operator: (i) access to particular network facilities and use of these facilities; (ii) non-discrimination; (iii) transparency; and (iv) price control. A cost accounting obligation was imposed on Telekom Slovenije and T-2. In addition, an accounting separation obligation was imposed on Telekom Slovenije.

Within the scope of the price control obligation, the incumbent operator, Telekom Slovenije, and T-2 were obliged to introduce cost-oriented prices, Telekom Slovenije based on a LRIC (long-run incremental cost) methodology and T-2 based on an FAC HCA (fully allocated historical costs) methodology. On all other SMP operators a price control obligation was imposed, subject to a glide path towards the cost-oriented prices of Telekom Slovenije, which was considered to be the most efficient operator. The resulting asymmetry was intended to gradually decrease over a three-year period[7].

Taking into account the work undertaken at the time by the European Regulators Group (ERG) towards a coherent cost accounting method for fixed termination, the Commission invited the Slovenian NRA to revisit its analysis as soon as a common approach is established at European level.

The third review of the market was notified to the Commission in March 2014. AKOS proposed to introduce pure BU-LRIC based termination rates on 1 January 2015. The notification was withdrawn.

II.2. Market definition

The product market definition includes wholesale services of voice call termination on individual public telephone networks provided at a fixed location to other operators, as well as to themselves (self-supply) or to their own vertically integrated retail part, regardless of the technology used (TDM or IP) and where the call originated.

Termination of managed VoIP calls is included, while termination of unmanaged VoIP calls is excluded from the market[8]. AKOS moreover concludes that despite the high penetration of mobile telephony, fixed and mobile connections are still not regarded as

---

5 SG-Greffe (2007) D/206744.

6 Amis d.o.o., In.life d.d., Ljubljanski kabel d.d., Sinfonika d.d., T-2 d.o.o. (T-2), Telekom Slovenije d.d. (Telekom Slovenije), Tuš Telekom d.d. and UPC Telemach d.o.o.

7 Asymmetry was abolished on 1 January 2011.

8 AKOS specified that the market share of managed VoIP telephony is constantly increasing, amounting to almost 60% in 2013. In terms of 2013 market shares of managed IP telephony connections, according to access technology, xDSL represented 43.4% (in decline), cable 35.3% and FTTH 19.3% of the market.

substitutes by end-users.

The geographic scope of the relevant markets is national.

II.3. Finding of significant market power

The criteria considered by AKOS when reaching its conclusion on SMP were: (i) market shares and their development over time; (ii) barriers to entry and to the development of competition; and (iii) countervailing buying power.

On the basis of its market analysis, AKOS intends to designate 12 undertakings[9] as having SMP on their respective networks.

II.4. Regulatory remedies

AKOS proposes to impose on each operator designated with SMP the following obligations: (i) access to, and use of, specific network facilities (including IP interconnection); (ii) non-discrimination; (iii) transparency; and (iv) price control and cost accounting.

With regard to the price control obligation, AKOS proposes to introduce fixed termination rates calculated on the basis of a pure BU-LRIC methodology, reflecting costs of a hypothetical efficient operator in an all-IP network.[10] The proposed fixed termination rate of 0.0876 c€[11] should apply starting from the next wholesale accounting period (i.e. the next calendar month) after the individual regulatory decisions enter into force. In the reply to the request for information, AKOS stated that it will ensure the adoption of individual decisions in August 2014, with the aim to have the notified rates applicable as of 1 September 2014.

In relation to the non-discrimination obligation, AKOS specifies that SMP operators have the obligation to charge the same fixed termination rate when terminating calls regardless of their origination to all directly interconnected operators within the EU internal market.

III. NO COMMENTS

The Commission has examined the notification and the additional information provided by AKOS and has no comments.[12]

Pursuant to Article 7(7) of the Framework Directive, AKOS may adopt the draft measure and, where it does so, shall communicate it to the Commission.

The Commission's position on this particular notification is without prejudice to any position it may take *vis-à-vis* other notified draft measures.

Pursuant to Point 15 of Recommendation 2008/850/EC[13] the Commission will publish this

---

9 Alstar d.o.o., Amis d.o.o., Detel Global d.d., Eurotel d.o.o., Mega M d.o.o., Novatel d.o.o., Si.mobil d.d.; Softnet d.o.o., T-2 d.o.o., Telekom Slovenije d.d., Telemach d.o.o. and Tušmobil d.o.o.

10 The model used by AKOS is based on the architecture of a hypothetical network, where all voice calls are delivered on the IP level, regardless of whether they terminate in the network of the provider or alternative operator. Therefore, interconnection is no longer performed via media gateways, as session border controllers (SBC) are used instead.

11 The costs that depend on traffic and are thus avoidable can be allocated to the following network elements: SBC and softswitch (SSW). Therefore, the total fixed termination rate (0.0876 c€) consists of the SBC cost (0.0213 c€) and SSW cost (0.0663 c€).

12 In accordance with Article 7(3) of the Framework Directive.

13 Commission Recommendation 2008/850/EC of 15 October 2008 on notifications, time limits and consultations provided for in Article 7 of Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the

document on its website. The Commission does not consider the information contained herein to be confidential. You are invited to inform the Commission[14] within three working days following receipt whether you consider that, in accordance with EU and national rules on business confidentiality, this document contains confidential information which you wish to have deleted prior to such publication.[15] You should give reasons for any such request.

Yours sincerely,
For the Commission,
Robert Madelin
Director-General

Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, OJ L 301, 12.11.2008, p. 23.

14 Your request should be sent either by email: CNECT-ARTICLE7@ec.europa.eu or by fax: +32 2 298 87 82.

15 The Commission may inform the public of the result of its assessment before the end of this three-day period.

9

COSMOTE
ο κόσμος μας, εσύ.

te.enor Wholesale
Inc. Ref Nº 27
Date 10. 06. 2015

Marousi, 27/5/2015
Prot. No.: MW 51

TO: TELENOR BULGARIA MOBILE EAD (TELENOR BULGARIA)
Business Park Sofia, Building 6, Sofia 1766, Bulgaria

Attn.: Mr. Terje Borge,
Chief Financial Officer

SUBJECT: COSMOTE MTR differentiation based on A-Number

Dear Mr. Borge,

In the context of Interconnection between COSMOTE and TELENOR BULGARIA, we hereby notify you that COSMOTE shall apply differentiated MTR for all calls delivered to COSMOTE mobile network from TELENOR BULGARIA network, based on the number of the Calling Party (A-Number).

In particular, from 01.07.2015, the COSMOTE interconnection rate for incoming calls from TELENOR BULGARIA that bear non EU/EEA A-Number will be **5.0 Eurocents/min** (0.05 €/min) with no minimum charge. VAT is not included in the above rate. The aforementioned rate of 0.05 €/min shall also apply for incoming calls without A-Number or with an invalid A-number. Please note that the definition of EU/EEA include the 28 member states of the European Union plus the European Economic Area countries (Iceland, Liechtenstein and Norway).

Also note that the COSMOTE interconnection rate for incoming calls from TELENOR BULGARIA that bear EU/EEA A-Number shall remain at **1.103 Eurocents/min** (0.01103 €/min) with no minimum charge. VAT is not included in the above rate.

Please carry out all the actions needed to implement the new interconnection rate.

For COSMOTE

Leonidas Nikidis
Telecommunication Carriers Director

Maroussi, 12 May 2015
Ref: MI/20/12-05-2015

To:
Distribution List

Subject: WIND Hellas New Mobile Termination Rates for non-EEA incoming calls

Dear Sirs and Madams,

With the present letter we would like to inform you that as of 12th of June 2015 at 00:00hrs (Local Greek Time), all incoming calls terminating to WIND Hellas mobile numbers[1] originated from countries that do not belong in the European Economic Area (EEA)[2] will be rated with 0,05€/min[3] using A-number based interconnection billing. Incoming calls that bear no CLI or invalid CLI for A-number will also be rated with 0, 05€/min.

For the calls originating from countries that belong to the European Economic Area (EEA) and bear a valid EEA international prefix, the existing termination rates will apply (i.e. 0,01103€/min).

We advise you to proceed with all necessary modifications on your business systems in order to apply the new termination rate, as from the above mentioned date and time.

We remain at your disposal for any further clarification.
Best Regards,

WIND HELLAS TELECOMMUNICATIONS S.A.
TELECOMMUNICATIONS
CENTRAL: 66, KIFISSIAS AVE., 151 25 MAROUSSI - GREECE
TAX. CODE: 099936189 - G.E.MH. NR.: 004127301000
S.A. REG. No: 48025/01AT/B/01/26/03
TEL.: (0030) 210 6158000 - FAX: (0030) 210 6106504

Antonis Tzortzakakis
Chief Fixed Telephony Officer & New Business

[1] *Including ported-out mobile numbers to other Greek MNOs*
[2] *In addition to the 28 countries - EU members, the EEA include Liechtenstein, Norway, Iceland*
[3] *Charging per second – Excluding VAT where applied*

10

EUROPEAN COMMISSION

Brussels, 10.3.2015
C(2015) 1703 final

Hrvatska agencija za poštu i
elektroničke komunikacije
(HAKOM)
Ulica Roberta Frangeša Mihanovića 9
10110 Zagreb

For the attention of:
Mr Dražen Lučić
President of Council

Fax: + 385 1 700 70 70

Dear Mr Lučić,

Subject: **Commission Decision concerning Case HR/2015/1709: Wholesale voice call termination on individual mobile networks in Croatia**

Comments pursuant to Article 7(3) of Directive 2002/21/EC

1. PROCEDURE

On 11 February 2015, the Commission registered a notification from the Croatian national regulatory authority, Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM)[1], concerning wholesale voice call termination on individual mobile networks[2] in Croatia.

The national consultation[3] ran from 17 December 2014 to 30 January 2015.

On 19 February 2015 a request for information[4] (RFI) was sent to HAKOM and a response was received on 24 February 2015.

---

1 Under Article 7 of Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Framework Directive), OJ L 108, 24.4.2002, p. 33, as amended by Directive 2009/140/EC, OJ L 337, 18.12.2009, p. 37, and Regulation (EC) No 544/2009, OJ L 167, 29.6.2009, p. 12.

2 Corresponding to market 2 in Commission Recommendation 2014/710/EU of 9 October 2014 on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Recommendation on Relevant Markets), OJ L 295, 11.10.2014, p. 79.

3 In accordance with Article 6 of the Framework Directive.

4 In accordance with Article 5(2) of the Framework Directive.

Pursuant to Article 7(3) of the Framework Directive, national regulatory authorities (NRAs), the Body of European Regulators for Electronic Communications (BEREC) and the Commission may make comments on notified draft measures to the NRA concerned.

2. DESCRIPTION OF THE DRAFT MEASURE

2.1. Background

This is the first time that the market for wholesale voice call termination on individual mobile networks in Croatia is notified to and assessed by the Commission. The reason is that HAKOM reviewed the market in June 2013, before Croatia joined the European Union (on 1 July 2013) and, consequently, at the time HAKOM's market analysis was not subject to the Commission's review. In the 2013 review of the market for wholesale mobile voice call termination, HAKOM identified HT, Tele2 and Vipnet as operators with significant market power (SMP) and imposed on them the following regulatory obligations: (i) access to and use of specific network facilities; (ii) non-discrimination; (iii) transparency; and (iv) price control.

2.2. Market definition

In the present notification, HAKOM proposes to define the relevant product markets as corresponding to the termination of voice calls on each of the operators owning a mobile network (HT, Tele2 and Vipnet), irrespective of the network where the call originated and the technology used (e.g. 2G, 3G or 4G). HAKOM defines the relevant geographic market as national.

2.3. Finding of significant market power

HAKOM finds HT, Tele2 and Vipnet to have SMP on their respective markets on the basis of an assessment of market shares, lack of countervailing buyer power and the advantages that these operators derive from the existence of economies of scale.

In addition, HAKOM considers that the operators owning a mobile network (and designated with SMP) would be able to behave anti-competitively in the absence of regulation, in particular, by means of refusing to interconnect, setting excessive voice call termination charges, tacitly coordinating their behaviour, discriminating against competitors and/or cross-subsidising lower subscriber charges with higher voice call termination charges.

2.4. Regulatory remedies

HAKOM states that the market dynamics have remained relatively unchanged since the previous market analysis and, consequently, it considers appropriate to retain the regulatory obligations imposed at the time. In particular, HAKOM proposes to impose on all SMP operators the following obligations: (i) access and interconnection, (ii) non-discrimination, (iii) transparency, and (iv) price control based on a pure BU-LRIC model of a hypothetical efficient operator.

In relation to the price control remedy, in a separate decision of 10 June 2013 HAKOM established that starting on 1 January 2015 the prices for mobile voice call termination should be capped at a level determined on the basis of a BU-LRIC model, consistent with the 2009 Termination Rates Recommendation. On this basis,

HAKOM estimated the mobile termination price caps applicable from 1 January 2015 at HRK 0.0630/min (0.82 €cents/min). In response to the RFI, HAKOM notes that it expects to update the BU-LRIC model over the course of the year and notify the model and the new termination price caps to the Commission in the beginning of 2016. It notes that the BU-LRIC model that it is currently developing includes a network design reflecting some 4G roll-out, as well as any annual cost reductions resulting from decreases in the prices of equipment or traffic changes. HAKOM explains that if the mobile termination price caps resulting from the model are sufficiently differentiated in every year, it will adopt a different price cap in every year, whereas if they are not it will adopt the same average price cap for the entire period of the charge control.

In addition, HAKOM proposes to distinguish between calls from numbers belonging to (i) one of the EU/EEA countries and (ii) countries outside of the EU/EEA. It proposes that calls from numbers belonging to the EU/EEA and terminated by a Croatian mobile network operator designated with SMP should be subject to the regulated termination rate, whereas the termination rates applicable to calls from international (non-EU/EEA) numbers should be left to commercial negotiations between Croatian and international operators. HAKOM justifies this proposal with the specific features of the mobile voice termination market in Croatia. In particular, in response to the RFI, HAKOM explained that the vast majority of international traffic terminating on Croatian mobile networks is routed via EU/EEA operators (subject to the regulated termination rates) rather than through direct interconnection agreements, as the price differential is substantial. In these circumstances, HAKOM believes that mobile network operators and end-users in Croatia are disadvantaged vis-à-vis their international counterparts, as the former pay substantially higher termination rates when calling international numbers compared to the regulated termination fees paid by international callers terminating calls on Croatian networks.

In terms of the implementation of this differentiated termination rates regime, HAKOM proposes that calls are distinguished by the caller's A number, allowing mobile operators to identify the number's country of origin. A numbers from EU/EEA countries would be subject to the regulated termination price caps, whereas the termination rates applicable to A numbers from non-EU/EEA countries would be subject to commercial negotiations between Croatian operators and their international counterparts. According to HAKOM, this would increase the bargaining power of Croatian operators vis-à-vis international operators (particularly those of neighbouring countries) and would reduce the existing disparity between the termination rates paid by Croatian operators (and end-users) when calling abroald and international callers when calling Croatian numbers. HAKOM proposes that Croatian mobile operators will be able to differentiate the termination rates charged as soon as they can demonstrate that they have set up the systems allowing them to adequately distinguish between different A numbers. In response to the RFI, HAKOM explained that Croatian mobile operators would be able to recognise the calling numbers even in the event that the caller decided to hide its customer line identification (CLI). It noted that the only situation where Croatian mobile operators would not be able to identify the calling number would be where the transit operator decided not to transfer or distort the A number. HAKOM proposed that in these situations the caller should still be subject to the commercially agreed termination rate. However, it noted that calls where the transit

operator did not transfer or distorted the A number typically represented less than 1% of international (both EU/EEA and non-EU/EEA) calls.

3. COMMENTS

The Commission has examined the notification and the additional information provided by the HAKOM and has the following comment:[5]

The update of the BU-LRIC model

The Commission welcomes HAKOM's proposal to cap termination rates based on a pure BU-LRIC model as of 1 January 2015, in line with the Termination Rates Recommendation. Moreover, the Commission notes HAKOM's intention to update the BU-LRIC model over the course of 2015 and notify the new model and the new termination price caps to the Commission in the beginning of 2016. However, the Commission would like to remind HAKOM of its obligation to carry out an analysis of the relevant markets and notify the corresponding draft measures (in accordance with Article 7) within two years from Croatia's accession, as set out in Article 16(6)(c) of the Framework Directive. In light of Croatia's accession to the European Union on 1 July 2013, the time limit for HAKOM's notification of the new model and new termination price caps to the Commission is 1 July 2015. Thus, the Commission urges HAKOM to abide by the time limits prescribed by the Framework Directive and notify the new model and price caps by this date.

In addition, in response to the RFI, HAKOM has explained some of the features of the BU-LRIC model that it is developing to estimate mobile termination rates. The Commission welcomes HAKOM's approach to model the network design of the hypothetical efficient operator including 4G roll-out. In relation to whether setting a single average price cap or different annual price caps would be more appropriate, the Commission takes note of HAKOM's view that if the difference in rates in every year are not significant, it would prefer to set a single average price cap. The Commission notes, however, that other Member States where this is the case have opted for annual price ceilings reflecting the exact pure BU-LRIC cost of providing the relevant termination service. Against this background, the Commission calls upon HAKOM to consider, at the time when it will notify the new model and new termination price caps, whether an approach based on annual price caps would be more appropriate, in particular to capture expected efficiency gains, changes in network configuration and/or prices of network equipment.

Pursuant to Article 7(7) of the Framework Directive, HAKOM shall take the utmost account of the comments of other NRAs, BEREC and the Commission and may adopt the resulting draft measure; where it does so, shall communicate it to the Commission.

The Commission's position on this particular notification is without prejudice to any position it may take *vis-à-vis* other notified draft measures.

Pursuant to Point 15 of Recommendation 2008/850/EC[6] the Commission will publish this document on its website. The Commission does not consider the information contained

---

5 In accordance with Article 7(3) of the Framework Directive.

6 Commission Recommendation 2008/850/EC of 15 October 2008 on notifications, time limits and consultations provided for in Article 7 of Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the

herein to be confidential. You are invited to inform the Commission[7] within three working days following receipt whether you consider that, in accordance with EU and national rules on business confidentiality, this document contains confidential information which you wish to have deleted prior to such publication.[8] You should give reasons for any such request.

Yours sincerely,

For the Commission,
Robert Madelin
Director-General

Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, OJ L 301, 12.11.2008, p. 23.

7 Your request should be sent either by email: CNECT-ARTICLE7@ec.europa.eu or by fax: +32 2 298 87 82.

8 The Commission may inform the public of the result of its assessment before the end of this three-day period.

HAKOM

Standard Form relating to Notifications of Draft Measures Pursuant to Article 7 of Directive 2002/21/EC

HAKOM's draft decision on

Analysis of the market for wholesale voice call termination on individual mobile networks (M2)

Short description of the notified measure

On February 11, 2015, HAKOM adopted draft decision on market analysis for the market 2 (Wholesale voice call termination on individual mobile networks).

HAKOM hereby notifies the Commission its draft decision on market analysis for the market 2, consistent with article 7(3) of the Directive 2002/21/EC.

Under Article 6 of the Directive 2002/21/EC and according to national procedures, HAKOM conducted national consultation. National consultation started on December 17, 2014 and ended on January 30, 2015.

This draft measure has taken into account the comments received during the public consultation.

Section 1 Market definition
1.1 Relevant product/service market
In market analysis for market 2 HAKOM defines 3 relevant product markets for wholesale voice call termination on individual mobile networks: ▪ wholesale voice call termination on HT's mobile network ▪ wholesale voice call termination on Vipnet's mobile network ▪ wholesale voice call termination on Tele2's mobile network The market definition includes all calls terminated on the mobile networks irrespective of the origination of the call and irrespective of the technology used (2G, 3G, 4G).
1.2 Relevant geographic market
The geographical dimension of the above relevant markets is national in scope.
1.3 A brief summary of the opinion of the national competition authority, where provided.
NCA agrees with the market definition.
1.4 A brief overview of the results of the public consultation to date on the proposed market definition (e.g. how many comments were received, which respondents agreed with the proposed market definition, which respondents disagreed with it).
There were no comments related to market definition.
1.5 Where the relevant market is different from those listed in the Recommendation on relevant markets, a summary of the main reasons justifying the proposed market definition by reference to Section 2 of the Commission guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications and services, and the three main criteria mentioned in recitals 5 to 13 of the Recommendation on relevant markets and Section 2.2 of the accompanying Explanatory Note.
Not applicable.

Section 2

Designation of undertaking with significant market power

2.1 The name of the undertakings designated as having, individually or jointly, significant market power.

Where applicable, the name of the undertakings considered no longer to have significant market power.

In the relevant markets for voice call termination on individual mobile networks, Hrvatski Telekom (HT), Vipnet and Tele2 were designated as operators with significant market power.

2.2 The criteria used to designate an undertaking as having significant market power, individually or jointly, or not.

- a 100% market share for own voice call termination;
- the setting of own termination charges not constrained by potential market entry;
- no deterrence on charging behaviour from countervailing buyer power (CBP); and
- an incentive to increase mobile termination charges, in absence of regulation, which reduces the scope for price competition.

2.3 The opinion of the national competition authority where provided.

HAKOM's practice is to ask the NCA for the opinion regarding designation of SMP operators. However, by mistake, HAKOM did not ask the NCA for the opinion regarding SMP designation together with opinion on market definition. This opinion was asked, and is expected to be received in short period.

2.4 The results of the public consultation to date on the proposed designation(s) as undertakings having significant market power (e.g. total number of comments received, numbers agreeing/disagreeing).

There were no comments related to the significant market power.

Section 3

Regulatory obligations

3.1 The legal basis for the obligations to be maintained (Articles 9 to 13 of Directive 2002/19/EC).

In HAKOM's decision regarding market 2 following regulatory obligations are imposed on SMP operators in accordance with Articles 9, 10, 11, 12 and 13 of the Access Directive:

- access obligation
- transparency obligation
- non-discrimination obligation
- price control obligation – MTRs based on pure BU-LRIC model in the amount of 6,3 lp/min for national traffic and traffic originating from A numbers identifying the country of origin irrespective of the transfer countries. Regulated price applies only to calls originated from phone numbers with codes of countries belonging to EEA area.

In other words, price control obligation is segmented depending on A number. Termination traffic incoming from outside EEA is excluded from the scope of price control remedy.

3.2 The reasons for which the imposition, maintenance or amendment of obligations on undertakings is considered proportional and justified in the light of the objectives laid down in Article 8 of Directive 2002/21/EC. Alternatively, indicate the paragraphs, sections or pages of the draft measure where such information is to be found.

In the notified decision HAKOM imposed on SMP operators on market 2 above mentioned regulatory obligations in order to safeguard competition on relevant markets. Access obligation is imposed with aim of preventing SMP operators in engaging in delaying tactic and/or tactic of refusing access to its network. Transparency and non-discrimination obligations are imposed on SMP operators in order to enable all access seekers the same and transparent conditions without possibility for SMP operators to favour certain access seekers. Price control obligation is segmented and termination of traffic incoming from A numbers belonging to operators outside of EEA is excluded from the scope of price control remedy with aim to end fundamental competitive distortions and discriminatory cross - subsidization between operators and to equip Croatia's mobile operators with higher degree of negotiation power. At the same time price control obligation is imposed again for termination of calls originated from phone numbers with codes of countries belonging to EEA area so that mobile operators cannot charge excessive fees for termination of voice calls in their networks thus causing increase of prices for end-users in EEA area.

3.3 The national public consultation

The following operators took part to the public consultation: HT, Vipnet, Tele2, H1 and Optima.

All mobile operators agree with new price control obligation that is based on A number.

Vipnet commented that fee for delay in implementation of interconnection with access seeker is unnecessary. HAKOM is of the opinion that fee for delay in implementation of interconnection with access seeker is necessary in order to prevent SMP operators from engaging in delay tactic and/or tactic of refusal of access. Therefore, HAKOM did not accept Vipnet's comment.

HT is of the opinion that MTR's should be based on LRIC+ model. HAKOM is of the opinion that MTR's must be based on pure BU-LRIC methodology, in accordance with Commission recommendation in order to prevent distortions on internal market. HT's comment is refused.

Tele2 commented that proposed price control regulation does not eliminate the imbalance with the EEA operators with higher MTR's (example, Germany). HAKOM is aware of that fact, but non-compliance with EC's Recommendation by other EU operators is not within jurisdiction of HAKOM.

H1 proposed that new regulation depending on A number is imposed as of exact, the same day that will be defined in advance by this Analysis. HAKOM did not accept this proposal, since implementation of new regulation will depend on the operator's ability to implement system that will enable recognition of A number. As soon as operator implements required system, it can apply new regulation depending on A number. Optima proposed new wording according to which operators must not offer to themselves, their affiliated companies or mother companies abroad MTRs that would be more favourable i.e. lower than MTRs offered to other Croatian operators. HAKOM is of the opinion that non-discrimination remedy is defined very well the way it stands now and sees no reason for changing the current wording.
3.4 Opinion of the NCA
Not applicable.
3.5 Where the remedies proposed are other than those set out in Articles 9 to 13 of Directive 2002/19/EC, please indicate what "exceptional circumstances" within the meaning of Article 8 (3) of that directive justify the imposition of such remedies. Alternatively, indicate the paragraphs, sections or pages of the draft measure where such information is to be found.
Not applicable.

Section 4 Compliance with international obligations
4.1 Whether the proposed draft measure intends to impose, amend or withdraw obligations on market players as provided for in Article 8(5) of Directive 2002/19/EC.
Not applicable.
4.2 The name of the undertakings concerned.
Not applicable.
4.3 What international commitments entered into by the Community and the Member States are to be met.
Not applicable.

11

EUROPEAN COMMISSION

Brussels, 24.3.2015
C(2015) 2156 final

Hrvatska agencija za poštu i
elektroničke komunikacije
(HAKOM)
Ulica Roberta Frangeša Mihanovića
9, 10110 Zagreb
Croatia

For the attention of:
Mr Dražen Lučić
President of Council

Fax: + 385 (0)1 700 70 70

Dear Mr Lučić,

Subject: **Commission Decision concerning Case HR/2015/1716: Wholesale call termination on individual public telephone networks provided at a fixed location in Croatia**

Commission Decision concerning Case HR/2015/1717: Wholesale call origination on the public telephone network provided at a fixed location in Croatia

Comments pursuant to Article 7(3) of Directive 2002/21/EC

1. PROCEDURE

On 24 February 2015, the Commission registered two notifications from the Croatian national regulatory authority, *Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije* (HAKOM)[1], concerning (i) the wholesale market for call termination on individual

[1] Under Article 7 of Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Framework Directive), OJ L 108, 24.4.2002, p. 33, as amended by Directive 2009/140/EC, OJ L 337, 18.12.2009, p. 37, and Regulation (EC) No 544/2009, OJ L 167, 29.6.2009, p. 12.

public telephone networks provided at a fixed location[2] and (ii) the wholesale market for call origination on the public telephone network provided at a fixed location[3] in Croatia.

National consultations[4] ran from 28 January to 13 February 2015.

On 4 March 2015, a request for information[5] was sent to HAKOM and a response was received on 9 March 2015.

Pursuant to Article 7(3) of the Framework Directive, national regulatory authorities (NRAs), the Body of European Regulators for Electronic Communications (BEREC) and the Commission may make comments on notified draft measures to the NRA concerned.

2. DESCRIPTION OF THE DRAFT MEASURE

2.1. Background

This is the first time that the analysis of markets for wholesale voice call termination and call origination on fixed networks in Croatia are notified to and assessed by the Commission. The previous review of those markets was finalised by HAKOM's decision of 28 May 2013 (the May 2013 decision) before Croatia joined the European Union (on 1 July 2013) and, consequently, was not subject to the Commission's assessment.

The May 2013 decision stipulated that the wholesale fixed call termination market included call termination services in each operator's fixed network irrespective of where the call originated. HAKOM included in the market also termination to non-geographic numbers, such as emergency numbers and calls to special rate services. HAKOM defined the fixed call termination service offered on HT's network depending on the point of interconnection of wholesale customers which leads, in case of 'national termination' services, also to the inclusion of call conveyance services between two transit switches, which HAKOM referred to as double tandem termination.[6]

---

2 Corresponding to market 1 in the currently applicable Commission Recommendation 2014/710/EU of 9 October 2014 on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (2014 Recommendation on Relevant Markets), OJ L 295, 11.10.2014, p. 79.

3 Corresponding to market 2 in Commission Recommendation 2007/879/EC of 17 December 2007 on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to *ex ante* regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (2007 Recommendation on Relevant Markets), OJ L 344, 28.12.2007, p. 65. This market has been removed from the list of the relevant markets that may warrant *ex ante* regulation which is contained in the currently applicable 2014 Recommendation on Relevant Markets.

4 In accordance with Article 6 of the Framework Directive.

5 In accordance with Article 5(2) of the Framework Directive.

6 Regarding the call termination service offered by HT, it includes call conveyance from the network interconnection point, which may be local or regional, up to the end-user. Therefore, if an operator is interconnected at one of the four regional interconnected points, the call termination service includes call conveyance from that regional access point to the local exchange where the call is terminated. Only HT also offers national call termination services in case an operator is interconnected with HT at one of the regional access points, but the call needs to be conveyed to another regional interconnection

The wholesale fixed call origination market included each operator's call origination services on the public telephone network provided at a fixed location (self-supply), carrier pre selection service and call origination services in order to access special rate services and free calls in alternative operators' networks.

The markets for wholesale call termination as well as the market for wholesale call origination were national in scope.

In the call termination market, HAKOM designated 12 operators as having SMP, including the incumbent Hrvatski Telekom (HT).[7] In the relevant market for call origination, HT was found to have SMP.

As for remedies, in the market for call termination, HAKOM imposed access, non-discrimination, transparency and price control obligations on all SMP operators. Additionally, cost accounting and accounting separation obligations were imposed only on HT. Regarding the price control obligation for both markets, cost orientation was imposed. The decision foresaw the adoption of a cost model for determining cost oriented prices, and the possibility of using a benchmark of rates applied across the European Union before the finalisation of the model. In the market for call origination HAKOM imposed access, non–discrimination, transparency, price control, cost accounting, and accounting separation obligations on HT.

In October 2013 HAKOM notified to the Commission a draft measure regarding the price control obligation proposing to set prices based on a bottom-up long run incremental cost methodology (BU-LRIC+ for call origination rates and pure BU-LRIC for call termination rates) applicable from 1 January 2015 (case HR/2013/1523-1524).[8] Until then, a glide path with a linear decrease (every 6 months) was applied. All proposed rates differed depending on where the origination/termination service was provided (local, regional or national level, but all SMP operators except HT provided their termination services at the regional level only) and whether the service is provided at peak or off-peak traffic times.

In its comment letter the Commission welcomed the fact that the pure BU-LRIC rate was foreseen for call termination services to come into force six months before HAKOM's market review deadline (1 July 2015) according to the Article 16(6)(c) of the Framework Directive. Moreover, even though the market definition of the wholesale fixed termination market was not subject to the notification, the Commission decided to make comments in order to guide HAKOM in its next full market review. In particular, the Commission noted that call termination services to certain non-geographic numbers, such as special rate services, can exhibit different characteristics as compared to calls to geographic numbers, and invited HAKOM to take this into account when carrying out its next full market analysis.

---

point to reach the local exchange of the end-user. HAKOM, however, explained that an alternative operator can choose not to buy regional or national termination, but to have its traffic terminated at the local level and then conveyed by another alternative operator to the regional interconnection point where it is present.

7 Amis Telekom, B.Net, BT Net, H1 Telekom, HT, Iskon Internet, Metronet, Metronet telekomunikacije, Novi net, OT–Optima Telekom, Vipnet and Terakom.

8 C(2013) 8719

In January 2014 HAKOM notified to the Commission a draft measure concerning the identification of six additional SMP operators[9] on the market for fixed call termination and the imposition of the obligations of access, non–discrimination, transparency and price control on those operators (case HR/2014/1545).[10]

The Commission commented on the inclusion of transit services in the market for call termination by stressing that the conveyance of calls between HT's two network switches should not be part of the market for fixed call termination. However, the Commission decided not to challenge it, as it believed that the incorrect delineation of the market boundaries would not have had effect on the regulatory outcome of the draft measures notified at the time.[11] Moreover, the Commission urged HAKOM to review the definition of all wholesale call termination markets, in particular wholesale call termination services offered on HT's network, as soon as possible, preferably prior to the next analysis of all wholesale fixed termination markets due before mid-2015 (as requested by Article 16(6) (c) of the Framework Directive).

2.2. Market definition

Call termination on individual public telephone networks provided at a fixed location

The wholesale fixed call termination market includes call termination services in each operator's fixed network irrespective of where the call originated. It does not include termination to non-geographic numbers, such as special rate services, but includes termination to emergency numbers.[12]

HAKOM clarifies that the transit of telephone calls between two network switches of HT, previously included in the termination market (see case HR/2014/1545), is no longer included in the relevant market. In this regard, HAKOM specifies that that call transit services between two network switches are also provided by alternative operators connected to all of HT's regional exchanges and that such transit services provided by alternative *operators* have been deregulated in 2009.[13] Finally, HAKOM defines the call termination market as a market which includes call transfer from the first access point, to which the operator is connected, to the end user. In this regard, HAKOM specifies that the access point may be local or regional until 31 December 2015 and from 1 January 2016 will be only regional.[14]

---

9 Net-Connect d.o.o, Magic Net d.o.o, Fenice telekom grupa d.o.o, Omonia d.o.o., Sofnet d.o.o. and Optika kabel TV d.o.o.

10 C(2014) 872

11 The Commission noted that the incorrect market delineation appeared to have been adopted only with respect to HT's termination services on its PSTN network. Therefore, as all the alternative operators operated an IP network and offered interconnection only at regional interconnection points, the market definition seemed *de facto* not applicable to the networks of alternative operators, and, subsequently, to the proposed draft decision.

12 In the response to the RFI HAKOM specified that the majority of numbers that belong to emergency services are still on HT's network due to its widely spread network in the whole of Croatia.

13 The market was not considered to pass the three criteria test as stated in HAKOM's decision from 17 July 2009.

14 HAKOM specifies that from 1 January 2016 HT's network will contain only one access level for the

HAKOM considers the geographic scope of the market to be national.

Call origination on the public telephone network provided at a fixed location

HAKOM defines the origination of calls on the public telephone networks at a fixed location to include call origination (both for the purpose of self-supply and CPS service) irrespective of the technology used and including all types of calls for end-users calling from fixed networks towards geographic and non-geographic numbers, or short codes (calls towards national fixed networks, mobile networks, international numbers, VAS services, emergency services).

HAKOM considers the geographic scope of the market to be national.

2.3. Finding of significant market power and assessment of the three criteria test

Call termination on individual public telephone networks provided at a fixed location

Nineteen fixed operators[15] are proposed to be designated with SMP on their respective termination markets for fixed voice call termination services. HAKOM's SMP findings are based on the assessment of the following criteria: market shares and countervailing buying power.

As regard to the transit between different switches of HT's network, previously considered as part of the termination market (as "national call termination") and therefore currently regulated, HAKOM maintains that the first criterion is not satisfied, considering that most operators are connected to all regional exchanges in Croatia. HAKOM explains that in addition to the fact that all operators have the technical ability to offer call transit services between regional exchanges, most of them do offer this service. HAKOM concludes that the market segment of call transfer is therefore competitive and consequently no longer needs ex ante regulation.

Call origination on the public telephone network provided at a fixed location

Since the market for fixed call origination is no longer listed in the 2014 Recommendation on Relevant Markets HAKOM conducted the three criteria test.[16] As a result, HAKOM found the criteria cumulatively met and, therefore, concluded that the market is still susceptible to ex ante regulation.

---

purposes of interconnection, namely the regional level. In the response to the RFI, HAKOM clarified that from 1st January 2016 operators can interconnect at national level with HT on the basis of commercial agreements. In the draft measure HAKOM obliges HT not to cancel interconnection at national level for another 3 months after the current draft decision enters into force.

15 Amis Telekom, B.Net, BT Net, Fenice telekom grupa, H1 Telekom, HT, Iskon Internet, Metronet, Metronet telekomunikacije, Magic Net, Novinet, Net-Connect, Omonia, Optika kabel TV, Orinoco, OT-Optima Telekom, Skvid, Sofnet, Terrakom and VIPnet.

16 According to the Recommendation on Relevant Markets the three criteria test is carried out in order to determine whether the markets defined are (i) characterized by high non-transitory barriers to entry, (ii) lack a tendency to effective competition, and whether (iii) competition law is insufficient to address identified market failures.

In particular, concerning the first criterion, HAKOM concludes that high and non-transitory barriers to enter the market still exist since wholesale regulated services offered by HT only partly mitigate but do not remove them. Moreover, HAKOM points out that in Croatia a significant number of customers still use public voice telephony services as a standalone service[17] and CPS is the only wholesale service by use of which alternative operators can offer their customers public voice telephony services as a standalone service on a profitable basis.[18]

As regard to the second criterion, HAKOM concluded that the market does not tend towards effective competition in the absence of regulation. HAKOM explains that around 19% of all customers of alternative operators were still using CPS services and this service is the main precondition for offering WLR service.[19] HAKOM maintains that migration towards the IP/IMS system does not have any influence on the decrease of the usage of CPS services, because CPS services can be provided also in the IP/IMS environment on the MSAN port in Croatia.

Regarding the third criterion HAKOM is of the opinion that competition law, as ex-post regulation with its lengthy procedures, is not sufficient to remedy the distortions in the market.

Since all the three criteria were met, HAKOM carried out the SMP assessment and confirmed that HT has the SMP in the wholesale fixed call origination market on the basis of market shares,[20] control over an infrastructure difficult to duplicate[21], vertical integration, economies of scale and scope, and lack of countervailing buyer power.

2.4. Regulatory remedies

Call termination on individual public telephone networks provided at a fixed location

HAKOM proposes to impose access, non-discrimination, transparency and price control obligations on all SMP operators. Additionally, cost accounting and accounting separation obligations will be imposed on HT. As far as price control is

---

17 In the response to the RFI HAKOM specifies that around 40% of customers use the voice service as standalone service.

18 In the response to the RFI HAKOM maintains that LLU and bitstream services do not allow operators to profitably offer their customers the voice service as a standalone product.

19 Operators' data show a slight, but steady decrease in the number of CPS service users within the period from the second half of 2012 to the first half of 2014. In the same period, there was an increase in the number of users to whom operators, together with the CPS service, also provide access services via wholesale line rental (WLR), which HT, according to the corresponding market analysis, is still obliged to provide. Taking into consideration that the CPS service is a prerequisite for using the WLR services, and that it is still being used by a large number of users, HAKOM believes it necessary to enable operators to use the said service at least during the period in which WLR is provided in the market.

20 There was a gradual decrease of HT's market share during the last three years from 63.51% to 54.27%.

21 HAKOM points out that the extent to which HT's control over access to infrastructure acts as an obstacle for entry into the market and that investments made by alternative operators in their own infrastructures are limited in their scope and form a small part of the whole access network.

concerned, HAKOM intends to apply the tariffs of 0.60 lp/min (0.08c€)[22] and 0.30 lp/min (0.04c€) (defined by the decision of 11 December 2013) from 1 January 2015 until the update of the cost model and the set-up of new tariffs for the next three year period (2016-2018). As with the origination, HAKOM clarified that new data are expected to be received in September 2015 and that afterwards it will update the cost model and notify it to the Commission, most probably in January 2016.

In addition, HAKOM proposes to distinguish between calls originating from numbers belonging to (i) one of the EU/EEA countries and (ii) countries outside of the EU/EEA. HAKOM proposes that calls originating from numbers belonging to the EU/EEA and terminated by the Croatian fixed network operator should be subject to the regulated termination rate. On the contrary, HAKOM proposes that the termination rates applicable to calls from international (non-EU/EEA) numbers should be left to commercial negotiations between Croatian and international operators. HAKOM justifies this proposal with the specific features of the fixed voice termination market in Croatia. In particular, HAKOM explains that the vast majority of international traffic terminating on Croatian fixed networks is routed via EU/EEA operators (subject to the regulated termination rates) rather than through direct interconnection agreements, as the price differential is substantial. In these circumstances, HAKOM believes that fixed network operators and end-users in Croatia are disadvantaged vis-à-vis their international counterparts, as the former pay substantially higher termination rates when calling international numbers compared to the regulated termination fees paid by international callers terminating calls on Croatian networks.

HAKOM's proposal to differentiate the price control regime based on the country of origination would increase the bargaining power of Croatian operators vis-à-vis international operators (particularly those of neighbouring countries). As well, it would reduce the existing disparity between the termination rates paid by Croatian operators (and end-users) when calling abroad and international callers when calling Croatian numbers. Moreover, HAKOM states that Croatian fixed operators will be able to differentiate the termination rates charged as soon as they can demonstrate that they have set up the systems allowing them to adequately distinguish between different A numbers.[23]

Call origination on the public telephone network provided at a fixed location

HAKOM proposes to impose access, non–discrimination, transparency, price control, cost accounting, and accounting separation obligations on HT as remedies in the market analysed. Regarding the price control obligation, HAKOM proposes to modify the currently applicable prices of 1.48 lp/min (0.19c€) and 0.74 lp/min (0.10 c€) (set in 2013 on the basis of a BULRIC plus model) and apply the newly proposed prices of 0.83 lp/min (0.11c€) (peak time) and 0.41 lp/min (0.05c€) (off-peak time).[24]

---

[22] The Euro conversion rates are based on the European Central Bank exchange rate from 11 March 2015, and represent rounded up values.

[23] HAKOM clarifies that if an operator has implemented a number A recognition system, and the number A itself is not visible, complete or correct (the operator of the number A or the transit operator is hiding, changing or shortening it for some reason), the operators with significant market power are not obliged to charge the regulated price.

[24] HAKOM clarifies that, due to the deregulation of retail call markets, it is no longer necessary to allocate joint and common costs of call termination services to origination services. According to

These new tariffs will be applied from the date of entry into force of the decision under examination until the update of the cost model[25] and the introduction of new tariffs for the next three year period (2016-2018).

3. COMMENTS

The Commission has examined the notifications and the additional information provided by HAKOM and has the following comments:[26]

Need to closely monitor the developments in the market for wholesale fixed call origination

The Commission recalls that the market for fixed call origination is no longer listed in the Recommendation on relevant markets and that HAKOM found the retail markets for telephone services at fixed location for residential and non-residential customers to be competitive thanks to the availability of CS/CPS, WLR, bitstream and LLU (Case HR/2014/1652-1653).

However, the Commission acknowledges that, in the case at hand, the specific circumstances present in Croatia and analysed by HAKOM may justify to maintain ex ante regulation for the review period in question also in consideration of the fact that the market for access to telephone services is still regulated (Case HR/2014/1651). However, the Commission invites HAKOM to closely monitor the market in order to assess the market developments that could require the removal of regulation before the end of the 3 years review period.

In particular, the Commission calls upon HAKOM to take into account the increasing penetration of VoIP telephony in Croatia, which is at the moment low compared with the traditional TDM-based telephony.[27] Moreover, HAKOM should take into consideration the likely future increase in the usage of bundles of fixed telephony and access services, which have been growing over recent years. HAKOM should also closely monitor the evolution of market shares and the development of infrastructure competition that may lower barriers to entry into the fixed telephony market.

Need for coherence in the notification of remedies under the EU consultation procedure

The Commission welcomes HAKOM's proposal to set termination rates based on a pure BU-LRIC model as of 1 January 2015, in line with the Termination Rates Recommendation.[28] Moreover, the Commission notes that the BU-LRIC model which HAKOM intends to use to set price caps for the years 2016-2018 is not part

---

HAKOM this specific cost element amounts to 0.53 lp/min (0.07c€).

25 As stated in the response to the RFI, the main changes that HAKOM envisages to make to the cost model will depend on HT's inputs concerning new equipment installed in HT's network, the number of customers and traffic predictions, as well as changes in HT's network architecture and routing.

26 In accordance with Article 7(3) of the Framework Directive.

27 Data provided by HAKOM show that from 2011 to 2014 (June) VoIP penetration increased from 5% to 17% while TDM-based technology decreased from 71% to 48%.

28 Commission Recommendation of 7 May 2009 on the Regulatory Treatment of Fixed and Mobile Termination Rates in the EU, OJ L124, p. 67 ("Termination Rates Recommendation").

of the present notification and that HAKOM plans to update the BU-LRIC model over the course of 2015 and to notify the updated model together with the new termination/origination price caps to the Commission in the beginning of 2016. In this respect, the Commission insists that it can only assess the appropriateness of the proposed regulatory measures fully once the latters' implementation details, in particular as regards the pricing methodology, are finally determined by HAKOM. It is against this background that the Commission urges HAKOM to notify the specification of the costing model and the new prices without undue delay.

The Commission further insists that the cost inputs in HAKOM's cost model for termination rates would not be based on the incumbent's actual costs but on the costs of a hypothetical efficient operator, as set out in the Termination Rates Recommendation.

Pursuant to Article 7(7) of the Framework Directive, HAKOM shall take the utmost account of the comments of other NRAs, BEREC and the Commission and may adopt the resulting draft measure; where it does so, shall communicate it to the Commission.

The Commission's position on this particular notification is without prejudice to any position it may take *vis-à-vis* other notified draft measures.

Pursuant to Point 15 of Recommendation 2008/850/EC[29] the Commission will publish this document on its website. The Commission does not consider the information contained herein to be confidential. You are invited to inform the Commission[30] within three working days following receipt whether you consider that, in accordance with EU and national rules on business confidentiality, this document contains confidential information which you wish to have deleted prior to such publication.[31] You should give reasons for any such request.

Yours sincerely,

For the Commission,
Robert Madelin
Director-General

---

29 Commission Recommendation 2008/850/EC of 15 October 2008 on notifications, time limits and consultations provided for in Article 7 of Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, OJ L 301, 12.11.2008, p. 23.

30 Your request should be sent either by email: CNECT-ARTICLE7@ec.europa.eu or by fax: +32 2 298 87 82.

31 The Commission may inform the public of the result of its assessment before the end of this three-day period.

Приложение № 12 - Справка за трафика на Теленор България без CLI

Общ % на входящите повиквания без CLI, както и разпределението им по оператори.

Общ % на повикванията без CLI спрямо всички входящи международни повиквания

Взаимовръзката между обема на входящия трафик и % на терминираните повиквания без CLI.

